Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

C 322

Izdevums latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

60. gadagājums

2017. gada 28. septembris

Saturs

IV *Paziņojumi*

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

Revīzijas palāta

2017/C 322/01 Revīzijas palātas pārskats par budžeta izpildi 2016. finanšu gadā un iestāžu atbildes 1

2017/C 322/02 Revīzijas palātas 2016. finanšu gada pārskats par darbībām, ko finansē no 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda (EAF), un Komisijas atbildes 281

LV

© Eiropas Savienība, 2017

Lai izmantotu vai reproducētu fotoattēlus vai citus materiālus, uz kuriem neattiecas Eiropas Savienības autortiesības, atļauja jālūdz tieši autortiesību īpašniekam.

IV

(Paziņojumi)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

REVĪZIJAS PALĀTA

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 287. panta 1. un 4. punktu un saskaņā ar 148. panta 1. punktu un 162. panta 1. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulā (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu, kā arī saskaņā ar 43., 48. un 60. pantu Padomes 2008. gada 18. februāra Regulā (EK) Nr. 215/2008 par Finanšu regulu, ko piemēro 10. Eiropas Attīstības fondam, kurā grozījumi izdarīti ar Regulu (ES) Nr. 567/2014

Eiropas Savienības Revīzijas palāta 2017. gada 13. jūlija sēdē pieņēma

PĀRSKATUS

par 2016. finanšu gadu.

Šie pārskati kopā ar iestāžu atbildēm uz Palātas apsvērumiem ir nosūtīti iestādēm, kuras apstiprina budžeta izpildi, kā arī pārējām iestādēm.

Revīzijas palātas locekļi:

Klaus-Heiner LEHNE (priekšsēdētājs), Karel PINXTEN, Henri GRETHEN, Ladislav BALKO, Lazaros S. LAZAROU, Hans Gustaf WESSBERG, Pietro RUSSO, Ville ITÄLÄ, Kevin CARDIFF, Baudilio TOMÉ MUGURUZA, Iliana IVANOVA, George PUFAN, Neven MATES, Alex BRENNINKMEIJER, Danièle LAMARQUE, Nikolaos MILIONIS, Phil WYNN OWEN, Oskar HERICS, Bettina JAKOBSEN, Janusz WOJCIECHOWSKI, Samo JEREB, Jan GREGOR, Mihails KOZLOVS, Rimantas ŠADŽIUS, Leo BRINCAT, João FIGUEIREDO, Juhan PARTS, Ildikó GÁLL-PELCZ.

GADA PĀRSKATS PAR BUDŽETA IZPILDI

(2017/C 322/01)

SATURS

Lpp.

Vispārējs ievads 7

1. nodaļa – Ticamības deklarācija un to pamatojošā informācija 9

2. nodaļa – Budžeta un finanšu pārvaldība 39

3. nodaļa – Rezultātu sasniegšana ar ES budžetu 65

4. nodaļa – Ieņēmumi 133

5. nodaļa – Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai 149

6. nodaļa – Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija 165

7. nodaļa – Dabas resursi 205

8. nodaļa – Drošība un pilsonība 241

9. nodaļa – Globālā Eiropa 251

10. nodaļa – Administrācija 269

VISPĀRĒJS IEVADS

0.1. Eiropas Revīzijas palāta ir izveidota ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību ([1]) kā ES finanšu ārējās revīzijas iestāde. Pildot šo uzdevumu, Palāta darbojas kā neatkarīga ES iedzīvotāju finansiālo interešu aizstāve, sekmējot ES finanšu labāku pārvaldību. Plašāku informāciju par mūsu darbu var atrast darbības pārskatā, īpašajos ziņojumos, vispārējā stāvokļa apskatos un atzinumos par jauniem vai grozītiem ES tiesību aktiem vai citiem lēmumiem, kuri ietekmē finanšu pārvaldību ([2]).

0.2. Šis ir četrdesmitais gada pārskats par ES budžeta izpildi, un tas attiecas uz 2016. finanšu gadu. Par Eiropas attīstības fondiem ir sagatavots atsevišķs gada pārskats.

0.3. ES vispārējo budžetu katru gadu apstiprina Padome un Eiropas Parlaments. Mūsu gada pārskats kopā ar īpašajiem ziņojumiem sniedz pamatu budžeta izpildes apstiprināšanas procedūrai, kurā Parlaments atbilstoši Padomes ieteikumam lemj par to, vai Komisija ir apmierinoši pildījusi savus pienākumus budžeta jomā. Pēc publicēšanas mēs to nosūtām valstu parlamentiem, Eiropas Parlamentam un Padomei.

0.4. Mūsu gada pārskata galvenā daļa ir deklarācija par ES konsolidēto pārskatu ticamību un darījumu likumību un pareizību (*darījumu pareizība*). Šai deklarācijai pievieno īpašus izvērtējumus par katru no galvenajām ES darbības jomām.

0.5. Šogad pārskata struktūra ir šāda:

— 1. nodaļā ir sniegta *ticamības deklarācija* un kopsavilkums par rezultātiem, ko mēs ieguvām pārskatu ticamības un darījumu pareizības revīzijā,

— 2. nodaļā izklāstīta mūsu analīze par budžeta un finanšu pārvaldību,

— 3. nodaļā šogad pievērsta uzmanība Komisijas darbības rezultātu ziņošanas satvaram, sniegti nozīmīgi rezultāti no mūsu 2016. gada īpašajiem ziņojumiem par darbības rezultātiem un analizēts, kā Komisija ir īstenojusi ieteikumus, kurus mēs formulējām atlasītos iepriekšējo gadu īpašajos ziņojumos,

— 4. nodaļā sniegti mūsu konstatējumi par ES ieņēmumiem,

— 5.–10. nodaļā atbilstoši galvenajām pašreizējās *daudzgadu finanšu shēmas* (*DFS*) ([3]) kategorijām aprakstīti rezultāti, kurus mēs ieguvām, pārbaudot darījumu pareizību, gada darbības pārskatus, citus iekšējo kontroles sistēmu elementus un citus pārvaldības pasākumus.

0.6. Tā kā par katru DFS kategoriju nesagatavo atsevišķu finanšu pārskatu, tad katrā nodaļā izklāstītie secinājumi nav revīzijas atzinumi. Taču nodaļās ir aprakstīti katrai DFS kategorijai svarīgi jautājumi.

0.7. Mūsu mērķis ir izklāstīt apsvērumus skaidri un kodolīgi. Mēs ne vienmēr varam izvairīties no tādu specifisku terminu izmantošanas, kurus lieto saistībā ar Eiropas Savienību, tās politikas jomām un budžetu, kā arī grāmatvedību un revīziju. Savā tīmekļa vietnē esam publicējuši glosāriju, kurā ietvertas vairākuma šo specifisko terminu definīcijas un paskaidrojumi ([4]). Glosārijā definētie termini, kuri pirmo reizi minēti katrā nodaļā, ir attēloti *slīprakstā*.

0.8. Šajā pārskatā ir iekļautas Komisijas (vai attiecīgos gadījumos citu ES iestāžu un struktūru) atbildes uz mūsu apsvērumiem, un tās līdztekus jāņem vērā. Tomēr Palātas kā ārējā revidenta pienākums ir paziņot savus revīzijas konstatējumus un izdarīt vajadzīgos secinājumus, lai sniegtu neatkarīgu un objektīvu novērtējumu par pārskatu ticamību un darījumu pareizību.

([1]) 285.–287. pants (OV C 326, 26.10.2012., 169.–171. lpp.).
([2]) Pieejami mūsu tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.
([3]) 8. nodaļā apskatīta 3. kategorija "Drošība un pilsonība". 3. kategorijas analīze neietver aplēsto kļūdu līmeni. Mēs nesniedzam īpašu izvērtējumu par izdevumiem 6. kategorijā "Kompensācijas" un par izdevumiem ārpus DFS.
([4]) http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/GLOSSARY_AR_2016/GLOSSARY_AR_2016_LV.pdf

1. NODAĻA

Ticamības deklarācija un to pamatojošā informācija

SATURS

	Punkts
Ticamības deklarācija, ko Palāta sagatavojusi Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums	I.–XXVIII.
Ievads	1.1.–1.3.
Eiropas Revīzijas palātas loma	1.1.–1.2.
ES izdevumi ir nozīmīgs līdzeklis politikas mērķu sasniegšanai	1.3.
Pārskatu ticamība: revīzijas konstatējumi par 2016. finanšu gadu	1.4.–1.7.
Pārskatos nebija sniegtas būtiski nepareizas ziņas	1.4.–1.6.
Galvenie revīzijas jautājumi	1.7.
Darījumu pareizība: ieņēmumos un aptuveni pusē izdevumu kļūdu līmenis nav būtisks	1.8.–1.34.
Mūsu 2016. gada revīzijas rezultāti liecina par uzlabojumiem	1.9.–1.21.
Komisijas aplēstie kļūdu līmeņi …	1.22.–1.24.
… vairākumā gadījumu lielā mērā saskan ar mūsu konstatējumiem	1.25.–1.27.
Komisija ir sniegusi skaitļus par korekcijām un atgūtajiem līdzekļiem	1.28.–1.30.
Korekcijas un līdzekļu atgūšanu var piemērot dažādos veidos	1.31.–1.32.
Aplēšot kļūdu līmeni, noteiktos gadījumos mēs ņemam vērā koriģējošos pasākumus	1.33.–1.34.
Mēs ziņojam *OLAF* par gadījumiem, kad ir aizdomas par krāpšanu	1.35.–1.36.
Secinājumi	1.37.–1.38.
Revīzijas rezultāti	1.38.

1.1. pielikums. Revīzijas pieeja un metodoloģija

1.2. pielikums. Atklāto kļūdu biežums 2016. gada revīzijas izlasē

TICAMĪBAS DEKLARĀCIJA, KO PALĀTA SAGATAVOJUSI EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI – NEATKARĪGA REVIDENTA ZIŅOJUMS

Atzinums

I. Mēs revidējām:

a) *Eiropas Savienības konsolidētos pārskatus*, ko veido konsolidētie finanšu pārskati ([1]) un budžeta izpildes ziņojumi ([2]) par 2016. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu, kurus Komisija apstiprinājusi 2017. gada 26. jūnijā;

b) šiem pārskatiem pakārtoto *darījumu* likumību un *pareizību*, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 287. pantā.

Pārskatu ticamība

Atzinums par pārskatu ticamību

II. Mēs uzskatām, ka Eiropas Savienības (ES) konsolidētie pārskati par 2016. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo Savienības finanšu stāvokli 2016. gada 31. decembrī, tās darbību *rezultātus*, naudas plūsmas un neto aktīvu pārmaiņas minētajā datumā noslēgtajā gadā, kā to nosaka *Finanšu regula* un grāmatvedības noteikumi, kas pamatojas uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem.

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

Ieņēmumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību

III. Mēs uzskatām, ka pārskatiem par 2016. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie ieņēmumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Maksājumi

Atzinums ar iebildēm par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

IV. Mēs uzskatām, ka, izņemot tā jautājuma ietekmi, kas aprakstīts punktā, kurā sniegts pamatojums atzinumam ar iebildēm, 2016. gada 31. decembrī slēgtā gada pārskatiem pakārtotie maksājumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

([1]) Konsolidētie finanšu pārskati ietver bilanci, finanšu darbības rezultātu pārskatu, naudas plūsmas pārskatu, pārskatu par neto aktīvu pārmaiņām, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus skaidrojumus (tostarp informāciju pa segmentiem).

([2]) Budžeta izpildes pārskati ietver arī skaidrojumus.

Atzinuma pamatojums

V. Mēs veicām revīziju saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (*IFAC*) starptautiskajiem revīzijas standartiem (*ISA*) un ētikas kodeksiem un *INTOSAI* starptautiskajiem augstāko revīzijas iestāžu standartiem. Mūsu pienākumi saskaņā ar šiem standartiem ir plašāk aprakstīti šā ziņojuma iedaļā, kas attiecas uz revidenta pienākumiem. Mēs esam neatkarīgi saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu ētikas padomes Profesionālo grāmatvežu ētikas kodeksu (*IESBA* kodekss) un ētikas prasībām, kas attiecas uz mūsu revīziju, un mēs esam ievērojuši pārējos ētiskos pienākumus saskaņā ar šīm prasībām un *IESBA* kodeksu. Uzskatām, ka gūtie revīzijas pierādījumi ir pietiekami un piemēroti mūsu atzinuma pamatošanai.

Pamatojums atzinumam ar iebildēm par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

VI. 2016. gadā uzskaitītajos izdevumos, kas ir izdevumi uz atlīdzināšanas pamata ([3]), ir būtisks *kļūdu līmenis*. Mūsu *aplēstais kļūdu līmenis* izdevumiem uz atlīdzināšanas pamata ir 4,8 %. Mūsu kopējais aplēstais kļūdu līmenis (3,1 %) pārsniedz mūsu noteikto *būtiskuma slieksni*, bet tas nav visaptverošs. Maksājumos, ko veic uz maksājumtiesību pamata, kļūdu līmenis nav būtisks ([4]). Mūsu kopējo secinājumu apstiprina Komisijas analīze par riskam pakļautajām summām, kas sniegta ES budžeta pārvaldības un *izpildes* gada ziņojumā.

Galvenie revīzijas jautājumi

VII. Galvenie revīzijas jautājumi saskaņā ar mūsu profesionālo spriedumu ir tie, kuri mūsu veiktajā kārtējā perioda konsolidēto pārskatu revīzijā bija vissvarīgākie. Šos jautājumus mēs skatījām konsolidēto pārskatu revīzijas kopējā kontekstā un formulējot savu atzinumu par pārskatiem, bet par šiem jautājumiem mēs nesniedzam atsevišķu atzinumu.

Mēs novērtējām pārskatos norādīto pensiju kapitālu un citus darbinieku pabalstus

VIII. ES bilancē ir iegrāmatotas pensijas un citi darbinieku pabalsti 67,2 miljardu EUR apmērā 2016. gada beigās. Šī ir viena no lielākajām bilances saistībām, kas veido gandrīz trešo daļu no kopējām 2016. gada saistībām, kuru summa ir 234,8 miljardi EUR.

IX. Lielākā daļa šā pensiju kapitāla un darbinieku pabalstu (58,7 miljardi EUR) attiecas uz Eiropas Savienības ierēdņu un pārējo darbinieku pensiju shēmu. Šīs pensiju saistības atbilst "definētajiem pabalstiem", kurus garantē Eiropas Kopienu Civildienesta noteikumu 83. pants un Līguma par Eiropas Savienību 4. panta 3. punkts. Pārskatos norādītās saistības atbilst summai, kāda būtu iekļauta pensiju fondā, ja tāds būtu izveidots, lai maksātu pašreizējās vecuma pensiju saistības ([5]). Papildus vecuma pensijām šīs saistības ietver arī invaliditātes pensijas un ES ierēdņu pārdzīvojušajiem laulātajiem un bāreņiem maksātās pensijas. Saskaņā ar Civildienesta noteikumu 83. pantu no pensiju shēmas maksātos pabalstus sedz no ES budžeta, dalībvalstis kopīgi garantē pabalstu izmaksāšanu un ierēdņi apmaksā vienu trešdaļu no shēmas finansēšanas izdevumiem.

([3]) 66,0 miljardi EUR. Plašāka informācija ir sniegta mūsu 2016. gada pārskata 1.10. punktā.
([4]) 63,3 miljardi EUR. Plašāka informācija ir sniegta mūsu 2016. gada pārskata 1.11. punktā.
([5]) Sk. 25. starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu (*IPSAS*) "Darbinieku pabalsti". Piemērojot Eiropas Savienības ierēdņu un pārējo darbinieku pensiju shēmu, definēto pabalstu pienākums atbilst to paredzamo nākotnes maksājumu pašreizējai vērtībai, kas ES būs jāveic, lai samaksātu pensiju saistības, kas darbiniekiem pienākas par kārtējo periodu un iepriekšējiem periodiem.

X. Eiropas Savienības ierēdņu un pārējo darbinieku pensiju shēma ir obligāta ES ierēdņu arodpensiju shēma, kurā veiktās darbinieku un to nodarbinātāju iestāžu un citu struktūru iemaksas izmanto, lai finansētu nākotnes pensijas. Šī shēma ir izstrādāta tā, lai, pielāgojot iemaksu likmes un pensionēšanās vecumu, tā automātiski būtu aktuārā līdzsvarā. Pensiju izmaksu ilgtermiņa projekcijā izmantoto parametru skaits un dažādība skaidri norāda uz šā ES Statistikas biroja katru gadu izdarītā aprēķina aktuāro iedabu.

XI. Revīzijā mēs izvērtējām aktuāros pieņēmumus un no tiem izrietošo pensiju kapitāla novērtējumu. Mēs pārbaudījām skaitliskos datus, aktuāros parametrus, kapitāla aprēķinu, kā arī izklāstu konsolidētajā bilancē un konsolidēto finanšu pārskatu skaidrojumus. Kapitāla patiesās vērtības revīzijā mēs konstatējām dažas nepilnības un neprecizitātes pamata datubāzē, bet tās būtiski neietekmē ES konsolidētos pārskatus. Kā norādīts konsolidēto finanšu pārskatu 2.9. skaidrojumā, Komisija veiks turpmākus pasākumus ar mērķi nostiprināt darbinieku pabalstu saistību aprēķinā izmantotos procesus, un mēs tam sekosim.

Mēs novērtējām pārskatos atspoguļotās uzkrātās maksas

XII. Komisija 2016. gada beigās lēsa, ka *atbalsta saņēmējiem* jau pienākošies attiecināmie izdevumi, par kuriem vēl nav sniegts pārskats, ir 102 miljardi EUR (2015. gada beigās – 106 miljardi EUR). Komisija tos reģistrēja kā uzkrātos izdevumus.

XIII. Mēs pārbaudījām galvenajos ģenerāldirektorātos gada noslēguma aplēsēm izmantotās metodes un kontroles sistēmas. Mēs izveidojām rēķinu un priekšfinansējuma maksājumu izlasi un strādājām ar šiem elementiem, lai novērtētu risku, ka uzkrājumi ir nepareizi uzskaitīti. Mēs lūdzām Komisijas grāmatvedības dienestiem papildu skaidrojumu par piemērotajām vispārējām metodēm, īpaši par jauno metodi, ko piemēro 2014.–2020. gada *plānošanas periodā* kohēzijas jomā.

XIV. Mūsu paveiktais darbs ļauj secināt, ka konsolidētajā bilancē norādītā vispārējā uzkrāto maksu summas aplēse galvenajiem ģenerāldirektorātiem ir patiesa. Tomēr dažos mazākos ģenerāldirektorātos mēs konstatējām sistēmiskas nepilnības gada beigu ierakstos. Komisija ir izstrādājusi rīcības plānu šo nepilnību novēršanai.

Palāta lūdza Komisijai papildu informāciju, lai pamatotu dalīti pārvaldītu finanšu instrumentu vērtējumu

XV. Dalībvalstu iestādes daļu no Komisijas avansā izmaksātā finansējuma ieskaita *finanšu instrumentos* aizdevumu, kapitāla instrumentu vai garantiju veidā.

XVI. Attiecībā uz 2007.–2013. gada *daudzgadu finanšu shēmu* (*DFS*) ES tiesību akti neprasa, lai pārskatu sagatavošanas vajadzībām šīs iestādes izstrādātu periodiskus ziņojumus par minētajos instrumentos glabātajām summām. Tāpēc Komisija aplēsa avansu izlietojumu, pamatojoties uz jaunāko pieejamo ziņojumu (šajā gadījumā – 2015. gada beigu ziņojumu) un pieņemot, ka līdzekļi tiek izlietoti pilnībā un vienmērīgi visā darbības periodā (sākumā līdz 2015. gada 31. decembrim, bet vēlāk termiņu pagarināja līdz 2017. gada 31. martam). Lai gan mēs uzskatām, ka 2016. gadā finanšu instrumenti ir izmantoti ārpus attiecināmības perioda (sk. 6. nodaļas 6.20. un 6.21. punktu), mēs atzīmējam, ka Komisija nemēģina šīs summas atgūt. Tāpēc izklāsts bilancē un konsolidēto finanšu pārskatu 2.5. skaidrojums atspoguļo šo Komisijas nostāju.

XVII. Īstenojot 2014.–2020. gada DFS, iestādēm katrā izmaksu deklarācijā ir jāsniedz informācija par avansiem, kuri iemaksāti finanšu instrumentos, un par summām, kuras no finanšu instrumentiem izmaksātas galasaņēmējiem. Pamatojoties uz šo informāciju, tiek aplēsta summa, ko iegrāmato pārskatos attiecībā uz periodu no jaunākās izmaksu deklarācijas līdz gada beigām.

XVIII. Mēs pārbaudījām procedūru, kas ieviesta, lai pārskatos atspoguļotu attiecīgo priekšfinansējumu, un uzskatām, ka bilancē norādītā summa ir patiesa.

Citi jautājumi

XIX. Vadība atbild par pārējo informāciju. Pārējā informācija ietver dokumentu "*Finanšu pārskatu izskatīšana un analīze*", bet neietver konsolidētos pārskatus un mūsu sniegto revīzijas atzinumu par tiem. Mūsu atzinums par konsolidētajiem pārskatiem neattiecas uz pārējo informāciju, un par to mēs nesniedzam nekāda veida secinājumu par pārliecību. Konsolidēto pārskatu revīzijā mūsu pienākums ir iepazīties ar pārējo informāciju un, to darot, apsvērt, vai pārējā informācija būtiskos aspektos nesaskan ar konsolidētajiem pārskatiem vai mūsu revīzijā iegūto informāciju vai jebkādā citā veidā varētu saturēt būtiski nepareizas ziņas. Ja, pamatojoties uz mūsu veikto darbu, secinām, ka pārējā informācija satur būtiski nepareizas ziņas, mūsu pienākums ir par šo faktu ziņot. Šajā aspektā mums nav nekas ziņojams.

Vadības pienākumi

XX. Saskaņā ar LESD 310.–325. pantu un Finanšu regulu vadības pienākums ir sagatavot un iesniegt Eiropas Savienības konsolidētos pārskatus, pamatojoties uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem, un nodrošināt tiem pakārtoto darījumu likumību un *pareizību*. Šie pienākumi ietver iekšējās kontroles izveidi, ieviešanu un īstenošanu attiecībā uz finanšu pārskatu sagatavošanu un izklāstu tā, lai krāpšanas vai kļūdas dēļ tajos nebūtu sniegtas būtiski nepareizas ziņas. Vadības pienākumos tostarp ir nodrošināt, lai finanšu pārskatos atspoguļotās darbības, finanšu darījumi un informācija atbilstu to regulējumam. Komisija uzņemas galīgo atbildību par Eiropas Savienības pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību (LESD 317. pants).

XXI. Sagatavojot konsolidētos pārskatus, vadības pienākums ir novērtēt ES spēju turpināt darbību, attiecīgi izklāstīt jautājumus, kas saistīti ar darbības turpināšanu, un izmantot darbības turpināšanas pieņēmumu grāmatvedībā, ja vien vadība neplāno likvidēt organizāciju vai pārtraukt darbību, vai tai nav citas reālas alternatīvas organizācijas slēgšanai vai darbības pārtraukšanai.

XXII. Komisija ir atbildīga par ES finanšu pārskatu sagatavošanas procesa pārraudzību.

Revidenta pienākumi konsolidēto pārskatu un pakārtoto darījumu revīzijā

XXIII. Mūsu mērķi ir iegūt pamatotu pārliecību par to, ka Eiropas Savienības konsolidētajos pārskatos nav sniegtas būtiski nepareizas ziņas un ka tiem pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi, un, balstoties uz mūsu veikto revīziju, sniegt Eiropas Parlamentam un Padomei *deklarāciju par pārskatu ticamību* un tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Pamatota pārliecība ir augsts pārliecības līmenis, bet tā nav garantija, ka revīzijā vienmēr tiks atklātas būtiski nepareizas ziņas vai būtiska neatbilstība, ja tāda pastāv. Tās var rasties krāpšanas vai kļūdas dēļ un tiek uzskatītas par būtiskām tad, ja var pamatoti sagaidīt, ka atsevišķi vai kopā tās varētu ietekmēt saimnieciskos lēmumus, kurus lietotāji pieņem, pamatojoties uz šiem konsolidētajiem pārskatiem.

XXIV. Ieņēmumu jomā mūsu veiktās pievienotās vērtības nodokļa un *nacionālā kopienākuma pašu resursu* pārbaudes sākumpunkts ir attiecīgo makroekonomikas rādītāju kopums, uz kā pamata šie resursi ir aprēķināti, un tad mēs novērtējam Komisijas datu apstrādes sistēmas, kuras piemēro līdz brīdim, kad ir saņemtas dalībvalstu iemaksas un kad tās ir iegrāmatotas konsolidētajos pārskatos. Tradicionālo pašu resursu revīzijā mēs pārbaudām muitas iestāžu pārskatus un analizējam muitas nodokļu plūsmu līdz brīdim, kad Komisija šīs summas ir saņēmusi un tās ir atspoguļotas pārskatos.

XXV. Saistībā ar izdevumiem mēs pārbaudām maksājumu darījumus, kad izdevumi ir radušies un ir iegrāmatoti un pieņemti. Šī pārbaude aptver visas maksājumu kategorijas (tostarp aktīvu iegādei veiktos maksājumus), izņemot avansa maksājumus to veikšanas stadijā. Avansa maksājumus pārbauda tad, kad *labuma guvējs* sniedz attaisnojumu par to atbilstīgu izmantošanu un iestāde vai struktūra pieņem attaisnojumu, avansa maksājumu dzēšot vai nu tajā pašā gadā, vai vēlāk.

XXVI. Revīzijā, ko veicam saskaņā ar *ISA* un *ISSAI*, mēs liekam lietā profesionālo spriedumu un visas revīzijas gaitā saglabājam profesionāli skeptisku attieksmi. Mēs arī:

— apzinām un novērtējam risku, ka krāpšanas vai kļūdas dēļ konsolidētajos pārskatos ir sniegtas būtiski nepareizas ziņas vai ka saistībā ar pakārtotajiem darījumiem ir būtiski pārkāpts Eiropas Savienības tiesiskais regulējums; izstrādājam un īstenojam revīzijas procedūras, lai reaģētu uz šo risku, un iegūstam revīzijas pierādījumus, kas ir pietiekami un piemēroti mūsu atzinuma pamatošanai. Risks neatklāt būtiski nepareizas ziņas vai neatbilstību, kas radušās krāpšanas dēļ, ir lielāks nekā tad, ja tās radušās kļūdas dēļ, jo krāpšana var ietvert slepenu vienošanos, viltošanu, tīšus izlaidumus, datu sagrozīšanu vai iekšējās kontroles apiešanu,

— iepazīstamies ar iekšējo kontroli, kas attiecas uz revīziju, lai izstrādātu konkrētajiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, nevis lai sniegtu atzinumu par iekšējās kontroles efektivitāti,

— novērtējam izmantoto grāmatvedības metožu piemērotību un vadības veikto grāmatvedības aplēšu pamatotību un ar to saistīto vadības sniegto informāciju,

— izdarām secinājumus par to, vai vadība ir pienācīgi izmantojusi darbības turpināšanas pieņēmumu grāmatvedībā, un, pamatojoties uz iegūtajiem revīzijas pierādījumiem, spriežam, vai attiecībā uz notikumiem vai nosacījumiem pastāv būtiska nenoteiktība, kas var radīt nopietnas šaubas par organizācijas spēju turpināt darbību. Ja mēs secinām, ka būtiska nenoteiktība pastāv, mums savā revīzijas ziņojumā uz to ir jāvērš uzmanība, norādot uz attiecīgo informāciju konsolidētajos pārskatos, vai arī, ja šī informācija ir neadekvāta, mums ir jāgroza savs atzinums. Mūsu secinājumi balstās uz revīzijas pierādījumiem, kas iegūti līdz revīzijas ziņojuma sagatavošanai. Tomēr turpmāki notikumi vai nosacījumi var likt organizācijai pārtraukt darbības turpināšanu,

— novērtējam konsolidēto pārskatu vispārējo izklāstu, uzbūvi un saturu, tostarp informācijas sniegšanu, un to, vai pakārtotie darījumi un notikumi konsolidētajos pārskatos ir atspoguļoti patiesa izklāsta veidā,

— iegūstam pietiekamus un piemērotus revīzijas pierādījumus par Eiropas Savienības konsolidācijas jomā ietilpstošo struktūru finanšu informāciju, lai izstrādātu atzinumu par konsolidētajiem pārskatiem un tiem pakārtotajiem darījumiem. Mēs atbildam par revīzijas vadību, pārraudzību un izpildi. Mēs esam vienīgie atbildīgie par savu revīzijas atzinumu.

XXVII. Mēs sazināmies ar vadību arī par revīzijai plānoto tvērumu un laika grafiku, kā arī par nozīmīgiem revīzijas konstatējumiem, tostarp par visiem būtiskiem iekšējās kontroles trūkumiem, kurus esam atklājuši revīzijas laikā.

XXVIII. No jautājumiem, kas jāpaziņo Komisijai un citām revidētajām vienībām, mēs apzinām tos jautājumus, kuri konsolidēto pārskatu kārtējā perioda revīzijā ir vissvarīgākie un kuri tādējādi ir galvenie revīzijas jautājumi. Šos jautājumus mēs aprakstām savā revīzijas ziņojumā, ja vien ar likumu vai noteikumiem nav aizliegta to atklāšana plašākai sabiedrībai vai – ārkārtīgi retos gadījumos – ja mēs secinām, ka informācija mūsu ziņojumā nav jāsniedz, jo ir pamats domāt, ka tās atklāšana varētu radīt negatīvas sekas, kuras būtu lielākas par labumu, ko sabiedrība gūtu no šīs paziņošanas.

2017. gada 13. jūlijā

Klaus-Heiner LEHNE

Priekšsēdētājs

Eiropas Revīzijas palāta

12, rue Alcide De Gasperi, Luxembourg, LUKSEMBURGA

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

Eiropas Revīzijas palātas loma

1.1. Mēs esam ES neatkarīgie revidenti. Saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD) mēs:

— sniedzam atzinumu par ES pārskatiem,

— pārbaudām, vai ES budžetu izmanto saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem un noteikumiem,

— ziņojam, vai ES izdevumi ir saimnieciski, lietderīgi un efektīvi ([6]),

— sniedzam padomus par tādu tiesību aktu priekšlikumiem, kuriem būs finansiāla ietekme.

1.2. Veicot darbu, kas vajadzīgs ticamības deklarācijas izstrādei (paskaidrots ***1.1. pielikumā***), mēs tieši izpildām pirmos divus no minētajiem uzdevumiem. Kā redzams 3. nodaļā un citās nodaļās attiecībā uz dažām politikas jomām ([7]), gada pārskata izstrādei veiktais darbs ir arī saistīts ar izdevumu saimnieciskumu, lietderību un efektivitāti. Kopā ņemot, mūsu revīzijas darbs ir svarīgs arī mūsu atzinumiem par ierosinātajiem tiesību aktiem finanšu jomā.

ES izdevumi ir nozīmīgs līdzeklis politikas mērķu sasniegšanai

1.3. Eiropas Savienības (ES) izdevumi ir svarīgs (bet ne vienīgais) līdzeklis politikas mērķu sasniegšanai. Citi svarīgi līdzekļi ir likumdošana un preču, pakalpojumu, kapitāla un iedzīvotāju pārvietošanās brīvība visā Eiropas Savienībā. 2016. gadā ES izdevumi bija 136,4 miljardi EUR ([8]), kas atbilst 2,0 % no ES dalībvalstu kopējiem vispārējās valdības izdevumiem un 0,9 % no ES nacionālā kopienākuma (***1.1. izcēlums***).

([6]) Sk. glosārija šķirkli *pareiza finanšu pārvaldība*.
([7]) Sk. 5., 6. un 7. nodaļas 2. daļu.
([8]) Sk. ES 2016. gada konsolidētos gada pārskatus, budžeta izpildes ziņojumus un skaidrojumus, 4.3. iedaļu "Maksājumu *apropriāciju* izpilde".

1.1. izcēlums. ES izdevumi procentos no dalībvalstu kopējiem vispārējās valdības izdevumiem un no nacionālā kopienākuma

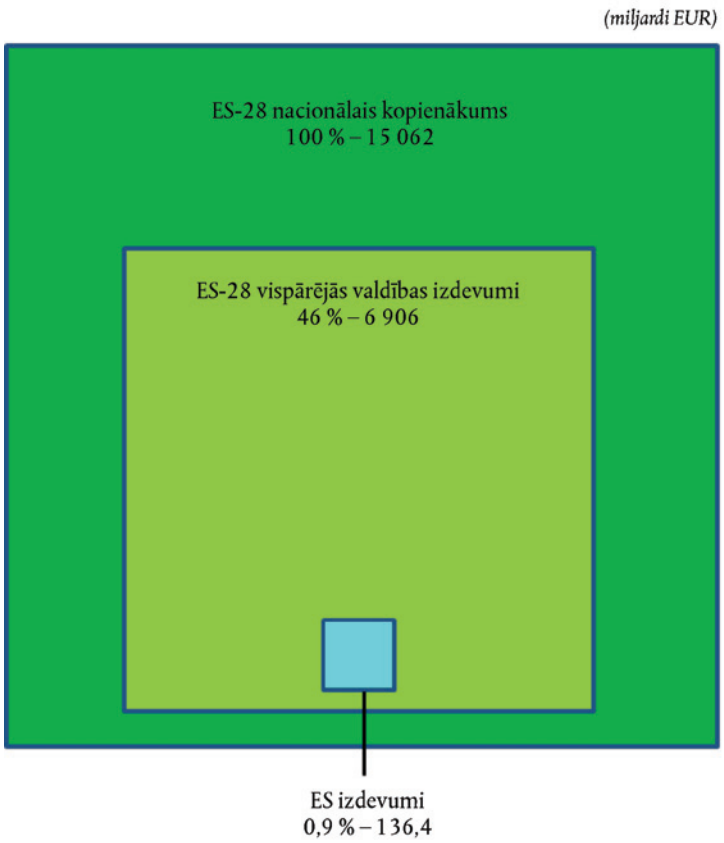

Avots attiecībā uz dalībvalstu NKI: saskaņots prognožu kopums par tradicionālajiem pašu resursiem un PVN/NKI bāzēm, 19.5.2016., Eiropas Komisija.

Avots attiecībā uz vispārējās valdības izdevumiem: Eurostat – ikgadējie nacionālie konti.

Avots attiecībā uz ES izdevumiem: Eiropas Komisijas grāmatvedības dati.

ERP apkopojums.

PALĀTAS APSVĒRUMI

PĀRSKATU TICAMĪBA: REVĪZIJAS KONSTATĒJUMI PAR 2016. FINANŠU GADU

Pārskatos nebija sniegtas būtiski nepareizas ziņas

1.4. Mūsu apsvērumi attiecas uz Eiropas Savienības 2016. finanšu gada konsolidētajiem pārskatiem ([9]) ("pārskati"). Kopā ar grāmatveža apliecinājuma vēstuli mēs tos saņēmām 2017. gada 26. jūnijā. Pārskatiem ir pievienots dokuments "Finanšu pārskatu izskatīšana un analīze" (FPIA) ([10]). Mūsu revīzijas atzinums uz šo analīzi neattiecas. Tomēr saskaņā ar revīzijas standartiem mēs esam novērtējuši, vai šis dokuments saskan ar pārskatos sniegto informāciju.

1.5. Komisijas publicētie pārskati liecina, ka 2016. gada 31. decembrī kopējās saistības bija 234,8 miljardi EUR salīdzinājumā ar 162,7 miljardus EUR vērtajiem kopējiem aktīviem. 2016. gada *saimnieciskās darbības rezultāts* ir 1,7 miljardi EUR ([11]).

1.6. Mūsu veiktajā revīzijā konstatējām, ka pārskatos nav sniegtas būtiski nepareizas ziņas. Mūsu apsvērumi par ES līdzekļu finansiālo un budžeta pārvaldību ir sniegti 2. nodaļā.

([9]) Konsolidētajos pārskatos ietilpst:
a) konsolidētie finanšu pārskati, kuros iekļauta bilance (tajā ir norādīti aktīvi un saistības gada beigās), finanšu darbības rezultātu pārskats (tajā norādīti gada ieņēmumi un izdevumi), naudas plūsmas pārskats (tajā atspoguļots, kā izmaiņas kontos ietekmē naudu un tās ekvivalentus) un pārskats par neto aktīvu pārmaiņām, kā arī attiecīgie skaidrojumi;
b) budžeta izpildes ziņojumi par gada ieņēmumiem un izdevumiem, kā arī attiecīgie skaidrojumi.

([10]) Sk. 2. ieteicamo praktisko vadlīniju (*RPG 2*) "Finanšu pārskatu izskatīšana un analīze", ko sagatavojusi Starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu padome (*IPSASB*).

([11]) Sk. ES 2016. gada konsolidētos gada pārskatus, Finanšu darbības rezultātu pārskatu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Galvenie revīzijas jautājumi

1.7. Galvenie revīzijas jautājumi ([12]) saskaņā ar Palātas profesionālo spriedumu ir tie, kuri mūsu veiktajā kārtējā perioda finanšu pārskatu revīzijā bija vissvarīgākie. Šos jautājumus mēs skatījām finanšu pārskatu revīzijas kopējā kontekstā un formulējot atzinumu par pārskatiem, bet par šiem jautājumiem mēs nesniedzam atsevišķu atzinumu. Saskaņā ar 1701. starptautisko augstāko revīzijas iestāžu standartu (*ISSAI*) ziņošana par galvenajiem revīzijas jautājumiem ir daļa no mūsu atzinuma (mūsu ticamības deklarācijas VII–XVIII punkts).

DARĪJUMU PAREIZĪBA: IEŅĒMUMOS UN APTUVENI PUSĒ IZDEVUMU KĻŪDU LĪMENIS NAV BŪTISKS

1.8. Mēs pārbaudām ES ieņēmumus un izdevumus ([13]), lai novērtētu, vai tie atbilst piemērojamajiem tiesību aktiem un noteikumiem. Revīzijas rezultāti par ieņēmumiem ir aprakstīti 4. nodaļā un par izdevumiem – 5.–10. nodaļā (***1.2. izcēlums***). Mūsu galvenie konstatējumi ir formulēti šajā punktā.

a) Ieņēmumos kļūdu līmenis nebija būtisks (4.21. punkts).

b) Izdevumos mēs joprojām konstatējam būtisku kļūdu līmeni, bet tas nav visaptverošs. Saskaņā ar mūsu aplēsi kļūdu līmenis izdevumos kopumā ir 3,1 %, bet būtisks kļūdu līmenis konstatēts galvenokārt atlīdzināmos izdevumos, kas veido apmēram pusi no revidētās datu kopas (***1.4. izcēlums***).

1.8. un 1.9. *Komisija ar gandarījumu norāda, ka šā gada rezultāti ir krietni uzlabojušies salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu rezultātiem.*

Attiecībā uz Kohēzijas politikas finanšu instrumentiem (kas minēti 1.2. izcēlumā) Komisija uzskata, ka summas, kas galīgajiem saņēmējiem izmaksātas līdz 2017. gada marta beigām saskaņā ar Komisijas slēgšanas pamatnostādnēm, ietilpst attiecināmības periodā (skatīt Komisijas atbildes uz 6.20. un 6.21. punktu).

([12]) Kopš 2016. gada, kad atbilstoši 701. *ISA* tika ieviests 1701. *ISSAI*, revidentiem ir jāziņo par galvenajiem revīzijas jautājumiem.

([13]) ***1.1. pielikums***, 7.–10. punkts.

1.2. izcēlums. Kopsavilkums par 2016. gada konstatējumiem attiecībā uz darījumu pareizību

Gada pārskata nodaļa	DFS kategorija	Revidētie darījumi *(miljardi EUR)*	Aplēstais kļūdu līmenis 2016. gadā (%)	Ticamības intervāls (%)		Aplēstais kļūdu līmenis 2015. gadā (%)
				Apakšējā kļūdu robeža	Augšējā kļūdu robeža	
5. Konkurētspēja	1.a apakškategorija	15,2	4,1	2,1	6,1	4,4
6. Kohēzija	1.b apakškategorija	35,7	4,8 ([1])	2,2	7,4	5,2
7. Dabas resursi	2. kategorija	57,9	2,5	1,5	3,5	2,9
8. Drošība un pilsonība	3. kategorija	2,4	—	—	—	—
9. Globālā Eiropa	4. kategorija	8,3	2,1	0,6	3,6	2,8
10. Administrācija	5. kategorija	9,4	0,2	0,0	0,8	0,6
Cits ([2])	6. kategorija u. c.	0,4	—	—	—	—
Kopā		**129,3**	**3,1** ([1])	**2,2**	**4,0**	**3,8**
Ieņēmumi		**144,7**	**0**	**0**	**0**	**0**

([1]) Kohēzijas jomai aplēstajā kļūdu līmenī nav ieskaitīti skaitļos izteikti 2016. gada izmaksājumi finanšu instrumentiem 2,5 miljardu EUR apmērā, jo mēs uzskatām, ka tie neietilpst attiecināmības periodā, kas noteikts Padomes Regulas (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 210, 31.7.2006., 25. lpp.) 56. panta 1. punktā (6.20. un 6.21. punkts). Šie izmaksājumi kopējos ES izdevumos veidotu aplēsto kļūdu līmeni 2,0 %.

([2]) Mēs neesam sagatavojuši īpašo izvērtējumu par izdevumiem DFS 3. kategorijā "Drošība un pilsonība" un DFS 6. kategorijā "Kompensācijas", kā arī par dažiem citiem izdevumiem (tie ir īpašie instrumenti, kuri neietilpst 2014.–2020. gada DFS, tostarp rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos, Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds, Eiropas Savienības Solidaritātes fonds un elastības instruments). Tomēr šajās jomās padarītais ir ņemts vērā mūsu vispārējā secinājumā par 2016. gada izdevumiem.

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Mūsu 2016. gada revīzijas rezultāti liecina par uzlabojumiem

1.9. Mūsu kopējais aplēstais kļūdu līmenis ir uzlabojies salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem (***1.3. izcēlums***), bet tas joprojām pārsniedz mūsu noteikto 2 % būtiskuma slieksni. Tomēr apmēram pusē 2016. gada izdevumu kļūdu līmenis nebija būtisks (***1.4. izcēlums***).

1.3. izcēlums. Aplēstais/iespējamākais kļūdu līmenis 2014.–2016. gadā

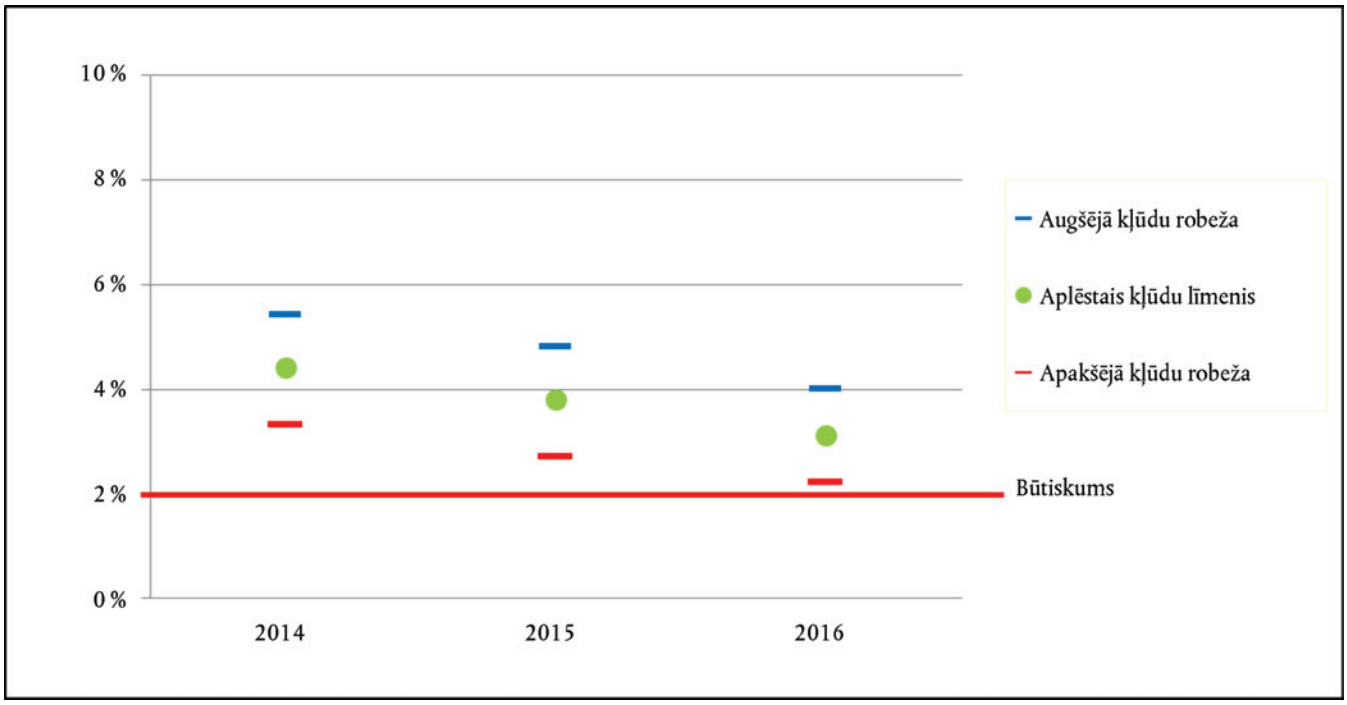

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Rezultāti dažādās izdevumu jomās liecina par konkrētiem kļūdu tipiem

1.10. Mēs lēšam, ka kļūdu līmenis atlīdzināmos izdevumos ir 4,8 % (2015. gadā – 5,2 %), kas ievērojami pārsniedz 2 % būtiskuma slieksni (***1.4. izcēlums***). Atlīdzināmi izdevumi ir izdevumi gadījumos, kad atbalsta saņēmēji pieprasa ES līdzekļus par attiecināmām izmaksām, kas viņiem radušās. Šādi maksājumi tiek veikti pētniecības projektiem (5. nodaļa), mācību shēmām (6. nodaļa), reģionālās un lauku attīstības projektiem (6. un 7. nodaļa) un attīstības projektiem (9. nodaļa). Šajos projektos un shēmās *saņēmēju* pienākums ir sniegt informāciju, kas apliecina, ka viņu darbība var pretendēt uz atbalstu un ka viņiem ir radušās izmaksas, kuru atlīdzināšanu viņi var pieprasīt. Prasot izmaksu atlīdzināšanu, saņēmējiem ir jāievēro sarežģīti noteikumi attiecībā uz to, ko var pieprasīt (attiecināmība), un attiecībā uz izmaksu rašanos veidu (piem., *publiskais iepirkums* vai *valsts atbalsta* noteikumi). Šajā procesā var ieviesties kļūdas, kuras ir atspoguļotas mūsu secinājumā par DFS 1.a apakškategoriju "Konkurētspēja" (5.28. un 5.29. punkts), 1.b apakškategoriju "Kohēzija" (6.38. un 6.39. punkts), 2. kategoriju "Dabas resursi" (kopumā – 7.32. un 7.33. punkts) un 4. kategoriju "Globālā Eiropa" (9.34. un 9.35. punkts).

1.11. Mēs lēšam, ka kļūdu līmenis maksājumtiesību izdevumos (ieskaitot administratīvos izdevumus) ir 1,3 % (2015. gadā – 1,9 %, ***1.4. izcēlums***). Tie ir izdevumi gadījumos, kad atbalsta saņēmēji saņem maksājumu, ja viņi atbilst noteiktiem nosacījumiem. Šādi maksājumi ir studentu un pētniecības stipendijas (5. nodaļa), *tiešais atbalsts* lauksaimniekiem un agrovides pasākumi (7. nodaļa) un algas un pensijas (10. nodaļa). Mēs novērojam uzlabojumus visās maksājumtiesību izdevumu jomās un secinām, ka aplēstais kļūdu īpatsvars saistībā ar tiešo atbalstu lauksaimniekiem ir bijis zem būtiskuma sliekšņa.

KOMISIJAS ATBILDES

1.10. *Vienkāršošana ir visefektīvākais kontroles radītā sloga un izmaksu, kā arī kļūdu riska mazināšanas veids. Politikas jomas, uz kurām attiecas sekmīgas pārvaldības un kontroles sistēmas un mazāk sarežģīti atbilstības noteikumi, ir arī mazāk pakļautas kļūdām.*

Revīzijas palāta ir apstiprinājusi, ka projekti, kuros izmanto vienkāršoto izmaksu iespējas, ir mazāk pakļauti kļūdām nekā faktisko izmaksu atlīdzināšana. Šā iemesla dēļ Komisija pēdējo gadu laikā ir aktīvi veicinājusi vienkāršoto izmaksu iespēju izmantošanu kohēzijas politikas un lauku attīstības jomā. Turklāt vienkāršoto izmaksu iespēju izmantošana mazina administratīvo slogu, un vadošās iestādes, maksājumu aģentūras un saņēmēji pievērš lielāku uzmanību rezultātiem, jo īpaši tad, ja vienkāršoto izmaksu iespējas balstās uz projekta iznākumiem vai rezultātiem.

Publiskā iepirkuma un valsts atbalsta noteikumi neattiecas tikai uz ES izdevumiem. Lai risinātu šajās jomās radušās problēmas, Komisija kopā ar dalībvalstīm īsteno rīcības plānus (skatīt Komisijas atbildi uz 6.15. un 6.18. punktu).

Lauksaimniecībā lauku attīstība joprojām ir joma, kura ir cieši jāuzrauga, jo īpaši attiecībā uz pasākumiem, kas saistīti ar investīcijām. Komisija regulāri pieprasa dalībvalstīm izstrādāt korektīvu pasākumu plānus, ja tiek konstatētas kontroles nepilnības, kā arī atbalsta to īstenošanu. Tomēr, ņemot vērā vajadzību rast līdzsvaru starp likumību un pareizību un politikas mērķu sasniegšanu, vienlaikus paturot prātā to īstenošanas (pārvaldības un kontroles) izmaksas, nav reālas pārliecības par to, ka attiecībā uz maksājumiem atbalsta saņēmējiem ar saprātīgām pūlēm būtu sasniedzams kļūdu īpatsvars, kas zemāks par 2 %. Taču iespēja veikt korekcijas dalībvalstu atgūto summu un Komisijas finanšu korekciju rezultātā nākamajos gados pēc gada, kad radās izdevumi, ļauj Komisijai gūt pārliecību par izdevumiem KLP jomā.

Skatīt arī Komisijas atbildi uz 1.12. un 6.7. punktu.

1.11. *Komisija atzinīgi vērtē Revīzijas palātas novērtējumu par maksājumtiesību izdevumiem.*

1.4. izcēlums. 2016. gada maksājumtiesību izdevumos un administratīvajos maksājumos kļūdu līmenis nav būtisks

(miljardi EUR)

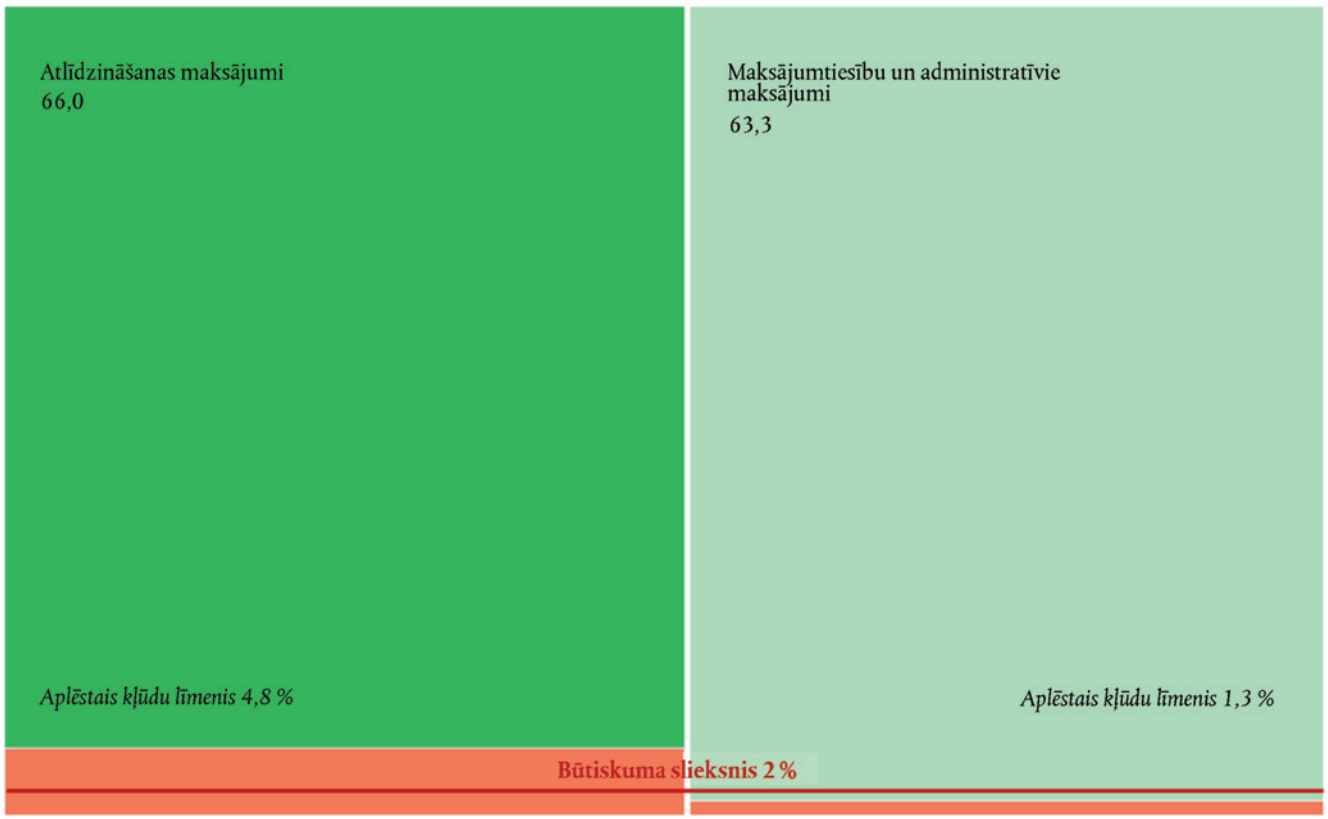

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.12. Kā parādīts ***1.5. izcēlumā***, kohēzijas īpatsvars 2016. gadam aplēstajā kļūdu līmenī ir vislielākais, kam seko kategorijas "Dabas resursi", "Konkurētspēja" un "Globālā Eiropa". Šis sadalījums ir līdzīgs mūsu konstatējumiem par 2015. gadu.

KOMISIJAS ATBILDES

1.12. *Komisija kopā ar dalībvalstīm pastāvīgi strādā pie tā, lai uzlabotu to pārvaldības un kontroles sistēmas, un turpinās stingri un laikus izmantot pieejamos juridiskos uzraudzības instrumentus, lai nodrošinātu, ka tiek labotas visas būtiskās kļūdas. Vajadzības gadījumā tiek sistemātiski īstenoti rīcības plāni konkrētu kļūdu cēloņu novēršanai.*

1.5. izcēlums. DFS kategoriju īpatsvars kopējā 2016. gadam aplēstajā kļūdu līmenī

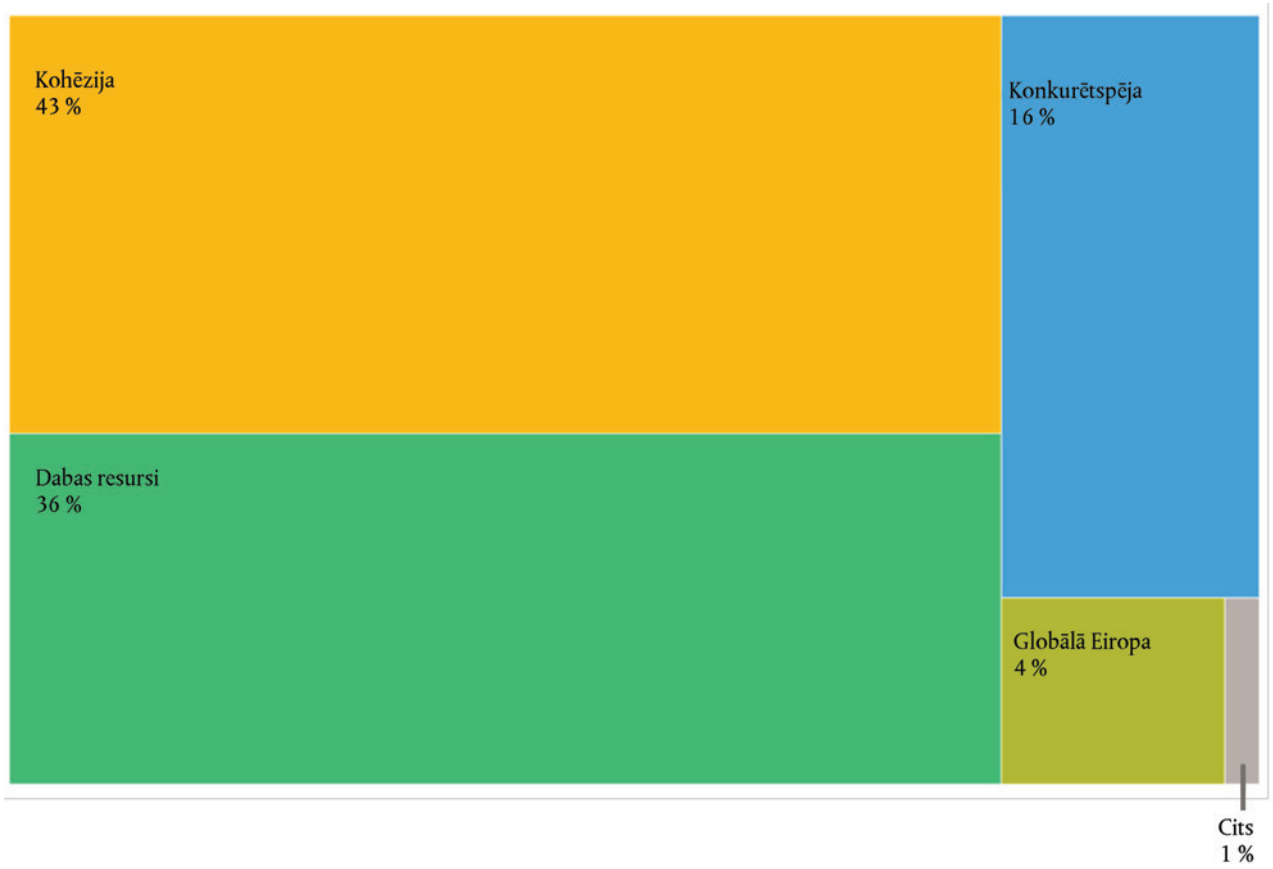

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.13. "Konkurētspēja" (5. nodaļa): aplēstais kļūdu līmenis ir 4,1 %, kas ir mazāk nekā 2015. gadā (4,4 %). Liela daļa izdevumu notiek uz izmaksu atlīdzināšanas pamata, un kļūdas šajā jomā pārsvarā ir dažādu veidu neattiecināmas izmaksas (īpaši personāla izmaksas, citas tiešās izmaksas un *netiešās izmaksas*).

1.14. "Kohēzija" (6. nodaļa): aplēstais kļūdu līmenis ir 4,8 %, kas ir mazāk nekā 2015. gadā (5,2 %). Lielākā daļa šīs jomas izdevumu ir izmaksu atlīdzināšanas maksājumi. Neattiecināmas izmaksas izdevumu deklarācijās un neattiecināmi projekti veido 70 % no kļūdu līmeņa.

KOMISIJAS ATBILDES

1.13. *Komisija atsaucas uz savu kopējo atbildi uz 5.9. un 5.10. punktu.*

1.14. *Komisija atsaucas uz savu atbildi uz 1.10., 1.12., 6.7. un 6.11. punktu.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.15. "Dabas resursi" (7. nodaļa): aplēstais kļūdu līmenis ir 2,5 %, kas ir mazāk nekā 2015. gadā (2,9 %). Vairāk nekā trīs ceturtdaļas šīs jomas izdevumu ir Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) izdevumi, kuros kļūdu līmenis nav būtisks (1,7 %), savukārt lauku attīstībā mēs joprojām konstatējam augstu kļūdu līmeni (4,9 %), īpaši atlīdzināmajos izdevumos. Mēs nekonstatējām būtisku kļūdu līmeni maksājumtiesību izdevumos, kas bija *tiešais atbalsts* lauksaimniekiem un kam tiek piemēroti vienkāršoti zemes attiecināmības noteikumi un efektīva *ex ante* kontroles sistēma (IAKS), kura ļauj veikt dažādu datubāzu automātiskas sasaistu pārbaudes.

1.16. "Globālā Eiropa" (9. nodaļa): aplēstais kļūdu līmenis ir 2,1 %, kas ir mazāk nekā 2015. gadā (2,8 %). Divas trešdaļas no kopējā kļūdu līmeņa veido iztrūkstoši svarīgi apliecinošie dokumenti un gadījumi, kad Komisija starpposmā pārsteidzīgi ir dzēsusi priekšfinansējumu ([14]).

1.17. "Administrācija" (10. nodaļa): šajā jomā kļūdu līmenis nav būtisks. Aplēstais kļūdu līmenis ir 0,2 %, kas ir mazāk nekā 2015. gadā (0,6 %). Lielākā daļa izdevumu šajā jomā ir ES iestāžu un citu struktūru maksātās algas, pensijas un pabalsti.

1.18. Mēs neaplēšam kļūdu līmeņus citām izdevumu jomām, tostarp DFS 3. kategorijai (8. nodaļa). Šajās jomās kopējie izdevumi, uz kuriem attiecas mūsu ticamības deklarācija, ir 2,8 miljardi EUR (2,2 % no izdevumiem, kurus aptver mūsu revīzija). Šajās jomās padarītais tiek ņemts vērā mūsu vispārējos secinājumos par 2016. gadu.

1.19. Aplēstā kļūdu līmeņa lielāko daļu joprojām veido attiecināmības kļūdas izmaksu atlīdzināšanas shēmās:

— izmaksu deklarācijās iekļautas neattiecināmas izmaksas,

— neattiecināmi projekti, darbības un saņēmēji (***1.6. izcēlums***).

KOMISIJAS ATBILDES

1.15. *Attiecībā uz ELGF Komisija atzinīgi vērtē Revīzijas palātas novērtējumu, jo īpaši par integrētās administrācijas un kontroles sistēmas (IAKS) efektivitāti, kas sniedz ievērojamu ieguldījumu kļūdu novēršanā un to līmeņu mazināšanā (skatīt 7.13. punktu). Komisija turpinās sadarboties ar dalībvalstīm, lai uzturētu zemes gabalu identifikācijas sistēmas un IAKS kvalitāti kopumā.*

Skatīt arī Komisijas atbildi uz 1.10. un 1.12. punktu.

1.19. *Komisija ir nonākusi pie tādiem pašiem secinājumiem par kļūdu veidu un pamatcēloņiem.*

Vienkāršošana ir visefektīvākais kļūdu riska un kontroļu radītā sloga un izmaksu mazināšanas veids. Attiecībā uz tām programmām, kurās kļūdu līmenis ir noturīgi augsts, Komisija pastāvīgi veic gan preventīvus, gan korektīvus pasākumus kļūdu pamatcēloņu un ietekmes novēršanai. Sīkāku informāciju skatīt Komisijas paziņojumā "Kļūdu pamatcēloņi un veiktie pasākumi (Finanšu regulas 32. panta 5. punkts)", COM(2017) 124, 28.2.2017.

([14]) Kad priekšfinansējumu dzēš, tas kļūst par pieņemtiem izdevumiem. Dzēšana ir pārsteidzīga, ja daļa no summas, ko iegrāmato pārskatos kā izdevumus, nav pamatota ar finanšu ziņojumiem.

1.6. izcēlums. Kopējā aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums pēc kļūdu veida

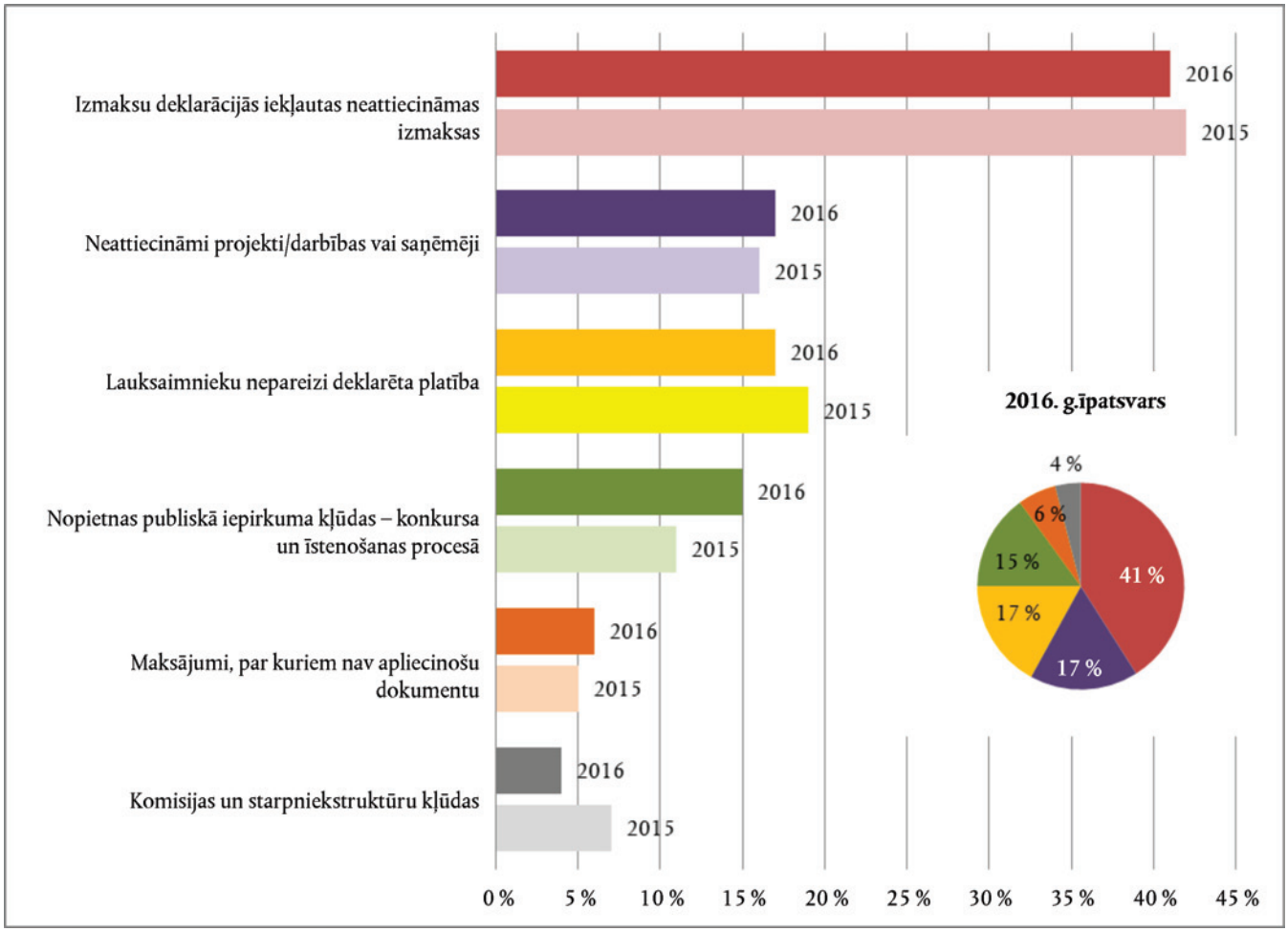

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Pārvaldības veidam ir neliela ietekme uz kļūdu līmeni

1.20. Aplēšot kļūdu līmeni dažādās izdevumu jomās, mēs secinām, ka kļūdu rašanos daudz vairāk ietekmē maksājuma pamats (t. i., atlīdzinājuma maksājumi pretstatā maksājumtiesībām) nekā pārvaldības veids ([15]). Augstākos kļūdu līmeņus esam konstatējuši kohēzijas jomā (dalītā pārvaldība) un konkurētspējas jomā (tieši pārvalda Komisija un netieši – pilnvarotās struktūras). Abās šajās jomās dominē atlīdzināšanas shēmu izdevumi (***1.7. izcēlums***).

([15]) *Tiešā pārvaldība* (Eiropas Komisija budžetu izpilda tieši), netiešā pārvaldība (budžeta izpilde uzticēta partnervalstīm, kuras nav ES dalībvalstis, starptautiskajām organizācijām, valstu aģentūrām, EIB grupai u. c.) un *dalītā pārvaldība* (budžetu kopīgi izpilda Komisija un dalībvalstis).

1.7. izcēlums. Vidējais aplēstais kļūdu līmenis atkarībā no pārvaldības veida un maksājuma pamata (2016. g.)

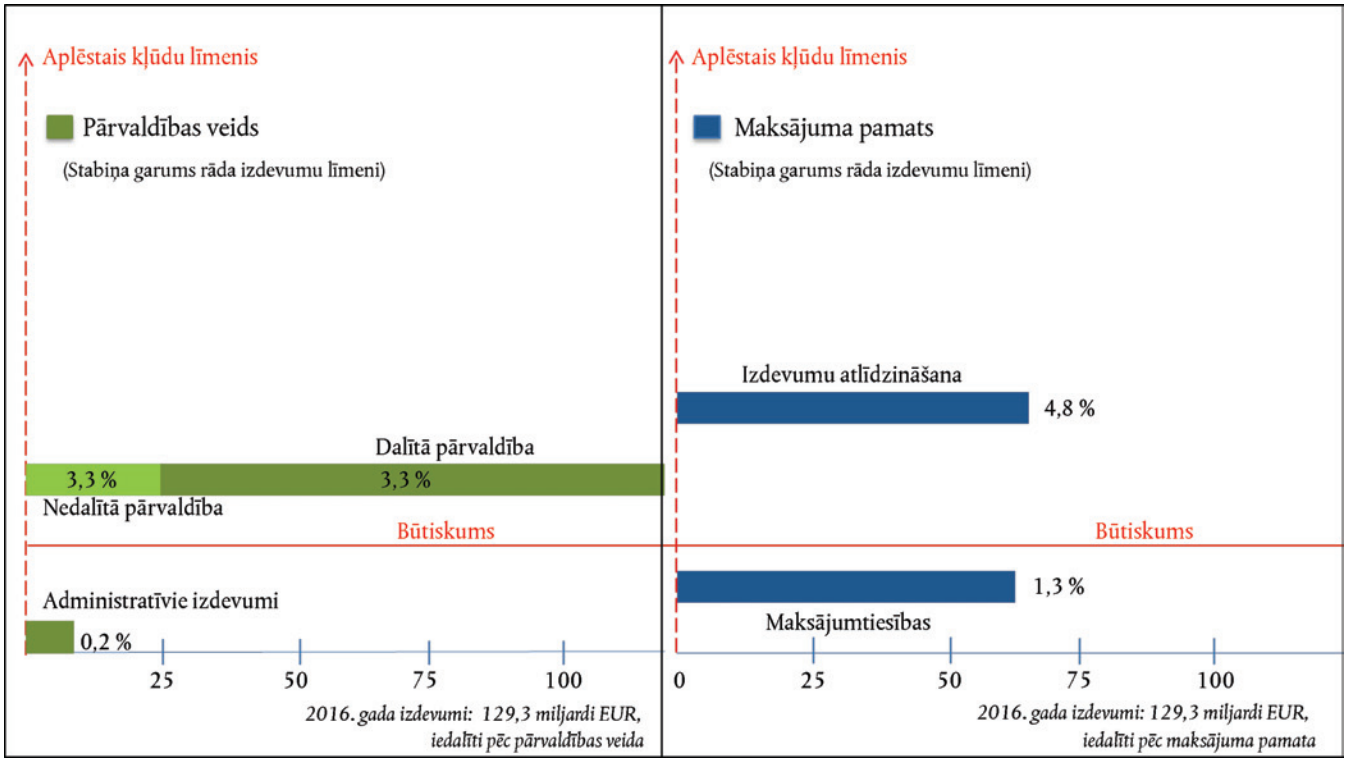

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.21. Aplēstais kļūdu līmenis 2016. gadā visiem dalīti pārvaldītiem izdevumiem kopā ir 3,3 % (2015. gadā – 4,3 %), savukārt visiem citādi pārvaldītiem pamatdarbības izdevumiem – 3,3 % (2015. gadā – 4,2 %) ([16]). Administratīvo izdevumu aplēstais kļūdu līmenis ir 0,2 % (2015. gadā – 0,6 %).

Komisijas aplēstie kļūdu līmeņi …

1.22. Visi Komisijas ģenerāldirektorāti (ĢD) sagatavo *gada darbības pārskatus* (*GDP*). Šajos pārskatos tiek iekļauta deklarācija, kurā ģenerāldirektors apliecina, ka pārskatā patiesi atspoguļota finanšu informācija un ka viņa/viņas atbildībā esošie darījumi ir likumīgi un pareizi. Tiek arī sniegts pārskats par galveno politikas mērķu sasniegšanu (tas aplūkots 3.5. un 3.18.–3.32. punktā) un ģenerāldirektora vadības ziņojums komisāriem.

KOMISIJAS ATBILDES

1.22. *Gada darbības pārskats ir komisāru kolēģijai adresēts ģenerāldirektora pārskats par savu pienākumu izpildi. Gada darbības pārskatos ir sniegta atskaite par progresu ģenerāldirektorāta stratēģiskajos un vadības plānos paredzēto vispārīgo un konkrēto mērķu sasniegšanā. Tajos ietverti arī sasniegumi finanšu pārvaldības, iekšējās kontroles un organizatoriskās pārvaldības jomā.*

([16]) Galvenokārt 5. un 8. nodaļas aptvertie izdevumi, kā arī daļa no 6. un 7. nodaļas aptvertajiem izdevumiem, kurus pārvalda tieši vai netieši. Ekstrapolētais kļūdu līmenis dalīti pārvaldītiem izdevumiem ir balstīts uz 560 darījumu pārbaudi (kas ņemti no 94,5 miljardu EUR kopas), bet citādi pārvaldītu pamatdarbības izdevumu ekstrapolācija ir balstīta uz 321 darījuma pārbaudi (ņemti no 25,4 miljardu EUR kopas).

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.23. Šogad pirmo reizi ģenerāldirektorāti aplēsa "attiecīgo izdevumu" kļūdu līmeni. Attiecīgo izdevumu definīcija ([17]) atbilst tam, kā mēs definējam pakārtotos darījumus (***1.1. pielikuma*** 10. punkts).

1.8. izcēlums. ERP 2016. gada revīzijas rezultāti salīdzinājumā ar Komisijas aplēsēm par riskam pakļautajām summām maksājumu laikā, kuras dotas 2016. gada darbības pārskatos

Gada pārskata nodaļa	Aplēstais kļūdu līmenis (%) ([1])	Ticamības intervāls (%)		Komisijas ģenerāldirektorātu gada darbības pārskati ([2]) ([3])	Aplēstā kopējā riskam pakļautā summa maksājuma brīdī (%) ([5]) ([6])	
		Apakšējā kļūdu robeža	Augšējā kļūdu robeža		Zemākā vērtība	Augstākā vērtība
5. nodaļa. Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai	**4,1**	**2,1**	**6,1**	*CNECT, EAC, EACEA, EASME, ECFIN, ENER, ERCEA, FISMA, GROW, INEA, JRC, MOVE, REA, RTD, TAXUD*	**2,0**	**2,4**
6. nodaļa. Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija	**4,8**	**2,2**	**7,4**	*EMPL, REGIO*	**2,2**	**3,6**
7. nodaļa. Dabas resursi	**2,5**	**1,5**	**3,5**	*AGRI, MARE, ENV, CLIMA*	**2,5**	**2,5**
9. nodaļa. Globālā Eiropa	**2,1**	**0,6**	**3,6**	*DEVCO, NEAR, ECHO, FPI, TRADE, AGRI, EMPL, REGIO, EACEA, ECFIN*	**1,3**	**1,4**
10. nodaļa. Administrācija	**0,2**	**0,0**	**0,8**	Administrācija ([4])	**0,2**	**0,2**
Kopā	**3,1**	**2,2**	**4,0**	**Kopā**	**2,1**	**2,6**
Avots: ERP.				*Avots:* ERP, pamatojoties uz Komisijas gada darbības pārskatiem.		

([1]) Aplēstais kļūdu īpatsvars: sk. ***1.2. izcēlumu*** un zemsvītras piezīmes.
([2]) Daži ģenerāldirektorāti pārvalda izdevumus vairāk nekā vienā DFS kategorijā (*AGRI, EACEA, ECFIN, EMPL* un *REGIO*).
([3]) Šajā izcēlumā saīsināto Komisijas ģenerāldirektorātu un izpildaģentūru (pilnos) nosaukumus sk. Iestāžu publikāciju noformēšanas rokasgrāmatas 9.6. iedaļā (http://publications.europa.eu/code/lv/lv-390600.htm).
([4]) *BUDG, COMP, DGT, DIGIT, EPSC, EPSO/EUSA, ESTAT, HR, IAS, OIB, OIL, OLAF, OP, PMO, SCIC, SG, SJ* un *SRSS*.
([5]) Tādu izdevumu procentuālā daļa, kuri varētu neatbilst tiesību aktu vai līgumu prasībām, kas ir spēkā maksājuma brīdī.
([6]) Lielākā daļa ģenerāldirektorātu riskam pakļauto summu ir izteikuši ar vienu skaitli. Daži ĢD ir norādījuši diapazonu no minimālās līdz maksimālajai summai (*ECFIN, FISMA, CNECT, RTD, REA, OIB* un *INEA*), savukārt ĢD *REGIO* ir norādījis diapazonu no vidējās līdz maksimālajai summai.

([17]) Veiktie maksājumi, no kuriem atņem jaunu priekšfinansējumu, bet kuriem pieskaita finanšu gada laikā reāli dzēsto iepriekšējo priekšfinansējumu (2016. gada pārvaldības un izpildes ziņojums, COM(2017) 351 final, 3. pielikums, 16. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.24. Ģenerāldirektorāti tagad iekļauj savos gada darbības pārskatos informāciju par "riskam pakļauto summu slēgšanas laikā" (šo jēdzienu ieviesa 2015. gada budžeta pārvaldības un izpildes gada ziņojumā). Komisija lielu uzmanību pievērš daudzgadu koriģējošo mehānismu ietekmei, kas samazinās tās aplēsto kļūdu līmeni.

KOMISIJAS ATBILDES

1.24. *Jēdziens "riskam pakļautās summas slēgšanas laikā" papildina daudzgadu programmu kopainu, jo tiek sniegta papildu informācija par riskam pakļautajām summām, kuras atliek pēc tam, kad ir ņemti vērā visi korektīvie pasākumi, tostarp "koriģētspēja", proti, vislabākā aplēse par korekcijām, kas tiks veiktas nākamajos gados pēc izdevumiem.*

… vairākumā gadījumu lielā mērā saskan ar mūsu konstatējumiem

1.25. Attiecībā uz likumības un pareizības rādītājiem gada darbības pārskatos (GDP) atspoguļotie skaitļi, kas ir riskam pakļautās summas maksājumu laikā, vairākumā gadījumu lielā mērā saskan ar mūsu izdarītajām kļūdu līmeņa aplēsēm (***1.8. izcēlums***) ([18]).

1.25. *Attiecībā uz 1.8. izcēlumā minēto aplēsto kopējo riskam pakļauto summu maksājuma brīdī ir jānorāda, ka rādītāji 2016. gada darbības pārskatos un pārvaldības un izpildes gada ziņojumā pilnīgi aptver izdevumus par programmām plānošanas periodā gan 2007.–2013., gan 2014.–2020. gadam. Kohēzijas jomā rādītāji par 2007.–2013. gadu ir intervālā no 2,6 % līdz 4,2 %. Taču Komisija uzskata, ka pašreizējās kohēzijas programmas to struktūras dēļ ir mazāk pakļautas riskam, kā par to liecina saistītie 2014.–2020. gada rādītāji, kas saskaņā ar Komisijas datiem ir intervālā no 0,9 % līdz 1,7 %.*

1.26. Mēs konstatējām, ka ģenerāldirektorāti, kuri strādā saistībā ar vienām un tām pašām DFS kategorijām, izmantoja dažādas pieejas, lai noteiktu kļūdu īpatsvarus un riskam pakļautās summas ([19]). Mēs arī konstatējām metodoloģiskus riska faktorus *revīzijas iestāžu* darbā attiecībā uz 2014.–2020. gada izdevumiem ([20]). Tāpat mēs konstatējām, ka Komisijai bija ievērojami jākoriģē *maksājumu aģentūru* iesniegtā kontroles statistika ([21]).

1.26. *Komisijai ir pamatota metodika kļūdu līmeņa aplēšanai darījumos. Komisijas dienesti piemēro šo metodiku, ņemot vērā to konkrētā tiesiskā regulējuma prasības un pārvaldības veidu. Tādēļ katrs ģenerāldirektors piemēro vispiemērotāko pieeju, lai nodrošinātu reālistiskas aplēses par kļūdu līmeni viņa/viņas atbildībā esošajās politikas jomās, ņemot vērā programmu raksturīgā riska iezīmes (piemēram, augstāks risks MVU un zemāks risks Marijas Kirī vārdā nosauktajās programmās) un kontroles rezultātus, kas pieejami attiecībā uz dažādām izdevumu jomām (piemēram, pietiekamu ex post rezultātu pieejamība un pilnvaroto struktūru ziņojumu sniegšanas kvalitāte).*

Skatīt arī Komisijas atbildi uz 6.33. un 6.34. punktu.

([18]) Mēs izskatījām šādu ģenerāldirektorātu GDP: *BUDG* un *ESTAT* (4.20. punkts), *RTD*, *EAC* un *MOVE* (5.20. punkts), *REGIO* un *EMPL* (6.26. punkts), *AGRI* (7.28. punkts), *MARE*, *ENV* un *CLIMA* (7.31. punkts), *NEAR* (9.29. punkts), *HR*, *DIGIT*, *OIB*, *OIL*, *OP* un *PMO* (10.7. punkts) un *DEVCO* (Gada pārskats par EAF, 33. punkts).

([19]) DFS 1.a apakškategorija "Konkurētspēja" (sk. 5.21. punktu).

([20]) DFS 1b apakškategorija "Kohēzija" (sk. 6.34. punktu).

([21]) DFS 2. kategorija "Dabas resursi" (sk. 7.29. punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.27. Komisijas 2016. gadam aprēķinātais kopējais kļūdu īpatsvars maksājumu laikā, kas norādīts pārvaldības un izpildes gada ziņojumā, bija būtisks, proti, robežās no 2,1 % līdz 2,6 % (2015. gadā – 2,3–3,1 %). Mūsu aplēstais kļūdu līmenis ir 3,1 % (2015. gadā – 3,8 %).

Komisija ir sniegusi skaitļus par korekcijām un atgūtajiem līdzekļiem …

1.28. 2016. gada dokumentā "Finanšu pārskatu izskatīšana un analīze" ir ziņots par kopējām īstenotajām finanšu korekcijām un atgūtajām summām 3,4 miljardu EUR apmērā. ***1.9. izcēlumā*** ir parādīts paziņoto summu sadalījums izdevumu jomās un izdevumu cikla posms, kurā Komisija koriģējošo pasākumu piemērojusi (deklarācija/izdevumu pieņemšana/budžeta maksājums).

KOMISIJAS ATBILDES

1.27. *Komisija ir guvusi panākumus attiecībā uz kopējā kļūdu īpatsvara maksājuma brīdī samazināšanu. Pārvaldības un izpildes gada ziņojumā norādītā kopējā riskam pakļautā summa slēgšanas laikā 2016. gadā tiek lēsta mazāk nekā 2 % apmērā no kopējiem attiecīgajiem izdevumiem, ja ņem vērā aplēstās turpmākās korekcijas.*

1.28. *Detalizēta informācija par finanšu korekcijām un atgūtajām summām ir sniegta pārvaldības un izpildes gada ziņojuma II daļas pielikumā ([1]).*

([1]) *2016. gada pārvaldības un izpildes gada ziņojums (COM(2017) 351 final), II daļa.*

1.9. izcēlums. 2016. gada koriģējošo pasākumu īstenošana dažādās izdevumu jomās

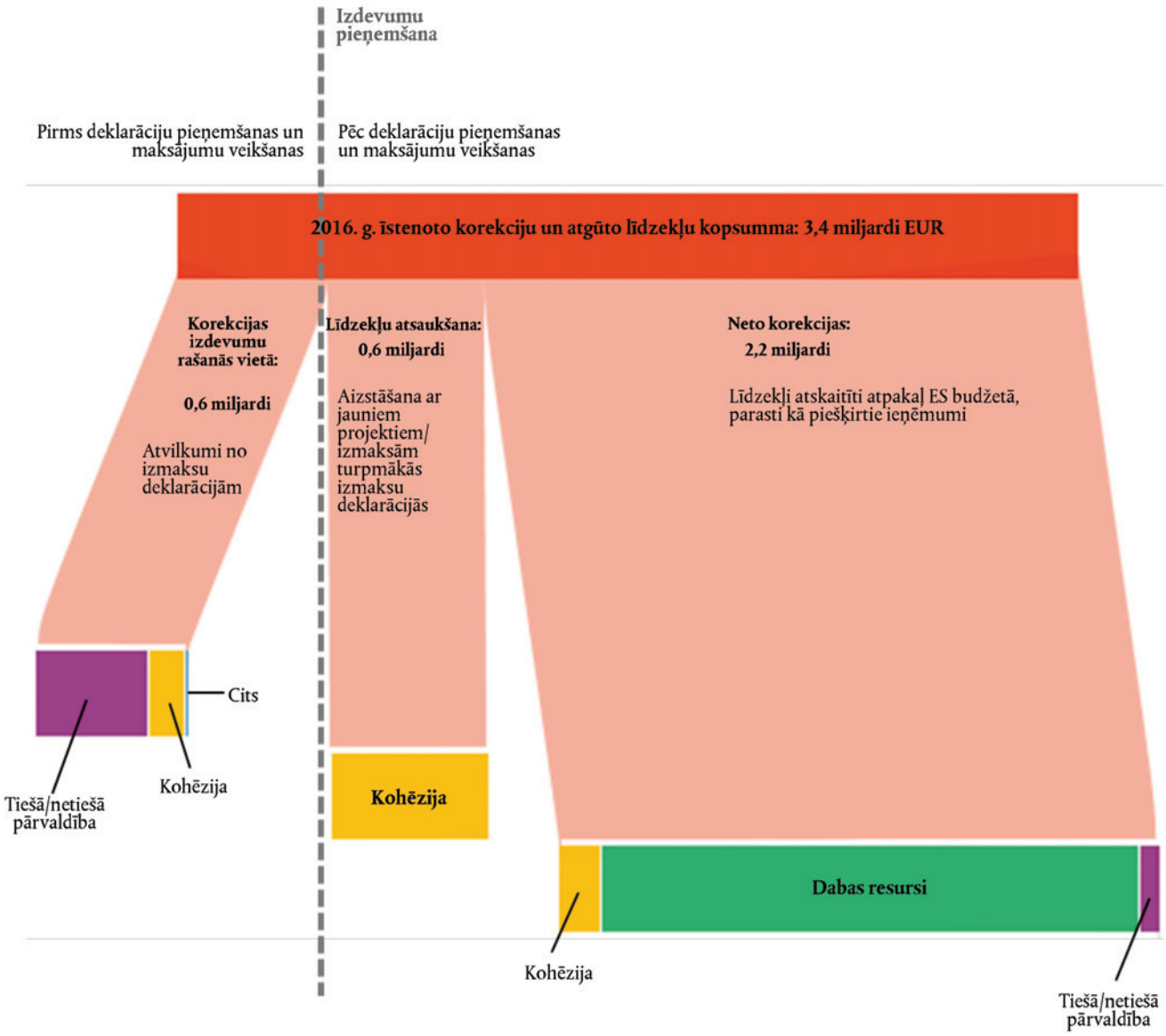

Avots: ERP, pamatojoties uz ES 2016. gada konsolidētajiem pārskatiem pievienoto dokumentu "Finanšu pārskatu izskatīšana un analīze" un pakārtotajiem datiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.29. Komisija 2016. gadā pirms izdevumu apstiprināšanas iegrāmatoja 0,6 miljardus EUR kā korekcijas un atgūtās summas izdevumu rašanās vietā, proti, neattiecināmās summas ir atskaitītas no deklarācijām pirms attiecīgi veikta ES budžeta maksājuma (atskaitītās summas mēs vēlāk neiekļaujam mūsu revidētajā datu kopā, jo pārbaudāmos darījumus atlasām no Komisijas pieņemtiem maksājumiem). Šādi atgūtas summas (0,4 miljardi EUR) veidoja vairāk nekā četras piektdaļas no visiem koriģējošajiem pasākumiem tieši un netieši pārvaldītās jomās 2016. gadā.

1.30. Atlikušie 2,8 miljardi EUR bija iekļauti deklarācijās, ko Komisija jau bija pieņēmusi (tātad šī summa bija iekļauta mūsu revidētajā maksājumu kopā). No šīs summas:

a) dabas resursu jomā aptuveni 2 miljardi EUR attiecās uz lauksaimniecības *atbilstīguma lēmumiem*. Komisija šo summu reģistrēja kā *piešķirtos ieņēmumus*, kas pieejami lauksaimniecības izdevumu finansēšanai;

b) kohēzijas jomā aptuveni 0,6 miljardi EUR atbilda summām, ko dalībvalstis atsauca no iepriekš apstiprinātām projektu/izdevumu deklarācijām, lai šos projektus/izdevumus aizstātu ar citiem. Summu atsaukšanas rezultātā līdzekļi neatgriežas ES budžetā ([22]);

c) tieši un netieši pārvaldītās jomās (galvenokārt kategorijas "Konkurētspēja" un "Globālā Eiropa") aptuveni 0,1 miljards EUR atbilda summām, kuras atguva pēc maksājuma.

Korekcijas un līdzekļu atgūšanu var piemērot dažādos veidos

1.31. Komisija un dalībvalstis var piemērot korekcijas dažādos veidos kārtībā, kāda paredzēta Finanšu regulā ([23]):

a) ja nauda ir nepamatoti izlietota, korekcija atbilst kļūdaino darījumu vērtībai (individuālas korekcijas);

b) ja ir sistemātiskas kļūdas darījumu reprezentatīvā izlasē, rezultātus ekstrapolē uz visu datu kopu (ekstrapolētas korekcijas);

KOMISIJAS ATBILDES

1.29. *Summas, kas iegrāmatotas kā korekcijas un atgūtās summas izdevumu rašanās vietā, liecina, ka Komisija pirms izdevumu apstiprināšanas pievērš uzmanību preventīviem pasākumiem, lai aizsargātu ES budžetu.*

1.30.

b) *Dalībvalstīm tiesību aktos ir paredzēta iespēja atsaukt nepareizus izdevumus un aizstāt tos ar citiem – pareiziem – izdevumiem. Tādējādi tiek aizsargāts ES budžets atbilstoši principam, ka dalītajā pārvaldībā dalībvalstis pirmām kārtām ir atbildīgas par pārkāpumu atklāšanu un finanšu korekciju veikšanu, ja tas ir nepieciešams.*

1.31.

([22]) Sk. Īpašo ziņojumu Nr. 4/2017.

([23]) Finanšu regulas 80. panta 4. punktā ir noteikts: "Komisija finanšu korekcijas veic, pamatojoties uz konstatētajām nepamatoti izlietotajām summām un finanšu ietekmi uz budžetu. Ja šādas summas nevar precīzi noteikt, Komisija var piemērot ekstrapolētu korekciju vai fiksētas likmes korekciju saskaņā ar nozaru noteikumiem."

PALĀTAS APSVĒRUMI

c) ja ir sistēmu nepilnības un ja nav iespējams precīzi aprēķināt finansiālo ietekmi uz budžetu, katrā gadījumā atsevišķi piemēro likmes, kas definētas konkrētajai nozarei izdotās vadlīnijās (fiksētas likmes korekcijas).

1.32. Mēs neizsakām skaitļos un neiekļaujam mūsu kļūdu līmeņa aplēsē daudzas situācijas, kurās Komisija un dalībvalstis piemēro korekcijas un līdzekļu atgūšanu un ziņo par to:

a) fiksētas likmes korekcijas piemēro, lai labotu sistēmu nepilnības, nevis lai izslēgtu atsevišķas *nepareizības*. Sistēmu nepilnības liecina, ka pastāv nepareizu izdevumu risks, bet ne vienmēr ir iespējams noteikt saikni starp šīm nepilnībām un nepareiziem maksājumiem, kurus mēs konstatējam un izsakām skaitļos mūsu kļūdu līmeņa aplēsē;

b) daži gadījumi, kurus Komisija novērtē kā kļūdas un piemēro korekcijas, mūsu revīzijas nolūkā nav (skaitļos izsakāmas) kļūdas. Piemēram, aplēšot kļūdu līmeni, mēs neņemam vērā nokavētus termiņus, publicitātes trūkumu vai *savstarpējās atbilstības* pārkāpumus.

Aplēšot kļūdu līmeni, noteiktos gadījumos mēs ņemam vērā koriģējošos pasākumus

1.33. Mēs cenšamies ņemt vērā dalībvalstu un Komisijas koriģējošos pasākumus, ja tie veikti pirms mūsu revīzijas. Mēs pārbaudām, vai šīs korekcijas (tostarp saņēmējiem nepamatoti izmaksātas naudas atgūšana un korekcijas projektu līmenī) ir veiktas, un attiecīgos gadījumos pielāgojam aplēsto kļūdu līmeni. Tomēr koriģējošo pasākumu ietekme ievērojami atšķiras atkarībā no izdevumu jomas un koriģējošā pasākuma veida.

KOMISIJAS ATBILDES

c) *Fiksētas likmes korekcijas tiek veiktas tad, ja ir pamatots risks, ka konstatētajām sistēmu nepilnībām ir bijusi finansiāla ietekme uz ES budžetu, bet ar samērīgiem centieniem nav iespējams precīzāk noteikt finansiālo kaitējumu. Tās piemēro, lai novērstu sistēmu nepilnības un saistītos riskus, ko tās rada ES budžetam, un tādējādi šīs korekcijas arī kompensē atsevišķus pārkāpumus.*

Fiksētas likmes korekcijas ir uz sistēmām balstītas revīzijas pieejas svarīgs elements, ko parasti piemēro dalītajā pārvaldībā, un tās atspoguļo virzību ceļā uz ES tiesību aktu pašreizējo vienkāršošanu. Fiksētas likmes korekcijas ir spēcīgs stimuls dalībvalstīm uzlabot savas pārvaldības un kontroles sistēmas, un tādējādi tās veicina atsevišķu pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

Tādēļ Komisija uzskata, ka fiksētas likmes korekcijas ir ļoti svarīgas, analizējot kļūdu līmeni kādā politikas jomā.

1.32.

a) *Komisija aizsargā ES budžetu pret izdevumiem, kas veikti, pārkāpjot tiesību aktus. Ja summas ar samērīgiem centieniem nevar precīzi noteikt, Komisija var piemērot ekstrapolētas korekcijas vai fiksētas likmes korekcijas, lai izpildītu šo pienākumu. Fiksētas likmes korekcijas ir spēcīgs stimuls dalībvalstīm uzlabot savas pārvaldības un kontroles sistēmas.*

Skatīt arī Komisijas atbildi uz 1.31. punkta c) apakšpunktu un Komisijas atbildes uz Revīzijas palātas Īpašo ziņojumu Nr. 4/2017 – "ES budžeta aizsardzība pret nepareizi veiktiem izdevumiem".

b) *Komisija norāda, ka korekcijas saistībā ar savstarpējās atbilstības pārkāpumiem nav iekļautas Komisijas koriģētspējas aplēsē.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.34. 2016. gada revīzijas izlasē iekļautajam 41 darījumam Komisija un dalībvalstu iestādes bija piemērojušas koriģējošus pasākumus, kuri tieši ietekmēja attiecīgo darījumu un kuri bija ņemami vērā mūsu aprēķinos. Šie pasākumi samazināja mūsu aplēsto kļūdu līmeni par 1,2 procentpunktiem (2015. gadā – par 0,5 procentpunktiem). Tas, ka mainās kļūdu skarto darījumu skaits un ietekme uz mūsu aplēsto kļūdu līmeni, neliecina, ka koriģējošie pasākumi kļuvuši efektīvāki vai mazāk efektīvi, tā kā šie pasākumi attiecas uz samērā mazu revīzijas izlases daļu un svārstības no gada uz gadu ir normāla parādība.

MĒS ZIŅOJAM *OLAF* PAR GADĪJUMIEM, KAD IR AIZDOMAS PAR KRĀPŠANU

1.35. Mēs ziņojam Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) par gadījumiem, kad ir aizdomas par krāpšanu, kurus apzinām mūsu revīzijas gaitā (tostarp lietderības revīziju gaitā) vai par kuriem informācija mums sniegta tieši, lai *OLAF* veiktu sākotnējo analīzi un, iespējams, izmeklēšanu. Palāta nevar komentēt atsevišķus gadījumus vai *OLAF* rīcību saistībā ar tiem. 2016. gadā:

— mēs novērtējām apmēram 1 000 darījumu likumību un pareizību mūsu gada pārskata vajadzībām veiktajā revīzijas darbā, turklāt sagatavojām 36 īpašos ziņojumus,

— mēs paziņojām *OLAF* par mūsu revīzijās konstatētiem 11 gadījumiem, kad bija aizdomas par krāpšanu (2015. gadā – 27), kā arī par pieciem gadījumiem, pamatojoties uz sabiedrības sniegto informāciju (2015. gadā – 15),

— aizdomas par krāšanu visbiežāk radās gadījumos, kad bija mākslīgi radīti nosacījumi, lai panāktu atbilsmi attiecināmības kritērijiem, nebija piegādātas preces/pakalpojumi vai bija deklarētas attiecināmības kritērijiem neatbilstošas izmaksas. Vēl bieži gadījumi bija arī tādi, kad bija pieļauts interešu konflikts un citi iepirkuma pārkāpumi.

1.36. No tiem gadījumiem, par kuriem laikā no 2010. līdz 2016. gadam mēs bijām ziņojuši *OLAF* par aizdomām par krāpšanu, līdz 2016. gada 31. decembrim 67 gadījumos bija uzsākta izmeklēšana, no tiem 16 gadījumos izmeklēšana vēl nebija pabeigta. Attiecībā uz to 51 gadījumu, kurā *OLAF* bija pabeidzis un slēdzis izmeklēšanu, Birojs mūs informēja, ka 28 gadījumos bija vai nu ieteikts atgūt naudu un apsvērt tiesvedību, vai arī šie gadījumi bija slēgti, jo Komisija vai valsts iestādes jau bija uzsākušas attiecīgus pasākumus. *OLAF* ziņoja, ka 2016. gada 31. decembrī šie ieteikumi attiecībā uz līdzekļu atgūšanu attiecīgajos gadījumos kopā aptvēra 247 miljonus EUR. Ja *OLAF* bija slēdzis kādu lietu, nesniedzot ieteikumus turpmākai rīcībai, Biroja visbiežākais secinājums bija tāds, ka nebija pierādījumu par krāpšanu, kas ietekmētu ES finansiālās vai citas intereses.

KOMISIJAS ATBILDES

1.34. *Komisija turpinās pildīt savu uzraudzības funkciju, īstenojot finanšu korekcijas un līdzekļu atgūšanu tādā apmērā, kas atbilst konstatēto pārkāpumu un trūkumu līmenim.*

SECINĀJUMI

1.37. Šīs nodaļas galvenais uzdevums ir pamatot ticamības deklarācijā sniegto revīzijas atzinumu.

Revīzijas rezultāti

1.38. Mūsu revīzijas rezultāti liecina par uzlabojumiem dažos pēdējos gados. Mēs secinām, ka maksājumtiesību izdevumos kļūdu līmenis nav būtisks un ka atlīdzināmos izdevumos kļūdu līmenis ir būtisks. Pamatojoties uz iepriekš minēto, secinām, ka kļūdu līmenis nav visaptverošs.

1.1. PIELIKUMS

REVĪZIJAS PIEEJA UN METODOLOĢIJA

1. Mūsu revīzijas pieeja ir izklāstīta Finanšu un atbilstības revīzijas rokasgrāmatā, kas ir pieejama Palātas tīmekļa vietnē. Lai plānotu revīzijas darbu, mēs izmantojam pārliecības iegūšanas modeli. Plānošanas posmā apsveram risku, ka var gadīties kļūdas (objektīvais risks), un risku, ka kļūdas netiek novērstas vai atklātas un labotas (kontroles risks).

1. DAĻA. Revīzijas pieeja un metodoloģija saistībā ar pārskatu ticamību

2. Mēs pārbaudām ES konsolidētos pārskatus, lai noteiktu, vai tie ir ticami. Konsolidētajos pārskatos ietilpst:

a) konsolidētie finanšu pārskati; un

b) budžeta izpildes ziņojumi.

3. Konsolidētajiem pārskatiem visos būtiskajos aspektos pienācīgi jāatspoguļo:

a) Eiropas Savienības finanšu stāvoklis gada beigās;

b) darbības rezultāti un naudas plūsma; un

c) noslēgtā gada neto aktīvu pārmaiņas.

4. Revīzijas darbā mēs:

a) novērtējam grāmatvedības kontroles vidi;

b) pārbaudām, kā darbojas galvenās grāmatvedības procedūras un gada noslēguma process;

c) analizējam galveno grāmatvedības datu konsekvenci un pamatotību;

d) analizējam un salīdzinām kontus un/vai bilances;

e) veicam budžeta *saistību*, maksājumu un konkrētu bilances posteņu padziļinātas pārbaudes, pamatojoties uz reprezentatīvu izlasi;

f) ja iespējams, saskaņā ar starptautiskajiem revīzijas standartiem izmantojam citu revidentu darbu, īpaši, revidējot aizņēmumu un aizdevumu darbības, ko pārvalda Komisija, ja ir pieejami ārējās revīzijas apliecinājumi.

2. DAĻA. Revīzijas pieeja un metodoloģija saistībā ar darījumu pareizību

5. Pārskatiem pakārtoto darījumu pareizības revīzijā mēs pārbaudām, vai darījumi atbilst attiecīgajiem tiesību aktiem un noteikumiem (***1.2. izcēlums***).

6. Savā revīzijas darbā apsveram, vai varam noderīgi izmantot citu veiktas pareizības pārbaudes. Ja vēlamies izmantot šādu pārbaužu rezultātus, tad saskaņā revīzijas standartiem novērtējam trešās puses neatkarību un kompetenci, kā arī tās darba tvērumu un piemērotību.

Kā mēs pārbaudām darījumus

7. Katrai DFS kategorijai (5.–10. nodaļa) mēs pārbaudām darījumu reprezentatīvu izlasi, lai aplēstu nepareizu darījumu īpatsvaru visā datu kopā.

8. Katram izlasē iekļautajam darījumam mēs nosakām, vai izmaksu deklarācija vai maksājums ir veikts budžetā un tiesību aktos paredzētajā nolūkā. Mēs pārbaudām, kā tikusi aprēķināta izmaksu deklarācijā norādītā summa vai maksājuma summa (attiecībā uz deklarācijām, kurās norādītas lielākas summas, to dara, pamatojoties uz izlasi, kas reprezentē visus darījuma posteņus). Šajā nolūkā pārbauda budžeta pārskatos iekļautos darījumus, izsekojot darījumam līdz pat galasaņēmējam (tas var būt lauksaimnieks, mācību kursu organizators vai attīstības palīdzības projekts), un pārbauda atbilstību katrā līmenī.

9. Ieņēmumu jomas darījumiem mūsu veiktās pievienotās vērtības nodokļa un NKI pašu resursu pārbaudes sākumpunkts ir makroekonomikas rādītāju kopums, uz kuru pamata šie resursi ir aprēķināti. Mēs pārbaudām Komisijas kontroles sistēmas, līdz dalībvalstu iemaksas ir saņemtas un iegrāmatotas konsolidētajos pārskatos. Tradicionālo pašu resursu revīzijā mēs pārbaudām muitas iestāžu pārskatus un muitas nodokļu plūsmu līdz brīdim, kad Komisija šīs summas ir saņēmusi un tās ir atspoguļotas pārskatos.

10. Saistībā ar izdevumiem mēs pārbaudām maksājumus, kad izdevumi ir radušies, tie ir iegrāmatoti un pieņemti. Šī pārbaude aptver visas maksājumu kategorijas (tostarp aktīvu iegādei veiktos maksājumus). Mēs nepārbaudām avansa maksājumus to veikšanas stadijā, bet gan tad, kad:

a) ES līdzekļu galīgais saņēmējs (piemēram, lauksaimnieks, pētniecības institūts, uzņēmums, kurš veic publiski iepirktus būvdarbus vai pakalpojumus) sniedz pierādījumus par avansu izlietojumu; un

b) Komisija (vai cita ES līdzekļus pārvaldoša iestāde vai struktūra) apstiprina līdzekļu galīgo izlietojumu, dzēšot avansa maksājumu.

11. Mūsu revīzijas izlase ir veidota tā, lai sniegtu aplēsi par kļūdu līmeni visos izdevumos, nevis atsevišķos darījumos (piemēram, konkrētā projektā). Mēs veidojam deklarāciju vai maksājumu izlasi *pēc naudas vienības principa*, savukārt tālāk detalizētākā līmenī mēs atlasām atsevišķas darījuma vienības (piemēram, projekta rēķinus, lauksaimnieka pieprasījumā deklarētus zemes gabalus). Attiecībā uz šīm vienībām paziņotie kļūdu īpatsvari nav uztverami kā secinājums par attiecīgajiem darījumiem: šie īpatsvari tiek ņemti vērā, aplēšot ES visu izdevumu kopējo kļūdu līmeni.

12. Mēs katru gadu nepārbaudām darījumus katrā dalībvalstī, saņēmējvalstī un reģionā. Atsevišķu dalībvalstu, saņēmējvalstu un/vai reģionu nosaukšana nenozīmē, ka sniegtie piemēri nav sastopami arī citās vietās. Šajā ziņojumā iekļautie ilustratīvie piemēri neveido pamatu secinājumiem par attiecīgajām dalībvalstīm, saņēmējvalstīm un/vai reģioniem.

13. Mūsu pieeja nav paredzēta tam, lai ievāktu datus par kļūdu biežumu visā datu kopā. Tāpēc skaitļi, kas norāda uz kļūdu skaitu kādā no DFS kategorijām, noteiktos izdevumos, kurus pārvalda kāds ģenerāldirektors, vai konkrētā dalībvalstī notikušos izdevumos, neliecina par kļūdu biežumu ES finansētos darījumos vai kādā konkrētā dalībvalstī. Saskaņā ar savu izlases veidošanas pieeju mēs piemērojam dažādus svērumus dažādiem darījumiem atbilstoši attiecīgo izdevumu vērtībai un mūsu revīzijas darba intensitātei. Šis svērums nav ņemts vērā informācijā, ko sniedzam par kļūdu biežumu, tātad tas ir vienāds kā lauku attīstībai, tā tiešajam atbalstam dabas resursu jomā un kā Eiropas Sociālā fonda izdevumiem, tā reģionālajiem un kohēzijas maksājumiem.

Kā mēs novērtējam un izklāstām darījumu pārbaudes rezultātus

14. Kļūdu var konstatēt visā darījuma summā vai tikai daļā no tās. Mēs nosakām, vai kļūdas ir skaitļos izsakāmas vai skaitļos neizsakāmas, t. i., vai ir vai nav iespējams noteikt, cik liela daļa revidētās summas bijusi kļūdaina. Kļūdas, kas atklātas un izlabotas pirms un neatkarīgi no mūsu veiktajām pārbaudēm, tiek izslēgtas no kļūdu aprēķina un biežuma, jo to atklāšana un labošana liecina par kontroles sistēmu efektīvu darbību.

15. Mūsu kritēriji, pēc kuriem izsakām skaitļos publiskā iepirkuma kļūdas, ir aprakstīti dokumentā "Publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana – pārkāpumu veidi un pamats izteikšanai skaitļos" ([1]).

16. Lemjot par pasākumiem, kas jāveic, ja publiskā iepirkuma noteikumi ir piemēroti nepareizi, kvantitatīvās ietekmes izteikšanu mēs varam veikt citādi, nekā to dara Komisija vai dalībvalstis.

Aplēstais kļūdu līmenis

17. Mēs aplēšam "iespējamāko kļūdu īpatsvaru". Mēs to darām attiecībā uz lielāko daļu DFS kategoriju un attiecībā uz kopējiem budžeta izdevumiem. Nosakot iespējamāko kļūdu īpatsvaru (procentos), tiek ņemtas vēra tikai skaitļos izsakāmās kļūdas. Kļūdas, piemēram, ir skaitļos izsakāma piemērojamo regulu, noteikumu, līgumu un *dotācijas* nosacījumu pārkāpšana. Mēs nosakām arī apakšējo kļūdu robežu un augšējo kļūdu robežu.

18. Sagatavojot atzinumu, izmantojam 2 % būtiskuma slieksni. Ņemam vērā arī kļūdu veidu, skarto summu un kontekstu.

([1]) http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/Guideline_procurement/Quantification_of_public_procurement_errors.pdf

Kā mēs pārbaudām sistēmas un ziņojam par rezultātiem

19. Komisija, citas ES iestādes un struktūras, dalībvalstu iestādes, saņēmējas valstis un reģioni ievieš sistēmas, lai pārvaldītu budžeta riskus un pārraudzītu/nodrošinātu darījumu pareizību. Šīs sistēmas ir noderīgi pārbaudīt, jo tādējādi ir iespējams apzināt uzlabojamas jomas.

20. Katrai DFS kategorijai, arī ieņēmumu jomai, ir ieviestas daudzas atsevišķas sistēmas. Katru gadu mēs veidojam pārbaudāmo sistēmu izlasi, ziņojam par rezultātiem un izstrādājam ieteikumus uzlabojumiem.

Kā mēs formulējam atzinumus ticamības deklarācijā

21. Šā pārskata 4.–10. nodaļā aprakstītais darbs veido pamatu mūsu atzinumam par ES konsolidētajiem pārskatiem pakārtoto darījumu pareizību. Palātas atzinums ir iekļauts ticamības deklarācijā. Veiktais darbs ļauj sniegt informācijā balstītu atzinumu par to, vai kļūdas datu kopā pārsniedz būtiskuma slieksni vai atrodas zem tā.

22. Ja mēs konstatējam būtisku kļūdu līmeni un nosakām tā ietekmi uz revīzijas atzinumu, mums ir jānosaka, vai kļūdas ir "visaptverošas" (vai arī – vai revīzijas pierādījumu trūkums ir visaptverošs). Šajā vērtējumā mēs izmantojam 1705. *ISSAI* sniegtās norādes (kuras attiecina arī uz likumību un pareizību saskaņā ar mūsu mandātu). Ja kļūdas ir būtiskas un visaptverošas, mēs sniedzam negatīvu atzinumu.

23. Kļūdu vai revīzijas pierādījumu trūkumu uzskata par "visaptverošu", ja pēc revidenta sprieduma šī problēma neaprobežojas ar kādu atsevišķu finanšu pārskata elementu, kontu vai posteni (proti, problēma aptver visus pārbaudītos pārskatus vai darījumus) vai, ja tā aprobežojas ar kādu konkrētu finanšu pārskata elementu, kontu vai posteni, tā ir sastopama vai varētu būt sastopama ievērojamā finanšu pārskatu daļā vai attiecas uz tādu izklāstīto informāciju, kas ir nozīmīga lietotāja izpratnei par finanšu pārskatiem.

24. Palātas labākā aplēse par kļūdu līmeni attiecībā uz kopējiem izdevumiem 2016. gadā ir 3,1 %. Mēs nevērtējam šo kļūdu līmeni kā visaptverošu, jo tas konstatēts tikai noteikta veida izdevumos un tikai dažās izdevumu jomās. Dažādās DFS kategorijās aplēstais kļūdu līmenis ir atšķirīgs, kā izklāstīts 5.–7., 9. un 10. nodaļā.

Aizdomas par krāpšanu

25. Ja ir pamats aizdomām, ka notikusi krāpnieciska darbība, mēs par to ziņojam Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*). *OLAF* ir atbildīgs par turpmākas izmeklēšanas veikšanu. Mēs katru gadu ziņojam *OLAF* par vairākiem gadījumiem.

3. DAĻA. Saikne starp revīzijas atzinumiem par pārskatu ticamību un darījumu pareizību

26. Mēs sniedzam:

a) revīzijas atzinumu par Eiropas Savienības konsolidētajiem pārskatiem par slēgto finanšu gadu; un

b) revīzijas atzinumus par šiem pārskatiem pakārtoto ieņēmumu un maksājumu pareizību.

27. Mēs veicam revīzijas darbu un sniedzam atzinumus saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (*IFAC*) starptautiskajiem revīzijas standartiem un ētikas kodeksiem un *INTOSAI* starptautiskajiem augstāko revīzijas iestāžu standartiem.

28. Attiecībā uz gadījumiem, kad revidenti sniedz revīzijas atzinumus par pārskatu ticamību un tiem pakārtoto darījumu pareizību, minētajos standartos ir teikts, ka modificēts atzinums par darījumu pareizību pats par sevi nenoved pie modificēta atzinuma par pārskatu ticamību. Finanšu pārskatos, par kuriem mēs sniedzam atzinumu, ir atzīta būtiskā problēma, ka tiek pārkāpti noteikumi, kas regulē no ES budžeta finansējamus izdevumus. Mēs attiecīgi esam nolēmuši, ka būtisks kļūdu līmenis, kas ietekmē pareizību, pats par sevi nav iemesls modificēt mūsu atsevišķi sniegto atzinumu par pārskatu ticamību.

1.2. PIELIKUMS

ATKLĀTO KĻŪDU BIEŽUMS 2016. GADA REVĪZIJAS IZLASĒ

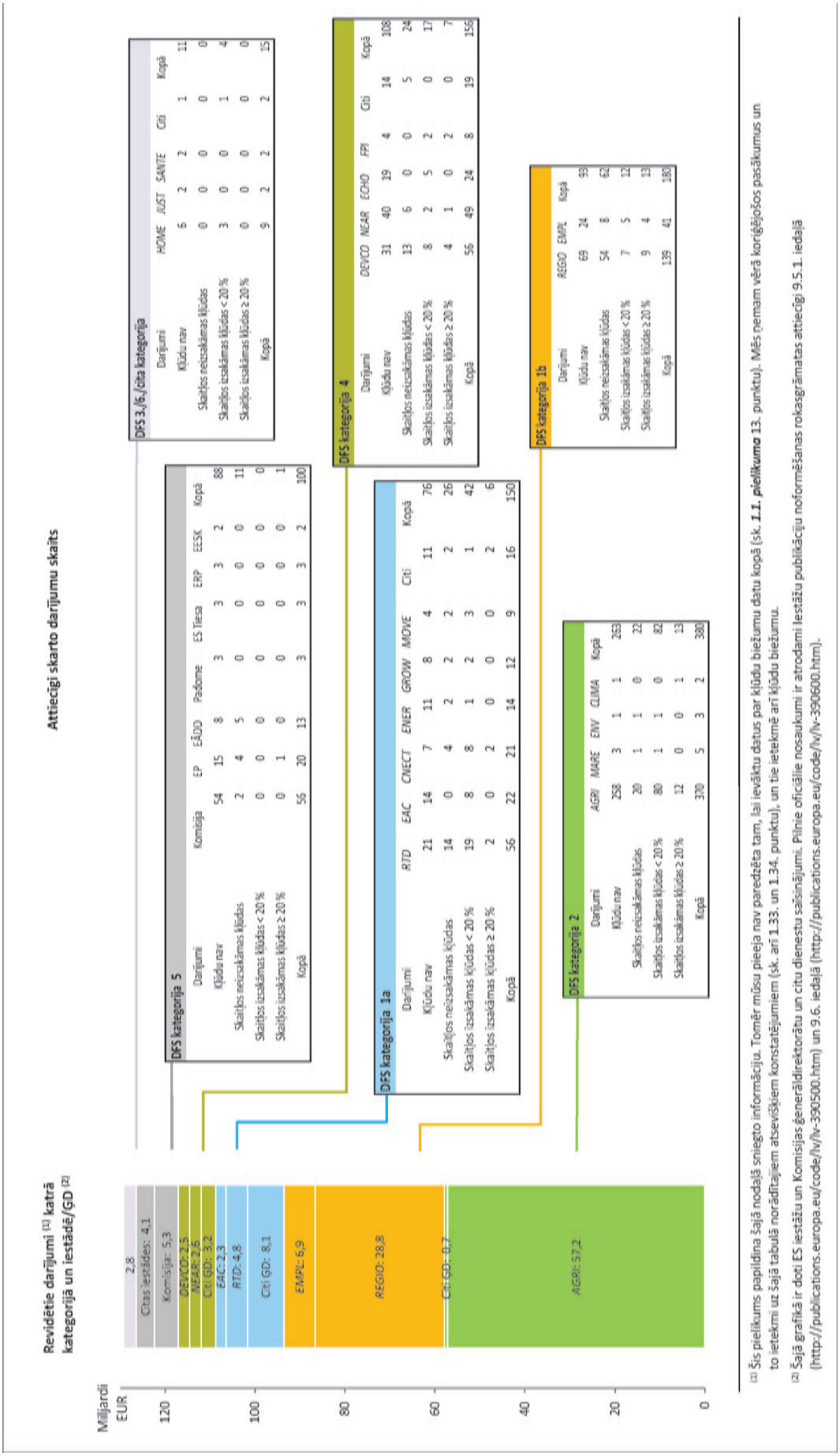

2. NODAĻA

Budžeta un finanšu pārvaldība

SATURS

	Punkts
Ievads	2.1-2.3
Budžeta pārvaldība 2016. gadā	2.4-2.14
Veicot maksājumus, bija labi ievērotas gada budžetā noteiktās robežas	2.4-2.7
Tā kā tiek plaši izmantoti īpašie instrumenti un rezerves, mazinās iespējas reaģēt uz neparedzētiem notikumiem	2.8-2.10
Nenokārtoto saistību ir vairāk nekā jebkad agrāk	2.11-2.14
Finanšu pārvaldības jautājumi saistībā ar 2016. gada budžetu	2.15-2.31
ES budžeta finanšu risks ir ievērojams	2.15-2.20
ES aizvien vairāk izmanto finanšu instrumentus	2.21-2.23
Dalībvalstīm, iespējams, būs problēmas ar pieejamo ES līdzekļu izlietošanu	2.24-2.26
Vispārējiem ziņojumiem par izdevumiem, kas paredzēti migrācijai un bēgļu krīzei, jābūt saskaņotākiem un visaptverošākiem	2.27-2.28
ES finansēšanas kārtība paliek aizvien sarežģītāka	2.29-2.31
Nākotnes riska faktori un problēmas	2.32-2.39
Jāizvairās no neatlīdzinātu izmaksu deklarāciju uzkrāšanās	2.32-2.33
Jaunās DFS finansēšana	2.34-2.39
Secinājumi un ieteikumi	2.40-2.48
Secinājumi	2.40-2.47
Ieteikumi	2.48

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

2.1. Šajā nodaļā ir aprakstīti mūsu apsvērumi par ES budžeta un finanšu pārvaldību 2016. gadā un ir norādīts uz vairākiem svarīgiem riska faktoriem un problēmām, kas varētu skart budžetu nākotnē.

2.2. Katra konkrētā gada budžetā ir jāievēro *saistību* un maksājumu *apropriāciju maksimālais apjoms*, kas ir noteikts *daudzgadu finanšu shēmā (DFS)* 2014.–2020. gadam ([1]), saskaņā ar kuru ES pašreizējās cenās var uzņemties saistības ne vairāk kā par 1 087,2 miljardiem EUR un veikt maksājumus ne vairāk kā par 1 025,4 miljardiem EUR 2014.–2020. gadā ([2]). Kārtējā gada saistību un maksājumu apropriācijām ([3]) ir jābūt robežās, kas noteiktas Padomes Pašu resursu lēmumā ([4]).

2.3. Komisija ir sagatavojusi *vidusposma novērtējumu* par pašreizējās DFS īstenošanu, kuram ir pievienoti likumdošanas priekšlikumi. Daļa šīs nodaļas ir balstīta uz mūsu jau agrāk izteiktajiem viedokļiem par šiem likumdošanas priekšlikumiem, kas ir svarīgi saistībā ar priekšlikumu nākamajai DFS ([5]).

([1]) Padomes 2013. gada 2. decembra Regula (ES, Euratom) Nr. 1311/2013, ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2014.–2020. gadam ("DFS regula") (OV L 347, 20.12.2013., 884. lpp.).

([2]) Šos skaitļus veido apropriācijas saistībām 1,04 % apmērā no ES NKI un apropriācijas maksājumiem 0,98 % apmērā no ES NKI 2014.–2020. gadam, kā noteikts jaunākajā Daudzgadu finanšu shēmas tehniskajā korekcijā – COM(2016) 311 final, 30.6.2016. "Komisijas paziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam. Tehniskās korekcijas 2017. gada finanšu shēmā atbilstoši NKI izmaiņām un kohēzijas politikas finansējuma korekcijas (Regula (ES, Euratom) Nr. 1311/2013, ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2014.–2020. gadam, 6. un 7. pants)" ("2017. gada tehniskā korekcija").

([3]) Papildu maksājumu apropriācijas, kas pārsniedz *pašu resursiem* noteikto robežu, var veidot no ienākumiem, kas nav pašu resursu ienākumi.

([4]) Padomes 2014. gada 26. maija Lēmumā 2014/335/ES, Euratom par Eiropas Savienības pašu resursu sistēmu (OV L 168, 7.6.2014., 105. lpp.) noteiktie robežlielumi ir 1,26 % no ES NKI apropriācijām saistībām un 1,20 % no ES NKI apropriācijām maksājumiem.

([5]) Informatīvais dokuments saistībā ar Komisijas paziņojumu "*EU budget: time to reform? A briefing paper on the mid-term review of the Multiannual Financial Framework 2014-2020*" ("ES budžets: laiks reformai? Informatīvais dokuments par daudzgadu finanšu shēmas 2014.–2020. gadam vidusposma novērtējumu"), atzinums par *Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF)* termiņa pagarināšanu un paplašināšanu (Atzinums Nr. 2/2016) (OV C 465, 13.12.2016.) un atzinums par *Finanšu regulas* pārskatīšanas priekšlikumu (Atzinums Nr. 1/2017) (OV C 91, 23.3.2017.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

BUDŽETA PĀRVALDĪBA 2016. GADĀ

Veicot maksājumus, bija labi ievērotas gada budžetā noteiktās robežas

2.4. No budžeta apropriācijām veiktie maksājumi bija par 13,7 miljardiem EUR mazāki nekā sākotnēji pieņemtajā budžetā pieejamās apropriācijas (130,2 miljardi EUR no iespējamiem 143,9 miljardiem EUR ([6]) jeb 90,5 % no visas pieejamās summas) (sk. ***2.1. izcēlumu***).

2.5. Galvenais iemesls zemajam maksājumu līmenim bija tas, ka dalībvalstu iestādes saistībā ar *Eiropas struktūrfondiem un investīciju fondiem (ESI fondiem)* iesniedza deklarācijas par mazākām summām, nekā paredzēts. Savukārt tam par iemeslu bija programmu īstenošanas kavējumi pašreizējās DFS pirmajos gados. Komisija kavējumus skaidro šādi ([7]):

a) tās ir sekas ievērojamajiem kavējumiem, ar kādiem tika īstenotas 2007.–2013. gada programmas;

b) ES vēlu pieņēma 2014.–2020. gada programmu juridisko pamatu ([8]);

c) dalībvalstis kavējās izveidot un paziņot Eiropas Savienībai iestādes, kuras atbildēs par ES fondu pārvaldību;

d) bija vajadzīgs laiks, lai pielāgotos jaunā perioda programmu un projektu noteikumu izmaiņām;

e) dalībvalstīm 2014.–2020. gada periodā tika dots papildu gads, kurā veikt maksājumus no saistībām ("n+3 noteikums") ([9]).

([6]) Atskaitot *pārnesumus* uz nākamo gadu un piešķirtos ieņēmumus.

([7]) Attiecībā uz šiem kavējumiem sk. "Eiropas Komisijas ziņojumu par budžeta un finanšu pārvaldību – 2016. finanšu gads", 45. un 46. lpp., un Komisijas dienestu darba dokumentu, kas pievienots dokumentam "Daudzgadu finanšu shēmas 2014.–2020. gadam vidusposma pārskats/pārskatīšana (COM(2016) 603 final)", SWD (2016) 299 final, 14.9.2016., 6. pielikums "Maksājumu prognoze", 3. iedaļas trešā daļa.

([8]) Iemesli, kāpēc ieilga 2014.–2020. gada programmu juridiskā pamata pieņemšanas procedūra, ir aplūkoti 11. un 36. punktā mūsu Īpašajā ziņojumā Nr. 2/2017 (http://eca.europa.eu).

([9]) Īpašais ziņojums Nr. 36/2016 (http://eca.europa.eu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.6. Kā ir atzīmējusi Komisija ([10]), ESI fondu programmu īstenošanas kavēšanās 2014.–2020. gada DFS pirmajos trīs gados pārsniedz struktūrfondu un Kohēzijas fonda programmu īstenošanas kavēšanos, kas bija vērojama 2007.–2013. gada perioda sākumā.

2.7. Ņemot vērā, ka gada gaitā bija saņemts maz maksājumu pieprasījumu, budžeta iestādes grozīja 2016. gada budžetu, lai samazinātu maksājumu apropriācijas par 7,3 miljardiem EUR ([11]). Lai gan notika šis samazinājums, nepietiekami daudz maksājumu pieprasījumu izraisīja vislielāko pārpalikumu kopš 2002. gada, proti, 6,4 miljardus EUR lielu pārpalikumu ([12]) (2015. gadā – 1,3 miljardi EUR).

2.1. izcēlums. 2016. gada budžets

(miljoni EUR)

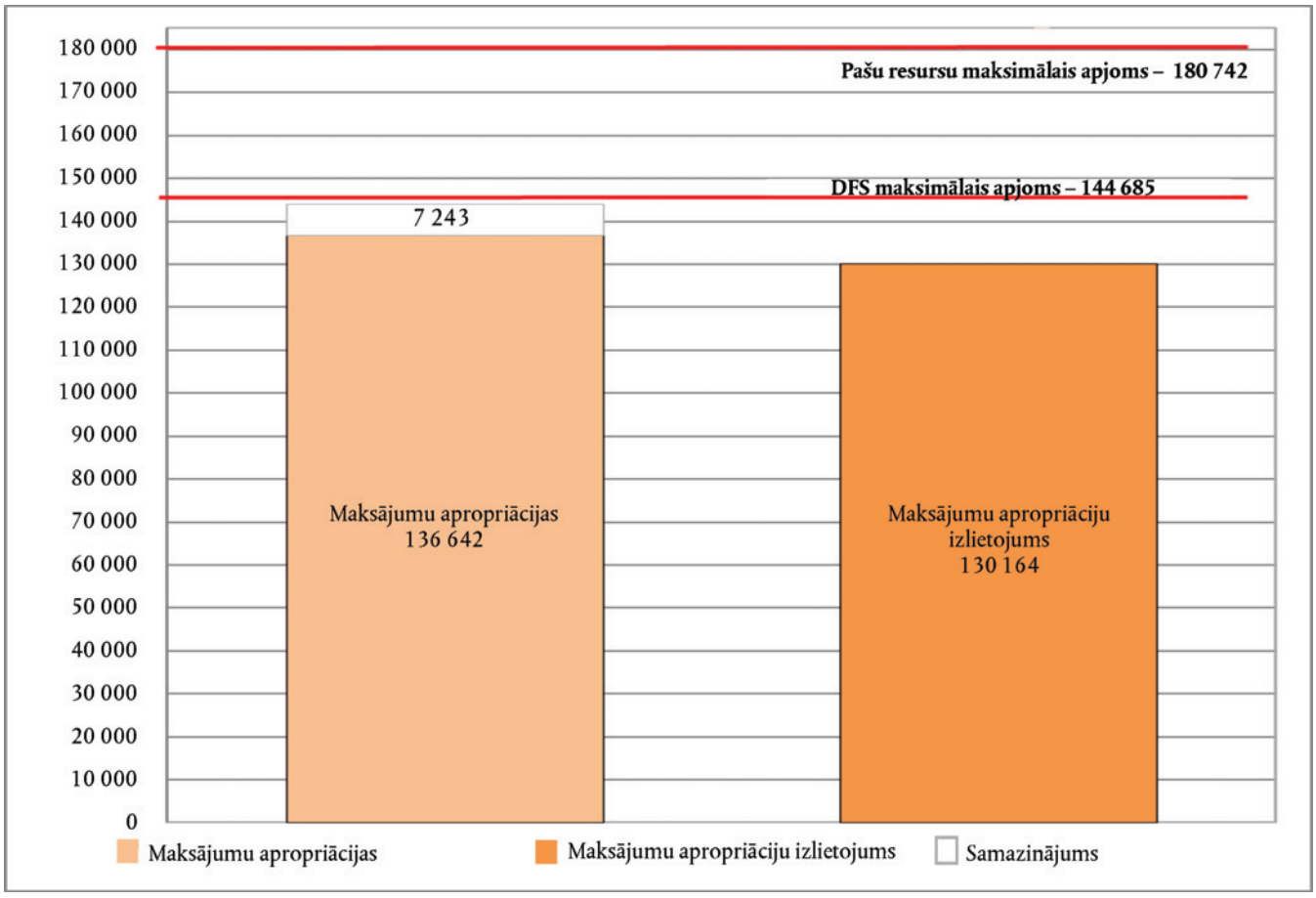

Avots: Eiropas Savienības 2016. finanšu gada konsolidētie gada pārskati, "Kopsavilkuma pārskati par budžeta izpildi un skaidrojumi", 4.1. un 4.3. tabula.

([10]) SWD(2016) 299 final, 6. pielikums "Maksājumu prognoze", 3. iedaļas trešā daļa.

([11]) 4. *budžeta grozījums*. Ar šo un citiem budžeta grozījumiem saistību apropriācijas tika palielinātas par 273 miljoniem EUR un maksājumu apropriācijas – par 31 miljonu EUR.

([12]) Sk. dokumentu "ES konsolidētie gada pārskati – 2016. finanšu gads" ("ES 2016. gada pārskati"), iedaļa "Budžeta izpildes ziņojumi un skaidrojumi", lapa "ES budžeta rezultāti".

PALĀTAS APSVĒRUMI

Tā kā tiek plaši izmantoti īpašie instrumenti un rezerves, mazinās iespējas reaģēt uz neparedzētiem notikumiem

2.8. 2014.–2020. gada DFS ir vairāki instrumenti, kuru uzdevums ir atvieglot budžeta darbību un paredzēt līdzekļus rezervei. Turpmāk ir uzskaitīti galvenie no tiem.

a) Maksājumu vispārējā rezerve (*GMP*) saskaņā ar DFS regulas 5. pantu ir paredzēta tam, lai neizlietotās maksājumu apropriācijas varētu pārnest uz nākamajiem gadiem ar nosacījumu, ka netiek pārsniegts DFS maksimālais apjoms. Tādējādi 2.4. punktā minētos 2016. gadā neizmantotos 13,7 miljardus EUR var pārnest un izlietot nākamajos gados. DFS noteiktā maksimālā summa, par kādu 2018.–2020. gadā var pārnest neizlietotās maksājumu apropriācijas, ir 31 miljards EUR (2011. gada cenās) (2018. gadā – 7 miljardi EUR, 2019. gadā – 11 miljardi EUR un 2020. gadā – 13 miljardi EUR).

b) Ir izveidoti četri "īpašie instrumenti" ([13]) reaģēšanai uz neparedzētiem notikumiem un prioritāšu izmaiņām. Komisijas 2016. gada vidusposma novērtējumā ([14]) ir minēts, ka kopējā līdz 2020. gadam vēl pieejamā summa bija 7,4 miljardi EUR. Saskaņā ar Padomes paziņojumu ([15]), ko tā bija laidusi klajā DFS vidusposma novērtēšanas laikā, budžeta lēmējiestāžu ziņā paliek izlemt katrā gadījumā atsevišķi, vai ar īpašajiem instrumentiem saistītos maksājumus var uzskaitīt virs maksājumu maksimālā apjoma.

c) Neparedzēto izdevumu rezerve ([16]) 0,03 % apmērā no NKI (aptuveni 4,5 miljardi EUR) ir paredzēta, lai patiesas vajadzības gadījumā pārnestu apropriācijas uz nākamo gadu vai uz citu budžeta pozīciju, reaģējot uz neparedzētiem notikumiem ar nosacījumu, ka netiek pārsniegts DFS maksimālais apjoms. Šo rezervi izmantoja maksājumu apropriācijām 2014. gadā, to kompensējot 2017.–2020. gadā. Saistību apropriācijām neparedzēto izdevumu rezervi izmantoja, lai 2016. un 2017. gadā no citām kategorijām pārvietotu 2,1 miljardu EUR uz 3. un 4. DFS kategoriju, kas bija vajadzīgs bēgļu krīzes risināšanai ([17]).

([13]) Rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos, Eiropas Savienības Solidaritātes fonds, Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds un elastības instruments. Sk. DFS regulu, 9.–12. pantu.
([14]) SWD(2016) 299 final, 6. pielikums "Maksājumu prognoze", 6. iedaļa.
([15]) Sk. Padomes dokumentu 7031/17 ADD 1.
([16]) DFS regula, 13. pants.
([17]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 14. decembra Lēmumi (ES) 2017/339 un (ES) 2017/344 par neparedzēto izdevumu rezerves izmantošanu (OV L 50, 28.2.2017.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

d) Saistību vispārējā rezerve (*GMC*) ([18]) ļauj pārnest neizlietotās saistību apropriācijas uz nākamajiem gadiem, bet tikai izaugsmei un nodarbinātībai, īpaši jaunatnes nodarbinātībai. Gandrīz visa *GMS* 2014. un 2015. gadam (1,8 miljardi EUR no 2,0 miljardiem EUR ([19])) ir piešķirta ESIF.

2.9. Šie instrumenti ir ieviesti, lai risinātu ārkārtas stāvokļus un zināmā mērā padarītu elastīgāku ES budžeta sistēmu, kas ir veidota tā, lai sniegtu paredzamu finansējumu ilgtermiņa ES izdevumu programmām. Taču, tā kā ES izdevumu programmas 2014.–2020. gada DFS pirmajos gados aizkavējās un paredzams, ka turpmākajos gados laikā līdz 2020. gadam tās ritēs straujāk, varētu gadīties, ka vairs nebūs iespējama pietiekama elastība DFS maksimālā apjoma robežās, lai finansētu ES reakciju uz neparedzētiem notikumiem, kuri vēl var atgadīties līdz pašreizējās DFS beigām.

2.10. Papildus iepriekš aprakstīto rezervju izmantošanai Padome ar vienbalsīgu lēmumu var grozīt DF regulu nolūkā mainīt apropriāciju maksimālo apjomu ([20]).

Nenokārtoto saistību ir vairāk nekā jebkad agrāk

2.11. 2016. gadā ES uzņēmās saistības par 155,2 miljardiem EUR no iespējamā 156,1 miljarda EUR jeb par 99,4 % no visas pieejamās summas ([21]), atskaitot *piešķirtos ieņēmumus*.

2.12. Tā kā saistību apropriācijas bija gandrīz pilnībā izmantotas un tā kā maksājumi bija zemāki, nekā plānots, nenokārtotās saistības vispirms 2014. gadā kritās, bet tad 2015. un 2016. gadā atkal cēlās, sasniedzot agrāk nepiedzīvoti lielu summu – 238,8 miljardus EUR (sk. ***2.9. izcēlumu***). Arī 2017. gadā šī summa pieaugs, jo 2017. gada budžetā ir paredzētas saistību apropriācijas 157,9 miljardi EUR un maksājumu apropriācijas 134,4 miljardi EUR, kas nozīmē nenokārtoto saistību pieaugumu līdz pat 23,5 miljardiem EUR.

2.13. Šo nenokārtoto saistību uzkrājumu veido uzkrātā starpība starp līdz šim uzņemtajām saistībām un attiecīgi veiktajiem maksājumiem, no kā atskaitītas *atceltās saistības*. Atceltās saistības bija samērā maza daļa no saistībām, kuras uzņemtas 2007.–2016. gadā (27 miljardi EUR no kopējās summas 1 446 miljardi EUR jeb 1,9 %).

KOMISIJAS ATBILDES

2.9. *Attiecībā uz 2014.–2020. gada DFS atlikušajiem gadiem DFS viduposma pārskata ietvaros ir paredzēta lielāka elastība (skatīt Padomes Regulu (ES, Euratom) 2017/1123)*

([18]) DFS regula, 14. pants.
([19]) Pamatojoties uz 2017. gada tehnisko korekciju.
([20]) DFS regula, 17. pants.
([21]) "Saistība" katrā budžeta jomā ir atšķirīgs jēdziens (sk. mūsu 2015. gada pārskata 2.5. punktu un 2.1. attēlu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.14. Lielākā daļa nenokārtoto saistību rodas daudzgadu izdevumu programmās, kur iespējams, ka no brīža, kad ir uzņemtas saistības, līdz brīdim, kad tiek veikts maksājums, var paiet vairāk nekā gads un bieži līdz pat trim gadiem. Saskaņā ar 2016. gada skaitliskajiem datiem nenokārtotās saistības gada beigās bija par 72 % lielākas nekā 2007. gadā un bija līdzvērtīgas 2,9 maksājumu gadiem ([22]) salīdzinājumā ar 2,2 maksājumu gadiem 2007. gadā. Šāds nenokārtoto saistību pieaugums rada risku, ka nākotnē būs finansēšanas problēmas (sk. 2.32.–2.39. punktu).

FINANŠU PĀRVALDĪBAS JAUTĀJUMI SAISTĪBĀ AR 2016. GADA BUDŽETU

ES budžeta finanšu risks ir ievērojams

2.15. Papildus nenokārtotajām budžeta saistībām Eiropas Savienībai 2016. gada beigās bija nenokārtotas arī vairākas ievērojamas ilgtermiņa bilances saistības, garantijas un juridiskās saistības.

2.16. ES vislielākā atsevišķā ilgtermiņa bilances saistība ir 67,2 miljardi EUR darbinieku pensijām (2015. gadā – 63,8 miljardi EUR). Kaut arī ES darbinieki veic pensiju iemaksas, tās iegrāmato kā ES budžeta vispārējos ieņēmumus, un šai bilances saistībai neatbilst konkrēts aktīvs.

2.17. Pēdējos gados ES ir aizvien vairāk izmantojusi budžetu, lai segtu garantijas aizņēmumiem un *finanšu instrumentiem* (sk. ***2.2. izcēlumu***). Tās ir *iespējamās saistības*, kas atspoguļotas ES pārskatos ([23]). Ir jāsaglabā rezerve starp maksājumu apropriāciju līmeni budžetā un maksimālo apjomu, kāds paredzēts Pašu resursu lēmumā, lai vajadzības gadījumā segtu šīs garantijas.

KOMISIJAS ATBILDES

2.14. *Nenokārtoto saistību apjoma pieaugums attiecībā uz ESI fondiem plānošanas perioda trešajā gadā ir daļa no normāla īstenošanas cikla, kā iepriekš novērots attiecībā uz šiem fondiem. Nenokārtotās saistības ievērojami pieauga 2014.–2020. gada saistību apropriāciju sekmīga ikgadējā profila, "n+3" noteikuma ieviešanas un lēnās īstenošanas rezultātā.*

([22]) Lai iegūtu šo skaitli, mēs dalām nenokārtotās saistības (2016. gadā – 238,3 miljardi EUR, 2007. gadā – 138,4 miljardi EUR) ar veiktajiem diferencētajiem maksājumiem, t. i., maksājumiem, kas gada laikā veikti no daudzgadu saistībām (2016. gadā – 81,5 miljardi EUR, 2007. gadā – 63,3 miljardi EUR).

([23]) Sk. ES 2016. gada pārskatus, 4. skaidrojumu.

2.2. izcēlums. Garantiju segšanas vajadzības

(miljardi EUR)

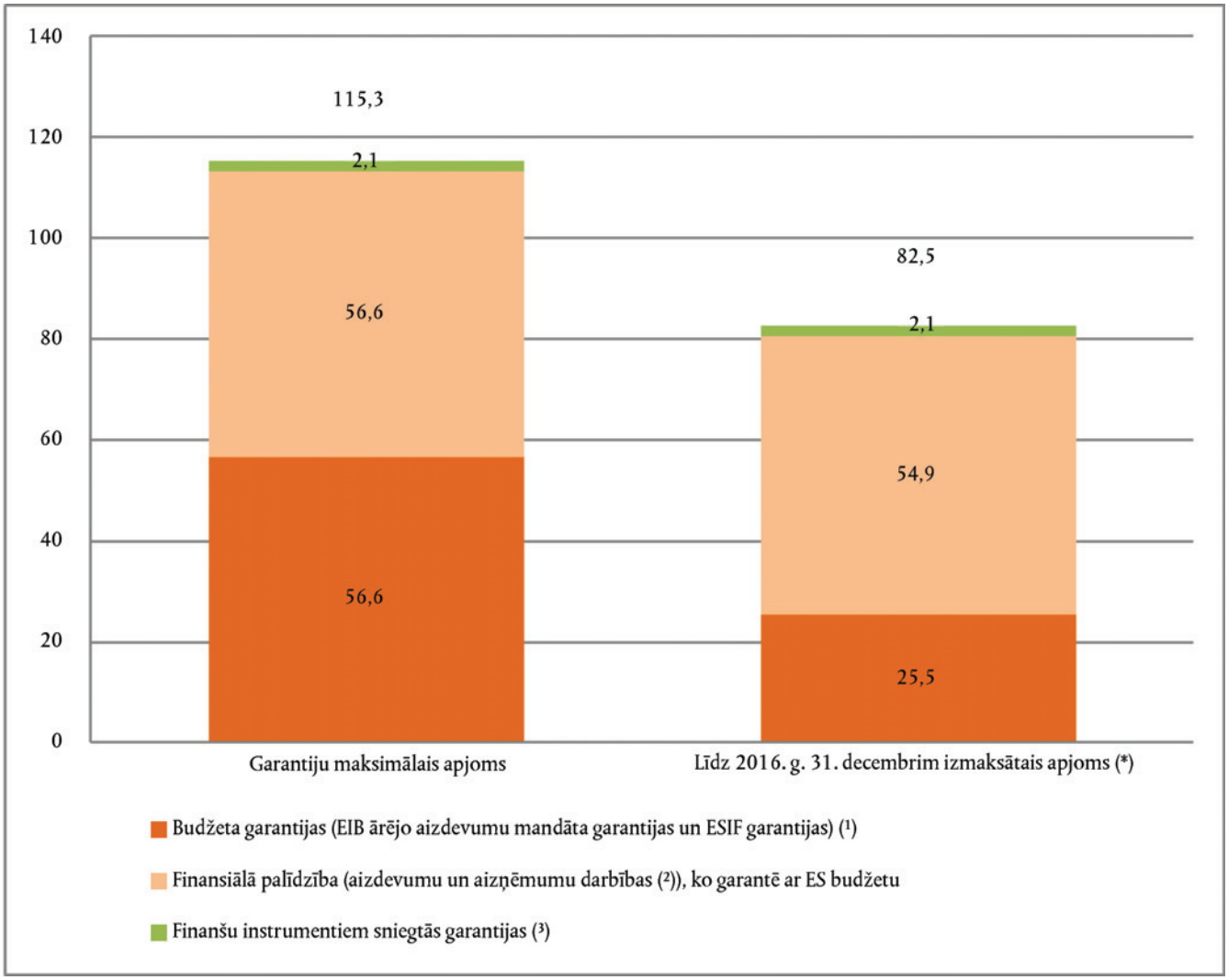

(*) 2016. gada 31. decembrī garantiju segšanas vajadzībās ir atspoguļotas tikai *galasaņēmējiem* izmaksātās summas. Līgumi bija noslēgti vēl par 17,5 miljardiem EUR, bet 2016. gada beigās šī summa nebija izmaksāta (9,0 miljardi EUR saistībā ar ārējo aizdevumu mandāta garantiju, 6,9 miljardi EUR saistībā ar ESIF garantiju un 1,6 miljardi EUR saistībā ar finansiālo palīdzību, pamatojoties uz makrofinansiālās palīdzības un *Euratom* aizdevumiem).

(1) Sk. "ES konsolidētos gada pārskatus – 2016. finanšu gads" ("ES 2016. gada pārskati"), 4.1.1. skaidrojumu.

(2) Sk. ES 2016. gada pārskatus, 4.1.2. skaidrojumu.

(3) Sk. ES 2016. gada pārskatus, 4.1.3. skaidrojumu.

Avots: ES 2016. finanšu gada pārskati, Finanšu pārskatu 4.1.1.–4.1.3. skaidrojums.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.18. ES budžetam ir divi fondi, no kuriem sedz budžeta garantijas: Garantiju fonds ārējai darbībai, kura aktīvu vērtība ir 2,3 miljardi EUR, un ESIF Garantiju fonds, kura aktīvu vērtība ir 1,0 miljards EUR 2016. gada beigās ([24]), kas pieaugs līdz 8 miljardiem EUR laikā līdz 2022. gadam. Ir arī *rezerve*, no kuras segt ar garantijām saistītos paredzamos zaudējumus un kura 2016. gada beigās bija 0,9 miljardi EUR ([25]), kam jāpieskaita vēlāk gada gaitā pievienotie 0,5 miljardi EUR, tostarp aizdevumiem Sīrijai. Garantijām, kas saistītas ar finansiālo palīdzību dalībvalstīm, jebkādu radušos bilances saistību var segt ar apropriācijām, kuras pārsniedz DFS maksimālo apjomu ([26]), bet tā ir jāmaksā caur ES budžetu.

2.19. Komisija ir ierosinājusi izveidot kopējo uzkrājumu fondu, lai segtu finanšu saistības, kuras rodas no finanšu instrumentiem, budžeta garantijām un finansiālās palīdzības ([27]).

2.20. Bija arī ievērojamas ilgtermiņa juridiskās saistības, ko nesedz nenokārtotās budžeta saistības, kopā par 22 miljardiem EUR ([28]) gada beigās (sk. ***2.3. izcēlumu***) un ko izmaksās no turpmākajiem gada budžetiem.

([24]) Sk. ES 2016. gada pārskatus, 2.4.1. skaidrojumu.
([25]) Sk. ES 2016. gada pārskatus, 2.10. skaidrojumu.
([26]) DFS regula, 3. panta 3. punkts.
([27]) Par šo priekšlikumu esam snieguši ieteikumu mūsu Atzinumā Nr. 1/2017.
([28]) Sk. ES 2016. gada pārskatus, 5.3. skaidrojumu.

2.3. izcēlums. Citas ilgtermiņa juridiskās saistības 2016. gada beigās

(miljoni EUR)

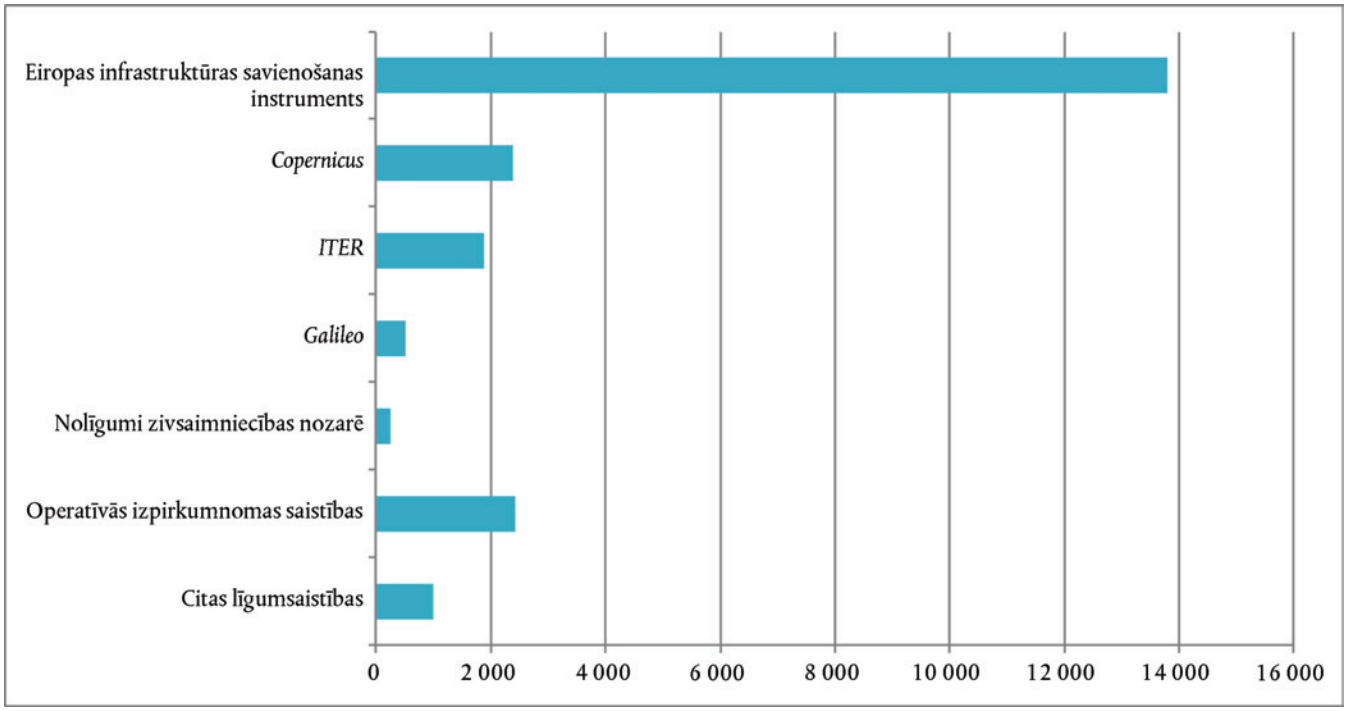

Avots: ES 2016. gada pārskati, Finanšu pārskatu 5.3. skaidrojums.

PALĀTAS APSVĒRUMI

ES aizvien vairāk izmanto finanšu instrumentus

2.21. Aizvien vairāk tiek izmantoti finanšu instrumenti, kuriem sniedz ES budžeta atbalstu (sk. ***2.4. izcēlumu***), un šī tendences varētu turpināties līdz 2020. gadam. Lai nodrošinātu pieejamo līdzekļu efektīvu, lietderīgu un saimniecisku izmantošanu, ir vajadzīga rūpīga pārvaldība, un jebkādas izmaiņas izdarāmas tikai tad, ja ir veikts rūpīgs *ietekmes* novērtējums.

KOMISIJAS ATBILDES

2.21. *Komisija ir īstenojusi pasākumus, kas nodrošina pārredzamību un finanšu pareizu pārvaldību pieejamo līdzekļu izlietošanā.*

Ikreiz, kad ir paredzētas izmaiņas, ex ante *novērtējumā būtu jāiekļauj analīze par pieredzi, kas gūta saistībā ar iepriekšējiem līdzīgiem instrumentiem.*

Attiecībā uz centralizēti pārvaldītiem instrumentiem attiecīgie juridiskie pamati paredz veikt vidusposma pārskatus vai novērtējumus.

Komisija nodrošinās, ka visos šādos turpmākos finanšu instrumentu vidusposma pārskatos būs aplūkota gūtā pieredze un jebkādu būtisku sociālekonomisko izmaiņu ietekme uz instrumenta pamatojumu un attiecīgo ieguldījumu no ES budžeta.

2.4. izcēlums. Finanšu instrumenti, kuriem tiek sniegts ES budžeta atbalsts

(miljardi EUR)

	2007.–2013. gada plānošanas periods (*)	2014.–2020. gada plānošanas periods
Dalītā pārvaldība		
ERAF, ESF ([1]) un lauku attīstība ([2]) 2007.–2013. gada periodā/ESI fondi 2014.–2020. gada periodā,	12,0	21,5
no tiem MVU iniciatīva:	0	1,2 (**)
***Tiešā/netiešā pārvaldība* un budžeta garantijas**		
Netieši pārvaldīti finanšu instrumenti	3,8 ([3])	7,4 (***)
ESIF – maksimālā ES budžeta garantija, kurā ietilpst:	0	16
— Garantiju fonda finansējums,		8
— nefinansētas saistības pašreizējam un turpmākajiem ES budžetiem		8
Kopā	**16,1**	**45,6**
Ierosinātais finansējuma palielinājums ([4])		10
Kopā ar ierosināto palielinājumu		**55,6**

(*) Pamatojoties uz jaunākajiem pieejamajiem īstenošanas ziņojumiem.
(**) Pamatojoties uz darbības programmu piešķīrumu maksimālajām summām 2016. gada 31. decembrī.
(***) Attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu Palāta lēsa, ka netieši pārvaldītu finanšu instrumentu orientējošais budžets būs 7,4 miljardi EUR (2015. gada pārskats, 2.10. attēls).
([1]) Attiecībā uz ERAF un ESF finanšu instrumentiem līdz 2015. gada 31. decembrim iemaksātais kopējais attiecīgais ES ieguldījums bija 11,6 miljardi EUR, no kuriem tikai 8,5 miljardi EUR (73 %) sasniedza galasaņēmējus. Šīs summas atbilst deviņu gadu īstenošanas periodam (2007.–2015. g.) (Komisijas dokuments EGESIF_16-0011-00 "Kopsavilkums par tiem datiem saistībā ar progresu finansēšanā un finansēšanas vadības instrumentu ieviešanā, kurus paziņojušas *vadošās iestādes* saskaņā ar 67. panta 2. punkta j) apakšpunktu Regulā (EK) Nr. 1083/2006" (OV L 210, 31.7.2006., 25. lpp.), 66. lpp.).
([2]) Īpašais ziņojums Nr. 5/2015 (http://eca.europa.eu).
([3]) Līdz 2014. gada 31. decembrim ES kopējais ieguldījums 2007.–2013. gada plānošanas perioda netieši pārvaldītajos finanšu instrumentos bija gandrīz 3,8 miljardi EUR (izņemot apvienošanas mehānismus).
([4]) Sk. šā ziņojuma 2.22. punktu un 35. zemsvītras piezīmi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.22. ESIF turpinās pieaugt, un tas kļūst par ievērojamu finansējuma avotu ([29]). Līdz 2016. gada beigām EIB grupa saistībā ar ESIF bija parakstījusi līgumus par 21,3 miljardiem EUR ([30]). ESIF ieguldījumu periods vēl nav beidzies. ***2.5. izcēlumā*** ir parādīts ESIF finansējuma sadalījums dalībvalstīm līdz 2016. gada beigām.

KOMISIJAS ATBILDES

2.22. *Komisija uzskata – lai gūtu pilnīgu priekšstatu par ESIF finansējumu dažādās dalībvalstīs, 2.5. izcēlumā būtu jānorāda ne tikai summas attiecībā uz ESIF intervences pasākumiem katrā dalībvalstī, bet arī ESIF investīciju attiecība pret IKP un uz vienu iedzīvotāju attiecīgajās valstīs.*

([29]) Komisija ir iesniegusi priekšlikumu budžeta lēmējiestādēm par ESIF apmēra palielināšanu. Par šo priekšlikumu esam publicējuši Atzinumu Nr. 2/2016.
([30]) EIB gada noslēguma darbības ziņojums "Eiropas Stratēģisko investīciju fonds: infrastruktūras un inovācijas atbalsta daļa (*IIW*) un MVU atbalsta daļa (*SMEW*). ESIF nolīguma II pielikums", ziņojums par stāvokli 2016. g. 31. decembrī. ESIF garantija sedz 11,2 miljardus EUR.

2.5. izcēlums. ESIF finansējums katrai dalībvalstij

(miljoni EUR)

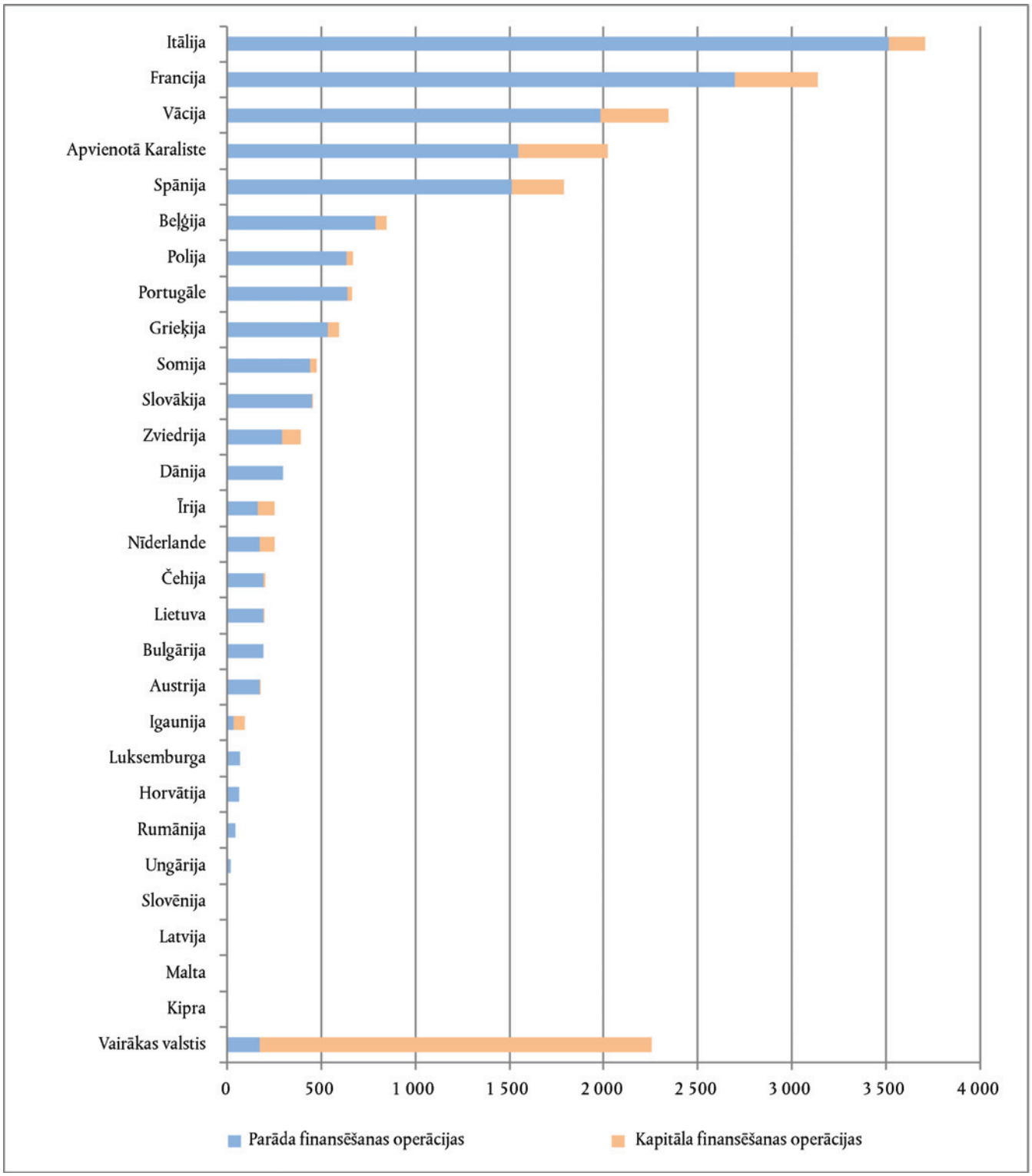

Avots: EIB gada noslēguma darbības ziņojums "Eiropas Stratēģisko investīciju fonds: infrastruktūras un inovācijas atbalsta daļa (*IIW*) un MVU atbalsta daļa (*SMEW*). ESIF nolīguma II pielikums", ziņojums par stāvokli 2016. g. 31. decembrī.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.23. ESIF ir jauns centralizēts inovatīvs instruments dalībvalstīm, ar kuru tiek atbalstītas investīcijas Eiropas Savienībā. ESIF pārvaldības kārtība ir tāda, ka īstenošanas pilnvaras ir deleģētas EIB, turklāt publiskā pārraudzība ir ierobežotāka nekā citiem ES atbalstītiem instrumentiem, kā ilustrēts ***2.8. izcēlumā***.

Dalībvalstīm, iespējams, būs problēmas ar pieejamo ES līdzekļu izlietošanu

2.24. ESI fondi veido ievērojamu daļu no dažu dalībvalstu vispārējās valdības izdevumiem, tāpēc ir svarīgi atzīmēt, ka deviņās dalībvalstīs ESI fondu nenokārtotās saistības ir uzkrājušās vairāk nekā 15 % apmērā no 2016. gada vispārējās valdības izdevumiem (sk. ***2.6. izcēlumu***).

2.25. Ņemot vērā, ka 2014.–2020. gada DFS vēl ir pieejams daudz saistību apropriāciju, dalībvalstīm, kurās ESI fondi veido ievērojamu procentuālo daļu no vispārējās valdības izdevumiem, varētu būt grūti apzināt pietiekami daudz labas kvalitātes projektu, kuros izlietot pieejamos ES līdzekļus, vai piešķirt līdzfinansējumu.

KOMISIJAS ATBILDES

2.23. *Komisija uzskata, ka ESIF piemēro pienācīgu publisko pārraudzību.*

2.25. *Komisija uzskata, ka attiecībā uz 2014.–2020. gada DFS ir pāragri spriest par attiecīgo dalībvalstu spēju apgūt tām paredzētos līdzekļus.*

2.6. izcēlums. ESI fondu nenokārtotās saistības 2016. gada 31. decembrī, izteiktas procentos no 2016. gada vispārējās valdības izdevumiem katrā dalībvalstī

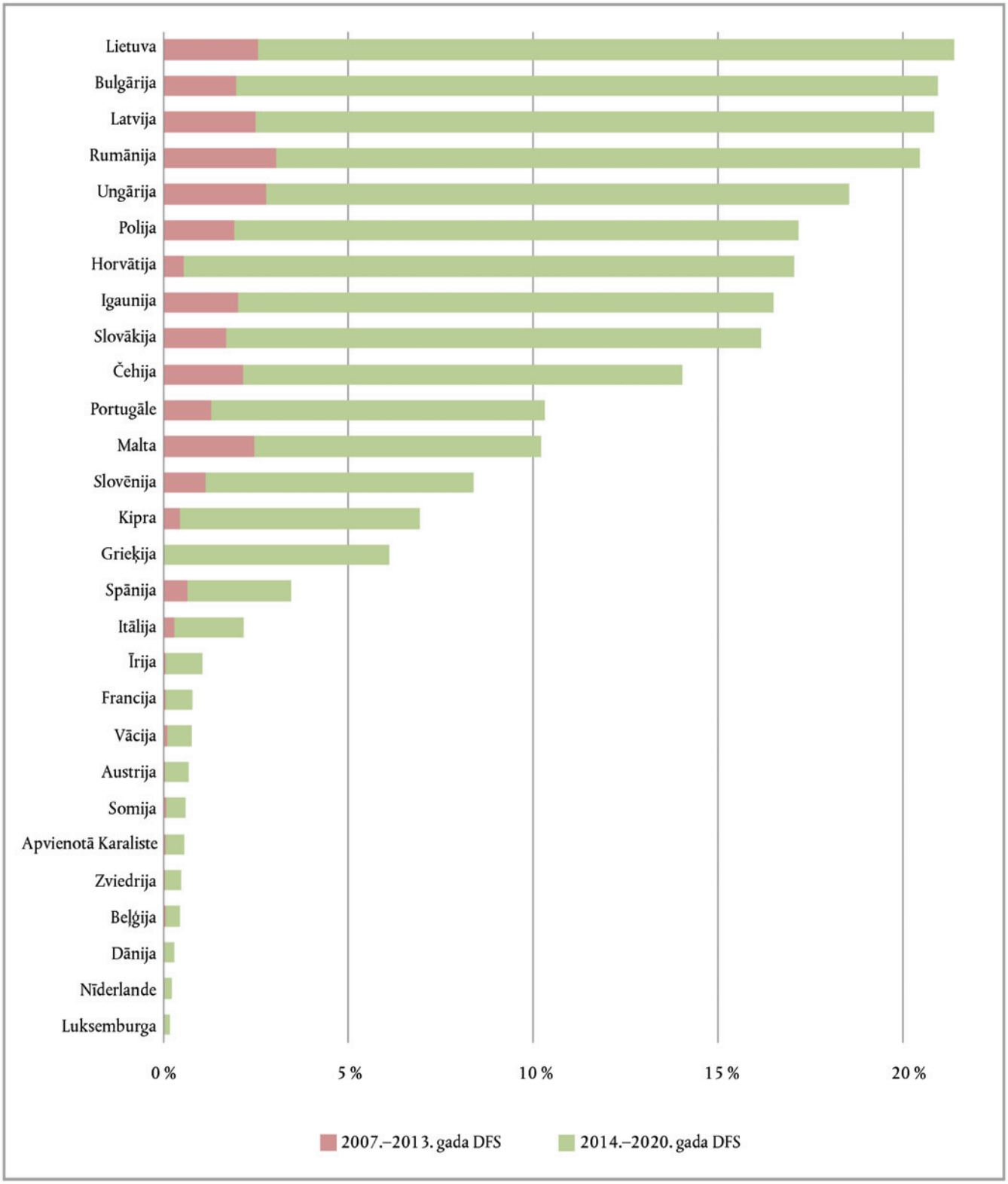

Avots: Eiropas Revīzijas palāta, pamatojoties uz Komisijas sniegto informāciju. *Eurostat* 2017. g. aprīļa dati par 2016. gada vispārējās valdības izdevumiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.26. Ieņēmumi no ES budžeta dažās dalībvalstīs veido ievērojamu proporciju no konkrētā gada kapitālieguldījumiem. Tas nozīmē, ka šo ieņēmumu apmēram un termiņiem var būt vērā ņemama makroekonomiskā ietekme, tostarp tas var ietekmēt investīcijas, izaugsmi un darbavietas, un tas ir pietiekami jāņem vērā, ES budžetā plānojot nākotnes izdevumus (sk. ***2.7. izcēlumu***) ([31]).

2.7. izcēlums. ES līdzekļi (*) procentos no dalībvalstu bruto pamatkapitāla veidošanas (**)

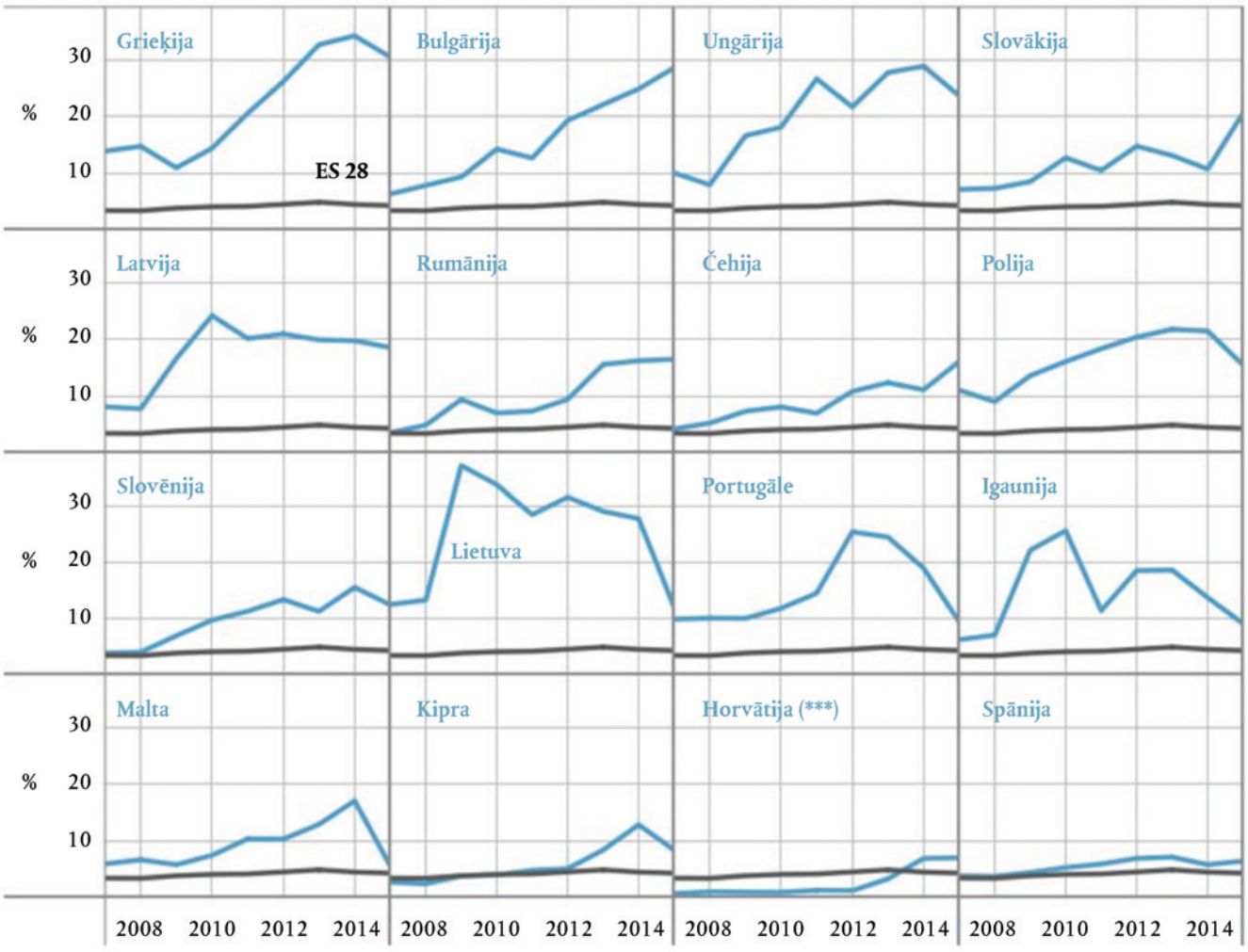

(*) ES līdzekļos nav ieskaitīta DFS 5. kategorija "Administrācija".
(**) Dalībvalstis, kurās 2007.–2015. gada periodā ES līdzekļu bija vidēji vairāk nekā 5 % no bruto pamatkapitāla veidošanas (BPKV). BPKV sastāv no rezidējošo ražotāju pamatlīdzekļu iegādes, no kā atņem pārdotos materiālos pamatlīdzekļus vai nemateriālos aktīvus.
(***) Horvātija pievienojās ES 2013. gadā.

Avots: Eiropas Revīzijas palāta, pamatojoties uz Komisijas sniegto informāciju. *Eurostat* dati par bruto pamatkapitāla veidošanu (Investīcijas).

([31]) Daudzi ekonomisti uzskata, ka BPKV (bruto pamatkapitāla veidošana) ir svarīgs ilgāka termiņa izaugsmes un ražīguma radītājs.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Vispārējiem ziņojumiem par izdevumiem, kas paredzēti migrācijai un bēgļu krīzei, jābūt saskaņotākiem un visaptverošākiem

2.27. Liela finanšu pārvaldības problēma 2016. gadā bija līdzekļu mobilizācija bēgļu krīzes risināšanai un migrantu integrācijai, tostarp ārkārtas palīdzībai Eiropas Savienībā. ES finansiālais risinājums bija piešķirt vairāk līdzekļu dažām jau esošajām jomām, izveidot jaunus finansēšanas instrumentus un veicināt papildu ieguldījumus no trešām personām ([32]).

2.28. Komisija 2016. gadā nebija paziņojusi bēgļu un migrācijas krīzei mobilizēto līdzekļu kopsummu, un to ir grūti aplēst. Kā daudzos gadījumos, šie līdzekļi veido tikai daļu no attiecīgajās politikas jomās piešķirtajām budžeta apropriācijām. Komisija sagatavo ziņojumus par katru instrumentu atsevišķi, taču kopsummas paziņošanai būtu jāizveido īpaša ziņošanas struktūra.

KOMISIJAS ATBILDES

2.28. *Tā kā intervenci saistībā ar bēgļu un migrācijas krīzi laika gaitā var veikt dažādos veidos, ir grūti iepriekš izsmeļoši definēt šo jomu un sniegtās informācijas saturs un netiešā definīcija laika gaitā var mainīties. Komisija pieprasa ESAO pielāgot tās APK kodus, lai tiktu ieviesta vispārpieņemta migrācijas definīcija.*

Komisija analizēs iespēju konsolidēt pašreizējo ziņojumu sniegšanu, lai sagatavotu visaptverošu informāciju par izdevumiem bēgļu un migrācijas jomā.

([32]) Daži no līdz šim veiktajiem pasākumiem:
- ir izveidots bēgļu atbalsta mehānisms Turcijā (*FRT*) un ārkārtas trasta fonds Centrālāfrikas Republikā (ES trasta fonds *Bêkou*),
- ir nostiprināts trasta fonds reaģēšanai uz krīzi Sīrijā (ES trasta fonds *Madad*),
- ir palielināti līdzekļi Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondam (*AMIF*) un Iekšējās drošības fondam (IDF),
- ir pārvietoti līdzekļi uz jaunu budžeta pozīciju, no kuras paredzēts sniegt ārkārtas atbalstu Eiropas Savienībā,
- ir nostiprināti attiecīgo aģentūru budžeti. Šīs aģentūras ir: *Frontex*, Eiropols, Eiropas Patvēruma atbalsta birojs un Eiropas Migrantu kontrabandas apkarošanas centrs.

PALĀTAS APSVĒRUMI

ES finansēšanas kārtība paliek aizvien sarežģītāka

2.29. Gadu gaitā ES budžets ir vērā ņemami attīstījies, un ir nākuši klāt vairāki citi mehānismi, ar kuriem finansē ES politikas virzienus. Šo attīstību ir noteikusi vajadzība pēc papildu līdzekļiem, ar kuriem risināt tādas jaunas problēmas kā finanšu krīze, klimata rīcība, migrācija un bēgļi, kā arī vajadzība lietderīgāk un inovatīvāk izmantot jau pieejamos līdzekļus, tostarp paredzot aizņēmumus, garantijas un *kapitālieguldījumus*.

2.30. Tā rezultātā ES politikas virzienu īstenošanu finansē ar daudz vairāk struktūrām un instrumentiem, un tas ir papildinājis ES budžetu ar sarežģītu mehānismu tīklu (sk. ***2.8. izcēlumu***).

2.31. ES budžets ir vienots mehānisms, uz kuru attiecas īpaši noteikumi. Tie palīdz nodrošināt pārskatatbildību un pārredzamību ieinteresētajām personām, tostarp Eiropas Parlamentam un Padomei. Tā kā papildus ES budžetam aizvien vairāk tiek izmantoti citi finansēšanas mehānismi, ar kuru palīdzību tiek īstenoti ES politikas virzieni, rodas risks, ka var samazināties šis pārskatatbildības un pārredzamības līmenis, jo netiek pieskaņotas ziņošanas, revīzijas un publiskās kontroles prasības. Piemēram, mēs revidējam tikai dažus no finanšu mehānismiem, par kuriem sagatavojam ziņojumus, tātad publiskā kontrole ir ierobežota. Mēs uzskatām, ka pašreizējā kārtība apgrūtina efektīvu pārvaldību, revīziju, kontroli un ziņošanu, kā arī neļauj sniegt ES iedzīvotājiem pienācīgu pārskatu par ES izmaksām un ieguvumiem.

KOMISIJAS ATBILDES

2.29.–2.31.

Pašreizējā ES finanšu arhitektūra ir ļāvusi mobilizēt līdzekļus jaunām prioritātēm un ar mazākiem līdzekļiem panākt vairāk. ES budžets nav vienīgais rīks ES politikas finansēšanai. Taču ES pārskatos ir ietverti visi instrumenti un apkopoti dati par visām aģentūrām, kuras ietekmē ES budžetu. ES pārskatus revidē Eiropas Revīzijas palāta. Daži mehānismi tika izveidoti, lai reaģētu uz eurozonas krīzi, un tie ir starpvaldību mehānismi. Šā iemesla dēļ tie neietilpst ES budžeta struktūrā. Citi instrumenti, piemēram, ESIF un Eiropas Investīciju fonds, papildina tradicionālākus ES budžeta izpildes mehānismus, palielinot tā tvērumu un sviras efektu.

Attiecībā uz jaunajiem finanšu mehānismiem visas tos pārvaldošās struktūras ik gadu sniedz pārskatatbildības ziņojumus un ārējā revidenta atzinumu. Turklāt pārskatatbildības un pārredzamības nolūkā tiek sniegti arī īpaši ziņojumi, piemēram, par finanšu instrumentiem, trasta fondiem un Bēgļu atbalsta mehānismu Turcijā.

Komisija ir pieņēmusi pārdomu dokumentu par ES finanšu nākotni, kurā ir skaidrota pašreizējā ES finanšu arhitektūra. Šis temats būs nākamās DFS būtisks elements.

2.8. izcēlums. ES politikas virzienu finansēšanā un īstenošanā iesaistītās struktūras un instrumenti

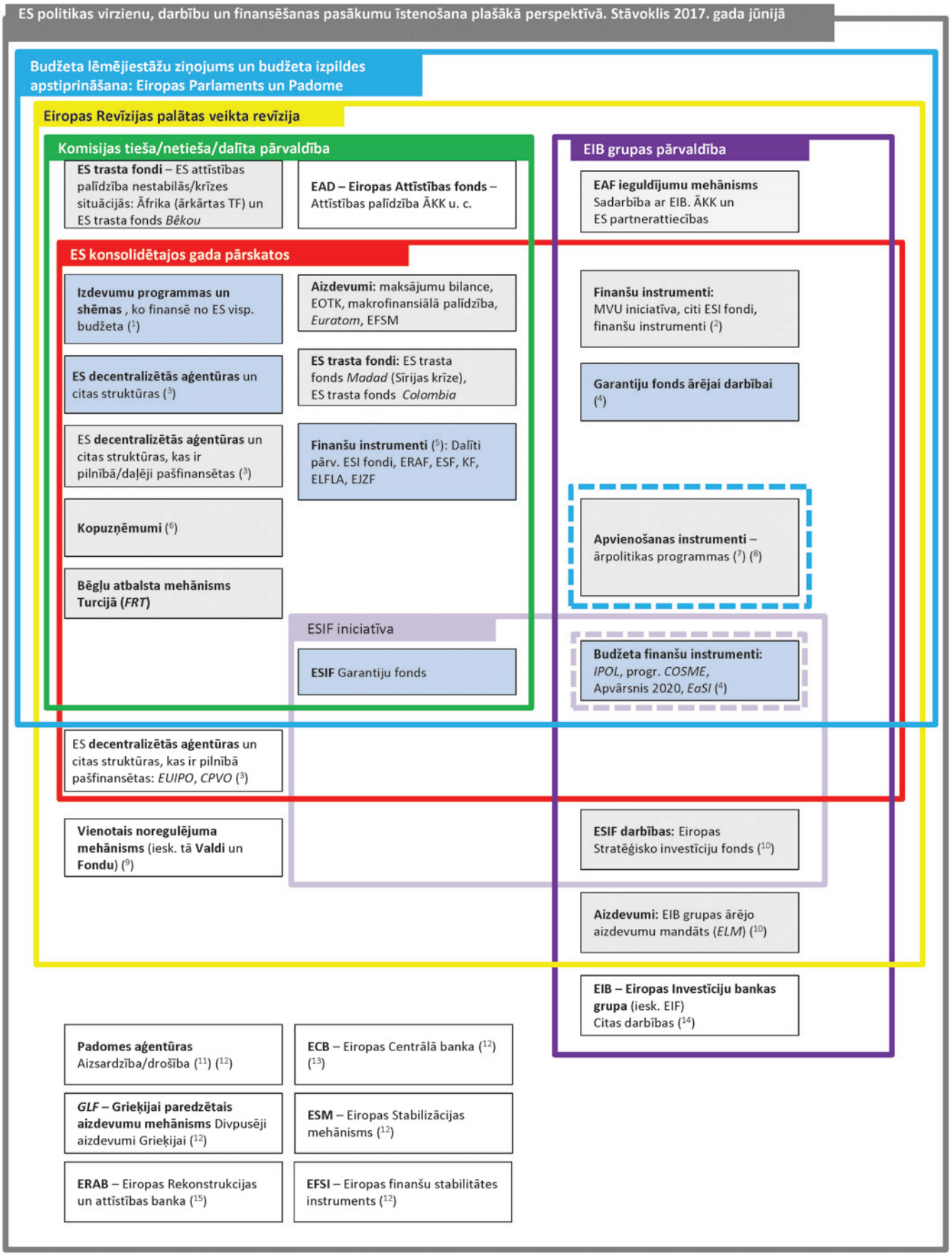

Apzīmējumi

	Plašāka perspektīva par ES politikas virzienu, darbību un finansēšanas pasākumu īstenošanu 2017. gada jūnijā
	Budžeta lēmējiestāžu ziņojums un *budžeta izpildes apstiprināšana*: Eiropas Parlaments un Padome
	Daļēji – budžeta lēmējiestāžu EP un Padomes ziņojums un budžeta izpildes apstiprināšana
	Eiropas Revīzijas palātas veikta revīzija
	Komisijas tieša/dalīta pārvaldība
	EIB grupas pārvaldība
	ESIF iniciatīva
	Daļēji ESIF iniciatīva
	ES konsolidētajos gada pārskatos

Finansējuma avoti, norādīti ar dažādām krāsām:

Finansējums no ES vispārējā budžeta	*Daļējs finansējums un/vai garantijas no ES vispārējā budžeta*	*Netiek finansēts no ES vispārējā budžeta*

Zemsvītras piezīmes

([1]) Ieskaitot juridiskās saistības, kurām vēl nav izveidotas budžeta saistību apropriācijas: Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI), *Copernicus*, *ITER*, *Galileo*, nolīgumi zivsaimniecības nozarē u. c.

([2]) MVU iniciatīvu dalībvalstu vārdā pārvalda EIB (dalīta pārvaldība kopā ar Komisiju); citus finanšu instrumentus EIB pārvalda Komisijas vārdā kā pilnvarotā struktūra.

([3]) Valdē, kas ir lēmumpieņēmēja struktūra, ir locekļi no katras dalībvalsts.

([4]) EIB pārvalda Komisijas vārdā kā pilnvarotā struktūra.

([5]) Finansējumu un darbības īsteno dalībvalstis.

([6]) Valdē, kas ir lēmumpieņēmēja struktūra, ir locekļi no katras dalībvalsts un citu ieinteresēto personu pārstāvji. Ne visas dalībvalstis ir pārstāvētas katrā valdē.

([7]) Budžeta lēmējiestādes budžeta izpildi apstiprina tikai tām apvienošanas instrumentu daļām, kuras finansē no ES vispārējā budžeta.

([8]) Attīstības sadarbības instrumenti (ASI): kaimiņattiecību politikas ieguldījumu mehānisms (*NIF*), Vidusāzijas ieguldījumu mehānisms (*IFCA*), Āzijas ieguldījumu mehānisms (*AIF*) un Latīņamerikas ieguldījumu mehānisms (*LAIF*).

([9]) Finansējumu sniedz komercbankas. Valdē ir locekļi no katras dalībvalsts.

([10]) ERP revidē tikai tās darbības, ko garantē ar ES vispārējo budžetu.

([11]) Budžeta izpildes ziņojumu iesniedz Padomei, budžeta izpildi apstiprina aģentūru valdes. Komisija ES vārdā var piedalīties aģentūru projektos. Finansējumu sniedz katrā aģentūrā iesaistījušās valstis. Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos atbild par aģentūru vispārējo organizāciju un darbību.

([12]) Starpvaldību struktūra.

([13]) ERP revīzijas pilnvarās ietilpst tikai ECB vadības darbības efektivitātes pārbaude.

([14]) Eiropas Revīzijas palāta revidē tikai EIB Eiropas Savienības mandātu. EIF ir daļa no EIB grupas.

([15]) Akcionāri ir ES dalībvalstis, citas valsits, ES un EIB.

Akronīmi un saīsinājumi

Aprop.	Apropriācijas	ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ĀKK-ES	Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstu grupas un Eiropas Savienības partnerattiecību nolīgums	ES trasta fonds *Bêkou*	Ārkārtas trasta fonds Centrālāfrikas Republikai
Apvārsnis 2020	Pamatprogramma "Apvārsnis 2020" pētniecības un inovāciju jomā	ES trasta fonds *Colombia*	Trasta fonds Kolumbijai
Copernicus	Eiropas Zemes novērošanas programma	ES trasta fonds *Madad*	ES Reģionālais trasta fonds reaģēšanai uz krīzi Sīrijā
COSME	Uzņēmumu un MVU konkurētspējas programma	ESF	Eiropas Sociālais fonds
CPVO	Kopienas Augu šķirņu birojs	ESI fondi	Eiropas strukturālie un investīciju fondi
EAF	Eiropas Attīstības fonds	ESIF	Eiropas Stratēģisko investīciju fonds
EaSI	Nodarbinātības un sociālās inovācijas programma	ESM	Eiropas Stabilizācijas mehānisms
ECB	Eiropas Centrālā banka	*EUIPO*	Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs
EFSI	Eiropas Finanšu stabilitātes instruments	*FRT*	Bēgļu atbalsta mehānisms Turcijā
EFSM	Eiropas finanšu stabilizācijas mehānisms	*Galileo*	Eiropas Savienības globālā navigācijas satelītu sistēma (GNSS)
EIB	Eiropas Investīciju banka	*GLF*	Grieķijas aizdevuma mehānisms
EIF	Eiropas Investīciju fonds	*IPOL*	Iekšējā nozaru politika
EJZF	Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds	*ITER*	Starptautiskais eksperimentālais kodoltermiskais reaktors (nolīgums un organizācija)
ELFLA	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai	KF	Kohēzijas fonds
ELM	Ārējo aizdevumu mandāts	MB	Maksājumu bilance
EOTK	Eiropas Ogļu un tērauda kopiena	MFP	Makrofinansiālā palīdzība
EP	Eiropas Parlaments	MVU iniciatīva	Mazo un vidējo uzņēmumu iniciatīva
ERAB	Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka	Progr.	Programma

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

NĀKOTNES RISKA FAKTORI UN PROBLĒMAS

Jāizvairās no neatlīdzinātu izmaksu deklarāciju uzkrāšanās

2.32. Pastāv risks, ka pašreizējās DFS pēdējos gados un nākamās DFS sākuma gados varētu uzkrāties neatlīdzinātas deklarētās izmaksas, līdzīgi kā tas bija 2013.–2015. gadā. Tas tāpēc, ka atbilstoši pašreizējai DFS apstiprināto maksājumu apropriāciju varētu nepietikt, lai samaksātu visas līdz 2020. gadam iesniegtās deklarācijas ([33]).

2.33. Komisija vidusposma novērtējumā iekļautajā prognozē par laiku līdz 2020. gada beigām secina ([34]), ka "ar vispārējiem maksājumu maksimālajiem apjomiem, kas noteikti 2014.–2020. gada DFS, principā vajadzētu pietikt, tādējādi izvairoties no jauna pārmērīga neatlīdzināto deklarāciju uzkrājuma perioda beigās". Taču, lai tas īstenotos, īpašie instrumenti jāieskaita papildus DFS maksimālajiem apjomiem un jāatceļ maksimālie apjomi, kas noteikti maksājumu vispārējās rezerves izmantošanai 2018.–2020. gadā saskaņā ar DFS regulu. Pēc DFS regulas pārskatīšanas ([35]) nav skaidrs, vai finanšu instrumentus ieskaitīs papildus maksimālajiem apjomiem (sk. 2.8. punkta b) apakšpunktu), un maksājumu vispārējai rezervei noteiktie maksimālie apjomi paliek spēkā (sk. 2.8. punkta a) apakšpunktu). Turklāt dalībvalstis varētu iesniegt vairāk maksājumu deklarāciju, nekā paredzēts.

2.32. *Neapmaksāto prasījumu uzkrāšanās risks nav atkarīgs tikai no pieejamajiem DFS maksimālajiem apjomiem, bet arī no Padomes un Parlamenta piešķirtajām summām gada budžetos un programmu faktiskā maksājumu profila. Šajā DFS pieejamajai maksājumu vispārējai rezervei būtu jānodrošina, ka maksājumu maksimālais apjoms ir pieejams pilnībā.*

2.33. *Komisija vienmēr ierosina ieskaitīt maksājumus īpašajiem instrumentiem papildus noteiktajiem maksimālajiem apjomiem. Tomēr galīgo lēmumu par katru gadījumu atsevišķi pieņems budžeta lēmējinstitūcija saskaņā ar DFS vidusposma pārskatam pievienoto paziņojumu. Saistībā ar maksājumu vispārējās rezerves izmantošanu – attiecībā uz 2014.–2020. gada DFS atlikušajiem gadiem DFS vidusposma pārskata ietvaros ir paredzēta lielāka elastība.*

([33]) Sk. Palātas 2012. gada pārskatu, 1.46. un 1.52. punktu.
([34]) SWD(2016) 299 final, secinājumi 6. pielikumā.
([35]) Padomes Regula (ES, Euratom) 2017/1123 (OV L 163, 24.6.2017., 1. lpp.).

Jaunās DFS finansēšana

2.34. Līdzšinējām tendencēm turpinoties ([36]), saskaņā ar mūsu projekciju (sk. ***2.9. izcēlumu***) 2020. gadā nenokārtotās saistības sasniegs rekordlielu summu – 262 miljardus EUR. Mūsu projekcija ir līdzīga Komisijas vidusposma novērtējumā dotajai projekcijai ([37]).

2.35. Šīs nenokārtotās saistības nāksies samaksāt ar nākamās DFS maksājumu apropriācijām galvenokārt nākamās DFS pirmajos trīs gados.

([36]) Pamatojoties uz pašreizējiem rezultātiem 2016. gada beigās un uz DFS (ņemot vērā 2017. gada tehnisko korekciju), mēs izmantojam konservatīvu pieņēmumu, ka 98 % saistību apropriāciju tiks pārvērstas saistībās. Mēs esam ņēmuši Komisijas vidusposma pārskatā aprēķināto apropriāciju atcelšanas aplēsi, un pieņemam, ka 99 % maksājumu apropriāciju kļūs par maksājumiem, atskaitot maksājumus, kuri ir saistīti ar īpašajiem instrumentiem, kas ir ņemts vērā arī Komisijas pieņēmumā. Piešķirtie ieņēmumi un pārnesumi nav iekļauti projekcijā attiecībā uz 2017.–2020. gadu, jo tos ir grūti aprēķināt un projekciju tie ietekmētu minimāli.

([37]) Dokumenta SWD(2016) 299 final 6. pielikumā ir minēti 254 miljardi EUR. Mūsu projekcija balstās uz aplēsi, ka tiks izlietots 648,1 miljards EUR saistību apropriāciju un 604,3 miljardi EUR maksājumu apropriāciju, kas ir pieejamas DFS 2017.–2020. gadam (pamatojoties uz 2017. gada tehnisko korekciju).

2.9. izcēlums. Saistību un maksājumu projekcija līdz DFS beigām 2020. gadā

(miljardi EUR)

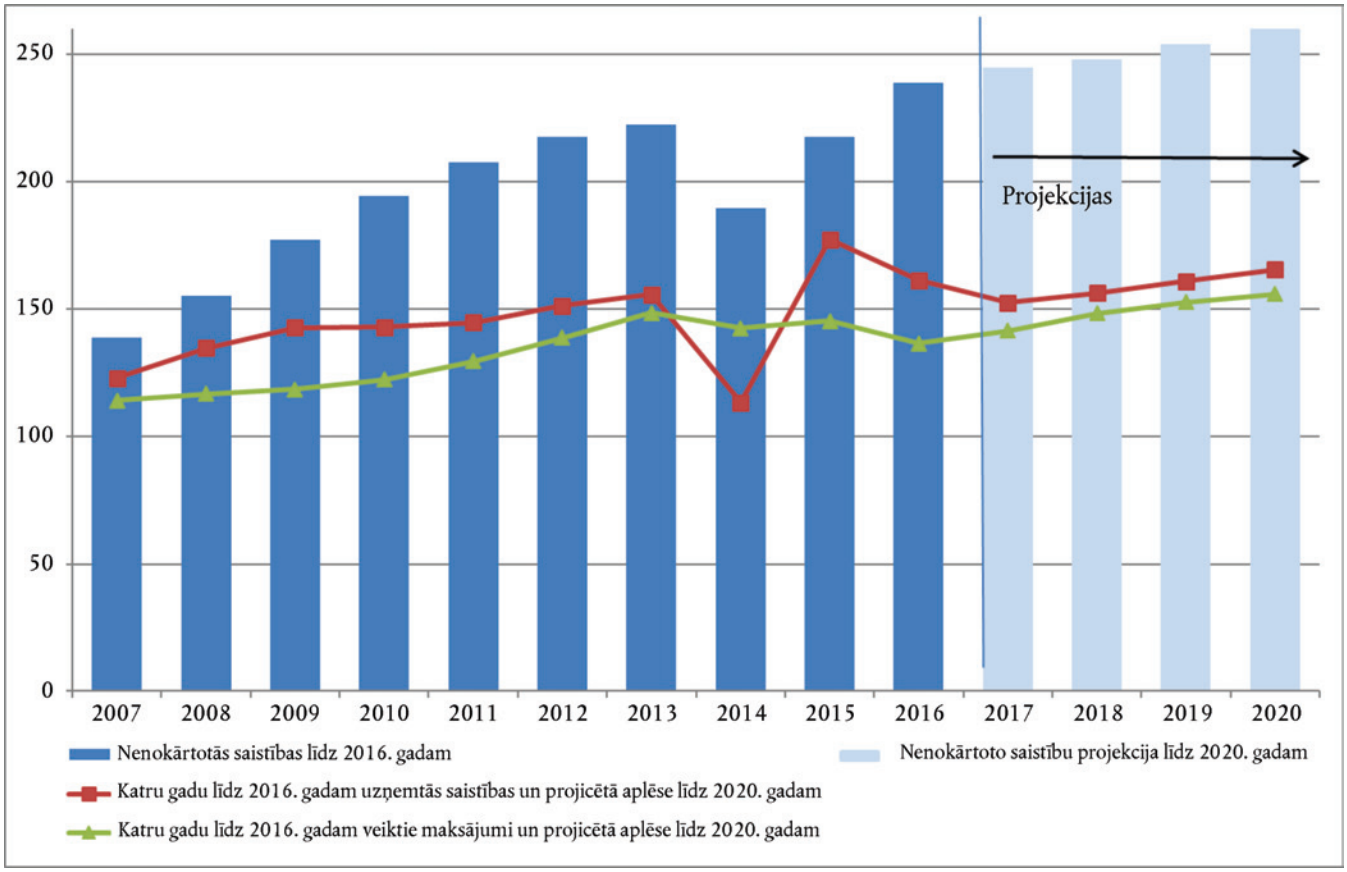

Avots: attiecībā uz 2007.–2016. finanšu gadu: Eiropas Savienības konsolidētie gada pārskati; attiecībā uz 2017.–2020. finanšu gada projekcijām: DFS regula un 2017. gada tehniskā korekcija.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.36. Nenokārtoto saistību pieaugumu (tātad arī papildu finanšu risku un šādu saistību uzkrāšanās risku) varētu mazināt, ja tiktu paredzēts pietiekami daudz maksājumu apropriāciju papildus tām apropriācijām, kuras vajadzīgas, lai segtu nākamās DFS jaunās programmas, un/vai ja tiktu samazinātas saistību apropriācijas nākamās DFS jaunajām programmām, lai atstātu pietiekami daudz maksājumu apropriāciju šo nenokārtoto saistību segšanai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.37. Šāds risinājums būtu ieteicamāks nekā izmantot jaunās DFS programmu īstenošanas kavējumus, lai radītu pietiekami daudz maksājumu apropriāciju nenokārtoto saistību segšanai, kā netīšām notika pašreizējās DFS sākuma gados – tādā veidā problēma vienkārši atkal tiktu atlikta.

2.38. LESD 323. pantā ir noteikts: "(..) Eiropas Parlaments, Padome un Komisija nodrošina to, ka ir pieejami finanšu līdzekļi, lai Savienība varētu izpildīt savas juridiskās saistības attiecībā pret trešām personām". Padomes Pašu resursu lēmumā ([38]) ir prasīts: "Tiek saglabāta pastāvīga attiecība starp saistību apropriācijām un maksājumu apropriācijām, lai nodrošinātu to savstarpēju atbilstību (..)".

2.39. Komisijai būs izdevība risināt šo jautājumu, kad tā iesniegs priekšlikumus jaunajai DFS ([39]), pamatojoties uz prognozi attiecībā uz izdevumu vajadzībām laikā pēc 2020. gada ([40]). Ar to ir saistīti ieteikumi mūsu pēdējos gada ziņojumos ([41]).

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi

2.40. Tā kā pašreizējās DFS pirmajos trīs gados kavējās programmu īstenošana, tika pārnestas 2014. gada saistību apropriācijas, galvenokārt uz 2015. un 2016. gadu, un maksājumu līmenis 2016. gadā bija zems (2.4.–2.10. punkts).

2.41. Plaši izmantoja īpašos instrumentus un rezerves, tomēr ar atlikušajām summām varētu nepietikt, lai finansētu neparedzētus notikumus, kuri joprojām var gadīties līdz 2020. gadam (2.8.–2.10. punkts).

2.41. *Attiecībā uz 2014.–2020. gada DFS atlikušajiem gadiem DFS vidusposma pārskata ietvaros ir paredzēta lielāka elastība.*

([38]) Lēmums 2014/335/ES, Euratom, 3. panta 2. punkta otrā daļa.
([39]) DFS regula, 25. pants.
([40]) Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas 2013. gada 2. decembra Iestāžu nolīgums par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un *pareizu finanšu pārvaldību*, 9. pants.
([41]) Palātas 2015. gada pārskats, 2. ieteikums, 2.47. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
2.42. Ir uzkrājusies rekordliela nenokārtoto saistību summa, kas ir par 72 % lielāka nekā 2007. gadā. Tātad ir pieaugušas ES parāda summas un ES budžeta finanšu risks (2.11.–2.14. punkts). ES budžeta vispārējais finanšu risks ir pieaudzis, jo ir ievērojamas ilgtermiņa bilances saistības, garantijas un juridiskās saistības (2.15.–2.20. punkts), kas nozīmē, ka turpmāk vajadzīga rūpīga pārvaldība.	**2.42.** *Pašreizējā un nākamajā DFS nenokārtotās saistības tiek un tiks cieši uzraudzītas.*
2.43. ES aizvien vairāk izmanto finanšu instrumentus. ESIF izveide ir radījusi jaunu pārvaldības kārtību, kurā publiskā kontrole ir ierobežotāka nekā citiem no ES budžeta atbalstītiem instrumentiem (2.21.–2.23. punkts).	**2.43.** *Komisija uzskata, ka tā visu saistīto informāciju ir vispusīgi, skaidri un pārredzami sniegusi 2016. gada finanšu pārskatos un paziņojumos par informācijas izpaušanu un ka ESIF piemēro pienācīgu publisko pārraudzību.*
2.44. ES līdzekļi veido ievērojamu daļu no dažu dalībvalstu izdevumiem, un līdzekļu apjoms un to saņemšanas laiks var ļoti ietekmēt tādus makroekonomikas aspektus kā investīcijas, izaugsmi un darbavietas (2.24.–2.26. punkts).	
2.45. Komisija mobilizēja dažādus resursus, lai risinātu bēgļu un migrācijas krīzi, bet neizveidoja ziņojumu sagatavošanas sistēmu, kas tai ļautu visaptveroši ziņot par iesaistīto līdzekļu izmantošanu (2.27. un 2.28. punkts).	**2.45.** *Tā kā intervenci saistībā ar bēgļu un migrācijas krīzi laika gaitā var veikt dažādos veidos, ir grūti iepriekš izsmeļoši definēt šo jomu un sniegtās informācijas saturs un netiešā definīcija laika gaitā var mainīties. Komisija pieprasa ESAO pielāgot tās APK kodus, lai tiktu ieviesta vispārpieņemta migrācijas definīcija.* *Komisija analizēs iespēju konsolidēt pašreizējo ziņojumu sniegšanu, lai sagatavotu visaptverošu informāciju par izdevumiem bēgļu un migrācijas jomā.*
2.46. ES politikas virzienu finansēšanas mehānismi ir kļuvuši aizvien sarežģītāki, kas rada risku pārskatatbildībai un pārredzamībai (2.29.–2.31. punkts).	**2.46.** *Komisija ir pieņēmusi pārdomu dokumentu par ES finanšu nākotni, kurā ir skaidrota pašreizējā ES finanšu arhitektūra. Šis temats būs nākamās DFS būtisks elements.*
2.47. Pašreizējās DFS beigās un jaunās DFS pirmajos gados varētu uzkrāties neveikti maksājumi, un, lai varētu finansēt jauno DFS, būs vajadzīgas reāli noteiktas budžeta apropriācijas projicēto nenokārtoto saistību segšanai (2.32.–2.39. punkts).	**2.47.** *Maksājumu vispārējās rezerves darbībai būtu jānovērš jaunu pārmērīgu uzkrājumu veidošanās DFS beigās.*

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
Ieteikumi	
2.48. Mēs esam formulējuši turpmāk uzskaitītos ieteikumus Komisijai.	
— **1. ieteikums**. Prognozējot nākamās DFS maksājumu apropriācijas, Komisijai jāņem vērā nenokārtoto saistību pieaugums, jo ir jāpalīdz nodrošināt saistību un maksājumu apropriāciju pastāvīga attiecība.	*Komisija piekrīt šim ieteikumam.* *Komisija savos priekšlikumos nodrošinās saistību un maksājumu pastāvīgu attiecību. Tomēr Komisija norāda, ka galīgos lēmumus pieņem abi likumdevēji.*
— **2. ieteikums**. Komisijai kopā ar Eiropas Parlamentu un Padomi ir jānodrošina saskaņota pieeja jautājumam par to, vai īpašie instrumenti ir vai nav ieskaitāmi DFS maksājumu apropriāciju maksimālajos apjomos.	*Komisija daļēji piekrīt šim ieteikumam.* *Komisija vienmēr ierosina ieskaitīt maksājumus īpašajiem instrumentiem papildus noteiktajiem maksimālajiem apjomiem. Tomēr galīgo lēmumu par katru gadījumu atsevišķi pieņems budžeta lēmējinstitūcija.*
— **3. ieteikums.** Pārvaldības un ziņojumu sagatavošanas nolūkā Komisijai jāievieš tāda ES budžeta izdevumu uzskaite, kas ļautu sagatavot ziņojumus par visu finansējumu, ko piešķir bēgļu un migrācijas krīzes risināšanai.	*Komisija piekrīt šim ieteikumam.* *Komisija analizēs iespēju konsolidēt pašreizējo ziņojumu sniegšanu, lai sagatavotu visaptverošu informāciju par izdevumiem bēgļu un migrācijas jomā.*
— **4. ieteikums**. Komisijai saistībā ar debatēm par Eiropas nākotni jāaicina Eiropas Parlaments un Padome apsvērt, kā ES budžeta sistēmu varētu reformēt tā, lai būtu labāks līdzsvars starp paredzamību un reaģētspēju, un kā labāk nodrošināt, ka vispārējā finansēšanas kārtība nav sarežģītāka, nekā vajadzīgs tam, lai sasniegtu ES politikas mērķus un garantētu pārskatatbildību, pārredzamu un revidējamību.	*Komisija piekrīt šim ieteikumam.* *Ar Balto grāmatu par Eiropas nākotni 2025. gadā tika sāktas vispārējas diskusijas un pārdomu process pirms nākamās DFS sagatavošanas. Šajā kontekstā Komisija 2017. gada jūnijā pieņēma pārdomu dokumentu par ES finanšu nākotni. Es finanšu arhitektūra un citi jautājumi, kā ilgums, elastība un prognozējamība, būs daļa no vispārējā pārdomu procesa nolūkā sagatavot nākamo DFS.*

3. NODAĻA

Rezultātu sasniegšana ar ES budžetu

SATURS

	Punkts
Ievads	3.1.
1. daļa. Ziņošana par darbības rezultātiem: kā Komisijas pieeju var salīdzināt ar labu praksi?	3.2.–3.51.
1. iedaļa. Darbības rezultātu ziņošanas satvars	3.3.–3.12.
2. iedaļa. Salīdzinājums ar darbības rezultātu ziņošanas labu praksi citur	3.13.–3.51.
2. daļa. Palātas veikto lietderības revīziju rezultāti: kopējas problēmas konstatētas dažos 2016. gada īpašajos ziņojumos	3.52.–3.59.
3. daļa. Ieteikumu īstenošanas pārbaude	3.60.–3.71.
Secinājumi un ieteikumi	3.72.–3.77.
Secinājumi	3.72.–3.75.
Ieteikumi	3.76.–3.77.

3.1. pielikums.	Ieteikumu izvērsts statuss par katru ziņojumu
3.2. pielikums.	Galvenie uzlabojumi un neatrisinātās nepilnības saistībā ar konkrētiem ziņojumiem
3.3. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu īstenošanas pārbaude darbības rezultātu jomā

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

IEVADS

3.1. Katru gadu šajā nodaļā mēs analizējam vairākus aspektus, kas saistīti ar darbības *rezultātiem*, kuri sasniegti ar ES budžetu, ko Komisija izpilda sadarbībā ar dalībvalstīm ([1]). Šogad mēs īpaši aplūkojām:

i) Komisijas piemēroto *darbības rezultātu* ziņošanas satvaru,

ii) mūsu 2016. gada īpašajos ziņojumos konstatētos nozīmīgos rezultātus attiecībā uz darbības rezultātiem,

iii) Komisijas īstenoto mūsu ieteikumu ieviešanu attiecībā uz atlasītiem iepriekšējiem īpašajiem ziņojumiem.

1. DAĻA. ZIŅOŠANA PAR DARBĪBAS REZULTĀTIEM: KĀ KOMISIJAS PIEEJU VAR SALĪDZINĀT AR LABU PRAKSI?

3.2. Vairākumam lielu un sarežģītu organizāciju ir darbības rezultātu novērtēšanas un ziņošanas procedūras, lai sniegtu norādi par darbības sekmēm un uzsvērtu jomas, kurās ir jāveic uzlabojumi. 3.3.–3.12. punktā mēs sniedzam pārskatu par darbības rezultātu ziņošanas satvaru. 3.13.–3.51. punktā mēs to salīdzinām ar standartiem un labu praksi, ko piemēro citur.

1. iedaļa. Darbības rezultātu ziņošanas satvars

3.3. Komisija pēdējos gados ir ieviesusi vairākas izmaiņas šajā jomā, īpaši uzņemoties "uz rezultātiem orientētā budžeta" (*BFOR*) iniciatīvas īstenošanu ([2]). Ziņošana par darbības rezultātiem ir iniciatīvas centrālais elements, un tās mērķis ir rast veidus, kā uzlabot atklātību, savlaicīgumu un kā efektīvi informēt par ES budžeta rezultātiem.

3.3. *ES budžeta izpilde un saistīto pārskatu sniegšana ir nostiprinātas spēkā esošajā daudzgadu finanšu shēmā (DFS). Kopš ES uz rezultātu gūšanu vērsta budžeta iniciatīvas uzsākšanas Komisija ir būtiski uzlabojusi un vienkāršojusi savu darbības izpildes pārskatu sniegšanas kārtību. Piemēram, Komisija 2016. gadā pirmoreiz sagatavoja integrēto finanšu pārskatu sniegšanas paketi ar plašu izklāstu par ES budžeta ieņēmumiem, izdevumiem, pārvaldību un izpildi, ievērojot paraugpraksi pārredzamībā un pārskatatbildībā.*

([1]) LESD, 317. pants.

([2]) Šīs iniciatīvas struktūru veido četri galvenie jautājumi: "Kur mēs tērējam? Kā mēs tērējam? Kā mūsu darbība tiek novērtēta? Kā mēs informējam?" http://ec.europa.eu/budget/budget4results/index_en.cfm

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.4. Pārskats par darbības rezultātu ziņošanas satvaru ir sniegts ***3.1. izcēlumā***. Tajā ir nošķirti Komisijas darbības rezultāti un ES budžeta darbības rezultāti. Šajā iedaļā mēs aprakstām izcēlumā minētos galvenos ziņojumus.

KOMISIJAS ATBILDES

3.4. *Korporatīvā līmenī ES budžeta izpildes pārskatu sniegšana ietver divus galvenos pārskatus: programmas pārskatus un gada pārvaldības un izpildes pārskatus. Programmu pārskati, kas pievienoti budžeta projektam, ir dokumenti, ar ko Komisija pamato finanšu resursu piešķiršanu budžeta lēmējinstitūcijai un kas ļauj tai ņemt vērā informāciju par izpildi. Gada pārvaldības un izpildes pārskats sniedz budžeta izpildes apstiprinātājiestādēm augsta līmeņa kopsavilkumu gan par to, kā ES budžets atbalsta Eiropas Savienības politiskās prioritātes, gan arī par rezultātiem, kas gūti ar ES budžeta palīdzību, un pārskatiem par Komisijas veikto budžeta pārvaldību.*

3.1. izcēlums. Komisijas piemērotais darbības rezultātu ziņošanas satvars

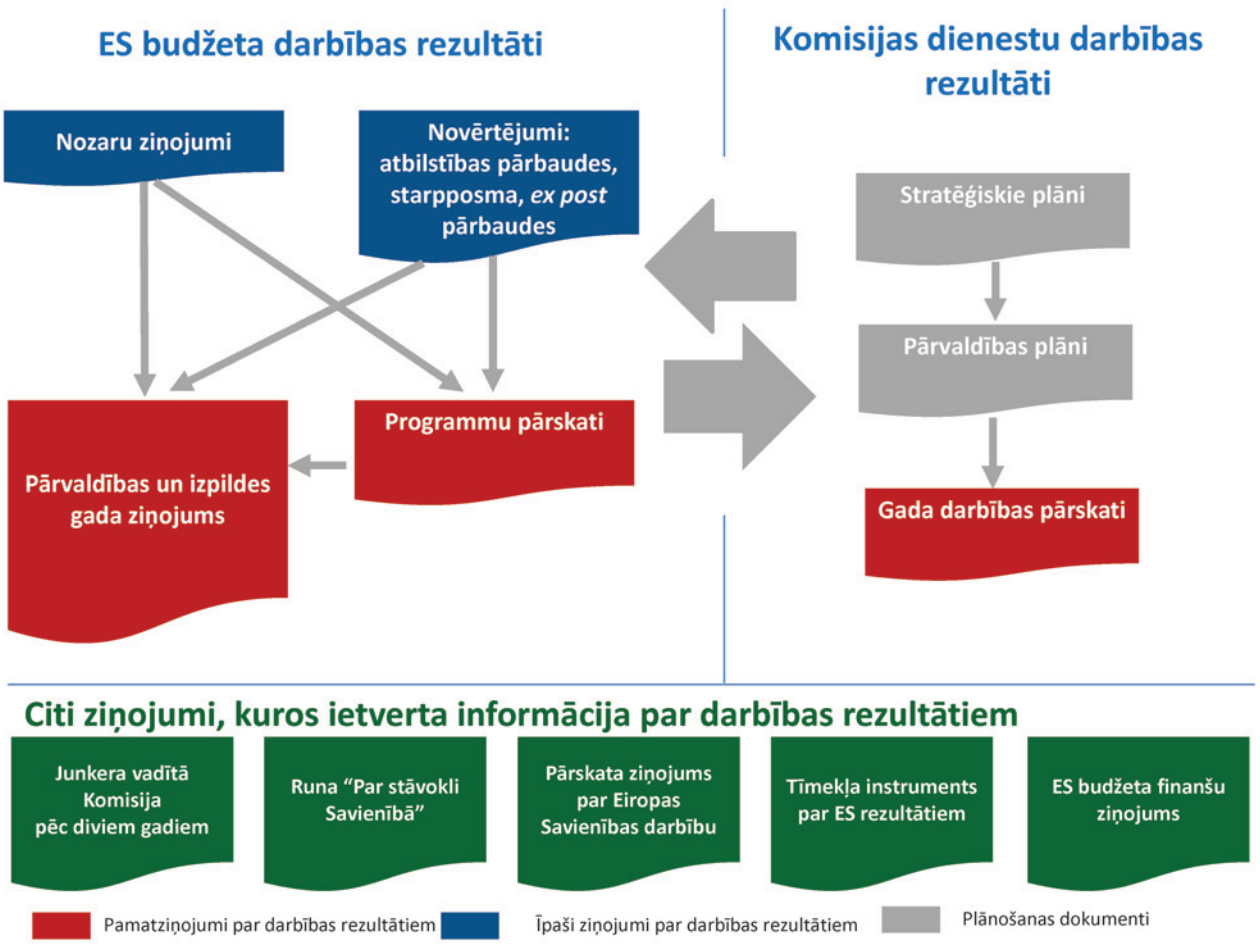

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas sniegto informāciju.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

A. *Programmu pārskati*

3.5. *Finanšu regula* paredz, ka Komisija sagatavo "programmu pārskatus" ([3]), lai pamatotu budžeta projektā pieprasīto finansējumu ES programmām. Katras programmas pārskatā ir iekļauta jaunākā informācija par īstenošanu kopā ar galveno finanšu un darbības rezultātu informāciju ([4]), izmantojot rādītājus, kuri tiks izmantoti visā septiņu gadu *daudzgadu finanšu shēmā* (sk. ***3.2. izcēlumu***). Šī pieeja dod iespēju budžeta lēmējiestādei budžeta procedūras laikā ņemt vērā darbības rezultātus.

3.5. *Šis ietvars ir saistīts ar 2017. gada programmu pārskatiem, kas publicēti 2016. gada jūnijā. Tajos ir iekļauts vairāk nekā 700 rādītāju programmu izpildes uzraudzībai to dzīves cikla laikā. Tādēļ vēl nebija pieejamu datu par vairākiem rādītājiem. 2018. gada programmu pārskatos ([1]) ir pieejami vairāk nekā 80 % rādītāju datu, un tas nozīmē pieaugumu vairāk nekā par 20 % salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Izpildes datu apjoms turpinās pieaugt vienlaicīgi ar ES budžeta līdzfinansēto programmu izpildi.*

3.2. izcēlums. 2017. gada programmu pārskati: mērķi un rādītāji

	Vispārīgo mērķu skaits	**Konkrēto mērķu skaits**	**Izmantoto rādītāju skaits**	**Datu trūkuma dēļ izslēgtie rādītāji**	**2016. gada maksājumu budžets (*miljardi* EUR)**	**Rādītāju skaits (uz miljardu EUR)**
1.a apakškategorija. Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai	25	90	154	93	17,4	14
1.b apakškategorija. Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija	3	21	8	76	48,8	2
2. kategorija. Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	6	28	29	69	55,1	2
3. kategorija. Drošība un pilsonība	13	48	148	28	3,0	59
4. kategorija. Globālā Eiropa	14	44	97	5	10,2	10
Īpaši instrumenti	0	2	2	0	0,4	5
KOPĀ	**61**	**233**	**438**	**271**	**134,9**	**5**
	294 mērķi		**709 rādītāji**			

Avots: ERP, pamatojoties uz dokumentu "Eiropas Savienības 2017. finanšu gada vispārējā budžeta projekts – programmu pārskati par darbības izdevumiem" (COM (2016) 300, 2016. gada jūnijs).

([3]) 38. panta 3. punkta e) apakšpunkts. Līdz 2017. gada beigām Finanšu regulā bija lietots termins "darbības pārskats".

([4]) Sākot no 2017. gada, pārskatu struktūra un saturs tika mainīts. Šis apraksts atspoguļo grozītos pārskatus.

([1]) *http://ec.europa.eu/budget/library/biblio/documents/2018/DB2018_WD01_en.pdf.*

B. *Nozaru ziņojumi*

3.6. Dažās izdevumu jomās LESD, Finanšu regulā vai nozares noteikumos ir prasīts, lai Komisija sagatavotu nozaru ziņojumus. Tā kā šo ziņojumu mērķis, struktūra un saturs mainās atkarībā no dažādām prasībām, arī to koncentrēšanās uz darbības rezultātu aspektiem ir atšķirīga. Dažos nozaru ziņojumos ir sniegta plaša un skaitļos izteikta informācija par darbības rezultātiem. Komisija tiešsaistē uzrauga dažus nozarēm raksturīgus darbības rezultātu datus un bieži atjaunina informāciju.

C. *Stratēģiskie plāni, pārvaldības plāni un gada darbības pārskati*

3.7. Komisijas ģenerāldirektorāti (ĢD) sagatavoja daudzgadu (2016.–2020. g.) stratēģiskos plānus, kuros ir izvirzīti mērķi, kas nodrošina operatīvo darbību vidēja termiņa virzību. Pārvaldības plānos ģenerāldirektorāti savas daudzgadu stratēģijas un mērķus izvērš gada *tiešajos rezultātos*, darbībās un intervences pasākumos. Katra ģenerāldirektorāta *gada darbības pārskats* (GDP) ietver rezultātus, kas sasaistīti ar izvirzītajiem mērķiem, un novērtējumu par to, cik lielā mērā darbības izdevumi ir sekmējuši politikas mērķu sasniegšanu ([5]). Gada darbības pārskatos iekļauta arī finanšu un pārvaldības informācija, piemēram, likumības un *pareizības* pārbaužu rezultāti.

D. *Novērtējumi*

3.8. Labāka regulējuma pamatnostādnēs ([6]) Komisija definē *novērtējumu* kā pierādījumos balstītu spriedumu par to, cik lielā mērā intervence ir:

— efektīva un lietderīga,

— atbilstīga, ņemot vērā vajadzības un tās mērķus,

— saskaņota gan iekšēji, gan ar citiem ES politikas intervences pasākumiem, un

— nodrošina ES pievienoto vērtību.

([5]) Finanšu regula, 66. panta 9. punkts.

([6]) Komisijas dienestu darba dokuments "Labāka regulējuma pamatnostādnes", SWD(2015) 111 final, 19.5.2015., 49. lpp.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.9. Labāka regulējuma pamatnostādnēs prasīts, lai Komisija proporcionāli novērtētu visus ar ES izdevumiem saistītos un nesaistītos pasākumus, kuriem paredzēta sociālā vai ekonomiska *ietekme*. Katra ģenerāldirektorāta pienākums ir novērtēt savas darbības. Novērtējumi var būt pilnībā centralizēti horizontālā struktūrvienībā, pilnībā deleģēti pamatfunkciju struktūrvienībām vai jauktā modelī decentralizēti darbības pārvaldības nolūkā, bet saņemot centrālas vērtēšanas struktūrvienības atbalstu.

3.10. Līdz 2015. gada beigām Komisija uzturēja novērtējumu datubāzi ([7]) ar datiem par gandrīz 1 600 novērtējumiem, kas veikti laikposmā no 1999. līdz 2015. gadam, vidēji 100 novērtējumi katru gadu (sk. ***3.3. izcēlumu***). Novērtējumu kopējās izmaksas 2016. gadā bija vairāk nekā 60 miljoni EUR (210 miljoni EUR, ja pieskaita pētījumus ([8])). Kopš tā laika Komisija ir beigusi izmantot publisko novērtējumu datubāzi un ir ieviesusi pētījumu datubāzi. Komisija pamato, ka pētījumu datubāzes galvenais mērķis ir sniegt iespēju dalīties ar novērtējumu konstatējumiem starp dažādām ES iestādēm, bet publiska platforma visu novērtējumu un pētījumu informācijas apmaiņai ir ES grāmatnīca *EU Bookshop*.

3.3. izcēlums. Novērtējumu skaits Komisijā no 2000. līdz 2015. gadam (trīs gadu slīdošā vidējā rādītāja līkne un gada dati)

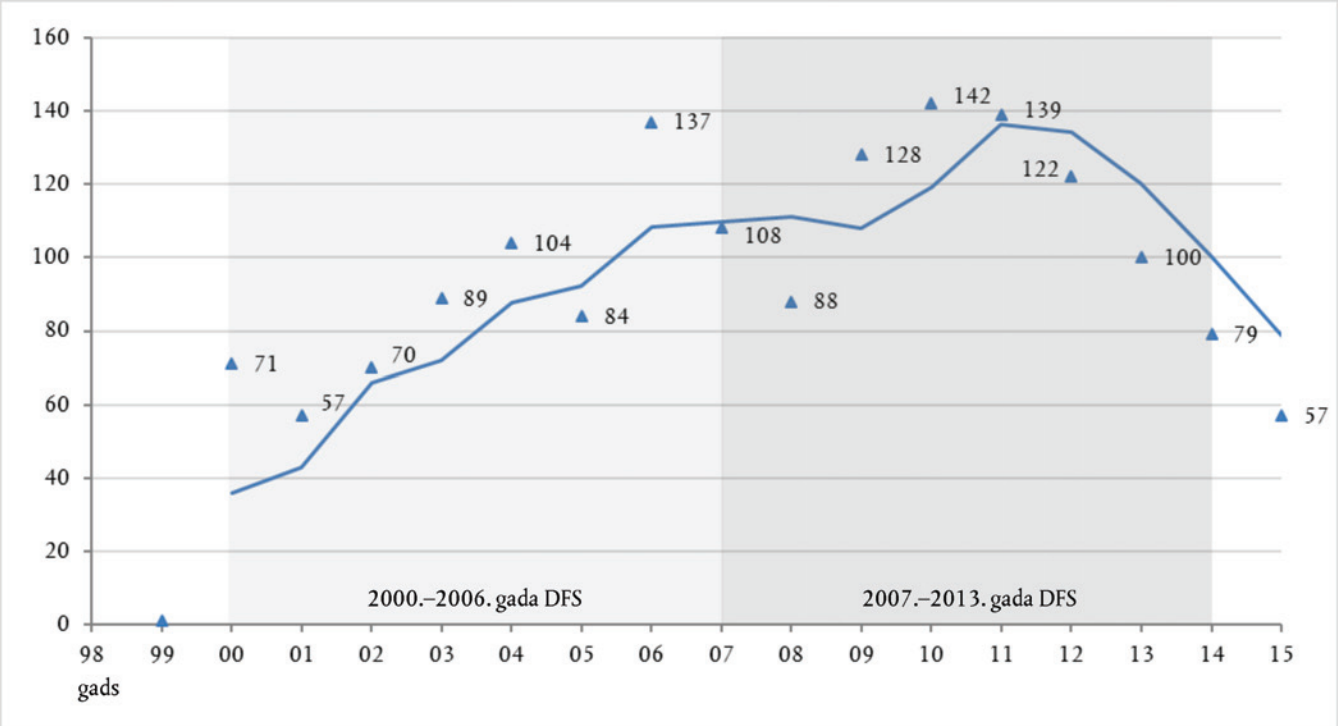

Avots: Komisijas novērtējumu datubāze (2000.–2015. g.).

([7]) http://ec.europa.eu/smart-regulation/evaluation/search/search.do.

([8]) Saskaņā ar Labāka regulējuma pamatnostādnēm prasība sniegt slēdzienus var būt izšķirošais faktors novērtējuma atšķiršanā no pētījuma.

PALĀTAS APSVĒRUMI

E. *Pārvaldības un izpildes gada ziņojums (AMPR)*

3.11. *AMPR* ir atbilde uz prasībām, kas ietvertas LESD 318. pantā (attiecībā uz ES finanšu novērtējumu, kura pamatā ir sasniegtie rezultāti) un Finanšu regulas 66. panta 9. punktā (attiecībā uz gada darbības pārskatu kopsavilkumu). Apvienojot divus iepriekš atsevišķus ziņojumus, Komisijas mērķis bija *budžeta izpildes* apstiprinātājiestādei sagatavot vienotu dokumentu, kas aptver gan ES budžeta pārvaldību, gan tās vērtējumu par iegūtajiem rezultātiem.

F. *Citi ziņojumi, kuros ietverta informācija par darbības rezultātiem*

3.12. Ir arī citi Komisijas ziņojumi, gan regulāri, gan neregulāri, kuri ietver informāciju par mērķiem un rezultatīvajiem rādītājiem, kā arī par projektu ieguvumiem vai sasniegumiem.

i) Vispārējs gada pārskats par Eiropas Savienības darbību ([9]), kuru publicē martā, sniedz izvērstu informāciju par iepriekšējā gada galvenajiem notikumiem, iniciatīvām un lēmumiem, kas sagrupēti pa Komisijas desmit prioritātēm.

ii) ES budžeta gada finanšu ziņojumā ([10]), kuru publicē jūlijā kā daļu no Komisijas integrētās finanšu ziņojumu paketes, izklāstīta budžeta pārvaldība iepriekšējā gadā.

iii) "Junkera vadītā Komisija pēc diviem gadiem (*The Juncker Commission two years on*)" ([11]) ir dokuments, kurā iekļauti īsi izklāsti, kas publicēti 2016. gada novembrī, lai sniegtu pārskatu par progresu Komisijas desmit prioritāšu īstenošanā divu gadu laikā, kopš šis sastāvs uzsāka darbu.

iv) Priekšsēdētāja ikgadējā runa "Par stāvokli Savienībā" ([12]) Eiropas Parlamentā septembrī, par kuru tiek publicēti papildu dokumenti.

v) Instruments tīmeklī par ES rezultātiem ([13]), tiešsaistes apkopojums par ES finansētiem projektiem, katrs ar paziņojumu par rezultātiem un dažkārt skaitliskiem datiem.

KOMISIJAS ATBILDES

3.11. *Publiskojot 2015. gada pārvaldības un izpildes pārskatu, Komisija turpināja vienkāršot un uzlabot ES budžeta izpildes pārskatu sniegšanu. 2016. gada pārvaldības un izpildes pārskatā ir novērojams tālāks progress šajā ziņā.*

([9]) https://ec.europa.eu/commission/news/eu-2016-general-report-activities-european-union_en.
([10]) http://ec.europa.eu/budget/financialreport/2015/foreword/index_en.html.
([11]) http://europa.eu/rapid/press-release_AC-16-3892_en.htm?-locale=FR.
([12]) https://ec.europa.eu/commission/state-union-2016_en.
([13]) https://ec.europa.eu/budget/euprojects/search-projects_en.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

2. iedaļa. Salīdzinājums ar darbības rezultātu ziņošanas labu praksi citur

A. *Ievads*

3.13. Lai apzinātu labu praksi darbības rezultātu ziņošanā, mēs

i) iepazināmies ar attiecīgiem starptautiskajiem standartiem, piemēram, *IPSASB* 3. ieteicamo praktisko vadlīniju "Pakalpojuma darbības rezultātu informācijas ziņošana" ([14]);

ii) veicām aptauju par darbības rezultātu ziņošanu; papildus Komisijas visaptverošai atbildei mēs ņēmām vērā 17 atbildes no ES dalībvalstīm, citu valstu valdībām un citām starptautiskām organizācijām;

iii) caurskatījām publiski pieejamo informāciju par atlasītu 14 valdību un starptautisko organizāciju darbības rezultātiem ([15]);

iv) izskatījām novērtējuma ziņojumus, kurus sagatavojis Daudzpusēju organizāciju darbības novērtējuma tīkls (*MOPAN*) ([16]) no 2011. līdz 2016. gadam; tie vienmēr ietvēra organizāciju darbības rezultātu ziņošanas elementus.

3.14. Kaut arī pastāv ievērojamas atšķirības starp ES un citām starptautiskām organizācijām un valdībām, arī valdībām ir jāievēro juridiskās prasības un uz tām attiecas īpaši darbības ierobežojumi. Citām starptautiskām organizācijām ir ne mazāk sarežģīti izveidot saikni starp savām darbībām un galīgo ietekmi/darbības rezultātiem. Mēs konstatējām sešas jomas (turpmāk aprakstītas no B līdz G), kurās mūsu novērotā labā prakse varētu palīdzēt Komisijai pilnveidot ziņošanu par darbības rezultātiem.

3.14. *ES uz rezultātu gūšanu vērsta budžeta iniciatīvas ietvaros Komisija uzsāka dialogu par izpildes sistēmām ar valstu iestāžu un citu starptautisku organizāciju, tostarp ESAO, attiecīgajiem ekspertiem, lai apkopotu gūtās mācības un noteiktu labu praksi. Eiropas Parlamenta un Padomes pārstāvji arī piedalījās šajā dialogā, kas ietvēra plašu jautājumu loku, piemēram, izpildi, novērtējumu un ES pievienoto vērtību. Diskusijās noskaidrojās, ka izpildes sistēmai ir jāattīstās pakāpeniski, un to nedrīkst balstīt uz vienu universālu, visiem piemērotu pieeju. Komisija turpina šo dialogu ar ekspertiem un ieinteresētajām personām, turklāt tā ņems vērā rezultātus, sagatavojot izpildes sistēmu nākamajai DFS.*

([14]) Izdevusi Starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu padome (*IPSASB*) 2015. gada martā.

([15]) Valdības: Austrālija, Kanāda, Francija, Nīderlande, Apvienotā Karaliste un ASV. Citas starptautiskas organizācijas: Eiropas Padome, Apvienoto Nāciju Organizācijas Pārtikas un lauksaimniecības organizācija (*FAO*), Starptautiskā Sarkanā Krusta komiteja (SSKK), ESAO, *UNESCO*, ANO Ģenerālsekretariāts, Pasaules Banka un Pasaules Veselības organizācija (PVO).

([16]) *MOPAN* ir līdzīgi domājošu līdzekļu devēju valstu tīkls daudzpusēju attīstības organizāciju darbības rezultātu uzraudzībai valsts līmenī. Sk. http://www.mopanonline.org/.

B. *Iespējams uzlabot darbības rezultātu satvaru*

a) **Komisija izmanto divus (tās dienestu un izdevumu programmu) mērķu un rādītāju kopumus, lai mērītu darbības rezultātus**

Laba prakse

3.15. Austrālijā valdības struktūrvienības darbības rezultātu sistēmas ietvaros izstrādā trīs pamatdokumentus: portfeļa budžeta pārskatus, kuros tiek izteikti skaitļos programmu budžeti, korporatīvos plānus, kuros izklāsta publisko iestāžu mērķus un darbības, un gada ziņojumus, kuros ietverta atgriezeniskā saite par rezultātiem. Iestādēm ir jānodrošina visu šo dokumentu saskaņotība ("iespēja gūt skaidru priekšstatu") ([17]). Darbības rezultātu kritēriji katrā dokumentā ir jāziņo kopā vienā darbības rezultātu gada pārskatā (to iekļauj gada pārskatos finanšu gada beigās).

3.16. Francijā valsts budžetā ir sīkāk iedalīts "virzienos" (*missions*). Katrs "virziens" (to ir 31) budžetā aptver vairākas programmas (2017. gadā – 118). Katrai programmai ir stratēģija, mērķi un skaitļos izteikti rezultatīvie rādītāji, un svarīgākie rādītāji ir arī norādīti kā "virziena" rādītāji. Identisku rādītāju izmantošana nodrošina saskaņotību starp "virzieniem" un programmām. Rādītāji aptver gan programmu, gan valdības struktūrvienību darbības rezultātus.

3.17. Kanādā visām federālajām organizācijām, kuras saņem budžeta *apropriācijas*, ir jāplāno un jāpārvalda savas darbības un jāziņo par to rezultātiem atbilstoši 16 valdības mēroga iznākumu jomām. Šajā sistēmā ir noteikta skaidra un saprotama saikne starp finanšu piešķīrumiem, programmas darbībām un valsts mēroga iznākumiem.

([17]) Finanšu ministrija, Resursu pārvaldības rokasgrāmata, 131.–137. lpp. http://www.finance.gov.au/resource-management/performance/.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Stāvoklis Komisijā

3.18. Pirms 2020.–2014. gada DFS sākuma Komisija uzdeva saviem dienestiem "pastiprināt izpildes sistēmu" ([18]). Lai to sasniegtu, Komisija izvirzīja iekšēju noteikumu ([19]) par to, ka jauno programmu mērķiem un rādītājiem jābūt skaidri norādītiem programmu pārskatos, pārvaldības plānos un gada darbības pārskatos. Tas pirmo reizi tika darīts 2014. gadā, ļaujot Komisijai iesniegt saskaņotu darbības rezultātu izklāstu: mērķi, kuriem budžetā bija piešķirti naudas līdzekļi, kļuva par daļu no plānošanas procesa attiecīgā ģenerāldirektorāta pārvaldības plānā, un par rezultātiem ziņoja gada darbības pārskatā.

3.19. Tomēr kopš 2016. gada Komisija vairs nav piemērojusi šo pieeju, bet gan radījusi jaunu plānošanas dokumentu, proti, piecu gadu stratēģisko plānu, kurā ģenerāldirektorātiem ir jānosaka jauni organizācijas mērķi un rādītāji, kas ir saskaņoti ar Komisijas prioritātēm, taču atšķiras no tiem mērķiem un rādītājiem, kuri jau ir izstrādāti programmām. Tagad gada darbības pārskatos ziņo par darbības rezultātu satvaru, kas noteikts stratēģiskajos un pārvaldības plānos, un saistībā ar programmu rezultātiem tajos jāatsaucas uz programmu pārskatiem. Tomēr no sešiem 2016. gada darbības pārskatiem, kurus mēs pārbaudījām, tikai vienā bija izmantotas savstarpējas atsauces uz programmu pārskatos paziņotajiem darbības rezultātiem. Tas kavē salīdzināmību starp dažādu veidu darbības rezultātu dokumentiem un neatspoguļo to, ka Komisijai ir galīgā atbildība par budžeta izpildi saistībā ar *pareizas finanšu pārvaldības* principiem.

KOMISIJAS ATBILDES

3.18. *Komisijas Iekšējās revīzijas dienesta* (IAS) *veiktais darbs arī nodrošina papildu pievienoto vērtību un uzraudzību attiecībā uz Komisijas un dažādo ģenerāldirektorātu (ĢD) darbības rezultātu satvaru un novērtēšanas sistēmām.*

3.19. *Revīzijas palāta savā 2015. gada pārskatā konstatēja, ka daudzi Komisijas pārvaldes plānu mērķi nav noteikti pareizajā pārskatatbildības līmenī. Kopš tā laika Komisija ir pārskatījusi savu stratēģiskās plānošanas un programmēšanas ciklu. Tā mērķis bija nodrošināt skaidrāku sistēmu Komisijas/ģenerāldirektorātu pārskatatbildībai un padarīt plānošanas dokumentus racionālākus un vairāk vērstus uz Komisijas prioritātēm un ģenerāldirektorātu kompetencēm. Stratēģiskajiem plāniem izvēlētie mērķi un rādītāji tagad ir pielāgoti konkrētajām kompetencēm un atspoguļo faktu, ka Komisijas nodaļu pienākumi ir plašāki nekā tikai budžeta izpilde un programmas pārvaldība.*

Šā iemesla dēļ vairs nav nepieciešams saskaņot Komisijas dienestu darbības rezultātu satvaru mērķus un rādītājus ar programmu juridisko pamatu. Tomēr Komisijas dienesti ir aicināti atsaukties uz programmu pārskatiem, raksturojot savas darbības saistībā ar šīm programmām. Tas palīdzēs ierobežot informācijas dublēšanos un nodrošināt datu saskaņotību, turklāt turpmāk šis aicinājums tiks uzsvērts vēl vairāk.

Komisija uzskata, ka tās atbildība par budžeta izpildi ir skaidra. Katrs ģenerāldirektors savā gada darbības pārskatā paraksta ticamības deklarāciju, norādot, ka resursi ir izlietoti paredzētajam mērķim un atbilstoši pareizas finanšu pārvaldības principam un ka pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi. Korporatīvā līmenī kolēģija uzņemas vispārēju politisko atbildību par ES budžeta pārvaldību, katru gadu ES budžetam pieņemot gada pārvaldības un izpildes pārskatu.

([18]) Sk. 2012. gada kopsavilkuma ziņojumu, COM(2013) 334 final, 3. lpp.

([19]) Sk. "Pastāvīgos norādījumus 2013. gada darbības pārskatu sagatavošanai", 3. lpp., un "Norādījumus 2014. gada pārvaldības plānu sagatavošanai", 9. lpp.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.20. Komisija izmanto atšķirīgu ziņošanas sadalījumu attiecībā uz izdevumiem un darbības rezultātiem. Gada darbības pārskatos ziņots par ģenerāldirektorātu gada maksājumiem sadalījumā pa darbības veidiem/izdevumu programmām, bet par darbības rezultātiem – atkarībā no vispārējo un konkrēto mērķu sasniegšanas, neuzrādot attiecīgos izdevumus. Tādējādi nav iespējams novērtēt, cik tika iztērēts izvirzīto mērķu sasniegšanai. Līdzīgi Pārvaldības un izpildes gada ziņojumā (*AMPR*) nav ietverta informācija par izdevumiem, kas saistīti ar programmu darbības rezultātiem sadalījumā pa vispārīgiem un konkrētiem mērķiem.

b) **Komisija ir noteikusi lielu skaitu mērķu un rādītāju**

Laba prakse

3.21. ESAO 2016. gadā veica aptauju par darbības rezultātos balstītu budžeta veidošanu ESAO valstīs un Komisijā. Diagrammā ***3.4. izcēlumā*** salīdzināta darbības rezultātu satvara esība, izmantošana un sekas ([20]) dažādās jurisdikcijās. ESAO uzskatīja, ka Komisijas darbības rezultātu satvars ir visplašākais, un to var daļēji skaidrot ar juridisko prasību lielo apjomu Eiropas Savienībā. Tomēr ESAO diagrammā norādīts, ka satvara izmantošana un sekas lēmumu pieņemšanā neatspoguļo šo augstāko specifikācijas pakāpi.

KOMISIJAS ATBILDES

3.20. *Komisija uzskata, ka tās pārskatu sniegšanas struktūra gada darbības pārskatos atbilst tās institucionālajam un organizatoriskajam kontekstam. Vispārējie un konkrētie mērķi attiecas ne vien uz izdevumu programmas, bet arī uz darbību, kas nav saistītas ar izdevumiem (piemēram, politikas veidošanas vai regulējuma darbību), pārvaldību.*

3.21. *ES budžeta izpildes satvars ir izstrādāts tā, lai tas atbilstu juridiskajām prasībām un ņemtu vērā ieinteresēto personu prasības un pašas Komisijas vajadzības.*

Komisija izmanto informāciju par izdevumu programmu darbības rezultātiem, lai a) uzraudzītu programmas progresu; b) nodrošinātu pārskatatbildību un pārredzamību; c) pieņemtu uz informāciju balstītus lēmumus par programmas pārvaldību; d) pamatotu vai ierosinātu līdzekļu sadales korekciju budžeta lēmējinstitūcijām; e) izstrādātu priekšlikumus izmaiņām juridiskajā pamatā vai turpmākajām programmām.

Komisija tomēr atzīmē, ka, kaut arī informāciju par darbības rezultātiem ņem vērā gada budžeta izstrādes procedūrā, tas nav vienīgais faktors, kas nosaka ar budžetu saistīto lēmumu pieņemšanu.

([20]) Esība = pieejamās darbības rezultātu informācijas plašums; izmantošana = pakāpe, kādā darbības rezultātu informāciju izmanto budžeta lēmumu pieņemšanā; sekas = ietekme uz pārvaldību un/vai budžetu.

3.4. izcēlums. Rezultāti, kas iegūti ESAO 2016. gada aptaujā par darbības rezultātos balstītu budžeta veidošanu

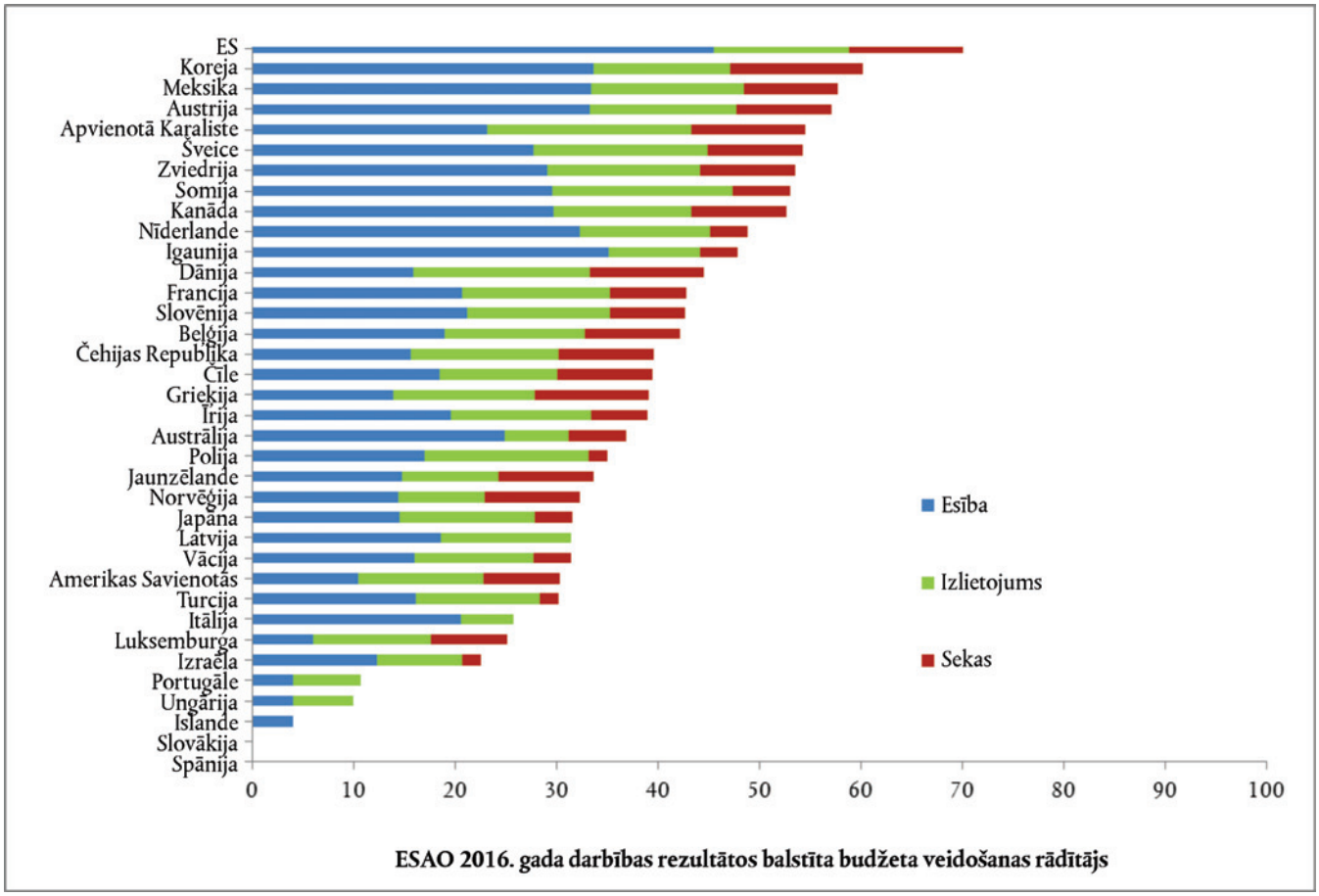

Avots: ESAO prezentācija augsta ranga budžeta veidošanas amatpersonu 12. ikgadējā sanāksmē, izpildes un rezultātu tīkls, 2016. gada 25. novembris.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.22. Dažas valstis ir pakāpeniski samazinājušas savu darbības rezultātu satvaru sarežģītību un mērķu un rādītāju skaitu.

i) 2001. gada augustā Francijas parlaments pieņēma tiesību aktu ([21]), ar ko izveido jaunus noteikumus par valsts budžeta sagatavošanu un īstenošanu. Tādējādi laikposmā no 2014. gada līdz 2017. gadam Ekonomikas un finanšu ministrija samazināja mērķu un rādītāju skaitu attiecīgi par 20 % un 24 %.

([21]) *"Loi Organique relative aux Lois de Finance".*

PALĀTAS APSVĒRUMI

ii) Nīderlande 2012. un 2013. gadā ieviesa atbildīgas budžeta veidošanas reformu, kas noteica stingrākus nosacījumus tam, kā valdība izmanto politikas informāciju (rezultatīvos rādītājus un tekstus, kas paskaidro politikas mērķus). Rezultatīvo rādītāju skaits budžeta dokumentos tika samazināts uz pusi.

Stāvoklis Komisijā

3.23. Programmu pārskati par ES 2017. gada vispārējā budžeta projektu ietver 294 mērķus un 709 rādītājus (sk. ***3.2. izcēlumu***). Īpaši augsta to koncentrācija ir DFS 1.a, 3. un 4. kategorijā. Izmantojot uz rezultātiem orientētā budžeta (*BFOR*) iniciatīvu, Komisija pašlaik pārskata savus rādītājus, lai sniegtu *ieguldījumu* nākamās paaudzes izdevumu programmās. ***3.5. izcēlumā*** parādīta virzība, uz kādu Komisija varētu tiekties, taču jāņem vērā arī konkrēti iestādei raksturīgi faktori.

KOMISIJAS ATBILDES

3.23. *2014.–2020. gada programmu juridiskajā pamatā ir iekļauts vairāk nekā 700 rādītāju, kas palīdz uzraudzīt to darbības rezultātus šo programmu dzīves cikla laikā. Tie izriet no likumdošanas procesa un tādēļ atspoguļo abu likumdevēju gaidas attiecībā uz darbības rezultātu izsekošanai nepieciešamās informācijas detalizācijas veidu un līmeni. Pārskatu sniegšana par šiem rādītājiem programmu pārskatos ļauj budžeta lēmējinstitūcijai ņemt vērā informāciju par darbības rezultātiem budžeta izstrādāšanas procesā. Saskaņā ar ES uz rezultātu gūšanu vērsta budžeta iniciatīvu Komisija pārskata rādītājus izdevumu programmām, kā noteikts juridiskajā pamatā, lai nodrošinātu nepieciešamās pieredzes gūšanu nākamās paaudzes izdevumu programmu sagatavošanai.*

Revīzijas palātas sagatavotajā salīdzinājumā nav ņemti vērā galvenie kontekstuālie faktori, piemēram, intervences gadījumu skaits un būtība, iekļautās politikas jomas vai īstenošanas veidi, turklāt tajā nav novērtēta rādītāju kvalitāte vai būtiskums.

Komisija atzīmē arī, ka Komisijas dienestu stratēģijas plānos lietoto mērķu un rādītāju skaits nesen veiktās reformas laikā ir būtiski samazināts. Vispārējo mērķu skaits ir samazināts no 84 līdz 11, ietekmes rādītāju skaits – no 187 līdz 37, konkrēto mērķu skaits – no 426 līdz 386, bet rezultāta rādītāju skaits – no 969 līdz 825.

3.5. izcēlums. Eiropas Savienībai ir vairāk mērķu un rādītāju (uz vienu miljardu EUR) nekā Francijai vai Nīderlandei

	Mērķi uz miljardu EUR	**Rādītāji uz miljardu EUR**
Francija: valsts vispārējā budžeta neto izdevumi	1,0	2,0
Nīderlande: valsts budžets	0,6	2,5
ES: maksājumu apropriācijas	2,0	5,0

Avots: ERP, pamatojoties uz ES un valstu budžeta informāciju.

PALĀTAS APSVĒRUMI

C. *Ziņošana par darbības rezultātiem nav izsmeļoša*

a) **Ziņošana par darbības rezultātiem nav labi līdzsvarota, jo tā sniedz ierobežotu informāciju par problēmām un neveiksmēm**

Laba prakse

3.24. Citas valdības un starptautiskās organizācijas ir veikušas pasākumus, lai nodrošinātu līdzsvarotu darbības rezultātu ziņošanu, kā ieteikts starptautiskajos standartos ([22]).

i) ASV darbības rezultātu gada pārskatos jāsniedz skaidrs priekšstats par darbības rezultātiem, jānorāda tendences laika gaitā, jāsniedz saite uz darbības rezultātu informācijas avotiem un jāapraksta panākumi un trūkumi.

ii) PVO divu gadu nobeiguma novērtējumā par 2014.–2015. gadu ir ietverts "Pārskats par galvenajiem sasniegumiem un problēmām" par katru programmas jomu ([23]). PVO galvenā ziņojuma par darbības rezultātiem 2014.–2015. gadā ([24]) priekšvārdā ģenerāldirektors minēja, ka "ir atklāti aprakstītas gan nepilnības, gan panākumi". Saskaņā ar šo norādi tekstā bija sistemātiski aprakstītas problēmas kopā ar rezultātiem.

([22]) Sk., piemēram, *IPSASB* 3. ieteicamo praktisko vadlīniju.
([23]) http://extranet.who.int/programmebudget/Biennium2014/Programme/Overview/12.
([24]) http://www.who.int/about/finances-accountability/reports/en/.

PALĀTAS APSVĒRUMI

iii) Pasaules Banka novērtēja ([25]), vai tās uzraudzība un vērtēšana ir atbilstīga, lai sniegtu ieguldījumu pastāvīgajos centienos uzlabot efektivitāti un veicinātu risinājumu izstrādes un pierādījumos balstītu lēmumu pieņemšanas kultūru. Tā atklāja nozīmīgus trūkumus savu sistēmu koncepcijā un izmantošanā.

iv) *MOPAN* 2015.–2016. gada novērtējumā par Amerikas Attīstības banku ([26]) minēta jauna iedaļa bankas attīstības efektivitātes pārskatā, proti, "Mācīšanās no neveiksmēm".

Stāvoklis Komisijā

3.25. Lai gan 2016. gada GDP norādījumos ([27]) nav nepārprotami minēts līdzsvarotas ziņošanas princips, tajos ir norādīts, ka "kopsavilkumā reālā perspektīvā apkopoti galvenie vēstījumi, kas attiecas uz politikas sasniegumiem, un secinājumi par finanšu pārvaldību un iekšējo kontroli".

3.26. Neatkarīgi no iepriekš minētā, gada darbības pārskati, kurus mēs pārbaudījām, ietvēra visai ierobežotu informāciju par darbības rezultātu trūkumiem un problēmām saistībā ar ģenerāldirektorātu mērķiem. Ir grūti arī noteikt šos trūkumus un problēmas, jo gada darbības pārskatos tiem nav īpaši paredzētas vietas.

3.27. Komisija uzņēmās 2015. gada pārvaldības un izpildes ziņojumā (*AMPR*) sniegt visaptverošu pārskatu par darbības rezultātiem, pamatojoties uz ES budžetu, kas orientēts uz rezultātiem. Tomēr *AMPR* nesniedza visaptverošu pārskatu par darbības rezultātiem un bija pārlieku pozitīvs, vienīgie pieminētie trūkumi bija saistīti ar izpildes kavējumiem. Ziņojumā arī:

([25]) Neatkarīga novērtēšanas grupa "Otrpus spogulim – Pasaules Bankas grupas ziņojums par pašnovērtējuma sistēmām" (2016. g.) (*Behind the mirror – A report on the self-evaluation systems of the World Bank Group*).

([26]) http://www.mopanonline.org/assessments/iadb2015-16/index.htm.

([27]) Atsauce: Ares(2016)6517649 – 21.11.2016.

KOMISIJAS ATBILDES

3.25. *Līdzsvarotas pārskatu sniegšanas princips ir sīkāk izskaidrots 2016. gada darbības pārskata veidnē, kas bija pievienota norādījumiem par 2016. gada darbības pārskatiem ([2]).*

3.26. *2016. gada darbības pārskata veidne, kas bija pievienota 2016. gada darbības ziņojumu norādījumiem, paredz ģenerāldirektoriem pienākumu sniegt izsmeļošu informāciju pārskatos par visiem mērķiem, rādītājiem un tiešajiem rezultātiem (arī tad, kad to rezultāti uzrāda būtiskas novirzes no noteiktajām plānotajām vērtībām), kas izziņoti to 2016.–2020. gada stratēģiskajos plānos un 2016. gada pārvaldības plānos.*

3.27. *Gada pārvaldības un izpildes pārskats ir augsta līmeņa kopsavilkums gan par to, kā ES budžets atbalsta Eiropas Savienības politiskās prioritātes, gan arī par galvenajiem rezultātiem, kas gūti ar ES budžeta palīdzību. Tas nav izveidots kā visaptverošs un detalizēts pārskats par ES budžeta izpildi. Pārskatā ir atsauces uz citiem izpildes pārskatiem, kur iespējams iegūt plašāku izpildes informāciju (novērtējumi, programmu pārskati, gada darbības pārskati utt.).*

([2]) *"Ģenerāldirektorātiem tiek piedāvāta elastība, atlasot galvenos vispārējos un konkrētos mērķus, par ko tie vēlas ziņot 1. iedaļas tekstuālajā aprakstā. Izpildes gaita nav jābalsta "galveno" rezultātu (pozitīvi vai negatīvi) atlasē un raksturojumā, lai sasniegtu "galvenos" vispārējos un konkrētos mērķus. Nav jāpiemin visi mērķi un sasniegumu, bet gan tikai:*

— *tie, kas ir tik svarīgi, ka lasītājs sagaida pārskata sniegšanu par tiem gada darbības pārskatā (tādēļ, ka nepieminēšana var izraisīt nepareizu priekšstatu par ĢD veikumu; vai tādēļ, ka novirzes no mērķiem ir ievērojamas; vai tādēļ, ka noteiktas darbības ir piesaistījušas lielu plašsaziņas līdzekļu uzmanību…), pat ja ĢD uzskata, ka tie nerada vērā ņemamu ietekmi uz ticamību, un*

— *tie, kuru pielikuma izpildes tabulās parādītie rezultāti norāda uz būtiskām novirzēm no noteiktajām plānotajām vērtībām."*

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
	2015. gada pārvaldības un izpildes pārskatā ir atsauces uz vairākām risināmām nepilnībām un problēmām. Pārskata 1. iedaļā ir raksturoti ne vien izaicinājumi, kas ietekmē savlaicīgu programmu izpildi, bet arī programmas izpildes novērtējuma ierobežojumi (piemēram, atsauces uz 2007.–2013. gada veselības programmas novērtējumiem un budžeta 4. pozīcijas programmām, kas norāda uz ierobežojumiem vispārējam šo programmu izpildes novērtējumam).
— bija sniegts ierobežots ieskats *stratēģijas "Eiropa 2020"* rezultātos, kaut arī tas bija prasīts Eiropas Parlamenta 2014. gada budžeta izpildes apstiprināšanas lēmumā,	— *Gada pārvaldības un izpildes pārskats nav konkrēts pārskats par "Eiropu 2020" ([3]). Tomēr šajā pārskatā ir iekļauts kopsavilkuma pārskats par "Eiropas 2020" pamatmērķu progresu un būtiskajiem rādītājiem, turklāt tajā ir iekļauts gan 2014.–2020. gada programmu izpildes statuss, gan rezultāti 2007.–2013. gada programmām, kas strukturētas ap "Eiropas 2020" gudras, ilgtspējīgas un integrējošas izaugsmes prioritātēm.* *Komisija uzrauga stratēģiju "Eiropa 2020" un sniedz pārskatus par to visā Eiropas pusgada procesā. Detalizēts un visaptverošs pārskats par dalībvalstu veikumu atbilstoši to nacionālajiem stratēģijas "Eiropa 2020" mērķiem ir iekļauts valsts pārskatos kā daļa no Eiropas pusgada un ikgadējos atjauninājumos par* Eurostat *publicētajiem "Eiropas 2020" rādītājiem. Programmu pārskati sniedz informāciju par saikni starp izdevumiem un stratēģiju "Eiropa 2020". Tie parāda aprēķināto programmu ieguldījumu pamatmērķu sasniegšanā (teorētiska saikne) un "Eiropas 2020" prioritāšu izpildē.*
— ne vienmēr bija labi izskaidrota ārējo faktoru ietekme uz rezultātiem,	— *2015. gada pārvaldības un izpildes pārskats raksturo darbības kontekstu, ievadā atsaucoties uz gada lielākajiem politiskajiem un ekonomiskajiem izaicinājumiem. Tas skaidri norāda, ka ES budžets ir tikai viens instruments, ko lieto kopā ar citiem (t. i., valstu budžetiem un citiem ES un dalībvalstu līmeņa politikas un regulējuma rīkiem) dokumentiem, lai nodrošinātu politikas rezultātus un to, ka 80 % ES budžeta ir izlietoti kopā ar dalībvalstīm. Pārskata 1. iedaļā par izpildi un rezultātiem ir secināts, ka "(..) Pastāv ierobežojumi, ciktāl rādītāji spēj parādīt precīzu izpildes ainu (..). Turklāt kontekstuālajiem faktoriem ir liela ietekme uz gala rezultātiem, un rādītāji nespēj veikt novēršanu vai korekcijas šo faktoru vietā" un ka "*izpilde ir kopīgs pienākums: atbildība par stratēģijas "Eiropa 2020" un finanšu sistēmu mērķu izpildi ir lielā mērā ar dalībvalstīm kopīga*".*

([3]) *Komisijas pārskatam pievienotais dienestu darba dokuments par 2014. gada budžeta izpildes apstiprinājuma pārraudzību nosaka pieeju pārskatu sniegšanas rezultātiem attiecībā uz stratēģiju "Eiropa 2020".*

PALĀTAS APSVĒRUMI

— to publicēja pārāk vēlu, lai to būtu iespējams izskatīt mūsu gada pārskatā ([28]).

b) **Ierobežota informācija par darbības rezultātu datu kvalitāti ietekmē pārredzamību**

Laba prakse

3.28. Nīderlandē rādītāju mērīšana un ziņojumi par tiem ir jārevidē. Ikgadējos ministriju ziņojumos ir obligāta atsauksmes iedaļa par darbības rezultātu informācijas ticamību.

3.29. ASV visas valdības aģentūras publicē "Fiskālā gada darbības rezultātu ziņojumu un fiskālā gada n+2 gada darbības rezultātu plānu". Šajā dokumentā aprakstīts, kā aģentūras nodrošinās to datu precizitāti un ticamību, kas izmantoti, lai mērītu progresu darbības rezultātu mērķu sasniegšanā.

3.30. Austrālijā 2017. gada ziņojums par valdības pakalpojumiem atbalsta nepilnīgu datu izmantošanu, lai panāktu visaptverošāku ziņošanu ([29]). Lai kompensētu šo trūkumu, par katru rādītāju ziņojumā ir sniegts novērtējums par pakārtoto skaitļu salīdzināmību un pilnīgumu.

3.31. Cits datu kvalitātes aspekts ir savlaicīgums. Nesenos *MOPAN* novērtējuma ziņojumos ir aprakstītas interesantas tendences ziņošanā reāllaikā Vakcīnu aliansē, *UNAIDS* un Pasaules Bankā. Mūsu aptauja ([30]) arī parādīja, ka gandrīz puse respondentu ziņo par darbības rezultātiem biežāk nekā reizi gadā (sk. ***3.6. izcēlumu***).

KOMISIJAS ATBILDES

— *Saskaņā ar Finanšu regulu pārskata pieņemšanas termiņš ir 15. jūnijs. Komisija paļaujas uz dalībvalstu finanšu datiem saistībā ar kopīgas pārvaldības programmām, kuri kļūs pieejami martā. Tādēļ nav iespējams šo pārskatu pieņemt daudz agrāk.*

([28]) Atzinums Nr. 1/2017 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, 97. lpp.

([29]) Šī pieeja ir paskaidrota šeit: http://www.pc.gov.au/research/ongoing/report-on-government-services/2017/approach/performance-measurement.

([30]) Sk. 3.13. punkta ii) apakšpunktu.

3.6. izcēlums. Ziņošanas biežums darbības rezultātu pastāvīgai uzraudzībai

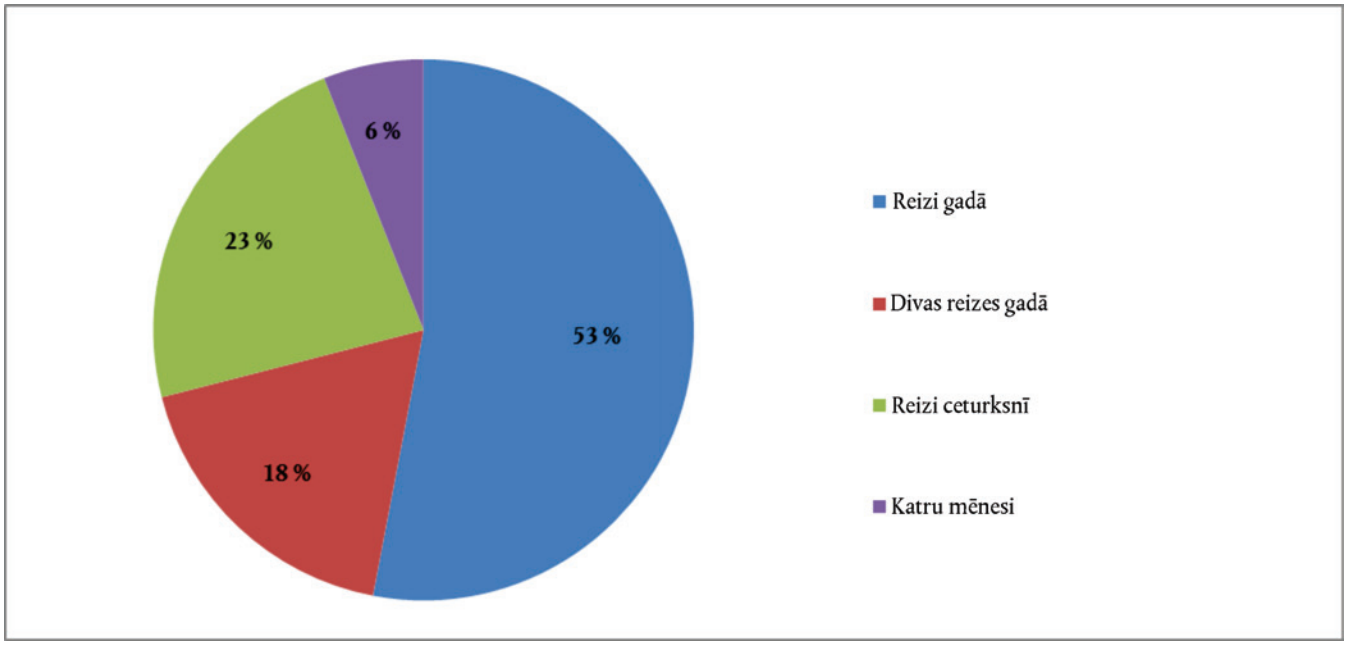

Avots: ERP, pamatojoties uz aptauju par darbības rezultātu paziņošanu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Stāvoklis Komisijā

3.32. Pašlaik Komisijas darbības rezultātu dokumentos nav sistemātiski iekļauts novērtējums par izmantoto datu kvalitāti. Datu kvalitātes nepilnības var tikt atklātas, bet nav pienākuma to darīt. Darbības rezultātu ziņojumos ir norādīti datu avoti, bet tajos nav īpašas iedaļas, kas atklāj ar datu precizitāti un ticamību saistītus jautājumus. Saskaņā ar labāka regulējuma instrumentu kopumu ([31]) ārējiem vērtētājiem var lūgt komentēt datu kvalitāti un sniegt ieteikumus par to, kā iegūt labākus datus, bet tas nav obligāti.

KOMISIJAS ATBILDES

3.32. *Katra Komisijas dienesta ieviestā iekšējās kontroles sistēma ir veidota tā, lai nodrošinātu pamatotu pārliecību par finanšu pārskatu uzticamību cita starpā. Katrs ģenerāldirektorāts sniedz pārskatu par šo aspektu saskaņā ar tā gada darbību pārskata 2. daļu, un gada pārvaldības un izpildes pārskata 2. iedaļā tiek sniegts ģenerāldirektorātu veiktā novērtējuma par Komisijas dienestu iekšējās kontroles sistēmu funkcionēšanu kopsavilkums un pārskats par to.*

Attiecībā uz novērtējumiem labāka regulējuma instrumentu kopums paredz, ka novērtējuma dienestu darba dokumentiem, ko sagatavojuši Komisijas dienesti novērtējuma izpildes beigās, ir jāsatur skaidri saprotams kopsavilkums par visām nepilnībām datos, ko izmanto secinājumu un rezultātu noturības pamatošanai. Turklāt labāka regulējuma pamatnostādnes nosaka, ka visiem ierobežojumiem attiecībā uz izmantotajiem pierādījumiem un piemēroto metodiku, jo īpaši nosacījumos par to spēju pamatot secinājumus, novērtējuma pārskatos ir jābūt nepārprotami paskaidrotiem. Šī prasība ir tālāk nostiprināta labāka regulējuma pamatnostādņu/instrumentu kopuma pārskatītajā versijā (SWD(2017) 350 galīgā versija, 2017. gada 7. jūlijs).

([31]) Instrumentu kopums papildina Labāka regulējuma pamatnostādnes, kuras attiecas uz ietekmes novērtējumiem, izvērtējumiem un atbilstības pārbaudēm. Sk. http://ec.europa.eu/smart-regulation/guidelines/toc_tool_en.htm, 287. un 290. lpp.

PALĀTAS APSVĒRUMI

D. *Darbības rezultātu ziņojumi ir samērā aprakstoši, un tajos varētu labāk izmantot vizuālos un pārlūkošanas līdzekļus*

Laba prakse

3.33. Turpmāk sniegta ilustrācija par labu praksi Austrālijā, Francijā un Pasaules Bankā.

3.7. izcēlums. Austrālija: struktūrvienību ziņojumos ir jāiekļauj rīki, kas palīdz lasītājiem pārlūkot informāciju

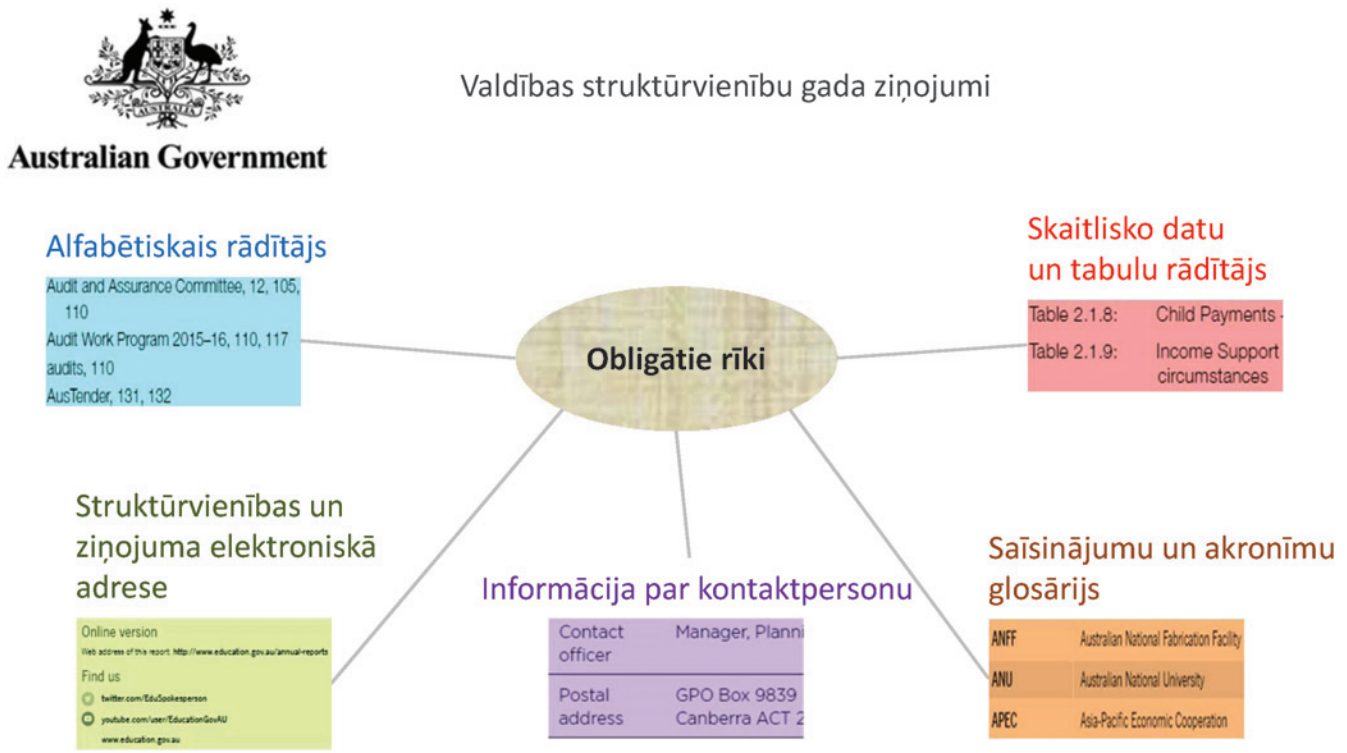

Avots: Austrālijas Sociālo pakalpojumu departaments, 2015.–2016. gada pārskats ([32]) (253. un 258. lpp.), un Izglītības un mācību departaments, 2015.–2016. gada pārskats ([33]) (225. un 238. lpp.).

([32]) https://www.dss.gov.au/about-the-department/publications-articles/corporate-publications/annual-reports/dss-annual-report-2015-16-0.

([33]) https://docs.education.gov.au/documents/department-education-and-training-annual-report-2015–16.

3.8. izcēlums. Francija: valsts vispārējā budžeta rezultātu pārskatā vairāk izmanto attēlus, nevis tekstu

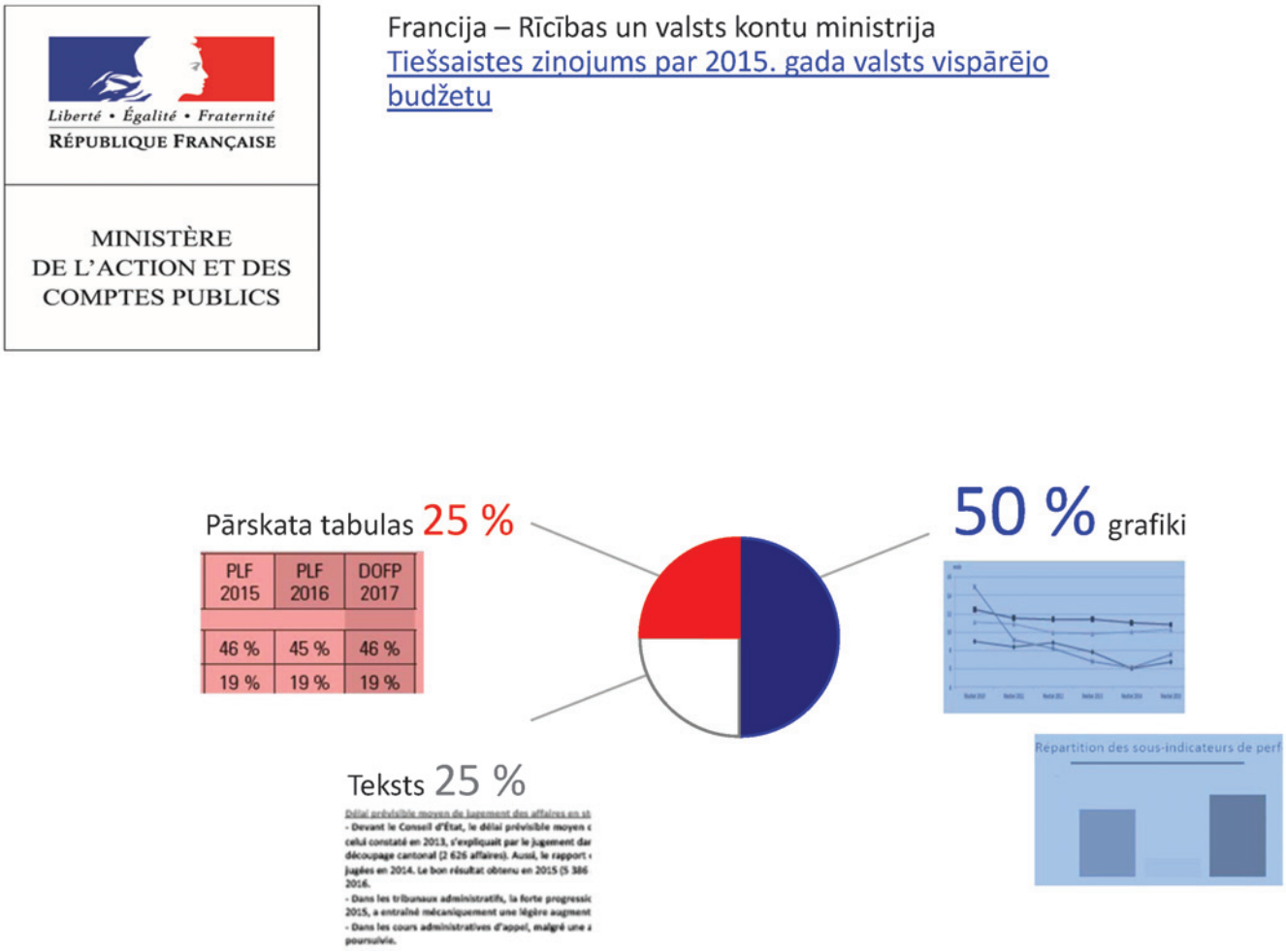

Avots: ERP, pamatojoties uz 2015. gada ziņojumu par valsts vispārējo budžetu.

© Direction du Budget, ministère de l'Action et des Comptes publics, Francija.

3.9. izcēlums. Pasaules Banka: 2016. gada ziņojumā ir izmantota daudzi rīki, kas uzlabo pieejamību

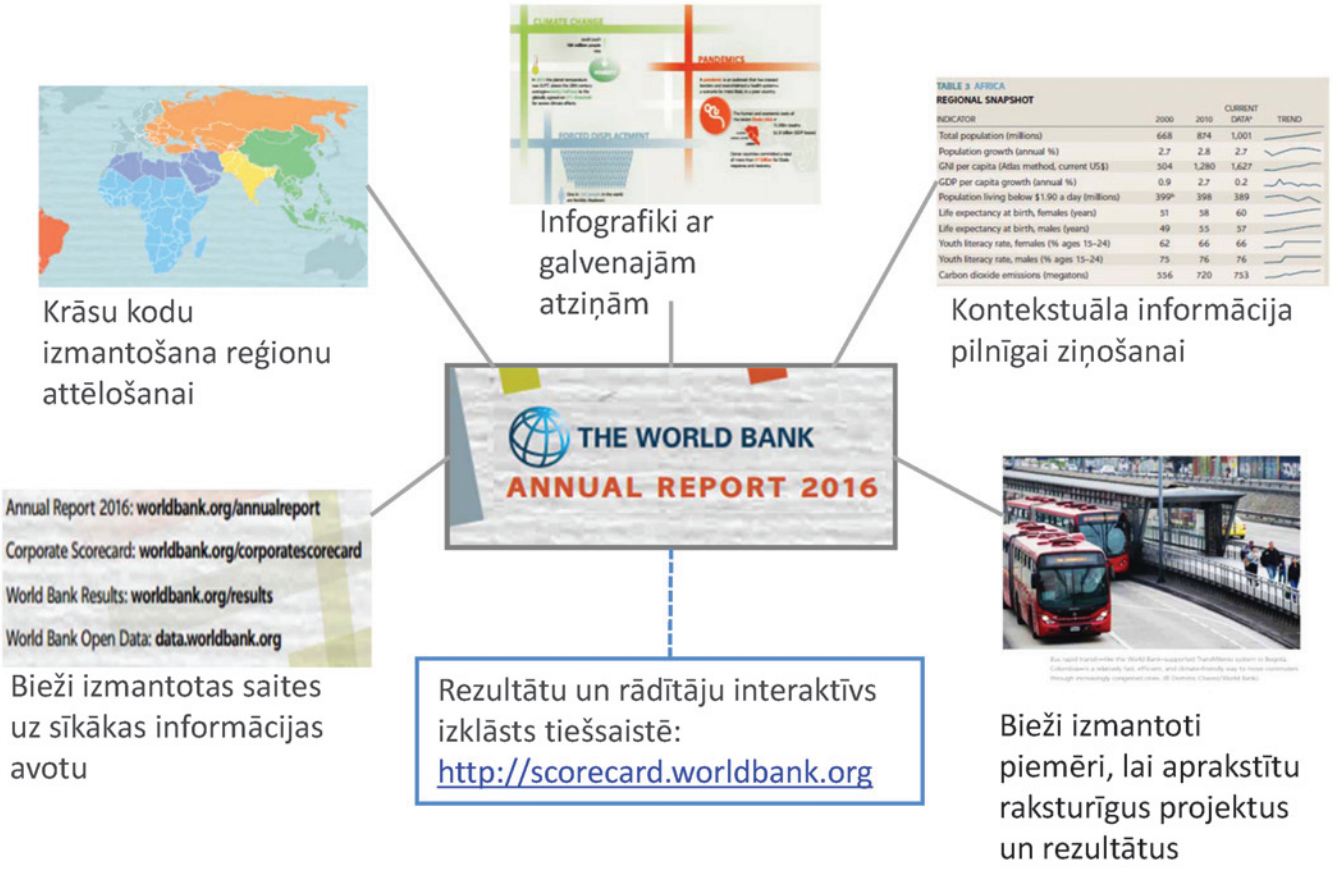

Avots: ERP, pamatojoties uz Pasaules Bankas 2016. gada ziņojumu.
"World Bank. 2016. The World Bank Annual Report 2016. Washington, DC. © World Bank. https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/24985 License: CC BY 3.0 IGO."

PALĀTAS APSVĒRUMI

Stāvoklis Komisijā

3.34. Komisija izmanto kvantitatīvus un kvalitatīvus datus, lai sniegtu informāciju par darbības rezultātiem, apvienojot grafikus un aprakstus. ***3.10. izcēlumā*** parādīts, ka atlasītos ziņojumos – lai gan diagrammas, grafiki un tabulas ir izmantotas – dominē tekstuāla informācija. Labāka regulējuma instrumentu kopumā ir iedaļa par vizuālo līdzekļu izmantošanu, taču tā attiecas tikai uz trim veidiem (problēmu koki, mērķu koki un *intervences loģikas* diagrammas). Citi, vispārīgāki instrumenti, kuri paredzēti vizuālā noformējuma uzlabošanai, piemēram, krāsu kodu izmantošana vai infografiki, nav apskatīti.

3.35. Pārlūkošanas līdzekļi, piemēram, glosāriji, saīsinājumu saraksti un alfabētiskie indeksi, gandrīz nekad nav izmantoti. Komisija nav pieņēmusi praksi sagatavot galveno darbības rezultātu ziņojumu interaktīvas tiešsaistes versijas.

KOMISIJAS ATBILDES

3.34. *Komisija atzīst vizuālo līdzekļu pielietojuma nozīmi savos daudzveidīgajos izpildes pārskatos un ir veikusi uzlabojumus šajā jomā. Piemēram, gada pārvaldības un izpildes pārskata 2015. gada versijā ir izmantoti izcēlumi, lai padarītu galvenos vēstījumus un piemērus pamanāmākus un atvieglotu pārskata lasīšanu. Gada pārvaldības un izpildes pārskata 2016. gada redakcijā pārskata sniegšanas veids ir vēl vairāk uzlabots, iekļaujot grafikus, shēmas un attēlus, kā arī kopsavilkumu. Šis un citi pārskati integrētajā finanšu pārskatu sniegšanas paketē ir papildināti ar faktu lapām vienas lappuses apjomā, kas lasītājam sniedz viegli atrodamu būtiskākās informācijas kopsavilkumu. Turklāt gada darbību pārskatu norādījumi aicina ģenerāldirektorātus gada darbību pārskatos lietot vizuālos elementus, lai padarītu šos dokumentus vieglāk lasāmus.*

Labāka regulējuma instrumentu kopumā ir iekļauts īpašs instruments vizuālajiem līdzekļiem. Šā instrumenta mērķis ir parādīt dažus tādu instrumentu piemērus, ko uzskata par īpaši būtiskiem politikas iejaukšanās gadījumos, kā paņēmienu, kā Komisijas dienestiem uzlabot savstarpējo informētību par šādu līdzekļu pievienoto vērtību. Tas nekādā gadījumā netiecas uz visu iespējamo vizuālo līdzekļu izmantošanu vienkopus.

3.10. izcēlums. Vizuālo un pārlūkošanas līdzekļu izmantošana Komisijas darbības rezultātu ziņojumos

	Lapu skaits	Grafiku un diagrammu skaits	Tabulu skaits	Krāsu kodi	Interaktīva tiešsaistes versija	Galvenās informācijas vizuāls kopsavilkums	Glosārijs	Alfabētiskais rādītājs
2015. g. *AMPR*	58	8	2	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē
ĢD *ENER* 2015. GDP (bez pielikumiem)	99	27	19	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē
ĢD *HOME* 2015. GDP (bez pielikumiem)	64	6	18	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē
ĢD *MOVE* 2015. GDP (bez pielikumiem)	123	13	23	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē
ĢD *TRADE* 2015. GDP (bez pielikumiem)	38	3	5	Nē	Nē	Nē	Nē	Nē
ES 2016. g.	95	18	0	Jā	Nē	Jā	Nē	Nē

Avots: ERP, pamatojoties uz Komisijas ziņojumiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

E. *Komisija uzskatāmi neparāda, ka tā sistemātiski izmanto novērtējuma rezultātus*

a) **Ieteikumi ne vienmēr ir formulēti**

Laba prakse

3.36. Mūsu izskatītajos *UNESCO* novērtējumos ir ierosināti ieteikumi kopā ar "stratēģiskajām iespējām izskatīšanai". Visi ieteikumi ir ierosināti, izmantojot vienu un to pašu modeli: tajos ir definēts mērķis un tā sasniegšanas līdzekļi, kam seko praktisku ierosinājumu saraksts attiecībā uz īstenošanu.

3.37. Nesen veiktā PVO novērtējumā ([34]) vērtēta aptuveni 15 000 publikāciju izlases sasniegtspēja, lietderīgums un izmantošana 10 gadu laikā. Novērtējumā ir minēti seši stratēģiski ieteikumi, un katra ieteikuma tekstam līdzās ir aprakstītas konkrētas darbības, lai paskaidrotu, kā tie jāīsteno, un veicinātu turpmākus pasākumus.

Stāvoklis Komisijā

3.38. Labāka regulējuma pamatnostādnēs nav prasīts, lai vērtētāji formulētu ieteikumus, kurus Komisija varētu ņemt vērā; mēs uzskatām, ka tam būtu jābūt labi funkcionējošas turpmākas rīcības sistēmas pamatam, ietverot rīcības plānus nepilnību novēršanai. Ieteikumu sniegšanas prakse mūsu pārbaudītajos divpadsmit novērtējumos atšķīrās:

— sešos novērtējumos bija ietverti ieteikumi un ierosināti īstenošanas pasākumi,

— četros novērtējumos bija ietverti vispārēji ieteikumi, bet nebija ierosināti konkrēti pasākumi stāvokļa uzlabošanai,

— divos novērtējumos ieteikumu nebija.

3.39. Komisija kopš 2005. gada nav veikusi vai uzdevusi veikt pētījumu par to, kā tā izmanto novērtējumu rezultātus.

3.38. *Labāka regulējuma pamatnostādnes nosaka, ka visos novērtējuma dienestu darba dokumentos ir jāiekļauj konstatējumi un secinājumi, kas kalpo par pamatu iespējamajai Komisijas tālākajai darbībai. Tajās ir iekļautas prasības novērtējuma konstatējumu izplatīšanai un piemēroto tālāko darbību noteikšanai. Formālais pārskats likumdevējam parasti izklāsta Komisijas ieplānotās tālākās darbības.*

3.39. *2015. gada labāka regulējuma paketē Komisija apņēmās līdz 2019. gada beigām novērtēt sistēmas darbību. Pašlaik sākas sagatavošanās darbi šim novērtējumam.*

([34]) http://www.who.int/about/finances-accountability/evaluation/evaluation-report-nov2016.pdf.

PALĀTAS APSVĒRUMI

b) **Komisija uzskatāmi neparāda, ka notiek sistemātiskas pārbaudes, vai tiek izpildīti novērtējumos formulētie ieteikumi**

Laba prakse

3.40. Mēs konstatējām vairākus labas prakses piemērus saistībā ar turpmāku rīcību, kas izriet no novērtējumiem, un ziņošanu par to:

i) Pasaules Banka seko virzībai novērtējumu ieteikumu īstenošanā un ziņo par to, izmantojot Pārvaldības un rīcības reģistru ([35]), tostarp iekļaujot vadības atbildes un rīcības plānus ar rādītājiem, mērķiem, termiņiem un atbildīgajām struktūrvienībām. Tas ļauj apkopot secinājumus, ko var izdarīt par ieteikumu tipoloģiju un īstenošanu ([36]).

ii) Apvienoto Nāciju Organizācijas aģentūras reaģē uz novērtējuma ieteikumiem, sniedzot vadības atbildes un savlaicīgus rīcības plānus, kuros uzrādītas atbildīgās struktūrvienības.

iii) Kanādas rezultātu politika ([37]) prasa, lai novērtējuma ziņojumos būtu ietvertas vadības atbildes un rīcības plāni. Mūsu izskatītajos trīs novērtējumos tas bija darīts, un bija arī izraudzītas atbildīgās struktūras, noteikti izpildes datumi un definēti nodevumi.

Stāvoklis Komisijā

3.41. Komisijai nav dokumentētas institucionālas sistēmas regulārai turpmākai rīcībai saistībā ar novērtējumiem. Kopš 2015. gada labāka regulējuma pamatnostādnēs ([38]) ir prasīts, lai par katru novērtējumu tiktu sagatavots dienestu darba dokuments, kurā apkopoti un izklāstīti novērtēšanas procesa galīgie rezultāti. Komisija šo jauno prasību vēl nav pilnībā īstenojusi.

KOMISIJAS ATBILDES

3.41. *Tālākās darbības pēc novērtējumiem Komisijā ir būtiska labāka regulējuma sistēmas daļa, kur novērtējuma rezultātus izmanto ietekmes novērtējumos, kas ir publiski pieejami dokumenti, un Komisijas darbību ikgadējai programmēšanai un plānošanai.*

Komisija uzrauga tās novērtējumu rezultātus Komisijas darba programmas sistēmā. Plānojot darba programmu, Komisija sistemātiski pārskata novērtējuma rezultātus un nosaka tālākās darbības. Dažiem novērtējuma konstatējumiem tālākās darbības ir izklāstītas arī REFIT *rezultātu pārskatā, kas tiek atjaunināts katru gadu, un Komisijas pārskatos likumdevējam kopā ar novērtējumiem.*

([35]) https://ieg.worldbankgroup.org/managementactionrecord.
([36]) Pārskata ziņojuma 3. nodaļa "Pasaules bankas grupas 2015. gada rezultāti un izpilde".
([37]) http://www.tbs-sct.gc.ca/pol/doc-eng.aspx?id=31300.
([38]) SWD(2015) 111 final, VI nodaļa "Pamatnostādnes par novērtējumu un atbilstības pārbaudēm".

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.42. Labāka regulējuma pamatnostādnēs norādīts, ka pārvaldības plānos jāreģistrē pēc novērtējumiem veikta turpmāka rīcība jebkādā formā ([39]). Tomēr tā nav prasība attiecīgajos norādījumos, un praksē 2016. gada pārvaldības plānos nebija izveidots pamats šādas rīcības uzraudzībai. Tā kā Komisijai nav pārskata par secinājumiem, ieteikumiem vai rīcības plāniem, kas izriet no tās novērtējumiem, un tā neizseko to īstenošanu iestāžu vai ģenerāldirektorātu līmenī, tā nevar informēt ieinteresētās personas par novērtējumu pozitīvo ietekmi.

F. *Pamatziņojumos par darbības rezultātiem nav ietverta deklarācija vai informācija par darbības rezultātu datu kvalitāti*

Laba prakse

3.43. Darbības rezultātu pārskati tiek sagatavoti dažādos veidos un dažādos atbildības līmeņos. Attiecībā uz darbības jomu un/vai atbildības līmeni dažu valdību prakse pārsniedz Komisijas sniegtās deklarācijas:

i) Austrālijas 2013. gada Likuma par publisko pārvaldību, darbības rezultātiem un pārskatatbildību ([40]) 39. iedaļā noteikts, ka "Sadraudzības atbildīgā iestāde sagatavo darbības rezultātu gada pārskatus".

ii) ASV darbības rezultātu deklarācijas atšķiras. Izglītības ministrijas 2015. gada darbības rezultātu ziņojumā un 2017. gada darbības rezultātu plānā ir iekļauta šāda izglītības ministra deklarācija: "Pēc manā rīcībā esošās informācijas datu pārbaudes un apstiprināšanas process un izmantotie datu avoti sniedz, cik vien iespējams, pilnīgus un ticamus darbības rezultātu datus, kas attiecas uz mūsu 2014.–2018. finanšu gada stratēģiskā plāna mērķiem un uzdevumiem."

iii) Apvienotajā Karalistē pārskatatbildības ziņojumā, kas ir daļa no gada ziņojuma un pārskatiem, kurus iesniedz ministrijas, ir ietverts grāmatveža pienākumu paziņojums. Šā paziņojuma attiecīgais punkts ir šāds: "Es arī apstiprinu, ka šis gada ziņojums kopumā ir objektīvs, līdzsvarots un saprotams, un es personīgi uzņemos atbildību par gada ziņojumu un pārskatiem, kā arī par spriedumiem, kas vajadzīgi, lai noteiktu, ka tas ir objektīvs, līdzsvarots un saprotams."

KOMISIJAS ATBILDES

3.42. *Norādījumi 2018. gada pārvaldības plāniem ietvers nepārprotamu atsauci uz atbilstošo iedaļu labāka regulējuma pamatnostādnēs.*

Dažu novērtējumu un to tālāko darbību rezultāti likumdošanas ciklā ir redzami REFIT *rezultātu pārskatā. 2017. gadā* REFIT *darbības joma ir ievērojami paplašinājusies. Ieinteresētās personas ir aicinātas sniegt atsauksmes par novērtējumu rezultātiem un tālākajām darbībām, izmantojot labāka regulējuma portālu. Nākotnē ir paredzēts* REFIT *rezultātu pārskatu pilnībā integrēt šajā portālā.*

([39]) Ietekmes novērtējums, norādījumi, turpmāka uzraudzība u. c.
([40]) http://www.finance.gov.au/resource-management/pgpa-act/.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Stāvoklis Komisijā

3.44. Katrā gada darbības pārskatā ģenerāldirektors paziņo, ka ziņojumā ietvertā informācija sniedz skaidru un patiesu priekšstatu ([41]). Tomēr deklarācijā nav nepārprotami norādīts, ka šī pārliecība neattiecas uz informāciju par sasniegtajiem rezultātiem ([42]).

3.45. Tā kā GDP nav ietverta deklarācija par paziņoto darbības rezultātu datu kvalitāti, līdzīga pieeja ir izmantota *AMPR*. Pieņemot *AMPR*, komisāru kolēģija uzņemas vispārēju politisko atbildību par ES budžeta pārvaldību ([43]), bet ne attiecībā uz informāciju par "izpildi un rezultātiem" ([44]).

G. *Komisijas sniegtā informācija par darbības rezultātiem nav viegli pieejama*

Laba prakse

3.46. Nīderlandes Finanšu ministrijai ir vienota tīmekļa vietne ([45]), kurā ir pieejami visi oficiālie Nīderlandes budžeta dokumenti, kas satur informāciju par plānošanu un rezultātu sasniegšanu, no novērtējumiem gūto pieredzi un galvenajām politikas izmaiņām. Dokumenti tiek šķiroti pēc veida un gada (un citām attiecīgām apakškategorijām), lai atvieglotu pārlūkošanu. Īsi apraksti sniedz pārskatu par dažādu veidu dokumentu mērķiem un saturu.

KOMISIJAS ATBILDES

3.44. un 3.45. *Pārskatatbildības ķēdes galvenie principi ir noteikti ES līgumos. Komisijā saskaņā ar Balto grāmatu par pārvaldību pārskatatbildības ķēdes definīcijā ir paredzēta ievērojama loma deleģētajiem kredītrīkotājiem decentralizētā sistēmā, darbojoties kā kredītrīkotājam ar kolēģijas politisko atbildību. Tas jo īpaši attiecas uz finanšu pārvaldības organizēšanu. Pārskatu sniegšanas cikla beigās kolēģija pieņem gada pārvaldības un izpildes pārskatu ES budžetam un uzņemas vispārēju politisko atbildību par ES budžeta pārvaldību, pamatojoties uz deleģēto kredītrīkotāju gada deklarācijām.*

Komisijas ziņojums par atbildību par ES budžeta pārvaldību ir iekļauts, lai būtu skaidri saprotams, ka Komisijai ir galīgā finanšu atbildība par ES budžeta pārvaldību, bet atbildība par rezultātiem, kas panākti ar ES budžeta palīdzību, ir kopīga ar plašu dalībnieku loku Eiropas un valstiskā līmenī.

Skatīt arī Komisijas atbildi uz 3.32. punktu.

([41]) "Skaidrs un patiess priekšstats šajā kontekstā nozīmē ticamu, pilnīgu un pareizu priekšstatu par lietu kārtību ģenerāldirektorātā".

([42]) Mēs šo jautājumu pieminējām arī mūsu Atzinuma Nr. 1/2017 95. punktā.

([43]) Komisija skaidroja savu vispārējo politisko atbildību par ES budžeta pārvaldību atbildē uz mūsu īpašā ziņojuma Nr. 27/2016 21. punktu: "Komisija uzskata, ka ziņojums ietver pārskatatbildību par tās dienestu darbu."

([44]) http://ec.europa.eu/info/files/2015-annual-management-and-performance-report-eu-budget-com-2016-446-final_en, 5. un 58. lpp.

([45]) http://www.rijksbegroting.nl/.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.47. ASV valdība izmanto tīmekļa vietni (www.performance.gov), lai informētu sabiedrību par galveno federālo aģentūru progresu virzībā uz kopīgu un individuālu mērķu sasniegšanu. Rezultāti ir sniegti sadalījumā pa aģentūrām, mērķiem, pārvaldības iniciatīvām un programmām.

3.48. Apvienotās Karalistes valdība seko valdības dienestu darbības rezultātiem, izmantojot "darbības rezultātu platformu" (https://www.gov.uk/performance). Platforma ir daļa no centrālās valdības tīmekļa vietnes, kas ietver arī datubāzi, kurā apkopotas valdības publikācijas ([46]). Datubāzei ir lietotājdraudzīga meklēšanas saskarne un vairāki noderīgi filtri (publikācijas veids, politikas joma, ministrija, oficiālā dokumenta statuss, atrašanās vieta pasaulē un publicēšanas datums).

3.49. Pasaules Bankai ir centrmezgls ([47]), kurā var atrast informāciju par Bankas darbības rezultātiem un attīstības jomām, kurās tā darbojas. Lai darītu rezultātus pieejamākus, tie ir sagrupēti vienkāršās kategorijās un bieži attēloti kā saites uz grafikiem citās tīmekļa vietnēs. Pieejamību palielina arī fakts, ka lasītāji var izvēlēties vēlamo detalizācijas pakāpi – sk., piemēram, priekšsēdētāja biroja īstenošanas struktūras vietni ([48]).

Stāvoklis Komisijā

3.50. Nav centrālas darbības rezultātu tīmekļa vietnes, kurā būtu informācija no visiem Komisijas dienestiem par katru ES budžeta jomu. "Publikāciju" tīmekļa vietne ([49]) kalpo kā piekļuves portāls dažādiem informācijas avotiem, bet tai trūkst kartes, kura paskaidrotu, kas kur ir pieejams un kādā nolūkā un kā apvienoti dažādie elementi. Tīmekļa vietne ir arī nepilnīga: stratēģisko dokumentu sarakstā nav iekļauti programmu pārskati (sk. 3.5. punktu) vai nozaru un citi darbības rezultātu ziņojumi.

3.51. Starp 110 000 virsrakstiem ES grāmatnīcā "*EU Bookshop*" ir ietverti Komisijas pētījumi un novērtējumi. Grāmatnīcā nav īpašas iedaļas par šiem dokumentiem (kā tas ir par "autoriem", "tēmām" vai "e-grāmatām"), tāpēc vienīgais veids, kā atrast pētījumu vai novērtējumu, ir izmantot paplašinātas meklēšanas funkciju. Lai gan meklēšanas funkcija piedāvā filtrus pētījumiem vai novērtējumiem, rezultāti netiek sniegti lietotājdraudzīgā veidā (piemēram, dokumenti, kas papildina pētījumus vai novērtējumus, ir parādīti kā atsevišķi trāpījumi).

KOMISIJAS ATBILDES

3.50. *Ir izstrādāta īpaša ES rezultātu vietne saskaņā ar ES uz rezultātu gūšanu vērsta budžeta iniciatīvu. Šī vietne ir datubāze, kuras mērķis ir kļūt par vienoto datu ievades punktu visiem ES finansētajiem projektiem, īstenojot tiešu, netiešu un kopīgu pārvaldību. Līdz 2017. gada maija beigām datubāzē ir ievadīts aptuveni 1 600 ES finansētu projektu ES robežās un ārpus tās.*

3.51. *Komisija pastāvīgi strādā, lai uzlabotu pētījumu un novērtējumu pasniegšanas veidu ES virtuālajā grāmatnīcā* Bookshop*, tiecoties padarīt saturu skaidrāku un vieglāk pieejamu lasītājiem no malas. Tagadējā ES grāmatnīcas* Bookshop *versija drīzumā tiks aizstāta ar jaunu un uzlabotu platformu.*

([46]) https://www.gov.uk/government/publications.
([47]) http://www.worldbank.org/en/results.
([48]) http://pdu.worldbankgroup.org/.
([49]) https://europa.eu/european-union/documents-publications_en.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

2. DAĻA. PALĀTAS VEIKTO LIETDERĪBAS REVĪZIJU REZULTĀTI: KOPĒJAS PROBLĒMAS KONSTATĒTAS DAŽOS 2016. GADA ĪPAŠAJOS ZIŅOJUMOS

Ievads

3.52. Katru gadu mēs gatavojam vairākus īpašos ziņojumus, kuros izvērtējam, cik labi ES budžeta izpildē ir piemēroti *pareizas finanšu pārvaldības* principi. 2016. gadā mēs pieņēmām 36 īpašos ziņojumus ([50]) – vairāk nekā jebkurā citā gadā līdz šim (sk. ***3.11. izcēlumu***). Tie aptvēra visas DFS kategorijas ([51]) (***3.12. izcēlums***) un tajos bija formulēti kopumā 337 ieteikumi (***3.13. izcēlums***). Mūsu 2016. gada īpašajos ziņojumos bija arī pozitīvi apsvērumi, kas attiecās uz katru atsevišķo pārbaudīto jomu. Publicētās atbildes uz mūsu ziņojumiem liecina, ka revidētā vienība, kas parasti bija Komisija, pilnībā pieņēma gandrīz trīs ceturtdaļas no mūsu ieteikumiem (***3.14. izcēlums***).

3.52. *Komisija atzīmē, ka Revīzijas palātas kopīgo problēmu pārskats ir pamatots ar situāciju, kas parādīta īpašajos ziņojumos (ĪZ) to iesniegšanas brīdī, un tajā nav ņemts vērā Komisijas kopš tā laika paveiktais. Daži Revīzijas palātas uzsvērtie konstatējumi 3.54.–3.59. punktā jau ir izskatīti un atrisināti.*

3.11. izcēlums. Vairāk īpašo ziņojumu nekā jebkad agrāk (trīs gadu slīdošā vidējā rādītāja līkne un gada dati)

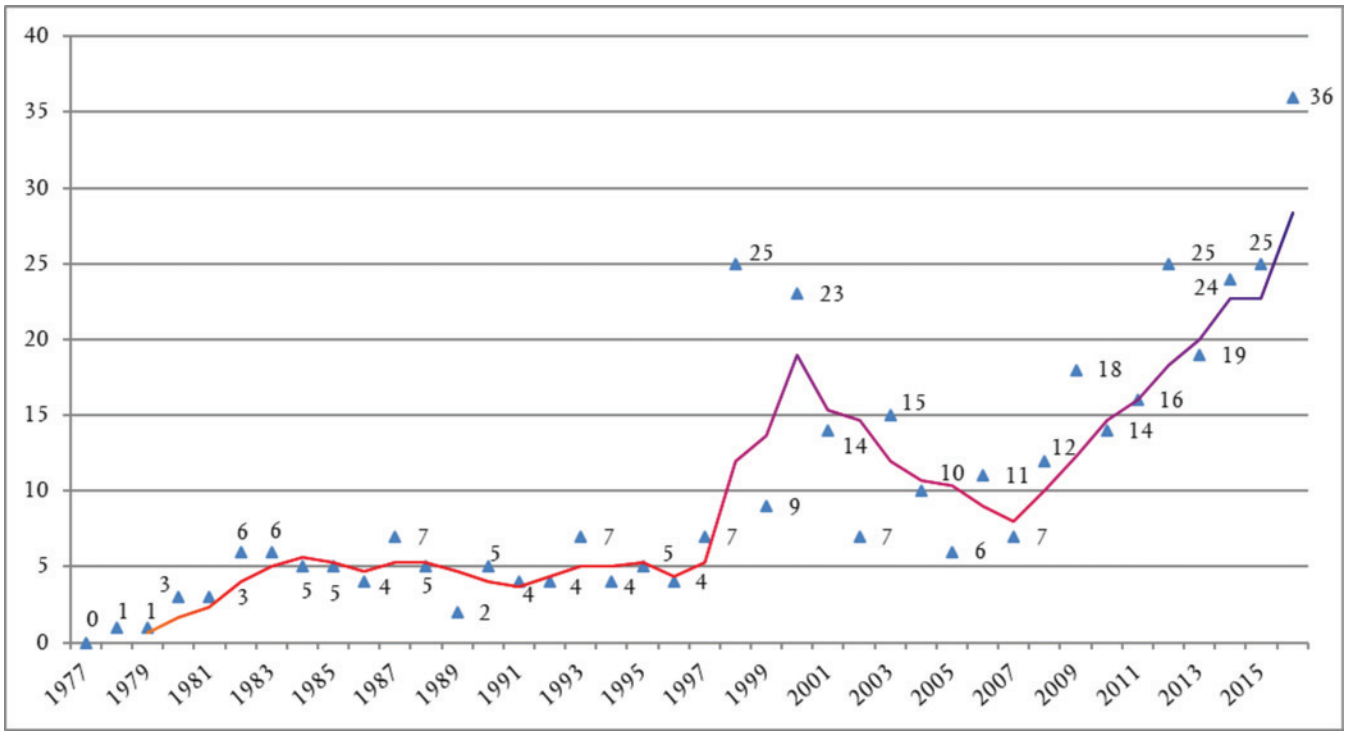

Avots: ERP.

([50]) http://www.eca.europa.eu/en/Pages/AuditReportsOpinions.aspx?ty=Special%20report&tab =tab4.

([51]) 1.a ("Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai"), 1.b ("Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija"), 2. ("Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi"), 3. ("Drošība un pilsonība"), 4. ("Globālā Eiropa") un 5. ("Administrācija").

3.12. izcēlums. Mūsu īpašie ziņojumi aptver visas DFS kategorijas un arī citas jomas

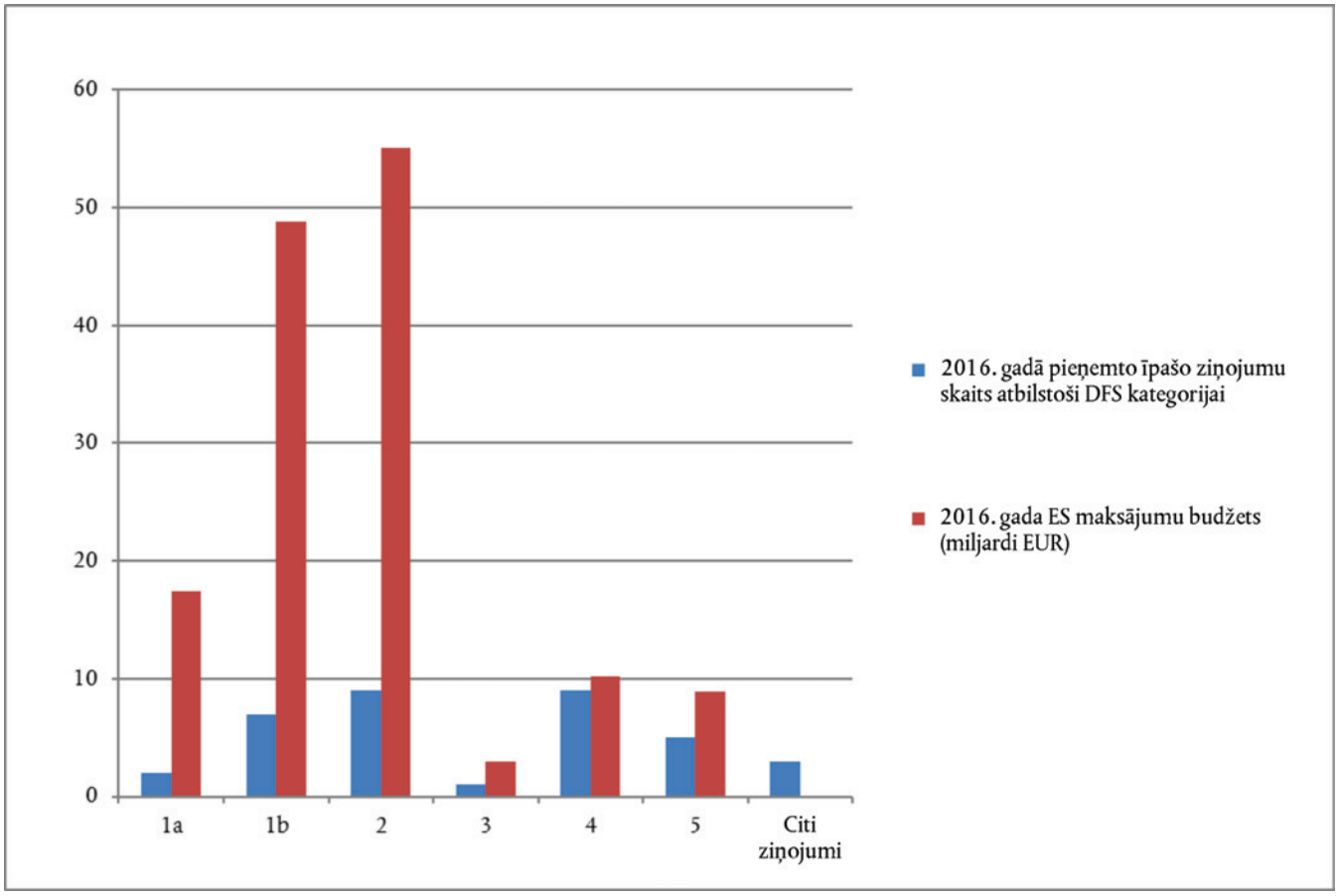

Avots: ERP.

3.13. izcēlums. Ieteikumi attiecas uz plašu tematu loku

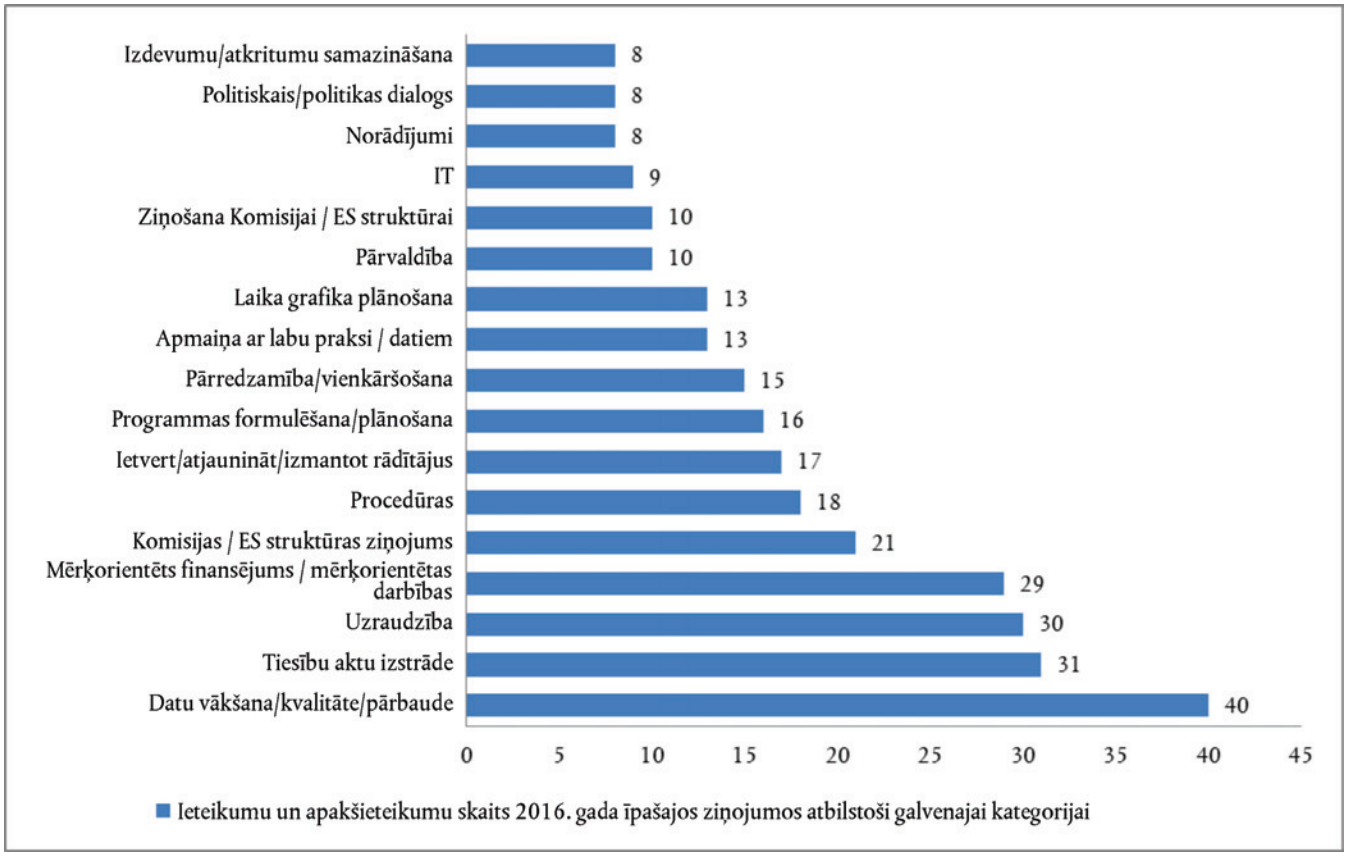

Avots: ERP.

3.14. izcēlums. Cik pārliecinoši mēs esam?

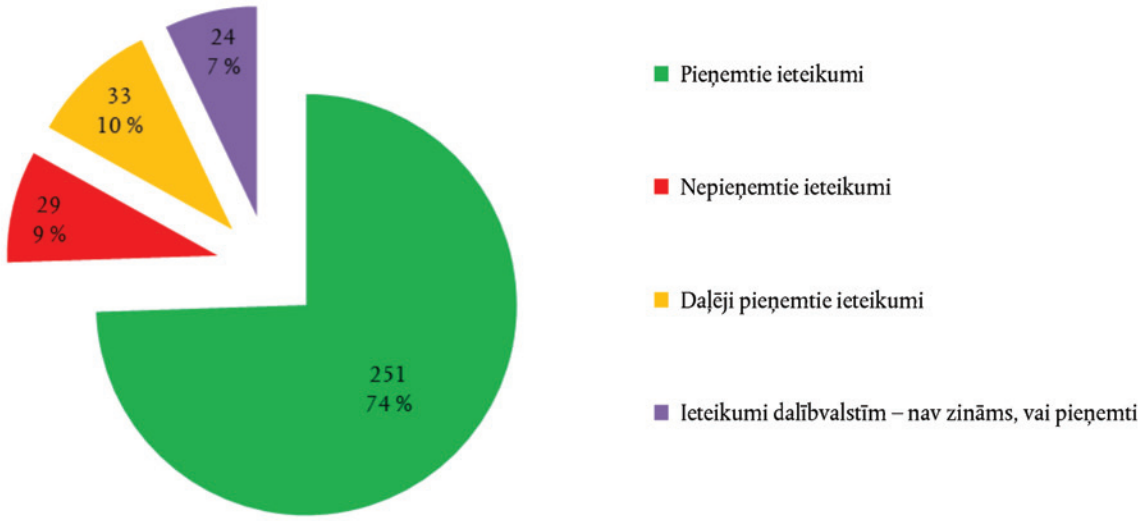

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.53. Palātas 2013.–2017. gada stratēģijā noteiktās prioritātes sava darba koncentrēšanai ir šādas: i) publisko finanšu ilgtspēja, ii) vide un klimata pārmaiņas un iii) pievienotā vērtība un izaugsme. Turpmākajos punktos mēs vēršam uzmanību uz īpašo ziņojumu izlasi, kas attiecas uz šīm prioritātēm. Atlasītie ziņojumi veido aptuveni vienu trešdaļu no 2016. gada 36 ziņojumiem. No šiem ziņojumiem mēs esam atlasījuši kopējas problēmas, kuru risināšanai ir formulēti ieteikumi, nemēģinot vēlreiz atkārtot vispārējos secinājumus. ***3.15.***, ***3.16.*** un ***3.17. izcēlumā*** ir sniegts pārskats par šīm problēmām katrai 2017.–2013. gada stratēģijas prioritātei.

KOMISIJAS ATBILDES

3.53. *Komisija uzsver, ka attiecībā uz dažiem īpašajiem ziņojumiem, kas atlasīti 3.15., 3.16. un 3.17. izcēlumā, Revīzijas palāta ir arī norādījusi uz labiem rezultātiem un panākumiem, piemēram:*

— *ĪZ Nr. 19/2016 Revīzijas palāta konstatēja, ka tiesību akti attiecībā uz pārvaldības izmaksām un nodevām ir ievērojami uzlabojušies, nosakot kumulatīvo summu griestus zemākus nekā 2007.–2013. gada programmas periodā piemērotie,*

— *ĪZ Nr. 10/2016 Revīzijas palāta konstatēja, ka pēdējo gadu laikā Komisijas centieni pārredzamības uzlabošanā ir bijuši atzīstami,*

— *ĪZ Nr. 31/2016 Revīzijas palāta konstatēja, ka tiek veikts apjomīgs darbs un ka kopumā ir panākts progress ceļā uz mērķa sasniegšanu. Mērķa īstenošana ir nodrošinājusi lielāku un konkrētāku klimata pasākumu finansējumu Eiropas Reģionālās attīstības fondā un Kohēzijas fondā,*

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

— *ĪZ Nr. 4/2016 Revīzijas palāta konstatēja, ka, pateicoties Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūtam (EIT), 2010. gadā uzsāktās trīs zināšanu un inovāciju kopienas (ZIK) ir apvienojušas vairāk nekā 500 partneru no dažādām nozarēm, valstīm un sektoriem. ZIK ir autonomas, un ZIK partneri šo EIT elementu vērtē īpaši augstu. Ar EIT atbalstu ZIK piedāvā jaunas iespējas inovatīvu darbību veikšanai un veicina uzņēmējdarbības kultūru. Revīzijas palāta atzinīgi novērtēja EIT lēmumu pārskatīt tā 2015. gada rādītājus, ieviešot jaunu galveno izpildes rādītāju pārvaldības sistēmu.*

Publisko finanšu ilgtspēja

3.54. Trīs no 2016. gadā pieņemtajiem īpašajiem ziņojumiem bija veltīti publisko finanšu ilgtspējas tēmai. Lai gan šajos ziņojumos uzmanība tika pievērsta dažādiem instrumentiem, kas paredzēti, lai aizsargātu ES vai dalībvalstu budžetus, tajos bija konstatētas dažas kopīgas īstenošanas nepilnības. Divi mūsu konstatējumu elementi (bažas par datu kvalitāti un pārredzamību) ir problēmjautājumi, kas ir kopīgi daudzām tematiskajām jomām.

3.54. *Saistībā ar ĪZ Nr. 19/2016 3.15. izcēlumā minētajām "vadlīnijām" un "datu kvalitāti" Komisija uzsver:*

Publicēšanas brīdī Komisija nodrošināja izsmeļošas vadlīnijas, rokasgrāmatas un pieredzes apmaiņas iespējas. Tas viss ir pieejams vietnē https://www.fi-compass.eu/resources/ec. Iekļautie temati cita starpā ietver ex ante *novērtējumu, maksājumu veidus, pārvaldības izmaksas un nodevas, ESI fondu un ESIF kombināciju un finanšu instrumentus īstenojošo iestāžu atlasi. Temati tika izvēlēti, pamatojoties uz dalībvalstu izteikto vajadzību pēc vadlīnijām.*

Revīzijas palātas ziņojumā minētie gadījumi, izņemot vadlīnijas par priviliģētu attieksmi (iesniegts dalībvalstīm 2015. gada oktobrī), ir saistīti ar ieteikumiem Komisijai nodrošināt papildu vadlīnijas dalībvalstīm, lai izmantotu apjomradītos ietaupījumus, ievērotu nodokļu noteikumus vai īstenotu piemērotus pasākumus līdzekļu atjaunojamības uzturēšanai noteiktajā astoņu gadu periodā pēc 2014.–2020. gada plānošanas perioda atbilstības laikposma. Vienīgā ĪZ Nr. 19/2016 atsauce uz datu kvalitāti ir saistīta ar pārvaldības izmaksām un nodevām, par ko ziņojušas vadošās iestādes. Attiecībā uz vairākiem finanšu instrumentiem Revīzijas palātas ziņojums norāda, ka dati par pārvaldības izmaksām un nodevām vai nu nebija vispār iesniegti, vai arī nebija pārliecinoši. Obligātais noteikums sniegt pārskatu par pārvaldības izmaksām un nodevām, kas radušās un apmaksātas, tika likumīgi paredzēts tikai noslēgumā, t. i., līdz 2017. gada martam.

Komisija uzsver arī, ka pēc pieredzes, kas gūta 2007.–2013. gada periodā, prasības 2014.–2020. gada periodam ir daudz precīzākas, un ir paredzēts sniegt datus strukturētākā veidā.

3.15. izcēlums. Kopējās problēmas, uz kurām norādīts ziņojumos par publisko finanšu ilgtspēju

	Norādījumi	Datu kvalitāte	Pārredzamība
ĪZ Nr. 10/2016 – Pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra (*EDP*)	X	X	X
ĪZ Nr. 19/2016 – ES budžeta izpilde, izmantojot finanšu instrumentus	X	X	Neattiecas
ĪZ Nr. 29/2016 – Vienotais uzraudzības mehānisms (VUM)	X	X	X

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.55. Kopīgu konstatējumu piemēri šajos ziņojumos

i) Nepietiekami izstrādāti norādījumi (ĪZ Nr. 29/2016): lai uzlabotu VUM Uzraudzības valdes lēmumu pieņemšanas procesu un nodrošinātu valdes sanāksmju efektivitāti un lietderību, jāizstrādā papildu norādījumi kontrolsarakstu, veidņu un diagrammu formā.

ii) Datu kvalitāte (ĪZ Nr. 19/2016): Komisijai nebija visaptveroša pārskata par Eiropas Reģionālās attīstības fonda un Eiropas Sociālā fonda finanšu instrumentu īstenošanas pārvaldības izmaksām un maksām. Līdzīgi Komisijai trūka informācijas par katras dalībvalsts papildu kopējām administratīvajām izmaksām, īstenojot *Eiropas strukturālos un investīciju fondus* ar *dotāciju* vai *finanšu instrumentu* starpniecību 2014.–2020. gadā.

KOMISIJAS ATBILDES

3.55.

i) *Nepietiekami izstrādāti norādījumi (ĪZ Nr. 29/2016): Komisija atzīmē, ka ĪZ Nr. 29/2016 iekļautie ieteikumi ir adresēti ECB, nevis Komisijai.*

ii) *Datu kvalitāte (ĪZ Nr. 19/2016): 2007.–2013. gada laikposmam Komisija uzrauga pārvaldības izmaksas un nodevas, izmantojot finanšu instrumentu datu kopsavilkumu, kas balstīts dalībvalstu sniegtajos pārskatos. Šo prasību ieviesa 2011. gadā.*

2014.–2020. gada laikposmam Komisijai būs pilnīgāks un uzticamāks datu kopums, lai uzraudzītu visu finanšu instrumentu īstenošanas procesu, tostarp pārvaldības izmaksas un nodevas.

Abiem periodiem valstu iestādes ir atbildīgas par pārvaldības izmaksu un nodevu attiecināmības nodrošināšanu atbilstoši piemērojamiem noteikumiem un subsidiaritātes principam.

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
iii) Pārredzamība (ĪZ Nr. 10/2016): kopumā analīzei, kas ir pamatā Komisijas priekšlikumiem attiecībā uz *EDP* lēmumiem un ieteikumiem, trūka pārredzamības. Mēs konstatējām vajadzību panākt līdzsvaru starp augstāku sarežģītības līmeni un ekonomiskā novērtējuma plašāku tvērumu, uzlabojot pārredzamību un tādējādi veicinot publisko uzraudzību. *Eurostat* neziņoja Ekonomikas un finanšu komitejai un nepublicēja visus *ex ante*/*ex post* divpusējos ieteikumus dalībvalstīm. Būtu iespējams uzlabot *Eurostat* formulēto *atrunu* un izmaiņu iemeslu, ka arī šīm atrunām pakārtoto procedūru pārredzamību.	**iii)** *Pārredzamība (ĪZ Nr. 10/2016):* Eurostat *rīcībā ir procedūra, kas nosaka darbības, grafiku un katra dalībnieka lomu iesniegto pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras datu analīzē. Tas ietver regulāras sanāksmes ar augstāko vadību un ģenerāldirektoru. Revīzijas palātas revīzijas rezultātā* Eurostat *tiešām savā vietnē kopš 2016. gada vasaras publicē* ex ante *un* ex post *konsultācijas dalībvalstīm, un par tām ir ziņots EFK. Tās ir pieejamas šādā* Eurostat *vietnes iedaļā: http://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/methodology/advice-to-member-states* *Kas attiecas uz* Eurostat *atrunu un grozījumu iemesliem, kas balstās profesionālajā spriedumā, Revīzijas palātas revīzijas rezultātā* Eurostat *ir izveidojis procedūras atrunu un grozījumu noteikšanai šiem datiem*

Vide, enerģētika un klimata pārmaiņas

3.56. Mēs 2016. gadā publicējām četrus ziņojumus par vidi, enerģētiku un klimata pārmaiņām. Lai gan šajos ziņojumos bija apskatītas dažādas tēmas, tajos bija iztirzātas arī kopīgas problēmas. Tāpat kā citās jomās datu kvalitāte un uzraudzība bija kopīgs problēmjautājums. Šajā jomā bija bažas arī par savlaicīgumu.

3.56. *Skatīt Komisijas atbildi uz 3.57. punktu.*

3.16. izcēlums. Kopējās problēmas, uz kurām norādīts ziņojumos par vidi, enerģētiku un klimata pārmaiņām

	Datu kvalitāte	Savlaicīga izpilde	Uzraudzība un pārraudzība
ĪZ Nr. 3/2016 – Barības vielu piesārņojums Baltijas jūrā	X	X	X
ĪZ Nr. 18/2016 – Biodegvielas sertificēšana	X	Neattiecas	X
ĪZ Nr. 22/2016 – Kodoliekārtu ekspluatācijas izbeigšana Lietuvā, Bulgārijā un Slovākijā	Neattiecas	X	X
ĪZ Nr. 31/2016 – ES klimata politika	X	X	X

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.57. Kopīgu konstatējumu piemēri šajos ziņojumos

i) Datu kvalitāte (ĪZ Nr. 3/2016): procedūra barības vielu noplūdes piesārņojuma uzraudzībai Baltijas jūrā negarantēja datu ticamību, lai novērtētu atbilstību *HELCOM* ([52]) mērķiem.

ii) Savlaicīgums (ĪZ Nr. 22/2016): gandrīz visi svarīgākie infrastruktūras projekti trijās revidētajās dalībvalstīs tika īstenoti ar kavēšanos. Ilgākā kavēšanās bija Lietuvā, kur ekspluatācijas izbeigšanas termiņš tika atlikts uz deviņiem gadiem – līdz 2038. gadam; (ĪZ Nr. 31/2016): mēs konstatējām, ka notiek vērienīgs darbs, lai sasniegtu mērķi vismaz 20 % no ES 2014.–2020. gada budžeta tērēt ar klimatu saistītai rīcībai, bet pastāv nopietns risks, ka šis mērķis netiks sasniegts. Kopumā Komisija lēš, ka klimata rīcībai tiks atvēlēti 18,9 %, kas ir mazāk nekā 20 % mērķis.

iii) Uzraudzība (ĪZ Nr. 18/2016): Komisija neuzraudzīja brīvprātīgo biodegvielas sertifikācijas shēmu darbību un tāpēc nevarēja būt pārliecināta, ka tās faktiski piemēro standartus, kas tika iesniegti, lai saņemtu sertifikāciju, un nevarēja konstatēt noteikumu pārkāpumus.

Pievienotā vērtība/izmaksu samazinājums

3.58. Pievienotās vērtības radīšana ir pastāvīga tēma visos mūsu īpašajos ziņojumos, un mums daudzos gadījumos bija jāsniedz ieteikumi par tiesību aktu vai procedūru izstrādi vai pilnveidošanu, vai, retākos gadījumos, par izmaksu samazināšanu. Mēs konstatējām kopējas problēmas šajā jomā četros ziņojumos par ES iestādēm, struktūrām un aģentūrām. Bieži radās bažas arī par uzraudzību un pārredzamību šajā jomā, tāpat kā daudzos mūsu ziņojumos.

KOMISIJAS ATBILDES

3.57.

ii) *Savlaicīgums (ĪZ Nr. 22/2016): Komisija atzīmē, ka trīs dalībvalstīs ekspluatācijas izbeigšanas programmas atrodas citā attīstības un brieduma līmenī. Bohunices (SK) un Kozlodujas (BG) programmas ir visattīstītākās, un tās ir plānots pabeigt attiecīgi 2025. un 2030. gadā. Kozlodujas programma tika saīsināta par pieciem gadiem, kad to pārskatīja 2011. gadā.*

Ignalinā (LT) Černobiļas tipa reaktoru ekspluatācijas izbeigšana ir pirmais šāda veida process, kur tiešām ir iespējams saskarties ar vislielākajiem izaicinājumiem. Iepriekšējā daudzgadu finanšu shēmā notika vairākas aizkavēšanās. Pēc tam tika stiprinātas kontroles un pārvaldības struktūras, lai mazinātu problēmas, ar ko nācās saskarties.

Papildus jau panāktajam progresam Komisija atzīst nepieciešamību pēc pastāvīgiem uzlabojumiem ekspluatācijas izbeigšanas programmās.

iii) *Uzraudzība (ĪZ Nr. 18/2016): Komisija atzīmē, ka tās "uzraudzības pilnvaras" attiecībā uz visu darbību īstenošanu ir ierobežojis likumdevējs. Komisija uzrauga brīvprātīgās shēmas atbilstoši tiesiskajām kompetencēm, kas paredzētas Atjaunojamo energoresursu direktīvā, kura grozīta ar Direktīvu (ES) 2015/1513, kas paredz brīvprātīgajām shēmām pienākumu katru gadu sniegt pārskatu par savu darbību.*

Komisija piekrīt, ka uzraudzību un pārskatāmību, iekļaujot sūdzību izskatīšanas procedūras, ir iespējams nostiprināt.

([52]) *HELCOM* ir Helsinku Konvencijas par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību pārvaldes struktūra.

3.17. izcēlums. Kopējās problēmas, uz kurām norādīts ziņojumos par ES iestādēm, struktūrām un aģentūrām

	Pievienotā vērtība/ izmaksu samazinājums	Uzraudzība	Pārredzamība
ĪZ Nr. 4/2016 – Eiropas Tehnoloģiju institūts (EIT)	X	X	X
ĪZ Nr. 7/2016 – Eiropas Ārējās darbības dienestam piederošās ēkas	X	X	Neattiecas
ĪZ Nr. 12/2016 – Aģentūru dotāciju izlietojums	X	X	X
ĪZ Nr. 17/2016 – ES iestāžu iepirkums	Neattiecas	X	X

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.59. Kopīgu konstatējumu piemēri šajos ziņojumos

i) Pievienotā vērtība (ĪZ Nr. 4/2016): EIT pastāvēšana ir lietderīga, taču sarežģītā darbības struktūra un pārvaldības problēmas mazināja tā kopējo efektivitāti, un EIT jāpārorientē sava pieeja uz ietekmes nodrošināšanu.

ii) Uzraudzība (ĪZ Nr. 7/2016): uzraugot vienai personai pieejamo platību biroju ēkās, EĀDD neņēma vērā visus būtiskos faktorus, tas arī ne vienmēr pārliecinājās, ka biroju ēku un rezidenču nomas maksa atbilst tirgus cenām vai ka citiem nomniekiem noteiktā nomas maksa ir pietiekama, lai izmaksas tiktu pilnībā atgūtas.

iii) Pārredzamība (ĪZ Nr. 12/2016): mēs konstatējām nepilnības gadījumos, kad revidētās aģentūras īstenoja īpašas ekspertu atlases un dotāciju piešķiršanas procedūras, pamatojoties uz izņēmumiem, kas paredzēti izveides regulās; tādējādi pilnā mērā netika risināts risks, kādam pakļauti vienlīdzīgas attieksmes, pārredzamības un iespējama interešu konflikta novēršanas principi; (ĪZ Nr. 17/2016): ES iestāžu iepirkuma pasākumu pamanāmība internetā bija vāja; informācija par iepirkuma rezultātiem nebija pieejama tādā veidā, lai budžeta izpildes apstiprinātājiestāde un plašāka sabiedrība to varētu efektīvi uzraudzīt, tādējādi palielinot pārredzamību un veicinot uzticēšanos.

KOMISIJAS ATBILDES

3.59.

i) *Pievienotā vērtība (ĪZ Nr. 4/2016): EIT veica virkni pasākumu, lai risinātu efektivitātes nepilnības. EIT ir atrisinājis sarežģījumus darbības regulējumā ar procedūru vienkāršošanas darba grupas, EIT uzraudzības stratēģijas un labas pārvaldības un finanšu stabilitātes principu palīdzību. Visbeidzot, EIT ir spēcinājis savu vadošo lomu, pārvaldību un pārvaldības struktūras.*

3. DAĻA. IETEIKUMU ĪSTENOŠANAS PĀRBAUDE

3.60. Mūsu revīzijas ziņojumos formulēto ieteikumu īstenošanas pārbaude ir svarīgs posms lietderības revīzijas ciklā. Ieteikumu īstenošanas pārbaude ne tikai sniedz mums un citām ieinteresētajām personām (galvenokārt Eiropas Parlamentam un Padomei) atgriezenisko saikni par mūsu darba ietekmi, tā arī mudina Komisiju un dalībvalstis īstenot mūsu ieteikumus.

3.61. Šajā iedaļā ir apkopoti rezultāti, kurus ieguvām ikgadējā caurskatīšanā par to, cik lielā mērā Komisija ir veikusi koriģējošus pasākumus saistībā ar mūsu ieteikumiem.

Tvērums un pieeja

3.62. Šogad mēs atlasījām 13 ziņojumus,

— kuri publicēti vismaz pirms trim gadiem,

— kuri joprojām bija aktuāli un

— kuru izpildi mēs iepriekš neesam pārbaudījuši un aprakstījuši kādā īpašajā ziņojumā vai gada pārskatā.

Ziņojumi kopā ietvēra 131 ieteikumu, kas bija formulēts no 2010. gada līdz 2013. gadam par dažādiem tematiem (sk. ***3.18. izcēlumu***). Izvērsta informācija par to izpildes statusu ir sniegta ***3.1. pielikumā***.

3.18. izcēlums. Īstenošanas pārbaude veikta lielākam skaitam ieteikumu nekā jebkurā iepriekšējā gadā

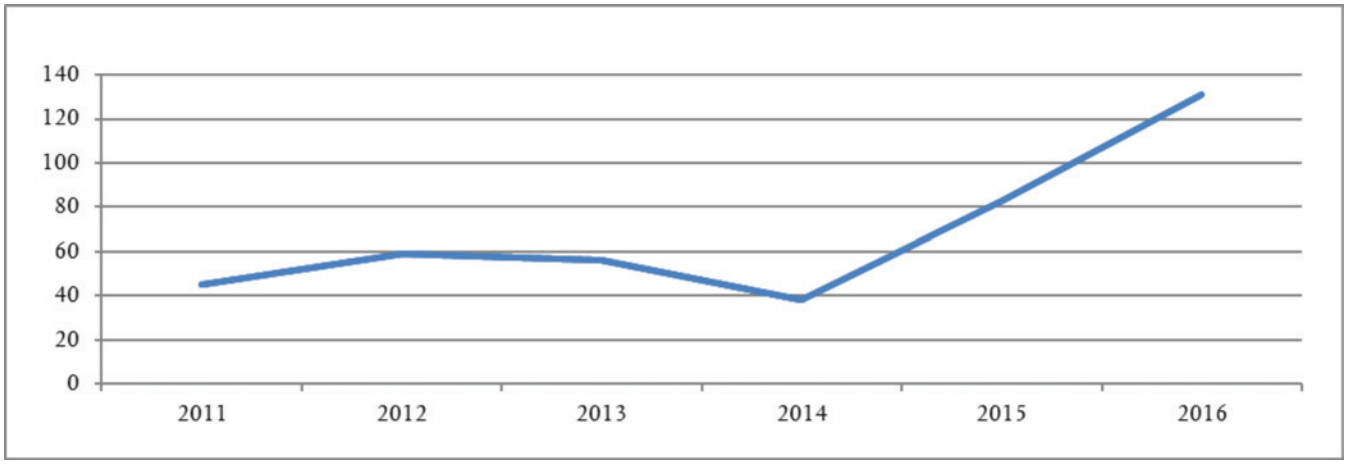

Avots: ERP.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.63. Mēs pārbaudījām ieteikumu īstenošanu, pamatojoties uz dokumentu pārbaudi un Komisijas darbinieku iztaujāšanu. Lai nodrošinātu objektīvu un līdzsvarotu pārskatu, mēs savus konstatējumus nosūtījām Komisijai un galīgajā analīzē ņēmām vērā tās atbildes. Mēs izdarījām secinājumus par 108 ieteikumu īstenošanu. Mēs nevarējām izdarīt secinājumus par atlikušajiem 23 ieteikumiem vai nu tāpēc, ka tie nebija tieši adresēti Komisijai, vai arī tāpēc, ka tie vairs nebija aktuāli.

Kā Komisija ir īstenojusi mūsu ieteikumus?

3.64. Saistībā ar 108 ieteikumiem mēs konstatējām, ka Komisija bija pilnībā īstenojusi 72 ieteikumus, 18 ieteikumi bija īstenoti lielākajā daļā aspektu, 12 – dažos aspektos un seši ieteikumi nebija īstenoti (sk. ***3.19. izcēlumu***).

3.19. izcēlums. Īstenoti daudzi ieteikumi

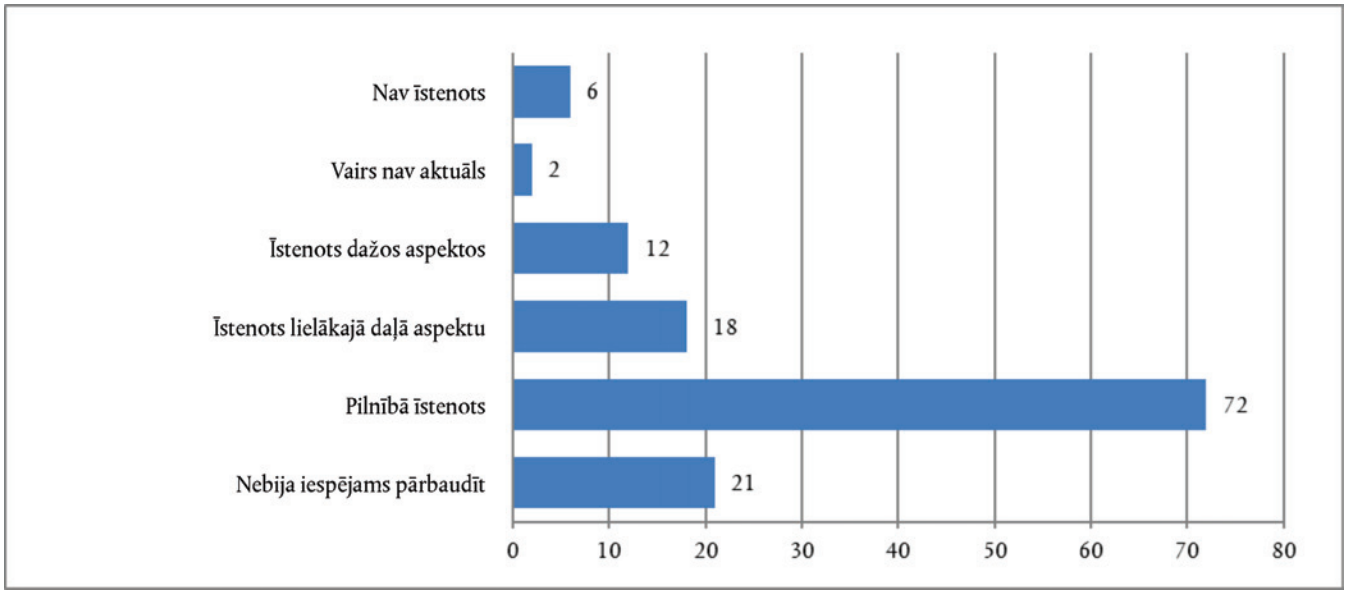

Avots: ERP.

3.65. Šie rezultāti lielā mērā saskan ar iepriekšējo gadu rezultātiem. Tomēr pilnībā īstenoto ieteikumu procentuālais īpatsvars bija augstākais kopš laika, kad sākām publicēt konsolidētos datus.

3.66. Pat ja mūsu ieteikumi nebija pilnībā īstenoti, tie bieži rosināja koriģējošus pasākumus (sk. ***3.20. izcēlumu***). To lielākā daļa bija ieviesta divu gadu laikā.

3.20. izcēlums. Ieteikumi bieži izraisīja nozīmīgus koriģējošus pasākumus

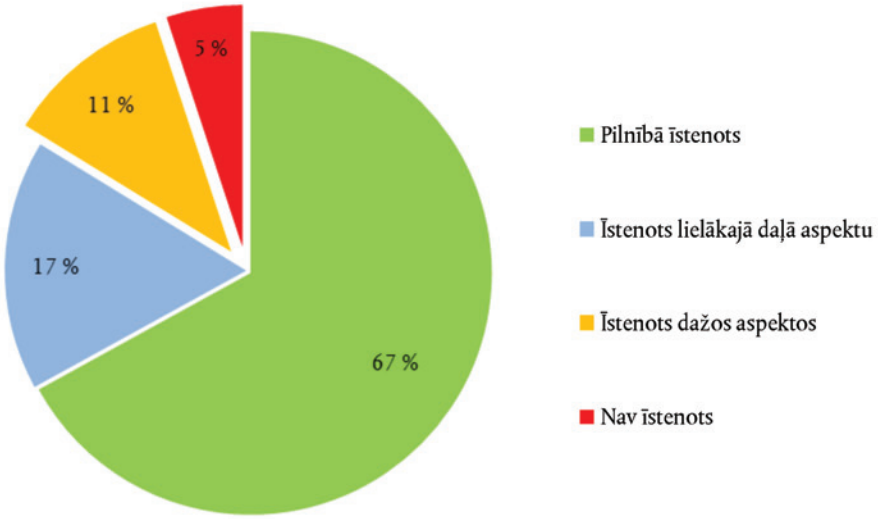

Avots: ERP.

3.67. Mēs nevarējām pārbaudīt 21 ieteikumu (16 % no kopējā skaita), jo tie bija adresēti vienīgi dalībvalstīm ([53]).

3.68. Komisija norādīja, ka tā pārskatīs nozīmīgus jautājumus kopā ar dalībvalstīm attiecībā uz īpašiem gadījumiem, kuros tai *dalītā pārvaldībā* bija uzraudzības loma. Palātas/Komisijas kopīga darba grupa pašlaik apspriež iespējamu mehānismu šo rezultātu ziņošanai un pārbaudei. Tāpat arī mēs plānojam sadarboties ar Kontaktkomiteju ([54]) un Padomi, lai noteiktu sadarbības kārtību, kas var dot noderīgu papildu informāciju par to, kā dalībvalstis īsteno ieteikumus.

([53]) Īpašajā ziņojumā Nr. 20/2012 un īpašajā ziņojumā Nr. 23/2012.

([54]) Kontaktkomiteja ir ES augstāko revīzijas iestāžu un Eiropas Revīzijas palātas vadītāju forums.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Dažādi rezultāti

3.69. Mūsu veiktā īstenošanas pārbaude liecina, ka mūsu ieteikumu rezultātā tika veikti vairāki svarīgi uzlabojumi. Neatrisinātās nepilnības ir aprakstīta ***3.2. pielikumā***.

3.70. Seši ieteikumi nebija īstenoti (ziņojumu nosaukumus sk. ***3.1. pielikumā***):

— ĪZ Nr. 20/2012 (77. punkta a) apakšpunkts). 2015. gada tiesību aktu priekšlikumos par atkritumiem nebija ņemts vērā mūsu ieteikums noteikt saistošus mērķus ES līmenī. Tas ir tāpēc, ka Komisija pāriet no mērķu izvirzīšanas uz pasākumu atbalstīšanu atkritumu rašanās novēršanai, piemēram, pārtikas atkritumu samazināšanu un ekodizainu,

— ĪZ Nr. 14/2012 (54. punkta b) apakšpunkts). Vēl nav veikts ietekmes novērtējums par ES finansējumu, kas piešķirts higiēnas un pārtikas nekaitīguma prasību ieviešanai kautuvēs,

— ĪZ Nr. 14/2012 (54. punkta c) apakšpunkts). Ņemot vērā to, ka nav veikts iepriekš minētais novērtējums, nebija iespējams izvērtēt, vai ir nepieciešams veikt papildu pasākumus,

— ĪZ Nr. 2/2013 (7. ieteikuma pirmā daļa, 104. punkts). Komisija nebija īstenojusi efektīvus pasākumus, lai garantētu riska dalīšanas finanšu mehānisma tiesību pārņēmēja papildināmību. To apstiprināja neatkarīga novērtēšana 2016. gada novembrī; tajā bija paustas bažas par 28 % projektu nepapildināmību un ieteikts formulēt skaidrus atlases kritērijus, lai papildināmību garantētu,

KOMISIJAS ATBILDES

3.70.

— *ĪZ Nr. 20/2012. Komisija turpina tiesiski un finansiāli atbalstīt atkritumu rašanās novēršanu kā augstāko atkritumu hierarhijas līmeni, piemēram, ar ES Kohēzijas fonda līdzekļu palīdzību. Neatkarīgi no tā, vai pārskatītā atkritumu likumdošana saturēs atsauces uz atkritumu rašanās novēršanu (arī atkārtotu izmantošanu), mērķus nav iespējams šajā posmā paredzēt, jo tiesību aktu izstrādes process Komisijas atkritumu apsaimniekošanas priekšlikumiem joprojām turpinās (un turpināsies vēl arī 2017. gada otrās puses laikā).*

— *ĪZ Nr. 14/2012. Ja dalībvalstis ir nodrošinājušas pārtikas drošības un higiēnas standartu ievērošanu savā 2007.–2013. gada lauku attīstības programmu* ex post *novērtējumā, Komisija tā rezultātus iekļaus savā kopsavilkuma novērtējumā. Jebkurā gadījumā šis pasākums ir pārtraukts pašreizējā plānošanas periodā.*

— *ĪZ Nr. 14/2012. Pašreizējā plānošanas periodā (2014.–2020. gads) šis pasākums ir pārtraukts.*

— *ĪZ Nr. 2/2013. Vienmēr būs sarežģīti nodrošināt katra projekta papildināmību* ex ante*, un šis novērtējums ir atkarīgs no virknes pastāvīgi mainīgu faktoru un piesaistīts mainīgiem ekonomiskajiem apstākļiem. Tomēr 2014.–2020. gada finanšu instrumenti ir uzlaboti atbilstoši novērtējuma, uzraudzības un pārskatu sniegšanas prasībām, un* INNOVFIN *starpposma novērtējums ir izstrādāts tā, lai sniegtu atbildes uz Revīzijas palātas jautājumiem. Sarežģītā piekļuve finansēm joprojām ir MVU problēma.*

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
— ĪZ Nr. 12/2012 (108. punkta d) apakšpunkts). Pretēji mūsu ieteikumam *Eurostat* ģenerāldirektors joprojām tiek iecelts, iepriekš neiesaistot Eiropas Statistikas pārvaldības konsultatīvo padomi vai Eiropas Parlamentu un Padomi,	— *ĪZ Nr. 12/2012. Nodrošināts atbilstošs tiesiskais regulējums un nepieciešamie aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu pārskatāmas* Eurostat *ģenerāldirektora iecelšanas un atlaišanas procedūras, vienlaikus garantējot pilnīgu neatkarības principa ievērošanu, kā to šajā jautājumā nosaka Regula (EK) Nr. 223/2009.* *Pārskatāmību apliecina nesenā procedūra saistībā ar* Eurostat *ģenerāldirektora amatu, uz ko varēja pieteikties kandidāti no malas. Turklāt* ESGAB *neatkarīgajai pārskatu sniegšanai par Komisijas* (Eurostat) *īstenoto prakses kodeksu visvairāk par labu liecina tas, ka tā nebija tieši iesaistīta* Eurostat *ģenerāldirektora iecelšanā. Visbeidzot, iestāžu attiecības starp Eiropas Parlamentu, Padomi un Komisiju ir noturīgas, piemēram, attiecībā uz likumdošanas procedūru, turklāt tās arī padara Komisiju kopumā atbildīgu Parlamentam. Regulā (EK) Nr. 223/2009 paredzētais ikgadējais dialogs par statistikas jautājumiem tiecas nodrošināt pieņemamu Parlamenta iesaistīšanos un tā informēšanu par statistikas jautājumiem, arī nosakot, ka jaunieceltais* Eurostat *ģenerāldirektors pēc iecelšanas nekavējoties ieradīsies attiecīgajā Parlamenta komitejā.*
— ĪZ Nr. 23/2012 (73. punkta e) apakšpunkts, pēdējais teikums). Komisija sākumā nepieņēma šo ieteikumu par to, ka jāpārbauda atlīdzināšanas noteikumu izmantošana atjaunošanas projektu dotācijas lēmumos, pamatojoties uz to, ka turpmāka rīcība ietilpst dalībvalstu *vadošo iestāžu* atbildības jomā.	— *ĪZ Nr. 23/2012. Kā norādīts tās atbildē uz šo ieteikumu, Komisija uzskata, ka klauzulas par atmaksu iekļaušana vadošās iestādes izdotā dotācijas vēstulē ir labas prakses piemērs, ko dalībvalstīm būtu noderīgi iekļaut savos nacionālajos noteikumos.* *Tomēr atbilstoši kopīgas pārvaldības principam, tā kā vadošās iestādes izdod lēmumus par dotācijām, tām arī jāuzrauga klauzulas par atmaksu piemērošana, jo tās uzrauga projektu īstenošanu.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.71. Komisija sākotnēji nepieņēma 11 ieteikumus, no kuriem deviņi attiecās uz ĢD *DEVCO* (tostarp seši no ĪZ Nr. 9/2013). Tomēr, izņemot vienu, visi citi ieteikumi vēlāk tika īstenoti daļēji vai pilnībā (sk. ***3.21. izcēlumu***).

KOMISIJAS ATBILDES

3.71. *Pēc Komisijas reorganizācijas 2015. gadā divi no deviņiem ieteikumiem, ko Starptautiskās sadarbības un attīstības ģenerāldirektorāts (*DEVCO *ĢD) sākotnēji noraidīja, tagad ietilpst Kaimiņattiecību politikas un paplašināšanās sarunu ģenerāldirektorāta (*NEAR *ĢD) kompetencē.*

Pārējie septiņi sākotnēji noraidītie ieteikumi ir iekļauti Revīzijas palātas 2016. gada turpmākajos uzdevumos:

— *vienu ieteikumu no ĪZ Nr. 13/2013, kur Komisiju un Eiropas Ārējās darbības dienestu (EĀDD) lūdza izveidot jaunu sistēmu, lai aprēķinātu un sniegtu pārskatus par vispārējām administratīvajām izmaksām saistībā ar attīstības palīdzības līdzekļu nodrošināšanu Centrālāzijai, noraidīja, jo tika uzskatīts, ka izmaiņas esošajā budžeta līdzekļu sadales pēc darbības jomām sistēmā vajadzēja pieteikt Revīzijas palātai Komisijas līmenī un turpmāk saskaņot ar budžeta lēmējinstitūciju,*

— *ĪZ Nr. 9/2013 ietvaros* DEVCO *ĢD un EĀDD nav piekrituši sešiem no 12 ieteikumiem, jo vairākums šo darbību tika uzskatītas par jau īstenotām, kā paskaidrots EĀDD un Komisijas kopīgajās atbildēs Revīzijas palātai. Tādēļ labvēlīgs iznākums nebūtu nekas pārsteidzošs.*

Skatīt Komisijas atbildi uz 3.70. punktu saistībā ar ĪZ Nr. 12/2012.

3.21. izcēlums. Gandrīz visi ieteikumi, kuri sākotnēji nebija pieņemti, tomēr tika īstenoti

ĪZ numurs	Noraidīts un nav īstenots	Noraidīts un daļēji īstenots	Noraidīts un pilnībā īstenots
ĪZ Nr. 23/2012 Atjaunošana			Princips "piesārņotājs maksā" tagad ir nosacījums atjaunošanas projektu finansēšanai.
ĪZ Nr. 14/2013 Palestīniešu pašpārvalde		*PEGASE* programmas tiešais finansiālais atbalsts Palestīnai sākumā tika sniegts bez skaidriem nosacījumiem; tas mainījās, tiklīdz ieviesa uz rezultātiem vērstu pieeju.	

ĪZ numurs	Noraidīts un nav īstenots	Noraidīts un daļēji īstenots	Noraidīts un pilnībā īstenots
ĪZ Nr. 13/2013 Vidusāzija		Izrādījās, ka nav vajadzīga jauna sistēma, ar kuru aprēķina un paziņo vispārējās administratīvās izmaksas attīstības palīdzības sniegšanai Vidusāzijā, jo pietika ar esošo sistēmu budžeta līdzekļu sadalei pēc darbības jomām.	
ĪZ Nr. 9/2013 Kongo Demokrātiskā Republika		Vienošanās par pārvaldības projektu standarta ilgumu Kongo Demokrātiskajā Republikā nenotika, jo Komisija deva priekšroku labāku zināšanu pieejai, un projektus varēja grozīt un pagarināt. Tomēr kopumā ir ieviesti reālistiski un laikā ierobežoti rādītāji.	Kaut arī mūsu ieteikums par to, ka visām KDR provincēm jāsniedz sabalansēts atbalsts, netika pieņemts, mēs secinājām, ka atbalsts centrālajiem un attālākajiem reģioniem bija samērā labi līdzsvarots.
		Komisija nevis stiprināja savu pieeju, kas paredz nosacījumu izpildi un politikas dialogu, bet atsaucās uz starptautiski saskaņotiem principiem, kurus piemēro nestabilām valstīm. Tomēr mēs secinājām, ka nosacījumi un politikas dialogs tiek izmantoti, kaut arī tie vēl nebija pilnībā efektīvi.	Pasākumi risku novēršanai un mazināšanai nebija jāievieš, jo Komisija un EĀDD būtu pielāgojuši tos situācijas attīstībai. Mēs konstatējām, ka jaunajā plānošanas periodā Komisija ir pievērsusi lielāku uzmanību iespējamiem riskiem un attiecīgi pastiprinājusi savus risku mazināšanas pasākumus.
			Komisija nepieņēma ieteikumu par to, ka programmas īstenošanas gaitā vajadzīga lielāka elastība, jo programmas grozījumi bija daļa no ierastās prakses. Mēs konstatējām, ka programmas tagad tiek grozītas, pamatojoties uz regulāriem novērtējumiem, uzraudzību un revīziju.
			Komisija nepieņēma ieteikumu par to, ka jāpastiprina koordinēts politikas dialogs vairāk, nekā tas jau tiek darīts. Mēs atradām pierādījumus visu līmeņu sanāksmēm, kā arī kopīgiem paziņojumiem.
ĪZ Nr. 4/2013 Ēģipte			Komisija teica, ka publisko finanšu pārvaldības un krāpšanas problēmas Ēģiptē risinās ar neformāla ekonomiska dialoga starpniecību. Mēs konstatējām, ka saskaņā ar mūsu ieteikumu ir izveidota Valsts pretkorupcijas komiteja.
ĪZ Nr. 12/2012 *ESTAT*	Komisija uzskata, ka vajadzīgais tiesiskais regulējums un aizsardzības mehānismi ir ieviesti, lai garantētu *Eurostat* vadošā personāla iecelšanas un atlaišanas procedūru pārredzamību, nodrošinot pilnīgu atbilstību neatkarības principam.		

Avots: ERP un Komisijas ieteikumi, darbības un budžeta izpildes apstiprināšanas datubāze.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi

3.72. Laba darbības rezultātu novērtēšana un ziņošana sniedz norādi par darbības sekmēm un uzsver jomas, kurās ir jāveic uzlabojumi. Komisija piemēro sarežģītu un daudzveidīgu darbības rezultātu ziņošanas satvaru, kuru veido dažādi ziņošanas kanāli (sk. 3.3.–3.12. punktu).

3.73. Tāpat kā citas valdības un starptautiskās organizācijas Komisija pašlaik cenšas lielāku uzmanību veltīt darbības rezultātiem. Mēs konstatējām sešas labas prakses jomas, ko īsteno valdības un starptautiskas organizācijas visā pasaulē un kurās Komisija varētu apsvērt uzlabojumus (sk. 3.13.–3.51. punktu).

3.73.

1. **Iespējams uzlabot darbības rezultātu satvaru (3.15.–3.23. punkts)**

— Komisija izmanto divus mērķu un rādītāju kopumus – programmām, no vienas puses, un ģenerāldirektorātiem, no otras puses, un tas neatspoguļo Komisijas galīgo atbildību par ES budžeta izbildi saistībā ar pareizas finanšu pārvaldības principiem. Mēs sniedzam piemērus par valdībām, kuras ir pielikušas pūles, saskaņojot izmantotos rīkus, lai izveidotu skaidru satvaru un palielinātu izpratni par to darbības rezultātiem. Komisija nepaziņo informāciju par izdevumiem, kas sīkāk izvērsta vispārīgos un konkrētos mērķos.

— *Revīzijas palāta savā 2015. gada pārskatā konstatēja, ka daudzi Komisijas pārvaldes plānu mērķi nav noteikti pareizajā pārskatatbildības līmenī. Kopš tā laika Komisija ir pārskatījusi savu stratēģiskās plānošanas un programmēšanas ciklu. Tā mērķis bija nodrošināt skaidrāku sistēmu Komisijas/ģenerāldirektorātu pārskatatbildībai un padarīt plānošanas dokumentus racionālākus un vairāk vērstus uz Komisijas prioritātēm un ģenerāldirektorātu kompetencēm. Stratēģiskajiem plāniem izvēlētie mērķi un rādītāji tagad ir pielāgoti konkrētajām kompetencēm un atspoguļo faktu, ka Komisijas nodaļu pienākumi ir plašāki nekā tikai budžeta izpilde un programmas pārvaldība.*

Šā iemesla dēļ vairs nav nepieciešams saskaņot Komisijas dienestu darbības rezultātu satvaru mērķus un rādītājus ar programmu juridisko pamatu. Tomēr Komisijas dienesti ir aicināti atsaukties uz programmu pārskatiem, raksturojot savas darbības saistībā ar šīm programmām. Tas palīdzēs ierobežot informācijas dublēšanos un nodrošināt datu saskaņotību, turklāt turpmāk šis aicinājums tiks uzsvērts vēl vairāk.

Komisija uzskata, ka tās atbildība par budžeta izpildi ir skaidra. Katrs ģenerāldirektors savā gada darbības pārskatā paraksta ticamības deklarāciju, norādot, ka resursi ir izlietoti paredzētajam mērķim un atbilstoši pareizas finanšu pārvaldības principam un ka pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi. Korporatīvā līmenī kolēģija uzņemas vispārēju politisko atbildību par ES budžeta pārvaldību, katru gadu ES budžetam pieņemot gada pārvaldības un izpildes pārskatu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

— Komisija izmanto daudzus un dažādus mērķus un rādītājus. Kaut arī Komisija veic pārskatīšanu, izmantojot uz rezultātiem orientētā budžeta (*BFOR*) iniciatīvu, citas struktūrvienības jau ir pavirzījušās tālāk, lai vienkāršotu savu darbības rezultātu satvaru.

KOMISIJAS ATBILDES

— *ES budžeta izpildes satvars ir izstrādāts tā, lai tas atbilstu juridiskajām prasībām un ņemtu vērā ieinteresēto personu prasības un pašas Komisijas vajadzības.*

Komisija izmanto informāciju par izdevumu programmu darbības rezultātiem, lai a) uzraudzītu programmas progresu; b) nodrošinātu pārskatatbildību un pārredzamību; c) pieņemtu uz informāciju balstītus lēmumus par programmas pārvaldību; d) pamatotu vai ierosinātu līdzekļu sadales korekciju budžeta lēmējinstitūcijām; e) izstrādātu priekšlikumus izmaiņām juridiskajā pamatā vai turpmākajām programmām.

Komisija tomēr atzīmē, ka, kaut arī informāciju par darbības rezultātiem ņem vērā gada budžeta izstrādes procedūrā, tas nav vienīgais faktors, kas nosaka ar budžetu saistīto lēmumu pieņemšanu.

2014.–2020. gada programmu juridiskajā pamatā ir iekļauts vairāk nekā 700 rādītāju, kas palīdz uzraudzīt to darbības rezultātus šo programmu dzīves cikla laikā. Tie izriet no likumdošanas procesa un tādēļ atspoguļo abu likumdevēju gaidas attiecībā uz darbības rezultātu izsekošanai nepieciešamās informācijas detalizācijas veidu un līmeni. Pārskatu sniegšana par šiem rādītājiem programmu pārskatos ļauj budžeta lēmējinstitūcijai ņemt vērā informāciju par darbības rezultātiem budžeta izstrādāšanas procesā. Saskaņā ar ES uz rezultātu gūšanu vērsta budžeta iniciatīvu Komisija pārskata rādītājus izdevumu programmām, kā noteikts juridiskajā pamatā, lai nodrošinātu nepieciešamās pieredzes gūšanu nākamās paaudzes izdevumu programmu sagatavošanai.

Komisija atzīmē, ka Komisijas dienestu stratēģijas plānos lietoto mērķu un rādītāju skaits nesenākās reformas laikā ir būtiski samazināts. Vispārējo mērķu skaits ir samazināts no 84 līdz 11, ietekmes rādītāju skaits – no 187 līdz 37, konkrēto mērķu skaits – no 426 līdz 386, bet rezultāta rādītāju skaits – no 969 līdz 825.

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
2. **Ziņošana par darbības rezultātiem nav izsmeļoša (3.24.–3.32. punkts)**	
— Salīdzinājumā ar citām struktūrvienībām Komisija ierobežotā veidā ziņo par problēmām un neveiksmēm. Līdzsvarota ziņošana nozīmē skaidrāku iepriekšējo darbības rezultātu analīzi, lai pieņemtu labākus lēmumus nākotnē; tā arī pastiprina iegūtās informācijas objektivitāti.	— *Komisija ir apņēmusies sagatavot augstas kvalitātes izpildes pārskatus, kas raksturos rezultātus līdzsvarotā veidā.* *Gada pārvaldības un izpildes pārskats ir augsta līmeņa kopsavilkums gan par to, kā ES budžets atbalsta Eiropas Savienības politiskās prioritātes, gan arī par galvenajiem rezultātiem, kas gūti ar ES budžeta palīdzību. Tas nav izveidots kā visaptverošs un detalizēts pārskats par ES budžeta izpildi. Pārskatā ir atsauces uz citiem izpildes pārskatiem, kur iespējams iegūt plašāku izpildes informāciju (novērtējumi, programmu pārskati, gada darbības pārskati utt.).* *2015. gada pārvaldības un izpildes pārskatā ir atsauces uz vairākām risināmām nepilnībām un problēmām. Pārskata 1. iedaļā ir raksturoti ne vien izaicinājumi, kas ietekmē savlaicīgu programmu izpildi, bet arī programmas izpildes novērtējuma ierobežojumi (piemēram, atsauces uz 2007.–2013. gada veselības programmas novērtējumiem un budžeta 4. pozīcijas programmām, kas norāda uz ierobežojumiem vispārējam šo programmu izpildes novērtējumam).*
— Ierobežotā informācija par datu kvalitāti Komisijas ziņojumos ietekmē pārredzamību. Citas struktūrvienības izsmeļošāk ziņo par darbības rezultātu informācijas ticamību.	— *Katra Komisijas dienesta ieviestā iekšējās kontroles sistēma ir veidota tā, lai nodrošinātu pamatotu pārliecību par finanšu pārskatu uzticamību cita starpā. Katrs ģenerāldirektorāts sniedz pārskatu par šo aspektu saskaņā ar tā gada darbību pārskata 2. daļu, un gada pārvaldības un izpildes pārskata 2. iedaļā tiek sniegts ģenerāldirektorātu veiktā novērtējuma par Komisijas dienestu iekšējās kontroles sistēmu funkcionēšanu kopsavilkums un pārskats par to.* *Attiecībā uz novērtējumiem labāka regulējuma instrumentu kopums paredz, ka novērtējuma dienestu darba dokumentiem, ko sagatavojuši Komisijas dienesti novērtējuma izpildes beigās, ir jāsatur skaidri saprotams kopsavilkums par visām nepilnībām datos, ko izmanto secinājumu un rezultātu noturības pamatošanai. Turklāt labāka regulējuma pamatnostādnes nosaka, ka visiem ierobežojumiem attiecībā uz izmantotajiem pierādījumiem un piemēroto metodiku, jo īpaši nosacījumos par to spēju pamatot secinājumus, novērtējuma pārskatos ir jābūt nepārprotami paskaidrotiem. Šī prasība ir tālāk nostiprināta labāka regulējuma pamatnostādņu/instrumentu kopuma pārskatītajā versijā.*

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
3. **Darbības rezultātu ziņojumi ir samērā aprakstoši, un tajos varētu labāk izmantot vizuālos un pārlūkošanas līdzekļus (3.33.–3.35. punkts)**	
— Komisija cenšas sagatavot ziņojumus, kuri vairāk piesaista lasītāju un ieinteresēto personu uzmanību. Dažas citas struktūrvienības labāk vērš uzmanību uz svarīgāko, plašāk izmantojot grafikus, tabulas, krāsu kodus, infografikus, interaktīvās tīmekļa vietnes ar pārlūkošanas līdzekļiem u. c.	— *Komisija atzīst vizuālo līdzekļu pielietojuma nozīmi savos daudzveidīgajos izpildes pārskatos un ir veikusi uzlabojumus šajā jomā. Piemēram,* AMPR *2015. gada versijā ir izmantoti izcēlumi, lai padarītu galvenos vēstījumus un piemērus pamanāmākus un atvieglotu pārskata lasīšanu.* AMPR *2016. gada redakcijā pārskata sniegšanas veids ir vēl vairāk uzlabots, iekļaujot grafikus, shēmas un attēlus, kā arī kopsavilkumu. Šis un citi pārskati integrētajā finanšu pārskatu sniegšanas paketē ir papildināti ar faktu lapām vienas lappuses apjomā, kas lasītājam sniedz viegli atrodamu būtiskākās informācijas kopsavilkumu. Turklāt norādījumos par gada darbības pārskatiem ĢD tiek aicināti gada darbību pārskatos lietot vizuālos elementus, lai padarītu šos dokumentus vieglāk lasāmus.* *Labāka regulējuma instrumentu kopumā ir iekļauts īpašs instruments vizuālajiem līdzekļiem. Šā instrumenta mērķis ir parādīt dažus tādu instrumentu piemērus, ko uzskata par īpaši būtiskiem politikas iejaukšanās gadījumos, kā paņēmienu, kā Komisijas dienestiem uzlabot savstarpējo informētību par šādu līdzekļu pievienoto vērtību. Tas nekādā gadījumā netiecas uz visu iespējamo vizuālo līdzekļu izmantošanu vienkopus.*
4. **Komisija uzskatāmi neparāda, ka tā sistemātiski izmanto novērtējuma rezultātus (3.36.–3.42. punkts)**	
— Ne visos novērtējumos, ko veic Komisija vai ko veic tās uzdevumā, ir iekļauti ieteikumi un priekšlikumi īstenošanas darbībām, kā tas ir citu starptautisko organizāciju un valdību labāko piemēru gadījumā. Komisija kopš 2005. gada nav veikusi vai uzdevusi veikt pētījumu par to, kā tā izmanto novērtējumu rezultātus.	— *Labāka regulējuma pamatnostādnes paredz, ka visos novērtējuma dienestu darba dokumentos ir jāiekļauj konstatējumi un secinājumi, kas kalpo par pamatu iespējamajai Komisijas tālākajai darbībai. Tajās ir iekļautas prasības novērtējuma konstatējumu izplatīšanai un piemēroto tālāko darbību noteikšanai. Novērtējumi to tiesiskajā būtībā nespēj tiešā veidā radīt Komisijai saistības jebkuras darbības veikšanai. Formālais pārskats likumdevējam parasti izklāsta Komisijas ieplānotās tālākās darbības.* *2015. gada labāka regulējuma paketē Komisija apņēmās līdz 2019. gada beigām novērtēt sistēmas darbību. Pašlaik sākas sagatavošanās darbi šim novērtējumam.*

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
— Atšķirībā no dažām citām organizācijām un valdībām Komisija nav ieviesusi dokumentētu institucionālu sistēmu novērtējumu ieteikumu, rīcības plānu vai vadības atbilžu regulārai pārbaudei.	— *Tālākās darbības pēc novērtējumiem Komisijā ir būtiska labāka regulējuma sistēmas daļa, kur novērtējuma rezultātus izmanto ietekmes novērtējumos, kas ir publiski pieejami dokumenti, un Komisijas darbību ikgadējās programmēšanas un plānošanas procesos. Komisija uzrauga tās novērtējumu rezultātus Komisijas darba programmas sistēmā. Plānojot darba programmu, Komisija sistemātiski pārskata novērtējuma rezultātus un nosaka tālākās darbības. Dažiem novērtējuma konstatējumiem tālākās darbības ir izklāstītas* REFIT *rezultātu pārskatā, kas tiek atjaunināts katru gadu, un Komisijas pārskatos likumdevējam kopā ar novērtējumiem.*
5. **Pamatziņojumos par darbības rezultātiem nav ietverta deklarācija vai informācija par darbības rezultātu datu kvalitāti (3.43.–3.45. punkts)**	
— Komisāru kolēģija un ģenerāldirektori neuzņemas atbildību par darbības rezultātu informāciju, ko tie sniedz.	— *Pārskatatbildības ķēdes galvenie principi ir noteikti ES līgumos. Komisijā saskaņā ar Balto grāmatu par pārvaldību pārskatatbildības ķēdes definīcijā ir paredzēta ievērojama loma deleģētajiem kredītrīkotājiem decentralizētā sistēmā, darbojoties kā kredītrīkotājam ar kolēģijas politisko atbildību. Tas jo īpaši attiecas uz finanšu pārvaldības organizēšanu. Pārskatu sniegšanas cikla beigās kolēģija pieņem gada pārvaldības un izpildes pārskatu ES budžetam un uzņemas vispārēju politisko atbildību par ES budžeta pārvaldību, pamatojoties uz deleģēto kredītrīkotāju gada deklarācijām.* *Komisijas ziņojums par atbildību par ES budžeta pārvaldību ir iekļauts, lai būtu skaidri saprotams, ka Komisijai ir galīgā finanšu atbildība par ES budžeta pārvaldību, bet atbildība par rezultātiem, kas panākti ar ES budžeta palīdzību, ir kopīga ar plašu dalībnieku loku Eiropas un valstiskā līmenī.*
6. **Komisijas sniegtā informācija par darbības rezultātiem nav viegli pieejama (3.46.–3.51. punkts)**	
— Komisija sagatavo lielu daudzumu darbības rezultātu informācijas. Citas valdības un organizācijas racionālāk grupē savu darbības rezultātu informāciju, piemēram, attiecīgajam nolūkam īpaši veltītā tīmekļa vietnē, kurai ir labi izstrādāta meklētājprogramma, lietotāju rokasgrāmatas un citi pārlūkošanas līdzekļi.	— *Ir izstrādāta īpaša ES rezultātu vietne saskaņā ar ES uz rezultātu gūšanu vērsta budžeta iniciatīvu. Šī vietne ir datubāze, kuras mērķis ir kļūt par vienoto datu ievades punktu visiem ES finansētajiem projektiem, īstenojot tiešu, netiešu un kopīgu pārvaldību. Līdz 2017. gada maija beigām datubāzē ir ievadīts aptuveni 1 600 ES finansētu projektu ES robežās un ārpus tās.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.74. Kopējas problēmas, kas konstatētas dažos mūsu 2016. gada īpašajos ziņojumos, ir izklāstītas 3.52.–3.59. punktā.

3.75. Šogad veiktā iepriekšējo ieteikumu īstenošanas pārbaude (sk. 3.60.–3.71. punktu) parādīja, ka

— trīs gadu laikā kopš mūsu revīzijas Komisija pieņem un īsteno lielu daļu no ieteikumiem,

— ieteikumi, kuri sākotnēji nav pieņemti, vēlāk var tikt īstenot daļēji vai pilnībā.

Ieteikumi

3.76. Rezultāti, kurus mēs ieguvām, pārbaudot, kādus panākumus Komisija ir guvusi, ieviešot mūsu 2013. gada pārskatā sniegtos ieteikumus par darbības rezultātiem, ir izklāstīti ***3.3. pielikumā***. Tajā gadā 10. nodaļā bija formulēti trīs ieteikumi. Divi ieteikumi bija īstenoti dažos aspektos, bet viens nebija īstenots.

3.77. Pamatojoties uz secinājumiem par 2016. gadu, mēs Komisijai esam sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus.

— **1. ieteikums.** *Racionalizēt ziņošanu par darbības rezultātiem* ([55])

a) Turpināt samazināt mērķu un rādītāju skaitu, ko Komisija izmanto dažādajiem darbības rezultātu ziņojumiem, un pievērsties tiem, kuri vislabāk mēra ES budžeta darbības rezultātus. Sagatavojot nākamo daudzgadu finanšu shēmu, Komisijai jāierosina mazāks skaits piemērotāku rādītāju nākamās paaudzes programmu tiesiskajam regulējumam. Šajā kontekstā tai arī jāapsver to rādītāju svarīgums, par kuriem informāciju nevar iegūt, kamēr nav pagājuši vairāki gadi.

KOMISIJAS ATBILDES

a) *Komisija pieņem šo ieteikumu.*

Komisija pašlaik veic pārskatu saskaņā ar ES uz rezultātu gūšanu vērsta budžeta iniciatīvu attiecībā uz izdevumu programmu rādītājiem, kā noteikts juridiskajā pamatā. Tas noderēs priekšlikumu sagatavošanai nākamajai DFS.

([55]) Sk. arī mūsu Atzinumu Nr. 1/2017 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam (90.–99. punkts): http://www.eca.europa.eu/lv/Pages/DocItem.aspx?did=40627.

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
b) Sniegt finanšu informāciju tādā veidā, kas ļauj to salīdzināt ar informāciju par darbības rezultātiem, lai saikne starp izdevumiem un darbības rezultātiem būtu skaidra.	**b)** *Komisija pieņem šo ieteikumu.* *Tā uzskata, ka šis ieteikums tiek īstenots ar programmu pārskatu palīdzību, un programmu pārskati ir instruments, ar ko Komisija pamato finanšu resursu piešķiršanu budžeta projekta izdevumu programmām. 2018. gada budžeta projektam tās satur informāciju katrai programmai par finanšu plānošanu un finanšu izpildi papildus informācijai par izpildi. Tādējādi tā uzskata, ka šie programmu pārskati sniedz informāciju veidā, kas ļauj sasaistīt izdevumus un izpildi.*
c) Izskaidrot un uzlabot vispārējo saskaņotību starp diviem mērķu un rādītāju kopumiem programmām, no vienas puses, un ģenerāldirektorātiem, no otras puses.	**c)** *Komisija pieņem šo ieteikumu.* *Nākamā gada darbības pārskata uzdevumos Komisija plāno nostiprināt šo aspektu, nodrošinot labāku savstarpējo norāžu uz programmu pārskatiem izmantojumu gada darbības pārskatos.*
— **2. ieteikums.** *Labāk līdzsvarot ziņošanu par darbības rezultātiem,* pamatziņojumos par darbības rezultātiem skaidri izklāstot informāciju par galvenajiem sarežģījumiem, ar kuriem nākas sastapties, lai sasniegtu rezultātus.	*Komisija pieņem šo ieteikumu.* *Komisija ir apņēmusies sagatavot augstas kvalitātes izpildes pārskatus, kas raksturos rezultātus līdzsvarotā veidā.* *Gada pārvaldības un izpildes pārskatā Komisija ziņo par ievērojamiem pārvaldības izaicinājumiem vienā tam īpaši paredzētā iedaļā (2. iedaļa). Ja gada laikā bija jāsastopas ar sarežģījumiem, pārskatā ir raksturoti paņēmieni, ko Komisijas nodaļas izmantoja šo izaicinājumu risināšanai. Nākotnē Komisija savos izpildes pamatpārskatos centīsies sniegt vairāk informācijas par galvenajiem rezultātu gūšanas izaicinājumiem (gada darbības pārskati, gada pārvaldības un izpildes pārskats un programmu pārskati).*
— **3. ieteikums.** *Darbības rezultātu ziņojumus padarīt vēl vienkāršākus lietošanā,* plašāk izmantojot tādas metodes un instrumentus kā grafiki, kopsavilkuma tabulas, krāsu kodi, infografiki un interaktīvās tīmekļa vietnes.	*Komisija pieņem šo ieteikumu.* *Komisija apņemas pastāvīgi uzlabot tās izpildes pārskatu lietošanas ērtumu. 2016. gada pārvaldības un izpildes pārskats jau ir vērā ņemami uzlabots, iekļaujot grafikus, shēmas un attēlus.*
— **4. ieteikums.** *Uzskatāmāk demonstrēt novērtēšanas rezultātu labu izmantojumu,*	
a) prasot, lai novērtējumos vienmēr būtu iekļauti secinājumi, ar kuriem saistībā iespējama rīcība, vai ieteikumi, kuru īstenošanu Komisijai vēlāk jāpārbauda;	**a)** *Komisija pieņem šo ieteikumu.* *Novērtējuma secinājumi un tālākās darbības pēc tiem jau ir būtiska Komisijas labāka regulējuma sistēmas un Komisijas darbību ikgadējās programmēšanas un plānošanas procesu daļa. Šī sistēma ir papildus nostiprināta, pārskatot labāka regulējuma pamatnostādnes un instrumentu kopumu.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

b) veicot vai uzdodot veikt jaunu pētījumu par novērtējumu izmantošanu un ietekmi, tostarp savlaicīgumu, iestādē.

— **5. ieteikums.** Pamatziņojumos par darbības rezultātiem norādīt, vai, saskaņā ar rīcībā esošajām ziņām, sniegtā informācija par darbības rezultātiem ir pietiekami kvalitatīva.

— **6. ieteikums.** *Atvieglot piekļuvi informācijai par darbības rezultātiem*, izstrādājot īpašu tīmekļa portālu un meklētājprogrammu.

KOMISIJAS ATBILDES

b) *Komisija pieņem šo ieteikumu.*

2015. gada labāka regulējuma paketē Komisija apņēmās līdz 2019. gada beigām novērtēt sistēmas darbību, iekļaujot konstatējumus. Šī novērtējuma sagatavošanas darbi ir jau uzsākti.

Komisija pieņem šo ieteikumu.

Lai uzlabotu pārredzamību, Komisija sniegs informāciju par datu avotu un kvalitāti, ja informācija būs pieejama. Ņemot vērā, ka lielu izpildes datu apjomu sniedz dalībvalstis, Komisija analizēs, kādā mērā tās sniedz informāciju par izpildes datu kvalitāti.

Komisija šo ieteikumu pieņem daļēji.

Komisija centīsies vienkāršot piekļuvi izpildes informācijai. Tā ir apņēmusies veikt novērtējumu, lai novērtētu īstenojamību, izmaksas un iespējamos labumus, ko sniegtu šāda klātbūtne tīmeklī. Šī darbība tāda, kāda tā ir ieteikta, tiktu īstenota atbilstoši šā novērtējuma iznākumam. Saskaņā ar Komisijas 2016. gada aprīļa lēmumu par sinerģiju un efektivitāti paredzētajam tīmekļa portālam un meklētājprogrammai būtu jātiecas nevis uz klātbūtnes tīmeklī nodrošināšanu, bet gan jānodrošina tās atbilstīgums, izmantojot uzņēmumu meklētājprogrammu Europa *vietnē.*

3.1. PIELIKUMS

IETEIKUMU IZVĒRSTS STATUSS PAR KATRU ZIŅOJUMU

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	ĪZ punkts	Pilnībā īstenots	Īstenots lielākajā daļā aspektu	Īstenots dažos aspektos	Nav īstenots	Vairs nav aktuāls	Nebija iespējams pārbaudīt
1	ĪZ Nr. 14/2010	Kā Komisija pārvaldīja gaļas importa veterināro pārbaužu sistēmu pēc 2004. gada higiēnas tiesību aktu reformas (Dabas resursi)	90., pirmais ievilkums	x					
			90., otrais ievilkums	x					
			90., trešais ievilkums	x					
			90., ceturtais ievilkums		x				
			90., piektais ievilkums		x				
			90., sestais ievilkums	x					
			90., septītais ievilkums	x					
			90., astotais ievilkums	x					
			91.	x					
2	ĪZ Nr. 11/2012	Tiešais atbalsts par zīdītājgovīm, aitām un kazām saskaņā ar daļēju VMS kārtības īstenošanu (Dabas resursi)	58.	x					
			60.	x					
			64.	x					
			64.			x			

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	ĪZ punkts	Pilnībā īstenots	Īstenots lielākajā daļā aspektu	Īstenots dažos aspektos	Nav īstenots	Vairs nav aktuāls	Nebija iespējams pārbaudīt
3	ĪZ Nr. 14/2012	ES higiēnas tiesību aktu īstenošana to valstu kautuvēs, kas pievienojušās ES kopš 2004. gada (Dabas resursi)	52. a)	x					
			52. b)	x					
			52. c)	x					
			52. d)	x					
			53. a)	x					
			53. b)	x					
			53. c)	x					
			53. d)		x				
			54. a)	x					
			54. b)				x		
			54. c)				x		

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	ĪZ punkts	Pilnībā īstenots	Īstenots lielākajā daļā aspektu	Īstenots dažos aspektos	Nav īstenots	Vairs nav aktuāls	Nebija iespējams pārbaudīt
4	ĪZ Nr. 20/2012	Vai struktūrpasākumu finansējums sadzīves atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras projektiem efektīvi palīdz dalībvalstīm sasniegt ES atkritumu politikas mērķus (Dabas resursi)	72. a) i)						x
			72. a) ii)						x
			72. a) iii)						x
			72. b)			x			
			74. a)						x
			74. b)		x				
			74. c)	x					
			76. a) i)						x
			76. a) ii)						x
			76. a) iii)						x
			76. b) i)	x					
			76. b) ii)			x			
			77. a)				x		
			77. b)	x					
			77. c)	x					
			77. d)					x	

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	ĪZ punkts	Pilnībā īstenots	Īstenots lielākajā daļā aspektu	Īstenots dažos aspektos	Nav īstenots	Vairs nav aktuāls	Nebija iespējams pārbaudīt
5	ĪZ Nr. 23/2012	Vai ar ES struktūrpasākumiem ir veiksmīgi atbalstīta degradētu rūpniecisku un militāru teritoriju atjaunošana (Kohēzija)	65. a) (DV)						x
			65. b) (DV)						x
			65. c) (DV)						x
			65. a) (KOM)			x			
			65. b) (KOM)	x					
			68. a) (DV)						x
			68. b) (DV)						x
			68. c) (DV)						x
			68. d) (DV)						x
			68. e) (DV)						x
			68. f) (DV)						x
			68. a) (KOM un DV)	x					
			73. a) (DV)						x
			73. b) (DV)						x
			73. c) (DV)						x
			73. d) (DV)						x
			73. e) (DV)						x
			73. a) (KOM)	x					
			73. b) (KOM)	x					
			73. e) (DV, pēdējais teik.)				x		

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	ĪZ punkts	Pilnībā īstenots	Īstenots lielākajā daļā aspektu	Īstenots dažos aspektos	Nav īstenots	Vairs nav aktuāls	Nebija iespējams pārbaudīt
6	ĪZ Nr. 5/2013	Vai ES kohēzijas politikas līdzekļi tiek lietderīgi izmantoti ceļu vajadzībām (Kohēzija)	55., 1. ieteikums			x			
			55., 2. a) ieteikums	x					
			55., 2. b) ieteikums		x				
			55., 2. c) ieteikums	x					
			55., 3. ieteikums	x					
			55., 4. ieteikums			x			
7	ĪZ Nr. 17/2013	ES finansējums klimata jomā kā daļa no ārējā atbalsta (Ārējās darbības)	69., 1. ieteikums	x					
			69., 2. ieteikums	x					
			69., 3. ieteikums			x			
			69., 4. ieteikums		x				
			69., 5. ieteikums	x					

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	ĪZ punkts	Pilnībā īstenots	Īstenots lielākajā daļā aspektu	Īstenots dažos aspektos	Nav īstenots	Vairs nav aktuāls	Nebija iespējams pārbaudīt
8	ĪZ Nr. 14/2013	Eiropas Savienības tiešais finansiālais atbalsts Palestīniešu pašpārvaldei (Ārējās darbības)	81. a)	x					
			81. b)	x					
			81. c)	x					
			82. a)	x					
			82. b)	x					
			83.		x				
			84.		x				
			85.			x			
9	ĪZ Nr. 13/2013	ES attīstības palīdzība Vidusāzijai (Ārējās darbības)	87., pirmais ievilkums	x					
			87., otrais ievilkums	x					
			87., trešais ievilkums			x			
			87., ceturtais ievilkums	x					
			87., piektais ievilkums	x					
			87., sestais ievilkums		x				

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	ĪZ punkts	Pilnībā īstenots	Īstenots lielākajā daļā aspektu	Īstenots dažos aspektos	Nav īstenots	Vairs nav aktuāls	Nebija iespējams pārbaudīt
10	ĪZ Nr. 9/2013	ES atbalsts pārvaldībai Kongo Demokrātiskajā Republikā (Ārējās darbības)	94., 1. a) ieteikums	x					
			94., 1. b) ieteikums		x				
			94., 1. c) ieteikums		x				
			94., 1. d) ieteikums		x				
			94., 2. a) ieteikums	x					
			94., 2. b) ieteikums	x					
			94., 3. a) ieteikums	x					
			94., 3. b) ieteikums		x				
			94., 3. c) ieteikums	x					
			94., 4. a) ieteikums		x				
			94., 4. b) ieteikums			x			
			94., 4. c) ieteikums	x					

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	ĪZ punkts	Pilnībā īstenots	Īstenots lielākajā daļā aspektu	Īstenots dažos aspektos	Nav īstenots	Vairs nav aktuāls	Nebija iespējams pārbaudīt
11	ĪZ Nr. 4/2013	ES sadarbība ar Ēģipti pārvaldības jomā (Ārējās darbības)	80. a)	x					
			80. b)	x					
			80. c)	x					
			80. d)	x					
			80. e)	x					
			81. a)	x					
			81. b)	x					
			81. c)	x					
			82.	x					

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	ĪZ punkts	Pilnībā īstenots	Īstenots lielākajā daļā aspektu	Īstenots dažos aspektos	Nav īstenots	Vairs nav aktuāls	Nebija iespējams pārbaudīt
12	ĪZ Nr. 12/2012	Vai Komisija un *Eurostat* ir uzlabojuši precīzas un ticamas Eiropas statistikas izstrādes procesu (Cits)	107.			x			
			108. a)	x					
			108. b)	x					
			108. c)			x			
			108. d)				x		
			108. e)		x				
			108. f)	x					
			108. g)	x					
			109. a)	x					
			109. b)	x					
			109. c)	x					
			109. d)	x					
			109. e)		x				
			109. f)		x				
			109. g)	x					

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	ĪZ punkts	Pilnībā īstenots	Īstenots lielākajā daļā aspektu	Īstenots dažos aspektos	Nav īstenots	Vairs nav aktuāls	Nebija iespējams pārbaudīt
13	ĪZ Nr. 2/2013	Vai Komisija ir nodrošinājusi Septītās pētniecības pamatprogrammas efektīvu īstenošanu (Gudra un iekļaujoša izaugsme)	99., 1. ieteik. 2. un 3. ievilk.	x					
			99., 1. ieteik. 1. un 4. ievilk.	x					
			99., 2. ieteikums		x				
			100., 3. ieteik. 1. ievilkums	x					
			100., 3. ieteik. 2. ievilkums	x					
			101.	x					
			102.	x					
			103.	x					
			104., pirmā daļa				x		
			104., otrā daļa					x	
Ieteikumu kopējais skaits			**131**	**72**	**18**	**12**	**6**	**2**	**21**

Komisijas atbildes

ĪZ Nr. 14/2012.

Atbildē uz 54. punkta c) apakšpunktu Komisija uzskata, ka ieteikums vairs nav attiecināms. Pašreizējā plānošanas periodā (2014.–2020. gads) šis pasākums ir pārtraukts.

3.2. PIELIKUMS

GALVENIE UZLABOJUMI UN NEATRISINĀTĀS NEPILNĪBAS SAISTĪBĀ AR KONKRĒTIEM ZIŅOJUMIEM

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Uzlabojumi	Trūkumi
1	ĪZ Nr. 14/2010	Kā Komisija pārvaldīja gaļas importa veterināro pārbaužu sistēmu pēc 2004. gada higiēnas tiesību aktu reformas	Komisijas priekšlikums par importa kontroles pasākumiem ir pieņemts. Tas vienkāršo un paskaidro tiesisko regulējumu. Noteikumu saskaņošana pastiprinātām pārbaudēm. IT sistēmu tīkla uzlabošana. Norādījumu dokumentu un mācību programmu izstrāde. Uzlabojums attiecībā uz riska novērtēšanas modeli, ko izmanto Veselības un pārtikas nekaitīguma ģenerāldirektorāta revīziju plānošanai. Ievērojot Veselības un pārtikas nekaitīguma ģenerāldirektorāta ieteikumus, dalībvalstis veic koriģējošus pasākumus. ES dzīvnieku labturības stratēģija ir iekļauta starptautiskajos nolīgumos par sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem.	Daži nolīgumi par sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem joprojām ir sarunu procesā. Trešās valstis (ar dažiem izņēmumiem) joprojām nevēlas atzīt ES par vienotu veselumu. Sagaidāms, ka jaunā ES regula par oficiālajām kontrolēm stāsies spēkā līdz 2019. gada beigām. Vēl ir jāpieņem īstenošanas akti. Padome un Parlaments nav ņēmuši vērā Komisijas priekšlikuma pantu, ar kuru Komisijai deleģē pilnvaras izstrādāt noteikumus par darbības rezultātu rādītājiem. Veselības un pārtikas nekaitīguma ģenerāldirektorāts savu importa revīziju tvērumā par īpašu prioritāti neuzskata vajadzību pārbaudīt konkrēto maksu apmēru saistībā ar importa pārbaudēm.
2	ĪZ Nr. 11/2012	Tiešais atbalsts par zīdītājgovīm, aitām un kazām saskaņā ar daļēju VMS kārtības īstenošanu	Brīvprātīgi saistītajam atbalstam pievienotas prasības attiecībā uz mērķtiecīgu virzību. Tagad, lai pamatotu pasākumus, dalībvalstīm ir pienākums sniegt konkrēta ražošanas veida formulējumu. Komisija ir izveidojusi kopēju uzraudzības un novērtēšanas sistēmu, kurai ir konkrēti noteikumi un rādītāji.	Lai arī novērtēšanas darbs daļēji jau padarīts vai notiek pašlaik, Komisija vēl nav sagatavojusi visaptverošu novērtējumu par šīs shēmas ietekmi.
3	ĪZ Nr. 14/2012	ES higiēnas tiesību aktu īstenošana to valstu kautuvēs, kas pievienojušās ES kopš 2004. gada	Regulāri tiek veiktas revīzijas, lai pārbaudītu, kā ir izpildīti Veselības un pārtikas nekaitīguma ĢD ieteikumi dalībvalstīm. Ir pieejami norādījumi, mācību kursi un darbsemināri. Ir izstrādāta valstu higiēnas nozares norādījumu elektroniskā datubāze. Lai paskaidrotu Veselības un pārtikas nekaitīguma ĢD un Patērētāju, veselības, lauksaimniecības un pārtikas izpildaģentūras pienākumu sadalījumu, ir pieņemta standarta darbības procedūru sistēma.	Nav pārskata ziņojumu, kuros būtu aplūkota dalībvalstu daudzgadu valsts kontroles plānu revīzija/analīze. Nav novērtējuma ziņojumu par tendencēm dalībvalstu norādījumu attīstībā vai par to kvalitāti. Nav statistikas datu (sadalījumā pa dalībvalstīm) par mācībām, kas adresētas pārtikas apritē iesaistītajiem tirgus dalībniekiem. Nav novērtējuma par ietekmi, kāda ir ES finansējumam, kas izlietots, lai īstenotu higiēnas un pārtikas nekaitīguma standartus.

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Uzlabojumi	Trūkumi
4	ĪZ Nr. 20/2012	Vai struktūrpasākumu finansējums sadzīves atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras projektiem efektīvi palīdz dalībvalstīm sasniegt ES atkritumu politikas mērķus	*Ex ante* nosacījumi nodrošina to, ka eksistē atkritumu apsaimniekošanas plāni, un sasaista ES atbalstu ar sasniegto. Labāka atkritumu daudzumu definīcija. Norādījumi un informācijas izplatīšana par atkritumu apsaimniekošanas plāniem. Veikti pasākumi atkritumu samazināšanai un produktu otrreizējai pārstrādei. Precizēts, ko nozīmē atkritumu apstrāde.	Nav pārliecības, ka atkritumu apsaimniekošanas plānos aprakstītās darbības nodrošina atkritumu apstrādi pirms to apglabāšanas poligonos un ka uzmanība ir pievērsta atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūrām, kas apstrādā uz vietas sašķirotus atkritumus. Nav pārliecības, ka atkritumu uzraudzības sistēmas un datubāzes sniedz ticamus datus. Netiek sistemātiski piemērota proporcionāli samazināta palīdzība. Nav noteikti atkritumu novēršanas mērķlielumi.
5	ĪZ Nr. 23/2012	Vai ar ES struktūrpasākumiem ir veiksmīgi atbalstīta degradētu rūpniecisku un militāru teritoriju atjaunošana	Skaidri tiek veicināta integrēta ilgtspējīga pilsētu attīstība un atjaunošana. Atjaunošana un pamestu rūpniecisku teritoriju attīrīšana ir prioritāte 2014.–2020. gadam. Ir izstrādāta definīcija un norādījumi par to, kā īstenot principu "piesārņotājs maksā". Tiek pārbaudīta atbilstība ES valsts atbalsta noteikumiem, un starpposma maksājumus neievērošanas gadījumā var atcelt. Ir izdoti turpmāki norādījumi, lai atgādinātu dalībvalstīm par pienākumu noteikt trūkstošā finansējuma apmēru.	Nav ES standartu piesārņotu teritoriju un to radītā vides un veselības apdraudējuma nozīmes noteikšanai. Nav ES metodikas konkrētai teritorijai piemērotu atveseļošanas standartu definēšanai. Netiek sekots tam, kā tiek piemērotas atlīdzināšanas klauzulas.
6	ĪZ Nr. 5/2013	Vai ES kohēzijas politikas līdzekļi tiek lietderīgi izmantoti ceļu vajadzībām	Jaunajos 2014. gadā publicētajos norādījumos par izmaksu/ieguvumu analīzi ir iekļauta izpēte par ceļu projekta gadījumu, norādot izmaksu sadalījumu un galvenos iemeslus atšķirībām vienības izmaksās. Galvenie izmaksu/ieguvumu analīzes principi ir plašāk izklāstīti tiesību aktos un norādījumos. Turpmāka lielo ceļu projektu un Eiropas Infrastruktūras savienošanas instrumenta projektu līdzfinansēšana iespējama ar nosacījumu, ka tiek veikta izmaksu/ieguvumu analīze, tostarp priekšizpēte, iespēju analīze un pieprasījuma analīze ar satiksmes prognozēm un modelēšanu. Neatkarīgi eksperti pārbauda kvalitāti. Notiek paraugprakses apmaiņa saistībā ar satiksmes prognozēm, un dalībvalstīm tiek sniegta īpaša palīdzība (*JASPERS*).	Vienības izmaksu aprēķināšanas modelis vēl nav pilnībā pabeigts. Bažas saglabājas par tiem nelielajiem projektiem, kurus pilnībā izstrādā, atlasa un īsteno dalībvalsts līmenī. Nav ES mēroga izmaksu atsauces datubāzes.

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Uzlabojumi	Trūkumi
7	ĪZ Nr. 17/2013	ES finansējums klimata jomā kā daļa no ārējā atbalsta	Publicēts ceļvedis klimata politikas finansējuma jomā. Komisija ir izdevusi ziņošanas vadlīnijas un ierosinājusi metodoloģiju papildināmības noteikšanai. Ir izklāstītas saistību apropriācijas. Pasaules klimata pārmaiņu alianses neatkarīgs novērtējums ir publiski pieejams. 2015. gadā ir pieņemts klimata diplomātijas rīcības plāns. Ir izveidotas un regulāri sanāk kopā ekspertu darba grupas.	Nav rādītāja, kas ļautu spriest, vai mērķis novirzīt 20 % ES izdevumu attīstības palīdzībai klimata politikas jomā ir sasniegts. Neatkarīgā novērtējumā tikai īsi novērtēts, kāpēc lielākā daļa dalībvalstu neizvēlējās līdzfinansēt Pasaules klimata pārmaiņu aliansi.
8	ĪZ Nr. 14/2013	Eiropas Savienības tiešais finansiālais atbalsts Palestīniešu pašpārvaldei	Apzinātas saiknes starp ES un Palestīniešu pašpārvaldes rīcības plānu un ES atbalstu Palestīnai. ES atbalsts tiek plānots kā daudzgadu atbalsts. Uz rezultātiem vērstais satvars ietver konkrētus un laikā ierobežotus rādītājus. Tika izmantoti konkursi. Pieņemts lēmums pārtraukt finansēt ierēdņu algas un pensijas Gazas sektorā. Konkrēti jautājumi, kas saistīti ar ES atbalstu, ir risināti tehniskās sanāksmēs ar Izraēlas iestādēm.	Nosacījumi nav piemēroti sistemātiski. Vēl nav saņemti dokumenti par to, kā tiek īstenots lēmums par algām un pensijām. Komisija un EĀDD nav sagatavojuši detalizētu rīcības plānu par pasākumiem, kas Izraēlai jāveic, lai uzlabotu Palestīnai sniegtā ES atbalsta efektivitāti; abas iestādes nav arī izmantojušas potenciālo sviras efektu, ko radītu plašāka ES un Izraēlas sadarbības sistēma.

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Uzlabojumi	Trūkumi
9	ĪZ Nr. 13/2013	ES attīstības palīdzība Vidusāzijai	ES vērtības tiek popularizētas, izmantojot pragmatiskāku un elastīgāku pieeju. Nozaru skaits ir samazināts. Sagatavotas aplēses par vajadzīgajiem cilvēkresursiem (cilvēkgados). Tiek piemēroti budžeta atbalsta nosacījumi. Tiek uzraudzīta publisko finanšu pārvaldība, ir īstenoti pretkorupcijas pasākumi. Tiek izstrādātas jaunas programmas. Galvenie rezultatīvie rādītāji tiek paziņoti un uzraudzīti.	Netiek paziņotas administratīvās izmaksas (cilvēkresursi, aprīkojums t. tml.) reģionālā vai valsts līmenī. Nav ziņojumu par faktiskajiem izdevumiem salīdzinājumā ar plānotajiem un par mērķiem, kas sasniegti reģionālā līmenī.
10	ĪZ Nr. 9/2013	ES atbalsts pārvaldībai Kongo Demokrātiskajā Republikā	Uzlabota plānošana – tā vairāk vērsta arī uz lauku un infrastruktūras attīstību. Vides programmas izstrādē bija iesaistīti vietējie dalībnieki; tiek risinātas viņu vajadzības. Notiek politiskais dialogs. ES ir atkārtoti uzsvērusi, cik svarīgi ir, lai vēlēšanas notiktu, kā prasīts konstitūcijā. Dabas resursu pārvaldības pārredzamība ir uzlabojusies. Labākai pārvaldībai, pārredzamībai un pārskatatbildībai ir bijusi pozitīva ietekme uz krāpšanas un korupcijas mazināšanu. Komisija identificē galvenos riskus un ierosina to mazināšanas pasākumus. ES atbalstu saņemošo nozaru skaits ir mazāks nekā iepriekšējā periodā. Rādītāji parasti ir laikā ierobežoti un reālistiskāki. Programmas grozījumi ir dokumentēti. Vadītāji ir rīkojuši sanāksmes un snieguši kopīgus paziņojumus.	Komisija neparedz īpašus līdzekļus vēlēšanu procesa atbalstam. Politiskais dialogs par prezidenta un likumdevēja vēlēšanām joprojām nav efektīvs. Valsts indikatīvajā programmā nav paredzēts atbalsts ārējās revīzijas procesa pastiprināšanai un valsts pārraudzības iestādēm. Nav labi formulētu korupcijas rādītāju. Programmā nav paredzēta pretkorupcijas likumu ieviešana. Daudzas svarīgas tematiskās grupas nav aktīvas. Kopumā tām trūkst informācijas par savu misiju, mērķiem, stratēģijām, budžetu, pienākumiem, kā arī koordinācijas starp dalībniekiem.

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Uzlabojumi	Trūkumi
11	ĪZ Nr. 4/2013	ES sadarbība ar Ēģipti pārvaldības jomā	Ierobežots skaits apzināto cilvēktiesību un demokrātisko brīvību prioritāšu. Attiecīgais dialogs ir atsākts. Palielināts finansējums Eiropas Demokrātijas un cilvēktiesību instrumentam un pilsoniskās sabiedrības organizācijai. Nodrošināta dažādu instrumentu saskaņošana un pienācīga līdzekļu sadale starp tiem. Ceļvedis paredz īpašu atbalstu pilsoniskās sabiedrības organizācijai, un Finanšu regula atļauj šo procedūru paātrināt. Sanāksmēs tiek uzsvērta publisko finanšu pārvaldība un cīņa pret korupciju. Tiek piemēroti nosacījumi: Komisija ir apturējusi budžeta atbalsta darbības Ēģiptē.	
12	ĪZ Nr. 12/2012	Vai Komisija un *Eurostat* ir uzlabojuši precīzas un ticamas Eiropas statistikas izstrādes procesu	Eiropas statistikas sistēma ir pilnveidota. Tiesiskais regulējums ir grozīts, atzīstot prakses kodeksa svarīgumu. Eiropas Statistikas pārvaldības konsultatīvā padome bija iesaistīta salīdzinošajās izvērtēšanās, kuras tagad ir publiski pieejamas. ES statistikas programmai ir izstrādātas vadlīnijas un procedūras. Prioritātes ir pārskatītas. Regulāri tiek ziņots par virzību saistībā ar modernizācijas projektu īstenošanu. Lai paaugstinātu efektivitāti, tiek analizētas personāla izmaksas. Iepirkuma vadlīnijas uzlabo konkurenci.	Nepieciešamas pārredzamas un objektīvas procedūras, lai pieņemtu darbā un atlaistu no darba statistikas biroju vadītājus. Joprojām ir apgrūtināta piekļuve datiem un to efektīva izmantošana. Bažas rada statistikas datu un resursu koordinēšana. Vēl nav izveidota pārraudzības funkcija verifikāciju un inspekciju pārraudzīšanai.

Nr.	ĪZ	Ziņojuma nosaukums	Uzlabojumi	Trūkumi
13	ĪZ Nr. 2/2013	Vai Komisija ir nodrošinājusi Septītās pētniecības pamatprogrammas efektīvu īstenošanu	Ar programmu "Apvārsnis 2020"ir ieviesta lielāka elastība ziņošanā par izmaksām. Racionalizētas prasības pieteikumu iesniedzējiem. Pateicoties Kopējam atbalsta centram, labāk saskaņota Septītās pamatprogrammas pārvaldība. Integrētas IT darbplūsmas, rādītāji, kopējais revīzijas dienests. Kopīgās tehnoloģiju ierosmes satvars ir elastīgāks.	Kopējais atbalsta centrs neietver Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūtu (EIT), un EIT noteikumi nav konsekventi saskaņoti ar "Apvārsnis 2020" regulējumu, tāpēc attiecībā pret saņēmējiem tie ir neefektīvi. Komisija nav īstenojusi efektīvus pasākumus, lai garantētu riska dalīšanas finanšu mehānisma tiesību pārņēmēja papildināmību. To apstiprināja neatkarīga novērtēšana 2016. gada novembrī; tā pauda bažas par 28 % projektu nepapildināmību un ieteica noteikt skaidrus atlases kritērijus, lai papildināmību garantētu.

Komisijas atbildes

ĪZ Nr. 12/2012.

Nodrošināts atbilstošs tiesiskais regulējums un nepieciešamie aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu pārskatāmas Eurostat *ģenerāldirektora iecelšanas un atlaišanas procedūras, vienlaikus garantējot pilnīgu neatkarības principa ievērošanu, kā to šajā jautājumā nosaka Regula (EK) Nr. 223/2009.*

Pārskatāmību apliecina nesenā procedūra saistībā ar Eurostat *ģenerāldirektora amatu, uz ko varēja pieteikties kandidāti no malas. Turklāt* ESGAB *neatkarīgajai pārskatu sniegšanai par Komisijas (*Eurostat*) īstenoto prakses kodeksu visvairāk par labu liecina tas, ka tā nebija tieši iesaistīta* Eurostat *ģenerāldirektora iecelšanā. Visbeidzot, iestāžu attiecības starp Eiropas Parlamentu, Padomi un Komisiju ir noturīgas, piemēram, attiecībā uz likumdošanas procedūru, turklāt tās arī padara Komisiju kopumā atbildīgu Parlamentam. Regulā (EK) Nr. 223/2009 paredzētais ikgadējais dialogs par statistikas jautājumiem tiecas nodrošināt pieņemamu Parlamenta iesaistīšanos un tā informēšanu par statistikas jautājumiem, arī nosakot, ka jaunieceltais* Eurostat *ģenerāldirektors pēc iecelšanas nekavējoties ieradīsies attiecīgajā Parlamenta komitejā.*

3.3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU ĪSTENOŠANAS PĀRBAUDE DARBĪBAS REZULTĀTU JOMĀ

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā īstenots	Īstenošana ir sākta		Nav īstenots	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2013	Komisijai formulētie ieteikumi. **1. ieteikums.** Pie nākamās izdevības, kad tiks pārskatīta Finanšu regula, racionalizēt ziņošanu par darbības rezultātiem.			X				
	2. ieteikums. Lai sniegtu lasītājam skaidrāku pārskatu par gūtajiem sasniegumiem, nodrošināt, ka novērtējuma ziņojumā tiek iekļauts kopsavilkums, kurā apkopota visa pieejamā informācija par virzību uz "Eiropa 2020" mērķiem.			X				
	3. ieteikums. Turpmāk jāattīsta sava darbības rezultātu pārvaldības un ziņošanas sistēma tā, lai ģenerāldirektoru ikgadējos ticamības apliecinājumos ļautu Komisijai uzņemties atbildību par pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par ES budžeta devumu politikas sasniegumos.				X			

4. NODAĻA

Ieņēmumi

SATURS

	Punkts
Ievads	4.1-4.6
Ieņēmumu īss apraksts	4.2-4.5
Revīzijas tvērums un pieeja	4.6
Darījumu pareizība	4.7
Gada darbības pārskatu un citu iekšējās kontroles sistēmu elementu pārbaude	4.8-4.20
NKI un PVN atrunu pārskats un TPR neatrisinātie jautājumi	4.9
Globalizācijas ietekme uz nacionālajiem kontiem saskaņā ar EKS 2010	4.10-4.13
TPR pārvaldība	4.14-4.18
Komisijas veiktie EEZ/EBTA un dalībvalstu iemaksu aprēķini pēc 2014. gada LPR stāšanās spēkā	4.19
Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi	4.20
Secinājums un ieteikumi	4.21-4.23
Secinājums	4.21
Ieteikumi	4.22-4.23

4.1. pielikums.	Darījumu pārbaužu rezultāti ieņēmumu jomā
4.2. pielikums.	Spēkā esošo NKI atrunu, PVN atrunu un TPR neatrisināto jautājumu skaits katrā dalībvalstī 2016. gada 31. decembrī
4.3. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude ieņēmumu jomā

IEVADS

4.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti mūsu konstatējumi par ieņēmumiem, kuros ietilpst *pašu resursi* un citi ieņēmumi. Ieņēmumu sadalījums 2016. gadā ir atspoguļots ***4.1. izcēlumā***.

4.1. izcēlums. Ieņēmumu sadalījums 2016. gadā

(miljardi EUR)

Kopējie ieņēmumi 2016. gadā ([1])	**144,7**

([1]) Šī summa attiecas uz ES budžeta ieņēmumiem. Finanšu darbības rezultātu pārskatā summas ir izklāstītas citādi, saskaņā ar uzkrājumu grāmatvedības sistēmu. Līdz ar to finanšu darbības rezultātu pārskatā ES ieņēmumi ir 146,2 miljardi EUR.

Avots: Eiropas Savienības 2016. gada konsolidētie pārskati.

Ieņēmumu īss apraksts

4.2. Ieņēmumu lielāko daļu (91 %) veido pašu resursi, un tos iedala trīs kategorijās.

— No *nacionālā kopienākuma* **(NKI) iegūtie pašu resursi** veido 66 % no ES ieņēmumiem, un tie līdzsvaro ES budžetu pēc tam, kad ir aprēķināti ieņēmumi no visiem citiem avotiem. Katras dalībvalsts iemaksas ir proporcionālas to nacionālajam kopienākumam ([1]).

([1]) Sākotnējo aprēķinu pamatā ir NKI prognoze. Starpību starp prognozēto un galīgo NKI koriģē turpmākajos gados, un šī starpība lielākoties ietekmē pašu resursu sadalījumu starp dalībvalstīm, nevis kopējo iekasēto summu.

— **Tradicionālie pašu resursi (TPR)** atbilst 14 % ES ieņēmumu. Tajos ietilpst ievedmuitas nodokļi (20,0 miljardi EUR) un cukura ražošanas nodevas (0,1 miljards EUR). Tos abus iekasē dalībvalstis. ES budžetā ieskaita 80 % no kopsummas, atlikušos 20 % dalībvalstis patur iekasēšanas izmaksu segšanai.

— **Pašu resursi no pievienotās vērtības nodokļa (PVN)** ES ieņēmumos sniedz 11 %. Iemaksas šajā pašu resursu sadaļā aprēķina, piemērojot vienotu likmi dalībvalstu saskaņotā PVN novērtējuma bāzei.

4.3. Ieņēmumos ietilpst arī summas, kas iegūtas no citiem avotiem. Pats nozīmīgākais avots ir iemaksas un atmaksājumi saistībā ar Savienības līgumiem un programmām (5,9 miljardi EUR jeb 4 % no ES ieņēmumiem), kā arī naudas sodi un sankcijas (3,1 miljards EUR jeb 2 % no ES ieņēmumiem).

4.4. 2016. gada 1. oktobrī stājās spēkā jauns lēmums par ES pašu resursu sistēmu (2014. gada LPR) ([2]). Tā kā tas tika piemērots ar atpakaļejošu spēku, sākot ar 2014. gada 1. janvāri, Komisija attiecīgi pārrēķināja dalībvalstu iemaksas par 2014. un 2015. gadu. Tā koriģēja arī plānotās iemaksas par 2016. gadu ([3]).

4.5. Kā 2014. gada LPR pārrēķins ir ietekmējis no pašu resursiem iekasēto ieņēmumu summu 2014. un 2015. gadā kopā, ir atspoguļots ***4.2. izcēlumā***. Savukārt ***4.3. izcēlumā*** ir parādīta ietekme, ko konkrētām dalībvalstīm ir radījis iemaksu pārrēķins par 2014. un 2015. gadu kopā. Šis pārrēķins nav mainījis ES ieņēmumu kopsummu.

([2]) Padomes 2014. gada 26. maija Lēmums 2014/335/ES, Euratom par Eiropas Savienības pašu resursu sistēmu (OV L 168, 7.6.2014., 105. lpp.).

([3]) Dalībvalstu iemaksas pārrēķināja, ņemot vērā šādus elementus:
— samazināta PVN resursu piesaistīšanas likme 0,15 % apmērā attiecas uz Vāciju, Nīderlandi un Zviedriju, bet pārējām dalībvalstīm tā paliek 0,3 % apmērā,
— vienreizējā maksājuma samazinājumi NKI maksājumiem tika piešķirti Austrijai, Dānijai, Nīderlandei un Zviedrijai,
— iekasēto TPR ieturējuma likmi samazināja līdz 20 % (no iepriekšējiem 25 %),
— pašu resursu vajadzībām NKI ir aprēķināts saskaņā ar EKS 2010 (iepriekš – saskaņā ar EKS 95). Sk. 10. zemsvītras piezīmi.

4.2. izcēlums. Jaunā pašu resursu lēmuma ietekme uz summām, kas iekasētas no konkrēta pašu resursu avota 2014. un 2015. gadā

(miljardi EUR)

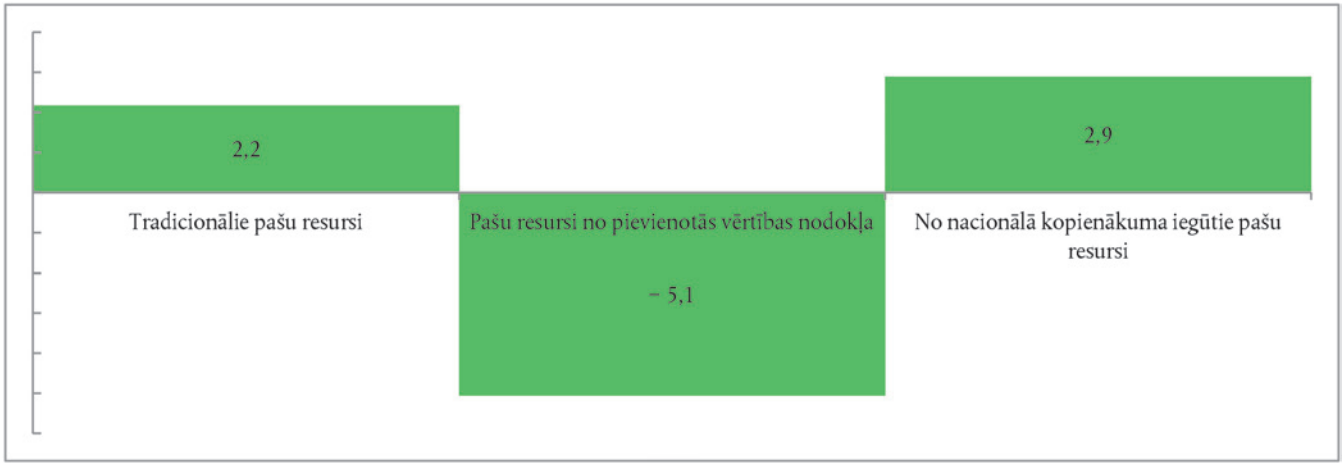

Avots: Eiropas Savienības 2016. gada konsolidētie pārskati.

4.3. izcēlums. Jaunā pašu resursu lēmuma ietekme uz konkrētu dalībvalstu iemaksām 2014. un 2015. gadā

(miljardi EUR)

Avots: Eiropas Savienības 2016. gada konsolidētie pārskati.

Revīzijas tvērums un pieeja

4.6. Piemērojot ***1.1. pielikumā*** aprakstīto revīzijas pieeju un metodes, 2016. gadā attiecībā uz ieņēmumiem mēs pārbaudījām:

a) Komisijas izdotu 55 iekasēšanas rīkojumu ([4]) izlasi, kura ir veidota tā, lai būtu reprezentatīva visā ieņēmumu avotu klāstā;

b) vai Budžeta ģenerāldirektorāta (Budžeta ĢD) un *Eurostat gada darbības pārskati* saistībā ar ieņēmumu *pareizību* atspoguļoja tādu informāciju, kas kopumā atbilda mūsu iegūtajiem rezultātiem;

c) Komisijas sistēmas, ar kurām:

   i) nodrošina, ka dalībvalstu NKI un PVN dati ir atbilstoši kā pamats pašu resursu iemaksu aprēķinam, kā arī tās Komisijas sistēmas, ko izmanto šo iemaksu aprēķinam un iekasēšanai ([5]);

   ii) pārvalda TPR, tostarp procedūras, ko izmanto, lai uzraudzītu, kā dalībvalstis revidē muitas nodokļus pēc tam, kad preces ir ievestas Eiropas Savienībā (pēcmuitošanas revīzijas);

   iii) pārvalda naudas sodus un sankcijas;

   iv) aprēķina Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas (EBTA) valstu iemaksas saskaņā ar Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu (EEZ līgumu) ([6]); sistēmas, kas attiecas uz korekcijas mehānismiem; ietekmi, ko uz dalībvalstu iemaksām 2014. un 2015. gadā ir atstājusi 2014. gada LPR stāšanās spēkā;

d) TPR uzskaites sistēmas ([7]), tostarp pēcmuitošanas revīzijas, trīs atlasītās dalībvalstīs (Beļģijā, Bulgārijā un Zviedrijā) ([8]).

([4]) Iekasēšanas rīkojums ir dokuments, kurā Komisija reģistrē tai pienākošās summas.

([5]) Revīzijas sākumpunkts bija dalībvalstu sagatavotā saskaņotā PVN bāze un NKI dati, par kuriem bija panākta vienošanās. Mēs tieši nepārbaudījām statistiku un datus, kurus sniedza Komisija un dalībvalstis.

([6]) Saskaņā ar EEZ līgumu ES budžetā iemaksas veic Islande, Lihtenšteina un Norvēģija. Arī Šveice veic maksājumus ES budžetā, taču saskaņā ar citiem līgumiem.

([7]) Revīzijas laikā mēs izmantojām datus, kas pieejami apmeklēto dalībvalstu TPR uzskaites sistēmās. Mēs nevarējām pārbaudīt nedeklarēto importu vai to importu, kas nebija nonācis muitas uzraudzībā.

([8]) Šīs trīs dalībvalstis tika atlasītas saskaņā ar rotācijas principu, ņemot vērā iemaksu apjomu.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

4.7. Apskats par *darījumu* pārbaudes rezultātiem ir sniegts ***4.1. pielikumā***. No 55 pārbaudītajiem darījumiem nevienā nebija *kļūdu*.

GADA DARBĪBAS PĀRSKATU UN CITU IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMU ELEMENTU PĀRBAUDE

4.8. Kā paskaidrots 4.6. punktā, mēs atlasījām un pārbaudījām vairākas sistēmas. Turpmākie komentāri neietekmē mūsu kopējo atzinumu par ES ieņēmumiem (sk. 1. nodaļu), taču tajos norādīts uz jomām, kur iespējams vēl vairāk uzlabot ieņēmumu aprēķinu un iekasēšanu.

NKI un PVN atrunu pārskats un TPR neatrisinātie jautājumi

4.9. Ja Komisija konstatē gadījumus, kad pastāv potenciāla neatbilstība pašu resursu regulām ([9]), tā atzīmē, ka šie dati ir atvērti un ka uz tiem var attiekties grozījumi. Attiecībā uz NKI un PVN šo procedūru dēvē par atrunu noteikšanu, bet attiecībā uz TPR – par neatrisināto jautājumu formulēšanu. 2016. gada beigās nebija atceltas divas NKI atrunas. PVN atrunu un TPR neatrisināto jautājumu skaits bija līdzīgs to skaitam iepriekšējos gados. Neatcelto NKI un PVN atrunu un TPR neatrisināto jautājumu skaits katrai dalībvalstij ir sniegts ***4.2. pielikumā***. Šo atrunu un neatrisināto jautājumu ietekme vēl ir jānosaka, tāpēc iespējamas izmaiņas dalībvalstu iemaksās.

([9]) Padomes 2014. gada 26. maija Regula (ES, Euratom) Nr. 609/2014 par metodēm un procedūru, lai darītu pieejamus tradicionālos, PVN un NKI pašu resursus, un par pasākumiem, lai izpildītu kases vajadzības (OV L 168, 7.6.2014., 39. lpp.), un Padomes 2014. gada 26. maija Regula (ES, Euratom) Nr. 608/2014, ar ko nosaka Eiropas Savienības pašu resursu sistēmas īstenošanas pasākumus (OV L 168, 7.6.2014., 29. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

Globalizācijas ietekme uz nacionālajiem kontiem saskaņā ar EKS 2010

4.10. 2014. gada LPR ir noteikts, ka, apkopojot NKI datus pašu resursu vajadzībām, ir jāizmanto EKS 2010 ([10]) uzskaites sistēma, nevis EKS 95 sistēma ([11]). Abām sistēmām ir viena svarīga atšķirība, proti, kā tiek uzskaitīti pētniecības un attīstības izdevumi. Saskaņā ar EKS 95 sistēmu pētniecības un attīstības izdevumus reģistrēja kā kārtējos izdevumus, bet EKS 2010 sistēmā tos reģistrē kā investīcijas ([12]). Starptautiski uzņēmumi ekonomisku vai fiskālu apsvērumu dēļ var bez grūtībām pārnest pētniecības un attīstības aktīvus no vienas valsts uz otru.

4.11. Mēs salīdzinājām prognozes ar provizoriskajiem NKI datiem visām dalībvalstīm. Atšķirības kopumā nebija nozīmīgas. Tomēr Īrijas paziņotais NKI bija ievērojami pieaudzis 2015. gadā. Tas skaidrojams ar to, ka starptautiskie uzņēmumi bija pārvietojuši uz Īriju pētniecības un attīstības aktīvus (sk. ***4.4. izcēlumu***).

([10]) Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēma (EKS 2010) ir jaunākā starptautiski saderīgā ES uzskaites sistēma. To izmanto, lai sistemātiski un detalizēti aprakstītu ekonomiku. Sk. Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 21. maija Regulu (ES) Nr. 549/2013 par Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmu Eiropas Savienībā (OV L 174, 26.6.2013., 1. lpp.).

([11]) Padomes 1996. gada 25. jūnija Regula (EK) Nr. 2223/1996 par Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmu Kopienā (OV L 310, 30.11.1996., 1. lpp.).

([12]) Izmaiņas nacionālo kontu noteikumos (no EKS 95 uz EKS 2010) par pētniecības un attīstības izdevumu uzskaiti izraisīja dalībvalstu NKI pieaugumu. Saskaņā ar Komisijas nesen veikto aplēsi šo izmaiņu rezultātā caurmēra palielinājums noteiktajā NKI bija 2,0 %.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.4. izcēlums. Pētniecības un attīstības aktīvu pārvietošana: ietekme uz Īrijas nacionālajiem kontiem

2016. gada septembrī Īrija informēja Komisiju, ka 2015. gadā tās NKI ir palielinājies par 23,9 % (jeb par 39,4 miljardiem EUR). Šis pieaugums radās tāpēc, ka daži starptautiski uzņēmumi pārnesa uz Īriju lielu apjomu nemateriālo aktīvu. Tie galvenokārt bija kapitalizēti pētniecības un attīstības izdevumi, kas bilancē iegrāmatoti kā intelektuālā īpašuma produkti (IĪP). Šo IĪP specifikācijas izmanto kā pamatu, slēdzot ražošanas apakšuzņēmuma līgumus dažādās pasaules valstīs.

Turklāt gadījumos, ja pārvieto pētniecības un attīstības aktīvus, NKI datu apkopošanu sarežģī šādi faktori:

— rezidences kritēriju piemērošana. Saskaņā ar EKS 2010 ar šiem aktīviem saistītā izlaide ir jāieraksta tajā valstī, kur šos aktīvus faktiski pārvalda,

— aktīvu vērtēšana. Īrijā šo informāciju pakļāva sasaistu pārbaudei ar uzņēmumu finanšu pārskatiem.

4.12. Komisija nekavējoties reaģēja uz Īrijas iesniegto NKI datu pieaugumu un pārbaudīja, cik pamatota ir metode, kas izmantota Īrijas nacionālo kontu datu apkopošanai. Komisija arī izsūtīja dalībvalstīm aptauju par pētniecību un attīstību, kā arī par citiem ar starptautisku uzņēmumu darbību saistītiem problēmjautājumiem. Dalībvalstu atbildes liecināja, ka tām nav pietiekamas informācijas par šo tēmu. Tādējādi Komisijas rīcībā nonāca tikai ierobežota informācija par to, kā šos problēmjautājumus risina, apkopojot NKI datus.

4.13. Tāpēc Komisijai būs jāveic papildu darbs, lai noskaidrotu, kāda varētu būt starptautisko uzņēmumu darbību potenciālā ietekme uz nacionālajiem kontiem gan attiecībā uz metodoloģiju, gan verifikāciju. Tā kā NKI dati, ko izmantos pašu resursu aprēķinam laika periodā no 2010. gada, vēl nav galīgi ([13]), dalībvalstu iemaksas joprojām var koriģēt.

KOMISIJAS ATBILDES

4.12. *Kopīga atbilde uz 4.11., 4.12. un 4.13. punktu.*

Šis jautājums ir ļoti prioritārs, un patlaban ar to nodarbojas pārbaudes cikla ietvaros.

Komisija pašlaik izmeklē vairākus citus šīs parādības piemērus. Ar dalībvalstu pārstāvjiem ir izveidota augsta līmeņa darba grupa, kuras viens no pirmajiem uzdevumiem ir izveidot "agrīnās brīdināšanas" procedūru. Valstu statistikas iestāžu pienākums ir informēt Eurostat, *tiklīdz tām ir zināms par nozīmīgu pārstrukturēšanās gadījumu valsts līmenī, turklāt skartajās dalībvalstīs katrā gadījumā atsevišķi tiks izveidota* ad hoc *darba grupa, kura vienosies par konkrētā gadījuma metodoloģiskajiem un datu apkopošanas aspektiem.*

Šīs iniciatīvas panākumi ir atkarīgi, no vienas puses, no starptautisko uzņēmumu un valstu statistikas iestāžu savstarpējās sadarbības līmeņa, un, no otras puses, no sadarbības, īpaši no informācijas apmaiņas, starp valstu statistikas iestādēm dažādās dalībvalstīs.

([13]) Šos datus var pārskatīt četrus gadus, pēc kuriem iestājas noilgums, ja vien Komisija nav formulējusi atrunas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

TPR pārvaldība

4.14. Reizi mēnesī katra dalībvalsts nosūta Komisijai pārskatu par iekasētajiem muitas nodokļiem un cukura ražošanas nodevām (A konta pārskats) un reizi ceturksnī – par aprēķinātajiem nodokļiem, kuri A konta pārskatā nav iekļauti (B konta pārskats).

4.15. Mēs pārbaudījām TPR iekasēšanu Beļģijā, Bulgārijā un Zviedrijā. Mūsu analīze bija virzīta uz to, kā tika apkopoti A konti, kādas procedūras tika izmantotas, lai iekasētu summas, kas ierakstītas B kontos, un uz pēcmuitošanas revīzijām (sk. 4.6. punktu). A kontu apkopošanā mēs nekonstatējām nekādas būtiskas problēmas, taču B kontu pārvaldībā atklājām regulārus trūkumus ([14]).

4.15. *Neskatoties uz to, ka valstu muitas iestādēm ir rūpīgi jāpārvalda savi B konti, ir skaidri redzams, ka šāda veida kontā – problemātisku gadījumu apkopojumā – vienmēr ir trūkumu risks. Šā iemesla dēļ katrā Komisijas veiktajā pārbaudē iekļauj attiecīgās muitas iestādes(-žu) B kontu pārbaudes. Komisija kopā ar attiecīgajām dalībvalstīm turpinās pievērst uzmanību Revīzijas palātas konstatētajiem trūkumiem.*

4.16. Preces var pakļaut muitas pārbaudēm pēc tam, kad tās ir muitotas laišanai brīvā apgrozībā Eiropas Savienībā (nevis tad, kad tās importē). Šo procedūru dēvē par pēcmuitošanas pārbaudi, un tajā ietilpst arī pēcmuitošanas revīzija.

4.17. Tāpat kā iepriekšējos gados ([15]) mēs atklājām nepilnības saistībā ar to, kā dalībvalstis nosaka un atlasa importētājus pēcmuitošanas revīzijai un kā šīs revīzijas tiek veiktas. Zviedrijā un Bulgārijā pēcmuitošanas pārbaužu sistēma ir izveidota saskaņā ar Komisijas Muitas revīzijas rokasgrāmatu. Taču Beļģijā importētājus atlasa šo pārbaužu veikšanai atkarībā no atsevišķu darījumu parametriem, nevis atkarībā no uzņēmumu riska profiliem, un mēs ievērojām, ka pēcmuitošanas revīzijas parasti netika veiktas.

4.17. *Komisija vienmēr iesaka dalībvalstīm tradicionālo pašu resursu pārbaudēs ņemt vērā Komisijas Muitas revīzijas rokasgrāmatu, tostarp pēcmuitošanas revīziju sagatavošanā un īstenošanā. Komisija arī turpmāk mudinās dalībvalstis tā rīkoties. Pēcmuitošanas revīziju trūkumu Beļģijā pārbauda valsts iestādes.*

Komisija ar dalībvalstīm turpina strādāt pie vienotas riska pārvaldības sistēmas uzlabošanas muitas kontrolei saistībā ar finanšu riskiem, ievērojot ES muitas riska pārvaldības stratēģiju un rīcības plānu. Ir izveidotas projektu grupas, kuru uzdevums ir izstrādāt ES kopējos riska kritērijus un finanšu risku standartus un izskatīt iespēju izstrādāt papildu norādījumus jautājumos, kurus Eiropas Revīzijas palāta izvirzījusi saistībā ar pēcmuitošanas revīzijām. Skatīt arī atbildi uz 4.18. punktu.

([14]) Sk. 2015. gada pārskata 4.18. punktu, 2014. gada pārskata 4.22. punktu, 2013. gada pārskata 2.16. punktu un 2012. gada pārskata 2.32. un 2.33. punktu.

([15]) Sk. 2015. gada pārskata 4.15. un 4.16. punktu, 2014. gada pārskata 4.19. punktu, 2013. gada pārskata 2.14. punktu un 2012. gada pārskata 2.31. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.18. Komisija 2016. gada jūlijā ([16]) norādīja, ka sešas dalībvalstis ([17]) vai nu nemaz nav veikušas pēcmuitošanas revīzijas, vai arī nav sniegušas nekādu informāciju par šādām revīzijām ([18]). Šajās dalībvalstīs iekasēto muitas nodokļu apmērs atbilst apmēram 20 % no ES iekasētās kopsummas.

Komisijas veiktie EEZ/EBTA un dalībvalstu iemaksu aprēķini pēc 2014. gada LPR stāšanās spēkā

4.19. Mēs nekonstatējām nozīmīgas problēmas saistībā ar dalībvalstu iemaksu pārrēķinu pēc 2014. gada LPR stāšanās spēkā. Tomēr mēs atradām sīkas kļūdas EEZ/EBTA 2016. gada iemaksu aprēķinā. Atrastās kļūdas ir līdzīgas tām, ko atklājām iepriekšējā gadā ([19]).

Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi

4.20. Informācija, kas sniegta Budžeta ĢD un Eiropas Statistikas biroja publicētajos 2016. gada darbības pārskatos, apstiprina mūsu apsvērumus un secinājumus. Mēs atzīmējam, ka Budžeta ĢD ir formulējis *atrunu* par Apvienotās Karalistes neiekasētajiem TPR. Tā ir formulēta pēc *OLAF* veiktās izmeklēšanas par importa vērtējumu tekstilprecēm un apaviem, kas ievesti no Ķīnas; galīgo ziņojumu un ieteikumus *OLAF* publicēja 2017. gada martā. Atrunā minētā TPR summa vēl jāapstiprina, izmantojot informāciju, ko iesniegs Apvienotā Karaliste.

KOMISIJAS ATBILDES

4.18. *Komisija regulāri sniedz visām dalībvalstīm metodoloģiskus skaidrojumus, uzstāj, lai pārskati būtu precīzi un ticami un, ja vajadzīgs, aicina tās sniegt trūkstošo informāciju un/vai precizēt jau sniegto informāciju. Komisija turpinās izvērtēt dalībvalstu ziņojumus, kas iesniegti saskaņā ar Padomes Regulas (ES) Nr. 608/2014 6. pantu, un pārliecināt tās par nepieciešamību veikt atbilstošu kontroli, tostarp pēcmuitošanas revīzijas.*

Komisija ar dalībvalstīm apspriedīs 4.17. un 4.18. punktā minētos jaunos jautājumus, strādājot pie norādītā 4.17. punktā.

4.19. *Lai līdzekļu piesaistē izvairītos no kļūdām nākotnē, 2017. gada aprīlī izveidoja EEZ/EBTA izpildes rezultāta aprēķina iekšējo pārskatīšanas sistēmu.*

([16]) Padomdevējas komitejas pašu resursu jautājumos (*ACOR*) sanāksmē, kas notika 2016. gada 7. jūlijā, Komisija informēja par dalībvalstu 2015. gada ziņojumiem, kuri sagatavoti saskaņā ar Pašu resursu regulas 17. panta 5. punktu (Padomes 2000. gada 22. maija Regula (EK, Euratom) Nr. 1150/2000, ar ko īsteno Lēmumu 2007/436/EK, Euratom par Eiropas Kopienu pašu resursu sistēmu (OV L 130, 31.5.2000., 1. lpp.)).

([17]) Beļģija, Igaunija, Itālija, Portugāle, Rumānija un Slovēnija.

([18]) Iepriekšējos pārskatos (sk. 2013. gada pārskata 3. un 4. ieteikumu un 2014. gada pārskata 3. ieteikumu) mēs ieteicām Komisijai uzlabot esošos norādījumus par pēcmuitošanas revīzijām un mudināt dalībvalstis tos īstenot. Lai gan Komisija ir panākusi zināmu progresu šajā jomā, mūsu ieteikumi vēl nav pilnībā īstenoti.

([19]) Sk. 2015. gada pārskata 4.20. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājums

4.21. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka kļūdu līmenis ieņēmumos nav būtisks. Mēs uzskatām, ka mūsu pārbaudītās sistēmas, kas attiecas uz ieņēmumiem, kopumā darbojās efektīvi. Galvenie dažās dalībvalstīs mūsu novērtētie iekšējās kontroles mehānismi attiecībā uz TPR darbojās daļēji efektīvi.

Ieteikumi

4.22. Mūsu konstatējumi par to, kā ir izpildīti Palātas 2013. gada pārskatā sniegtie pieci ieteikumi, ir aprakstīti ***4.3. pielikumā*** ([20]). Komisija ir pilnībā īstenojusi divus ieteikumus, bet trīs – lielākajā daļā aspektu.

4.23. Pamatojoties uz šo pārbaudi, kā arī uz konstatējumiem un secinājumiem par 2016. gadu, mēs Komisijai esam sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus.

— **1. ieteikums.** Sadarbībā ar dalībvalstīm jāanalizē starptautisko uzņēmumu darbību potenciālā ietekme uz NKI aplēsi un jāsniedz norādījumi dalībvalstīm, kā traktēt šīs darbības, apkopojot nacionālos kontus.

Komisija piekrīt šim ieteikumam. Patlaban jau tiek pieliktas pūles, lai mudinātu dalībvalstis piešķirt šim darbam augstāku prioritāti un pirmām kārtām noteikt lielu starptautisku uzņēmumu profilu. Komisija sniegs norādes un vajadzības gadījumā noteiks atrunas. Skatīt arī kopīgo atbildi uz 4.11., 4.12. un 4.13. punktu.

— **2. ieteikums.** Pašreizējā NKI pārbaudes cikla laikā jāapstiprina, ka pētniecības un attīstības aktīvi ir pareizi atspoguļoti dalībvalstu nacionālajos kontos, un īpaša uzmanība jāpievērš šo aktīvu vērtēšanai un rezidences kritērijiem gadījumos, ja starptautisku uzņēmumu darbības tiek pārvietotas.

Komisija piekrīt šim ieteikumam. Pašreizējā pārbaudes ciklā pētniecībai un attīstībai ir pievērsta liela uzmanība. Attiecībā uz visām dalībvalstīm detalizēti pārbauda, kā notiek attiecīgo EKS 2010 noteikumu īstenošana un kāda ir globalizācijas ietekme.

([20]) Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaudei šogad mēs izvēlamies savu 2013. gada pārskatu, jo parasti Komisijai vajag pietiekami daudz laika, lai īstenotu mūsu ieteikumus.

4.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI IEŅĒMUMU JOMĀ

	2016	2015
IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE		
Darījumi kopā	**55**	55
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME		
Aplēstais kļūdu līmenis	**0,0 %**	0,0 %
Augstākā kļūdu robeža	0,0 %	
Zemākā kļūdu robeža	0,0 %	

4.2. PIELIKUMS

SPĒKĀ ESOŠO NKI ATRUNU, PVN ATRUNU UN TPR NEATRISINĀTO JAUTĀJUMU SKAITS KATRĀ DALĪBVALSTĪ 2016. GADA 31. DECEMBRĪ

Dalībvalsts	NKI atrunas (stāvoklis 31.12.2016.)	PVN atrunas (stāvoklis 31.12.2016.)	TPR neatrisinātie jautājumi (stāvoklis 31.12.2016.)
Beļģija	0	4	29
Bulgārija	0	2	4
Čehijas Republika	0	0	6
Dānija	0	3	19
Vācija	0	8	8
Igaunija	0	1	2
Īrija	0	12	12
Grieķija	2	8	26
Spānija	0	1	26
Francija	0	5	26
Horvātija	0	1	0
Itālija	0	4	18
Kipra	0	1	5
Latvija	0	2	2
Lietuva	0	0	0
Luksemburga	0	10	1
Ungārija	0	1	8
Malta	0	0	2
Nīderlande	0	5	46
Austrija	0	10	6
Polija	0	4	8
Portugāle	0	0	20
Rumānija	0	2	16
Slovēnija	0	0	4
Slovākija	0	0	2
Somija	0	4	10
Zviedrija	0	3	7
Apvienotā Karaliste	0	4	22
KOPĀ 31.12.2016.	**2**	**95**	**335**
KOPĀ 31.12.2015.	55	85	325

NKI ar procesiem saistītās īpašās atrunas tabulā nav iekļautas.
Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

4.3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE IEŅĒMUMU JOMĀ

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā īstenots	Īstenošana ir sākta		Nav īstenots	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2013	**1. ieteikums.** Komisijai jāmudina dalībvalstis sniegt izvērstākus paskaidrojumus par metodēm, ko tās izmanto datu apkopošanā attiecībā uz ēnu ekonomiku, un jāsekmē saskaņošana dalībvalstu starpā šajā jomā.	X						
	2. ieteikums. Komisijai jāievieš izvērsts rīcības plāns ar skaidriem atskaites punktiem problēmu novēršanai Grieķijas nacionālo kontu apkopošanā un cieši jāseko tā izpildei.	X						
	3. ieteikums. Komisijai jāizstrādā obligātie riska analīzes standarti pēcmuitošanas revīzijām, tostarp izmantojot informāciju esošajā importa datubāzē, lai dalībvalstis varētu labāk koncentrēties uz riskam vairāk pakļautiem importētājiem.		X					
	4. ieteikums. Komisijai jāmudina dalībvalstis izmantot esošās norādes un jāuzrauga, kā dalībvalstis īsteno pēcmuitošanas revīzijas.		X					*Komisija turpinās izvērtēt dalībvalstu ziņojumus, kas iesniegti saskaņā ar Regulas (ES, Euratom) Nr. 608/2014 6. pantu, un pārliecināt tās par nepieciešamību veikt atbilstošu kontroli, tostarp pēcmuitošanas revīzijas. Komisija vienmēr iesaka dalībvalstīm ņemt vērā Komisijas Muitas revīzijas rokasgrāmatu, tām veicot tradicionālās pašu resursu pārbaudes. Komisija 2017. gada pārbaudēs ir pieprasījusi dalībvalstīm apstiprināt, ka tās, sagatavojot un veicot pēcmuitošanas pārbaudes, izmanto minēto rokasgrāmatu. Šis ieteikums attiecas uz nepārtrauktu Komisijas pārraudzību, ko tā turpina īstenot.*

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā īstenots	Īstenošana ir sākta		Nav īstenots	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2013	**5. ieteikums.** Komisijai ieteikts mudināt dalībvalstis pareizi izmantot A un B kontus un nodrošināt, ka tie ir acīmredzami pilnīgi un pareizi.		X					*Saskaņā ar pašreizējo tiesisko regulējumu kontroles īstenošana ir dalībvalstu kompetencē. Savās pārbaudēs Komisija mudina dalībvalstis pareizi izmantot A un B kontus un turpinās to darīt arī turpmāk. Pārbaužu gaitā tā turpinās izskatīt A un B kontu izmantojumu un pieprasīs dalībvalstīm nodrošināt, lai tie būtu pilnīgi un pareizi.*

5. NODAĻA

Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai

SATURS

	Punkts
Ievads	5.1.–5.6.
Apakškategorijas "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" īss apraksts	5.2.–5.5.
Revīzijas tvērums un pieeja	5.6.
1. daļa. Darījumu pareizība	5.7.–5.27.
Galvenais skaitļos izsakāmo kļūdu avots ir saņēmēju deklarētu neattiecināmu izmaksu atlīdzināšana	5.9.–5.11.
Lielākā daļa skaitļos neizsakāmo kļūdu attiecās uz pētniecības un inovācijas projektiem	5.12.
Pamatprogramma "Apvārsnis 2020": vienkāršošana turpinās, taču jāiegulda vēl lielākas pūles	5.13.–5.19.
Gada darbības pārskati apstiprināja mūsu konstatējumus un secinājumus, bet mēs tajos konstatējām dažādas pieejas kļūdu īpatsvaru un riskam pakļauto summu izklāstā	5.20.–5.23.
Kopējais revīzijas dienests: jāpieliek ievērojamas pūles, lai uzlabotu plānošanas, uzraudzības un ziņošanas procesus pamatprogrammā "Apvārsnis 2020"	5.24.–5.27.
Secinājums un ieteikumi	5.28.–5.31.
Secinājums	5.28.–5.29.
Ieteikumi	5.30.–5.31.
2. daļa. Ar darbības rezultātiem saistīti jautājumi pētniecības un inovācijas projektos	5.32.–5.35.
Lielākajā daļa projektu bija sasniegti gaidītie tiešie rezultāti un koprezultāts	5.34.–5.35.

5.1. pielikums.	Darījumu pārbaužu rezultāti apakškategorijā "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai"
5.2. pielikums.	Apskats par kļūdām, kuras ietekmē vismaz 20 % no pārbaudītās vērtības apakškategorijā "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai"
5.3. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude apakškategorijā "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai"

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

5.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti mūsu konstatējumi saistībā ar *DFS* apakškategoriju "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai". Apskats par šīs apakškategorijas galvenajām darbībām un izdevumiem 2016. gadā ir sniegts ***5.1. izcēlumā***.

5.1. izcēlums. DFS 1.a apakškategorijas "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" sadalījums 2016. gadā

(miljardi EUR)

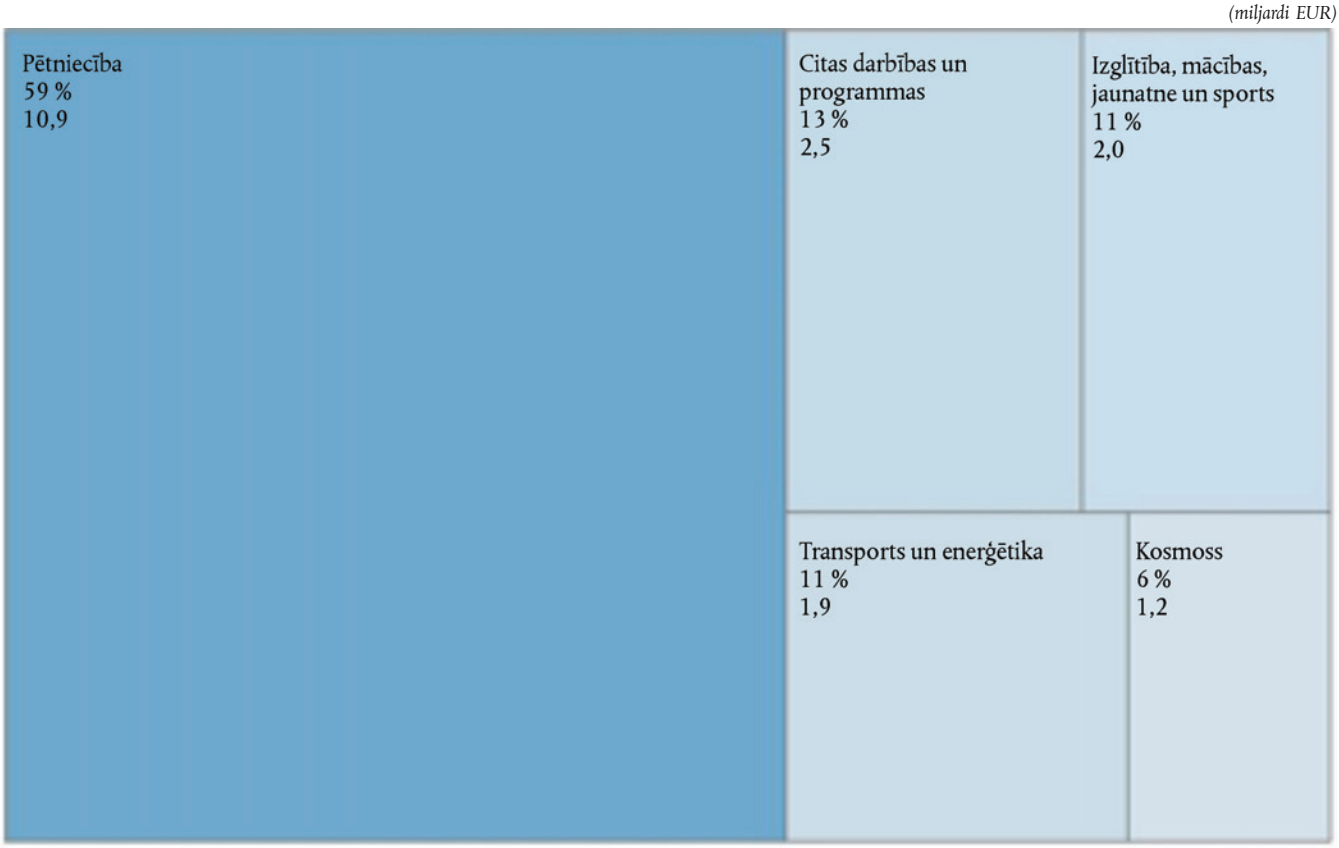

Maksājumi gadā kopā	18,5
– *avansi* ([1])	*12,2*
+ *dzēstie avansi* ([1])	*8,9*
Visa revidētā datu kopa	**15,2**

([1]) Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. ***1.1. pielikuma*** 10. punktu).

Avots: Eiropas Savienības 2016. gada *konsolidētie pārskati*.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Apakškategorijas "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" īss apraksts

5.2. Šīs apakškategorijas politikas mērķi ir uzlabot pētniecību un inovāciju, nostiprināt izglītības sistēmas un veicināt nodarbinātību, nodrošināt digitālo vienoto tirgu, veicināt atjaunojamos energoresursus un energoefektivitāti, modernizēt transporta nozari un uzlabot uzņēmējdarbības vidi, īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU).

5.3. Pētniecība un inovācija veido 59 % izdevumu, kurus īsteno ar Septīto pētniecības un tehnoloģiju attīstības pamatprogrammu 2007.–2013. gadam ("Septītā pētniecības pamatprogramma") un Pētniecības un inovācijas pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" 2014.–2020. gadam (pamatprogramma "Apvārsnis 2020").

5.4. Lielākā daļa izdevumu ir *dotācijas* publiskiem vai privātiem *saņēmējiem*, kuri piedalās projektos. Pēc dotācijas nolīguma vai finansēšanas lēmuma parakstīšanas Komisija veic avansa maksājumus saņēmējiem. Komisija atlīdzina ES finansētās izmaksas, ko deklarējuši saņēmēji, atskaitot izmaksātos avansus.

5.5. Galvenais risks, kas apdraud *darījumu pareizību*, ir tas, ka saņēmēji deklarē neattiecināmas izmaksas, kuras nav atklātas un izlabotas, pirms Komisija tās atlīdzina. Šis risks ir īpaši augsts attiecībā uz Septīto pētniecības pamatprogrammu, kurā ir sarežģīti attiecināmības noteikumi, ko saņēmēji bieži nepareizi interpretē (īpaši tie saņēmēji, kuri ir mazāk iepazinušies ar noteikumiem, piemēram, MVU, pirmreizējie dalībnieki un struktūras trešās valstīs).

Revīzijas tvērums un pieeja

5.6. Piemērojot ***1.1. pielikumā*** aprakstīto revīzijas pieeju un metodes, 2016. gadā attiecībā uz apakškategoriju "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" mēs pārbaudījām:

a) 150 darījumu izlasi saskaņā ar ***1.1. pielikuma*** 7. punktu. Izlase tika veidota tā, lai pārstāvētu visu izdevumu diapazonu attiecīgajā DFS apakškategorijā. Tajā bija iekļauti 92 darījumi pētniecības un inovācijas jomā (79 attiecās uz Septīto pētniecības pamatprogrammu un 13 – uz pamatprogrammu "Apvārsnis 2020") un 58 darījumi saistībā ar citām programmām un darbībām;

b) vai Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāta (ĢD *RTD*), Izglītības un kultūras ģenerāldirektorāta (ĢD *EAC*) un Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāta (ĢD *MOVE*) *gada darbības pārskati* saistībā ar izdevumu pareizību atspoguļoja tādu informāciju, kas kopumā atbilda mūsu iegūtajiem rezultātiem ([1]);

c) Komisijas Iekšējās revīzijas dienesta (IRD) 2016. gadā veikto revīziju saistībā ar Komisijas panākto virzību pētniecības un inovācijas izdevumu *ex post* revīziju īstenošanā.

([1]) Mēs arī veicām Komunikācijas tīklu, satura un tehnoloģiju ģenerāldirektorāta (ĢD *CNECT*), Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorāta (ĢD *GROW*), Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūras (*ERCEA*) un Pētniecības izpildaģentūras (*REA*) gada darbības pārskatos publicēto kļūdu īpatsvaru aprēķina ierobežotu pārbaudi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

1. DAĻA. DARĪJUMU PAREIZĪBA

5.7. Apskats par darījumu pārbaudes rezultātiem ir sniegts ***5.1. pielikumā***. No 150 pārbaudītajiem darījumiem 74 darījumos (49 %) bija *kļūdas*. Pamatojoties uz 48 kļūdām, ko esam izteikuši skaitļos, mūsu aplēstais kļūdu līmenis ir 4,1 % ([2]).

5.8. *Aplēstā kļūdu līmeņa* sadalījums 2016. gadā ir parādīts ***5.2. izcēlumā***. Mēs konstatējām skaitļos izsakāmas kļūdas saistībā ar neattiecināmām izmaksām 37 no 92 izlasē iekļautajiem pētniecības un inovācijas darījumiem, un tās veido gandrīz 90 % no mūsu aplēstā kļūdu līmeņa apakškategorijā "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" 2016. gadā.

5.7. *Eiropas Revīzijas palātas aplēstais kļūdu līmenis ir viens no ES izdevumu īstenošanas efektivitātes rādītājiem. Taču Komisijai ir daudzgadu kontroles stratēģija. Uz šāda pamata tās dienesti aplēš atlikušo kļūdu īpatsvaru, kurā ņem vērā atgūtās summas, korekcijas un dienestu visu veikto kontroļu un revīziju ietekmi programmas īstenošanas periodā.*

5.2. izcēlums. Lielākā daļa kļūdu bija pētniecības un inovācijas projektos

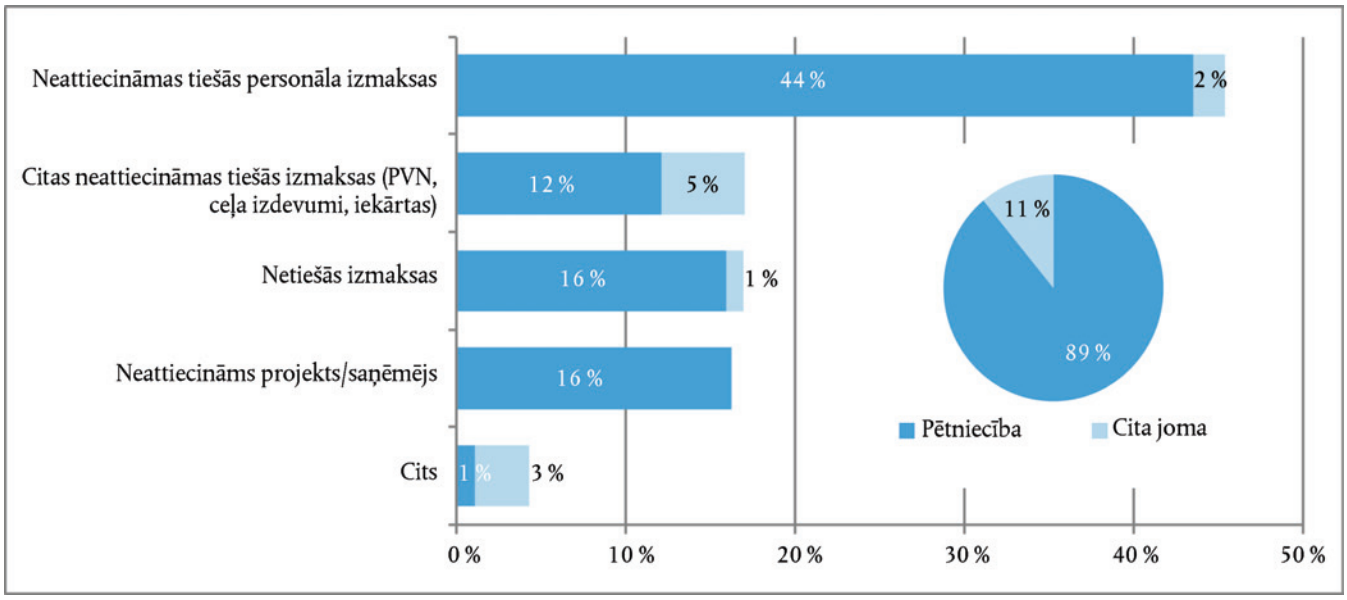

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

([2]) Mūsu kļūdu aprēķina pamatā ir reprezentatīva izlase. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Mums ir 95 % *pārliecības,* ka aplēstais kļūdu līmenis datu kopā ir no 2,1 % līdz 6,1 % (attiecīgi apakšējā un augšējā kļūdu robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

Galvenais skaitļos izsakāmo kļūdu avots ir saņēmēju deklarētu neattiecināmu izmaksu atlīdzināšana

5.9. Sešas no skaitļos izteiktajām kļūdām pārsniedza 20 % no atbilstošā darījuma vērtības (sk. ***5.2. pielikumu***). Visi šie seši gadījumi attiecās uz neattiecināmām personāla izmaksām, kuras saņēmēji bija deklarējuši Septītās pētniecības pamatprogrammas projektos.

5.10. No citu programmu un darbību atlasītajiem 58 darījumiem mēs konstatējām skaitļos izsakāmas kļūdas astoņos darījumos. Kļūdas bija saistītas ar to, ka saņēmēji pārkāpa attiecināmības noteikumus, piemēram, bija nepareizi aprēķinātas personāla izmaksas un tika deklarētas vai nu izmaksas bez apliecinošiem pierādījumiem, vai izmaksas, kas bija radušās ārpus izmaksu deklarācijas perioda ([3]).

5.11. 19 gadījumos, kad saņēmēji bija pieļāvuši skaitļos izsakāmas kļūdas, Komisijai vai neatkarīgajiem revidentiem ([4]) bija pietiekami daudz informācijas, lai novērstu vai atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu apstiprināšanas. Ja Komisija vai neatkarīgie revidenti būtu labāk izmantojuši visu to rīcībā esošo informāciju, šai nodaļai aplēstais kļūdu līmenis būtu bijis par 1,2 procentpunktiem zemāks ([5]).

KOMISIJAS ATBILDES

5.9. *Kopēja atbilde uz 5.9. un 5.10. punktu*

Pētniecības un inovācijas projektos lielu daļu no projektu izmaksām veido personāla izmaksas. Lai pielāgotos izmaksu struktūru daudzveidībai Eiropas pētniecības telpā, ir izdarīta apzināta politiskā izvēle atlīdzināt šīs izmaksu kategorijas, pamatojoties uz reālajām izmaksām, nevis uz vienības izmaksām vai vienotajām likmēm. Tas izskaidro kļūdu iespējamību tajās, kā atspoguļots 5.2. izcēlumā. Pamatprogramma "Apvārsnis 2020" ir izveidota tā, lai pēc iespējas novērstu šo kļūdu cēloņus, ieviešot vairākus vienkāršojumus (skatīt 5.12. punktu).

5.11. *Komisija ir ieviesusi stabilu* ex ante *kontroles sistēmu, kas ietver detalizētus, automatizētus kontrolsarakstus, rakstiskas norādes un pastāvīgu apmācību. Tiek nemitīgi strādāts pie šīs sistēmas uzlabošanas tā, lai neuzliktu papildu administratīvo slogu saņēmējiem un vienlaikus nodrošinātu, ka maksājumi pētniekiem tiek veikti ātri. Revīzijas palātas konstatējumi ir un arī turpmāk tiks izmantoti, lai vēl vairāk uzlabotu* ex ante *kontroli.*

Attiecībā uz neatkarīgu revidentu apliecinājumu izmaksu deklarācijām, kas saistītas ar 15 no Revīzijas palātas minētajiem 19 gadījumiem, – tas ir labi zināms jautājums, kas aplūkots iepriekšējos pārskatos. Lai ņemtu vērā Revīzijas palātas ieteikumus, Komisija ir rīkojusi virkni sanāksmju saņēmējiem un neatkarīgajiem revidentiem, kas sniedz apliecinājumus, nolūkā vērst uzmanību uz visbiežāk sastopamajām kļūdām. Turklāt revidentiem, kuri sniedz apliecinājumus un kuri ir pieļāvuši kļūdas, ir nodrošināta atgriezeniskā saite, un pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" ir paredzēts didaktiskāks revīzijas apliecinājumu paraugs. Tiek lēsts, ka pētniecībai revīzijas apliecinājumi samazina kļūdu īpatsvaru aptuveni par 50 % salīdzinājumā ar pieprasījumiem pēc atlīdzinājuma bez apliecinājuma. Tātad, kaut arī atzīstams, ka ne katra kļūda tiek atklāta, apliecinājumi ir svarīgs instruments kopējā kļūdu īpatsvara samazināšanai.

([3]) Kļūdas bija robežās no 1 % līdz 20 % no pārbaudītās vērtības un attiecās uz Eiropas Transporta tīklu programmas projektiem (divi gadījumi), Konkurētspējas un inovāciju programmas projektiem (divi gadījumi), Mūžizglītības programmas projektiem (divi gadījumi), Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu (viens gadījums) un ikgadējas subsīdijas maksājumu Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūtam (viens gadījums).

([4]) Dažos gadījumos, piemēram, saistībā ar izdevumu deklarācijām tādos Septītās pētniecības pamatprogrammas projektos, kuros ES ieguldījums pārsniedz 375 000 EUR, neatkarīgajam revidentam ir jāapliecina deklarēto izmaksu attiecināmība.

([5]) Informācija, kas iekļauta apliecinošajos dokumentos un datubāzēs vai kas atklājas standarta sasaistu pārbaudēs un (citās) obligātajās pārbaudēs.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Lielākā daļa skaitļos neizsakāmo kļūdu attiecās uz pētniecības un inovācijas projektiem

5.12. 150 atlasītajos darījumos mēs konstatējām arī 61 skaitļos neizsakāmu kļūdu, kas bija saistīta ar finansēšanas noteikumu neievērošanas gadījumiem ([6]). Tie lielākoties attiecās uz pētniecības un inovācijas projektiem un galvenokārt bija saistīti ar nepilnībām saņēmēju laika uzskaites sistēmās un projekta koordinatora kavējumiem, sadalot ES ieguldījumu pārējiem projekta dalībniekiem. Kaut arī dažos gadījumos kavējumiem bija saprotami iemesli, jebkurš šāds ES ieguldījuma nodošanas kavējums var radīt nopietnas finansiālas sekas saņēmējiem, īpaši MVU ([7]).

Pamatprogramma "Apvārsnis 2020": vienkāršošana turpinās, taču jāiegulda vēl lielākas pūles

5.13. Mēs esam iepriekš minējuši, ka pamatprogrammā "Apvārsnis 2020" finansēšanas noteikumi ir vienkāršāki nekā Septītajā pētniecības pamatprogrammā un ka Komisija ir ievērojami centusies vienkāršot administrēšanu ([8]).

5.14. Vienkāršošana ir svarīga, jo tā samazina administratīvo slogu. Komisija 2016. gadā ierosināja turpmākus vienkāršošanas pasākumus: jaunu definīciju pētnieku papildu atalgojumam, pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" darba programmas 2018.–2020. gadam racionalizāciju, mērķtiecīgu atbalstu jaunizveidotiem uzņēmumiem un novatoriem un plašāku vienreizējā finansējuma izmantošanu projektiem. Salīdzinājumā ar iepriekšējām pamatprogrammām šie pasākumi ir uzlabojums.

5.15. Vienkāršošanas pasākumu nolūks ir mazināt juridiskās nenoteiktības riskus un nekonsekventu attieksmi pret saņēmējiem. Šis ir bijis pastāvīgs problēmjautājums iepriekšējās pamatprogrammās, un mēs saskatām iespējas vēl vairāk vienkāršot tiesisko regulējumu.

KOMISIJAS ATBILDES

5.12. *Komisija uzskata, ka vislabāk būtu, ja līdzekļu pārskaitīšana starp konsorcija biedriem notiktu saskaņā ar konsorcija līgumu.*

Komisija ir atgādinājusi koordinatoriem par viņu pienākumu nekavējoties pārskaitīt līdzekļus, un gadījumos, kad tiek atklāta līdzekļu novēlota sadale vai ir sūdzības šajā jautājumā, Komisijas ierastā prakse ir kopā ar projekta koordinatoru izpētīt šādas kavēšanās iemeslus.

5.15. *Vienkāršošana ir nepārtraukts process. Vienota atbalsta centra izveide ir svarīgs solis, kura mērķis ir nodrošināt juridisko noteiktību un konsekventu attieksmi pret saņēmējiem.*

([6]) 25 darījumos bija gan skaitļos izsakāmas, gan skaitļos neizsakāmas kļūdas.

([7]) Sk. arī 2012. gada pārskata 8.18. un 8.42. punktu (2. ieteikumu) un 2013. gada pārskata 8.12. punktu.

([8]) Sk. 2014. gada pārskata 5.12. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.16. Komisija 2016. gada jūlijā publicēja pārskatītus noteikumus par personāla izmaksu aprēķinu, bet norādījumu pamatavotu ("Dotācijas nolīguma paraugs ar norādēm") atjauninā tikai 2016. gada novembrī. Pārskatītajos noteikumos ir iekļauta sarežģīta formula personāla izmaksu aprēķināšanai; tas palielina sarežģītību saņēmējiem. Mēs konstatējām, ka praksē, pareizi piemērojot formulu, saņēmēji joprojām var deklarēt augstākas izmaksas, nekā faktiski radušās.

5.17. Ir arī vienkāršoti konsultantu izmantošanas noteikumi, kas arī ir bijuši kļūdu avots Septītajā pētniecības pamatprogrammā ([9]). Tomēr izmaiņas noteikumos ir mazinājušas elastību saņēmējiem: saskaņā ar Septīto pētniecības pamatprogrammu gan fiziskas, gan juridiskas personas atbilst iekšējo konsultantu definīcijai, taču saskaņā ar pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" par iekšējiem konsultantiem var uzskatīt tikai fiziskas personas.

5.18. "Dotācijas nolīguma paraugs ar norādēm" ir kļuvis par vairāk nekā 700 lappušu biezu ļoti detalizēti izstrādātu dokumentu. Attiecībā uz diviem pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projektiem mēs konstatējām, ka Komisija apstiprināja dotāciju nolīgumus, kuros dažas no nepieciešamajām klauzulām vai nu neeksistēja, vai nebija pareizi formulētas, un tas palielināja juridisko nenoteiktību.

KOMISIJAS ATBILDES

5.16. *Jaunā personāla izmaksu aprēķina iespēja, ko piemēro pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" dotācijām, tika ieviesta, reaģējot uz dalībnieku atkārtotiem lūgumiem vienkāršot viņu ierastās izmaksu uzskaites prakses izmantošanu. Ir arī vienkārša iespēja, ko var izmantot visi saņēmēji. Šiem aprēķiniem piemēro papildu drošības pasākumu – saņēmējiem ir jānodrošina, ka tiek ievērota personāla izmaksu kopējā summa (par personu gadā), kas deklarēta ES un* Euratom *dotācijās.*

Komisija 2016. gada 25. augustā dalībnieku portālā publicēja bieži uzdotos jautājumus, kuros ietvēra arī paskaidrojumus un piemērus tam, kā piemērot jauno personāla izmaksu aprēķina iespēju.

5.17. *Pamatojoties uz Septītajā pamatprogrammā gūto pieredzi, Komisija nolēma, ka konsultantus drīkst izmantot tikai fiziskas personas. Septītajā pamatprogrammā revīziju laikā regulāri tika konstatēts, ka dažas izmaksas par konsultantiem, ko norādīja kā tiešas personāla izmaksas, nav attiecināmas.*

Pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" noteikumi par iekšējiem konsultantiem ir vienkāršāki un skaidrāki. Tajos lielākā mērā ir ņemtas vērā dalībvalstu īpatnības. Konsultantu pakalpojumus, ko sniedz juridiskas personas, var deklarēt apakšuzņēmēju piesaistīšanas izmaksu kategorijā.

5.18. *Dotāciju nolīgumā ar norādēm visi nepieciešamie paskaidrojumi par pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" dotāciju noteikumiem ir apvienoti vienā dokumentā. Septītajā pamatprogrammā šie paskaidrojumi bija sadalīti pa vairākiem dokumentiem, kuru kopējais apjoms pārsniedza 1 000 lappušu. Dotāciju nolīgums ar norādēm attiecas uz 24 dažādām dotācijām. Taču saņēmējiem nav jālasa viss dokuments, bet tikai tie panti vai daļas, kas attiecas uz viņu dotāciju.*

Komisija atzīst, ka ir bijušas dažas maznozīmīgas kļūdas nelielā skaitā pirmo pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" dotāciju nolīgumu. Komisija pievērš lielu uzmanību pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" dotāciju nolīgumu īstenošanas praktiskajiem aspektiem (IT procesiem, darījumdarbības procesiem utt.), nepārtraukti atjaunina IT sistēmu un apmāca savus darbiniekus nolūkā izvairīties no kļūdām, parakstot un īstenojot dotāciju nolīgumus.

([9]) Sk., piemēram, 2015. gada pārskata 5.13. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
5.19. Kā mēs jau agrāk esam konstatējuši, lai gan Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts (EIT) īsteno projektus, izmantojot pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" līdzekļus, tomēr tas joprojām atrodas ārpus Komisijas vienotās pārvaldības un kontroles sistēmas, ko piemēro pētniecības un inovācijas izdevumiem ([10]). Dažos gadījumos EIT piemēro nosacījumus, kuri atšķiras no pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" noteikumiem. Piemēram, saskaņā ar pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" noteikumiem saņēmēji pēc savas izvēles var izmantot neatkarīgu revidentu, lai apliecinātu deklarētās izmaksas, bet EIT ieceļ savu ārējo revidentu.	**5.19.** *Dotāciju nolīgumu starp Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūtu un zināšanu un inovāciju kopienām pamatā ir pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" dotāciju nolīguma paraugs. Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta pārvaldības un kontroles sistēma, ko uzrauga Komisija, nodrošina atbilstību minētajiem noteikumiem.* *Pienākums iesniegt apliecinājumu par finanšu pārskatiem ir spēkā visā pamatprogrammā. Revīzijas apliecinājumu iegūšanas centralizācija ir praktisks risinājums, kas ir piemērots konkrētajai Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta situācijai. Tas samazina administratīvo slogu saņēmējiem un tajā pašā laikā var palielināt ticamības līmeni, kā arī ar to tiek īstenoti Revīzijas palātas iepriekšējās revīzijās sniegtie ieteikumi.*
Gada darbības pārskati apstiprināja mūsu konstatējumus un secinājumus, bet mēs tajos konstatējām dažādas pieejas kļūdu īpatsvaru un riskam pakļauto summu izklāstā	
5.20. Mūsu pārbaudītajos gada darbības pārskatos bija sniegts objektīvs novērtējums par šo ģenerāldirektorātu finanšu pārvaldību saistībā ar pakārtoto darījumu pareizību, un tajos sniegtā informācija apstiprināja Palātas konstatējumus un secinājumus. Piemēram, visu pētniecības un inovācijas izdevumus īstenojošo ģenerāldirektorātu pārskatos ir iekļauta *atruna* par maksājumiem saistībā ar izmaksu deklarāciju atlīdzināšanu saskaņā ar Septīto pētniecības pamatprogrammu.	**5.20.** *Komisija atzinīgi vērtē Revīzijas palātas novērtējumu.*
5.21. Lai gan mūsu pārbaudītajos pārskatos sniegtā informācija apstiprināja mūsu konstatējumus un secinājumus, mēs konstatējām, ka kļūdu īpatsvaru aprēķinam Septītās pētniecības pamatprogrammas daļās ir izmantotas atšķirīgas pieejas. Saistībā ar kosmosa un drošības apakšprogrammām Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ĢD un Migrācijas un iekšlietu ĢD aprēķināja apvienoto *atlikušo kļūdu īpatsvaru*, turpretim par to pašu apakšprogrammu budžeta daļu, kas bija deleģēta *REA*, Izpildaģentūra aprēķināja konkrētus atlikušo kļūdu īpatsvarus katrai apakšprogrammai.	**5.21.** *Katram ĢD vai dienestam ir jāveic aplēses par atlikušo kļūdu īpatsvaru savā gada darbības pārskatā.* REA *pārvalda trīs programmas, un katrā no tām ir atšķirīgas raksturīgā riska iezīmes. Tādēļ ir normāli, ka tā katru apakšprogrammu izskata atsevišķi, izskatot katras programmas atlikušo kļūdu īpatsvaru.*
5.22. Apakšprogrammās "Marija Kirī" un "Pētniecība MVU vajadzībām" Komisija izmantoja kļūdu īpatsvaru, kas bija balstīts ne tikai uz nejauši atlasītu *ex post* revīziju rezultātiem, bet arī uz visvairāk līdzekļu saņēmušo saņēmēju mērķtiecīgu revīziju rezultātiem. Apakšprogrammā "Marija Kirī" šī pieeja deva kļūdu īpatsvaru 1,2 %, savukārt vienīgi uz nejauši atlasītām revīzijām balstīts kļūdu īpatsvars būtu bijis 4,1 %.	**5.22.** *Savā gada darbības pārskatā* REA *izklāstīja, kādēļ tā ir veikusi revīziju arī par galvenajiem saņēmējiem. 80 % no Marijas Kirī vārdā nosaukto darbību budžeta veido aptuveni 15 % no saraksta augšgalā esošajiem galvenajiem saņēmējiem (ņemot vērā to līdzdalības vērtību). Tādējādi revīziju veikšana par šiem galvenajiem saņēmējiem ir ļoti būtiska, novērtējot kļūdu riskus Marijas Kirī vārdā nosauktās darbības dotāciju kopumā.*

([10]) Sk. 2015. gada pārskata 5.23. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.23. Tāpat kā 2014. gadā ([11]) mēs konstatējām neatbilstības arī Komisijas pieejā kopējās riskam pakļautās summas aplēses aprēķinam. Mēs konstatējām, ka attiecībā uz administratīvajiem izdevumiem bija izmantotas četras dažādas pieejas ([12]). Saistībā ar pamatdarbības izdevumiem nekonsekvence attiecās uz dažādu kļūdu īpatsvaru izmantošanu tām pētniecības un inovācijas budžeta daļām, kuras bija deleģētas kopuzņēmumiem vai pārvaldītas, izmantojot finanšu instrumentus.

Kopējais revīzijas dienests: jāpieliek ievērojamas pūles, lai uzlabotu plānošanas, uzraudzības un ziņošanas procesus pamatprogrammā "Apvārsnis 2020"

5.24. Komisijas veiktās saņēmēju *ex post* revīzijas ir galvenais darījumu pareizības kontroles mehānisms. Revīzijas sniedz ļoti svarīgu ieguldījumu Komisijas veiktajā darījumu pareizības novērtējumā un veido pamatu līdzekļu atgūšanai gadījumos, kad tie izlietoti neattiecināmu izmaksu atlīdzināšanai. Kopš 2014. gada Komisijas Kopējais revīzijas dienests pētniecības un inovācijas izdevumiem ir bijis atbildīgs par Septītās pētniecības pamatprogrammas un pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" Komisijas *ex post* revīzijas stratēģiju īstenošanu.

5.25. IRD 2016. gadā revidēja Komisijas Kopējā revīzijas dienesta pētniecībai un inovācijai panākto virzību Komisijas *ex post* revīzijas stratēģijas mērķu sasniegšanā saistībā ar Septīto pētniecības pamatprogrammu.

5.26. IRD atzina, ka Kopējais revīzijas dienests bija guvis labus rezultātus stratēģisko gada mērķu sasniegšanā attiecībā uz 2014. un 2015. gadā slēgto revīziju skaitu. Tomēr IRD secināja, ka Kopējam revīzijas dienestam jāpieliek ievērojamas pūles, lai pilnveidotu iekšējos procesus nolūkā sasniegt stratēģijas vispārējos mērķus un pienācīgi sagatavoties pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" *ex post* revīzijas stratēģijas problēmjautājumu risināšanai. IRD jo īpaši uzsvēra vajadzību samazināt laiku, kas vajadzīgs, lai slēgtu revīzijas, un uzlabot iekšējos procesus plānošanai, uzraudzībai un ziņošanai par tām. Kopējais revīzijas dienests pieņēma visus IRD formulētos ieteikumus.

KOMISIJAS ATBILDES

5.23. *Komisija ir veikusi pasākumus, lai saskaņotu izklāstus par pieeju lielo izdevumu posteņiem, jo īpaši attiecībā uz pamatprogrammām. Tomēr tā atzīst, ka ir bijušas dažas neatbilstības dažos izdevumu posteņos, piemēram, administratīvajās izmaksās. Dažādās pieejas ir iespējams pamatot, taču Komisija turpmāk pēc iespējas nodrošinās to saskaņošanu.*

5.25. *Iekšējās revīzijas dienests ir svarīga Komisijas vispārējās kontroles sistēmas daļa un nodrošina Komisijai pārliecību par tās iekšējo sistēmu darbību. Tam ir daudzgadu revīzijas plāns, kas balstīts uz riskiem.*

5.26. *Kopējais revīzijas dienests 2016. gadā sasniedza savus stratēģiskos gada mērķus attiecībā uz revīziju slēgšanu. Kopējais revīzijas dienests ir iesniedzis detalizētu rīcības plānu, ko Iekšējās revīzijas dienests ir uzskatījis par apmierinošu konstatēto risku mazināšanai. Iekšējās revīzijas dienests plāno 2018. gadā veikt pēcpārbaudes revīziju, lai novērtētu, vai ieteikumi tiek faktiski īstenoti.*

([11]) 2014. gada pārskats, 5.29.–5.31. punkts.
([12]) Minimālais/maksimālais kļūdu īpatsvars attiecīgi 0 %/0,5 %, 0 %/0,6 %, 0 %/1,99 % un 0 %/2 %.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.27. Mēs iepriekš ziņojām, ka dažādām īstenošanas struktūrām bija grūtības atrast kopīgu nostāju gadījumos, kad jāīsteno *ex post* revīzijas ieteikumi par neattiecināmu izmaksu atgūšanu, un tas palielināja risku, ka attieksme pret saņēmējiem atšķiras, un radīja juridisko nenoteiktību ([13]). Komisijai līdz 2017. gada aprīlim bija jādefinē kopīga pieeja īstenošanas struktūru rīcībai saistībā ar revīzijas rezultātiem, bet tā šo definēšanu atlika līdz 2018. gada janvārim.

KOMISIJAS ATBILDES

5.27. *Pašlaik Komisija veic ievērojamu* ad hoc *koordinēšanu, lai nodrošinātu, ka konstatētie riski tiek pareizi mazināti un ka attieksme pret saņēmējiem ir konsekventa. Lai palielinātu efektivitāti, Kopējā atbalsta dienests pārņems šo koordinēšanu, sākot no 2018. gada janvāra, proti, laikā, kad tiks veiktas pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" pirmās revīzijas.*

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājums

5.28. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka kļūdu līmenis apakškategorijas "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai" izdevumos bija būtisks.

5.29. Saskaņā ar mūsu veiktajām darījumu pārbaudēm šajā DFS apakškategorijā kopējais aplēstais kļūdu līmenis ir 4,1 % (sk. ***5.1. pielikumu***).

Ieteikumi

5.30. Mūsu konstatējumi par to, kā ir izpildīti Palātas 2013. gada pārskatā sniegtie trīs ieteikumi, ir aprakstīti ***5.3. pielikumā*** ([14]). Komisija šos ieteikumus bija ieviesusi lielākajā daļā aspektu.

5.31. Pamatojoties uz šo pārbaudi, kā arī uz konstatējumiem un secinājumiem par 2016. gadu, mēs Komisijai esam sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus.

— **1. ieteikums.** Jāturpina racionalizēt pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" noteikumus un procedūras, lai samazinātu juridisko nenoteiktību, vairāk izmantojot pārskatītajā *Finanšu regulā* piedāvātās *vienkāršotās izmaksu iespējas*, piemēram, vienības izmaksas, vienreizējos maksājumus, vienotas likmes finansējumu un godalgas.

Komisija pieņem šo ieteikumu. Dažas vienkāršotās izmaksu iespējas jau tiek izmantotas pamatprogrammā "Apvārsnis 2020", un Komisija vienmēr apsver, kā tās varētu paplašināt.

([13]) Sk. 2015. gada pārskata 5.26. punktu.

([14]) Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaudei šogad mēs izvēlamies savu 2013. gada pārskatu, jo parasti Komisijai vajag pietiekami daudz laika, lai īstenotu mūsu ieteikumus.

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
— **2. ieteikums.** Jānodrošina, ka tās dienesti saskaņā ar konsekventu pieeju aprēķina kļūdu īpatsvarus un kopējo riskam pakļauto summu.	*Komisija pieņem šo ieteikumu.*
— **3. ieteikums.** Nekavējoties jānovērš IRD konstatētās nepilnības *ex post* revīzijās, samazinot laiku, kas vajadzīgs *ex post* revīziju slēgšanai, un uzlabojot iekšējos procesus plānošanai, uzraudzībai un ziņošanai par tām.	*Vienmēr pastāv iespēja, ka pieeja kļūdu īpatsvara aprēķinam ir nedaudz jāpielāgo, ņemot vērā katra GD un katras izdevumu programmas konkrētos apstākļus. Taču Komisija nepārtraukti strādā pie tā, lai palielinātu šo aprēķinu konsekvenci.* *Komisija pieņem šo ieteikumu un jau ir izstrādājusi rīcības plānu, kurš tiek īstenots.*

2. DAĻA. AR DARBĪBAS REZULTĀTIEM SAISTĪTI JAUTĀJUMI PĒTNIECĪBAS UN INOVĀCIJAS PROJEKTOS

5.32. No atlasītajiem pētniecības un inovācijas projektiem mēs novērtējām 60 projektu *darbības rezultātus* ([15]). 23 gadījumos šie projekti jau bija pabeigti. Mēs tieši nevērtējām veikto pētījumu kvalitāti vai projektu *ietekmi* uz tāda politikas mērķa sasniegšanu kā uzlabot pētniecību un inovāciju.

5.33. Katrā projektā mēs caurskatījām novērtējuma ziņojumu, kuru sagatavo Komisijas projektu koordinators kā daļu no pārbaudēm pirms deklarēto izmaksu atlīdzināšanas. Mēs pārbaudījām, vai projektu koordinators konstatēja, ka:

— ziņotā virzība par *tiešajiem rezultātiem* un *koprezultātu* atbilda dotācijas nolīgumā izklāstītajiem mērķiem,

— projektā deklarētās izmaksas bija pamatotas attiecībā pret ziņoto virzību,

— projekta tiešie rezultāti un koprezultāts bija izplatīti saskaņā ar dotāciju nolīguma prasībām.

([15]) Mēs novērtējām sadarbības projektu izpildi, kuros bija iesaistīti vairāki dalībnieki, un izslēdzām tādus darījumus kā mobilitātes maksājumi individuāliem pētniekiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Lielākajā daļa projektu bija sasniegti gaidītie tiešie rezultāti un koprezultāts

5.34. Pamatojoties uz Komisijas ziņojumiem, mēs konstatējām, ka lielākajā daļā projektu bija sasniegti gaidītie tiešie rezultāti un koprezultāts un ka Komisija 12 projektus novērtēja kā ļoti veiksmīgus. Tomēr Komisijas ziņojumos arī atklājās, ka vairākus projektus skāra problēmas, kas vājināja to darbības rezultātus:

— deviņos gadījumos ziņotā virzība tikai daļēji atbilda mērķiem, par kuriem bija panākta vienošanās ar Komisiju,

— četros gadījumos ([16]) Komisija uzskatīja, ka ziņotās izmaksas nebija samērīgas salīdzinājumā ar sasniegto virzību,

— sešos gadījumos ([17]) projektu tiešie rezultāti un koprezultāts bija tikai daļēji izplatīti, bet vienā gadījumā vispār nebija veiktas nekādas izplatīšanas darbības.

5.35. Kopumā mēs novērojām, ka grūtības pārvaldības un koordinācijas jomā palielinājās, ja projektos bija liels dalībnieku skaits.

KOMISIJAS ATBILDES

5.34. *Uzraudzības procesa mērķis ir konstatēt gadījumus, kad projekti nav pilnībā veiksmīgi, un attiecīgi rīkoties, lai problēmu atrisinātu.*

Atkarībā no situācijas Komisija var grozīt līgumu (piemēram, ja zinātnes attīstības rezultātā sākotnējie mērķi vairs nav aktuāli), sākt apspriedes ar projekta partneriem, lai atjaunotu projekta virzību uz priekšu, samazināt maksājumus vai atcelt līgumu. Tā mērķis ir atrisināt problēmu projekta īstenošanas laikā, lai garantētu, ka tā beigās tiek iegūti izcili pētniecības rezultāti.

Jānorāda, ka izplatīšana bieži vien tiek veikta pēc projekta beigām, piemēram, laika dēļ, kas ir nepieciešams publikācijai / patenta pieteikuma iesniegšanai.

([16]) Divos no šiem četriem gadījumiem ziņotā virzība tikai daļēji atbilda mērķiem.

([17]) Vienā no šiem sešiem gadījumiem ziņotā virzība arī tikai daļēji atbilda mērķiem.

5.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI APAKŠKATEGORIJĀ "KONKURĒTSPĒJA IZAUGSMEI UN NODARBINĀTĪBAI"

	2016	2015
IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE		
Kopējais darījumu skaits	**150**	150
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME		
Aplēstais kļūdu līmenis	**4,1 %**	4,4 %
Augšējā kļūdu robeža	6,1 %	
Apakšējā kļūdu robeža	2,1 %	

5.2. PIELIKUMS

APSKATS PAR KĻŪDĀM, KURU IETEKME APAKŠKATEGORIJĀ "KONKURĒTSPĒJA IZAUGSMEI UN NODARBINĀTĪBAI" IR VISMAZ 20 %

Ievads

Piemērojot vispārējo revīzijas metodoloģiju, kas aprakstīta ***1.1. pielikumā***, mēs pārbaudījām darījumu reprezentatīvu izlasi, lai aplēstu *nepareizību* līmeni datu kopā, kas attiecas uz šo DFS apakškategoriju. Pārbaudē atklāto kļūdu saraksts nav izsmeļošs – ne attiecībā uz atsevišķām kļūdām, ne uz iespējamajiem kļūdu veidiem. Turpmāk minētie konstatējumi par kļūdām, kuras ietekmē vismaz 20 % no pārbaudītā darījuma vērtības, ir izklāstīti piemēra veidā ([1]). Šīs kļūdas tika atrastas darījumos, kuru vērtība ir no 155 000 EUR līdz 1,3 miljoniem EUR, un mediānas ([2]) vērtība ir 273 000 EUR.

Kļūdu piemēri

Septītās pētniecības pamatprogrammas projekti

1. piemērs. Deklarētās izmaksas nav ietvertas dotācijas nolīgumā

Saņēmējs (trešās valsts publiska iestāde, kas piedalījās kuģu aizsargpārklājuma izstrādes projektā) deklarēja izmaksas, kas bija faktiski radušās citai struktūrai, kura nepiedalījās dotācijas nolīgumā. Neattiecināmas izmaksas veidoja 100 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.

2. piemērs. Deklarētas pārmērīgas personāla izmaksas

Atlīdzināšanai deklarētās summas nebija iespējams salīdzināt ar saņēmēja pārskatiem (bezpeļņas pētniecības organizācija, kas piedalījās sadarbības projektā par drošu piegādes ķēžu sistēmu izstrādi), un saņēmējs nevarēja sniegt visus izmaksu pārskata sagatavošanā izmantotos aprēķinus. Mēs konstatējām, ka stundas likme, kuru izmantoja algu aprēķinā, bija pārāk augsta. Neattiecināmas izmaksas veidoja 81 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.

3. piemērs. Neattiecināmas netiešās izmaksas un prēmiju maksājumi

Saņēmējs (valsts struktūra, kas piedalījās projektā par mākoņdatošanas interneta infrastruktūras izstrādi pakalpojumiem) pieprasīja atlīdzināt personāla izmaksas, kurās ietilpa neattiecināmi prēmiju maksājumi. Turklāt saņēmējs deklarēja faktiskās *netiešās izmaksas*, bet nenodrošināja atbilstību kritērijam par analītisku uzskaites sistēmu, kas nosaka ar projektu saistītās netiešās izmaksas. Neattiecināmas izmaksas veidoja 51 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.

4. piemērs. Nepareizi aprēķinātas personāla izmaksas un citas neattiecināmas izmaksas

Saņēmējs (trešās valsts publiska struktūra, kas piedalījās biodegvielu tehnoloģijas projektā) nepareizi aprēķināja personāla izmaksas un arī pieprasīja atlīdzināt izmaksas bez pietiekamiem pierādījumiem par to saikni ar projektu. Neattiecināmas izmaksas veidoja 38 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.

5. piemērs. Pārmērīgas personāla izmaksas

Saņēmējs (MVU dalībnieks projektā, kurā izstrādāja koordinētus risinājumus ārkārtas situācijām veselības jomā Eiropas Savienībā) deklarēja pārāk lielas personāla izmaksas un arī pieprasīja atlīdzināt summas par personāla izmaksām, kas radušās ārpus izmaksu deklarācijas perioda. Neattiecināmas izmaksas veidoja 37 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.

6. piemērs. Laika uzskaites neatbilstības

Mēs konstatējām vairākas neatbilstības darba laika uzskaites tabulās, kas bija pamatā personāla izmaksām, kuras deklarēja saņēmējs (valsts struktūra, kas piedalās kādā projektā ar mērķi izstrādāt energoefektīvas sistēmas, kuru pamatā bija interneta tehnoloģijas). Neattiecināmās izmaksas bija 21 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.

([1]) Šīs kļūdas veido vairāk nekā pusi no kopējā aplēstā kļūdu līmeņa apakškategorijā "Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai".

([2]) Tas nozīmē, ka pusi visu kļūdu, kuru ietekme bija vismaz 20 %, konstatēja darījumos, kuru vērtība bija mazāka par 273 000 EUR, bet pārējās kļūdas – darījumos, kuru vērtība pārsniedza šo summu.

5.3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE APAKŠKATEGORIJĀ "KONKURĒTSPĒJA IZAUGSMEI UN NODARBINĀTĪBAI"

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā ieviests	Īstenošana ir sākta		Nav īstenots	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2013	Komisijai formulētie ieteikumi. **1. ieteikums.** Paplašināt un padarīt intensīvāku komunikācijas kampaņu, lai paaugstinātu saņēmēju un neatkarīgo revidentu informētību par attiecināmības noteikumiem pētniecības izdevumiem saskaņā ar Septīto pamatprogrammu.		X					*Komunikācijas kampaņa sākotnēji bija saistīta ar Septīto pamatprogrammu un attiecās uz plašu dalībnieku loku (aptuveni 4 500). Pašlaik Komisija pievēršas norāžu sniegšanai par pamatprogrammu "Apvārsnis 2020". Šīs sanāksmes apmeklē saņēmēji un viņu revidenti. Papildus tam internetā visām ieinteresētajām personām ir pieejamas norādes saistībā ar visiem dotāciju pārvaldības būtiskākajiem aspektiem.*
	2. ieteikums. Panākt, lai visā politikas grupā kontroles pasākumi būtu vairāk balstīti uz riska novērtējumu, koncentrējot pārbaudes uz augsta riska saņēmējiem (piemēram, struktūras, kam trūkst pieredzes darbā ar Eiropas finansējumu) un samazinot pārbaužu slogu mazāka riska saņēmējiem.		X					*Komisijas kontroles stratēģijas attiecībā uz pašreizējām finansējuma programmām ir izstrādātas tā, lai aptvertu vairāk uz risku balstītu kontroļu.*
	3. ieteikums. Saistībā ar jaunajām 2014.–2020. gada pētniecības un citu iekšējo nozaru politikas programmām sniegt savlaicīgus, konsekventus un skaidrus norādījumus saņēmējiem un vadošajām iestādēm attiecībā uz pārskatītajām attiecināmības un kontroles prasībām.		X					*Attiecībā uz pašreizējām finansējuma programmām Komisija ir sniegusi saņēmējiem daudzas norādes par visiem svarīgajiem aspektiem saistībā ar programmas īstenošanu. Šo informāciju Komisija regulāri atjaunina. Tā tiek izplatīta internetā, kā arī popularizēšanas kampaņu laikā, sanāksmēs ar dalībvalstīm un* ad hoc *sanāksmēs ar dalībniekiem un viņu revidentiem.*

6. NODAĻA

Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija

SATURS

	Punkts
Ievads	6.1.–6.6.
Kategorijas "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija" īss apraksts	6.2.–6.4.
Revīzijas tvērums un pieeja .	6.5.–6.6.
1. daļa. Darījumu pareizība	6.7.–6.37.
Darījumu pārbaužu rezultāti	6.7.–6.19.
Finanšu instrumentu izmantošana dalītā pārvaldībā 2007.–2013. gada plānošanas periodā	6.20.–6.25.
Komisijas gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi	6.26.–6.27.
Komisijas apliecinājums par 2007.–2013. gada plānošanas periodu	6.28.–6.29.
Komisijas apliecinājums par 2014.–2020. gada plānošanas periodu	6.30.–6.37.
Secinājums un ieteikumi	6.38.–6.41.
Secinājums	6.38.–6.39.
Ieteikumi	6.40.–6.41.
2. daļa. Projektu darbības rezultātu novērtējums	6.42.–6.57.
Darbības rezultātu sistēmas apraksta novērtējums	6.44.–6.50.
Projektu darbības rezultātu novērtējums	6.51.–6.55.
Secinājums	6.56.–6.57.

6.1. pielikums.	Darījumu pārbaužu rezultāti kategorijā "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija"
6.2. pielikums.	Darījumu pārbaužu rezultātu kopsavilkums katrā dalībvalstī
6.3. pielikums.	Apskats par kļūdām, kuras ietekmē vismaz 20 % no pārbaudītās vērtības kategorijā "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija"
6.4. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude kategorijā "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija"

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

6.1. Šajā nodaļā ir sniegti mūsu konstatējumi par *Daudzgadu finanšu shēmas* (*DFS*) kategoriju "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija". Apskats par šīs kategorijas galvenajām darbībām un izdevumiem 2016. gadā ir sniegts ***6.1. izcēlumā***.

6.1. izcēlums. DFS 1.b apakškategorija "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija". Sadalījums 2016. gadā

(miljardi EUR)

Maksājumi gadā kopā		37,8
–	*avansi* (1) (2)	*11,7*
+	*dzēstie avansa maksājumi* (1)	*15*
+	*maksājumi galasaņēmējiem no finanšu instrumentiem, ko pārvalda dalīti*	*2,5*
–	*maksājumi 2014.–2020. gada DFS periodā*	*7,9*
Visa revidētā datu kopa		**35,7**

(1) Saskaņā ar pakārtoto *darījumu* vienādoto definīciju (sīkāk sk. ***1.1. pielikuma*** 10. punktu).
(2) Šajā summā ir iekļautas iemaksas *dalītas pārvaldības finanšu instrumentos*.

Avots: Eiropas Savienības 2016. gada *konsolidētie pārskati*.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Kategorijas "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija" īss apraksts

6.2. DFS 1.b apakškategorijas "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija" izdevumu mērķis ir samazināt atšķirības dažādu dalībvalstu un reģionu attīstības līmenī, pastiprināt visu reģionu konkurētspēju un attīstīt starpreģionālo sadarbību ([1]). Šos mērķus īsteno, izmantojot turpmāk uzskaitītos fondus/instrumentus.

— Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF; 56 % no 2016. gada maksājumiem), kura mērķis ir mazināt reģionu galvenās atšķirības, sniedzot finansiālu atbalstu infrastruktūras izveidei un veicot produktīvas investīcijas, kas sekmē jaunu darba vietu radīšanu, galvenokārt uzņēmumos.

— Kohēzijas fonds (KF; 20 %), no kura finansē vides un transporta projektus dalībvalstīs, kuru nacionālais kopienākums uz vienu iedzīvotāju ir mazāks par 90 % no ES vidējā līmeņa ([2]).

— Eiropas Sociālais fonds (ESF; 21 %), kura mērķis ir uzlabot nodarbinātības un darba iespējas, veicinot augstu nodarbinātības līmeni un radot vairāk un labākas darba vietas.

— Citi mazāka apjoma instrumenti/fondi (3 %), piemēram, Eiropas kaimiņattiecību instruments (tas atbalsta pārrobežu sadarbību un politisko iniciatīvu īstenošanu, lai satuvinātu ES un tās kaimiņvalstis) un Eiropas Vistrūcīgāko personu atbalstīšanas fonds (*FEAD*; no tā sniedz materiālu palīdzību, lai palīdzētu cilvēkiem izkļūt no nabadzības).

6.3. Ar nelieliem izņēmumiem ERAF, KF un ESF regulē kopēji noteikumi. Šos fondus īsteno ar daudzgadu programmām, un to pārvaldību dala Komisija un dalībvalstis. Katram *plānošanas periodam* dalībvalstis sagatavo *darbības programmas* (*DP*), ko apstiprina Komisija ([3]). Darbības programmu finansētos projektus atlasa dalībvalstu līmenī. *Labuma guvēji* pieprasa radušos izdevumu atmaksu atbildīgajām dalībvalsts iestādēm, kuras apstiprina šos izdevumus un tos deklarē Komisijai. Šos izdevumus revidē funkcionāli neatkarīgas revīzijas iestādes dalībvalstīs. Komisija var piemērot arī koriģējošus pasākumus.

([1]) Šādi mērķi ir noteikti Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 174.–178. pantā.

([2]) Gan 2007.–2013. gada, gan 2014.–2020. gada plānošanas periodā Kohēzijas fonds ir būtisks Bulgārijai, Čehijas Republikai, Igaunijai, Grieķijai, Horvātijai, Kiprai, Latvijai, Lietuvai, Ungārijai, Maltai, Polijai, Portugālei, Rumānijai, Slovēnijai un Slovākijai. 2007.–2013. gada plānošanas periodā arī Spānija bija tiesīga to izmantot, taču tikai pārejas posma atbalstam.

([3]) 2007.–2013. gada plānošanas periodā Komisija apstiprināja 440 darbības programmas (322 attiecās uz ERAF/KF un 118 – uz ESF); 2014.–2020. gada plānošanas periodā tā apstiprināja 392 darbības programmas (lielākā daļa no tām attiecās vairāk nekā uz vienu fondu).

6.4. 2016. gads bija pēdējais, kad visi mūsu revidētie maksājumi attiecās uz 2007.–2013. gada plānošanas periodu.

Revīzijas tvērums un pieeja

6.5. Piemērojot ***1.1. pielikumā*** aprakstīto revīzijas pieeju un metodes, šogad attiecībā uz kategoriju "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija" mēs pārbaudījām:

a) 180 darījumu izlasi ([4]) saskaņā ar ***1.1. pielikuma*** 7. punktu. Šī reprezentatīvā izlase tika veidota tā, lai pārstāvētu visu izdevumu diapazonu šajā DFS kategorijā. Tajā ietilpa darījumi 14 dalībvalstīs, kā arī darījumi saistībā ar vienu Eiropas teritoriālās sadarbības (ETS) programmu ([5]);

b) izlasi, kurā bija iekļauti astoņās dalībvalstīs izmantoti 12 finanšu instrumenti, ko pārvalda dalīti ([6]). Arī šai izlasei mēs caurskatījām izmaksājumu līmeni (cik liela daļa finansējuma sasniedz *galasaņēmējus*) un attiecībā uz garantijām – daudzkāršojošās iedarbības rādītāju, par ko ziņots Komisijas progresa ziņojumā par 2015. gadu;

c) vai Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta (ĢD *REGIO*) un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta (ĢD *EMPL*) *gada darbības pārskati* saistībā ar izdevumu *pareizību* atspoguļoja tādu informāciju, kas kopumā atbilst mūsu iegūtajiem *rezultātiem*.

6.6. Attiecībā uz šīs nodaļas otro daļu, kas veltīta *darbības rezultātiem*, mēs pārbaudījām dalībvalstu sistēmas fiziski pabeigtu projektu darbības rezultātu mērīšanai (visi izlasē iekļautie darījumi, izņemot 12 finanšu instrumentus dalītajā pārvaldībā).

([4]) Izlasi veidoja no visām dzēstajām summām un maksājumiem, atskaitot avansus. Izlasē iekļauto 180 darījumu sadalījums ir šāds: 54 starpposma maksājumi saistībā ar 2007.–2013. gada plānošanas periodu, kuri attiecas uz 92 ERAF projektiem, 36 KF projektiem, 40 ESF projektiem, 11 ERAF finanšu instrumentiem un vienu ESF finanšu instrumentu.

([5]) Bulgārija, Čehijas Republika, Vācija, Īrija, Grieķija, Spānija, Itālija, Ungārija, Malta, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Apvienotā Karaliste un Grieķijas un Bulgārijas ETS.

([6]) Bulgārija, Vācija, Grieķija, Itālija, Polija, Portugāle, Slovākija un Apvienotā Karaliste.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

1. DAĻA. DARĪJUMU PAREIZĪBA

Darījumu pārbaudes rezultāti

6.7. Apskats par darījumu pārbaužu rezultātiem ir sniegts ***6.1. pielikumā***. No 180 pārbaudītajiem darījumiem 87 darījumos (48 %) bija *kļūdas*. Pamatojoties uz 25 kļūdām, ko esam izteikuši skaitļos, mūsu aplēstais kļūdu līmenis ir 4,8 % ([7]).

6.7. *Komisija atzīmē, ka Eiropas Revīzijas palātas ziņotais kļūdu līmenis ir ikgadējs aprēķins, kurā ņemti vērā projekta izdevumu vai atlīdzinājumu labojumi, kurus ietekmē kļūdas, kuras tika konstatētas un reģistrētas pirms Eiropas Revīzijas palātas veiktās revīzijas. Komisija uzsver, ka tai ir saistoša Finanšu regula, kuras 32. panta 2. punkta e) apakšpunktā ir noteikts, ka tās iekšējās kontroles sistēmai, cita starpā, ir jānodrošina "tādu risku pienācīga pārvaldība, kuri saistīti ar pamatā esošu darījumu likumību un pareizību, ņemot vērā programmu daudzgadu iezīmes, kā arī attiecīgo maksājumu veidu".*

Ņemot vērā pārvaldības un kontroles sistēmu daudzgadu iezīmes saskaņā ar kohēzijas politiku 2007.–2013. gada plānošanas periodā, kļūdas var koriģēt līdz slēgšanai. Komisija pašlaik rūpīgi pārbauda noslēguma deklarācijas, lai nodrošinātu, ka tiek piemērotas visas nepieciešamās korekcijas, un tā neslēgs nevienu programmu, ja vien tai nebūs pamatotas pārliecības, ka programmas atlikušais risks ir mazāks par būtiskumu (2 %).

Turklāt Komisija norāda, ka Eiropas Revīzijas palātas aprēķinātais iespējamākais kļūdu īpatsvars gadu gaitā ir uzlabojies.

Tas apstiprina, ka kļūdu īpatsvars 2007.–2013. gada plānošanas periodā joprojām ir ievērojami zemāks par ziņoto īpatsvaru 2000.–2006. gada periodā. Šī attīstība izriet no stingrākiem kontroles noteikumiem 2007.–2013. gada periodā un no Komisijas stingrās politikas par maksājumu pārtraukšanu/apturēšanu, ja tiek konstatēti trūkumi, kā ziņots Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta 2016. gada darbības pārskatos (GDP). Komisija 2016. gadā turpināja koncentrēt savus pasākumus uz riskam visvairāk pakļautajām programmām/dalībvalstīm, lai sagatavotos slēgšanai, un vajadzības gadījumā ir īstenojusi koriģējošus pasākumus, izmantojot stingru politiku attiecībā uz maksājumu pārtraukšanu un apturēšanu līdz slēgšanai.

([7]) Mūsu kļūdu aprēķina pamatā ir reprezentatīva izlase. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Mums ir 95 % pārliecības, ka aplēstais kļūdu līmenis datu kopā ir no 2,2 % līdz 7,4 % (attiecīgi apakšējā un augšējā kļūdu robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.8. Mēs atzīmējam arī svarīgu problēmjautājumu saistībā ar finanšu instrumentu sniegto līdzekļu izmantošanu pēc attiecināmības perioda beigām, proti, pēc 2015. gada 31. decembra (sk. 6.20. un 6.21. punktu).

6.9. *Aplēstā kļūdu līmeņa* sadalījums 2016. gadā ir parādīts ***6.2. izcēlumā***. Galvenais kļūdu avots bija neattiecināmu izmaksu iekļaušana labuma guvēju izmaksu deklarācijās, iekšējā tirgus noteikumu pārkāpumi (ES un valsts *publiskā iepirkuma* noteikumi), kā arī neattiecināmu projektu, darbību vai labuma guvēju atlase.

KOMISIJAS ATBILDES

Jaunajā 2014.–2020. gada periodā vispārējo koriģējošo kapacitāti vēl vairāk pastiprina Komisijas iespēja piemērot neto finanšu korekcijas gadījumā, ja Komisija vai Eiropas Revīzijas palāta konstatē būtiskus trūkumus, kurus iepriekš nav noteikusi dalībvalsts. Tas būs nozīmīgs stimuls, lai dalībvalstis konstatētu un labotu nopietnus pārkāpumus pirms gada pārskatu apstiprināšanas Komisijai, kā tas ierosināts ar pirmo gada pārskatu kopumu un apliecinājumu kopu, kas saņemts līdz 2017. gada 15. februārim.

6.8. *Komisija atsaucas uz savu nostāju par šo novērojumu savās atbildēs par Eiropas Revīzijas palātas 2014. un 2015. gada ziņojumiem.*

Skatīt arī Komisijas atbildi uz 6.20. un 6.21. punktu.

6.2. attēls. Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija. Aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums

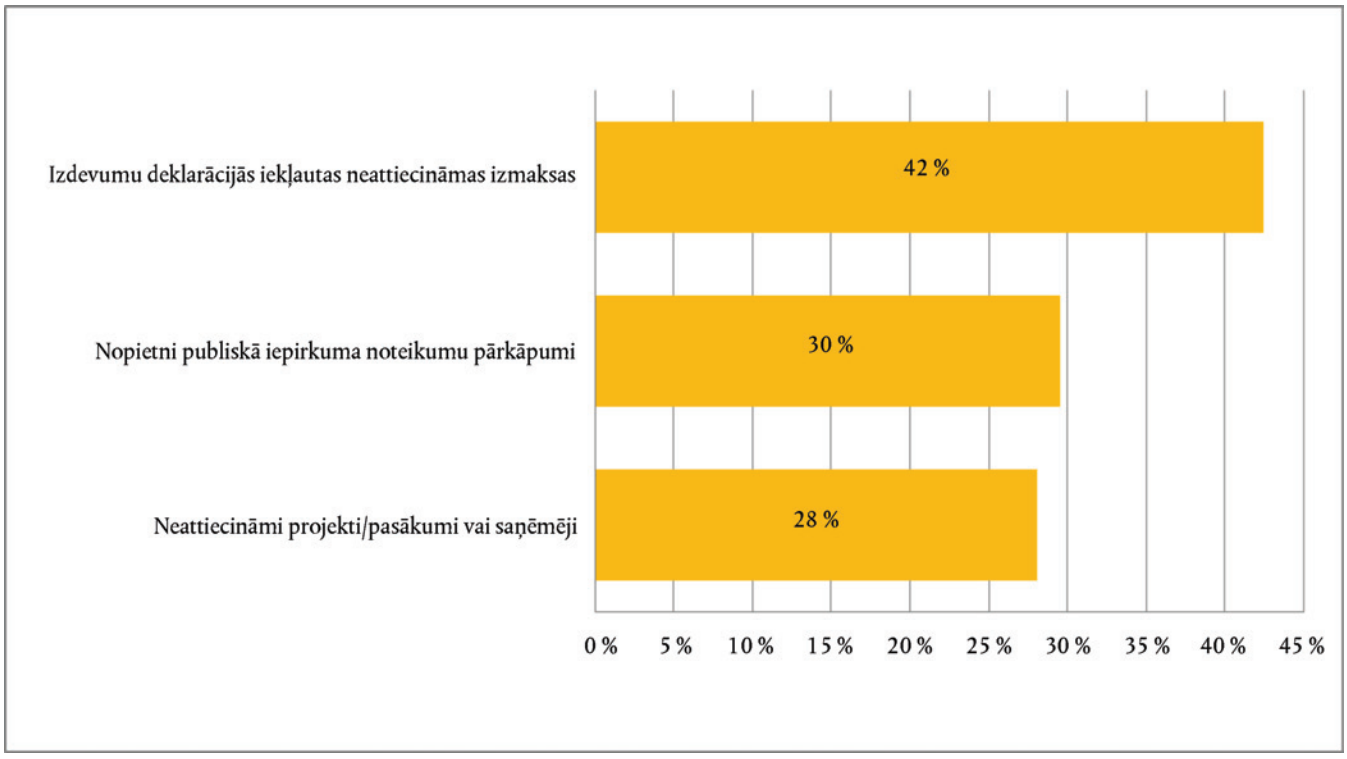

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Neattiecināmi izdevumi

6.10. Neattiecināmas izmaksas tika deklarētas 10 % no mūsu pārbaudītajiem darījumiem (sk. ***6.3. pielikumu***, 1.–6. piemēru). Šādas kļūdas veido 72 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām jeb apmēram 2,0 procentpunktus no aplēstā kļūdu līmeņa.

6.11. Galvenais neattiecināmu izdevumu iemesls bija valsts/ES attiecināmības noteikumu pārkāpumi. Lielākoties netika ievēroti valsts noteikumi. Visizplatītākās kļūdas: revīzijas izsekojamības trūkums izdevumu pamatošanai, neattiecināmas algu izmaksas, nepareizi aprēķināts (vai neaprēķināts) finansējuma iztrūkums ieņēmumus nesošiem projektiem, atgūstama PVN deklarēšana, nepareizi piemērotas finanšu korekcijas un citu konkrētu attiecināmības noteikumu neievērošana.

6.12. Pēdējos piecus gadus no mūsu pārbaudītajiem 1 437 darījumiem 135 gadījumos izmaksu deklarēšanai tika izmantotas *vienkāršotās izmaksu iespējas*. Minētajā periodā mēs neizteicām skaitļos nevienu kļūdu, bet atklājām desmit skaitļos neizsakāmas kļūdas, kas attiecas uz vienkāršoto izmaksu iespēju izmantošanu ([8]). Tas parāda, ka projektos, kuros izmanto vienkāršotās izmaksu iespējas, kļūdu iespēja ir mazāka nekā tajos, kuros izmanto faktiskās izmaksas. 2014.–2020. gada plānošanas periodā dalībvalstis parasti saņem pamudinājumu kohēzijas jomā plašāk izmantot vienkāršotās izmaksu iespējas, un šī prasība ir obligāta visiem ESF projektiem, kas mazāki par 50 000 EUR ([9]).

KOMISIJAS ATBILDES

6.10. *Komisija sekos Eiropas Revīzijas palātas konstatētajiem gadījumiem un ierosinās pasākumu, ko tā uzskata par vajadzīgu.*

6.11. *Komisija uzskata, ka tās aicinājums dalībvalstīm turpināt noteikumu vienkāršošanu valstu līmenī un plašāk izmantot vienkāršotas izmaksu iespējas palīdzētu samazināt kļūdas, kas saistītas ar revīzijas liecības zaudēšanu vai neatbilstošiem izdevumiem.*

6.12. *Komisija arī uzskata, ka vienkāršotās izmaksu iespējas ir mazāk pakļautas kļūdām, un tādēļ kopš vienkāršoto izmaksu iespēju (SCO) ieviešanas ir aktīvi strādājusi ar plānošanas iestādēm, lai pakāpeniski paplašinātu to izmantošanu. Tas jau ir sniedzis pozitīvus rezultātus.*

Komisija turpina aktīvi veicināt SCO *izmantošanu 2014.–2020. gada plānošanas periodā, kur tās ir būtiski nostiprinātas gan Kopīgo noteikumu regulā, gan īpašajā ESF regulā, lai samazinātu saņēmēju administratīvo slogu, sekmētu plānošanas orientāciju un vēl vairāk samazinātu kļūdu risku.*

Turklāt Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāts, vienlaikus sniedzot plašas vadlīnijas un tiešu atbalstu dalībvalstīm par SCO *īstenošanu, ir veicis vairākus vienkāršošanas seminārus, īpašu uzmanību pievēršot dažām prioritārām dalībvalstīm, kuras 2007.–2013. gada plānošanas periodā ir atkārtoti guvušas lielu kļūdu īpatsvaru un vēl nav pietiekami izmantojušas* SCO.

Saistībā ar daudzgadu finanšu shēmas termiņa vidusposma pārskatu Komisija 2016. gadā ir iesniegusi priekšlikumus, piedāvājot papildu vienkāršošanas pasākumus un elastību ESI līdzekļu tiesiskajā regulējumā. Saskaņā ar šo priekšlikumu vienkāršoto izmaksu iespēju darbības joma tiktu ievērojami paplašināta, un to izmantošana būtu obligāta ESIF darbībām, kas nesasniedz 100 000 euro.

([8]) Sk. arī 2012. gada pārskatu (6.23. punktu), 2013. gada pārskatu (6.16. punktu), 2014. gada pārskatu (6.29. punktu) un 2015. gada pārskatu (6.15. punktu).

([9]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1304/2013 par Eiropas Sociālo fondu (OV L 347, 20.12.2013., 470. lpp.), 14. panta 4. punkts; Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (OV L 347, 20.12.2013., 376. lpp.), 68. pants.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.13. *Lieliem projektiem* vajadzīgs Komisijas apstiprinājums ([10]). Mūsu izlasē bija iekļauti trīs lielie projekti, par kuriem dalībvalstu iestādes nebija iesniegušas vajadzīgo pieteikumu līdz slēgšanas termiņa (2017. gada 31. marts) beigām. Ja nav Komisijas lēmuma par lielā projekta apstiprināšanu, deklarētie izdevumi nav attiecināmi un tie ir jāatgūst.

KOMISIJAS ATBILDES

6.13. *Komisija ir rūpīgi pārraudzījusi visus lielāko projektu iesniegumus vai dalībvalstu iesniegtos grozījumus un pieņems visus nepieciešamos lēmumus līdz noslēgumam. Pamatojoties uz to, Komisija novērtēs attiecīgo izdevumu atbilstību noslēgumam. Gadījumā, ja ir lieli projekti, par kuriem Komisijai nav paziņots saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006 40. pantu, Komisija vai nu ierosinās dalībvalstīm iesniegt liela projekta pieteikumu, vai attiecīgi piemērot finanšu korekciju. Ja dalībvalsts iesniedz pieteikumu, Komisija var pieņemt lēmumu par lielu projektu.*

Neattiecināmi projekti

6.14. Mēs atklājām trīs projektus, kas neatbilda regulā definētajiem attiecināmības noteikumiem un/vai darbības programmā vai konkrētā uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus noteiktajiem attiecināmības kritērijiem. Šie projekti veido 12 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām jeb apmēram 1,3 procentpunktus no aplēstā kļūdu līmeņa (sk. ***6.3. pielikumu***, 7. un 8. piemēru).

6.14. *Komisija sekos Eiropas Revīzijas palātas konstatētajiem gadījumiem un ierosinās pasākumu, ko tā uzskata par vajadzīgu.*

([10]) Sk. Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 210, 31.7.2006., 25. lpp.), 39. un 41. pantu. Lielais projekts ir darbība, kura ietver virkni būvdarbu, darbību vai pakalpojumu ar mērķi veikt vienotu un noteiktu ekonomisku vai tehnisku uzdevumu. Tai ir skaidri noteikti mērķi, un tās kopējās izmaksas pārsniedz 50 miljonus EUR.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Iekšējā tirgus noteikumu pārkāpumi

Publiskais iepirkums

6.15. Šogad nolūkā veikt darījumu pārbaudes mēs izskatījām 121 līgumslēgšanas procedūru saistībā ar būvdarbiem, pakalpojumiem un piegādēm. Kopējā aplēstā vērtība bija aptuveni 3 miljardi EUR ([11]), un lielākā daļa šo līgumu attiecās uz ERAF/KF projektiem ([12]).

6.16. Mēs konstatējām, ka 23 procedūrās nebija ievēroti daži ES un/vai dalībvalstu publiskā iepirkuma noteikumu elementi. No tām četrās procedūrās pārkāpumi bija nopietni, un tos klasificēja kā skaitļos izsakāmas kļūdas. Tās veido 16 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām jeb apmēram 1,4 procentpunktus no aplēstā kļūdu līmeņa (sk. ***6.3. pielikumu***, 9.–11. piemēru).

6.15. un 6.16. *Publiskā iepirkuma noteikumi ir piemērojami visiem publiskajiem izdevumiem dalībvalstīs, un tie nav specifiski kohēzijas politikai. Neatbilstība ES vai valsts publiskā iepirkuma noteikumiem gadu gaitā ir bijis nozīmīgs kļūdu avots šajā politikas jomā, jo īpaši attiecībā uz reģionālo politiku un pilsētpolitiku, galvenokārt līdzfinansēto projektu veidu dēļ. Tādēļ Komisija kopš pēdējiem plānošanas periodiem ir veikusi dažādus preventīvus un koriģējošus pasākumus, lai novērstu trūkumus, kas konstatēti šajā jomā.*

Komisija jo īpaši atsaucas uz savu Rīcības plānu par publisko iepirkumu, kas tika izveidots 2013. gadā un ko Komisija apstiprināja 2015. gada decembrī, kura mērķis ir vēl vairāk uzlabot publiskā iepirkuma noteikumu īstenošanu dalībvalstīs, izmantojot papildu preventīvus pasākumus, piemēram, vadlīnijas, apmācības, dalīšanos ar labas prakses piemēriem, kopsavilkumiem par izvairīšanos no kļūdām, integritātes līgumiem (http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/improving-investment/public-procurement/). Rīcības plāns par publisko iepirkumu tika atjaunināts 2017. gada martā, iekļaujot jaunas darbības saistībā ar jauno publiskā iepirkuma direktīvu transponēšanu un lielāku uzmanību pievēršot stratēģiskajam iepirkumam un pārredzamībai.

ESI fondu 2014.–2020. gada tiesiskais regulējums ieviesa arī īpašus ex ante *nosacījumus attiecībā uz publisko iepirkumu, kas kopā ar 2014. gada vienkāršotajām direktīvām radītu turpmākus uzlabojumus šajā jomā.*

Komisija pārbaudīs visas publiskā iepirkuma kļūdas, ko Eiropas Revīzijas palāta ir paziņojusi saskaņā ar Komisijas lēmumu C (2013) 9527 final "Pamatnostādņu izstrāde un apstiprināšana, lai noteiktu finanšu korekcijas, kuras publiskā iepirkuma noteikumu neievērošanas gadījumā ir jāveic Komisijai".

([11]) Šī summa ir piešķirto līgumu kopējie izdevumi, no kuriem daļa ir apliecināta izdevumu deklarācijās, ko mēs pārbaudījām.

([12]) Līguma vērtība aptuveni 49 procentiem no 121 procedūras pārsniedza robežvērtību, uz kuru attiecas ES publiskā iepirkuma noteikumu piemērošana (iestrādāti valsts tiesību aktos), un 33 bija saistītas ar ERAF/KF, bet viena – ar ESF.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.17. Padome un Eiropas Parlaments 2014. gadā pieņēma trīs direktīvas, kuru mērķis bija vienkāršot publiskā iepirkuma procedūras un padarīt tās elastīgākas ([13]). Dalībvalstīm līdz 2016. gada aprīlim jaunie noteikumi bija jātransponē valstu tiesību aktos (attiecībā uz e-iepirkumu termiņš ir 2018. gada oktobris). Līdz 2017. gada 2. jūnijam to bija izdarījušas 17 dalībvalstis ([14]). Gadu pēc noteiktā termiņa progress kopš pagājušā gada ir bijis nepietiekams ([15]). Komisija ir nosūtījusi pamatotu atzinumu vairākām dalībvalstīm. Tomēr 2017. gada jūnijā procedūras vēl arvien nebija pabeigtas, un lietas saistībā ar dalībvalstīm, kuras neievēro noteikumus, ir jāiesniedz Eiropas Savienības Tiesai cik vien iespējams drīz ([16]).

KOMISIJAS ATBILDES

6.17. *No 2017. gada jūnija 17 dalībvalstis ir pabeigušas transponēšanas procesu attiecībā uz visām trim direktīvām, četras dalībvalstis ir transponējušas publiskā iepirkuma direktīvas, bet ne direktīvu par koncesijām, un septiņas dalībvalstis vēl nav transponējušas nevienu no trim direktīvām. Komisija šo situāciju uzskata par neapmierinošu, jo īpaši – ņemot vērā pastiprināto palīdzību, ko tā ir sniegusi un joprojām sniedz dalībvalstīm. Tāpēc Komisija savlaicīgi uzsāka pārkāpuma procedūras saskaņā ar LESD 258. pantu pret visām dalībvalstīm, kas neievēroja transponēšanas pienākumus, un 2016. gada maijā nosūtīja 21 brīdinājuma vēstuli un vēlāk 2016. gada decembrī 15 argumentētus atzinumus attiecīgajām dalībvalstīm. Pašlaik tiek izskatītas dalībvalstu sniegtās atbildes un jaunākie sasniegumi, ņemot vērā gaidāmo vēršanos Eiropas Savienības Tiesā. Pēc padziļinātas visu datu pārbaudes, kuri attiecas gan uz jau pieņemtajiem, gan paziņotajiem noteikumiem, Komisija novērtēs vajadzību piemērot samērīgas finansiālas sankcijas katram gadījumam atsevišķi, kā paredzēts Līgumā.*

Valsts atbalsts

6.18. Šogad mēs konstatējām, ka 11 projektos septiņās dalībvalstīs ([17]) ir pārkāpti ES *valsts atbalsta* noteikumi. Galvenais pārkāpumu cēlonis bija valsts atbalsta projektu nenovērtēšana un/vai to nepaziņošana. Tomēr mēs neizteicām skaitļos kļūdas saistībā ar valsts atbalstu, jo secinājām, ka šie pārkāpumi neietekmē ES un/vai dalībvalstu publiskā finansējuma līmeni. Uz ESF projektiem ļoti bieži attiecas *de minimis* noteikums, tāpēc tajos ir mazāka iespēja pārkāpt valsts atbalsta noteikumus nekā ERAF un KF projektos.

6.18. *Komisija atzīmē to, ka gadu gaitā ir samazinājies Eiropas Revīzijas palātas prognozētais kļūdu īpatsvars attiecībā uz valsts atbalsta lietām. Tomēr, ņemot vērā riskus, ka šajā politikas jomā nav ievēroti valsts atbalsta noteikumi, Komisija ir veikusi preventīvus un korektīvus pasākumus saskaņā ar Valsts atbalsta rīcības plānu, kas izveidots 2015. gadā, lai vēl vairāk uzlabotu valsts atbalsta noteikumu īstenošanu dalībvalstīs. Tas ietver arī pēcpārbaudes attiecībā uz Eiropas Revīzijas palātas ieteikumiem, kas sniegti tās Īpašajā ziņojumā Nr. 24/2016.*

Komisija sekos Eiropas Revīzijas palātas konstatētajiem gadījumiem un ierosinās pasākumu, ko tā uzskata par vajadzīgu.

([13]) 2014. gada 26. februāra Direktīva 2014/24/ES par publisko iepirkumu, Direktīva 2014/23/ES par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu un Direktīva 2014/25/ES par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs (OV L 94, 28.3.2014.).

([14]) Dalībvalstis, kuras līdz norādītajam termiņam bija transponējušas visas trīs direktīvas, ir Čehijas Republika, Dānija, Vācija, Grieķija, Francija, Itālija, Īrija, Ungārija, Kipra, Latvija, Malta, Nīderlande, Polija, Rumānija, Slovākija, Zviedrija un Apvienotā Karaliste.

([15]) 2015. gada pārskats, 6.24. punkts. Astoņas dalībvalstis bija transponējušas visas trīs direktīvas līdz 2016. gada maijam.

([16]) Sk. LESD 258. pantu.

([17]) Deviņi ERAF/KF projekti (tostarp divi programmas *JESSICA* finanšu instrumenti) un divi ESF projekti (tostarp viens finanšu instruments).

PALĀTAS APSVĒRUMI

Informāciju ne vienmēr izmantoja pienācīgi

6.19. Komisija un, kas ir vēl svarīgāk, dalībvalstu iestādes bija piemērojušas koriģējošus pasākumus, kuri tieši ietekmēja deviņus no mūsu izlases darījumiem. Mēs tos ņēmām vērā, veicot aprēķinus, jo šie pasākumi samazināja šai nodaļai aplēsto kļūdu līmeni par 3,3 procentpunktiem. Skaitļos izsakāmu kļūdu 18 gadījumos dalībvalstīm bija pietiekami informācijas ([18]), lai novērstu vai atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu deklarēšanas Komisijai. Ja dalībvalstis būtu labāk izmantojušas visu to rīcībā esošo informāciju, šai nodaļai aplēstais kļūdu līmenis būtu bijis par 3,7 procentpunktiem zemāks.

KOMISIJAS ATBILDES

6.19. *Komisija stingri seko šiem gadījumiem un piekrīt, ka ir jāievieš pārdomātas un savlaicīgas vadības pārbaudes, lai novērstu pārkāpumus, kas galvenokārt rodas vai tiek iekļauti maksājumu pieprasījumos.*

Kopš 2010. gada Komisija ir veikusi mērķtiecīgas revīzijas attiecībā uz augsta riska programmu vadības pārbaudēm, ja tā ir konstatējusi, ka trūkumi varētu palikt neatklāti vai programmas revīzijas iestāde tos nav savlaicīgi nekonstatējusi. Šo revīziju rezultāti, kas veikti līdz 2016. gadam, ir atspoguļoti Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta 2016. gada darbības pārskatos (attiecīgi sk. 61.–64. un 65.–66. lpp.).

Saskaņā ar 2014.–2020. gada plānošanas periodu vadības pārbaudes un pārbaudes (tostarp pārbaudes uz vietas) ir jāveic savlaicīgi, lai Komisija varētu pārbaudīt gada programmas pārskatus, iesniegtās pārvaldības deklarācijas un aprēķināt ticamu atlikušo kļūdu līmeni grāmatvedībā, ņemot vērā visas korekcijas, kas veiktas kopš pārskata gada beigām. Komisija dalībvalstīm ir sniegusi atjauninātas vadlīnijas, pamatojoties uz iepriekšējā plānošanas perioda laikā gūto pieredzi, kurām kopā ar vajadzīgo SCO izmantošanu būtu jāpalīdz uzlabot vadības pārbaužu kvalitāti.

Komisija uzskata, ka šīm pastiprinātām kontroles procedūrām vajadzētu ilgstoši samazināt kļūdu īpatsvaru, kā tas parādīts 2017. gadā saņemtajā apliecinājumu kopā.

([18]) Šāda informācija bija pieejama apliecinošajos dokumentos, tostarp datubāzēs, standarta sasaistu pārbaužu un obligāto pārbaužu dokumentācijā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Finanšu instrumentu izmantošana dalītā pārvaldībā 2007.–2013. gada plānošanas periodā

6.20. Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006 56. panta 1. punktu 2007.–2013. gada plānošanas perioda maksājumi ir atbilstīgi, ja tie veikti ne vēlāk kā 2015. gada 31. decembrī. 2015. gada aprīlī Komisija pamatnostādnēs par slēgšanu sniedza pati savu interpretāciju un norādīja, ka atbilstīguma periods ir pagarināts līdz 2017. gada 31. martam ([19]), taču tā nebija lūgusi Padomi un Parlamentu grozīt Regulu.

6.21. Kā minēts divos iepriekšējos mūsu sagatavotajos gada pārskatos ([20]), mēs uzskatām, ka šāda attiecināmības termiņa interpretācija pārkāpj normatīvo aktu hierarhiju, ar kuru saskaņā tiesību akta noteikumu var grozīt tikai ar tādu tiesību aktu, kam ir līdzvērtīgs vai augstāks juridisks spēks. Pamatojoties uz minēto, mēs uzskatām, ka visi galasaņēmējiem izdarītie maksājumi vai garantijas no finanšu instrumentiem pēc 2015. gada 31. decembra ir ārpus attiecināmības perioda, kas noteikts Regulas (EK) Nr. 1083/2006 56. panta 1. punktā. Saskaņā ar mūsu aplēsēm pēc 2015. gada 31. decembra galasaņēmējiem izdarīto maksājumu vai izsniegto garantiju vērtība sasniedz 2,5 miljardus EUR.

KOMISIJAS ATBILDES

6.20. un 6.21. *Komisija uzskata, ka noslēguma pamatnostādnēs iekļautie grozījumi ietilpa grozītās Regulas (EK) Nr. 1083/2006 78. panta 6. punkta darbības jomā un tādēļ nav vajadzīgs tiesību akta grozījums.*

Komisija pauda savu nostāju par to pašu novērojumu savās atbildēs uz Eiropas Revīzijas palātas 2014. un 2015. gada pārskatiem. Komisija ir rīkojusies saskaņā ar Eiropadomes 2014. gada decembra ieteikumiem un ar spēkā esošajā tiesiskajā regulējumā paredzēto rezervi. Tādēļ Komisija uzskata, ka maksājumiem, kas izmaksājami galasaņēmējiem līdz 2017. gada marta beigām, ir jābūt ietvertiem noteiktajā atbilstības periodā. Komisija pārbaudīs attiecīgās summas, kuras dalībvalstis ir paziņojušas līdz noslēgumam, un apstiprinās attiecīgos datus savā ziņojumā, kuru plānots izsniegt līdz 2017. gada oktobrim.

([19]) Komisijas Lēmums C(2015) 2771.
([20]) Sk. 2014. gada pārskata 6.52. punktu un 2015. gada pārskata 6.45. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Ieguldījumi netika izmantoti pilnā apmērā, un instrumenti neizmantoja potenciālu pilnībā

6.22. Kopējais piešķīrums 2015. gadam bija aptuveni 16,9 miljardi EUR ([21]). Kā šī summa tika izmaksāta līdz šim, ir attēlots ***6.3. izcēlumā***.

6.3. izcēlums. Kopējais izmaksu līmenis 2011.–2015. gadā no ERAF un ESF

(miljardi EUR)

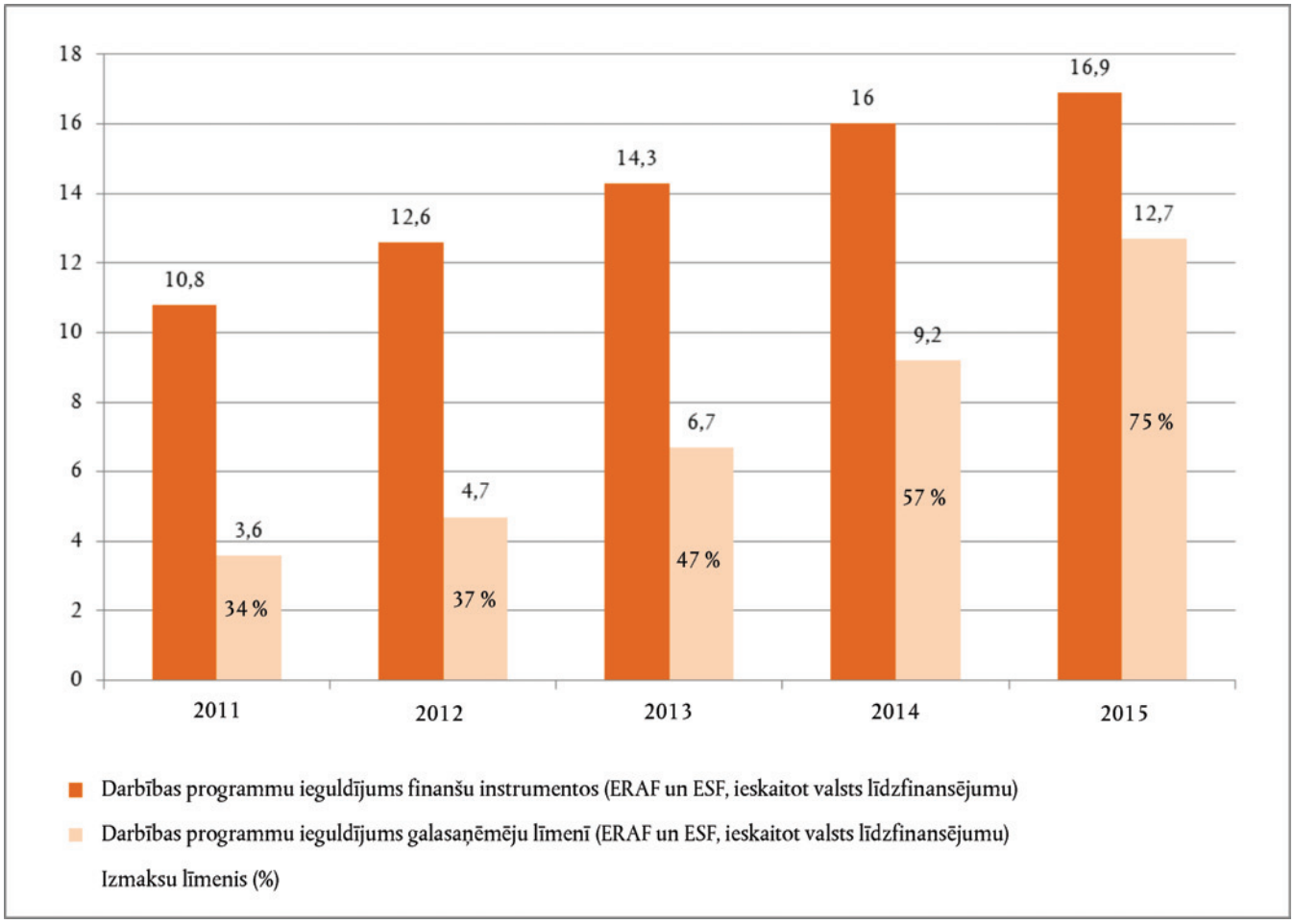

Avots: Eiropas Revīzijas palāta, pamatojoties uz Komisijas īstenošanas ziņojumu.

([21]) Eiropas Komisijas kopsavilkums par datiem saistībā ar *vadošo iestāžu* sniegto informāciju attiecībā uz paveikto, finansējot un īstenojot finanšu instrumentus, saskaņā ar 67. panta 2. punkta j) apakšpunktu Regulā (EK) Nr. 1083/2006, stāvoklis 2015. gada 31. decembrī, EGESIF 16-0011-00, 20.9.2016. Skaitliskie dati par 2016. gadu tiks publicēti līdz 2017. gada 1. oktobrim.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.23. Līdz 2015. gada 31. decembrim tika izlietoti tikai 75 % no visa finansējuma, kas piešķirts ar ERAF un ESF finanšu instrumentu starpniecību. Kā norādīts mūsu iepriekšējā gada pārskatā ([22]), tik zems līmenis liecina par to, ka vairākas dalībvalstis nespēs pilnībā izmantot tām atvēlēto piešķīrumu no finanšu instrumentiem, kaut arī attiecināmības periods ir pagarināts. Ja izmaksu līmenis ir zemāks par 100 %, netiek pilnībā izmantots instrumentu "daudzkārtējās" darbības potenciāls ([23]), kas ir viena no to galvenajām priekšrocībām salīdzinājumā ar *dotācijām*.

6.24. Izmaksu līmenis 2015. gada 31. decembrī kohēzijas jomas finanšu instrumentiem ir attēlots ***6.4. izcēlumā***. Šis līmenis četrās dalībvalstīs (Spānijā, Itālijā, Nīderlandē un Slovākijā) bija ievērojami zemāks par ES caurmēra 75 % līmeni.

KOMISIJAS ATBILDES

6.23. un 6.24. *Komisija uzsver, ka vidējā izmaksu likme 2015. gada beigās bija 75 %, kas ir būtisks pieaugums, salīdzinot ar 57 % 2014. gada beigās, un tā atspoguļo ļoti neviendabīgu situāciju starp dalībvalstīm, ko ietekmē dažādi faktori, tostarp finanšu krīze, ierobežotā pieredze dažās dalībvalstīs un dažu instrumentu novēlota uzsākšana visā plānošanas periodā. Ņemot vērā finanšu instrumentu aprites ciklu, pēdējā ieviešanas gadā joprojām ir sagaidāms būtisks maksājumu izmaksu pieaugums, un galīgo secinājumu par izmaksu likmēm varēs izdarīt tikai pēc noslēguma.*

Pamatojoties uz dalībvalstu sniegtajiem datiem, Komisija līdz 2017. gada 1. oktobrim ziņos par noslēguma stāvokli (2017. gada marta beigas). Dalībvalstīm noslēgumā ir jāatskaita atlikušās summas finanšu instrumentos, kuras nav pilnībā izmantotas saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006 78. panta 6. punktu.

2014.–2020. gada plānošanas periodā maksājumi daļās par finanšu instrumentiem, ņemot vērā faktisko izmaksu līmeni galīgajiem saņēmējiem, ierobežos finanšu instrumentu nepietiekamas izmantošanas risku un neatmaksātu dotāciju rašanās risku īstenošanas laikā.

([22]) 2015. gada pārskats, 6.42. punkts.

([23]) Finanšu instrumenti sniedz dalībvalstīm iespēju izmantot līdzekļus vairāk nekā vienu reizi, proti, atdeve, ko gūst no ieguldījumiem vai aizdevumiem, tostarp peļņa, pilnībā tiek novirzīta atpakaļ tajās pašās darbībās.

6.4.izcēlums. Izmaksas no finanšu instrumentiem kohēzijas jomā, stāvoklis 2015. gada 31. decembrī

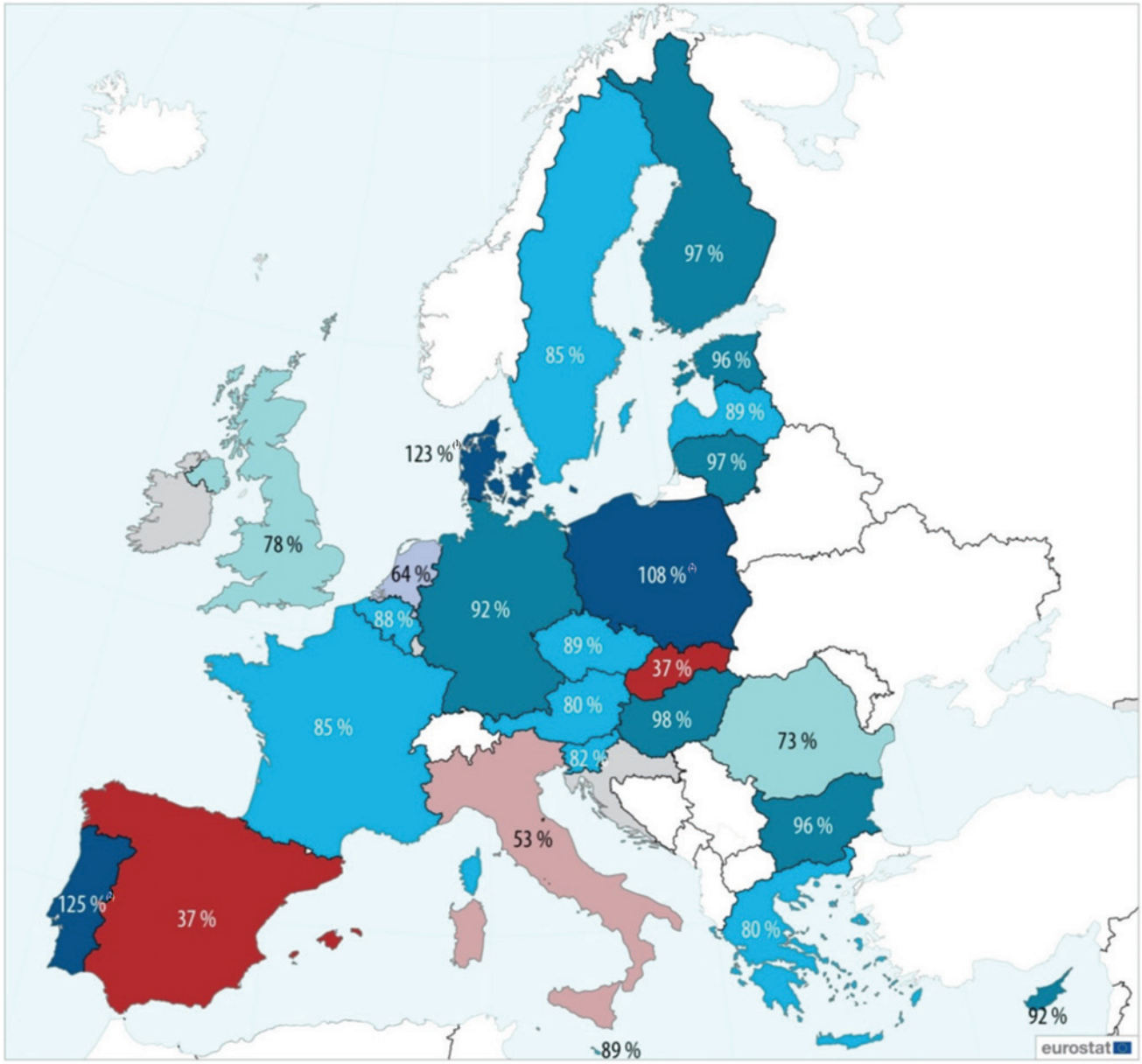

Apzīmējumi
Izmaksājumu līmenis attiecībā uz finanšu instrumentiem, kurus finansē kategorijā "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija"

- Instrumentu nav
- 30-39 %
- 40-49 %
- 50-59 %
- 60-69 %
- 70-79 %
- 80-89 %
- 90-100 %
- > 100 %

Administratīvās robežas: © EUROGEOGRAPHICS © UN-FAO © Turkstat

Kartogrāfija: Eurostat – GISCO, 01/2015

0 200 400 600 800 km

(1) Dānijā finanšu starpnieki nesaņem atmaksu, kamēr tie nav veikuši izmaksas galasaņēmējiem. Tāpēc DP ieguldījumu līmenis galasaņēmējiem ir lielāks nekā finanšu instrumentiem.

(2) Polijā un Portugālē paziņotie maksājumi galasaņēmējiem ietver peļņu un atmaksājumus. Tā kā šīs summas nav DP resursi, kopsumma nedrīkst pārsniegt 100 %.

Avots: Eiropas Revīzijas palāta, pamatojoties uz Komisijas norādījumiem EGESIF_16-0011-00, 2016. gada 20. septembris.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Dalībvalstis sniedz nepilnīgas vai neprecīzas ziņas par finanšu instrumentiem

6.25. Informācija, ko Komisija paziņo par ERAF un ESF finanšu instrumentu īstenošanu, pamatojas uz datiem, kuri tieši saņemti no dalībvalstīm. Kopš 2011. gada Komisija ir ieguldījusi lielas pūles, lai uzlabotu datu kvalitāti, tomēr dažos gadījumos skaitliskie dati joprojām ir nepilnīgi vai neprecīzi. Šogad mēs atklājām neprecizitātes četros no 12 pārbaudītajiem instrumentiem. Šo kļūdu dēļ darbības rezultāti tiek novērtēti par augstu, un, ja tās neizlabos, slēgšanas laikā var tikt mākslīgi paaugstināta attiecināmo izdevumu deklarētā summa, īpaši attiecībā uz garantiju fondiem.

Komisijas gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi

6.26. Mēs pārbaudījām Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta 2016. gada darbības pārskatus un tiem pievienotās deklarācijas ([24]). Konkrēti, mēs pārbaudījām, cik saskaņoti un precīzi Komisija ir aprēķinājusi riskam pakļautās summas, un to, vai kļūdu līmenis atbilst mūsu aplēsēm.

6.27. Šie gada darbības pārskati sniedz provizorisku informāciju par riskam pakļautajām summām un atlikušo risku ([25]) gan attiecībā uz 2007.–2013. gada plānošanas perioda slēgšanu, gan attiecībā uz ikgadējo apliecinājumu kopu, kas sagatavota par 2014.–2020. gada plānošanas periodu.

KOMISIJAS ATBILDES

6.25. *Noslēgumā dalībvalstīm ir jāapliecina fondu faktiskā izmantošana attiecībā uz finanšu instrumentiem. Pirms noslēguma paketes iesniegšanas šie izdevumi ir jāpārbauda vadības un revīzijas iestādēm. Patiesībā vairākām darbības programmām revīzijas iestādes izteica ierobežojumus saviem revīzijas atzinumiem sakarā ar nepieciešamību pabeigt revīzijas darbu šajā sakarā. Šis notiekošais revīzijas darbs, cita starpā, attiecas arī uz izmaksām galasaņēmēju līmenī. Tādēļ Komisija neslēgs attiecīgās programmas, kamēr nebūs guvusi pamatotu pārliecību par faktiski izmaksātajām summām un par to atbilstību, vai arī tā piemēros atbilstošas finanšu korekcijas.*

6.27. *Laikā, kad tika sagatavoti 2016. gada darbības pārskati, ģenerāldirektorāti vēl nevarēja pārbaudīt revīziju iestāžu sniegto informāciju par riskam pakļautajām summām un atlikušā riska īpatsvaru. Tas ir saistīts ar slēgšanas pasākuma laiku (2017. gada 31. marts) un likumā noteikto laika posmu gan 2014.–2020. gada dokumentu iesniegšanai, kuri ir saistīti ar ikgadējo pārskatu pieņemšanu (līdz 1. martam), gan Komisijas pārskatu pieņemšanu (līdz 2017. gada 31. maijam).*

Tomēr Komisija ir pilnībā izmantojusi visu informāciju, kas bija pieejama 2016. gada darbības pārskatu sagatavošanas laikā, tostarp revīzijas iestāžu ziņotos datus, ar dažiem nelieliem pielāgojumiem.

([24]) Ik gadu līdz aprīļa beigām katrs ģenerāldirektorāts sagatavo gada darbības pārskatu par iepriekšējo gadu. To iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei un pēc tam publicē. Pārskatam pievieno ģenerāldirektora paziņojumu par to, vai viņa/viņas pārziņā esošais budžets tika īstenots likumīgi un pareizi, galvenokārt – vai pārkāpumu līmenis nepārsniedz Komisijas noteikto 2 % *būtiskuma slieksni*. Attiecībā uz darbības programmām, kurās šīs slieksnis ir pārsniegts, ģenerāldirektors var formulēt pilnīgu vai daļēju atrunu.

([25]) Savā gada darbības pārskatā Komisija izmanto jēdzienu "*atlikušā riska īpatsvars*" saistībā ar 2007.–2013. gada plānošanas perioda slēgšanu un "atlikušais kopējais kļūdu īpatsvars" – saistībā ar 2014.–2020. gada plānošanas periodu. Šie abi īpatsvari ir konceptuāli vienādi, taču tiek piemēroti atšķirīgiem laikposmiem. Šajā nodaļā ar jēdzienu "atlikušie īpatsvari" mēs apzīmējam abus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Komisijas apliecinājums par 2007.–2013. gada plānošanas periodu

6.28. Lai gan 2007.–2013. gada plānošanas perioda slēgšanas dokumentu iesniegšanas termiņš bija 2017. gada 31. marts ([26]), Komisijas novērtējums par slēgšanas dokumentiem ir jāiesniedz līdz 2017. gada 31. augustam. Ja Komisija šajā novērtējumā konstatēs nozīmīgus problēmjautājumus, termiņu var pagarināt. Komisija ziņos par revīzijas iestāžu paziņoto atlikušo īpatsvaru novērtējuma iznākumu 2017. gada darbības pārskatā (2018. gada aprīlī).

6.29. Komisija var slēgt programmu tikai tad, kad atlikušais īpatsvars, ņemot vērā visas finanšu korekcijas, ir zem 2 % ([27]). Nesen publicētā īpašajā ziņojumā par gatavošanos 2007.–2013. gada programmu slēgšanai ([28]) mēs konstatējām, ka Komisija ir noteikusi dalībvalstīm pienācīgu kārtību darbības programmu slēgšanai kohēzijas jomā. Citā īpašajā ziņojumā par finanšu korekcijām, ko Komisija īstenoja kohēzijas jomā 2007.–2013. gada plānošanas periodā ([29]), mēs secinājām arī to, ka Komisija ir efektīvi izmantojusi tās rīcībā esošos pasākumus, lai aizsargātu ES budžetu no nepareizu izdevumu riska.

KOMISIJAS ATBILDES

6.28. *Komisija veic detalizētu dalībvalstu iesniegto slēgšanas dokumentu novērtējumu, kurš tiks pabeigts līdz noteiktajam termiņam – 2017. gada 31. augustam. Šā pasākuma rezultāts tiks paziņots 2017. gada darbības pārskatā.*

([26]) Atskaitot Horvātiju, kurai termiņš noteikts 2018. gada 31. martā.

([27]) Darbības programmu slēgšanas pamatnostādnes, Komisijas Lēmums C(2015) 2771, VI pielikums.

([28]) Īpašais ziņojums Nr. 36/2016 "Novērtējums par 2007.–2013. gada kohēzijas un lauku attīstības programmu slēgšanas kārtību".

([29]) Īpašais ziņojums Nr. 4/2017 "ES budžeta aizsardzība pret nepareiziem izdevumiem: 2007.–2013. gada periodā Komisija aizvien plašāk izmantoja preventīvus pasākumus un finanšu korekcijas kohēzijas jomā".

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Komisijas apliecinājums par 2014.–2020. gada plānošanas periodu

Komentāri par 2014.–2020. gada plānošanas perioda sākumu

6.30. Trīs gadus pēc 2014.–2020. gada plānošanas perioda sākuma dalībvalstis ir iecēlušas tikai 77 % no iestādēm, kas atbildīgas par programmām, kuras tiek finansētas no kohēzijas politikas līdzekļiem ([30]). Līdz 2017. gada 1. martam Komisijas saņemtajos galīgajos pārskatos izdevumi aptver tikai 0,7 % no budžeta, kas piešķirts visam plānošanas periodam. 2017. gada vidū kavējumi budžeta izpildē ir lielāki, nekā tie bija tajā pašā laikā 2007.–2013. gada plānošanas periodā ([31]).

6.30. *77 % no izraudzītajām programmu iestādēm atbild par 88 % no kopējiem kohēzijas politikas piešķīrumiem. Komisija norāda, ka izraudzīšanās ir dalībvalstu atbildība. Komisija ir atkārtoti mudinājusi dalībvalstis (sanāksmēs un rakstiskā paziņojumā) paātrināt šo procesu, vienlaikus nodrošinot, ka tiek pilnībā ievēroti regulā noteiktie kritēriji, un vajadzības gadījumā sniegusi paskaidrojumus un palīdzību.*

Tas vēl nav atspoguļojies dalībvalstu maksājumu pieprasījumos tādā līmenī, kas līdzīgs 2007.–2013. gada periodam, bet tagad ir ieviesti visi nosacījumi, lai apgūtu līdzekļus. Apgūšanas līmenis 2016. gada beigās kopumā bija 3,7 % ERAF/KF un 3,3 % ESF/JNI projektiem, kas jau ir zināms uzlabojums salīdzinājumā ar datiem, kas bija pieejami 2016. gada vidū, pamatojoties uz pārskatiem, kas saņemti līdz 2017. gada 1. martam.

Tomēr Komisija uzsver, ka pirmajos īstenošanas gados līdzfinansēto projektu atlase ir galvenais solis ceļā uz kohēzijas politikas sekmīgu īstenošanu. Šajā sakarā Komisija norāda, ka projektu atlase ir paātrinājusies un ERAF/KF projektu kopējais atlasīto projektu īpatsvars 2016. gadā bija sasniedzis 26 %, bet ESF/JNI projektos – 32 %, kā ziņo dalībvalstis. Šis rādītājs ir līdzīgs tam pašam laika posmam 2007.–2013. gada plānošanas periodā.

Komisijas jaunais pārliecības iegūšanas modelis izdevumiem kohēzijas jomā

6.31. Dalībvalstis iesniedz "pārliecības gūšanas kopumu", kurā ir iekļauti pārskati, ko apliecinājušas *sertifikācijas iestādes*. Šajā kopumā dalībvalstis apliecina darbības programmas pārvaldības sistēmu un iekšējās kontroles mehānismu efektīvu darbību un apliecināto izdevumu likumību un pareizību, kā arī paziņo revīzijas iestāžu aprēķinātos atlikušos īpatsvarus. Atlikušajā īpatsvarā ir ņemtas vērā finanšu korekcijas, kas tika piemērotas un ir reģistrētas pārskatos, lai samazinātu risku, kuru konstatēja darbību revīzijās.

([30]) ERAF, KF un ESF/JNI (Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva).

([31]) Mēs norādījām uz kavējumiem un ar tiem saistītajām problēmām Īpašajā ziņojumā Nr. 2/2017 "Komisijas sarunas par 2014.–2020. gada *partnerības nolīgumiem* un programmām kohēzijas politikas jomā".

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.32. Komisijai pārskati ir jāpieņem vai jānoraida līdz 31. maijam un turpmākā mēneša laikā jāveic noslēguma maksājums. Pirms pārskatu pieņemšanas Komisija galveno uzmanību pievērš administratīvajām pārbaudēm attiecībā uz pilnīgumu un precizitāti. Šajā posmā Komisija nevērtē likumību un pareizību, taču vēlāk tā var sākt likumības un pareizības revīziju dalībvalstīs, lai caurskatītu revīzijas iestāžu darbu ([32]). Tāpēc tās secinājumi par likumību un pareizību tiks paziņoti gada darbības pārskatā par n+1 gadu.

Komentāri par informāciju, kas sniegta gada darbības pārskatos 2014.–2020. gada plānošanas periodā

6.33. Attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu 18 dalībvalstis iesniedza pārskatus par izdevumiem 71 no 419 apstiprinātajām darbības programmām ([33]) par kopējo summu 3,3 miljardi EUR ([34]). Komisija apstiprināja 69 pārskatus līdz regulā noteiktajam termiņam 2017. gada 31. maijā ([35]). Tāpat kā attiecībā uz noslēguma deklarāciju par iepriekšējo periodu (sk. 6.29. punktu), pārskatu administratīvā pieņemšana notika pēc tam, kad tika apstiprināti gada darbības pārskati. Turklāt līdz 2017. gada jūnijam Komisija vēl nebija sākusi 71 darbības programmas likumības un pareizības apstiprinājumpārbaudi. Tādējādi rezultāti nebūs pieejami līdz 2017. gada darbības pārskatu publicēšanai 2018. gada jūnijā.

6.34. Mēs konstatējām vairākus turpmāk uzskaitītos riskus saistībā ar metodoloģiju, kuri būtu jānovērš, lai nodrošinātu paziņoto atlikušo īpatsvaru pārredzamību un ticamību.

— Gada darbības pārskata ziņošanas periods nesakrīt ar dalībvalstu iesniegto gada pārskatu periodu. Ģenerāldirektorāti ziņo par maksājumu izpildi n kalendārajā gadā, bet dalībvalstis ziņo par izdevumiem, kas deklarēti Komisijai par finanšu gadu, no n-1 gada jūlija līdz n gada jūnijam. Tas nozīmē, ka Komisija sniegs pārliecību par citādu periodu (kalendārais gads) nekā dalībvalstu iestādes (finanšu gads). Līdz ar to katrā gada darbības pārskatā ir jānorāda iznākums pēc Komisijas veiktā pilnā novērtējuma par pārskatiem, kas sākotnēji sniegti iepriekšējā gada darbības pārskatos.

KOMISIJAS ATBILDES

6.32. *Komisija turpina rūpīgi pārbaudīt visus dokumentus, kas saņemti pārliecības gūšanas kopumā; jo īpaši revīzijas iestāžu paziņotos kļūdu īpatsvarus, atlikušos riskus un revīzijas atzinumus. Atbilstoši vienotajai revīzijas stratēģijai, ko īsteno attiecīgie ģenerāldirektorāti, šīs pārbaudes tiek papildinātas ar atbilstības revīzijām, kuras balstītas uz risku. Galvenais mērķis ir, pārskatot revīzijas iestāžu darbu pēc pārskatu pieņemšanas, mēģināt panākt pamatotu pārliecību, ka pārvaldības un kontroles sistēmās nepaliek neatklāti, nereģistrēti un tādēļ nekoriģēti nopietni trūkumi.*

6.33. *Saskaņā ar jauno plānošanu 2014.–2020. gada plānošanas periodam Komisija savas dokumentu pārbaudes saistībā ar revīzijas iestāžu ziņoto kļūdu īpatsvaru papildinās ar pārbaudēm uz vietas, pamatojoties uz risku. Pirms paziņoto datu ticamības apstiprināšanas turpmākajos gada darbības pārskatos tā varēs ņemt vērā apsvērumus, kurus šajā posmā būs sniegusi Eiropas Revīzijas palāta. Tas ļaus uzlabot to datu kvalitāti, ko sniedz izpildes apstiprinātājiestādes attiecīgajos gada darbības pārskatos.*

6.34.

— *Komisija izmanto visu informāciju, kas pieejama GDP ziņošanas laikā, kā tas ir bijis jau vairākus gadus.*

  Komisija uzsver, ka regula 2014.–2020. gada plānošanas periodam un pārliecības gūšanas kopumam noteiktais termiņš ļauj labāk saskaņot ziņošanas periodus ar programmu iestādēm salīdzinājumā ar 2007.–2013. gada plānošanas periodu. Ģenerāldirektoram jāgarantē izdevumi kalendārajā gadā, ņemot vērā apliecinājumu kopu, ko sniedz programmas iestāde, un 10 % ieturējumu par katru starpposma maksājumu. Komisija piekrīt GDP sniegt pilnīgu novērtējumu par likumību un pareizību, kas iegūti no apliecinājumu kopām, kuras dalībvalstis iesniegušas iepriekšējā gadā (sk. Komisijas atbildi uz 6.33. punktu).

([32]) Regula (ES) Nr. 1303/2013, 139. panta 5. punkts.

([33]) Tie aptver 391 ESI fondu darbības programmu un 28 *FEAD* darbības programmas.

([34]) Tostarp 0,7 miljardi EUR sākotnēja piešķīruma finanšu instrumentiem.

([35]) Tie aptver 61 ESI fondu darbības programmu un astoņas *FEAD* darbības programmas.

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
— Saskaņā ar 137. panta 2. punktu Kopīgo noteikumu regulā dalībvalstīm ir jāizslēdz no saviem pārskatiem visas summas, kuras iepriekš bija iekļautas maksājuma pieprasījumā, bet kuru likumības un pareizības pārbaude vēl nav pabeigta. Jebkuru šo summu daļu, kas pēc tam tiek atzīta par likumīgu un pareizu, var iekļaut nākamajā maksājuma pieprasījumā. Mēs atklājām vienu gadījumu, kad *revīzijas iestāde* šāda veida summas bija iekļāvusi atlikušo īpatsvaru aprēķinā. Komisijai ir vēlreiz jāatgādina revīzijas iestādēm, ka summām, kas minētas 137. panta 2. punktā, ir jābūt skaidri identificējamām un ka tās nav jāņem vērā, aprēķinot atlikušos īpatsvarus.	— *Vadlīnijās revīzijas iestādēm par gada kontroles ziņojumu un revīzijas atzinumu ([1]) Komisija jau ir precizējusi kritērijus, lai aprēķinātu finanšu korekciju atlikušā riska līmeņa aprēķinā. Kā atzīmē Palāta, izšķirošais faktors ir tas, vai finanšu korekcija paredz samazināt risku, ko konstatējušas revīzijas iestādes darbību revīzijas rezultātā (sk. Eiropas Revīzijas palātas apsvērumus 6.32. punktā).*
	Summas, kas tiek pastāvīgi vērtētas saskaņā ar 137. panta 2. punkta noteikumiem un kas atskaitītas no pārskatiem, nodrošina papildu garantijas, ka visi gada pārskatos apstiprinātie izdevumi ir likumīgi un pareizi, un tiem nevajadzētu ietekmēt revīzijas iestāžu atlikušā riska līmeņa aprēķināšanu. Komisija attiecīgi precizēs dalībvalstīm sniegtos norādījumus.
— Pārskatu ziņojuma formāts neparedz sadaļu detalizētai informācijai par atsevišķām summām, kuras atsauktas un uz kurām attiecas 137. panta 2. punkta noteikumi. Kaut arī tiek sniegti apkopoti skaitļi, tikai detalizēta informācija darbību līmenī var nodrošināt pienācīgu revīzijas izsekojamību, kas ļauj apstiprināt pārskatus. Ja šāda informācija būtu tieši pieejama kopējā ziņošanas sistēmā, tiku pastiprināta pārredzamība un būtu iespējams veikt nepieciešamās pārbaudes.	— *Visas neapstiprinātās summas ir jāatspoguļo pārskatu 8. pielikumā ar paskaidrojumu, ko iesniedz sertifikācijas iestāde, un revīzijas iestādei ir jāpārbauda šie paskaidrojumi un iespējamās neatbilstības.*
	Sertifikācijas iestādei ir jāuzglabā pilnīga un detalizēta grāmatvedības uzskaite programmas pārraudzības sistēmā attiecībā uz atsevišķām pārvietošanām un izmaiņām, kas veiktas starp starpposma maksājumu pieprasījumiem un summām, kas deklarētas gada pārskatos, lai uzraudzītu iespēju, kas sniegta ar 137. panta 2. punktu, iesniegt vēlāku deklarāciju par šīm summām. Šādas summas, ja vēlāk atzītas par likumīgām un regulārām un iekļautas maksājumu pieprasījumos nākamajos gados, tiks pakļautas tādam pašam verificēšanas un kontroles mehānismam kā jebkuram citam jaunam izdevumam.

([1]) *EGESIF_15-0002-03, 9.10.2015.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

Vajadzīgs finanšu instrumentu un valsts atbalsta avansu revidējamās kopas definīcijas skaidrojums

6.35. Komisijai ir skaidrāk jānosaka noteikumi par to, kā dalībvalstu revīzijas iestādēm jādefinē finanšu instrumentu revidējamās kopas ([36]). Maksājumi instrumentam tiek veikti, tiklīdz ir izveidota tā juridiskā struktūra, un tos iekļauj *starpposma maksājumu* pieprasījumos, ko iesniedz Komisijai ([37]). Regulā atbilstīgo izdevumu definīcija aprobežojas ar maksājumiem galasaņēmējiem, resursiem, kas piesaistīti garantijas līgumiem, un radušos pārvaldības izmaksu un maksu atlīdzināšanai ([38]). Ja uzskata, ka revidējamā kopa ir sākotnējais piešķīrums, nevis atbilstīgie izdevumi, par kuriem sniegta informācija gada pārskatos, atlikušais īpatsvars tiek aplēsts par zemu. Tāda pati problēma ietekmē valsts atbalsta avansus.

KOMISIJAS ATBILDES

6.35. *Komisija apņemas sadarboties ar revīzijas iestādēm un Eiropas Revīzijas palātu, lai nodrošinātu kopīgu izpratni par ziņojamo kļūdu īpatsvaru. Jo īpaši, lai kvalitatīvi novērtētu kļūdu īpatsvaru, Komisija ir mudinājusi revīzijas iestādes izmantot regulatīvo iespēju, lai izveidotu īpašu stratēģiju finanšu instrumentiem (Deleģētās regulas (ES) Nr. 480/2014 28. panta 10. punkts). Šajā sakarā revīzijas iestādēm tiks sniegti papildu norādījumi.*

KNR 127. pants, kas piemērojams laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam, noteic, ka revīziju veic, veicot atbilstošu darbību izlasi, pamatojoties uz deklarētajiem izdevumiem.

Komisija uzsver, ka 2014.–2020. gada finanšu instrumentu maksājumi tiks veikti daļās, ievērojot regulatīvās saistības attiecībā uz iepriekšējā maksājuma faktisko izmantošanu, kas būs jāiekļauj darbību revīzijās, kuras veic revīzijas iestādes. Attiecībā uz pirmo daļu revīzijas iestādēm ir jāpārbauda, vai tiek ievērotas piemērojamās prasības (publiskais iepirkums, ex ante *novērtējums) un vai konstatētās kļūdas ietekmē kļūdu īpatsvaru.*

Attiecībā uz valsts atbalsta avansiem, kā jau tas tika darīts, lai noslēgtu 2007.–2013. gada programmu, Komisija precizēs revīzijas iestādēm, ka tām jāveic revīzijas darbs (t. i., sistēmas revīzijas), lai apstiprinātu, ka vadošās iestādes ir ieviesušas sistēmu, nodrošinot, ka avansa maksājumi ir pienācīgi pamatoti normatīvā termiņā.

([36]) Sk. arī 2015. gada pārskata 6.60.–6.63. punktu.
([37]) Regula (ES) Nr. 1303/2013, 41. pants.
([38]) Regula (ES) Nr. 1303/2013, 42. panta 1. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Gada darbības pārskatos iekļautās informācijas atbilsme mūsu konstatējumiem

6.36. Kopsavilkums par gada darbības pārskatos atspoguļoto informāciju saistībā ar 2007.–2013. gada plānošanas periodu ir sniegts ***6.5. izcēlumā***.

6.5. izcēlums. Par 2007.–2013. gada plānošanas periodu gada darbības pārskatos sniegtās informācijas kopsavilkums

(miljardi EUR)

Darbības	Fonds	Attiecīgie izdevumi kopā	Attiecīgie izdevumi 2016. gadā	DP	Kļūdu īpatsvars 2016. gadā		Atlikušais risks	Atrunu skaits
					Apakšējā robeža	Augšējā robeža		
2007.–2013. gada plānošanas periods	ERAF/KF	254,5	26,2	322	2,2 %	4,2 %	0,4 %	66
	ESF	70,2	6,4	118	3,9 %	4,3 %	0,7 %	23
	Kopā	**324,7**	**32,6**	**440**	**2,6 %**	**4,2 %**	**0,5 %**	**89**

Avots: ĢD *REGIO* un ĢD *EMPL* 2016. gada darbības pārskati.

6.37. Mūsu aplēstais kļūdu līmenis ir augstāks nekā kļūdu īpatsvari, ko Komisija paziņoja savos gada darbības pārskatos, balstoties uz revīzijas iestāžu iegūtajiem rezultātiem. Tomēr šīs abas kļūdu grupas nav pilnībā salīdzināmas, galvenokārt turpmāk uzskaitīto iemeslu dēļ:

— gada darbības pārskatos paziņotie atlikušie īpatsvari neattiecas uz to pašu periodu, par kuru mēs publicējam pārskatu ([39]),

— Komisijas aprēķinātajiem atlikušajiem īpatsvariem ir daudzgadu raksturs, un tajos ir ņemtas vērā visas finanšu korekcijas, kas īstenotas ES un dalībvalstu līmenī,

— mūsu aprēķina pamatā ir statistiski reprezentatīvs darījumu paraugs ES līmenī, bet revīzijas iestādes – kaut arī tās parasti izmanto parauga atlases statistisko metodi – darbību revīzijām var atlasīt arī nestatistiskus paraugus.

KOMISIJAS ATBILDES

6.37. *Komisija uzsver, ka dalībvalstu iesniegtā ikgadējā kļūdu īpatsvara ticamības novērtējums ir balstīts uz visas pieejamās informācijas rūpīgu analīzi, ko papildina ar uz risku balstītu faktu vākšanu uz vietas, ņemot vērā arī vispārējo novērtējumu par revīzijas iestāžu darba ticamību. Vajadzības gadījumā Komisija pieprasa un saņem no revīzijas iestādēm jebkuru nepieciešamo papildu informāciju. Skatīt arī Komisijas atbildi uz 6.27. punktu.*

Komisija uzskata, ka attiecībā uz 2016. gada pārskatu, kā tas bija pēdējos sešus gadus pēc kārtas Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļaušanas ģenerāldirektorātam un piecus gadus pēc kārtas Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorātam pirms šā gada pārskata, Komisijas novērtējuma rezultāts ir saskaņā ar Eiropas Revīzijas palātas aprēķināto kļūdu īpatsvaru (sk. attiecīgo GDP 75. un 64. lpp.).

([39]) Revīzijas iestāžu paziņotie kļūdu īpatsvari n gadam attiecas uz izdevumiem, kurus Komisija apstiprināja n-1 gadā. Palātas aprēķinātie kļūdu īpatsvari n gadam attiecas uz Komisijas n gada izdevumiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājums

6.38. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka kļūdu līmenis kategorijas "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija" izdevumos bija būtisks.

6.39. Attiecībā uz šo DFS kategoriju pēc mūsu veiktajām darījumu pārbaudēm kopējais aplēstais kļūdu līmenis ir 4,8 % (sk. ***6.1. pielikumu***).

6.38. un 6.39. *Komisija atzīmē, ka Eiropas Revīzijas palātas iesniegtais aprēķinātais kļūdu līmenis gadu gaitā ir uzlabojies un atbilst kļūdu īpatsvariem, kurus attiecīgie Komisijas dienesti ziņo savos GDP.*

Komisija 2016. gadā turpināja koncentrēt savas revīzijas un pasākumus uz riskam visvairāk pakļautajām programmām/dalībvalstīm, lai sagatavotos noslēgumam un lai ieviestu koriģējošus pasākumus, vajadzības gadījumā izmantojot stingru politiku attiecībā uz maksājumu pārtraukšanu un apturēšanu līdz noslēgumam. Tā piemēro stingru analīzi un procedūras slēgšanas laikā, lai izslēgtu jebkādu atlikušo neatbilstīgo izdevumu materiālo risku.

Turklāt Komisija norāda, ka, ņemot vērā pārvaldības un kontroles sistēmu daudzgadu iezīmes attiecībā uz kohēzijas politiku 2007.–2013. gada plānošanas periodā, kļūdas var koriģēt līdz programmas slēgšanai, kā tas parādīts attiecīgo Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta 2016. gada darbības pārskata 2.1.3. iedaļā.

Lai risinātu būtiskos kļūdu īpatsvarus, ko Eiropas Revīzijas palāta ir ziņojusi saistībā ar kohēzijas politiku, pastiprinātas likumības, pareizības un pārskatu sniegšanas prasības programmas iestādēm 2014.–2020. gada plānošanas periodā ietver arī gada pārskatu ieviešanu, kuros nedrīkst būt būtiski pārkāpumi, un Komisijas koriģējošās kapacitātes stiprināšanu, izmantojot noteiktus nosacījumus piemērot neto finanšu korekcijas.

Šīs prasības būs svarīgs stimuls, lai dalībvalstis varētu konstatēt, ziņot un novērst nopietnus trūkumus pirms gada pārskatu iesniegšanas Komisijai, un tas palīdzētu ilgstoši samazināt kļūdu īpatsvaru, par ko jāziņo revīzijas iestādēm, kā to parāda pirmās saņemtās apliecinājumu kopas 2017. gadā.

Komisija tālāk atsaucas uz savām atbildēm, kas sniegtas 6.7. un 6.19. punktā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Ieteikumi

6.40. Konstatējumi par to, kā ir izpildīti mūsu 2013. gada pārskatā sniegtie 11 ieteikumi, ir aprakstīti ***6.4. pielikumā*** ([40]). No šiem ieteikumiem Komisija ir pilnībā ieviesusi astoņus, divus – lielākajā daļā aspektu, bet attiecībā uz vienu tā nav veikusi nekādas darbības.

6.41. Pamatojoties uz šo pārbaudi, kā arī uz konstatējumiem un secinājumiem par 2016. gadu, mēs Komisijai esam sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus.

— **1. ieteikums.** Slēdzot 2007.–2013. gada plānošanas perioda programmas, īpaša uzmanība jāpievērš jomām, kurās neattiecināmu izdevumu risks vai neprecīzas informācijas paziņošanas risks ir augstāks, jo tas var izraisīt pārāk lielu summu atlīdzināšanu. Komisijai īpaši jāpievērš uzmanība šādiem aspektiem:

  a) jānodrošina, lai attiecināmās summas, kas slēgšanas laikā paziņotas saistībā ar finanšu instrumentiem, netiktu mākslīgi paaugstinātas tāpēc, ka bija paziņots par pārāk lielu summu izlietojumu galasaņēmēju līmenī. Vislielākajam riskam ir pakļauti garantiju fondi, kur mākslīgi pazemināts daudzkāršojošās ietekmes rādītājs var izraisīt attiecināmo izmaksu nepamatotu palielinājumu;

  b) jāpārbauda, vai valsts atbalsta avansiem atbilst faktiski izdevumi projektu līmenī, jo tikai tie ir attiecināmi izdevumi. Komisijai jāgādā par to, lai vadošās iestādes būtu veikušas pietiekamas pārbaudes, kas nodrošina pienācīgu revīzijas izsekojamību avansu dzēšanai un nepamatoti izmaksātu summu atskaitīšanu;

  c) jāpārliecinās, ka visiem ar lielajiem projektiem saistītajiem izdevumiem ir pamatojums Komisijas lēmumā, ar kuru tika apstiprināts projekts; pretējā gadījumā deklarētie izdevumi nav attiecināmi. Īpaši pakļauti riskam ir gadījumi, kad lielu projektu sadala mazākās daļās, kuru vērtība nesasniedz lielā projekta robežvērtību.

KOMISIJAS ATBILDES

6.40. *Komisija atzīmē, ka tā nepieņēma šajā punktā minētos ieteikumus, kas nav īstenoti.*

Komisija piekrīt šim ieteikumam un, cita starpā, jau ir ņēmusi vērā Eiropas Revīzijas palātas norādītās īpašās jomas attiecībā uz finanšu instrumentiem, valsts atbalstu un lielajiem projektiem, pašlaik pārskatot 2007.–2013. gada programmas slēgšanas kopas.

Komisija atgādina, ka dalībvalstīm ir pienākums informēt Komisiju par lielajiem projektiem.

([40]) Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaudei šogad mēs izvēlamies savu 2013. gada pārskatu, jo parasti Komisijai vajag pietiekami daudz laika, lai īstenotu mūsu ieteikumus.

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
— **2. ieteikums.** Attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu jāatrisina problēmjautājumi, kas var ietekmēt atlikušā īpatsvara ticamu aprēķinu, un šajā nolūkā jāievieš stabilas pārbaudes un norādījumi attiecībā uz šādiem aspektiem:	*Komisija piekrīt šim ieteikumam.*
a) finanšu instrumentu un valsts atbalsta avansu revidējamās kopas. Attiecībā uz finanšu instrumentiem šajā kopā pienācīgi jāiekļauj summas, kas izlietotas galasaņēmēju līmenī, savukārt attiecībā uz valsts atbalstu – faktiskie izdevumi projekta līmenī, kā paziņots pārskatos;	**a)** *Ņemot vērā iepriekš 6.36. punktā sniegtajās atbildēs izklāstīto informāciju un ņemot vērā regulas noteikumus par attaisnotajiem izdevumiem un revīziju kopumu, Komisija apņemas strādāt kopā ar revīzijas iestādēm un Eiropas Revīzijas palātu, lai nodrošinātu, ka tiek piemērota kopēja izpratne attiecībā uz finanšu instrumentu izmantošanu un valsts atbalsta avansiem revīzijas grupā un atbilstošajā revīzijas darbā, lai iegūtu nepieciešamo pamatotu apstiprinājumu.*
b) EIB pārvaldīto finanšu instrumentu revīzijās pārbaudītais apjoms. Komisijai jāpārliecinās, ka gan finanšu starpnieku, gan galasaņēmēju līmenī revīzijas kārtība ir pienācīga. Šajā aspektā ārkārtīgi svarīgs ir galīgais apstiprinājums pašreizējā juridiskā pamata grozījumiem, kurus Komisija ir ierosinājusi *Omnibusa regulai* ([41]), kā arī pienākums veikt revīziju dalībvalsts līmenī.	**b)** *Komisija* Omnibus *regulā, ko tā pieņēmusi 2016. gada septembrī, ir ierosinājusi grozīt KNR 40. pantu.* *Ierosinātais 40. panta grozījums, kas piemērojams visiem EIB un citu starptautisko finanšu institūciju īstenotajiem finanšu instrumentiem, precizē divu kontroles/revīzijas līmeņu esību: 1) EIB/SFI līmenī; 2) dalībvalstu jurisdikciju iestāžu līmenī.* *Attiecībā uz pirmo līmeni EIB grupa vai citas starptautiskas finanšu iestādes sniegs kontroles ziņojumus, kam pievienots gada finansējuma nolīguma izraudzīto revidentu gada revīzijas ziņojums/atzinums.* *Attiecībā uz otro līmeni dalībvalstīs pārbaudes veiks vadošās iestādes, un revīzijas veiks revīzijas iestādes finanšu starpnieku līmenī un attiecībā uz revīzijas iestādēm, ja nepieciešams, to jurisdikcijā esošo galasaņēmēju līmenī. Šīs pārbaudes un revīzijas, ņemot vērā konstatētos riskus, segs instrumentu īstenošanu. Šo pārbaužu un revīziju rezultāti papildinās no EIB grupas/starptautiskajām finanšu iestādēm saņemtos ziņojumus.*

([41]) Priekšlikums Regulai par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, COM(2016) 605 final, 14.9.2016.

PALĀTAS APSVĒRUMI

c) Regulas (ES) Nr. 1303/2013 137. panta 2. punktā minēto summu (kuru pārbaude vēl nav pabeigta) izslēgšana no atlikušā īpatsvara aprēķina dalībvalstu pārskatos, jo to ietveršana izraisa atlikušā īpatsvara novērtēšanu par zemu un samazina šā svarīgā rādītāja pārskatāmību un ticamību.

— **3. ieteikums.** Pārskatot ESI fondu koncepciju un darbības mehānismus periodam pēc 2020. gada, programmas mērķtiecīgāk jāvirza uz darbības rezultātu sasniegšanu un jāvienkāršo maksājumu mehānisms, atbilstīgos gadījumos veicinot tādu turpmāku pasākumu ieviešanu, kuri sasaista maksājumu līmeni ar darbības rezultātiem, nevis vienkārši atlīdzina izmaksas.

KOMISIJAS ATBILDES

c) *Komisija uzskata, ka tā jau ir veikusi pasākumus, bet vēlas vēl skaidrāk izskaidrot pašreizējās vadlīnijas dalībvalstīm.*

Kā paskaidrots Komisijas atbildē uz 6.34. punktu, saskaņā ar 2014.–2020. gada tiesisko regulējumu dalībvalstīm no saviem kontiem jāizslēdz dažas summas, kas iepriekš bija iekļautas maksājuma pieprasījumā, bet attiecībā uz kurām tiek pastāvīgi novērtēta izdevumu likumība un regularitāte. Jebkurš vai visi izdevumi, kas pēc tam tiek uzskatīti par likumīgiem un regulāriem, var tikt iekļauti nākamajā maksājuma pieprasījumā.

Tādēļ summas, kas tiek pastāvīgi novērtētas saskaņā ar 137. panta 2. punkta noteikumiem, neietekmē atlikušā riska līmeņa aprēķināšanu. Vadlīnijās revīzijas iestādēm par gada kontroles ziņojumu un revīzijas atzinumu ([2]) Komisija ir precizējusi kritērijus, lai aprēķinātu finanšu korekciju atlikušā riska līmenī. Regulā paredzētā iespēja iekļaut šīs summas pastāvīgā novērtējumā turpmākajā starpposma maksājuma pieteikumā, ja tās tiek uzskatītas par likumīgām un regulārām, nav būtiska, lai aprēķinātu atlikušo kļūdu īpatsvaru, un sniedz papildu garantijas, ka visi izdevumi, kas sertificēti gada pārskatos, ir likumīgi un pareizi.

Komisija piekrīt šim ieteikumam, jo tā pilnībā piekrīt apsvērt alternatīvus projektēšanas un piegādes mehānismus, tostarp Eiropas Revīzijas palātas ieteikto, bet vēl nav iespējams noteikt detalizētu nostāju attiecībā uz tās priekšlikumiem par ESI līdzekļiem pēc 2020. gada. Tā atzīmē arī, ka ierosinātie kopīgo noteikumu grozījumi, kurus Komisija iesniedza un pieņēma 2016. gada beigās (tā dēvētais Omnibus*), ja to pieņems citas iestādes, saskaņā ar noteiktiem nosacījumiem jau ļautu atteikties no izmaksu atlīdzināšanas par labu maksājumiem, pamatojoties uz projektu rezultātiem.*

Savlaicīga tiesību aktu priekšlikumu iesniegšana kohēzijas politikai ir Komisijas prioritāte. Taču savlaicīgums ir atkarīgs no DFS regulas priekšlikuma pieņemšanas. Vēlāk tiks iesniegts Komisijas priekšlikums kohēzijas politikas tiesību aktu paketei pēc 2020. gada.

Komisija cieši sadarbosies ar likumdevējiem, lai laikus pieņemtu tiesisko regulējumu un lai tas laikus stātos spēkā.

([2]) *EGESIF_15-0002-03, 9.10.2015.*

2. DAĻA. PROJEKTU DARBĪBAS REZULTĀTU NOVĒRTĒJUMS

6.42. Saskaņā ar *pareizas finanšu pārvaldības* principu ES budžeta īstenošanā uzmanība jāpievērš ne vien reglamentējošo noteikumu ievērošanai, bet arī izvirzīto mērķu sasniegšanai ([42]).

6.43. Iepriekšējos trīs gados papildus pareizības pārbaudēm mēs novērtējām arī darbības rezultātus tiem pārbaudītajiem projektiem, kas fiziski ir pabeigti ([43]). Šogad, tā kā attiecināmības periods beidzās 2015. gada 31. decembrī, visiem mūsu pārbaudītajiem 168 projektiem (atskaitot finanšu instrumentus) bija jābūt jau pabeigtiem laikā, kad veicām revīziju. Saistībā ar šiem 168 projektiem mēs novērtējām:

— darbības rezultātu sistēmas apraksta attiecīgos aspektus (īpaši to, vai darbības programmu *tiešo rezultātu [iznākuma]* un *koprezultātu [rezultātu]* rādītāji bija atbilstoši to mērķiem un vai projekta dokumentācijā ([44]) formulētie tiešo rezultātu un koprezultātu mērķi atbilda darbības programmas mērķiem katrā prioritārajā virzienā),

— projekta darbības rezultātus, t. i., vai projektu mērķi bija sasniegti un vai bija sasniegti katram rādītājam formulētie mērķi.

Darbības rezultātu sistēmas apraksta novērtējums

6.44. Tiesību aktos ir noteikts, ka 2007.–2013. gada plānošanas periodā labuma guvējiem ir jānosaka tiešie rezultāti un jāziņo par tiem. Lai novērtētu projekta ieguldījumu darbības programmas mērķu sasniegšanā, dalībvalstis var arī noteikt koprezultātu rādītājus, kas saista projekta koprezultātus ar darbības programmas prioritārā virziena attiecīgajiem rādītājiem.

6.45. Regulatīvajos noteikumos 2014.–2020. gada plānošanas periodam ir iekļauti daži pasākumi, kuri, pienācīgi īstenoti, varētu sekmēt programmu darbības rezultātu novērtēšanu. Piemēram, revīzijas iestādēm ir jāpārbauda darbības rezultātu datu ticamība ([45]). Cits piemērs: pēc tam, kad Komisija ir izvērtējusi darbības rezultātus, tā var piemērot sankcijas gadījumos, ja prioritārā virziena finanšu un tiešo rezultātu rādītāji ļoti atpaliek no izvirzītā mērķa ([46]).

([42]) Sk. 2013. gada pārskata 10.10. punktu.

([43]) Sk. arī 2014. gada pārskata 6.80.–6.86. punktu un 2015. gada pārskata 6.77.–6.89. punktu.

([44]) Projektu pieteikumi, dotācijas nolīgumi, līgumi un/vai līdzfinansēšanas lēmumi.

([45]) Regula (ES) Nr. 1303/2013, 22. panta 6. un 7. punkts un 127. pants.

([46]) Regula (ES) Nr. 1303/2013, 142. panta 1. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Vienai trešdaļai pārbaudīto projektu bija darbības rezultātu mērīšanas sistēma ar tiešo rezultātu un koprezultātu rādītājiem, kas sasaistīti ar darbības programmas mērķiem

6.46. Mēs konstatējām, ka no 168 projektiem 63 projektiem (38 %) bija ieviesta darbības rezultātu mērīšanas sistēma, kura sasaistīja projekta un darbības programmas mērķu tiešos rezultātus un koprezultātus.

6.47. Vēl 101 gadījumā (60 %) mēs konstatējām vairākus trūkumus dalībvalstu iestāžu izstrādātajās darbības rezultātu sistēmās gan darbības programmu, gan projektu līmenī. Visbiežāk bija sastopami šādi trūkumi:

— 70 gadījumos (42 % no 168) iestādes nebija noteikušas koprezultātu rādītājus vai mērķus, lai izmērītu darbības rezultātus projekta līmenī, vai arī definētie rezultātu rādītāji nebija saskaņoti ar rezultātu rādītājiem darbības programmā. Šādos apstākļos nav iespējams konstatēt, vai šie projekti sniedza kādu ieguldījumu programmas kopējo mērķu sasniegšanā (sk. arī 6.55. punktu),

— 13 gadījumos darbības programmas un/vai projekta apstiprināšanas dokumentos iestādes bija kļūdaini klasificējušas tiešos rezultātus kā koprezultātus vai *otrādi*,

— 12 gadījumos projekta un darbības programmas tiešo rezultātu rādītāji nebija saskaņoti.

6.48. Atlikušajos četros gadījumos (2 %) ([47]) iestādēm nebija darbības rezultātu sistēmas, kurā noteikti tiešie rezultāti un iznākums un to mērīšana projektu līmenī. Šajos četros gadījumos mēs nevarējām novērtēt projekta darbības rezultātus.

6.49. Kaut arī saskaņā ar 2007.–2013. gada un 2014.–2020. gada plānošanas perioda regulējumu dalībvalstīm nebija pienākuma noteikt rezultātu rādītājus projektu līmenī, tas tika izdarīts 90 (54 %) projektos no mūsu pārbaudītajiem 168 projektiem. Tā ir laba vadošo iestāžu un starpniekinstitūciju īstenota prakse, proti, kad vien iespējams, noteikt šāda veida rezultātu rādītājus, jo tā iespējams izmērīt, kāds bijis projekta konkrētais ieguldījums attiecīgā prioritārā virziena mērķu sasniegšanā.

KOMISIJAS ATBILDES

6.47. *Lai gan struktūrfondu tiesiskais regulējums laikposmam no 2007. līdz 2013. gadam neuzliek programmas pārvaldes iestādēm pienākumu definēt rezultātu rādītājus projektu līmenī, Komisija to iedrošina, kad vien tas ir nepieciešams. Dažus rezultātu rādītājus patiešām nevar viennozīmīgi novērtēt viena projekta līmenī.*

6.49. *Komisija atzīmē, ka 2014.–2020. gada periodā ir ievērojami uzlabojusies visaptveroša obligāto rezultātu un rezultātu rādītāju sistēma programmu līmenī. Mērķu sasniegšanu nosaka pēc rezultātu rādītāja (ar pamatlīniju, sākuma punktu un mērķi). Programmas sistemātiski novērtēs rezultātu rādītāju attīstību un ziņos par to. Programmas projekti ir atlasīti, lai sasniegtu iznākumus un palīdzētu sasniegt rezultātus programmas līmenī. To progresu mēra ar iznākumu rādītājiem. Arī tie ir obligāti.*

([47]) Šie četri projekti tika īstenoti Īrijā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.50. Mēs atklājām projektus bez rezultātu rādītājiem 11 dalībvalstīs no 14 dalībvalstīm, kurās izraudzījāmies darījumus iekļaušanai izlasē ([48]). Tomēr visbiežāk šādi gadījumi bija sastopami Bulgārijā, Spānijā un Itālijā saistībā ar ERAF/KF projektiem un Īrijā un Spānijā – ar ESF projektiem. Šajās valstīs vairāk nekā pusei mūsu pārbaudīto pabeigto projektu nebija rezultātu rādītāju vai arī tie neatbilda darbības programmu rādītājiem.

KOMISIJAS ATBILDES

Projektu darbības rezultātu novērtējums

6.51. Mūsu veiktā projektu darbības rezultātu novērtējuma kopsavilkums ir sniegts ***6.6. izcēlumā***.

6.6. izcēlums. Projektu darbības rezultātu novērtējums

Darbības rezultātu novērtējums	To projektu skaits, kuriem mēs novērtējām				
	gan tiešo rezultātu, gan koprezultātu rādītājus	**tikai tiešo rezultātu rādītājus (koprezultātu rādītāji nebija noteikti)**	**ne tiešo rezultātu, ne koprezultātu rādītājus**	**nefunkcionējošus projektus**	**KOPĀ**
Projektu skaits	**90 (100 %)**	**70 (100 %)**	**4 (100 %)**	**4 (100 %)**	**168 (100 %)**
— Pilnībā sasniegti	43 (48 %)	54 (77 %)			**97 (58 %)**
— Daļēji sasniegti	45 (50 %)	12 (17 %)			**57 (34 %)**
— Nav sasniegti	2 (2 %)	4 (6 %)		4 (100 %)	**10 (6 %)**
— Nebija iespējams novērtēt			4 (100 %)		**4 (2 %)**

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

([48]) Slovākijas darbības programma un ETS darbības programma Grieķijai/Bulgārijai bija vienīgās divas programmas, kurām projektu un darbības programmu tiešo rezultātu un koprezultātu rādītāji bija savstarpēji saskaņoti.

PALĀTAS APSVĒRUMI

88 projekti no 90 projektiem, kam bija noteikti gan tiešo rezultātu, gan koprezultātu rādītāji, sasniedza mērķus vismaz daļēji

6.52. No 90 projektiem, kam bija darba rezultātu mērīšanas sistēma attiecībā uz tiešajiem rezultātiem un koprezultātiem, 43 projekti (48 %) pilnībā sasniedza šo abu rezultātu mērķus, kurus bija noteikušas vadošās iestādes.

6.53. Vēl 45 projekti (50 %) bija daļēji sasnieguši tiešo rezultātu un koprezultāta mērķus. No tiem septiņus projektus galu galā attiecināja uz abiem plānošanas periodiem (2007.–2013. g. un 2014.–2020. g.). Šie projekti tika īstenoti trijās darbības programmās trijās dalībvalstīs (Ungārijā, Polijā un Rumānijā).

6.54. Visbeidzot, divos projektos netika sasniegts neviens mērķis. Turklāt četri projekti bija nefunkcionāli saskaņā ar slēgšanas pamatnostādnēs sniegto definīciju ([49]). Vadošajām iestādēm ir noteikts nepārprotams pienākums darbības programmas noslēguma deklarācijā ziņot par nefunkcionāliem projektiem.

66 projekti no 70 projektiem, kam bija noteikti un novērtēti tikai tiešo rezultātu rādītāji, sasniedza šos mērķus vismaz daļēji

6.55. No 70 projektiem 54 projekti (77 %) pilnībā sasniedza vadošās iestādes noteiktos tiešo rezultātu mērķus, 12 projekti (17 %) tos sasniedza daļēji, bet atlikušie četri projekti (6 %) nesasniedza nevienu no tiem.

KOMISIJAS ATBILDES

6.52. *Komisija atzīmē, ka pirmām kārtām vadošās iestādes ir atbildīgas par to, lai projekti ar ES pievienoto vērtību tiktu atlasīti un apstiprināti.*

Attiecībā uz iznākumu rādītājiem laika posmā no 2014. līdz 2020. gadam ir palielināts programmas izpildes novērtējums: kā paredzēts 2014.–2020. gada tiesiskajā regulējumā (Regulas (ES) Nr. 1303/2013 22. panta 6. un 7. punkts), Komisija varēs pārtraukt starpposma maksājumus vai noteikt finanšu korekcijas dalībvalstīm gadījumā, ja programmā nav ievērots prioritārais virziens, respektīvi rezultātu pārskatīšanas rezultātā (Regulas (ES) Nr. 1303/2013 22. panta 6. punkts) un slēgšanas brīdī (22. panta 7. punkts).

6.53. *Komisija atzīmē, ka atbilstības perioda beigas ne vienmēr sakrīt ar galīgo mērķa datumu, kas noteikts, lai novērtētu visus darbības rādītājus.*

6.54. *Komisijas rīcībā ir visi iespējamie pasākumi, lai nodrošinātu pareizu un efektīvu finanšu pārvaldību, izmantojot ES līdzekļus. Turklāt tikai programmas slēgšanas posmā tiks novērtēta darbības programmu finansēto projektu izpilde.*

6.55. *Komisija atzīmē, ka pirmām kārtām vadošās iestādes ir atbildīgas par to, lai projekti ar ES pievienoto vērtību tiktu atlasīti un apstiprināti.*

([49]) Pielikums Komisijas Lēmumam, ar ko groza Lēmumu C (2013) 1573 par pamatnostādnēm par darbības programmu slēgšanu, C(2015) 2771 final, 30.4.2015., 3.5. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Secinājums

6.56. Tikai vienai trešdaļai pārbaudīto projektu bija darbības rezultātu mērīšanas sistēma ar tiešo rezultātu un koprezultātu rādītājiem, kas sasaistīti ar darbības programmas mērķiem. Lielākā daļa projektu sasniedza tiešo rezultātu mērķus vismaz daļēji. Tomēr 42 % projektu nebija iespējams noteikt un izmērīt, kāds bijis to konkrētais ieguldījums programmas kopējo mērķu sasniegšanā, jo projektu līmenī nebija definēti ne rezultātu rādītāji, ne mērķi.

6.57. Lai vienlaikus gan definētu rādītājus, gan noteiktu mērķus, darbības programmas *intervences loģikai* jāpiemēro skaidra stratēģiska pieeja. Mūsu neseno revīziju rezultātos un atzinumā par *Finanšu regulas* ([50]) pārskatīšanu ir uzsvērts, ka pastāv ievērojamas atšķirības tiešo rezultātu un vēl vairāk – koprezultātu rādītāju izmantošanā gan dažādās politikas jomās, gan dažādos fondos vienas politikas jomas ietvaros.

KOMISIJAS ATBILDES

6.56. *Lai gan struktūrfondu tiesiskais regulējums laikposmam no 2007. līdz 2013. gadam neuzliek nacionālajām pārvaldes iestādēm pienākumu definēt rezultātu rādītājus projektu līmenī, Komisija to iedrošina, kad vien tas ir nepieciešams. Dažus rezultātu rādītājus patiešām nevar viennozīmīgi novērtēt viena projekta līmenī.*

6.57. *Komisija atsaucas uz savām sīki izstrādātajām atbildēm, kas iekļautas Eiropas Revīzijas palātas Īpašajā ziņojumā Nr. 2/2017.*

([50]) Sk. Īpašo ziņojumu Nr. 2/2017 "Komisijas sarunas par 2014.–2020. gada partnerības nolīgumiem un programmām kohēzijas politikas jomā" (149.–151. punkts) un Atzinumu Nr. 1/2017 par priekšlikumu pārskatīt Finanšu regulu (OV C 91, 23.3.2017.), 147. un 148. punkts.

6.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI KATEGORIJĀ "EKONOMIKAS, SOCIĀLĀ UN TERITORIĀLĀ KOHĒZIJA"

	2016	2015
IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE		
Kopējais darījumu skaits	**180**	223
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME		
Aplēstais kļūdu līmenis	**4,8 %**	5,2 %
Augšējā kļūdu robeža	7,4 %	
Apakšējā kļūdu robeža	2,2 %	

6.2. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTU KOPSAVILKUMS KATRĀ DALĪBVALSTĪ

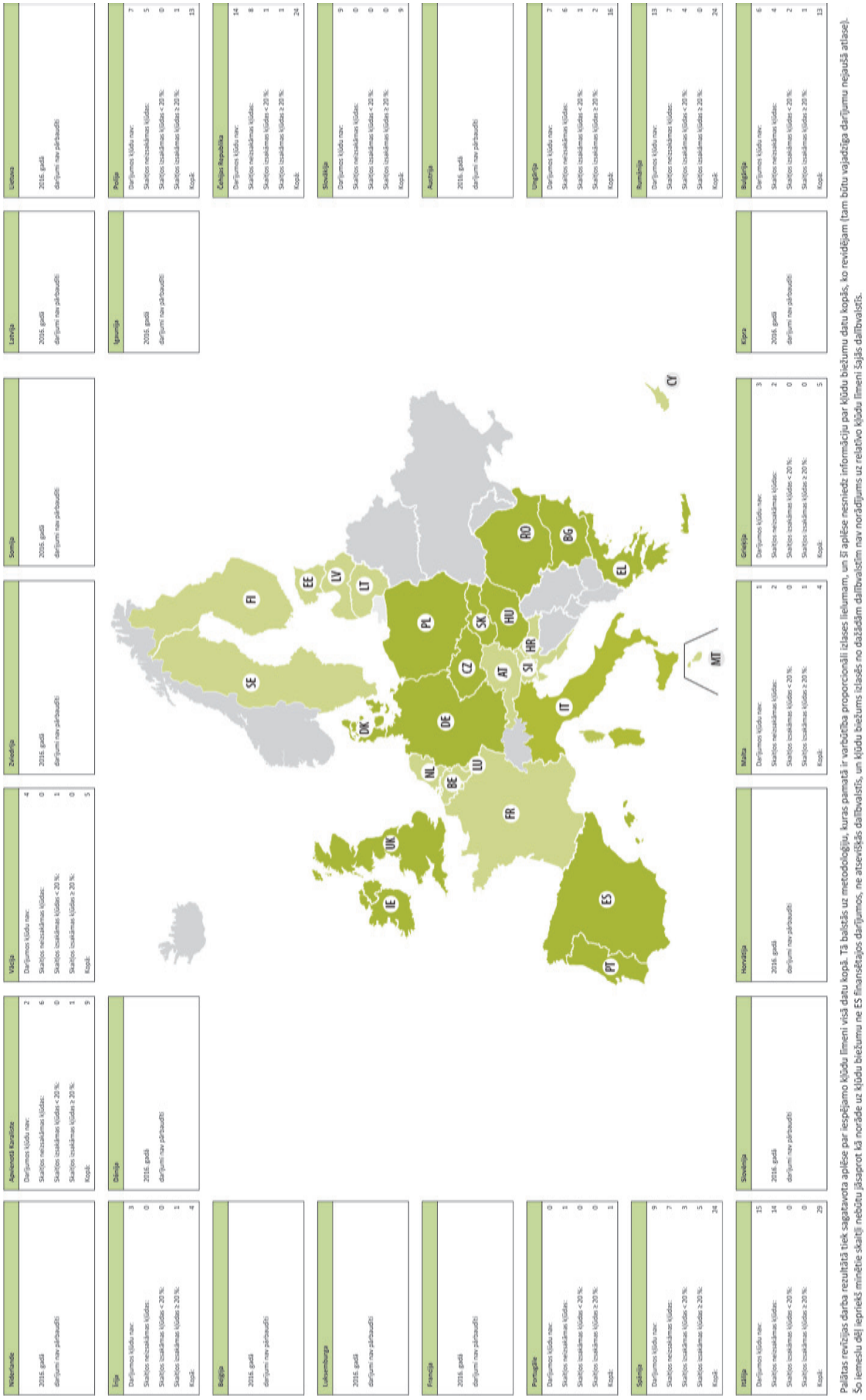

Pašlaik revīzijas darba rezultātā tiek sagatavota aplēse par iespējamo kļūdu līmeni visā datu kopā. Tā balstās uz metodoloģiju, kuras pamatā ir varbūtība proporcionāli izlases lielumam, un šī aplēse nesniedz informāciju par kļūdu biežumu datu kopās, ko revidējam (tam būtu vajadzīga darījumu neļaušā atlase). Šo iemeslu dēļ iepriekš minētie skaitļi nebūtu jāsaprot kā norāde uz kļūdu biežumu ne ES finansētajos darījumos, ne atsevišķās dalībvalstīs, un kļūdu biežums izlasēs no dažādām dalībvalstīm nav norādījums uz relatīvo kļūdu līmeni šajās dalībvalstīs.

6.3. PIELIKUMS

APSKATS PAR KĻŪDĀM, KURAS IETEKMĒ VISMAZ 20 % NO PĀRBAUDĪTĀS VĒRTĪBAS KATEGORIJĀ "EKONOMIKAS, SOCIĀLĀ UN TERITORIĀLĀ KOHĒZIJA"

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ievads

Piemērojot vispārējo revīzijas metodoloģiju, kas aprakstīta ***1.1. pielikumā***, mēs pārbaudījām darījumu reprezentatīvu izlasi, lai aplēstu *nepareizību* līmeni datu kopā, kas attiecas uz šo DFS kategoriju. Pārbaudē atklāto kļūdu saraksts nav izsmeļošs – ne attiecībā uz atsevišķām kļūdām, ne uz iespējamajiem kļūdu veidiem. Turpmāk minētie konstatējumi par kļūdām, kuras *ietekmē* vismaz 20 % no pārbaudītā darījuma vērtības, ir izklāstīti piemēra veidā. Šīs kļūdas tika atrastas darījumos, kuru vērtība ir no 74 000 EUR līdz 10,3 miljoniem EUR, un mediāna ir 0,9 miljoni EUR ([1]).

Komisija ņem vērā Eiropas Revīzijas palātas komentāru 6.2. pielikumā, ka pārskats par Eiropas Revīzijas palātas darījumiem nav ceļvedis relatīvajam kļūdu līmenim atlasītajās dalībvalstīs. Komisija norāda, ka detalizēta informācija par Komisijas un dalībvalstu revīzijas rezultātiem ir iesniegta katrai dalībvalstij gada darbības pārskatos un to Komisijas departamentu tehniskajos pielikumos, kuri īsteno ES fondus, izmantojot dalīto pārvaldību.

Komisija sekos Eiropas Revīzijas palātas konstatētajiem gadījumiem un ierosinās pasākumu, ko tā uzskata par vajadzīgu.

Kļūdu piemēri

Neattiecināmi izdevumi

1. piemērs. Daži ES un dalībvalstu attiecināmības noteikumu pārkāpumi

Spānijā kāda ERAF finansēta projekta labuma guvējs pārkāpa vairākus ES un dalībvalsts attiecināmības noteikumus: tiešās izmaksas bija nepareizi iekļautas *netiešo izmaksu* aprēķinā, un atgūstamais PVN un kļūdainā algas summa tika nepareizi deklarēta līdzfinansējuma saņemšanai. Turklāt dažiem izdevumiem nebija apliecinošu dokumentu.

Mēs konstatējām līdzīgus gadījumus (kas skaitliskā izteiksmē sasniedz vai pārsniedz 20 %) trijos citos projektos Spānijā.

2. piemērs. Atgūstams PVN ir deklarēts kā attiecināms ES līdzfinansējuma saņemšanai

Polijā vietējā iestāde, kas saņem KF finansējumu tramvaja līnijas projektam, deklarēja PVN kā attiecināmus uzdevumus. Tomēr PVN, kas samaksāts par jaunu infrastruktūru, par kuru no lietotājiem iekasēs maksu, faktiski ir atgūstams un tāpēc nav attiecināms līdzfinansējuma saņemšanai.

([1]) Šīs kļūdas veido vairāk nekā trīs ceturtdaļas no kategorijai "Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija" kopējā aplēstā kļūdu līmeņa.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3. piemērs. Netika aprēķināts finansējuma iztrūkums ieņēmumus nesošiem projektiem, un neattiecināms PVN

Labuma guvējs Bulgārijā saņēma ERAF finansējumu, lai iegādātos iekārtas, ko izmantoja ar izglītību saistītiem mērķiem. Attiecināmo izdevumu summas aprēķinā labuma guvējs nebija ņēmis vērā ieņēmumus, ko radīja sabiedrībai sniegti pakalpojumi, izmantojot šīs iekārtas. Bija deklarētas arī dažas atgūstama PVN summas.

4. piemērs. Nepareizi piemērota finanšu korekcija

Pēc mūsu veiktās revīzijas par 2014. gadu ([2]) Komisija piemēroja finanšu korekciju 25 % apmērā kādam KF projektam Maltā. Tomēr dalībvalsts iestādes nevis vispirms apstiprināja visus attiecināmos izdevumus un korekciju piemēroja pēc tam, bet gan apstiprināja izdevumus 75 % apmērā no projekta sākotnējā budžeta. Līdz ar to projekta neapstiprinātā izdevumu daļa, kas attiecas uz izmaksām, kuras nav pakļautas finanšu korekcijai, principā netiks revidētas.

5. piemērs. Nav dokumentētas nostrādātā darba stundas un līgumslēdzējam nepamatoti izmaksāta ar darba rezultātiem saistītā daļa no tam nolīgtās maksas

Īrijā kāds ESF projekts bija paredzēts mācību organizēšanai bezdarbniekiem, kas meklē darbu, un šā projekta labuma guvējs nespēja iesniegt pierādījumus par stundām, kas bija jāapmaksā par dalībnieku prakses laiku, kā noteikts dalībvalsts attiecināmības noteikumos. Saistībā ar to pašu projektu dalībvalsts iestādes izmaksāja līgumslēdzējam ar darba rezultātiem saistīto daļu no nolīgtās maksas, lai gan prakses laiks bija mazāks par mērķi, par kuru bija panākta vienošanās.

Neattiecināmu izdevumu (kas skaitliskā izteiksmē sasniedz 20 %) piemērus mēs atklājām Čehijas Republikā, Spānijā, Ungārijā un Rumānijā, kā arī Grieķijas un Bulgārijas ETS darbības programmā.

6. piemērs. Nav ievēroti dotācijas nosacījumi

Spānijā kāda ERAF projekta labuma guvējs neizpildīja uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus formulēto prasību nolīgtā laika posmā turēt līdzfinansētās iekārtas konkrētā reģionā. Tādējādi iekārtas nav attiecināmas līdzfinansējumam.

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija lūgs saņēmējam iesniegt finansējuma trūkuma aprēķinu, ietverot visus ar to saistītos ieņēmumus un darbības izmaksas, un izdarīs atbilstošus secinājumus.

([2]) 2014. gada pārskats, 6.1. izcēlums, a) piemērs.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Neattiecināmi projekti

7. piemērs. Neattiecināms labuma guvējs

Uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus saistībā ar kādu ERAF projektu Čehijas Republikā bija noteikts, ka pieteikties var tikai MVU. Pārbaudot atbilstību šai prasībai, *vadošā iestāde* pamatoja savu lēmumu ar labuma guvēja deklarāciju un informāciju savā uzraudzības sistēmā. Tas nebija pietiekami, lai pārliecinātos par labuma guvēja statusa atbilstību. Līdz ar to tika finansēts labuma guvējs, kas nav MVU.

8. piemērs. Daļēji neattiecināms projekts

Kādas ESF Spānijā finansētas darbības programmas 3. prioritārajā virzienā, kas paredzēts cilvēkkapitāla palielināšanai, bija noteikti trīs konkrēti mērķi. Šajā darbības programmā pārbaudītā projekta attiecīgais mērķis bija cilvēkresursu potenciāla attīstība pētniecības un inovācijas jomā. Dalībvalsts iestādes ar atpakaļejošu datumu deklarēja līdzfinansēšanai algas, kas bija izmaksātas mediķiem specializētas rezidentūras prakses laikā 2014. gadā. Lai gan šai rezidentūrai bija zināma saikne ar pētnieciskām darbībām, tomēr tās galvenais mērķis bija sagatavot medicīnas speciālistus Spānijas veselības aprūpes sistēmai. Tāpēc uzskatīt visu projektu kā galvenokārt pētnieciskai darbībai veltītu nav samērīgi. Turklāt saskaņā ar Spānijas tiesību aktiem šāda mācību prakse jebkurā gadījumā mediķiem ir obligāta. Daļa projekta tāpēc nebija attiecināma un to nedrīkstēja deklarēt līdzfinansējuma saņemšanai.

Mēs konstatējām līdzīgu gadījumu citā ESF projektā Spānijā.

Komisija uzskata, ka veselības aprūpes speciālistu apmācība ar EIR *(specializēti praktizējoši interni) pēcdiploma studiju programmas starpniecību ir piemērota saskaņā ar 3. prioritāro virzienu "Cilvēkkapitāla palielināšana un uzlabošana", jo tā palīdz sasniegt tās mērķus. Lai pabeigtu šādas pēcdiploma studijas, Spānijā ir juridiska prasība veikt klīniskos pētījumus. Turklāt vadošā iestāde ir iesniegusi pierādījumus kopumā par 99 konkrētām pētnieciskām darbībām attiecībā uz 20 Eiropas Revīzijas palātas atlasītajiem dalībniekiem, ieskaitot zinātniskās publikācijas, piedalīšanos konkurences izpētes programmās ar ārēju finansējumu un kuras ir daļa no augsti kvalificētām pētniecības grupām.*

Tāpēc Komisija uzskata, ka sertificētie izdevumi pilnībā atbilst atbilstības kritērijiem.

Publiskā iepirkuma noteikumi

9. piemērs. Pakārtotā konkursa nepareiza izmantošana pamatnolīgumā

Labuma guvējs kādā ERAF finansētā gājēju tiltiņa būves projektā Apvienotajā Karalistē izmantoja pamatnolīgumu būvdarbu līguma piešķiršanai. Labuma guvēja izraudzītā procedūra pakārtotajam konkursam neļāva noteikt ekonomiski visizdevīgāko piedāvājumu. Turklāt labuma guvējs sarunās ar līgumslēdzēju nepareizi piemēroja atlaižu likmes un tieši piešķīra līgumu par papildu būvdarbiem tam pašam līgumslēdzējam. Tādējādi procedūrā netika ievēroti vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas principi, un šī procedūra atšķīrās no pamatnolīgumā aprakstītās procedūras. Rezultātā līgums netika noslēgts likumīgi, un ar to saistītie izdevumi nevarēja pretendēt uz ES finansējumu.

10. piemērs. Nelikumīgi līguma grozījumi

Labuma guvējs kādā KF finansētā projektā Ungārijā (notekūdeņu attīrīšanas iekārtas paplašināšana) būtiski grozīja jau parakstīta līguma noteikumus, pirms tam neuzsākot jaunu procedūru. Šāda veida grozījumi neatbilst publiskā iepirkuma noteikumiem.

11. piemērs. Nepiemērotu ekonomikas dalībnieku uzaicināšana piedalīties konkursā

Tikai vienam no trim uzņēmumiem, ko uzaicināja piedalīties kādā ESF finansētā valodas kursu projektā Ungārijā, bija mācību organizēšanai atbilstošs profils. Tā kā tika uzaicināti divi nepiemēroti kandidāti, līgumu piešķīra tieši bez pienācīga pamatojuma.

6.4. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE EKONOMIKAS, SOCIĀLĀS UN TERITORIĀLĀS KOHĒZIJAS JOMĀ

E = Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD, R = Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ĢD, X = kopējais novērtējums par abiem ĢD

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā īstenots	Īstenošana ir sākta		Nav īstenots	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2013	5. nodaļa, **1. ieteikums**. Jāprasa, lai dalībvalstis pārvaldības deklarācijās (saskaņā ar Finanšu regulas 59. panta 5. punkta a) apakšpunktu) nepārprotami apstiprinātu, cik efektīvas ir pirmā līmeņa pārbaudes, ko veic vadošās un sertifikācijas iestādes.	R						
	5. nodaļa, **2. ieteikums**. Jānovērtē pirmā līmeņa pārbaudes, kas veiktas 2007.–2013. gada plānošanas periodā saskaņā ar Finanšu regulas 32. panta 5. punktu. Ņemot vērā konstatētos trūkumus, Komisijai ir jāanalizē iespējamo korekcijas pasākumu izmaksas un ieguvumi, kā arī jāveic (vai jāierosina) atbilstīga darbība (tāda kā piemērojamo noteikumu vienkāršošana, kontroles sistēmu uzlabošana un programmu izstrādes vai realizēšanas sistēmu pārstrādāšana).	R						
	5. nodaļa, **3. ieteikums**. Jāanalizē iemesli, kāpēc tik daudzos gadījumos tiek pārkāpti ES valsts atbalsta noteikumi.	R						
	5. nodaļa, **4. ieteikums**. Jāanalizē, kāpēc ES līdzekļu izmaksa ar finansēšanas vadības instrumentu palīdzību joprojām notiek ar kavēšanos, un jāveic attiecīgi koriģējoši pasākumi.	R [1]						
	5. nodaļa, **5. ieteikums**. Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatā jāapstiprina, ka Komisijas aprēķinātā atlikušo kļūdu īpatsvara pamatā ir precīza, pilnīga un ticama informācija par finanšu korekcijām. Šajā nolūkā Komisija ikreiz, kad tā uzskata par nepieciešamu, pieprasa, lai revīzijas iestādes apstiprinātu, vai sertifikācijas iestāžu sniegtie dati par finanšu korekcijām ir precīzi attiecībā uz katru darbības programmu.	R [1]						

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā īstenots	Īstenošana ir sākta		Nav īstenots	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2013	5. nodaļa, **6. ieteikums** (arī attiecībā uz 6. nodaļu). Komisijai gada darbības pārskatā ir konsekventi jāizklāsta iemesli, kāpēc nav formulētas atrunas (vai tās ir formulētas ar mazāku finanšu ietekmi) gadījumos, kad šāda rīcība ir atkāpe no spēkā esošajiem Komisijas norādījumiem vai apstiprinātās revīzijas stratēģijas.	X ([1])						
	6. nodaļa, **1. ieteikums**. Komisijai kopā ar dalībvalstīm ir jārīkojas saistībā ar nepilnībām, kas konstatētas Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektorāta īstenotajā uz riska novērtējumu balstītajā vadības pārbaužu tematiskajā revīzijā. Šim nolūkam nepieciešams pastiprināt pārbaudes attiecībā uz publiskā iepirkuma noteikumu ievērošanu, kā arī citiem kļūdu avotiem (ar projektu nesaistītas izmaksas vai tādas, kas neveido pievienoto vērtību).	E						
	6. nodaļa, **2. ieteikums**. Gada kontroles ziņojumos ir jāapliecina, ka Komisija ir pienācīgi pārbaudījusi, vai *atlikušo kļūdu īpatsvars* ir balstīts uz precīzu, pilnīgu un ticamu informāciju par finanšu korekcijām. Šajā nolūkā Komisijai ikreiz, kad tā uzskata par nepieciešamu, ir jāpieprasa, lai revīzijas iestādes apstiprina, vai sertifikācijas iestāžu sniegtie dati par finanšu korekcijām ir precīzi attiecībā uz katru darbības programmu.	E ([1])						
	6. nodaļa, **3. ieteikums**. Komisijai jānodrošina, lai Kopīgo noteikumu regulas (KNR) 78. un 130. pants attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu tiktu piemērots tādā veidā, kas nepieļauj uzkrāt priekšfinansējumu papildus sākotnējam priekšfinansējuma maksājumam.				E ([2])			
	6. nodaļa, **4. ieteikums**. Komisijai ir jānodrošina, lai tās dalībvalstu iestādes, kuras atbild par struktūrfondu pārvaldi, atrisina jautājumu par personāla izmaksu noteikšanu pēc augstākām likmēm ES finansētiem projektiem salīdzinājumā ar valsts finansētajiem.		E ([3])					
	6. nodaļa, **5. ieteikums**. Komisijai, kad tā apstiprina darbības programmas jaunajam plānošanas periodam, ir jānodrošina, lai dalībvalstis būtu ņēmušas vērā visas vienkāršošanas iespējas, kas paredzētas *Eiropas struktūrfondu un ieguldījumu fondu* regulās 2014.–2020. gadam.		E ([4])					

([1]) Īstenošana jāturpina līdz slēgšanai.
([2]) Komisija ieteikumu nav pieņēmusi (sk. 2014. gada pārskata 6.79. punktu).
([3]) Nav veikti nekādi sistēmiski pasākumi.
([4]) Ieviešanu nav iespējams pilnībā novērtēt, jo no jaunā plānošanas perioda sākuma ir pagājis maz laika.

7. NODAĻA

Dabas resursi

SATURS

	Punkts
Ievads	7.1.–7.8.
Īss kategorijas "Dabas resursi" apraksts	7.3.–7.6.
Revīzijas tvērums un pieeja	7.7.–7.8.
1. daļa. Darījumu pareizība	7.9.–7.35.
ELGF – tirgus un tiešais atbalsts	7.11.–7.19.
Lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība	7.20.–7.27.
Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi	7.28.–7.31.
Secinājums un ieteikumi	7.32 -7.35
Secinājums	7.32.–7.33.
Ieteikumi	7.34.–7.35.
2. daļa. Darbības rezultāti	7.36.–7.56.
Lauku attīstības projektu darbības rezultātu novērtējums	7.37.–7.42.
Zaļināšanas darbības rezultātu novērtējums	7.43.–7.54.
Secinājumi	7.55.–7.56.

7.1. pielikums.	Darījumu pārbaužu rezultāti kategorijā "Dabas resursi"
7.2. pielikums.	Apskats par darījumu pārbaužu rezultātiem katrai dalībvalstij lauku attīstības, vides, klimata politikas un zivsaimniecības jomā
7.3. pielikums.	Apskats par kļūdām, kuru ietekme ir vismaz 20 %, lauku attīstības, vides, klimata politikas un zivsaimniecības jomā
7.4. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude kategorijā "Dabas resursi"

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

7.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti mūsu konstatējumi saistībā ar *DFS* kategoriju "Dabas resursi". Tā aptver izdevumus no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF) (šīs nodaļas tā dēvētais "pirmais *īpašais izvērtējums*") un lauku attīstības, vides, klimata politikas un zivsaimniecības jomā (šajā nodaļā "otrais īpašais izvērtējums"). Apskats par šīs kategorijas galvenajām darbībām un izdevumiem 2016. gadā ir sniegts ***7.1. izcēlumā***.

7.1. izcēlums. DFS 2. kategorija "Dabas resursi". Sadalījums 2016. gadā

(miljardi EUR)

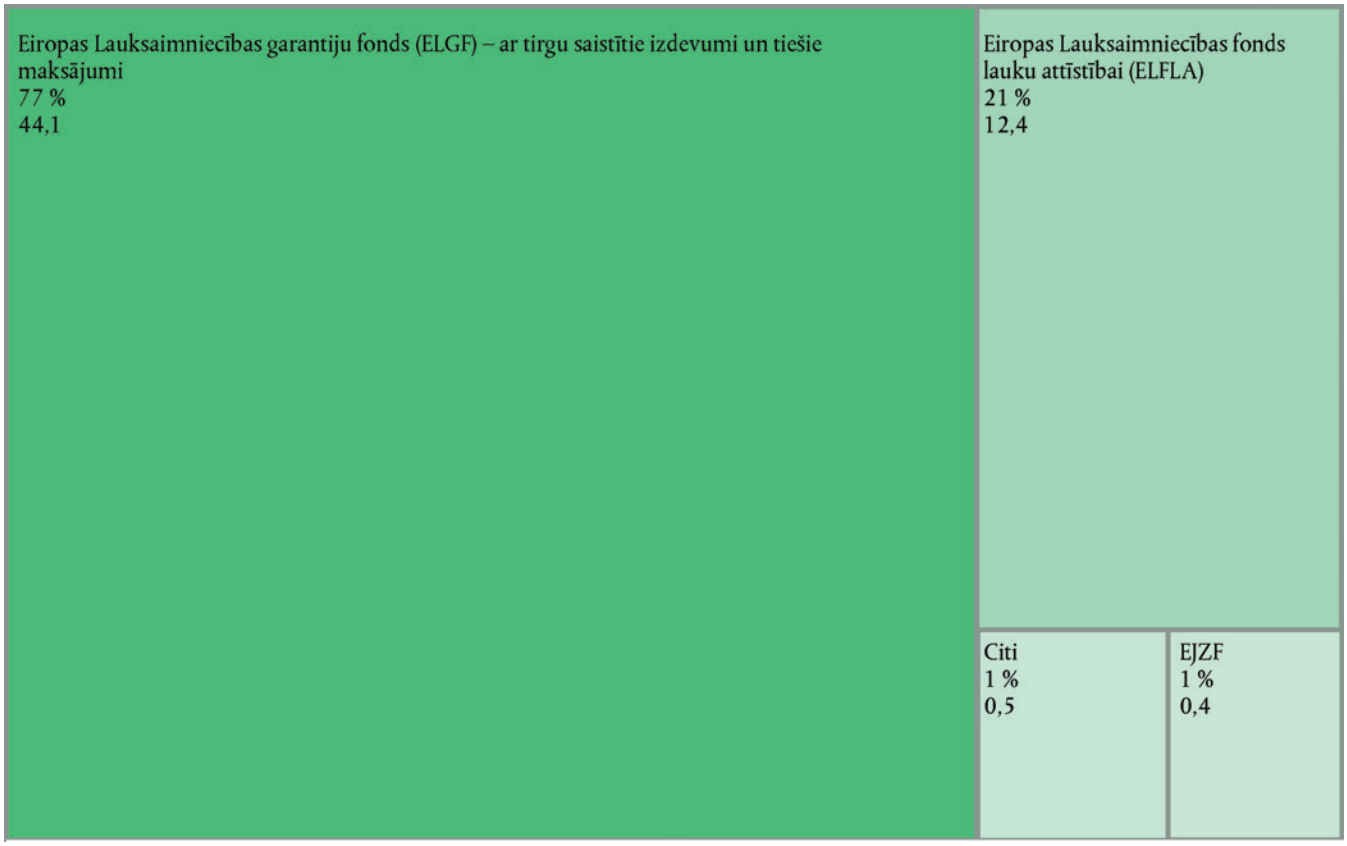

Maksājumi gadā kopā	57,4
– *avansi* ([1])	*1,5*
+ *dzēstie avansi* ([1])	*2,0*
Visa revidētā datu kopa	**57,9**

([1]) Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. ***1.1. pielikuma*** 10. punktu).

Avots: Eiropas Savienības *konsolidētie pārskati* par 2016. gadu.

7.2. Papildus mūsu konstatējumiem par *pareizību* šajā nodaļā ir sadaļa, kurā aplūkoti lauku attīstības projektu izlases un jaunās *zaļināšanas* shēmas *darbības rezultāti* (sk. 7.4. punktu).

Īss kategorijas "Dabas resursi" apraksts

7.3. *Kopējā lauksaimniecības politika (KLP)* ir pamats ES izdevumiem lauksaimniecības jomā. Komisija, īpaši Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts (ĢD *AGRI*), KLP *pārvaldību* dala ar *maksājumu aģentūrām* dalībvalstīs. Tās veic maksājumus *saņēmējiem* galvenokārt no diviem fondiem ([1]): no ELGF pilnībā finansē ES *tiešo atbalstu* un *tirgus pasākumus* ([2]) un no Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA) kopā ar dalībvalstīm līdzfinansē lauku attīstības programmas.

7.4. No ELGF (77 % no kategorijas "Dabas resursi" izdevumiem) finansē vairākas tiešā atbalsta shēmas (2016. gadā – 40,8 miljardi EUR) un intervences pasākumus lauksaimniecības tirgos ([3]) (2016. gadā – 3,2 miljardi EUR). Ar 2013. gada KLP reformu ([4]) ieviesa būtiskas izmaiņas tiešā atbalsta shēmās (sk. 7.15. un 7.16. punktu), un 2016. gads, uz kuru attiecas šis ziņojums, bija pirmais gads, kad maksājumi galīgajiem saņēmējiem tika veikti ([5]), pamatojoties uz jaunajiem, spēkā esošajiem noteikumiem. Četras galvenās shēmas, kas veido 91 % no visiem tiešajiem maksājumiem, ir šādas:

— divas platībatkarīgas shēmas, kas sniedz *atsaistītu* ([6]) *ienākumu atbalstu*, proti, *"pamata maksājuma shēma" (PMS)* (2016. gadā – 17,8 miljardi EUR) ([7]) un *"vienotā platībmaksājuma shēma" (VPMS)* (2016. gadā – 4 miljardi EUR),

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1306/2013 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un Padomes Regulu (EEK) Nr. 352/78, (EK) Nr. 165/94, (EK) Nr. 2799/98, (EK) Nr. 814/2000, (EK) Nr. 1290/2005 un (EK) Nr. 485/2008 atcelšanu (OV L 347, 20.12.2013., 549. lpp.).

([2]) Izņemot konkrētus līdzfinansētus pasākumus, proti, veicināšanas pasākumus un augļu programmu skolām.

([3]) Konkrēti, ietver atbalstu vīna un augļu/dārzeņu nozarēm, atbalstu piena un augļu programmām skolās un īpašus pasākumus attālākajiem ES reģioniem.

([4]) Eiropas Parlaments, Padome un Eiropas Komisija par KLP reformu vienojās 2013. gadā. Vairāki tiesību akti tās praktiskai īstenošanai tika apstiprināti pēc tam.

([5]) Pamatojoties uz 2015. gadā (t. i., 2015. pieprasījumu gadā) iesniegtajiem atbalsta pieteikumiem.

([6]) Atsaistītos maksājumus piešķir par visu attiecināmo lauksaimniecības zemi neatkarīgi no tā, vai to izmanto ražošanai.

([7]) Mēs pašlaik pārbaudām PMS īstenošanu, lai pēc tam publicētu īpašo ziņojumu (sk. mūsu 2017. gada darba programmu; http://eca.europa.eu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

— maksājums par lauksaimniecības praksi, kam ir labvēlīga ietekme uz klimatu un vidi (pazīstams kā "zaļināšanas maksājums"; 2016. gadā – 11,7 miljardi EUR),

— *saistītais atbalsts*, kas saistīts ar konkrētu tādu lauksaimniecības produktu veidu (piem., liellopu un teļa gaļa, piens vai proteīnaugi), kuri ir īpaši svarīgi ekonomisku, sociālu vai ar vidi saistītu iemeslu dēļ un saskaras ar noteiktām grūtībām (2016. gadā – 3,8 miljardi EUR).

7.5. No ELFLA (21 % no kategorijas "Dabas resursi" izdevumiem) līdzfinansē lauku attīstības izdevumus, kurus izmaksā ar dalībvalstu lauku attīstības programmu starpniecību. Izdevumi aptver gan ar platību saistītus ([8]), gan nesaistītus pasākumus ([9]). 2016. gadā ELFLA izdevumi bija 12,4 miljardi EUR, no kuriem 63 % attiecās uz lauku attīstības programmām 2014.–2020. gada *plānošanas periodam*, bet 37 % uz agrākām programmām.

7.6. Šī daudzgadu finanšu shēmas kategorija aptver arī kopējo zivsaimniecības politiku un daļu no ES izdevumiem vides un klimata politikai ([10]) (2 % no kategorijas "Dabas resursi" izdevumiem).

KOMISIJAS ATBILDES

7.5. *37 % maksājumu, kas izmaksāti par iepriekšējo programmu saistībām, ietverti maksājumi, kuri veikti pašā pēdējā ceturksnī par 2007.–2013. gada programmām, kā arī atlikuma maksājumi. No 92 lauku attīstības programmām 2007.–2013. laikposmam 64 slēdza jau 2016. gadā ar vidējo līdzekļu izlietojuma līmeni 99,1 % un kopējo atlikuma maksājumu 2,7 miljardu EUR apmērā.*

([8]) Ar platību saistītajiem pasākumiem maksājumi ir atkarīgi no hektāru skaita, piemēram, tādi ir agrovides pasākumi un kompensācijas maksājumi lauksaimniekiem apgabalos, kuros ir nelabvēlīgi apstākļi.

([9]) Ar platību nesaistīti pasākumi parasti ir ieguldījumi, piemēram, lauku saimniecību modernizācijai vai pamatpakalpojumu izveidei lauku ekonomikai un vietējiem iedzīvotājiem.

([10]) Citas ES izdevumu jomas ārpus DFS kategorijas "Dabas resursi" arī sniedz finansējumu vides un klimata politikas īstenošanai.

Revīzijas tvērums un pieeja

7.7. Piemērojot revīzijas pieeju un metodes, kas izklāstītas ***1.1. pielikumā***, 2016. gadā mēs pārbaudījām:

a) 217 ELGF *darījumu* izlasi un 163 darījumu izlasi lauku attīstības, vides, klimata politikas un zivsaimniecības jomā saskaņā ar ***1.1. pielikuma*** 7. punktu. Abas izlases bija veidotas tā, lai pārstāvētu visu izdevumu diapazonu šajā DFS kategorijā katram no abiem *īpašajiem izvērtējumiem* ([11]). ELGF izlasi veidoja darījumi no 21 dalībvalsts ([12]). Otrā īpašā izvērtējuma izlasi veidoja 153 darījumi, kuri attiecās uz lauku attīstību, un 10 citi darījumi (jomās, kas saistītas ar vidi, klimata politiku un zivsaimniecību) no 20 dalībvalstīm ([13]);

b) vai Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD, Jūrlietu un zivsaimniecības ĢD un Vides/Klimata politikas ĢD ([14]) *gada darbības pārskati* saistībā ar izdevumu pareizību atspoguļoja tādu informāciju, kas kopumā atbilda mūsu iegūtajiem rezultātiem.

([11]) Mūsu pieeja balstās uz katram darījumam nejauši atlasītu elementu (piemēram, zemes gabalu vai rēķinu) skaitu. Tāpēc atklātā kļūda ne vienmēr atspoguļo attiecīgā darījuma kopējo kļūdu līmeni.

([12]) Beļģija (Valonija un Flandrija), Bulgārija, Čehijas Republika, Dānija, Vācija (Bavārija, Hamburga-Jona, Meklenburga-Priekšpomerānija, Ziemeļreina-Vestfālene, Saksija-Anhalte, Šlēsviga-Holšteina), Īrija, Grieķija, Spānija (Basku zeme, Andalūzija, Mursijas reģions, Valensijas apgabals, Aragona, Kastīlija-Lamanča, Estremadura un Kastīlija un Leona), Francija, Itālija (Lauksaimniecības maksājumu aģentūra – *AGEA*, Kalabrija, Lombardija, Toskāna un Veneto), Latvija, Lietuva, Ungārija, Nīderlande, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Somija, Zviedrija un Apvienotā Karaliste (Anglija, Ziemeļīrija un Skotija). Izlasē iekļāva arī vienu *tiešās pārvaldības* darījumu.

([13]) Bulgārija, Čehijas Republika, Dānija, Vācija (Lejassaksija-Brēmene, Saksija un Saksija-Anhalte), Igaunija, Īrija, Grieķija, Spānija (Andalūzija, Kastīlija-Lamanča un Estremadura), Francija (Dienvidi-Pireneji un Rona-Alpi), Horvātija, Itālija (Bazilikata), Lietuva, Ungārija, Austrija, Polija, Portugāle (Azoru salas un kontinentālā daļa), Rumānija, Slovākija, Somija un Apvienotā Karaliste (Anglija un Skotija). Izlasē bija iekļauti septiņi tiešās pārvaldības darījumi, no kuriem divi attiecās uz ES līdzekļiem, kurus izlieto partnerattiecību nolīgumiem zivsaimniecības nozarē ārpus Eiropas Savienības.

([14]) Vides ĢD un Klimata politikas ĢD ir kopējs finanšu resursu direktorāts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.8. Saistībā ar šīs nodaļas otro daļu, kurā galvenā uzmanība jāvērš uz darbības rezultātiem, mēs skatījām:

a) vai 193 ieguldījumu projektiem, kurus pārbaudījām 2014.–2016. gadā, saņēmēji bija veikuši ieguldījumus, kā plānots, un par saprātīgām izmaksām;

b) vai sešiem projektiem, kas pārbaudīti 2016. gadā un apstiprināti saskaņā ar 2014.–2020. gada noteikumiem, būtu bijis iespējams izmantot *vienkāršotas izmaksu iespējas*;

c) konkrētus darbības rezultātu jautājumus, kas saistīti ar jauno zaļināšanas maksājumu 197 lauku saimniecībām.

KOMISIJAS ATBILDES

1. DAĻA. DARĪJUMU PAREIZĪBA

7.9. Attiecībā uz 2016. gadu mēs lēšam, ka ELGF izdevumos, uz kuriem attiecas viens no šajā nodaļā iekļautajiem diviem īpašajiem izvērtējumiem (sk. 7.11. punktu), kļūdu līmenis ir zem mūsu noteiktā 2 % *būtiskuma sliekšņa*, un tas skar vairāk nekā trīs ceturtdaļas izdevumu DFS 2. kategorijā. Apskats par darījumu pārbaužu rezultātiem kopumā un katram no abiem īpašajiem izvērtējumiem kategorijā "Dabas resursi" ir sniegts ***7.1. pielikumā***. No 380 pārbaudītajiem darījumiem 112 darījumos (29 %) bija *kļūdas*, no kurām 90 kļūdas bija izsakāmas skaitļos. Aplēstais kļūdu līmenis kategorijai "Dabas resursi" kopumā ir 2,5 % ([15]).

7.9. *Komisija ir ļoti apmierināta ar Revīzijas palātas konstatējumu, ka Eiropas Lauksaimniecības garantijas fonda (ELGF) izdevumi, kas ir 44 miljardi EUR gadā, ir veikti bez būtiskām kļūdām. Komisija arī ir apmierināta ar to, ka kopējais kļūdu līmenis, par kādu ziņojusi Revīzijas palāta) un kas attiecībā uz KLP (kopējo lauksaimniecības politiku) minēts ĢD* AGRI *2016. gada darbības pārskatā, ir ļoti līdzīgs.*

Komisija uzskata, ka kopējās finanšu korekcijas, kas izriet no daudzgadu atbilstības procedūras, kā arī ES budžetā atmaksātās no atbalsta saņēmējiem atgūtās summas ir korektīvā kapacitāte, kuru Komisija ņem vērā, izvērtējot galīgo risku ES budžetam.

Komisija jo īpaši atzīmē, ka atbilstīgi Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta 2016. gada darbības pārskatā norādītajam tā korektīvā kapacitāte 2016. gadā sasniedza 2,04 % no attiecīgajiem KLP izdevumiem.

([15]) Mūsu kļūdu aprēķina pamatā ir reprezentatīva izlase. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Mums ir 95 % pārliecības, ka aplēstais kļūdu līmenis datu kopā ir no 1,5 % līdz 3,5 % (attiecīgi apakšējā un augšējā kļūdu robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.10. Kopējais *aplēstais kļūdu līmenis* par 2016. gadu, kā arī to kļūdu raksturs un apmērs, kuras ietekmē ELGF un lauku attīstības, vides, klimata politikas un zivsaimniecības jomas, ir sniegts ***7.2. izcēlumā***.

7.2. izcēlums. Aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums pēc kļūdu veida kategorijā "Dabas resursi"

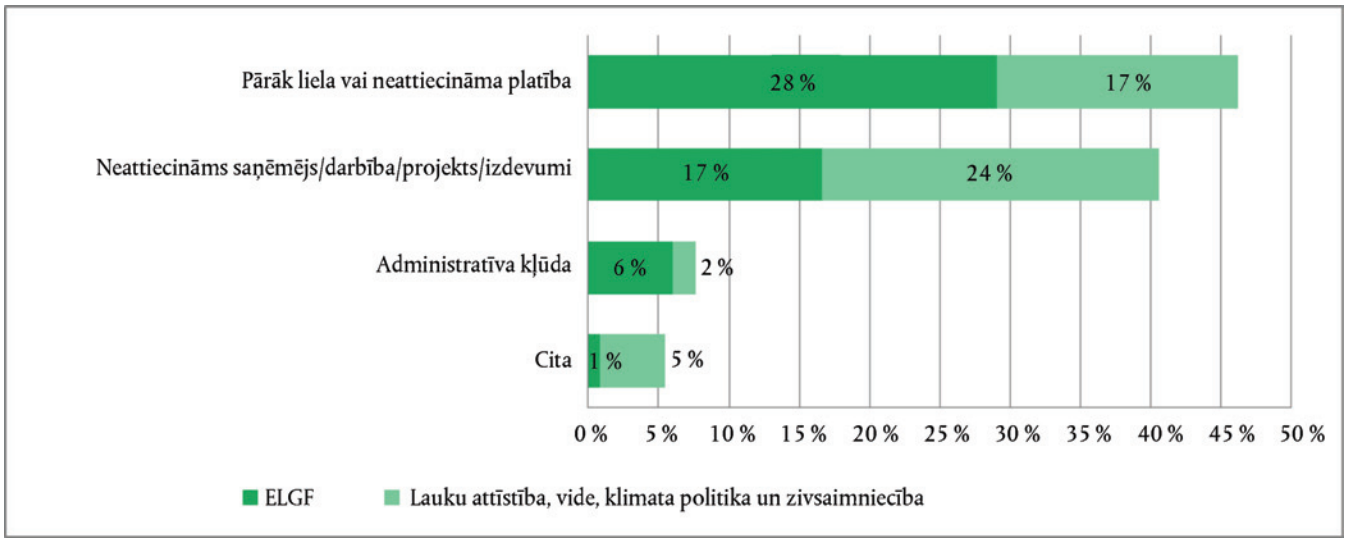

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

ELGF – tirgus un tiešais atbalsts

7.11. Kopumā darījumu pārbaužu rezultāti liecina, ka šim īpašajam izvērtējumam kļūdu līmenis nebija būtisks. Taču no 217 pārbaudītajiem ELGF darījumiem 49 darījumos (23 %) bija kļūdas, un visas no tām bija izsakāmas skaitļos. Mūsu aplēstais kļūdu līmenis ir 1,7 % ([16]).

KOMISIJAS ATBILDES

7.11. *Komisija ir ļoti apmierināta, ka visiespējamākā Revīzijas palātas aplēstā kļūda nesasniedz būtisku līmeni un ir ļoti tuvu tam kļūdu līmenim, kāds norādīts ĢD* AGRI *2016. gada darbības pārskatā. Tas liecina par to, ka korektīvie pasākumu plāni, kurus iepriekšējos gados ir īstenojušas attiecīgās dalībvalstis, ir bijuši efektīvi, jo īpaši tas attiecas uz šo dalībvalstu veikto zemes gabalu identifikācijas sistēmu (ZGIS) uzlabošanu un uz Komisijas īstenoto stingro uzraudzību.*

([16]) Mūsu kļūdu aprēķina pamatā ir reprezentatīva izlase. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Mums ir 95 % pārliecības, ka aplēstais kļūdu līmenis datu kopā ir no 0,8 % līdz 2,6 % (attiecīgi apakšējā un augšējā kļūdu robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.12. Mūsu aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums 2016. gadam atbilstoši kļūdu veidiem ir parādīts ***7.3. izcēlumā***.

7.3. izcēlums. Aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums pēc kļūdu veida – ELGF

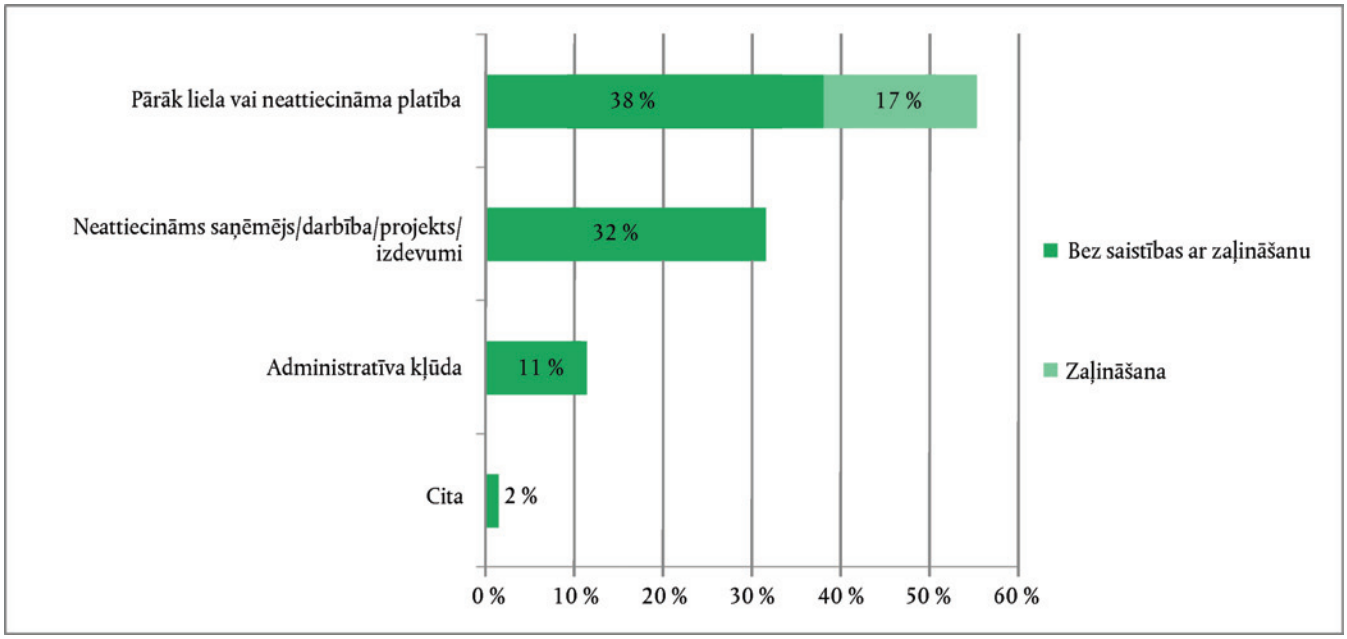

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

7.13. No 217 pārbaudītajiem ELGF darījumiem 201 darījums attiecās uz tiešā atbalsta shēmām, bet 16 bija intervences pasākumi lauksaimniecības tirgos un citi. Galvenā pārvaldības un kontroles sistēma tiešā atbalsta maksājumiem ir *integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS)*. Kā ziņots iepriekš, IAKS ([17]) un it īpaši *zemes gabalu identifikācijas sistēma (ZGIS)* ([18]) sniedz ievērojamu ieguldījumu kļūdu novēršanā un kļūdu līmeņa pazemināšanā.

KOMISIJAS ATBILDES

7.13. *Komisija atzinīgi vērtē viedokli, ka IAKS (integrētā administrācijas un kontroles sistēma), jo īpaši ZGIS, sniedz būtisku ieguldījumu kļūdu pieļaušanas novēršanā un to līmeņu samazināšanā. Tas apstiprina Komisijas viedokli, ka IAKS, tostarp ZGIS, ir nozīmīgs rīks KLP nodrošināšanas modelī. Komisija turpina palīdzēt dalībvalstīm nodrošināt atbilstīgu kvalitāti un efektivitāti, tostarp īstenojot ar ELFLA (Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai) saistītos pasākumus.*

([17]) Sk. 2014. gada pārskata 7.35. punktu.
([18]) Sk. 2015. gada pārskata 7.17. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.14. Dalībvalstu iestādes bija piemērojušas koriģējošus pasākumus, kuri tieši ietekmēja sešus no mūsu izlases darījumiem. Mēs to ņēmām vērā, veicot aprēķinus, jo šie pasākumi samazināja šajā īpašajā izvērtējumā aplēsto kļūdu par 0,7 procentpunktiem. 16 skaitļos izsakāmu kļūdu gadījumos dalībvalstu iestādēm bija pietiekami informācijas ([19]), lai novērstu vai atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu deklarēšanas Komisijai. Ja valsts iestādes būtu labāk izmantojušas visu to rīcībā esošo informāciju, šim īpašajam izvērtējumam aplēstais kļūdu līmenis būtu bijis par 0,5 procentpunktiem zemāks.

Pārāk lielas vai neattiecināmas platības deklarēšana, tostarp jaunajam zaļināšanas maksājumam

7.15. Mēs konstatējām, ka attiecināmās platības ir noteiktas precīzāk nekā iepriekšējos gados. Šā uzlabojuma galvenie iemesli ir minēti turpmāk.

— Pēc 2013. gada KLP reformas pārskatītā *ilggadīgo zālāju* definīcija nozīmē to, ka daži zemes gabali, kas iepriekš nebija attiecināmi, tagad ir attiecināmi saskaņā ar noteikumiem, ko piemēro, sākot no 2015. pieprasījumu gada (sk. ***7.4. izcēlumu***).

— Kā jau norādīts iepriekšējos ziņojumos ([20]), ZGIS iekļauto zemes attiecināmības datu ticamība turpināja uzlaboties, jo dalībvalstis turpina īstenot rīcības plānus vai nu pēc savas iniciatīvas, vai pēc Komisijas pieprasījuma.

— Jaunā ģeotelpiskā atbalsta pieteikuma (*GSAA*) procedūras ([21]) piemērošana ir samazinājusi kļūdu skaitu platībatkarīgā atbalsta pieteikumos. Attiecībā uz 2015. pieprasījumu gadā reģistrētajiem atbalsta pieteikumiem vairāk nekā trešdaļa maksājumu aģentūru jau piemēroja šo noderīgo instrumentu. *GSAA* ir pilnībā jāievieš līdz 2018. pieprasījumu gadam.

KOMISIJAS ATBILDES

7.14. *Komisija pauž atzinību Revīzijas palātas vērtējumam attiecībā uz dalībvalstu lomu un korektīvajiem pasākumiem un turpinās mudināt un atbalstīt dalībvalstis veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai novērstu, atklātu un labotu kļūdas.*

Proti, Komisija turpinās strādāt ar dalībvalstīm, lai nodrošinātu to kontroles un administrācijas sistēmu uzticamību, ņemot vērā, ka maksājumu aģentūru iespējas atklāt neattaisnotus izdevumus ir ierobežotas un proporcionālas riskam.

7.15.

— *Komisija pauž atzinību Revīzijas palātas vērtējumam par rīcības plānu attiecībā uz ZGIS efektivitāti.*

Komisija turpinās strādāt ar dalībvalstīm, lai saglabātu ZGIS un visas IAKS kvalitāti kopumā.

([19]) Informācija, kas iekļauta apliecinošajos dokumentos un datubāzēs vai kas atklājas standarta sasaistu pārbaudēs un citās obligātajās pārbaudēs.

([20]) Sk. Palātas 2015. gada pārskata 7.17. punktu un īpašā ziņojuma Nr. 25/2016 "Zemes gabalu identifikācijas sistēma – noderīgs rīks lauksaimniecības zemes attiecināmības noteikšanai, taču tās pārvaldību iespējams uzlabot" 60.–64. punktu (http://eca.europa.eu).

([21]) Sk. arī mūsu īpašā ziņojuma Nr. 25/2016 46.–48. punktu.

7.4 izcēlums. Jaunā ilggadīgo zālāju definīcija palīdzēja samazināt kļūdu īpatsvaru

Iepriekšējos gados neatbilstīgi ilggadīgie zālāji bija galvenais kļūdu avots ([22]). Šādu kļūdu skaits un apmērs tagad ir ievērojami samazinājies, it īpaši saistībā ar jauno ilggadīgo zālāju definīciju saskaņā ar reformēto KLP.

Iepriekšējā definīcija noteica, ka attiecināma ir tikai tā zemes gabala daļa, kuru klāj zāle vai cita veida zālaugi, bet tagad tās tvērums ir paplašināts un tā attiecas uz jebkādu veģetāciju, kas piemērota noganīšanai, ietverot krūmus un kokus, ja tie nav dominējoši. Dalībvalstis arī var paplašināt attiecināmības tvērumu, iekļaujot zemi, uz kuras dominē cita veģetācija, kas nav zālaugi, ja tā ir daļa no iedibinātas vietējās prakses. Turpmāk publicētās fotogrāfijas ilustrē izmaiņas politikā.

1. attēls. Veģetācija, kas nav zālaugi, tagad ir attiecināma, ja to var izmantot noganīšanai un ja tā nav dominējoša

Līdz 2013. gada KLP reformai šis zemes gabals bija attiecināms 40 % apmērā, kas atbilst tā zāles segumam. Saskaņā ar jauno definīciju attiecināmības līmenis ir palielinājies līdz 60 %, lai atspoguļotu citu noganīšanai piemērotu veģetāciju (piemēram, krūmus un nelielus kokus).

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

([22]) Sk. Palātas 2015. gada pārskata 7.20. punktu, 2014. gada pārskata 7.21. punktu, 2013. gada pārskata 3.9. punktu, 2012. gada pārskata 3.13. punktu un 2011. gada pārskata 3.12. punktu.

2. attēls. Veģetācija, kas nav zālaugi, var būt arī dominējoša, ja tā ir daļa no iedibinātas vietējās prakses

Vairākas dalībvalstis ([23]) ir izvēlējušās pieņemt, ka attiecināmas ganības ir zeme, uz kuras dominē noganīšanai piemērota veģetācija, kas nav zālaugi (piemēram, noganāms virsājs).

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.16. Jaunais zaļināšanas maksājums nosaka papildu prasības lauksaimniekiem. Zaļināšanas atbalsta shēmas mērķis ir veidot ES lauku saimniecības videi labvēlīgākas, izmantojot trīs prakses veidus: kultūraugu dažādošanu, esošo ilggadīgo zālāju saglabāšanu un ekoloģiski nozīmīgu platību (ENP) izveidi aramzemes teritorijā ([24]). Šie trīs prakses veidi ir aprakstīti 7.44.–7.46. punktā.

([23]) Vācija, Grieķija, Spānija, Francija, Horvātija, Itālija, Portugāle, Zviedrija un Apvienotā Karaliste.

([24]) Tikai atsevišķi zemes izmantošanas veidi, kas attiecināmi kā EPN, var būt uz zemes, kura nav aramzeme (piemēram, īscirtmeta atvasāji un apmežotas platības). Pastāvīgās pazīmes, kas attiecināmas kā ENP, piemēram, ainavas elementi un buferjoslas, var būt uz zemes, kas atrodas tieši līdzās aramzemei.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.17. Mēs pārbaudījām zaļināšanas maksājumu 63 lauku saimniecībām ([25]). Mēs konstatējām, ka visas tās, uz kurām attiecas kultūraugu dažādošanas prasība, bija atbilstīgas. Saistībā ar esošo ilggadīgo zālāju saglabāšanu netika konstatēti pārkāpumi attiecībā uz zemes gabaliem, kas pareizi reģistrēti ZGIS. Tomēr ne visi ilggadīgie zālāji kā tādi bija pienācīgi reģistrēti ([26]), un vienā gadījumā bija pārkāptas uzturēšanas prasības attiecībā uz ekoloģiski jutīgu ilggadīgo zālāju (*ESPG*; sk. 7.45. punktu). Lielākā daļa zaļināšanas kļūdu, ko mēs konstatējām, attiecās uz ENP prasību ievērošanu.

7.18. Lauksaimniecības zemes gabalus iedala trīs kategorijās: aramzeme, ilggadīgie zālāji un ilggadīgie stādījumi (piemēram, augļu dārzi un olīvkoku audzes). ENP jāatrodas uz aramzemes vai tai blakus. Mēs konstatējām, ka vairākām maksājumu aģentūrām vai nu nebija ticamas informācijas par zemes kategorijām ZGIS, vai tās šo informāciju neizmantoja, lai pārbaudītu pieprasījumus (sk. ***7.5. izcēlumu***).

7.5. izcēlums. Pareiza zemes klasifikācija ir svarīga, lai nodrošinātu zaļināšanas prasību izpildi

ES tiesību aktos ir noteikts, ka aramzeme, kuru izmanto zālaugu audzēšanai, kļūst par ilggadīgiem zālājiem, tiklīdz tā ir izslēgta no augsekas sistēmas piecus gadus pēc kārtas.

Čehijas Republikā un Polijā ZGIS datubāzē nav informācijas par zemes vēsturisko izmantojumu. Šādos gadījumos iestādes nevar veikt automatizētas sasaistu pārbaudes, lai pārliecinātos, vai aramzeme, kuru izmanto zālaugu audzēšanai, ir kļuvusi par ilggadīgiem zālājiem. Tādēļ rodas risks, ka iestādes var neatklāt deklarētās EFA, kuras faktiski atrodas uz ilggadīgajiem zālājiem (t. i., nav uz aramzemes).

Mēs atklājām arī trūkumus, kas saistīti ar ilggadīgo zālāju klasifikāciju vai ar attiecīgajām sasaistu pārbaudēm, Vācijā (Bavārijā, Meklenburgā-Priekšpomerānijā, Ziemeļreinā-Vestfālenē, Saksijā-Anhaltē, Šlēsvigā-Holšteinā), Francijā, Itālijā (Lombardijā), Portugālē un Apvienotajā Karalistē (Anglijā).

KOMISIJAS ATBILDES

7.18. *Komisija ir informēta par trūkumiem dažās dalībvalstīs. Tie ir radušies jauno zaļināšanas maksājumu ieviešanas pirmajā gadā, tie attiecas uz ierobežotām platībām, un tiek veikti korektīvi pasākumi. Vajadzības gadījumā ĢD* AGRI *ir uzsācis atbilstības noskaidrošanas procedūras, kas aizsargās ES finanšu intereses.*

7.5. izcēlums. Pareiza zemes klasifikācija ir svarīga, lai nodrošinātu zaļināšanas prasību izpildi

ĢD AGRI *uzsāk atbilstības noskaidrošanas procedūras, kas aizsargās ES finanšu intereses pret šo risku.*

([25]) Ne visām apmeklētajām lauku saimniecībām bija jāīsteno visi trīs prakses veidi, dažas no tām ir atbrīvotas no viena vai vairākiem galvenokārt tāpēc, ka tās ir nelielas.

([26]) Sk. arī mūsu Īpašā ziņojuma Nr. 25/2016 37. un 38. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Neattiecināms saņēmējs/neattiecināmi izdevumi

7.19. Attiecībā uz trim tirgus pasākumiem mūsu izlasē maksājumu aģentūras bija atlīdzinājušas daļēji attiecināmas izmaksas. Lai gan šādi pasākumi veido nelielu daļu no kopējiem ELGF izdevumiem, šīs kļūdas ir nozīmīgs līdzekļu pārmaksāšanas avots mūsu izlasē.

Lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība

7.20. Apskats par darījumu pārbaužu rezultātiem ir sniegts ***7.1. pielikumā***. Kategorijā "Lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība" no 163 pārbaudītajiem darījumiem, 63 darījumos (39 %) bija kļūdas, no kurām 41 kļūda bija izsakāma skaitļos. Mūsu aplēstais kļūdu līmenis ir 4,9 % ([27]). Apskats par *dalītās pārvaldības* darījumu pārbaužu rezultātiem katrai dalībvalstij ir sniegts ***7.2. pielikumā***, bet apskats par kļūdām, kas ietekmē vismaz 20 % no pārbaudīto darījumu vērtības, atrodams ***7.3. pielikumā***.

7.20. *Komisija pieņem zināšanai Revīzijas palātas aplēsto kļūdu līmeni, kas ir līdzīgs tam kļūdu līmenim, kāds norādīts ĢD* AGRI *2016. gada darbības pārskatā.*

Lauku attīstība joprojām ir joma, kas rūpīgi jāpārbauda, jo īpaši attiecībā uz pasākumiem, kuri saistīti ar ieguldījumiem. Komisija sistemātiski pieprasa dalībvalstīm sagatavot korektīvu pasākumu plānus, ja ir konstatēti trūkumi kontroles jomā, kā arī atbalsta to īstenošanu. Komisija arī aktīvi veicina vienkāršotu izmaksu iespējas, lai samazinātu gan administratīvo slogu, gan kļūdas. Taču, ņemot vērā nepieciešamību līdzsvarot likumīgumu un pareizību ar politikas mērķu sasniegšanu, paturot prātā piegādes (administrācijas un kontroles) izmaksas, nav pamata domāt, ka ar saprātīgiem paņēmieniem būtu iespējams panākt, ka ar maksājumu saņēmējiem veiktajiem maksājumiem lauku attīstībai saistītais kļūdu līmenis ir zem 2 %. Neraugoties uz to, dalībvalstu atgūto summu korektīvā kapacitāte un Komisijas finanšu korekcijas gados, kas seko pēc gada, kurā bijuši izdevumi, ļauj Komisijai gūt pārliecību par KLP izmaksām.

([27]) Mūsu kļūdu aprēķina pamatā ir reprezentatīva izlase. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Mums ir 95 % pārliecības, ka aplēstais kļūdu līmenis datu kopā ir no 2,1 % līdz 7,7 % (attiecīgi apakšējā un augšējā kļūdu robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.21. Mūsu aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums 2016. gadam atbilstoši kļūdu veidiem ir parādīts ***7.6. izcēlumā***.

7.6. izcēlums. Aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums – lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība

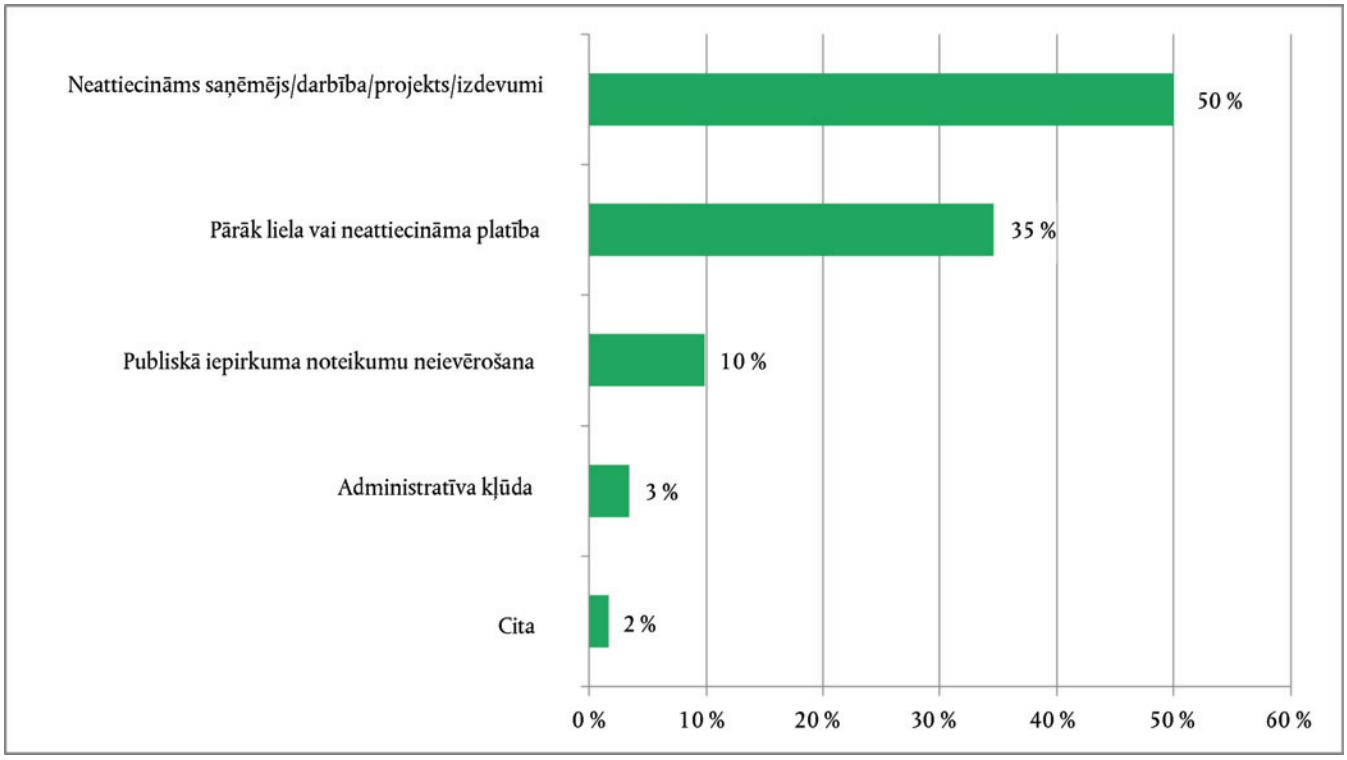

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.22. Lauku attīstības jomā no 153 pārbaudītajiem darījumiem 64 darījumi bija saistīti ar platību, bet 89 darījumi ar platību nebija saistīti (parasti – ieguldījumu projekti). No šiem 153 darījumiem 58 (38 %) darījumos bija kļūdas, no kurām 38 bija skaitļos izsakāmas. Vides, klimata politikas un zivsaimniecības jomā no desmit atlasītajiem darījumiem kļūdas tika konstatētas piecos darījumos (50 %), un trīs no tām bija skaitļos izsakāmas kļūdas.

7.23. Dalībvalstu iestādes bija piemērojušas koriģējošus pasākumus, kuri tieši ietekmēja astoņus no mūsu izlases darījumiem. Mēs to ņēmām vērā, veicot aprēķinus, jo šie pasākumi samazināja šajā īpašajā izvērtējumā aplēsto kļūdu par 0,4 procentpunktiem. 16 skaitļos izsakāmu kļūdu gadījumos dalībvalstu iestādēm bija pietiekami informācijas ([28]), lai novērstu vai atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu deklarēšanas Komisijai. Ja valsts iestādes būtu labāk izmantojušas visu to rīcībā esošo informāciju, šim īpašajam izvērtējumam aplēstais kļūdu līmenis būtu bijis par 1,5 procentpunktiem zemāks.

7.24. Kļūdu veidi ir līdzīgi tiem, kas konstatēti iepriekšējos gados, un tiem, kas identificēti mūsu īpašajā ziņojumā, kurā bija analizēti kļūdu cēloņi lauku attīstības izdevumos ([29]). Tāpat kā iepriekšējos gados lielākā daļa (62 %) no aplēstā kļūdu līmeņa, kas minēts 7.20. punktā, attiecas uz pasākumiem, kuri nav saistīti ar platību.

7.25. Attiecībā uz pārbaudītajiem darījumiem, kas nav saistīti ar platību, galvenais kļūdu cēlonis bija attiecināmības prasību neievērošana. Vides, klimata politikas un zivsaimniecības jomā trīs skaitļos izsakāmas kļūdas arī bija radušās neattiecināmu izdevumu dēļ.

7.26. Šogad trīs lielākās attiecināmības kļūdas bija saistītas ar saņēmējiem, kuri, pārkāpjot ES vai valsts noteikumus, nebija atklājuši, ka tos kontrolē (kopīga pieteikuma gadījumā) saistīti uzņēmumi vai ka tie veic iepirkumu no saistītiem uzņēmumiem (sk. 1., 2. un 6. piemēru ***7.3. pielikumā***).

KOMISIJAS ATBILDES

7.22. *Komisija norāda, ka 30 no 38 uzskaitāmajām kļūdām nepārsniedza 20 %.*

7.23. *Komisija ir informēta, ka valsts iestādes, iespējams, varētu būt atklājušas lielāko daļu Revīzijas palātas konstatēto kļūdu attiecībā uz lauku attīstību. Ar KLP noteikumiem dalībvalstīm ir nodrošināti visi vajadzīgie instrumenti, lai mazinātu risku pieļaut lielāko daļu kļūdu.*

Komisija arī uzskata, ka dalībvalstu centieniem rūpīgi pārbaudīt darījumus ir jābūt samērīgiem.

Komisija ir modra un veic atbilstības noskaidrošanas pārbaudes, kuru ietvaros pārbauda administrācijas un kontroles sistēmas atsevišķās dalībvalstu maksājumu aģentūrās un sniedz vērtīgu informāciju par to, cik efektīvi šīs sistēmas aizsargā ES līdzekļus, par kuru izmaksu tās ir atbildīgas.

Komisija (ĢD AGRI*) 2016. gadā veica 56 atbilstības noskaidrošanas pārbaudes, kas ietvēra ELFLA. Kļūdu novēršanu veicina arī dalībvalstu sertifikācijas struktūras.*

7.24. *Komisija pievērš īpašu uzmanību iepriekšējos gados jau veiktajiem konstatējumiem, kā arī piemērotiem korekcijas pasākumiem un līdzīgu kļūdu novēršanai citās dalībvalstīs.*

Turklāt Komisijas dienesti arī rūpīgi uzrauga rīcības plānu īstenošanu. Komisija uzskata, ka šo rīcības plānu veiksmīga īstenošana veicina kļūdu samazināšanu.

([28]) Informācija, kas iekļauta apliecinošajos dokumentos un datubāzēs vai kas atklājas standarta sasaistu pārbaudēs un citās obligātajās pārbaudēs.

([29]) Sk. Īpašo ziņojumu Nr. 23/2014 "Kļūdas lauku attīstības izdevumos: kādi ir to cēloņi un kā tie tiek novērsti" (http://eca.europa.eu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.27. Starp 64 ar platību saistītiem darījumiem mēs atradām 22 gadījumus (34 %), kad zeme nebija attiecināma vai arī bija deklarēta pārāk liela platība (sk. 7. un 8. piemēru ***7.3. pielikumā***).

Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi

Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta gada darbības pārskats

7.28. Savā 2016. gada darbības pārskatā Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts norāda, ka kopējais koriģētais kļūdu īpatsvars (*AER*) KLP izdevumiem ir 2,5 %. Šis skaitlis saskan ar mūsu revīzijas secinājumu, ka kļūdu līmenis šajā izdevumu jomā ir būtisks.

7.29. Pamatojoties uz maksājumu aģentūru kontroles statistiku, dalībvalstis ziņoja, ka kopējais kļūdu līmenis ir 1,2 % ([30]). Pēc tam Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāts veica pielāgojumus, galvenokārt izmantojot savu un mūsu revīziju rezultātus par pēdējiem trim gadiem un – mazākā mērā – *sertifikācijas struktūru* atzinumus par pakārtoto darījumu likumību un pareizību 2016. finanšu gadā ([31]).

7.30. Šogad mēs publicējām īpašo ziņojumu, kurā vērtējām, vai Eiropas Komisijas 2015. gadā ieviestais jaunais satvars ļauj sertifikācijas struktūrām sniegt atzinumus saskaņā ar ES noteikumiem un starptautiskajiem revīzijas standartiem. Lai gan jaunā satvara ieviešana ir pozitīvs solis vienotas revīzijas modeļa virzienā, mēs konstatējām, ka tam piemīt nozīmīgas nepilnības ([32]). Lai panāktu uzlabojumus, mēs sagatavojām vairākus ieteikumus, kas jāiekļauj Komisijas jaunajās vadlīnijās, kurām jāstājas spēkā, sākot no 2018. gada.

KOMISIJAS ATBILDES

7.27. *KLP reforma un lauku attīstības programmas 2014.–2020. gadam ļāva izmainīt zemes atbilstības noteikumus un līdz ar to arī ZGIS. Skatīt arī Komisijas atbildi uz 7.13. punktu.*

7.30. *Komisija pilnībā piekrita 5 no 7 ieteikumiem un apstiprināja, ka pamatnostādnēs sertifikācijas struktūrām 2018. gada finanšu gadam un turpmākajam laikposmam ir pieņemts, ka tie jau ir īstenoti. Komisija nepiekrita ieteikumam, ka sertifikācijas struktūru viedokļa izmantošana varētu būt iespējama tikai pēc darba pabeigšanas, kā pausts ieteikumos, bet, tieši pretēji, uzskata, ka, lai gan pamatnostādnes 2015. finanšu gadam iespējams uzlabot, arī savā pašreizējā formā tās, pareizi piemērotas, ļauj sertifikācijas struktūrām sniegt atzinumu par likumīgumu un pareizību saskaņā ar piemērojamajiem noteikumiem un standartiem.*

([30]) Vidējais dalībvalstu paziņotais kļūdu līmenis ir 1,09 % attiecībā uz ELGF un 1,78 % attiecībā uz ELFLA.

([31]) Sertifikācijas struktūrām, pamatojoties uz reprezentatīvu izlasi, ir jāapliecina to izdevumu likumība un pareizība, kurus maksājumu aģentūras Komisijai ir prasījušas atlīdzināt. Pirmos atzinumus par pareizību sertifikācijas struktūras sniedza par 2015. finanšu gadu.

([32]) Plašāk sk. Īpašo ziņojumu Nr. 7/2017 "Sertifikācijas struktūru jaunā loma saistībā ar KLP izdevumiem: pozitīvs solis vienotas revīzijas modeļa virzienā, bet vēl jārisina ievērojamas nepilnības" (http://eca.europa.eu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāta, Vides ģenerāldirektorāta un Klimata politikas ģenerāldirektorāta gada darbības pārskati

7.31. Gada darbības pārskati bija sagatavoti atbilstoši Budžeta ģenerāldirektorāta instrukcijām, un izmantotajās kļūdu īpatsvara aprēķina metodēs mēs nekonstatējām metodoloģiskas problēmas. To darījumu skaits, kurus zivsaimniecības, vides un klimata politikas jomā mēs revidējām 2016. gadā, ir statistiski pārāk mazs, lai mēs spētu salīdzināt minēto ģenerāldirektorātu paziņoto informāciju par izdevumu pareizību ar saviem revīzijas rezultātiem.

Secinājums un ieteikumi

Secinājums

7.32. Kopumā pierādījumi liecina, ka kategorijas "Dabas resursi" un īpašajā izvērtējumā ietvertās jomas (lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība) (sk. 7.9. un 7.20. punktu) izdevumos kļūdu līmenis bija būtisks. Taču attiecībā uz ELGF (atbilst vairāk nekā trim ceturtdaļām izdevumu DFS 2. kategorijā) 2016. gadam mūsu aplēstais kļūdu līmenis ir zem būtiskuma sliekšņa (sk. 7.9. un 7.11. punktu).

7.33. Attiecībā uz šo DFS kategoriju pēc mūsu veiktajām darījumu pārbaudēm kopējais aplēstais kļūdu līmenis ir 2,5 % (sk. ***7.1. pielikumu***).

Ieteikumi

7.34. Konstatējumi par to, kā ir izpildīti mūsu 2013. gada pārskatā sniegtie desmit ieteikumi, ir aprakstīti ***7.4. pielikumā*** ([33]). Viens no tiem vairs nebija aktuāls. Komisija un dalībvalstis bija pilnībā ieviesušas piecus ieteikumus, bet divi ieteikumi ir ieviesti lielākajā daļā aspektu un vēl divi – dažos aspektos.

KOMISIJAS ATBILDES

7.32. *Komisija izsaka pateicību par to, ka Revīzijas palāta ir novērtējusi kļūdu līmeni saistībā ar ELGF kā zemāku par būtisku līmeni, kas, pēc Komisijas domām, atspoguļo administrācijas un kontroles sistēmas, proti IAKS, darbību uz vietas.*

Komisija vēlētos vērst uzmanību uz ĢD AGRI *veikto revīziju un dalībvalstu veikto kontroļu korektīvo kapacitāti (skatīt Komisijas atbildi uz 7.9. punktu), kas ļauj pārliecināties par KLP izdevumiem kopumā.*

7.33. *Komisija atzinīgi vērtē Revīzijas palātas aplēsto kļūdu līmeni, kas ir ļoti tuvs tam kļūdu līmenim, kāds norādīts ĢD* AGRI *2016. gada darbības pārskatā.*

([33]) Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaudei šogad mēs izvēlamies savu 2013. gada pārskatu, jo parasti vajag pietiekami daudz laika, lai īstenotu mūsu ieteikumus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.35. Pamatojoties uz šo pārbaudi, kā arī uz konstatējumiem un secinājumiem par 2016. gadu, mēs Komisijai esam sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus.

— **1. ieteikums**. Pārskatīt pieeju, ko maksājumu aģentūras izmanto, lai klasificētu un atjauninātu zemes kategorijas savās ZGIS, un veikt vajadzīgās sasaistu pārbaudes, lai samazinātu kļūdu risku zaļināšanas maksājumā (sk. 7.17. un 7.18. punktu, kā arī 7.5. izcēlumu).

— **2. ieteikums**. Sniegt norādījumus un izplatīt labāko praksi (piemēram, par jaunas IT tehnoloģijas izmantošanu) valsts iestādēm, lai nodrošinātu, ka to veiktās pārbaudes identificē saikni starp pieteikumu iesniedzējiem un citām ieinteresētajām personām, kas iesaistītas atbalstītajos projektos (sk. 7.26. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija pieņem šo ieteikumu.

Korektīvi pasākumi attiecīgajās dalībvalstīs jau tiek īstenoti, vajadzības gadījumā atbilstības noskaidrošanas procedūras pasargās ES budžetu.

Komisija pieņem šo ieteikumu.

Dažādās dalībvalstīs veikto revīziju ietvaros notiek pieredzes apmaiņa, kas izpaužas arī kā ieteikumi administrācijas un kontroles sistēmas darbības uzlabošanai. Komisija regulāri organizē seminārus un konferences, kur notiek pieredzes apmaiņa. Tiek pētīti arī IT risinājumi.

2. DAĻA. DARBĪBAS REZULTĀTI

7.36. Šajā daļā ziņots par atlasītu lauku attīstības darījumu ([34]) un jaunā zaļināšanas maksājuma darbības rezultātiem.

Lauku attīstības projektu darbības rezultātu novērtējums

7.37. Pēdējo trīs gadu laikā (2014.–2016. gadā) mēs esam pārbaudījuši atlasītus darbības rezultātu jautājumus 193 projektiem, kas saistīti ar ieguldījumiem materiālos aktīvos. Mēs konstatējām, ka:

— 95 % ieguldījumu, kas bija pabeigti mūsu revīzijas apmeklējuma laikā, bija veikti, kā plānots,

— 34 % gadījumu pierādījumi izmaksu pamatotībai nebija pietiekami.

([34]) Sk. Palātas 2014. un 2015. gada pārskata 7. nodaļas 2. daļu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Ieguldījumu projektu īstenošana

7.38. No 193 ieguldījumu projektiem, kurus pārbaudījām, 139 projekti revīzijas apmeklējuma laikā bija pabeigti noteiktajā termiņā. Mēs pārbaudījām, vai šie pabeigtie ieguldījumu projekti bija veikti, kā plānots; 95 % ieguldījumu atbilda šim kritērijam.

Izmaksu pamatotība un potenciāls vienkāršotu izmaksu iespēju plašākai izmantošanai

7.39. 2014.–2016. gadā mēs analizējām 193 ieguldījumu projektus, lai redzētu, vai pastāvēja pietiekami pierādījumi tam, ka izmaksas bijušas pamatotas. Mēs atradām pietiekamus pierādījumus 127 projektiem (66 %). Taču 66 gadījumos (34 %) pierādījumi izmaksu pamatotībai nebija pietiekami.

7.40. Gandrīz visi 193 projekti izmantoja sistēmu radušos izmaksu atlīdzināšanai ([35]). 2014.–2020. gadā dalībvalstis var izvēlēties alternatīvu un izmantot vienkāršotu izmaksu iespēju sistēmu, kas paredz vienības izmaksu standarta skalas, vienreizējus maksājumus un vienotas likmes finansējumu ([36]). Kur vien iespējams, vienkāršotas izmaksu iespējas efektīvi ierobežo pārāk augstu cenu risku, ja vien tās ir noteiktas pareizā līmenī ([37]) ([38]).

KOMISIJAS ATBILDES

7.39. *Izmaksu pamatotības novērtēšana ir dalībvalstu atbildība (skatīt Regulas (ES) Nr. 809/2014 48. pantu). Komisija aizsargā ES budžetu, ja atbilstības procedūrās atklājas trūkumi, un sagatavo pamatnostādnes par to, kā uzlabot sistēmas uz vietas (skatīt Pamatnostādnes par lauku attīstības kontroli un sankcijām, kurās ietverta pārbaudes punktu veidlapa izdevumu pamatotības novērtēšanai).*

([35]) Izmaksu atlīdzināšana ir saistīta ar augstākiem kļūdu līmeņiem. Par šo jautājumu sk. arī 2015. gada pārskata 1.21.–1.24. punktu.

([36]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.), 67. panta 1. punkts. Atsevišķi vienkāršoto izmaksu iespēju veidi jau bija atļauti 2007.–2013. gada plānošanas periodā dažiem lauku attīstības pasākumiem, bet ne attiecībā uz investīciju projektiem.

([37]) Sk. mūsu Īpašo ziņojumu Nr. 22/2014 "Saimnieciskuma nodrošināšana – ES finansēto lauku attīstības projektu dotāciju izmaksu kontrole", 58.–63. punktu (http://eca.europa.eu).

([38]) Mūsu pieredze ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas izdevumu revīzijā arī liecina par to, ka projektos, kurus īsteno, izmantojot vienkāršotās izmaksu iespējas, kļūdu iespēja samazinās. Sk. 2015. gada pārskata 6.15. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.41. 2016. gadā lielākā daļa mūsu revidēto projektu bija apstiprināti saskaņā ar 2007.–2013. gada noteikumiem, kad vienkāršotās izmaksu iespējas vēl nevarēja izmantot ieguldījumiem lauku attīstībā. Mēs pārbaudījām sešus projektus, kuri bija apstiprināti saskaņā ar 2014.–2020. gada noteikumiem un no kuriem piecus projektus uzskatījām par piemērotiem, taču tikai vienam bija izmantotas vienkāršotās izmaksu iespējas (sk. ***7.7. izcēlumu***).

7.7. izcēlums. Vienkāršotās izmaksu iespējas var palīdzēt nodrošināt izmaksu pamatotību

Apvienotajā Karalistē (Anglijā) mēs revidējām projektu, kas paredzēja uzbūvēt jaunu jumtu lopkopības dzīvnieku turēšanas platībai. Maksājumu pamatā bija jumtu vienības standarta cena – 62 GBP par kvadrātmetru, un tika izmantota maksimālā pieejamā *dotācija* uz vienu saimniecību – 10 000 GBP.

Jumta vienības standarta cena bija iegūta no publikācijas, kas ir viens no visplašāk lietotajiem lauksaimniecības uzņēmējdarbības informācijas neatkarīgiem avotiem Apvienotajā Karalistē. Šajā publikācijā cenas atjaunina katru gadu.

7.42. Mēs pašlaik strādājam pie revīzijas, lai plašāk analizētu vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošanu nolūkā 2018. gadā publicēt īpašo ziņojumu par šo tēmu.

Zaļināšanas darbības rezultātu novērtējums

7.43. 2016. gadā mēs pirmo gadu revidējām zaļināšanas maksājumu. Jaunās zaļināšanas shēmas mērķis ir veidot ES lauku saimniecības videi labvēlīgākas, izmantojot trīs prakses veidus, kas risina šādus gan klimata, gan vides politikas mērķus:

— kultūraugu dažādošana,

— esošo ilggadīgo zālāju saglabāšana,

— ekoloģiski nozīmīgu platību (ENP) izveide.

KOMISIJAS ATBILDES

7.41. *Dalītas pārvaldības ietvaros dalībvalstis ir pilnībā atbildīgas par savu programmu un pasākumu izstrādi. Komisija neturpināja un neturpinās veicināt un atbalstīt vienkāršotus izdevumus kā efektīvu līdzekli administratīvo izdevumu un kļūdu samazināšanai.*

7.44. **Kultūraugu dažādošanas** mērķis ir uzlabot augsnes kvalitāti ([39]). Šāda prakse ir obligāta saimniecībās, kurām ir vairāk par 10 ha aramzemes, ar papildu prasībām, ko piemēro lielākām saimniecībām, kā ilustrēts ***7.8. izcēlumā***.

7.8. izcēlums. Kultūraugu dažādošanas prasības

Lauksaimniecībai piederošās aramzemes platība (ha)	Obligātais kultūraugu veidu skaita minimums	Ierobežojums, kas attiecas uz galveno kultūraugu	Ierobežojums, kas attiecas uz diviem galvenajiem kultūraugiem
no 10 līdz 30	2	75 %	Neattiecas
vairāk par 30	3	75 %	95 %

7.45. Galvenais mērķis **esošo ilggadīgo zālāju saglabāšanai** ir ierobežot turpmāku oglekļa emisiju no augsnes ([40]). Dalībvalstīm jānodrošina, lai ilggadīgo zālāju platības attiecība pret kopējo lauksaimniecības zemes platību nesamazinātos vairāk par 5 % zem atsauces līmeņa. Ja tā samazinās, tad dalībvalstīm jānosaka, ka lauksaimnieku pienākums ir saglabāt visus savus ilggadīgos zālājus un atkal pārveidot par ilggadīgiem zālājiem visu iepriekš pārveidoto zemi. Dalībvalstīm jānosaka arī ekoloģiski jutīgu ilggadīgo zālāju platības (EJIZ), kuras lauksaimnieki nedrīkst uzart vai pārveidot citiem zemes izmantošanas veidiem.

7.46. **ENP** galvenais mērķis ir aizsargāt un uzlabot bioloģisko daudzveidību ([41]). Ekoloģiski nozīmīgas platības prasība paredz, ka atbalsta pieteikuma iesniedzējiem ir jāizraugās platība, kas kā ENP atbilst 5 % no to aramzemes ([42]). Dalībvalstis izvēlas attiecināmās platības no saraksta, kas iekļauts ES noteikumos. Iespējas ietver virkni pastāvīgu elementus (piem., dzīvžogi, grāvji, koku grupas utt.) un dažus pagaidu, videi labvēlīgus aramzemes izmantošanas veidus (piemēram, augu sega, slāpekli piesaistoši kultūraugi, starpkultūras un papuvē atstāta zeme).

([39]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1307/2013 (OV L 347, 20.12.2013., 608. lpp.), 41. apsvērums.
([40]) Sk. Regulas (ES) Nr. 1307/2013 42. apsvērumu.
([41]) Regula (ES) Nr. 1307/2013, 44. apsvērums.
([42]) Saimniecības, kurās ir mazāk par 15 ha aramzemes, ir atbrīvotas no ekoloģiski nozīmīgas platības prasības.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.47. Papildus pareizības revīzijai (sk. 7.16.–7.18. punktu) mēs vērtējām, kādā apmērā ir mainījusies kultūraugu dažādošana un ENP prakse kopš zaļināšanas ieviešanas. Šo aspektu mēs vērtējām tām 197 lauku saimniecībām, kuras saņēma zaļināšanas maksājumu. Turpmāk izklāstīti rezultāti par katru no abiem prakses veidiem.

7.48. Par esošo ilggadīgo zālāju saglabāšanu sk. 7.17. punktu. Mēs nekonstatējām problēmas attiecībā uz zemes gabalu pareizu reģistrāciju ZGIS. Tomēr ne visi ilggadīgie zālāji kā tādi bija pienācīgi reģistrēti, un vienā gadījumā bija pārkāpta *ESPG* uzturēšanas prasība.

Kultūraugu dažādošana

7.49. Salīdzinot 2014. un 2015. gadu, kultūraugu dažādošanas prasība nav izraisījusi pārmaiņas 89 % no apmeklētajām saimniecībām. Šim augstajam procentuālajam īpatsvaram ir divi iemesli. Pirmkārt, aptuveni puse no saimniecībām īstenoja kultūraugu dažādošanas praksi jau iepriekšējā gadā pirms zaļināšanas piemērošanas. Otrkārt, aptuveni trešdaļa no saimniecībām bija atbrīvotas no kultūraugu dažādošanas prasības, jo saimniecības bija pārāk nelielas. Mūsu konstatējumi ir apkopoti ***7.9. izcēlumā***.

KOMISIJAS ATBILDES

7.49. *Komisija atzīmē, ka pirms 2015. pieprasījumu gada lielākajā daļā dalībvalstu lauksaimniekiem nebija pienākuma reģistrēt kultūras.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.50. Mēs konstatējām, ka 11 % apmeklēto saimniecību 2015. gadā bija jāpalielina platība, kurā veica kultūraugu dažādošanu, salīdzinājumā ar 2014. gadu. Attiecībā uz izlasē iekļautajām lauku saimniecībām mēs lēšam, ka kultūraugu dažādošanas prasību ieviešana saskaņā ar zaļināšanu ir izraisījusi pārmaiņas zemes izmantošanā aptuveni 2 % no šo saimniecību aramzemes ([43]) ([44]).

KOMISIJAS ATBILDES

7.50. un 7.51. *Komisija norāda, ka pirms 2015. pieprasījumu gada lielākajā daļā dalībvalstu lauksaimniekiem nebija pienākuma reģistrēt kultūras, līdz ar to ir grūti veikt salīdzināšanu atsevišķu saimniecību līmenī. Komisija uzskata, ka zaļināšanas prasību ietekmes novērtēšanai būs vajadzīga piemērotāka pieeja (kas balstīta uz piemērotu hipotētisko scenāriju) un ka tā ir jāvērtē ilgākā laikposmā, nevis pēc vienu gadu ilgas prasību piemērošanas. Šajā posmā nevar tieši novērtēt, cik liela ir bijusi vides un klimata apstākļu ietekme uz teritoriju, kurā ir nomainītas audzētās kultūras. Komisija stingri uzrauga šīs jaunās politikas radīto ietekmi.*

7.9. izcēlums. Izmaiņas kultūraugu dažādošanā, ieviešot zaļināšanu

Pārmaiņas kultūraugu dažādošanā	Lauku saimniecības	%
Pārmaiņu nav (saņēmējs jau ir ievērojis kultūraugu dažādošanas prasības)	107	54 %
Pārmaiņu nav (kultūraugu dažādošanas prasības uz saņēmēju neattiecas)	69	35 %
Pārmaiņas (lielāka kultūraugu dažādošana)	21	11 %
KOPĀ	**197**	**100 %**

([43]) Mūsu aplēse balstās uz faktiskajām pārmaiņām, kas izdarītas saimniecībās, kuras mēs atlasījām saistībā ar ELGF maksājumiem. Zaļināšanas prasība attiecībā uz kultūraugu dažādošanu nosaka, ka pirmā kultūra nedrīkst pārsniegt 75 % no kopējās aramzemes platības saimniecībās ar vairāk par 10 ha aramzemes. Maksimālās iespējamās pārmaiņas saistībā ar zaļināšanu tādējādi ir 25 % no to saimniecību aramzemes, uz ko šī prasība attiecas (proti, ja saimniecībai bija monokultūra 2014. gadā un tā izpildīja prasību 2015. gadā). Tomēr daudzas saimniecības šo prasību bija izpildījušas jau 2014. gadā, un attiecībā uz tām mēs uzskatām, ka pārmaiņu nav. Turklāt pavisam nelielam skaitam lauku saimniecību, kurām bija jāveic kultūraugu dažādošana, 2014. gadā faktiski bija monokultūra.

([44]) Komisija pēc gada pārbaudīja, kā ir īstenota zaļināšana, un secināja, ka, "īstenojot dažādošanas pienākumu, pārveidotā prasība" sasniedza aptuveni 0,8 % no aramzemes. Sk. Komisijas dienestu darba dokumentu "Zaļināšanas pārskatīšana pēc gada", SWD(2016) 218 final, 4. pielikums, 5.2.2. iedaļa.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.51. Palāta analizēja aramzemes vidējo lielumu katrā no trim kategorijām, kas iepriekš norādītas tabulā. Dati liecina, ka mūsu paraugā to ELGF lauku saimniecību vidējais lielums, kuras jau ievēroja kultūraugu dažādošanas prasības, 2014. gadā (438 hektāri) ievērojami pārsniedza to saimniecību vidējo lielumu, uz kurām kultūraugu dažādošanas prasības attiecās 2015. gadā (87 hektāri). Tas liek domāt, ka vidēji lielas lauku saimniecības jauno prasību ieviešana skāra vairāk, bet lielākas saimniecības lielākoties jau šīs prasības ievēroja, savukārt mazās no tām bija atbrīvotas.

Ekoloģiski nozīmīgas platības

7.52. Salīdzinot 2014. un 2015. gadu, ENP prasības nav izraisījušas pārmaiņas 67 % no revidētajām saimniecībām. Tam ir tie paši divi iemesli, kas attiecībā uz kultūraugu dažādošanu, – apmēram ceturtajai daļai apmeklēto saimniecību pietiekami liela platība jau bija kvalificēta kā ENP gadu pirms zaļināšanas piemērošanas, bet 42 % apmeklēto saimniecību no ENP prakses bija atbrīvoti nelielā izmēra dēļ. Mūsu konstatējumi ir apkopoti ***7.10. izcēlumā***.

7.53. Mēs konstatējām, ka 32 % apmeklēto saimniecību 2015. gadā bija ievērojami jāpalielina sava ENP salīdzinājumā ar 2014. gadu. Attiecībā uz izlasē iekļautajām lauku saimniecībām mēs lēšam, ka ENP prasību ieviešana saskaņā ar zaļināšanu ir izraisījusi pārmaiņas zemes izmantošanā aptuveni 1,5 % no šo saimniecību aramzemes ([45]).

KOMISIJAS ATBILDES

7.52. *Komisija norāda, ka pirms 2015. pieprasījumu gada ekoloģiski nozīmīgas platības (ENP) netika reģistrētas, līdz ar to ir grūti un nevar precīzi veikt salīdzināšanu atsevišķu saimniecību līmenī.*

7.53. *Skatīt arī Komisijas atbildi uz 7.51. un 7.52. punktu.*

Komisija uzskata, ka šajā posmā nevar tieši novērtēt, kā tieši noteikumu par ENP ievērošanas rezultātā ir mainījušies zemes izmantošanas paņēmieni. Sagaidāms, ka ekoloģiski nozīmīgām platībām būs plašāka ietekme.

([45]) Mūsu aplēse balstās uz faktiskajām pārmaiņām, kas izdarītas saimniecībās, kuras mēs atlasījām saistībā ar ELGF maksājumiem. Lai izpildītu ENP prasību, lauksaimniekam, kurš deklarē vairāk par 15 ha aramzemes, ir jānodrošina, lai platība, kas vienāda ar 5 % no viņa aramzemes kopējās platības, būtu ekoloģiski nozīmīga platība. Maksimālās iespējamās pārmaiņas saistībā ar zaļināšanu tādējādi ir 5 % no to saimniecību aramzemes, uz ko šī prasība attiecas (proti, ja saimniecībai ENP 2014. gadā nebija un 2015. gadā tā šo prasību izpildīja). Tomēr daudzas saimniecības šo prasību jau bija izpildījušas 2014. gadā, un lielākajā daļā saimniecību 2014. gadā jau bija zināma ENP daļa, pat ja tā nebija 5 %.

7.10. izcēlums. Pārmaiņas ENP, ieviešot zaļināšanu

Pārmaiņas ekoloģiski nozīmīgās platībās (ENP)	Lauku saimniecības	%
Pārmaiņu nav (saņēmējs jau ir ievērojis ENP prasības)	49	25 %
Pārmaiņu nav (ENP prasības uz saņēmēju neattiecas)	82	42 %
Pārmaiņas (lielāka ENP)	64	32 %
Nepietiekami pierādījumi	2	1 %
KOPĀ	**197**	**100 %**

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.54. Mēs sīki analizējam zaļināšanas koncepciju un īstenošanu pirmajā gadā, lai pēc tam publicētu īpašo ziņojumu.

KOMISIJAS ATBILDES

7.54. *Nesenajā Komisijas ziņojumā (2017. gada martā) ([1]) ENP īstenošanai bija pievērsta papildu uzmanība. 8 miljoni hektāru zemes 2015. gadā tika deklarēti kā ENP – tie veidoja 13 % aramzemes, uz kuru attiecas pienākums, bet 10 % – pēc svēruma koeficientu piemērošanas.*

Ziņojumā secināts, ka ENP praksei ir liels potenciāls. Provizoriskie rezultāti, kas balstīti uz dažām JRC (Kopīgā pētniecības centra) simulācijām un atlasītās literatūras pārskatu liecina, ka ir vērojama zināma pozitīva ietekme uz bioloģisko daudzveidību. Piemēram, sagaidāms, ka ziedu joslām ārpus teritorijām, kuras klāj ziedi, varētu būt labvēlīga ietekme uz vidi, jo tās sekmē apputeksnēšanu. Turklāt ENP var pozitīvi ietekmēt dažus ekosistēmu pakalpojumus (piemēram, ūdens kvalitāti un apputeksnētājus). ENP ieviešana varētu veicināt arī saimniecību klimatnoturību (piemēram, palielinot ainavas iezīmju nodrošinājumu) un veicināt klimata pārmaiņu mazināšanu (piemēram, vairāk izmantojot pākšaugu kultūras).

Analīze liecina, ka ieguvumi videi ir atkarīgi ne tikai no to daudzuma, bet arī no to kvalitātes, ko var papildus uzlabot, koriģējot pārvaldības nosacījumus. Ar pēdējiem grozījumiem deleģētajā aktā (Deleģētā regula (ES) Nr. 639/2014), ko nesen pieņēma abi likumdevēji, ir nosprausts ceļš šajā virzienā – ir noteikts aizliegums apstrādātajās zemēs, kuras kvalificētas kā ENP, izmantot augu aizsardzības līdzekļus.

([1]) *COM(2017) 152 final.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

Secinājumi

7.55. Mēs pārbaudījām lauku attīstības ieguldījumu projektu darbības rezultātus un secinājām, ka 95 % ieguldījumu tika īstenoti, kā plānots, taču pietiekamu pierādījumu par pamatotām izmaksām nebija 34 % gadījumu. Kur vien iespējams, vienkāršotas izmaksu iespējas efektīvi ierobežo pārāk augstu cenu risku, ja vien tās ir noteiktas pareizā līmenī. Mēs pašlaik strādājam pie revīzijas, lai plašāk analizētu vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošanu nolūkā 2018. gadā publicēt īpašo ziņojumu par šo tēmu.

7.56. Saistībā ar zaļināšanas darbības rezultātiem mēs konstatējām, ka pēc šīs shēmas ieviešanas lauksaimniecības praksē ir notikušas dažas pozitīvas pārmaiņas, īpaši ENP jomā. Lauksaimniecības zeme, uz kuras mēs konstatējām pozitīvas pārmaiņas, bija aptuveni 3,5 % no mūsu izlasē iekļautās aramzemes (sk. 7.50. un 7.53. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

7.55. *Izmaksu pamatotības novērtēšana ir dalībvalstu atbildība (skatīt Regulas (ES) Nr. 809/2014 48. pantu). Komisija aizsargā ES budžetu, ja atbilstības procedūrās atklājas trūkumi, un sagatavo pamatnostādnes par to, kā uzlabot ieviestās sistēmas (skatīt Pamatnostādnes par lauku attīstības kontroli un sankcijām, kurās ietverta pārbaudes punktu veidlapa izdevumu pamatotības novērtēšanai). Turklāt Eiropas Lauku attīstības tīkls organizē apmācības un pieredzes apmaiņas. Visbeidzot, Komisija aktīvi veicina vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošanu dalībvalstīs.*

7.56. *Komisija uzskata, ka pēc viena vai diviem gadiem ir pārāk agri izdarīt secinājumus par precīziem ar ietekmi uz vidi saistītiem rezultātiem. Būs grūti izveidot metodoloģiju, jo trūkst bāzes datu attiecībā uz bioloģisko daudzveidību un augsnes kvalitāti pirms 2015. gada. Papildus citiem faktoriem zaļināšana uzlabo lauksaimniecības ekoloģiskos rādītājus.*

Tomēr Komisija mana pārmaiņas lauksaimniecības praksē pēc zaļināšanas ieviešanas un norāda arī, ka salīdzinājumā ar 2014. gadu 11 % apmeklēto saimniecību bija jāmaina savas kultūru daudzveidības nodrošināšanas metodes, bet 32 % – savas ENP nodrošināšanas metodes.

Taču jāatgādina, ka ar zaļināšanu saistītās kultūru un zemes izmantošanas metožu maiņas apjoms nav pietiekams, lai novērtētu zaļināšanas ietekmi uz vidi.

Pamatojoties uz nesen veikto novērtējumu (zaļināšanas pārskats pēc viena gada, Komisijas dienestu darba dokuments (DDD), 2016. gada jūnijs, un Komisijas ziņojums par ENP, izdots 2017. gada martā), zaļināšanas tiešie maksājumi paver plašas iespējas platību seguma ziņā. Zaļināšana 2016. gadā ir jāveic 77 % lauksaimniecības platību, bet 69 % aramzemes ir uzskatāmi par ENP.

Komisijas ziņojumā (2017. gada martā) par ENP ir novērtēta ENP platību potenciālā ietekme uz vidi, kā to norādījuši lauksaimnieki 2015. gadā.

Provizoriskie rezultāti ir daudzsološi, jo īpaši saistībā ar tādām neproduktīvām platībām kā ainavu elementi vai robežtīrumi bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanai, kā arī citām platībām, piemēram, pākšaugu platībām bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanai un ekosistēmu pakalpojumiem atkarībā no to pārvaldības.

Grozījumi deleģētajā aktā (Deleģētā regula (ES) Nr. 639/2014) ir nozīmīgs pasākums, lai turpinātu uzlabot vides rādītājus, nosakot aizliegumu izmantot augu aizsardzības līdzekļus (AAL) apstrādātajās platībās, kas kvalificētas kā ENP.

7.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI KATEGORIJĀ "DABAS RESURSI"

	2016	2015
IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE		
Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts	**217**	180
Lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība	**163**	179
Kopējais darījumu skaits kategorijā "Dabas resursi"	**380**	359
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME		
Aplēstais kļūdu līmenis: tirgus un tiešais atbalsts	**1,7 %**	2,2 %
Aplēstais kļūdu līmenis: lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība	**4,9 %**	5,3 %
Aplēstais kļūdu līmenis: kategorija "Dabas resursi"	**2,5 %**	2,9 %
Augšējā kļūdu robeža	3,5 %	
Apakšējā kļūdu robeža	1,5 %	

Apakšējā un augšējā kļūdu robeža lauksaimniecībai: tirgus un tiešais atbalsts 0,8 un 2,6 %
Apakšējā un augšējā kļūdu robeža lauku attīstībai, videi, klimata politikai un zivsaimniecībai: 2,1 un 7,7 %

7.2. PIELIKUMS

APSKATS PAR DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTIEM KATRAI DALĪBVALSTIJ LAUKU ATTĪSTĪBAS, VIDES, KLIMATA POLITIKAS UN ZIVSAIMNIECĪBAS JOMĀ ([1])

Nīderlande	
2016. gadā darījumi nav pārbaudīti	

Apvienotā Karaliste	
Darījumos kļūdu nav:	7
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	–
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	1
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	–
Kopā:	8

Vācija	
Darījumos kļūdu nav:	13
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	1
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	2
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	–
Kopā:	16

Zviedrija	
2016. gadā darījumi nav pārbaudīti	

Somija	
Darījumos kļūdu nav:	–
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	–
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	4
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	–
Kopā:	4

Latvija	
2016. gadā darījumi nav pārbaudīti	

Lietuva	
Darījumos kļūdu nav:	6
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	1
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	–
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	1
Kopā:	8

Īrija	
Darījumos kļūdu nav:	4
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	–
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	–
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	–
Kopā:	4

Dānija	
Darījumos kļūdu nav:	–
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	–
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	1
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	–
Kopā:	1

Igaunija	
Darījumos kļūdu nav:	3
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	–
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	–
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	1
Kopā:	4

Polija	
Darījumos kļūdu nav:	10
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	–
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	2
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	1
Kopā:	13

Beļģija	
2016. gadā darījumi nav pārbaudīti	

Čehijas Republika	
Darījumos kļūdu nav:	8
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	–
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	4
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	–
Kopā:	12

Luksemburga	
2016. gadā darījumi nav pārbaudīti	

Slovākija	
Darījumos kļūdu nav:	2
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	–
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	2
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	–
Kopā:	4

Francija	
Darījumos kļūdu nav:	7
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	2
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	3
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	–
Kopā:	12

Austrija	
Darījumos kļūdu nav:	4
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	3
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	1
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	–
Kopā:	8

Portugāle	
Darījumos kļūdu nav:	4
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	–
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	3
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	1
Kopā:	8

Ungārija	
Darījumos kļūdu nav:	3
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	–
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	–
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	1
Kopā:	4

Spānija	
Darījumos kļūdu nav:	3
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	4
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	3
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	2
Kopā:	12

Rumānija	
Darījumos kļūdu nav:	7
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	5
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	1
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	–
Kopā:	13

Itālija	
Darījumos kļūdu nav:	1
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	2
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	1
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	–
Kopā:	4

Slovēnija	
2016. gadā darījumi nav pārbaudīti	

Horvātija	
Darījumos kļūdu nav:	1
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	–
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	2
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	1
Kopā:	4

Malta	
2016. gadā darījumi nav pārbaudīti	

Grieķija	
Darījumos kļūdu nav:	4
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	3
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	1
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	–
Kopā:	8

Kipra	
2016. gadā darījumi nav pārbaudīti	

Bulgārija	
Darījumos kļūdu nav:	9
Skaitļos neizsakāmas kļūdas:	–
Skaitļos izsakāmas kļūdas < 20 %:	–
Skaitļos izsakāmas kļūdas ≥ 20 %:	–
Kopā:	9

Palātas revīzijas darba rezultātā tiek sagatavota aplēse par iespējamo kļūdu līmeni visā datu kopā. Tā balstās uz metodoloģiju, kuras pamatā ir varbūtība proporcionāli izlases lielumam, un šī aplēse nesniedz informāciju par kļūdu biežumu datu kopās, ko revidējam (tam būtu vajadzīga darījumu nejaušā atlase). Šo iemeslu dēļ iepriekš minētie skaitļi nebūtu jāsaprot kā norāde uz kļūdu biežumu ne ES finansētajos darījumos, ne atsevišķās dalībvalstīs, un kļūdu biežums izlasēs no dažādām dalībvalstīm nav norādījums uz relatīvo kļūdu līmeni šajās dalībvalstīs.

([1]) Kartē nav iekļauti septiņi pārbaudītie tiešās pārvaldības darījumi.

7.3. PIELIKUMS

APSKATS PAR KĻŪDĀM, KURU IETEKME IR VISMAZ 20 %, LAUKU ATTĪSTĪBAS, VIDES, KLIMATA POLITIKAS UN ZIVSAIMNIECĪBAS JOMĀ

PALĀTAS APSVĒRUMI

Ievads

Piemērojot vispārējo revīzijas metodoloģiju, kas aprakstīta ***1.1. pielikumā***, mēs pārbaudījām darījumu reprezentatīvu izlasi, lai aplēstu *nepareizību* līmeni datu kopā, kas attiecas uz šo DFS kategoriju. Pārbaudē atklāto kļūdu saraksts nav izsmeļošs – ne attiecībā uz atsevišķām kļūdām, ne uz iespējamajiem kļūdu veidiem. Turpmāk minētie konstatējumi par kļūdām, kuras ietekmē vismaz 20 % no pārbaudītā darījuma vērtības, īpašajam izvērtējumam attiecībā uz lauku attīstību, vidi, klimata politiku un zivsaimniecību ir izklāstīti piemēra veidā ([1]). Šīs kļūdas tika atrastas darījumos, kuru vērtība ir no 1 600 EUR līdz vienam miljonam EUR, un mediānas vērtība ir nedaudz zem 100 000 EUR ([2]).

Kļūdu piemēri

Lauku attīstība, vide, klimata politika un zivsaimniecība

Neattiecināms saņēmējs/neattiecināmi izdevumi

1. piemērs. Atbalsts mikrouzņēmumiem, maziem un vidējiem uzņēmumiem, kas piešķirts kooperatīvam, kurš pieder lielam starptautiskam uzņēmumam

Lietuvā mēs pārbaudījām maksājumu kādam kooperatīvam, kas veikts kā ieguldījumu atbalsts lauksaimniecības produktu pārstrādei un tirdzniecībai. Saskaņā ar ES un valsts noteikumiem šāds atbalsts ir pieejams tikai mikrouzņēmumiem, maziem un vidējiem uzņēmumiem, ko nosaka pēc darbinieku skaita, gada apgrozījuma un gada bilances kopsummas. Saistītie uzņēmumi, piemēram, mātes vai meitas uzņēmumi, ir jāiekļauj aprēķinā. Mēs konstatējām, ka attiecīgais kooperatīvs piederēja lielam starptautiskam uzņēmumam un līdz ar to nebija uzskatāms par mikrouzņēmumu, mazo vai vidējo uzņēmumu. Saņēmējam nebija tiesību uz atbalstu, kā rezultātā kļūda ir 100 %.

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija pieņem zināšanai Revīzijas palātas komentāru 7.2. pielikumā, ka Revīzijas palātas darījumu pārskats nav relatīvā kļūdu līmeņa rādītājs paraugā iekļautajās dalībvalstīs. Komisija norāda, ka sīki izstrādāta informācija par Komisijas un dalībvalstu revīziju rezultātiem par katru dalībvalsti ir iekļauta to Komisijas departamentu gada pārskata ziņojumos un attiecīgajos tehniskajos pielikumos, kas dalītas pārvaldības ietvaros nodarbojas ar ES līdzekļu sadali.

([1]) Šīs kļūdas veido vairāk nekā trīs ceturtdaļas no šim īpašajam izvērtējumam kopējā aplēstā kļūdu līmeņa.

([2]) Tas nozīmē, ka pusi visu kļūdu, kuru ietekme bija vismaz 20 %, konstatēja darījumos, kuru vērtība bija mazāka par 100 000 EUR, bet pārējās kļūdas – darījumos, kuru vērtība pārsniedza šo summu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2. piemērs. Saņēmējs no saistīta uzņēmuma iegādājās tehniku, par kuru saņēma atbalstu

Mēs pārbaudījām maksājumu, kas tehnikas iegādei bija veikts lauksaimniecības uzņēmumam Ungārijā. Mēs konstatējām neapgāžamus pierādījumus tam, ka atbalsta saņēmējs bija saistīts ar uzņēmumu, kas piegādāja tehniku. Saskaņā ar valsts tiesību aktiem viss maksājums ir neattiecināms, tāpēc kļūdas apmērs ir 100 %.

3. piemērs. LIFE *programmas attiecināmības noteikumu neievērošana*

Mēs pārbaudījām no *LIFE* programmas finansētu tieši pārvaldītu maksājumu projektu vides jomā. Mēs konstatējām vairākus *LIFE* programmas attiecināmības noteikumu pārkāpumus saistībā ar personāla izmaksām, piemēram: līgumos *LIFE* programma nebija pieminēta, darba laika uzskaites tabulas nebija apstiprinātas un maksas nebija iekasētas, pamatojoties uz reālo nostrādāto laiku. Mūsu paziņotās kļūdas apmērs bija 60 % no pārbaudītajām izmaksām.

KOMISIJAS ATBILDES

Saskaņā ar LIFE *programmas kopīgo noteikumu 25. panta 1. punktu (kas balstīts uz Pamatregulas 126. pantu) attiecināmie izdevumi ir jāaprēķina, pamatojoties uz reālajiem izdevumiem, tādējādi izdevumus nevar aprēķināt, pamatojoties uz budžetā iekļauto dienas likmi.*

Darbinieku saistībā ar projektu nostrādātais laiks būtu jādokumentē, izmantojot atbilstīgus līdzekļus (darba laika uzskaites tabulas). Taču jāatzīmē, ka ir pieļaujams neizmantot darba laika uzskaites tabulas līdz 2 dienām kalendārā gada mēnesī. Turklāt, ja saistībā ar projektu nostrādāto laiku var dokumentēt, izmantojot alternatīvus avotus (piemēram, izrakstus no analītiskās uzskaites sistēmas), Komisija uzskatītu saistītos izdevumus par attiecināmiem.

Lai gan nav nosacījuma, ka projektam būtu jābūt īpaši minētam darbinieka līgumā, projektam būtu jābūt minētam darba laika uzskaites tabulās vai citos laika reģistrācijas līdzekļos. Turklāt, ja saistībā ar projektu nostrādāto laiku var dokumentēt, izmantojot alternatīvus avotus, nevis darba laika uzskaites tabulas, piemēram, izrakstus no analītiskās uzskaites sistēmas, saistītie izdevumi būtu uzskatāmi par attiecināmiem.

Ja darba laika uzskaites tabulās nav darbinieku paraksta un vadītāja apstiprinājuma, tās neatbilst pieņemamajam standartam un attiecīgie izdevumi uzskatāmi par neattiecināmiem. Taču šīs darba laika uzskaites tabulas uzskatāmas par neattiecināmām tikai tad, ja tās netiek parakstītas un apstiprinātas sistemātiski. Tikai reizi pa reizei neparakstītas un neapstiprinātas darba laika uzskaites tabulas uzskatāmas par cilvēciskā faktora kļūdu, kas parasti netiek ņemta vērā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4. un 5. piemērs. Reģionālā valdība saņēma būvdarbiem paredzētu ES finansējumu, kas bija aprēķināts, pamatojoties uz pārspīlētām izmaksām

Mēs pārbaudījām divus būvdarbu kopumus, ko bija apmaksājusi Andalūzijas (Spānija) reģionālā valdība: daļa būvdarbu attiecās uz lauku ceļa atjaunošanu, bet otra daļa – uz lauku māju ar blakusesošu lauksaimniecības ēku. Abos gadījumos mēs konstatējām, ka būvdarbi par paaugstinātām cenām bija tieši piešķirti uzņēmumam. Mūsu paziņotās kļūdas attiecīgi bija 33 % un 41 % no pārbaudītajām izmaksām.

6. piemērs. Nav atļauts kopīgs atbalsta pieteikums

Mēs pārbaudījām maksājumu, kas tehnikas iegādei bija veikts lauksaimniecības uzņēmumam Igaunijā. Projekta pieteikums bija reģistrēts kopā ar citu uzņēmumu. Saskaņā ar valsts tiesību aktiem uz kopīgiem pieteikumiem attiecas lielākas atbalsta summas, bet tie ir atļauti tikai tad, ja nevienam no pieteikuma iesniedzējiem tieši vai netieši nav dominējošas ietekmes uz citu. Tomēr mēs konstatējām, ka šis nosacījums nebija izpildīts, kā rezultātā kļūda ir 32 %.

Mēs konstatējām kļūdas, kas saistītas ar neattiecināmiem saņēmējiem/izdevumiem (izsakot skaitļos – līdz 20 %) Dānijā, Vācijā, Grieķijā, Portugālē (kontinentālajā daļā), Itālijā (Bazilikatā), Austrijā un Polijā.

Pārāk liela vai neattiecināma platība

7. piemērs. Atbalsts par tradicionālo augļu dārzu saglabāšanu, kas izmaksāts par platību, kurā ir pārāk maz tradicionālo koku

Portugālē mēs pārbaudījām maksājumu kādam lauksaimniekam saskaņā ar lauku attīstības pasākumu "Agrovide un klimats", kas paredzēts, lai saglabātu Azoru salu tradicionālos augļu dārzus. Viens no maksājuma saņemšanas valsts priekšnoteikumiem bija tāds, ka augļu dārzā jābūt vismaz vienai šķirnei, kura ir tradicionāla Azoru salās un kurai, ja tā aug kopā ar citiem kokiem, jāveido vismaz 80 % koku audzes. Mēs apmeklējām divus deklarētos zemes gabalus un konstatējām, ka attiecināmo koku tajos nebija pietiekami daudz. Zemes gabali neatbilda attiecināmības noteikumam, tāpēc kļūda ir 100 %.

KOMISIJAS ATBILDES

PALĀTAS APSVĒRUMI

8. piemērs. Atbalsts izmaksāts par platībām, kurās lauksaimnieciska darbība nenotiek

Lauku attīstības pasākums "Maksājumi apgabaliem, kuros ir dabīgi vai citi specifiski ierobežojumi" atbalsta lauku saimniecības, kas atrodas konkrētos ģeogrāfiskos apgabalos, piemēram, kalnu apvidos. Maksājumus par attiecināmās zemes hektāru veic katru gadu, lai lauksaimniekiem kompensētu visas radušās papildu izmaksas vai daļu no tām un visus negūtos ienākumus vai daļu no tiem, ņemot vērā lauksaimnieciskās ražošanas ierobežojumus šādos apgabalos. Lai būtu tiesības uz atbalstu, lauksaimniekiem šajos apgabalos ir jāveic lauksaimnieciska darbība.

Horvātijā mēs apmeklējām saimniecību, kura bija saņēmusi kompensācijas maksājumu "kalnu rajoniem". Mēs pārbaudījām izlasi, ko veidoja trīs zemes gabali, kurus saņēmējs bija deklarējis kā ganības. Uz viena no zemes gabaliem mēs nekonstatējām nekādas lauksaimnieciskas darbības (piemēram, noganīšanas) pazīmes. Tādējādi šis zemes gabals kompensācijas saņemšanai nebija attiecināms. Abos pārējos zemes gabalos bija neattiecināmas platības, kuras klāja blīvas meža audzes. Mēs atzīmējam, ka maksājumu aģentūra jau bija atklājusi līdzīgas problēmas un attiecīgi bija ierosinājusi līdzekļu atgūšanu. Pamatojoties uz šo izlasi, mūsu aplēstā kļūda ir 91 %.

Mēs konstatējām kļūdas, kas saistītas ar pārāk lielu vai neattiecināmu platību deklarēšanu (izsakot skaitļos – līdz 20 %) Čehijas Republikā, Vācijā (Saksijā), Spānijā (Estremadurā), Francijā (Ronas-Alpu reģionā), Horvātijā, Portugālē (Azoru salās un kontinentālajā daļā), Slovākijā, Somijā un Apvienotajā Karalistē (Anglijā).

Publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana

9. piemērs. Valsts struktūra nepamatoti izslēdza zemākās cenas piedāvājumu par būvdarbu veikšanu

Polijā mēs pārbaudījām maksājumu, kas veikts valsts struktūrai, lai atjaunotu krasta uzbērumu lauksaimniecības zemes aizsardzībai no upes izraisītiem plūdiem. Būvdarbi atbilda 97 % no revidētajām izmaksām. Mēs pārbaudījām *publiskā iepirkuma* procedūru, kas bija izmantota, lai izraudzītos uzņēmumu, kurš veica būvdarbus, un konstatējām, ka lētākais piedāvājums bija izslēgts bez pamatota iemesla. Tādējādi attiecīgās izmaksas nebija attiecināmas, kā rezultātā kļūda ir 97 %.

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija saprot, ka Horvātijas iestādes iespējamo zemes neattiecināmību ir konstatējušas ZGIS kvalitātes novērtējuma rezultātā un ir centušās veikt papildu pasākumus, lai kļūdu izlabotu.

Komisija saprot, ka Horvātijas iestādes pēc īslaicīga apmeklējuma uz vietas ir atjauninājušas ZGIS un aicinājušas atgūt atbalstu ES tiesību aktos noteiktajos termiņos; tāpēc nepareizā deklarēšana neradīs nekādu finansiālu ietekmi.

Komisija saprot, ka zaudējušais konkursa dalībnieks ir apstrīdējis lēmumu izslēgt zemākās cenas piedāvājumu. Taču Valsts apelācijas tiesa (KIO), kas lietu izskatīja, šo apelāciju noraidīja. Maksājumu aģentūra pildīja valsts apelāciju struktūras lēmumu.

7.4. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE KATEGORIJĀ "DABAS RESURSI"

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā īstenots	Īstenošana ir sākta		Nav īstenots	Pasākums vairs nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
	3.46. *Ņemot vērā šo pārbaudi, kā arī konstatējumus un secinājumus par 2013. gadu, Palāta ir sagatavojusi turpmāk izklāstītos ieteikumus.*							
2013	**1. ieteikums.** Komisijai un dalībvalstīm jāveic vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu, ka tiek pilnībā izmantots IAKS potenciāls. Tas nozīmē, ka jāiegulda īpašs darbs, lai nodrošinātu, ka: — dalībvalstis, pamatojoties uz piemērojamiem ES kritērijiem un visaptveroši analizējot jaunākās ortofotogrāfijas, pareizi novērtē un reģistrē lauksaimniecībā izmantojamās zemes gabalu attiecināmību un lielumu, īpaši attiecībā uz pastāvīgajām ganībām (sk. 3.9., 3.10. un 3.20. punktu), — dalībvalstis nekavējoties veic koriģējošus pasākumus, kad kontroles sistēmas un/vai IAKS konstatē sistēmiskas kļūdas, īpaši attiecībā uz atbalsta pieprasījumu nepareizu administratīvo apstrādi (sk. 3.15. punktu un 3.5. izcēlumu), — dalībvalstu debitoru reģistros ir pilnīga un ticama informācija par parādu summām un raksturu un ka bez nepamatotas kavēšanās tiek piemērotas efektīvas atgūšanas/izpildes procedūras (sk. 3.24. un 3.25. punktu).		X					
	2. ieteikums. Komisijai jānodrošina, ka tiek efektīvi piemērota ticamības pastiprināšanas procedūra, lai celtu revīzijas iestāžu darba kvalitāti un salīdzināmību, un ka tiek veikti koriģējoši pasākumi saistībā ar nepamatotu pārbaužu uz vietas īpatsvara samazināšanu, par ko nolēma Itālijas iestādes (sk. 3.30.–3.35. punktu);					X		

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā īstenots	Īstenošana ir sākta		Nav īstenots	Pasākums vairs nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2013	**3. ieteikums.** Komisijai aktīvi jāuzrauga koriģējošo pasākumu piemērošana saistībā ar trūkumiem kontroles sistēmā, kas piemērojama attiecībā uz ES atbalstu ražotāju grupām Polijā (sk. 3.36.–3.38. punktu).	X						
	4.37. *Ņemot vērā minēto pārbaudi, kā arī konstatējumus un secinājumus par 2013. gadu, Palāta ir izstrādājusi turpmāk izklāstītos ieteikumus lauku attīstības jomai.*							
	1. ieteikums. Dalībvalstīm jāuzlabo savas administratīvās pārbaudes, izmantojot visu būtisko informāciju, kas pieejama maksājumu aģentūrām, jo tādējādi iespējams atklāt un novērst lielāko daļu kļūdu (sk. 4.8. un 4.20. punktu). It īpaši attiecībā uz ieguldījumu pasākumiem administratīvajās pārbaudēs jāizmanto visa pieejamā informācija, lai apstiprinātu izdevumu, projekta un saņēmēja attiecināmību (ietverot visus galīgos akcionārus) un publiskā iepirkuma procedūru atbilstību piemērojamajiem ES un/vai valsts noteikumiem.			X				
	2. ieteikums. Komisijai ir jānodrošina, lai pienācīgas pēcpārbaudes tiktu veiktas visos gadījumos, kad Palāta ir atklājusi kļūdas (kā norādīts 4.14., 4.20. un 4.21. punktā, kā arī 4.16. punktā attiecībā uz vidi).			X				*Komisija saprot, ka tā ir sniegusi Revīzijas palātai pierādījumus par to, ka visos gadījumos ir veikti atbilstīgi papildu pasākumi. Par atsevišķiem darījumiem, kas norādīti 4.14. un 4.21. punktā, tika veiktas īpašas Komisijas revīzijas. Sistemātiskie trūkumi, kas norādīti 4.20. punktā, attiecas uz tām pašām problēmām, kuras atklāja Komisijas revidenti, un kā tādi tie ir iekļauti risku novērtējumā, izstrādājot gada darba programmu.* *Turklāt attiecībā uz 4.16. punktu, tā kā galīgā ziņojuma izvērtēšanas laikā atbalsta saņēmējs rakstiski apstiprināja, ka viņš nevar atgūt PVN, Komisijai nebija iemesla šo rakstisko apstiprinājumu apšaubīt.*
	3. ieteikums. Dalībvalstīm ir jānodrošina, lai būtu pabeigti rīcības plāni par to, kā samazināt augsto kļūdu īpatsvaru lauku attīstībā, iekļaujot visus reģionus un izmantojot visus pasākumus, it īpaši ieguldījumu pasākumus, un ņemot vērā Komisijas un Palātas revīzijas konstatējumus (sk. 4.30. punktu).		X					

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā īstenots	Īstenošana ir sākta		Nav īstenots	Pasākums vairs nav piemērojams	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2013	*Turpmākie ieteikumi attiecas uz KLP kopumā.*							
	4. ieteikums. Komisijai jādokumentē to, kā tā aprēķina savu atbilstības revīziju aptvertos izdevumus (sk. 4.24. punktu).	X						
	5. ieteikums. Komisijai jāveic pasākumi atvērto revīzijas lietu turpmākai samazināšanai tā, lai visas līdz 2012. gadam veiktās revīzijas varētu slēgt līdz 2015. gada beigām (sk. 4.27. punktu).	X						
	6. ieteikums. Komisijai ir jāturpina pilnveidot atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķina pieeju, nodrošinot, ka tajā ņem vērā visus izdevumus un visas maksājumu aģentūras (sk. 4.29. punktu).	X						
	4.38. *Palātai ir vēl viens ieteikums.*							
	7. ieteikums. Finanšu korekcijas, ko piemēro dalībvalstīm attiecībā uz Eiropas Zivsaimniecības fondu, ir jāpamato ar to validēšanas pierādījumu (sk. 4.34. punktu).	X						

8. NODAĻA

Drošība un pilsonība

SATURS

	Punkts
Ievads	8.1.–8.6.
DFS kategorijas īss apraksts	8.2.–8.5.
Revīzijas tvērums un pieeja	8.6.
Darījumu pareizība	8.7.
Atlasīto sistēmu pārbaude	8.8.–8.12.
Dalītā pārvaldība	8.8.–8.10.
Tiešā pārvaldība	8.11.
Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi	8.12.

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

8.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti mūsu konstatējumi saistībā ar *daudzgadu finanšu shēmas* (DFS) kategoriju "Drošība un pilsonība". Apskats par šīs kategorijas galvenajām darbībām un izdevumiem 2016. gadā ir sniegts ***8.1. izcēlumā***.

8.1. izcēlums. DFS 3. kategorijas sadalījums 2016. gadā

(miljardi euro)

Maksājumi gadā kopā	3,1
– *avansi* (2)	*2,2*
+ *dzēstie avansa maksājumi* (2)	*1,5*
Visa revidētā datu kopa	**2,4**

(1) Ieskaitot izdevumus par patērētāju tiesību aizsardzību, tiesiskumu, tiesībām, līdztiesību un pilsonību.
(2) Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. ***1.1. pielikuma*** 10. punktu).

Avots: Eiropas Savienības 2016. gada *konsolidētie pārskati*.

DFS kategorijas īss apraksts

8.2. Šajā DFS 3. kategorijā ietilpst vairāki politikas virzieni, kuru kopīgais mērķis ir nostiprināt Eiropas pilsonības jēdzienu, veidojot brīvības, tiesiskuma un drošības telpu bez iekšējām robežām. Kā parādīts ***8.1. izcēlumā***, galvenā izdevumu joma ir migrācija un drošība, bet finansējumu piešķir arī politikas virzieniem "Pārtika un barība" (uzturs, dzīvnieku un augu veselība, dzīvnieku labturība) un "Radošā Eiropa" (kultūra un radošums), kā arī programmām, ar kurām atbalsta tiesiskumu, tiesības, līdztiesību, pilsonību, patērētāju tiesības un veselības aizsardzību. Lielu daļu maksājumu veic ar decentralizēto aģentūru starpniecību ([1]).

Migrācija un drošība

8.3. Vairums migrācijas un drošības izdevumu nāk no diviem fondiem – Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda (*AMIF*) ([2]) un Iekšējās drošības fonda (IDF). Šie fondi ir izveidoti uz laiku no 2014. līdz 2020. gadam, un tie aizstāj programmu *SOLID* ("Solidaritāte un migrācijas plūsmu pārvaldība"), kas sastāvēja no četriem instrumentiem ([3]) un šādām divām programmām: "Noziedzības profilakse un apkarošana" (*ISEC*) un "Terora aktu un citu ar drošību saistītu risku profilakse, gatavība tiem un to seku pārvarēšana" (*CIPS*). Tāpat kā programmu *SOLID*, lielāko daļu *AMIF* un IDF finansējuma dalīti pārvalda dalībvalstis un Komisija (Migrācijas un iekšlietu ĢD (ĢD *HOME*). *AMIF* mērķis ir palīdzēt efektīvi pārvaldīt migrācijas plūsmas un izveidot kopēju ES pieeju patvērumam un imigrācijai. IDF mērķis ir Eiropas Savienībā panākt augstu drošības līmeni, un tam ir divi instrumenti ([4]): IDF robežu un vīzu instruments un IDF policijas instruments. Ar robežu un vīzu instrumentu atbalsta saskaņotus robežu pārvaldības pasākumus un kopējas vīzu politikas izstrādi, savukārt policijas instrumenta galvenais uzdevums ir veicināt tiesībsargājošo struktūru sadarbību un uzlabot ar drošību saistīta riska un krīžu pārvarēšanas jaudu.

([1]) Šīs kategorijas dažādajos politikas virzienos pašlaik darbojas 12 decentralizētās struktūras.

([2]) Tiesību akts, ar kuru ir izveidots *AMIF*, ir pieejams *Eur-Lex* tīmekļa vietnē.

([3]) *Eur-Lex* tīmekļa vietnē ir pieejami tiesību akti, ar kuriem ir izveidoti šie instrumenti: Ārējo robežu fonds, Eiropas Atgriešanās fonds, Eiropas Bēgļu fonds un Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonds.

([4]) *Eur-Lex* tīmekļa vietnē ir pieejami tiesību akti, ar kuriem ir izveidoti šie instrumenti: IDF robežu un vīzu instruments un IDF policijas instruments.

Citas jomas

8.4. Galvenais programmas "Pārtika un barība" mērķis ir nodrošināt cilvēku, dzīvnieku un augu veselību visos pārtikas aprites posmos. Visvairāk izdevumu ir atvēlēti tam, lai atlīdzinātu dalībvalstu izmaksas, kas rodas Komisijas apstiprinātajās programmās attiecībā uz noteiktām dzīvnieku slimībām.

8.5. "Radošā Eiropa" ir ES pamatprogramma, ar kuru atbalsta kultūru un audiovizuālo nozari. 3. kategorijā ir iekļautas arī vairākas programmas, kuras paredzētas, lai nostiprinātu drošības un pilsonības jomu (tas ir izvirzīts kā kopējais mērķis), īpaši programmas, ar kurām atbalsta tiesiskumu un patērētāju tiesības, kā arī programma attiecībā uz tiesībām, līdztiesību un pilsonību.

Revīzijas tvērums un pieeja

8.6. Piemērojot ***1.1. pielikumā*** aprakstīto revīzijas pieeju un metodes, 2016. gadā attiecībā uz kategoriju "Drošība un pilsonība" mēs pārbaudījām:

a) 15 darījumu izlasi, kā noteikts ***1.1. pielikuma*** 7. punktā. Izlasi veidojām, lai spētu formulēt viedokli par 2016. gada budžeta izdevumiem kopumā, nevis lai reprezentētu šīs DFS kategorijas izdevumu pilnu spektru. Šādu izvēli izdarījām tāpēc, ka 2016. gadā šajā politikas jomā maksājumu bija samērā maz (apmēram 2 % no ES kopējiem izdevumiem). Izlasē iekļāvām piecus darījumus, kuri *pārvaldīti kopīgi* ar dalībvalstīm ([5]), septiņus darījumus, kurus Komisija *pārvaldījusi tieši*, un trīs darījumus, kuri saistīti ar aģentūrām izmaksāto avansu dzēšanu;

b) galvenās sistēmas, ko Komisija un dalībvalstis izmanto, lai gūtu pārliecību par maksājumiem, kuri veikti saskaņā ar programmu *SOLID*, kā arī *AMIF* un IDF. Lai papildinātu sistēmu pārbaudes darbu, mēs pārbaudījām arī 35 darījumu izlasi: 24 darījumus, kurus Komisija pārvaldījusi kopīgi ar dalībvalstīm, un 11 darījumus, kurus Komisija pārvaldījusi tieši. Izlasē, kurā skatījām dalītās pārvaldības darījumus, galveno uzmanību pievērsām programmai *SOLID*, jo 2016. gadā lielākā daļa Komisijas noskaidroto izdevumu bija veikti šajā programmā. Mēs galvenokārt pārbaudījām tās dalībvalstu sistēmas, kuras Komisija bija novērtējusi kā tādas, kas dod pamatotu pārliecības līmeni;

([5]) Vācija, Spānija, Francija, Itālija un Lietuva.

PALĀTAS APSVĒRUMI

c) vai Migrācijas un iekšlietu ĢD un Komunikācijas ĢD (ĢD COMM) *gada darbības pārskati* saistībā ar izdevumu *pareizību* atspoguļoja tādu informāciju, kas kopumā atbilda mūsu iegūtajiem rezultātiem.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

8.7. Četros no 15 pārbaudītajiem darījumiem bija skaitļos izsakāmas *kļūdas*, un trijos no šiem četriem darījumiem kļūdas veidoja mazāk nekā 2 % no pārbaudītās darījumu vērtības. Tā kā izlases uzdevums nebija reprezentēt šīs DFS kategorijas izdevumus, kļūdu īpatsvars nav aprēķināts.

ATLASĪTO SISTĒMU PĀRBAUDE

Dalītā pārvaldība

***AMIF* un IDF**

8.8. Mēs pārbaudījām procedūru, saskaņā ar kuru Komisija apstiprināja desmit valsts programmas, Komisijas novērtējumu par dalībvalstu vadības un kontroles sistēmām un *AMIF* un IDF pārskatu finansiālo noskaidrošanu 2016. gadā. Revidenti testēja tās pašas sistēmas četru dalībvalstu apmeklējumos ([6]). Kā parādīts ***8.2. izcēlumā***, divus gadus pēc septiņu gadu *plānošanas perioda* sākuma *AMIF* un IDF dalītās pārvaldības maksājumu veikšanas progress ir bijis lēns.

KOMISIJAS ATBILDES

8.8. *Lai gan pirmajos pārskatos par 2014. un 2015. finanšu gadu maksājumu bija maz, Komisija vēlas uzsvērt, ka 2017. gadā paziņoto maksājumu (par 2016. gada pārskatiem) apjoms palielinājās vairāk nekā trīs reizes salīdzinājumā ar 2014.–2015. gada pārskatiem. Turklāt summas, kas piešķirtas dalībvalstu līmenī, saskaņā ar 2016. gada īstenošanas ziņojumu sasniedza 36 % attiecībā uz* AMIF *un 40 % attiecībā uz IDF. Tādēļ ir sagaidāms, ka turpmāk saglabāsies tendence maksājumu apjomam pieaugt.*

([6]) Saistībā ar *AMIF* – Spānijā un saistībā ar IDF – Vācijā un Francijā.

8.2. izcēlums. *AMIF* un IDF īstenošana līdz 2015. finanšu gadam bijusi samērā lēna

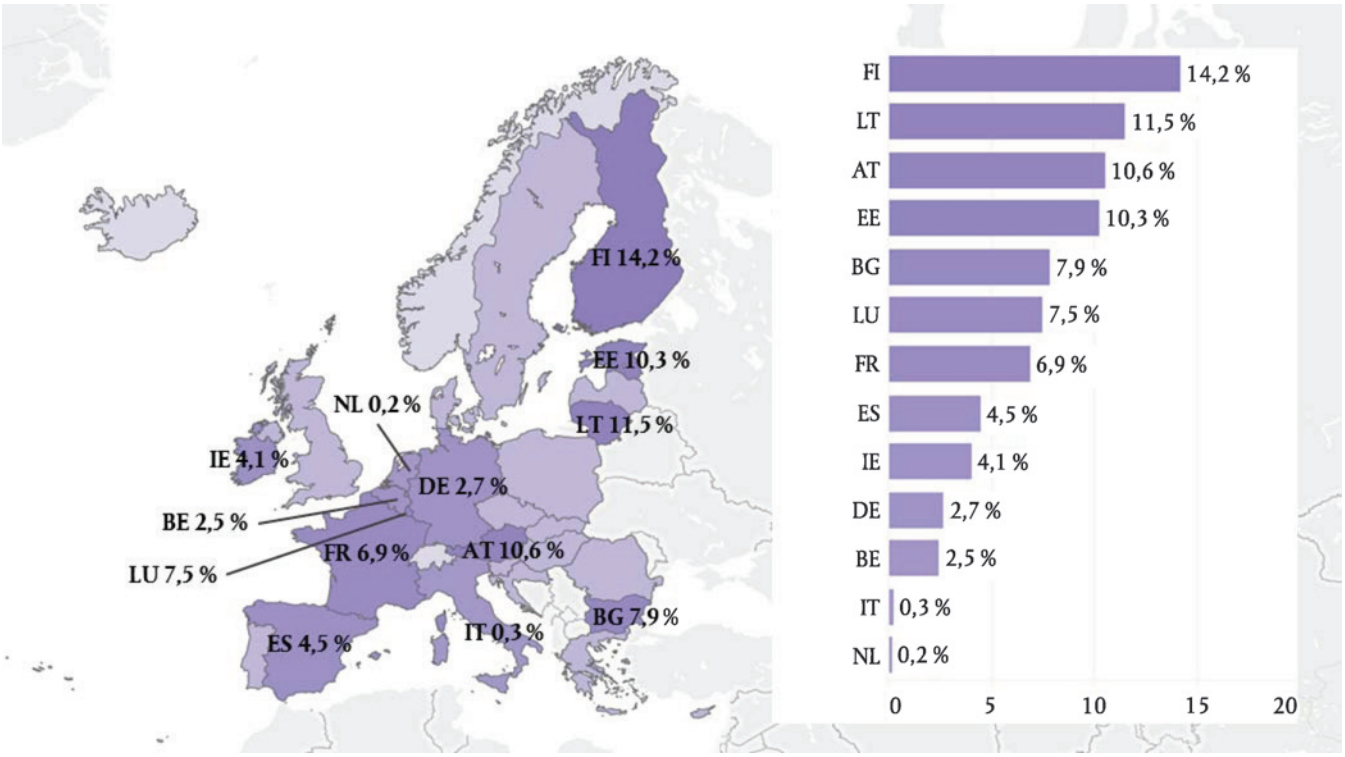

Piezīme. Izpildes rādītāji iegūti, salīdzinot dalītās pārvaldības izdevumus 2014. un 2015. finanšu gadā ar kopējo piešķīrumu 2014.–2020. finansēšanas periodam tām 13 dalībvalstīm, kurām Komisija bija noskaidrojusi 2014. un 2015. gada izdevumus.

Avots: Komisijas lēmums par 2014. un 2015. finanšu gada kontu noskaidrošanu nacionālajās programmās, kuras attiecas uz izdevumiem, ko atbalsta saskaņā ar *AMIF* un IDF.

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.9. Mēs konstatējām vairākas nepilnības Komisijā (Migrācijas un iekšlietu ĢD) un dalībvalstīs. ***8.3. izcēlumā*** ir aprakstītas galvenās sistēmu nepilnības un to ietekme.

Programma *SOLID*

8.10. Pārbaudījuši papildu darījumu izlasi (sk. 8.6. punkta b) apakšpunktu), kopumā varam apstiprināt Komisijas novērtējumus par dalībvalstu sistēmu sniegto pārliecības līmeni.

KOMISIJAS ATBILDES

8.9. *Komisija uzsver, ka tās kontroles sistēma darbojās labi, bija konsekventa un tādējādi ļāva gūt pamatotu pārliecību, kā to apliecina gada darbības pārskats.*

8.10. *Komisija atzinīgi vērtē, ka Revīzijas palāta kopumā apstiprināja Komisijas novērtējumus par dalībvalstu sistēmu sniegto pārliecības līmeni attiecībā uz programmu* SOLID. *Komisija uzskata – tas liecina, ka tādējādi pārliecības līmenis arī ir uzticams.*

8.3. izcēlums. Sistēmu nepilnības, kas skar programmu *SOLID*, *AMIF* un IDF		
Nepilnība	**Ietekme**	**Komisijas atbildes**
Komisija		
1. Pirms apstiprināšanas dalībvalstis sagatavoja un Komisija izskatīja daudz *AMIF* un IDF programmu variantu (piem., Vācijas IDF programmai bija 10 redakciju, Apvienotās Karalistes *AMIF* programmai – deviņas).	Iespējams, iekavē īstenošanu.	*Plānošanas posms bija iteratīvs process ar dalībvalstīm, kas bija vajadzīgs, lai nodrošinātu augstu to valstu programmu kvalitātes līmenis, kuras Komisija apstiprināja 2014.–2020. gada plānošanas periodam.*
2. Novērtējot dalībvalstu ieviestās *AMIF* un IDF sistēmas, Komisija balstījās uz nepietiekami detalizētu informāciju, īpaši attiecībā uz revīzijas stratēģijām.	Komisijas novērtējums par dalībvalstu sistēmām ir ierobežots.	*Komisija nepiekrīt Revīzijas palātas viedoklim, jo īpaši par revīzijas stratēģijām, kuru pamatā ir turpmāk minētie apsvērumi.* *Neraugoties uz to, ka juridiskais pamats neparedz revīzijas iestādēm iesniegt savu sistēmu revīzijas ziņojumus, Komisija sistemātiski pieprasīja revīzijas iestādēm iesniegt šādus ziņojumus, kad tas bija nepieciešams. Pamatojoties uz pārliecības iegūšanas modeli dalītajā pārvaldībā, tā neuzskatīja, ka ir reāli un efektīvi pārskatīt un analizēt visu atsevišķo sistēmu revīzijas ziņojumu saturu.* *Revīzijas iestādes revīzijas ziņojumi ir tikai viens no rīkiem, kas ļauj revīzijas iestādei un vēlāk arī Komisijai gūt pārliecību par to trīs atzinumu patiesumu, ko revīzijas iestāde izklāstījusi pārskatos. Pārliecības iegūšanas modeļa dalītajā pārvaldībā pieeja balstās uz vēl četriem pārliecības pīlāriem (revīzijas stratēģijas kopsavilkums, sistēmas revīzijas darba rezultāti, finanšu revīzijas darba rezultāti, vajadzības gadījumā – atkārtota pārbaude, kā arī citas revīzijas, kas pārskata periodā veiktas attiecībā uz atbildīgo iestādi,* HOME *ĢD revīzijas darbs, proti, dokumentu pārbaudes, sistēmas pārskatīšanas sanāksmes un sistēmas revīzijas).*
3. Programmas *SOLID* revīzijas darba uzticēšana ārējam pakalpojumu sniedzējam: — lai gan dalībvalstis atbildēja uzreiz, iekavējās *ex post* atbilstīguma revīziju ziņojumi (galīgā ziņojuma sagatavošanai pagāja vidēji 20 mēneši),	Dalībvalstis novēloti koriģē kontroles sistēmu trūkumus.	*Kaut gan Komisija atzīst, ka iepriekš ir kavējušies* ex post *atbilstīguma revīziju ziņojumi, tā nepiekrīt, ka tādēļ dalībvalstis novēloti koriģēja kontroles sistēmu trūkumus.* Ex post *kontroles galvenais mērķis ir noteikt atlikušo kļūdu līmeni revidētajā(-ās) programmā(-ās); Komisijas pārliecība balstās arī uz sistēmas revīzijām visā plānošanas periodā, un tā ir galvenā iespēja dalībvalstīm veikt korektīvus pasākumus sistēmu trūkumu novēršanai.*

Nepilnība	Ietekme	Komisijas atbildes
— nepietiekami dokumentētas kvalitātes kontroles procedūras ārpakalpojumu sniedzējam uzticētajam revīzijas darbam.	Riskam ir pakļauta *ex post* atbilstīguma revīziju kvalitātes konsekvence.	HOME *ĢD izmantoja šos ārējo līgumslēdzēju pakalpojumus, lai veiktu revīzijas atbilstoši gada darba plānam.* HOME *ĢD veic līgumslēdzēju uzraudzību, pamatojoties uz galvenajiem elementiem, kas nav tikai sistemātiska kontrolsarakstu aizpildīšana un ar to saistītais administratīvais slogs (proti, īpašas norādes par riskiem, ko sniedz augstākajai vadībai, kura koordinē pārskatīšanas procesu, standarta kontrolsaraksti attiecībā uz projektu revīzijām, kas izstrādāti, lai nodrošinātu konsekventu pieeju revīzijai visās dalībvalstīs; dokumentu revidentu un ārējo līgumslēdzēju sanāksmes, kurās apspriež revīzijas uzdevuma tvērumu, riskus utt.).*
Dalībvalstu līmenis		
4. Austrijā un Spānijā nebija pietiekami dokumentētas atbildīgo iestāžu veiktās pārbaudes uz vietas, un Spānijā inspekciju izlases nebija veidotas no pilnas datu kopas.	Pieaug risks, kas saistīts ar finansēto darbību attiecināmību, pārvaldību un kontroli.	
5. Spānijā un Francijā nav speciāla finansējuma pārvaldības un kontroles IT rīka.		*Attiecībā uz IT rīku finansējuma pārvaldībai Francija ir ieviesusi sistēmu* PRESAGE, *kas pirmo pārskatu sniegšanas laikā nedarbojās pilnībā. Atbildīgā iestāde apņēmās līdz 2017. gada vidum ievadīt datubāzē visus projektus. Taču tas neietekmēja izmaksu attiecināmību un neradīja finanšu riskus, jo atbildīgā iestāde veica tikai avansa maksājumus.*
6. Revīzijas iestāžu veikto revīzijas darbību nepilnības: Vācijā un Austrijā nebija pietiekamu pierādījumu tam, ka atbildīgā iestāde atbilst izraudzīšanās kritērijiem; Francijā izlases veidošanas metodoloģijā nebija ņemtas vērā *AMIF* un IDF atšķirības objektīvā riska ziņā; Vācijā administratīvo kontroles mehānismu pārbaude bija ierobežota.		*Attiecībā uz Francijas revīzijas iestādes izmantoto izlases veidošanas metodoloģiju – revīzijas iestāde ir mainījusi savu pieeju.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Tiešā pārvaldība

8.11. Pārbaudot Komisijas tieši pārvaldītos izdevumus, mēs konstatējām, ka apmēram pusē no tiem nav kļūdu. Mūsu atklātās kļūdas galvenokārt nebija nopietnas, un tās bija neattiecināmas izmaksas un nepareizas konkursa procedūras. ***8.4. izcēlumā*** ir izklāstīts konstatējums attiecībā uz to, kā ES finansēja kādu ārkārtas palīdzības projektu.

8.4. izcēlums. Konstatējuma piemērs

Mēs pārbaudījām Komisijas (Migrācijas un iekšlietu ĢD) maksājumu Grieķijai par ārkārtas palīdzību, kuras mērķis bija no 2015. gada augusta līdz novembrim – bēgļu krīzes kulminācijas laikā – pārvest trešo valstu migrantus no Grieķijas salām uz Grieķijas kontinentālo daļu.

Grieķijas iestādes samaksāja 8 miljonus EUR par fraktētiem transportlīdzekļiem, lai pārvadātu un izmitinātu migrantus, kā arī lai apgādātu viņus ar pārtikas paciņām. Saskaņā ar Komisijas un Grieķijas iestāžu 2015. gada novembrī parakstīto nolīgumu Komisija piešķīra šai darbībai 6 miljonu EUR lielu *dotāciju*.

Izraudzītie transportuzņēmumi pārvadāja vairāk nekā 150 000 migrantu, izmitināja viņus un izdalīja pārtiku, par vešanu pārdodot pieaugušajiem migrantiem 60 EUR dārgas biļetes (bērnu biļetes maksāja līdz 30 EUR) un tādējādi nopelnot apmēram 9 miljonus EUR. Braucot no kontinentālās daļas uz salām, kur uzņemt migrantus, kuģi pasažierus neuzņēma.

8.11. *Komisija atzinīgi vērtē Revīzijas palātas apstiprinājumu par to, ka atklātās kļūdas galvenokārt nebija nopietnas.*

8.4. izcēlums. Konstatējuma piemērs

Ņemot vērā, ka Grieķijā ieradās simtiem tūkstošu migrantu, ES bija jāveic steidzami un efektīvi humānie pasākumi. Darbības mērķis bija pārvietot migrantus no salām uz kontinentālo daļu, lai novērstu humanitāro katastrofu. Šā mērķa labad Grieķija noslēdza līgumus ar transportuzņēmumiem par laivu izmantošanu, kuras tādēļ nevarēja izmantot tūrisma pasākumiem vai regulāras satiksmes pakalpojumu sniegšanai. Darbība bija ļoti steidzama un ārkārtīgi lietderīga un tika īstenota, pilnībā ievērojot pareizu finanšu pārvaldību.

Grieķijas iestādes parakstīja līgumu, lai:

1) nodrošinātu, ka transportlīdzekļi, kas vēl nekursē regulāros ceļojumu maršrutos, jo īpaši tūrisma maršrutos vasaras sezonā, būtu pieejami projektā par labu migrantiem;

2) nodrošinātu, ka migrantiem tiktu sniegti transporta, izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumi.

Grieķijas iestāžu izsludinātajā iepirkumā bija skaidri noteikts, ka līgumslēdzējam bija jāsniedz tādi pakalpojumi, kas pārsniedza biļetes cenā parasti ietverto. Tie ietvēra pārtikas nodrošināšanu, izmitināšanu utt., un saņemtajos piedāvājumos arī tika skaidri norādīts, ka piedāvājuma cenā ir ņemts vērā fakts, ka laivām atceļš būs jāmēro tukšām. Grieķijas izdotajos iepirkuma procedūras dokumentos tāpat bija noteikts, ka par šādiem braucieniem līgumslēdzējs no migrantiem var iekasēt biļetes cenu. Tas arī tika atspoguļots iesniegtajos cenas piedāvājumos.

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
Komisija bija informēta par to, ka transportuzņēmumi no migrantiem prasa samaksu. Tomēr, kad Komisija 2015. gada oktobrī novērtēja ierosināto darbību un 2016. gada martā izvērtēja darbības *rezultātus* pirms dotācijas atlikuma izmaksāšanas, tā neatsaucās uz iespējamiem ieņēmumiem no migrantiem. Grieķijas iestāžu un transportuzņēmumu parakstītajos līgumdokumentos bija minēta samaksas iekasēšana no migrantiem, bet nebija aplēsti ieņēmumi. Tātad, īstenojot šo ārkārtas darbību, trūka pārredzamības, proti, publiskais finansējums nebija skaidri nodalīts no ieņēmumiem, kuri saņemti no migrantiem.	*Komisija nepiekrīt Revīzijas palātas novērtējumam un šim konstatējumam.*
	Šīs darbības finansiālā īstenošana pilnībā atbilst dotācijas nolīgumam ar Grieķijas iestādēm, tā ir īstenota saskaņā ar spēkā esošajiem noteikumiem un tādējādi ir likumīga un pareiza.
Vidējā tirgus cena par biļeti turp un atpakaļ ekonomiskajā klasē (aktīvajā sezonā) attiecīgajos maršrutos bija līdz 90 EUR. No migrantiem iekasētie ienākumi (līdz pat 60 EUR par biļeti) veidoja transportuzņēmumu ieņēmumus un līdz ar to arī iespējamu peļņu. Saskaņā ar ES tiesību aktiem ES dotāciju *saņēmēji*, īstenojot projektus, nedrīkst gūt peļņu, un Grieķijas iestādes kā dotācijas saņēmējas peļņu neguva.	*Biļetes cenu nevar uzskatīt par attiecīgajiem ieņēmumiem līguma izpratnē, ņemot vērā, ka līguma mērķis bija tādu pakalpojumu sniegšana, kas pārsniedz biļetes cenā iekļautos.*
	Kopumā Komisija uzskata, ka iepirkuma procedūra, piedāvājumu izvērtēšana, līguma slēgšana, pakalpojumu sniegšana un Grieķijas iestāžu veiktie maksājumi bija likumīgi, pareizi un pilnībā pārredzami.
Grieķijas iestāžu līgumos ar transportuzņēmumiem bija paredzēta kuģu izmantošana uz laiku līdz 20 dienām, un izmaksas bija 30 000–40 000 EUR dienā par kuģi, kopā par 228 kuģošanas dienām. Bija dienas, kad kuģi palika ostā, bet uzņēmumiem tik un tā maksāja saskaņā ar līgumu. Trīs kuģi bija palikuši ostā attiecīgi 3, 4 un 5 dienas, par ko uzņēmumi saņēma 415 500 EUR.	*Ņemot vērā arī faktu, ka migranti izmantoja visas iekārtas uz kuģa (tostarp pirmo klasi un kajītes) un ka transportuzņēmumi neguva ieņēmumus no transportlīdzekļu izmantošanas vai citiem pakalpojumiem, piemēram, ēdināšanas, Komisija uzskata, ka Grieķijas iestādes samaksāja taisnīgu cenu par transporta pakalpojumiem.*
	Kā jau skaidrots iepriekš, līgums paredzēja tādu pakalpojumu sniegšanu, kas pārsniedz biļetes cenā ietverto, un jebkādi iespējamie ieņēmumi no biļetēm vai pat peļņa, ja tāda tika gūta, neattiecas uz dotācijas nolīgumu un nav arī izmērāma.
	Bija paredzams, ka dažas dienas kuģi paliks ostā (kā par to ziņoja Revīzijas palāta), ņemot vērā, ka saskaņā ar līgumu tiem bija pienākums vienmēr būt gataviem jebkurā laikā doties uz jebkuru galamērķi ārkārtējas situācijas apstākļos, ar ko Grieķija saskārās dotācijas saņemšanas laikā. Komisijas aprēķini liecina, ka kopumā kuģi palika ostā septiņas dienas.

Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi

8.12. Migrācijas un iekšlietu ĢD un Komunikācijas ĢD gada darbības pārskati bija sagatavoti atbilstoši Budžeta ĢD norādījumiem, un kļūdu īpatsvara aprēķina metodēs mēs nekonstatējām metodoloģiskas problēmas. To darījumu skaits, kurus mēs revidējām 2016. gadā, ir statistiski par mazu, lai mēs spētu salīdzināt minēto ģenerāldirektorātu ziņoto informāciju par izdevumu pareizību ar mūsu revīzijas rezultātiem.

9. NODAĻA

Globālā Eiropa

SATURS

	Punkts
Ievads	9.1.–9.5.
Kategorijas "Globālā Eiropa" īss apraksts	9.2.–9.4.
Revīzijas tvērums un pieeja	9.5.
Darījumu pareizība	9.6.–9.23.
Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi	9.24.–9.33.
Kaimiņattiecību politikas un paplašināšanās sarunu ģenerāldirektorāta (ĢD *NEAR*) sistēmu novērtējums	9.24.–9.27.
Trūkumi revīzijas iestādēs	9.24.
2016. gada atlikušo kļūdu īpatsvara izpēte	9.25.–9.27.
Starptautiskās sadarbības un attīstības ģenerāldirektorāta (ĢD *DEVCO*) sistēmu novērtējums	9.28.
Gada darbības pārskati	9.29.–9.33.
Secinājums un ieteikumi	9.34.–9.37.
Secinājums	9.34.–9.35.
Ieteikumi	9.36.–9.37.

9.1. pielikums.	Darījumu pārbaužu rezultāti kategorijā "Globālā Eiropa"
9.2. pielikums.	Apskats par kļūdām, kuras ietekmē vismaz 20 % no pārbaudītās vērtības kategorijā "Globālā Eiropa"
9.3. pielikums.	Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude kategorijā "Globālā Eiropa"

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

9.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti mūsu konstatējumi saistībā ar *DFS* kategoriju "Globālā Eiropa". Apskats par šīs kategorijas galvenajām darbībām un izdevumiem 2016. gadā ir sniegts ***9.1. izcēlumā***.

9.1. izcēlums. DFS kategorijas "Globālā Eiropa" sadalījums 2016. gadā

(*miljardi EUR*)

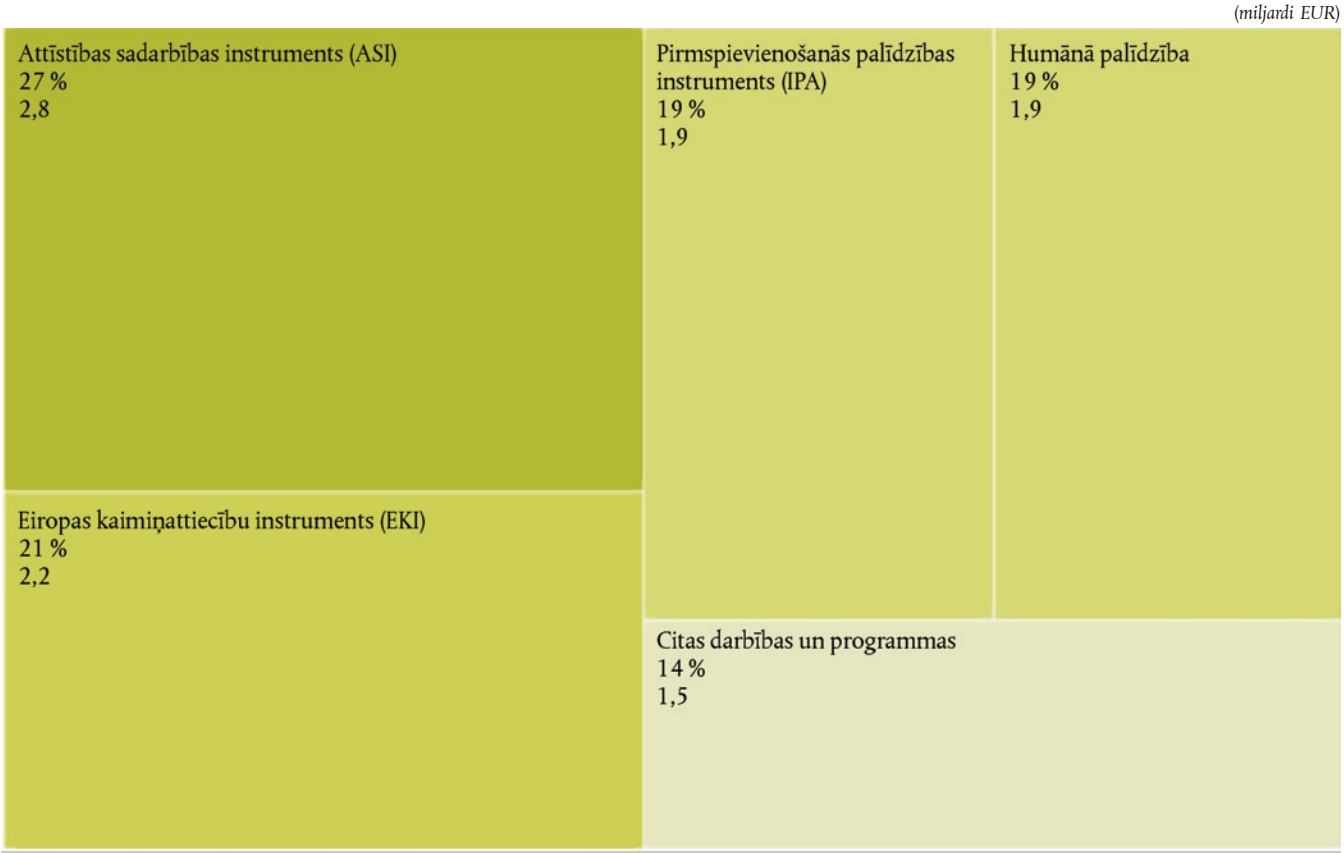

Maksājumi gadā kopā	10,3
- *avansi* ([1]) ([2])	*6,6*
+ *dzēstie avansa maksājumi* ([1])	*4,6*
Visa revidētā datu kopa	**8,3**

([1]) Saskaņā ar *pakārtoto darījumu* vienādoto definīciju (sīkāk sk. ***1.1. pielikuma*** 10. punktu).
([2]) Ieskaitot maksājumus 0,3 miljardu EUR apmērā Garantiju fondam ārējai darbībai.

Avots: Eiropas Savienības 2016. gada konsolidētie pārskati.

Kategorijas "Globālā Eiropa" īss apraksts

9.2. Kategorija "Globālā Eiropa" aptver izdevumus par visām ārējām darbībām (ārpolitiku), ko finansē no ES vispārējā budžeta. Šīs kategorijas aptverto politikas jomu mērķi ir šādi:

— veicināt un aizstāvēt ārzemēs tādas ES vērtības kā cilvēktiesības, demokrātija un tiesiskums,

— risināt tādas svarīgas globālās problēmas kā cīņa pret klimata pārmaiņām un bioloģiskās daudzveidības atjaunošana,

— palielināt ES attīstības sadarbības ietekmi ar galveno mērķi palīdzēt izskaust nabadzību,

— ieguldīt ES kaimiņvalstu ilgtermiņa labklājībā un stabilitātē, gan sagatavojot kandidātvalstis dalībai Eiropas Savienībā, gan īstenojot kaimiņattiecību politiku,

— palielināt Eiropas solidaritāti pēc dabas vai cilvēku izraisītām katastrofām,

— uzlabot krīžu novēršanu un pārvarēšanu, saglabāt mieru un nostiprināt starptautisko drošību.

9.3. Galvenie ģenerāldirektorāti ārējo darbību budžeta īstenošanā ir Starptautiskās sadarbības un attīstības ģenerāldirektorāts (ĢD *DEVCO*), Kaimiņattiecību politikas un paplašināšanās sarunu ģenerāldirektorāts (ĢD *NEAR*), Eiropas Civilās aizsardzības un humānās palīdzības operāciju ģenerāldirektorāts (ĢD *ECHO*) un Ārpolitikas instrumentu dienests (*FPI*).

9.4. Maksājumi kategorijā "Globālā Eiropa" 2016. gadā bija 10,3 miljardi EUR, un tos izmaksāja, izmantojot dažādus instrumentus (sk. ***9.1. izcēlumu***) un dažādas finansēšanas metodes ([1]) vairāk nekā 150 valstīs.

([1]) Piemēram, var finansēt iepirkuma līgumus, dotācijas, īpašus aizdevumus, aizdevumu garantijas un finansiālo palīdzību, budžeta atbalstu un citus mērķtiecīgus budžeta atbalsta veidus.

Revīzijas tvērums un pieeja

9.5. Piemērojot ***1.1. pielikumā*** aprakstīto revīzijas pieeju un metodes, 2016. gadā attiecībā uz kategoriju "Globālā Eiropa" mēs pārbaudījām:

a) 156 *darījumu* izlasi, kā noteikts ***1.1. pielikuma*** 7. punktā. Izlase tika veidota tā, lai pārstāvētu visu darījumu diapazonu šajā DFS kategorijā. Tajā ietilpa 68 darījumi, kurus bija apstiprinājušas ES delegācijas 12 *saņēmējvalstīs*, un 88 darījumi, kurus bija apstiprinājuši Komisijas centrālie dienesti un no kuriem 24 īstenoja humānās krīzes zonās Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ģenerāldirektorāta (ĢD *ECHO*) partneri;

b) ja tika konstatētas *kļūdas*, mēs pārbaudījām attiecīgās sistēmas, lai atklātu sistēmas nepilnības;

c) vai ĢD *DEVCO* un ĢD *NEAR* un *gada darbības pārskati* saistībā ar izdevumu pareizību atspoguļoja tādu informāciju, kas kopumā atbilda mūsu iegūtajiem rezultātiem.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

9.6. Apskats par darījumu pārbaudes rezultātiem ir sniegts ***9.1. pielikumā***. No 156 pārbaudītajiem darījumiem 48 darījumos (31 %) bija kļūdas ([2]). Pamatojoties uz 24 kļūdām, ko esam izteikuši skaitļos, mūsu aplēstais kļūdu līmenis ir 2,1 % ([3]).

9.7. Komisija piemēroja koriģējošus pasākumus, kuri tieši ietekmēja 13 izlasē iekļautos darījumus. Mēs to ņēmām vērā, veicot aprēķinus, jo šie pasākumi samazināja šīs nodaļas kļūdu aplēsi par 0,3 procentpunktiem.

([2]) Dažos maksājumos bija vairāk nekā viena kļūda. Mēs konstatējām pavisam 56 kļūdas.

([3]) Mūsu kļūdu aprēķina pamatā ir reprezentatīva izlase. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Mums ir 95 % *pārliecības*, ka aplēstais kļūdu līmenis datu kopā ir no 0,6 % līdz 3,6 % (attiecīgi apakšējā un augšējā kļūdu robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

9.8. Attiecībā uz pieciem skaitļos izsakāmu kļūdu gadījumiem Komisijai bija pietiekami daudz informācijas, lai novērstu vai atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu pieņemšanas. Ja Komisija būtu labāk izmantojusi visu tās rīcībā esošo informāciju, šai nodaļai *aplēstais kļūdu līmenis* būtu bijis par 0,7 procentpunktiem zemāks ([4]). Mēs konstatējām sešus citus darījumus, kuros bija kļūdas, kas bija jāatklāj saņēmēju izraudzītiem ārējiem revidentiem. Šie gadījumi veidoja 0,2 procentpunktus aplēstajā kļūdu līmenī.

9.9. Aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums atbilstoši kļūdu veidiem 2016. gadā ir parādīts ***9.2. izcēlumā***.

9.2. izcēlums. Aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums kategorijā "Globālā Eiropa"

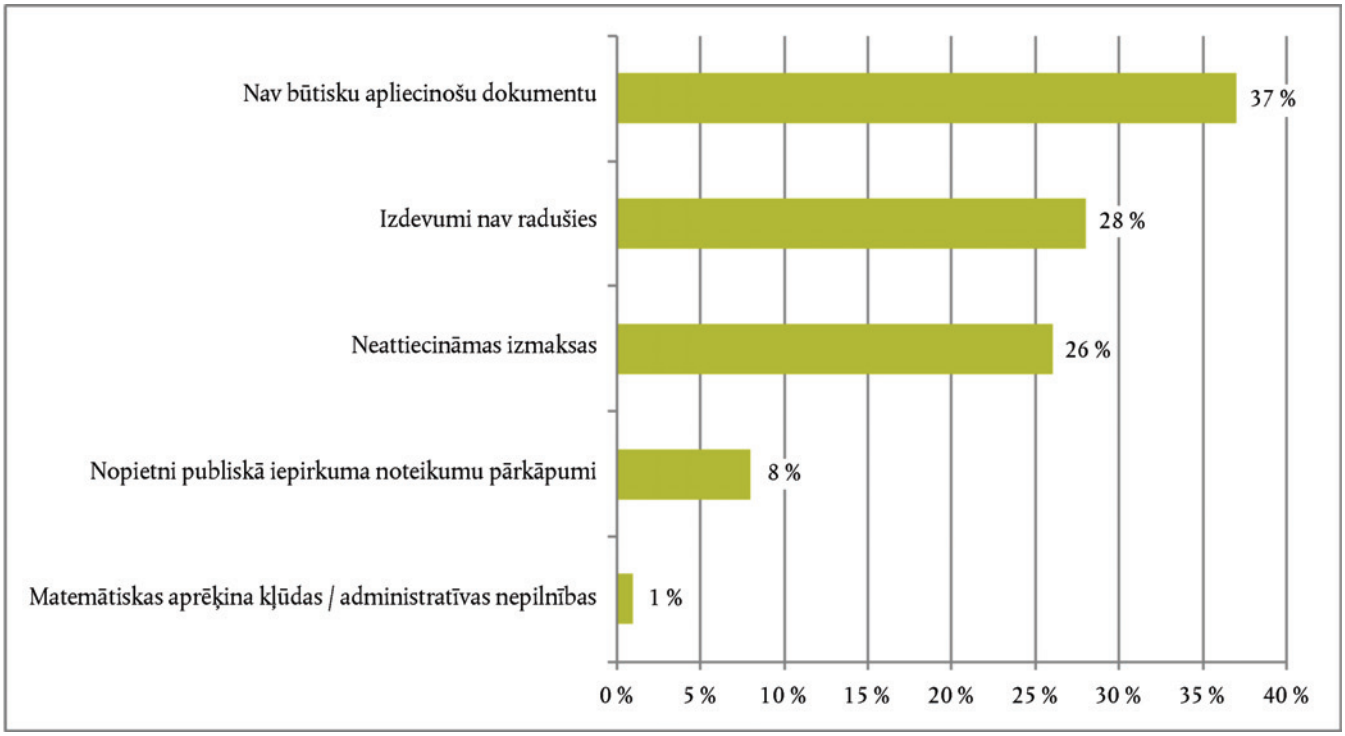

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

([4]) Arī Komisija bija pieļāvusi kļūdas (divos gadījumos), un tās veidoja 0,6 % no kļūdu īpatsvara, savukārt saņēmēju pieļautās kļūdas (trijos gadījumos) atbilda 0,1 % no šā īpatsvara.

9.10. Maksājumu nosacījumi divās jomās ierobežo kļūdu iespējamību darījumos. Šīs jomas ir *budžeta atbalsts* ([5]) un tās, kur piemēro nosacīto pieeju vairāku līdzekļu devēju finansētajiem projektiem, ko īsteno starptautiskās organizācijas ([6]).

9.11. Budžeta atbalsts ir iemaksa valsts vispārējā budžetā vai valsts konkrētas politikas vai mērķa budžetā. Mēs pārbaudījām, vai Komisija bija ievērojusi nosacījumus, kas reglamentē budžeta atbalsta maksājumus partnervalstīm, un vai tā bija pārliecinājusies, ka ir ievēroti vispārējie attiecināmības nosacījumi (piemēram, apmierinošs progress publiskā sektora finanšu pārvaldībā).

9.12. Taču, ņemot vērā plašās interpretācijas iespējas, ko dod tiesību aktu noteikumi, Komisija ir diezgan elastīgi lēmusi par to, vai šie vispārējie nosacījumi ir ievēroti. Mūsu pareizības revīzija nevar pārsniegt posmu, kurā atbalstu izmaksā partnervalstij, jo pēc tam līdzekļi tiek apvienoti ar saņēmējvalsts budžeta resursiem. Mūsu revīzijā par kļūdām neuzskata tās valsts finanšu pārvaldības nepilnības, kuru dēļ valsts līmenī līdzekļus izlieto nepienācīgi ([7]).

9.13. Ja Komisijas iemaksas vairāku līdzekļu devēju projektos tiek apvienotas ar pārējo līdzekļu devēju ieguldījumu un ja tās nav paredzētas īpašiem identificējamiem izdevumu posteņiem, Komisija pieņem, ka ES attiecināmības noteikumi ir ievēroti, ja vien kopsummā iekļauta pietiekama attiecināmo izdevumu summa, kas sedz ES iemaksu. Šo Komisijas piemēroto pieeju mēs arī esam ņēmuši vērā savās padziļinātajās pārbaudēs ([8]).

([5]) Budžeta atbalsta maksājumi, kurus finansē no vispārējā budžeta, 2016. gadā bija 1,1 miljards EUR.

([6]) Maksājumi starptautiskajām organizācijām no vispārējā budžeta 2016. gadā bija 3,0 miljardi EUR. Mēs nevaram noteikt, cik lielai daļai no šīs summas piemēroja nosacīto pieeju, jo Komisija to atsevišķi neuzrauga.

([7]) Budžeta atbalsta efektivitāte un lietderība ir aplūkota vairākos Palātas īpašajos ziņojumos, no kuriem jaunākie ir ĪZ Nr. 32/2016 "ES palīdzība Ukrainai", ĪZ Nr. 30/2016 "ES atbalsta efektivitāte prioritārajām nozarēm Hondurasā" un ĪZ Nr. 13/2016 "ES palīdzība valsts pārvaldes stiprināšanai Moldovā" (http://eca.europa.eu).

([8]) Mēs nepārbaudām izdevumiem pakārtotos posteņus, ja Komisijas ieguldījums ir bijis mazāks par 75 % no pasākuma budžeta. Ja šāds ieguldījums bija no 75 % līdz 90 %, tad vajadzību veikt izdevumiem pakārtoto posteņu pārbaudes mēs vērtējām katrā gadījumā atsevišķi.

9.14. Ja no revidētās izlases izslēdz septiņus budžeta atbalsta darījumus un 17 darījumus, kam piemēroja nosacīto pieeju, tad aplēstais kļūdu līmenis ir 2,8 % ([9]).

9.15. No aplēstā kļūdu līmeņa 37 % ir attiecināmi uz tādiem izdevumiem, kam netika iesniegti būtiski apliecinoši dokumenti (sk. 1.–3. piemēru ***9.2. pielikumā***).

9.16. Divos gadījumos Komisija bija pieņēmusi izdevumus, kas faktiski nebija radušies (sk. 4. piemēru ***9.2. pielikumā***), un tas veido 28 % no aplēstā kļūdu līmeņa.

9.17. Visbiežāk sastopamais kļūdu veids, kas atbilst 26 % no aplēstā kļūdu līmeņa, ir neattiecināmi izdevumi. Tie ir izdevumi par darbībām, kuras nav paredzētas līgumā vai kuras notikušas ārpus attiecināmības perioda, tā ir arī neatbilstība noteikumam par izcelsmi, neattiecināmi nodokļi un nepareiza valūtas maiņas kursa piemērošana (sk. 5. piemēru ***9.2. pielikumā***).

9.18. Komisija un tās īstenotājpartneri daudz biežāk nekā citos atbalsta veidos pieļāva vairāk kļūdu darījumos, kas attiecas uz *dotācijām*, kā arī iemaksu nolīgumos ar starptautiskām organizācijām. No 91 pārbaudītā šāda veida darījuma 19 darījumos (21 %) bija skaitļos izsakāmas kļūdas.

9.19. Papildus skaitļos izteiktajām kļūdām mēs konstatējām 32 skaitļos neizsakāmas kļūdas, kas bija saistītas ar likumisko vai līgumisko saistību neievērošanu.

9.20. Pārbaudītajos septiņos budžeta atbalsta darījumos nebija kļūdu.

9.21. Mūsu veiktajās darījumu pārbaudēs atklājās daži kontroles trūkumi Komisijas sistēmās, ko izmanto par kategoriju "Globālā Eiropa" atbildīgie ģenerāldirektorāti. Kā minēts 9.8. punktā, dažos gadījumos saņēmēja norīkotie revidenti nebija atklājuši kļūdas izdevumos, tāpēc Komisija pieņēma neattiecināmas izmaksas ([10]).

([9]) 132 darījumi, apakšējā kļūdu robeža: 1,1 %, augšējā kļūdu robeža: 4,5 %, 95 % pārliecības.

([10]) No sešiem 9.8. punktā minētajiem gadījumiem pieci attiecas uz ĢD *DEVCO* un viens – uz ĢD *NEAR*.

PALĀTAS APSVĒRUMI

9.22. Mēs pārbaudījām trīs darījumus, kas attiecas uz mērķsadarbības ([11]) līgumiem. Tā kā revīzijas laikā vēl nebija pieņemti Komisijas jaunie mērķsadarbības instrumenta ietvaros piemērojamie noteikumi par izmaksu segšanu atbilstoši vienības izmaksām, ar vienreizēju maksājumu vai pēc vienotas likmes, joprojām bija vērojamas 2015. gadā konstatētās problēmas ([12]). Tā kā mērķsadarbības līgumi ir līdzīgi dotācijas līgumiem, no tiem nedrīkst gūt peļņu ([13]). Ja nav noteikta *netiešo izmaksu* finansēšanas maksimālā summa, īstenotājpartneri var gūt peļņu.

9.23. Lielākajā daļā darījumu (108 jeb 69 %) kļūdu nebija.

GADA DARBĪBAS PĀRSKATI UN CITI PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

Kaimiņattiecību politikas un paplašināšanās sarunu ģenerāldirektorāta (ĢD *NEAR*) sistēmu novērtējums

Trūkumi revīzijas iestādēs

9.24. Pārskatot ĢD *NEAR* sistēmas novērtējumu, mēs atradām pierādījumus, ka ģenerāldirektorāta revidenti bija konstatējuši trūkumus otrā Pirmspievienošanās palīdzības instrumenta (*IPA II*) netiešajā pārvaldībā, konkrēti, *IPA II* triju saņēmējvalstu (Albānija, Turcija un Serbija) revīzijas iestādēs. Starp trūkumiem minama gan revīzijas iestāžu vadītāju nepietiekama kvalifikācija, gan svarīgas metodoloģiskas nepilnības, kā arī organizatoriski problēmjautājumi, tādi kā pienācīgas uzraudzības trūkums vai trūkumi personāla plānošanā, mācībās un darbā pieņemšanā. Albānijas un Serbijas revīzijas iestādes ir ieviesušas pārmaiņas ar mērķi atrisināt konstatētās problēmas, taču Turcijas *revīzijas iestādes* sistēmās ir dažas nozīmīgas jomas, kuru dēļ šīs iestādes Komisijai sniegtā pārliecība var joprojām būt ierobežota.

KOMISIJAS ATBILDES

9.22. *Mērķsadarbības projektu īstenošanai Komisija tagad ir ieviesusi pārskatītu vienotu likmju un vienības izmaksu sistēmu (saskaņā ar Finanšu regulas 124. pantu). Tajā izšķir tiešās un netiešās izmaksas, pēdējās ierobežojot 6 % apmērā no kopējām attiecināmām izmaksām. Šī jaunā sistēma attiecas uz mērķsadarbības dotācijām.*

([11]) Mērķsadarbība ir Komisijas izstrādāts iestāžu spējas veidošanas instruments, saskaņā ar kuru ES dalībvalstu publiskās iestādes sadarbojas ar saņēmējvalstu publiskajām iestādēm, turklāt jāsasniedz noteikti rezultāti, par ko ir panākta kopīga vienošanās ar Komisiju.

([12]) 2015. gada pārskata 8. nodaļa, 8.30. un 8.31. punkts.

([13]) Bezpeļņas princips atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 298, 26.10.2012., 1. lpp.), 125. panta 4. punkts.

2016. gada atlikušo kļūdu īpatsvara izpēte

9.25. ĢD *NEAR* 2016. gadā ir veicis otro izpēti par *atlikušo kļūdu īpatsvaru* (*RER*), lai novērtētu kļūdu līmeni, kas palicis pēc visām vadības pārbaudēm, kuras visā tā atbildības jomā bija veiktas nolūkā novērst, atklāt un izlabot kļūdas.

9.26. Izpētē pārbaudīja tādu darījumu reprezentatīvu izlasi, kuri bija veikti saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti no 2015. gada septembra līdz 2016. gada augustam, un pārbaudē tika izmantota metode, kuru ĢD *DEVCO* ir izmantojis kopš 2012. gada. Mēs novērtējām šo metodoloģiju un atzinām, ka principā tā ir piemērota paredzētajam mērķim un efektīva. Pārbaudot *RER* izpēti, mēs tomēr atklājām, ka ir iespējami uzlabojumi vairākos aspektos, īpaši attiecībā uz revidentiem doto brīvības pakāpi, kad tiem jāpieņem lēmums par kļūdu aplēsi atsevišķos darījumos.

9.27. Starptautiskās sadarbības un attīstības ģenerāldirektorāta 2016. gada atlikušā kļūdu īpatsvara rezultāti ir izklāstīti ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatā ([14]). Saskaņā ar izpētē sniegto aplēsi ģenerāldirektorāta kopējais atlikušais kļūdu īpatsvars ir 0,93 %, t. i., mazāks par Komisijas noteikto 2 % *būtiskuma slieksni*.

Starptautiskās sadarbības un attīstības ģenerāldirektorāta (ĢD *DEVCO*) sistēmu novērtējums

9.28. Mēs novērtējām arī ĢD *DEVCO* sistēmas. Mūsu darba rezultāti ir detalizēti aprakstīti mūsu sagatavotajā Gada pārskatā par 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fondu (28.–33. punkts).

([14]) Sk. ĢD *NEAR* 2016. gada darbības pārskatu, 36. un 37. lpp.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Gada darbības pārskati

9.29. Šā pārskata vajadzībām mēs caurskatījām ĢD *NEAR* 2016. gada darbības pārskatu.

9.30. Saskaņā ar ĢD *NEAR* aplēsēm kopējā riskam pakļautā summa maksājumu laikā ([15]) izdevumiem, kas bija apstiprināti 2016. gadā (2 543 miljoni EUR), ir 29 miljoni EUR (1,14 % no 2016. gada izdevumiem). Ģenerāldirektorāts lēš, ka pēc pārbaudēm, ko tas būs veicis turpmākajos gados, uz 10 miljoniem EUR (35 %) attieksies korekcijas ([16]). ĢD *NEAR* ģenerāldirektors paziņoja, ka, ņemot vērā riskam pakļauto summu slēgšanas laikā, ģenerāldirektorāta finanšu risks ir zem 2 % būtiskuma sliekšņa. Lai gan mēs konstatējām būtisku kļūdu līmeni DFS kategorijā "Globālā Eiropa", ģenerāldirektora paziņojums nav pretrunā mūsu revīzijas darba rezultātiem, jo tikai neliela kļūdu īpatsvara daļa attiecas uz darījumiem, par kuriem ir atbildīgs ĢD *NEAR*.

9.31. Attiecībā uz ĢD *NEAR koriģētspēju* mēs konstatējām – lai gan ģenerāldirektorāts centās izslēgt no aprēķiniem atgūtās priekšfinansējuma summas, anulētos iekasēšanas rīkojumus un saņemtos procentus –, ka par 2016. gadu paziņotajā summā (10 miljoni EUR) ir ietvertas arī dažas tādas summas, kuras vajadzēja izslēgt ([17]), tāpēc koriģētspēja un līdz ar to arī kopējā riskam pakļautā summa maksāšanas brīdī bija novērtētas par augstu. Lai gan šo nepilnību kopējo apmēru ir grūti izteikt skaitļos, tas neietekmē ģenerāldirektora sniegto pārliecību.

KOMISIJAS ATBILDES

9.30. *Kopējā riskam pakļautā summa slēgšanas laikā ir iegūta, veicot atlikušo kļūdu īpatsvara (*RER*) izpēti.*

([15]) Labākā konservatīvā aplēse attiecībā uz to izdevumu summu, kuri gada laikā ir apstiprināti, bet kuri neatbilst līgumu un tiesību aktu noteikumiem, kas ir spēkā, kad tiek veikts maksājums.

([16]) Sk. ĢD *NEAR* 2016. gada darbības pārskatu, 51. lpp.

([17]) Caurskatīšanas laikā sešos no 25 izlasē iekļautajiem gadījumiem mēs atklājām kļūdas, kas nebija ņemtas vērā aprēķinā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

9.32. Ģenerāldirektors atzina, ka kontroles procedūru atzinīgs novērtējums, kas lielā mērā balstījās uz 2016. gada atlikušo kļūdu īpatsvara izpēti, var aizēnot grūtības dažos portfeļa elementos. Tāpēc ĢD *NEAR* ir izstrādājis iekšējās kontroles veidlapas, lai atklātu galvenos trūkumus ([18]). Tomēr ir jāizstrādā riska indikatori, lai pilnveidotu veidlapu noderību. Novērtējums, izmantojot pašreizējās iekšējās kontroles veidlapas, tādējādi aprobežojas ar Palātas *ticamības deklarācijas* sagatavošanas laikā atrasto kļūdu un *RER* kļūdu analīzi, un tas ir turpmāk jāpilnveido, lai būtu iespējams izvērtēt šo kļūdu kopējo ietekmi. Turklāt mēs atzīmējam, ka gada darbības pārskatā salīdzinājumā ar revīzijas projektu nav pienācīgi izklāstīti tvēruma ierobežojumi attiecībā uz atlikušo kļūdu īpatsvara izpēti.

9.33. Mēs pārbaudījām arī ĢD *DEVCO* 2016. gada darbības pārskatu. Šie rezultāti ir aprakstīti mūsu sagatavotajā Gada pārskatā par 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fondu (34.–37. punkts).

KOMISIJAS ATBILDES

9.32. *Komisija vēlētos uzsvērt, ka 2016. gads bija pirmais gads, kad atlikušo kļūdu īpatsvara (*RER*) izpēte aptvēra visas tās darbības.*

Tā 2017. gadā turpinās pilnveidot sava riska diferenciācijas segmentāciju.

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājums

9.34. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka kļūdu līmenis kategorijas "Globālā Eiropa" izdevumos bija būtisks.

9.35. Attiecībā uz šo DFS kategoriju pēc mūsu veiktajām darījumu pārbaudēm aplēstais kļūdu līmenis ir 2,1 % (sk. ***9.1. pielikumu***).

([18]) Sk. ĢD *NEAR* 2016. gada darbības pārskatu, 38.–48. lpp.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ieteikumi

9.36. Mūsu konstatējumi par to, kā ir izpildīti Palātas 2013. gada pārskatā sniegtie divi ieteikumi, ir aprakstīti ***9.3. pielikumā*** ([19]). No tiem Komisija vienu ir ieviesusi pilnībā, bet otru – dažos aspektos.

9.36. *Komisija vēlētos uzsvērt, ka ieteikumu īstenošanā, ko Eiropas Revīzijas palāta novērtēja kā "ieviests dažos aspektos", ir panāks ievērojams progress.*

*Šā ziņojuma publicēšanas brīdī pieci no desmit komandējumiem tiek deklarēti kā atbilstīgi – tie reprezentē KDAP operāciju (*EULEX Kosovo, EUPOL Afghanistan, EUMM Georgia, EUPOL COPPS *okupētajās palestīniešu teritorijās un* EUAM Ukraine*) visbūtiskāko daļu (75 % no 2016. gadā veiktajiem maksājumiem).* EU BAM Rafah *atbilstību oficiāli apstiprinās turpmāko nedēļu laikā.*

Patlaban vērtē EUCAP Sahel Mali, *lai līdz 2017. gada novembrim tā būtu atbilstīga. Pirms 2016. gada* EUCAP Sahel Niger *un* EUCAP Nestor *saskaņā ar vērtējumu nebija atbilstīgi, tādēļ izveidoja ceļvedi. Darbs nolūkā panākt abu minēto misiju atbilstību, ko atkārtoti izvērtēs saskaņā ar 2018. gada ceļvedi, ir pavirzījies uz priekšu.*

EUBAM Libya *revīzija ir plānota 2017. gada beigās (misija ir pārvietota no Tripoles uz Tunisu, un to samazināja).*

9.37. Pamatojoties uz šo pārbaudi, kā arī uz konstatējumiem un secinājumiem par 2016. gadu, ĢD *NEAR* esam sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus.

— **1. ieteikums.** Jāstrādā kopā ar *IPA II* saņēmējvalstu revīzijas iestādēm, lai uzlabotu to kompetenci, konkrēti, organizējot seminārus, izveidojot sadarbības tīklus un izmantojot tādus pieejamos rīkus kā mērķsadarbība vai tehniskā palīdzība.

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

— **2. ieteikums.** Jāizstrādā riska indikatori, lai uzlabotu novērtējumu, kurā izmanto iekšējās kontroles veidlapas, nolūkā labāk izmērīt kļūdu radīto ietekmi.

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

— **3. ieteikums.** Nākamajā gada darbības pārskatā pienācīgi jāizklāsta atlikušo kļūdu īpatsvara izpētes tvērums un aplēstā apakšējā un augšējā kļūdu robeža.

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

— **4. ieteikums.** Jāuzlabo 2017. gada koriģētspējas aprēķini, novēršot šajā gada pārskatā identificētos trūkumus.

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

([19]) Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaudei šogad mēs izvēlamies savu 2013. gada pārskatu, jo parasti Komisijai vajag pietiekami daudz laika, lai īstenotu mūsu ieteikumus.

9.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI KATEGORIJĀ "GLOBĀLĀ EIROPA"

	2016	2015
IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE		
Kopējais darījumu skaits	**156**	156
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME		
Aplēstais kļūdu līmenis	**2,1 %**	2,8 %
Augšējā kļūdu robeža	3,6 %	
Apakšējā kļūdu robeža	0,6 %	

9.2. PIELIKUMS

APSKATS PAR KĻŪDĀM, KURAS IETEKMĒ VISMAZ 20 % NO PĀRBAUDĪTĀS VĒRTĪBAS KATEGORIJĀ "GLOBĀLĀ EIROPA"

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
Ievads	
Piemērojot vispārējo revīzijas metodoloģiju, kas aprakstīta ***1.1. pielikumā***, mēs pārbaudījām darījumu reprezentatīvu izlasi, lai aplēstu *nepareizību* līmeni datu kopā, kas attiecas uz šo DFS kategoriju. Pārbaudē atklāto kļūdu saraksts nav izsmeļošs – ne attiecībā uz atsevišķām kļūdām, ne uz iespējamo kļūdu veidiem. Turpmāk minētie konstatējumi par kļūdām, kuras ietekmē vismaz 20 % no pārbaudītā darījuma vērtības, ir izklāstīti piemēra veidā ([1]). Šīs kļūdas tika atrastas darījumos, kuru vērtība ir no 281 000 EUR līdz 19,0 miljoniem EUR, un mediānas ([2]) vērtība pārsniedz 1,3 miljonus EUR.	
Kļūdu piemēri	
Nav būtisku apliecinošu dokumentu	
1. piemērs. Apliecinošie dokumenti nav pieejami	
ĢD *DEVCO* – Indonēzija	*Atgūšanas procedūra turpinās.*
Mēs pārbaudījām Komisijas apstiprinātos izdevumus saistībā ar ieguldījumu nolīgumu, kas parakstīts ar starptautisku organizāciju, kuras darbība ir vērsta uz vietējo darbinieku drošības spēju uzlabošanu.	
Saņēmēja partneri nespēja iesniegt (visus vai dažus) apliecinošos dokumentus, kas pamato vairākas revidētās izmaksas, īpaši saistībā ar konsultāciju pakalpojumiem, ceļojumu izdevumiem un citām darbības izmaksām, tādējādi šie izdevumi uzskatāmi par neattiecināmiem. Neattiecināmo izdevumu dēļ kļūdu īpatsvars ir 41 %.	

([1]) Šīs kļūdas veido vairāk nekā pusi no kopējā aplēstā kļūdu līmeņa kategorijā "Globālā Eiropa".

([2]) Tas nozīmē, ka pusi visu kļūdu, kuru ietekme bija vismaz 20 %, konstatēja darījumos, kuru vērtība bija mazāka par 1,3 miljoniem EUR, bet pārējās kļūdas – darījumos, kuru vērtība pārsniedza šo summu.

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
2. piemērs. Apliecinošie dokumenti nav pieejami	
ĢD *DEVCO* – Nigēra Mēs pārbaudījām Komisijas apstiprinātos izdevumus saistībā ar dotāciju, kas piešķirta NVO, kuras darbības joma attiecas uz piekļuves nodrošināšanu seksuālās un reproduktīvās veselības pakalpojumiem. Saņēmējs nespēja iesniegt apliecinošos dokumentus, kas pamato dažas revidētās izmaksas, konkrēti, darbinieku algas, apdrošināšanu, valsts ienākuma nodokli, kā arī transportlīdzekļu un mācību telpu īri. Tāpēc šīs izmaksas tiek uzskatītas par neattiecināmām. Ar tām saistītais kļūdu īpatsvars veido 50 %.	*Saņēmējs ir oficiāli paziņojis, ka dokumentus nevarēja iesniegt, jo pēc projekta pabeigšanas, pārvietojot biroju, tie ir pazaudēti. Tāpēc Komisija uzskata, ka tas nav sliktas vadības gadījums vai atteikums sniegt piekļuvi. Tomēr Komisija jau ir uzsākusi attiecīgās summas atgūšanu.*
3. piemērs. Apliecinošie dokumenti nav pieejami	
ĢD *DEVCO* Mēs pārbaudījām Komisijas apstiprinātos izdevumus saistībā ar iemaksu trasta fondā, ko pārvaldīja starptautiska organizācija, kuras darbības joma attiecas uz sagatavotību gripas pandēmijas uzliesmojumam Āzijā. Saņēmējs nespēja iesniegt apliecinošos dokumentus, kas pamato dažas revidētās izmaksas, konkrēti, izdevumus par medikamentiem un medicīnisko aprīkojumu. Tāpēc atlikušo kļūdu īpatsvara (*RER*) izpētē šīs izmaksas tiek uzskatītas par neattiecināmām, un mēs šo secinājumu apstiprinām. Ar tām saistītais kļūdu īpatsvars veido 35 %.	*Šis darījums tika analizēts Starptautiskās sadarbības un attīstības ģenerāldirektorāta* (DEVCO) *izpētes par atlikušās kļūdas īpatsvaru* (RER) *ietvaros. Pēc izpētes pabeigšanas starptautiskā organizācija sniedza Komisijai pierādījumus par iemesliem, kāpēc dokumenti nebija pieejami.* *Tā kā Kambodžas valdības ēkā bija vīrusa infekcija un citā ēkā, kura daļēji tika iznīcināta 2015. gada Nepālas zemestrīces laikā, notika darbi, saņēmējs nespēja iesniegt apliecinošos dokumentus, kas pamato dažas revidētās izmaksas, konkrēti, izdevumus par medikamentiem un medicīnisko aprīkojumu.*

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
Izdevumi nav radušies	
4. piemērs. Pārāk augsts priekšfinansējuma ieskaits	
ĢD *DEVCO*	*Pēc Eiropas Revīzijas palātas veiktās dokumentu pārbaudes attiecīgie ieskaites darījumi ir atcelti.*
Mēs pārbaudījām Komisijas apstiprinātos izdevumus saistībā ar ieguldījumu nolīgumu, kas parakstīts ar starptautisku organizāciju par dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu Āfrikā.	
Komisija apstiprināja un iegrāmatoja summu, kas pārsniedz radušos izdevumu kopsummu, kuru saņēmējs bija paziņojis vienīgajā pieejamajā finanšu pārskatā. Par augstu novērtētās un neattiecināmās summas dēļ kļūdu īpatsvars ir 82 %.	
Neattiecināmi izdevumi	
5. piemērs. Preču izcelsme nav pierādīta	
Ārpolitikas instrumentu dienests – Nigēra	*Komisija atzīst izdevumu neattiecināmību, jo nav ievēroti izcelsmes noteikumi. Komisija īstenos vajadzīgos pasākumus, lai nākotnē novērstu, konstatētu un izlabotu šādas kļūdas. Jo īpaši, lai labāk uzraudzītu savas delegācijas, Komisija, sākot no 2017. gada, ieviesīs reģionālas grupas. Delegācija Nigērā arī ir iekļauta 2017. gada uzraudzības misiju plānā.*
Mēs pārbaudījām Komisijas apstiprinātos izdevumus saistībā ar ieguldījumu publiskā struktūrā, kuras darbība ir vērsta uz institucionālo miera uzturētāju lomas pastiprināšanu dažos valsts reģionos.	*Komisija patlaban atgūst neattiecināmos līdzekļus, lai nodrošinātu ES finansiālo interešu efektīvu aizsardzību.*
Saņēmējs vietējā tirgū bija iegādājies motociklus, bet nebija pietiekamu pierādījumu, ka to izcelsme ir attiecināmā valstī. Ja netiek ievēroti izcelsmes noteikumi, tad iesaistītās izmaksas nav attiecināmas; šajā gadījumā Komisija tās apstiprināja, un tas bija nepareizi. Mēs atklājām divus neattiecināmus maksājumus (avansa maksājumu 40 % apmērā un galīgo maksājumu par atlikušo summu tam pašam pirkumam). Šo divu darījumu kļūdu īpatsvars bija attiecīgi 27 % un 20 %.	

PALĀTAS APSVĒRUMI

Nopietni* publiskā iepirkuma *noteikumu pārkāpumi

6. piemērs. Netika rīkots konkurss

ĢD *NEAR* – Turcija

Mēs pārbaudījām Komisijas apstiprinātos izdevumus saistībā ar nolīgumu, kas parakstīts ar reģionālu organizāciju, kura sniedz spēju veidošanas pakalpojumus vides jomā.

Saņēmējs nebija ievērojis iepirkuma noteikumus, ar kuriem saskaņā bija jāaptaujā vismaz trīs piegādātāji, lai nodrošinātu piedāvājuma konkurētspēju. Neattiecināmo izdevumu dēļ kļūdu īpatsvars ir 20 %.

9.3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE KATEGORIJĀ "GLOBĀLĀ EIROPA"

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā īstenots	Īstenošana ir sākta		Nav īstenots	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2013	Palātas ieteikumi **1. ieteikums** Komisijai un īpaši Paplašināšanās ģenerāldirektorātam jānodrošina, lai darbiniekiem dotajās instrukcijās tiktu precizēts, ka summas noskaidrojamas tikai uz radušos izdevumu pamata, nevis uz pašu izdarītu aplēšu pamata.	X						
	2. ieteikums *FPI* jāakreditē visas KĀDP misijas, izmantojot "sešu pīlāru novērtējumu".			X				

10. NODAĻA

Administrācija

SATURS

	Punkts
Ievads	10.1-10.5
Daudzgadu finanšu shēmas (DFS) kategorijas īss apraksts	10.3
Revīzijas tvērums un pieeja	10.4-10.5
Darījumu pareizība	10.6
Gada darbības pārskati un citi pārvaldības pasākumi	10.7
Apsvērumi par iestādēm un struktūrām	10.8-10.16
Apsvērumi, kas attiecas uz vairākām iestādēm un struktūrām	10.8-10.13
Budžeta gada pārskata principa īstenošana	10.8
Darbinieku skaita 5 % samazinājuma īstenošana	10.9-10.13
Apsvērumi par konkrētām iestādēm un struktūrām	10.14-10.16
Eiropas Parlaments	10.15
Eiropas Revīzijas palāta	10.16
Secinājums un ieteikumi	10.17-10.19
Secinājums	10.17
Ieteikumi	10.18-10.19

10.1. pielikums. Darījumu pārbaužu rezultāti kategorijā "Administrācija"

10.2. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude kategorijā "Administrācija"

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

10.1. Šajā nodaļā ir izklāstīti mūsu konstatējumi saistībā ar DFS 5. kategoriju "Administrācija" ([1]). Apskats par katras iestādes 2016. gada izdevumiem šajā kategorijā sniegts ***10.1. izcēlumā***.

10.1. izcēlums. DFS 5. kategorija – sadalījums 2016. gadā

(miljardi EUR)

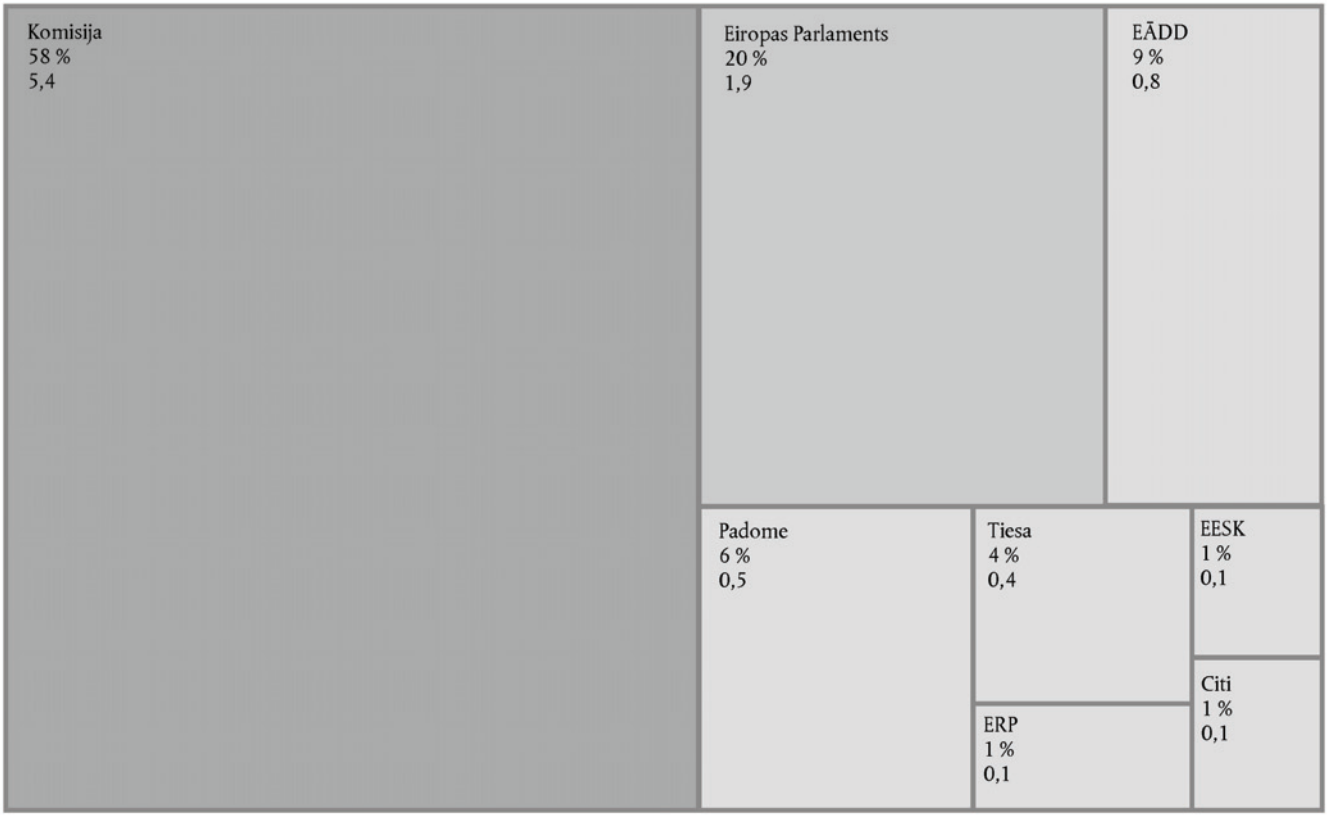

Maksājumi gadā kopā	9,3
- *avansi* ([1])	*0,1*
+ *dzēstie avansi* ([1])	*0,2*
Visa revidētā datu kopa	**9,4**

([1]) Saskaņā ar pakārtoto darījumu vienādoto definīciju (sīkāk sk. ***1.1. pielikuma*** 10. punktu).

Avots: Eiropas Savienības 2016. gada konsolidētie pārskati.

([1]) Te ietverti visu ES iestāžu administratīvie izdevumi, pensijas un maksājumi Eiropas skolām. Par Eiropas skolām Palāta sagatavo atsevišķu īpašo gada ziņojumu, ko iesniedz Eiropas skolu Valdei. Ziņojuma kopiju nosūta Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai.

10.2. Par ES aģentūrām un citām struktūrām mēs sagatavojam atsevišķus ziņojumus ([2]). Palāta nav pilnvarota veikt Eiropas Centrālās bankas finanšu revīziju.

DFS kategorijas īss apraksts

10.3. Administratīvie izdevumi ietver izdevumus par cilvēkresursiem, un tie veido aptuveni 60 % no kopējiem šīs kategorijas izdevumiem, un izdevumus par ēkām, iekārtām, energoresursiem, sakariem un informācijas tehnoloģiju. Mūsu darbs daudzu gadu garumā liecina, ka šajā izdevumu grupā risks nav liels.

Revīzijas tvērums un pieeja

10.4. Piemērojot ***1.1. pielikumā*** aprakstīto revīzijas pieeju un metodes, attiecībā uz DFS 5. kategoriju mēs pārbaudījām:

a) 100 *darījumu* izlasi, kā noteikts ***1.1. pielikuma*** 7. punktā. Šī reprezentatīvā izlase bija veidota tā, lai pārstāvētu izdevumu diapazonu šajā DFS kategorijā (sk. ***10.1. izcēlumu*** un 10.3. punktu);

b) uz riska novērtējumu balstītu 20 *saistību* izlasi ([3]), ko veidoja finanšu gada beigās apstiprinātās saistības, kuru pamatā bija 2016. gada *apropriācijas* un kuras bija automātiski pārnestas uz 2017. gadu. Mūsu mērķis bija pārbaudīt, vai iestādes bija izlietojušas budžetu saskaņā ar budžeta gada pārskata principu ([4]);

([2]) Mūsu īpašie gada ziņojumi par aģentūrām un citām struktūrām tiek publicēti *Oficiālajā Vēstnesī*.

([3]) Trīs Eiropas Parlamenta saistības, vienas Padomes saistības, 12 Eiropas Komisijas saistības, vienas Eiropas Savienības Tiesas saistības un trīs Eiropas Ārējās darbības dienesta saistības.

([4]) Pamatojoties uz Finanšu regulas 9., 13., 202. un 203. pantu.

c) kā iestādes un struktūras bija īstenojušas plānu samazināt darbinieku skaitu par 5 % ([5]) līdz 2017. gadam ([6]);

d) vai visu ES iestāžu un struktūru, tostarp par administratīvajiem izdevumiem galvenokārt atbildīgo Eiropas Komisijas ģenerāldirektorātu un biroju ([7]), *gada darbības pārskati* par darījumu *pareizību* atspoguļoja tādu informāciju, kas kopumā atbilda mūsu iegūtajiem rezultātiem.

10.5. Eiropas Revīzijas palātas izdevumus revidē ārēja revidentu komercsabiedrība ([8]). Tās veiktās revīzijas rezultāti saistībā ar mūsu 2016. gada 31. decembrī slēgtā gada finanšu pārskatiem ir izklāstīti 10.16. punktā.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

10.6. Apskats par darījumu pārbaudes rezultātiem ir sniegts ***10.1. pielikumā***. No 100 pārbaudītajiem darījumiem 12 darījumos (12 %) bija *kļūdas*. Kļūda, ko esam izteikuši skaitļos (maksājumi, kuru pamatā nav iepirkuma procedūras rezultātā noslēgtie līgumi – sk. 10.15. punktu), ļauj secināt, ka aplēstais *kļūdu līmenis* ir 0,2 % ([9]).

([5]) Šis samazinājums bija vajadzīgs, "lai neitralizētu papildu spējas, ko rada darba laika palielināšana līdz 40 stundām nedēļā," un tas bija jāīsteno no 2013. līdz 2017. gadam, pamatojoties uz katrai iestādei piešķirtajām amata vietām jeb štatu sarakstu 2013. gada 1. janvārī. Tas tika pieņemts ar 2013. gada 2. decembra Iestāžu nolīgumu (Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas 2013. gada 2. decembra Iestāžu nolīgums par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību (OV C 373, 20.12.2013., 1. lpp.), 27. punkts).

([6]) Mēs pārbaudījām Eiropas Parlamentu, Padomi, Eiropas Komisiju, Eiropas Savienības Tiesu, Eiropas Revīzijas palātu, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, Reģionu komiteju un Eiropas Ārējās darbības dienestu. Mēs neiekļāvām Eiropas Ombudu un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju, jo to štatu saraksti bija pārāk mazi.

([7]) Cilvēkresursu un drošības ĢD, Atalgojuma un individuālo tiesību birojs (*PMO*), infrastruktūras un loģistikas biroji Briselē un Luksemburgā, Publikāciju birojs un Informātikas ĢD.

([8]) *PricewaterhouseCoopers, Société à responsabilité limitée, Réviseur d'Entreprises*.

([9]) Mūsu kļūdu aprēķina pamatā ir reprezentatīva izlase. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Mums ir 95 % pārliecības, ka aplēstais kļūdu līmenis datu kopā ir no 0,0 % līdz 0,8 % (attiecīgi apakšējā un augšējā kļūdu robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

GADA DARBĪBAS PĀRSKATI UN CITI PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

10.7. Gada darbības pārskatos, ko mēs caurskatījām, būtisks kļūdu līmenis netika konstatēts; tas saskan ar mūsu veiktās revīzijas rezultātiem.

APSVĒRUMI PAR IESTĀDĒM UN STRUKTŪRĀM

Apsvērumi, kas attiecas uz vairākām iestādēm un struktūrām

Budžeta gada pārskata principa īstenošana

10.8. Mēs pārbaudījām 20 saistības, kas bija apstiprinātas tuvu 2016. finanšu gada beigām. Attiecīgie pakalpojumi 15 no šīm saistībām pilnībā vai lielākoties bija jāsniedz 2017. gadā, un tajā pašā gadā bija jāveic ar tiem saistītie maksājumi. Saskaņā ar *Finanšu regulas noteikumiem*, kuros ir paredzēts budžeta gada pārskata princips, ir ļauts elastīgi uzņemties šādas juridiskās saistības pirms gada beigām, lai gan preces un pakalpojumus ir paredzēts piegādāt un attiecīgos maksājumus ir paredzēts veikt nākamajā gadā. Taču mēs atzīmējam, ka *pārnešana uz nākamo gadu* būtu jāuztver kā izņēmums, pārsvarā tomēr piemērojot gada pārskata principu, un izņēmuma pamatā vajadzētu būt faktiskām vajadzībām, nevis vēlmei paātrināt apropriāciju izlietojumu gada beigās.

EIROPAS ĀRĒJĀS DARBĪBAS DIENESTA ATBILDE

10.8. *EĀDD uzskata (un arī Palāta to ir atzīmējusi), ka Finanšu regulas noteikumos ir atļauts finanšu gada beigās uzņemties juridiskās un budžeta saistības par precēm un pakalpojumiem, ko piegādās nākamajā finanšu gadā. Finanšu regulā nav noteikts, ka šie noteikumi būtu piemērojami tikai izņēmuma kārtā.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

Darbinieku skaita 5 % samazinājuma īstenošana

10.9. Reaģējot uz ES civildienesta ierēdņu nedēļā nostrādāto darba stundu skaita palielinājumu (no 37,5 līdz 40 stundām jeb par 6,6 % vairāk), 2013. gadā *budžeta lēmējiestādes* vienojās par mērķi no 2013. līdz 2017. gadam samazināt amata vietu skaitu ES iestāžu un struktūru štatu sarakstos par 5 %. Šā mērķa sasniegšana principā nozīmētu, ka kopējais nostrādāto darba stundu skaits paliktu nemainīgs.

10.10. Mēs konstatējām, ka laikā no 2013. līdz 2017. gadam visas iestādes ([10]) bija kopā samazinājušas štatu sarakstos paredzēto amata vietu skaitu par 4,0 % (no 39 649 amata vietām uz 38 072 amata vietām). Laikā no 2013. līdz 2017. gadam iestādes bija samazinājušas darbinieku skaitu (reāli aizpildītās amata vietas) par 1,4 % (no 37 153 uz 36 657 amata vietām – sk. ***10.2. izcēlumu***).

EIROPAS PARLAMENTA ATBILDE

10.10. *Parlaments joprojām ir pilnībā apņēmies īstenot apstiprinātos samazinājumus. Kā tika norādīts 2015. gadā, 2018. gadā tiks likvidētas 60 amata vietas, bet 2019. gadā – 59 amata vietas ([1]).*

KOMISIJAS ATBILDES

10.10. *Komisija sāka amata vietu skaita samazināšanu no 2012. gada sākuma, un šis process turpinājās līdz 2017. gada 1. janvārim. Šajā piecu gadu periodā (1.1.2012.–1.1.2017.) darbinieku skaits, kas ieņem amatus Komisijā, samazinājās par 4,0 % (no 24 016 līdz 23 045 darbiniekiem).*

([10]) Šajā gada pārskatā nav aplūkota darbinieku skaita samazināšana Eiropas Ombuda birojā, Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja birojā un aģentūrās.

([1]) *Skatīt kopīgo paziņojumu 3.3 Eiropas Parlamenta 2015. gada 25. novembra normatīvajā rezolūcijā par Samierināšanas komitejā budžeta procedūras laikā apstiprināto Eiropas Savienības 2016. finanšu gada vispārējā budžeta kopīgo projektu.*

10.2. izcēlums. Štatu sarakstos paredzēto amatu vietu un aizpildīto amata vietu skaita evolūcija 2013.–2017. gadā

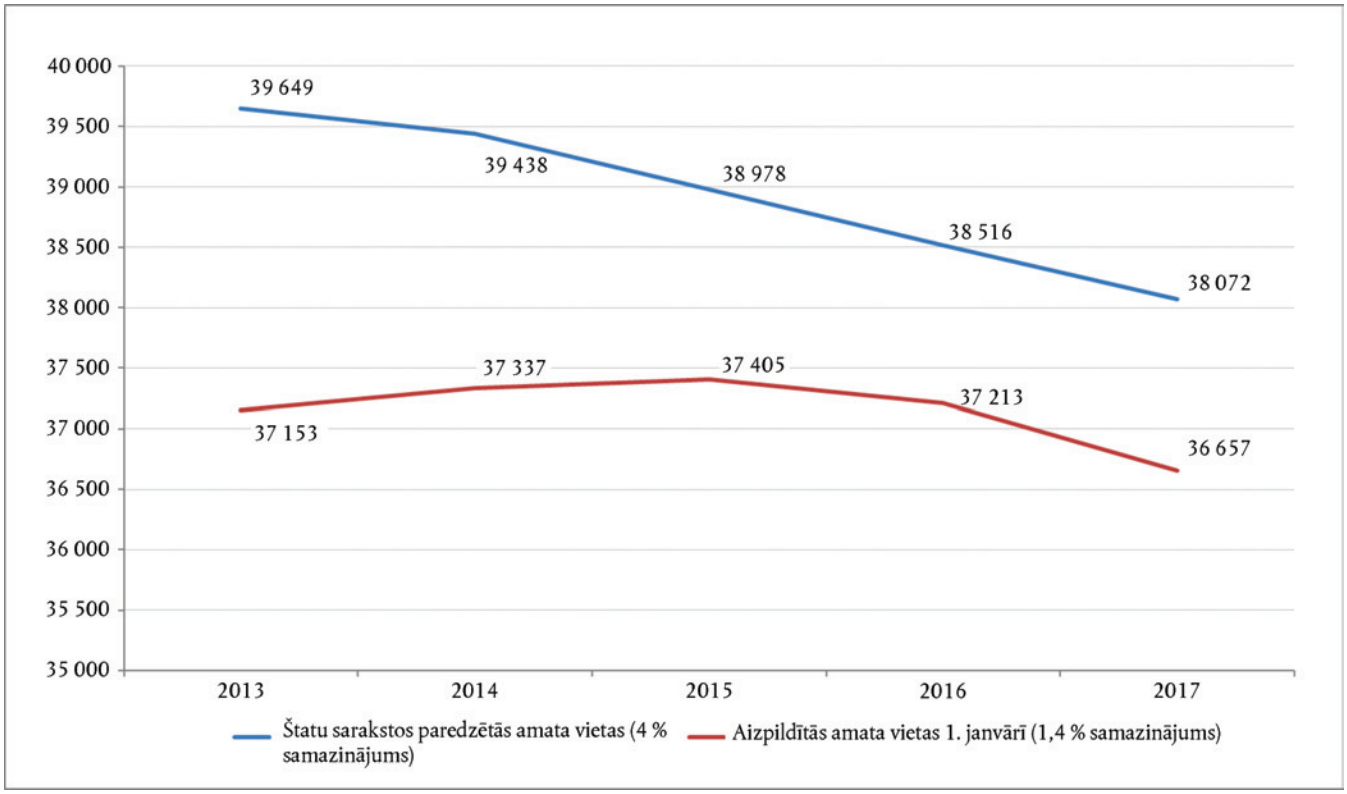

Avots: ERP, pamatojoties uz iestāžu sniegtajiem datiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.11. Štatu sarakstos paredzēto vietu skaita galvenās izmaiņas ir izklāstītas ***10.3. izcēlumā.*** Papildus amata vietu skaita 5 % samazinājumam ([11]) un amata vietu skaita palielinājumam saistībā ar Horvātijas pievienošanos, turpmāk aprakstītās izmaiņas izskaidro lielāko daļu no neto samazinājuma par 230 amata vietām sadaļā "Citi papildinājumi un samazinājumi".

— Eiropas Komisija likvidēja 359 amata vietas, lai kompensētu izpildaģentūru amata vietu un ārštata darbinieku ([12]) skaita palielinājumu un darbinieku skaita pieaugumu Eiropas *GNSS* aģentūrā.

— Eiropas Parlaments izveidoja 93 amata vietas jauniem uzdevumiem un tādiem uzdevumiem, kurus iepriekš bija veikuši ārējie līgumslēdzēji un līgumdarbinieki, un likvidēja 76 amata vietas, lai kompensētu amata vietu skaita palielinājumu politiskajām grupām ([13]).

KOMISIJAS ATBILDES

10.11. *Faktiski likvidēto amata vietu skaits, kas attēlots 10.3. izcēlumā (1 844), ir par 54 amata vietām lielāks, nekā Komisija norādījusi savā pārbaudes tabulā par amata vietu skaita samazināšanu par 5 % visās iestādēs. Tas ir Komisijas piemērotās metodikas dēļ, saskaņā ar kuru tiek uzskatīts, ka kādai iestādei piešķirtās nestrukturālās amata vietas kompensē virzību uz mērķi samazināt amata vietas par 5 %. Tādēļ atbilstoši Komisijas metodikai amata vietu skaits ir jāsamazina vēl par 189 amata vietām.*

([11]) Plānotie samazinājumi attiecas uz EĀDD (2018. g.) un Eiropas Parlamentu (2018. un 2019. g.).
([12]) Tas bija saistīts ar uzdevumu deleģēšanu izpildaģentūrām.
([13]) Eiropas Parlaments ir nolēmis neattiecināt darbinieku 5 % samazinājumu uz politiskajām grupām.

PALĀTAS APSVĒRUMI

— Eiropas Savienības Tiesa ieguva papildus 137 amata vietas galvenokārt tāpēc, ka palielinājās tiesnešu un ģenerāladvokātu skaits.

— Iestādes izveidoja 53 amata vietas, lai pakāpeniski atceltu atkāpi no prasības nodrošināt tulkojumus īru valodā.

10.3. izcēlums. Darbinieku skaita 5 % samazinājuma īstenošana (2013.–2017. gads)

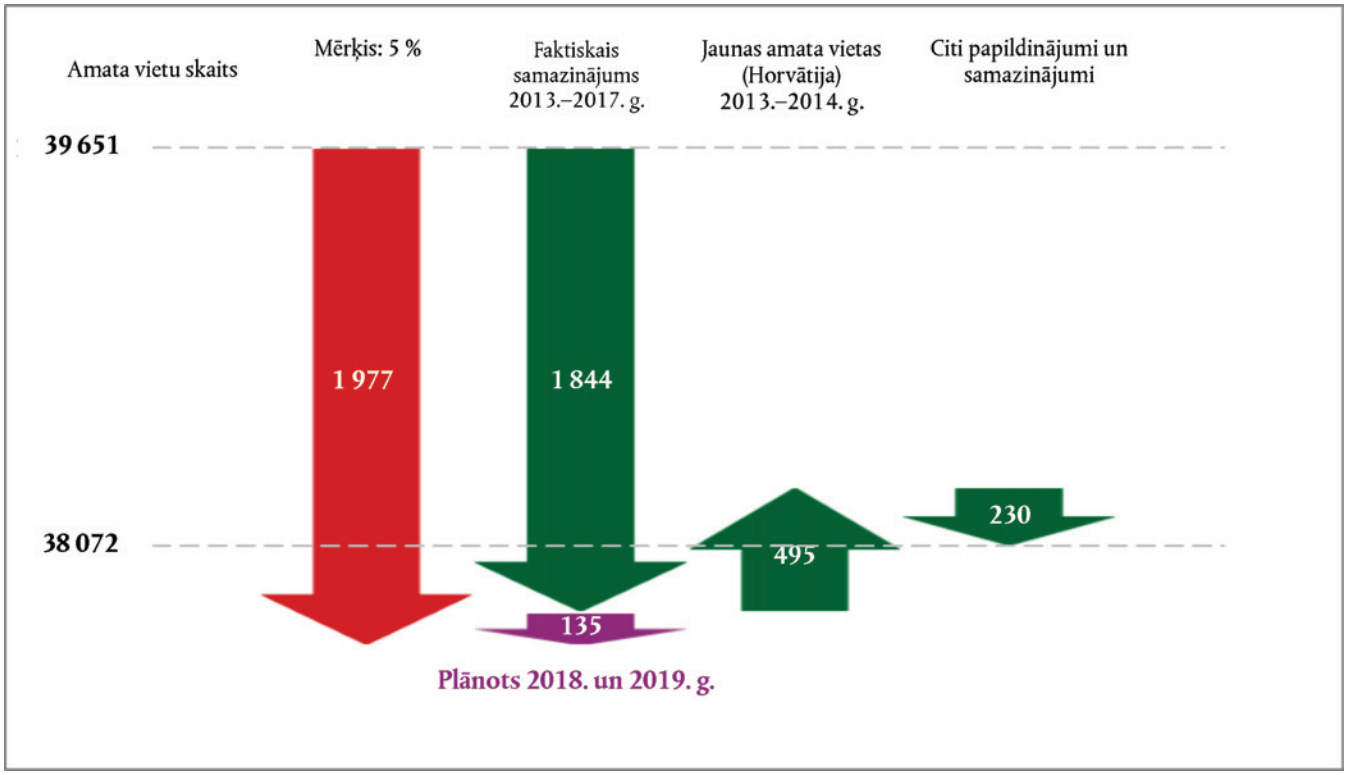

Avots: ERP, pamatojoties uz iestāžu sniegtajiem datiem.

10.12. Mēs pārbaudījām arī to, kā ir mainījies budžetā paredzēto līgumdarbinieku skaits. 2013.–2017. gadā tas palielinājās no 4 517 uz 5 417 jeb par 19,9 %. Līgumdarbinieki veidoja 11,4 % no štatu sarakstos paredzēto vietu skaita 2013. gadā, bet 2017. gadā – 14,2 %. Šo palielinājumu galvenokārt veido līgumdarbinieki, ko Eiropas Parlaments izmanto uzdevumiem, kurus iepriekš bija veikuši ārēji līgumslēdzēji.

10.13. Iestādes sasniedz 5 % samazinājuma mērķi ([14]), likvidējot štatu sarakstos paredzētās neaizpildītās amata vietas, un neaizstājot darbiniekus, kuri aiziet pensijā, atstāj dienestu slimības dēļ vai kuriem beidzas pagaidu līgums.

([14]) Iestāžu nolīgumā formulētais mērķis skaidri noteica, ka jāsamazina darbinieku skaits štatu sarakstā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Apsvērumi par konkrētām iestādēm un struktūrām

10.14. Atskaitot 10.8.–10.13. punktā aplūkotos jautājumus, mēs neatradām īpašas problēmas attiecībā uz Padomi, Eiropas Komisiju, Eiropas Savienības Tiesu, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, Reģionu komiteju, Eiropas Ombuda biroju un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja biroju. Mēs konstatējām dažas nepilnības iepirkuma procedūrās, kuras EĀDD organizēja valstīs, kas nav ES dalībvalstis, un esam par tām ziņojuši EĀDD vadībai. Līdzīgas nepilnības mēs konstatējām 2015. gadā ([15]).

Eiropas Parlaments

10.15. Saistībā ar vienu maksājumu kādai politiskajai grupai ([16]) mēs konstatējām nepilnības pārbaudēs par 2015. gadā veiktu, bet 2016. gadā noskaidrotu izdevumu atļaušanu un norēķinu ([17]). Mēs secinājām arī to, ka bija veikti maksājumi, kuru pamatā nebija iepirkuma procedūras rezultātā noslēgti līgumi (sk. arī 10.6. punktu). Mēs konstatējām līdzīgus trūkumus kādā darījumā, kas attiecās uz citu politisko grupu 2015. gadā ([18]).

EIROPAS PARLAMENTA ATBILDE

10.15. *Parlaments ņēma vērā šo apsvērumu un ir informējis attiecīgo politisko grupu. Saskaņā ar attiecīgo noteikumu 1.4. pantu, ko pieņēmis Prezidijs, "politiskās grupas ir atbildīgas iestādei par apropriāciju izlietojumu, nepārsniedzot pilnvaras, ko tām piešķīris Prezidijs šo noteikumu piemērošanai. Tās seko, lai apropriācijas izmantotu saskaņā ar šiem noteikumiem, un veic nepieciešamos pasākumus, lai novērstu jebkurus izdevumus, kas neatbilst šiem noteikumiem. Politiskā grupa ir kredītrīkotājs, un to pārstāv tās priekšsēdētājs (..)".*

Pamatojoties uz grupas ārējā revidenta ziņojumu, Parlaments lemj, vai piemērot minēto noteikumu 2.7.4. pantu: ja Prezidijs uzskata, ka apropriācijas nav izmantotas saskaņā ar šiem noteikumiem, šīs apropriācijas atmaksā.

([15]) Sk. 2015. gada pārskata 9.14. punktu un 4. ieteikumu 9.18. punktā.

([16]) Piemērojamais tiesiskais regulējums ir "Prezidija 2003. gada 30. jūnijā pieņemtie noteikumi par apropriāciju izmantošanu no 4 0 0. budžeta pozīcijas" (jaunākie grozījumi izdarīti ar Prezidija 2014. gada 14. aprīļa un 2015. gada 27. aprīļa lēmumiem). Politiskās grupas pārvalda tām piešķirtos līdzekļus atbilstoši netiešās pārvaldības principiem, pēc analoģijas piemērojot Finanšu regulas 60. pantu un ņemot vērā grupu konkrētās vajadzības.

([17]) N gada izdevumus noskaidro n+1 gadā, pamatojoties uz neatkarīgas ārējās revīzijas ziņojumu par pārskatiem. Parlamenta Prezidijs var prasīt, lai apropriācijas tiktu atmaksātas Parlamentam, ja uzskata, ka tās nav izlietotas saskaņā ar noteikumiem.

([18]) Sk. 2015. gada pārskata 9.11. punktu un 1. ieteikumu 9.18. punktā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Eiropas Revīzijas palāta

10.16. Ārējā revidenta ziņojumā ([19]) ir teikts, ka "finanšu pārskati sniedz patiesu priekšstatu par Eiropas Revīzijas palātas finanšu stāvokli 2016. gada 31. decembrī, kā arī par tās finanšu rezultātiem, naudas plūsmām un neto aktīvu pārmaiņām minētajā datumā slēgtajā finanšu gadā".

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājums

10.17. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka kļūdu līmenis kategorijas "Administrācija" izdevumos nebija būtisks. Saskaņā ar mūsu veiktajām darījumu pārbaudēm šajā DFS kategorijā kopējais aplēstais kļūdu līmenis ir 0,2 % (sk. ***10.1. pielikumu***).

Ieteikumi

10.18. Mūsu konstatējumi par to, kā ir izpildīti Palātas 2013. gada pārskatā sniegtie trīs ieteikumi, ir aprakstīti ***10.2. pielikumā*** ([20]). Attiecīgās iestādes un struktūras bija ieviesušas divus ieteikumus lielākajā daļā aspektu un vienu ieteikumu – dažos aspektos.

10.19. Pamatojoties uz iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaudi, kā arī uz konstatējumiem un secinājumiem par 2016. gadu, esam sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus.

— **1. ieteikums.** Eiropas Parlamentam ir jāpārskata pašreizējā uzraudzības sistēma, ko piemēro politiskajām grupām piešķirto budžeta apropriāciju izpildei. Tam arī jāsniedz labāki norādījumi politiskajām grupām un efektīvāk jāuzrauga, kā tās piemēro noteikumus izdevumu atļaušanai un norēķinam un kā tās īsteno iepirkuma procedūras (sk. 10.15. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

10.18. *Attiecībā uz ieteikumu saistībā ar informācijas par darbinieku personisko stāvokli atjaunināšanu un ģimenes pabalstu administrēšanu Komisija jau ir veikusi pasākumus savu uzraudzības sistēmu uzlabošanai un uzskata, ka šis ieteikums būs pilnībā īstenots līdz 2017. gada beigām.*

EIROPAS PARLAMENTA ATBILDE

Parlaments pieņem zināšanai ziņojumu un vēlas panākt uzlabojumus, vienlaikus saglabājot pašreizējo noteikumu kopumu.

Ģenerālsekretariāts turpinās papildu centienus, ko tas sāka 2016. gadā, lai palīdzētu politiskajām grupām uzlabot iekšējo finanšu pārvaldību: konkrēti sadarbībā ar politiskajām grupām tika rīkoti mācību kursi par budžeta pārvaldības un iepirkuma vispārīgiem principiem un tika izdoti norādījumi par to, kā politiskajām grupām jārīko konkursi. Arī pašas politiskās grupas strādā pie turpmākas saskaņošanas un uzlabojumiem.

([19]) Sk. 10.5. punktā minēto ārējā revidenta ziņojumu par finanšu pārskatiem.

([20]) Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaudei šogad mēs izvēlamies 2013. gada pārskatu, jo parasti iestādēm un struktūrām vajag pietiekami daudz laika, lai īstenotu mūsu ieteikumus.

10.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI KATEGORIJĀ "ADMINISTRĀCIJA"

	2016	2015
IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE		
Kopējais darījumu skaits	**100**	151
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME		
Aplēstais kļūdu līmenis	**0,2 %**	0,6 %
Augstākā kļūdu robeža	0,8 %	
Zemākā kļūdu robeža	0,0 %	

10.2. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE KATEGORIJĀ "ADMINISTRĀCIJA"

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Iestādes atbilde
		Pilnībā ieviests	Ieviešana ir sākta		Nav ieviests	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2013	**1. ieteikums (Komisijai).** *Personiskā stāvokļa atjaunināšana un ģimenes pabalstu pārvaldība* Komisijai jāveic papildu pasākumi, lai nodrošinātu, ka darbinieki regulāri iesniedz dokumentus personiskā stāvokļa apstiprināšanai, un jāuzlabo sistēmas šo dokumentu savlaicīgai apstrādāšanai, jo tas ietekmē ģimenes pabalstu aprēķinu (sk. 2013. gada pārskata 9.11. un 9.20. punktu).		X					
	2. ieteikums (EĀDD). *Personiskā stāvokļa atjaunināšana un ģimenes pabalstu pārvaldība* EĀDD jāveic papildu pasākumi, lai nodrošinātu, ka darbinieki regulāri iesniedz dokumentus personiskā stāvokļa apstiprināšanai, un jāuzlabo sistēmas šo dokumentu savlaicīgai apstrādāšanai, jo tas ietekmē ģimenes pabalstu aprēķinu (sk. 2013. gada pārskata 9.13. un 9.20. punktu).		X					*Attiecībā uz personiskā stāvokļa atjaunināšanu un ģimenes pabalstu pārvaldību EĀDD darbiniekiem regulāri tiek atgādināts pienākums nekavējoties ziņot par ģimenes stāvokļa izmaiņām, un regulāri tiek prasīts atmaksāt nepamatoti izmaksātus pabalstus. EĀDD uzskata, ka šis ieteikums ir izpildīts.*
	3. ieteikums (EĀDD). *Iepirkums* EĀDD centrālajam birojam jāuzlabo iepirkuma procedūru izstrāde, koordinācija un izpilde, konkrēti, jāsniedz lielāks atbalsts un norādījumi delegācijām (sk. 2013. gada pārskata 9.14., 9.15. un 9.20. punktu).			X				*Mēs aktīvi strādājam, lai būtu izpildīts ieteikums attiecībā uz delegācijās piemērotajām iepirkuma procedūrām (sk. arī 10.14. punktu). EĀDD turpina uzlabot mācības, atbalstu un norādījumus, ko sniedz par iepirkumu atbildīgajiem delegāciju darbiniekiem. Turklāt drīzumā varēsim izmantot pieredzi, kas būs gūta administratīvā atbalsta reģionalizācijas pilotprojektā, ko īstenoja 27 kaimiņvalstu delegācijās.*

2016. FINANŠU GADA PĀRSKATS PAR DARBĪBĀM, KO FINANSĒ NO 8., 9., 10. UN 11. EIROPAS ATTĪSTĪBAS FONDA

(2017/C 322/02)

2016. finanšu gada pārskats par darbībām, ko finansē no 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda

SATURS

	Punkts
Ievads	1.–5.
Eiropas attīstības fondu īss apraksts	2.–5.
I nodaļa. 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda (EAF) finanšu izpilde	6.–9.
II nodaļa. Palātas ticamības deklarācija par Eiropas attīstības fondiem	10.–36.
Palātas ticamības deklarācija par 8., 9., 10. un 11. EAF Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums	I–XVIII
Ticamības deklarāciju pamatojošā informācija	10.–36.
Revīzijas tvērums un pieeja	10.–13.
Pārskatu ticamība	14.
Darījumu pareizība	15.–26.
Gada darbības pārskats un citi pārvaldības pasākumi	27.–36.
Secinājums un ieteikumi	37.–40.
Secinājums	37.–38.
Ieteikumi	39.–40.

1. pielikums. Eiropas attīstības fondu darījumu pārbaužu rezultāti

2. pielikums. Apskats par kļūdām, kuru ietekme ir vismaz 20 %

3. pielikums. Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaude Eiropas attīstības fondiem

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

1. Šajā gada pārskatā izklāstīti mūsu konstatējumi par 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fondu (EAF). Apskats par šīs jomas darbībām un izdevumiem 2016. gadā ir sniegts ***1. izcēlumā***.

1. izcēlums. Eiropas attīstības fondi – 2016. gada finanšu apskats

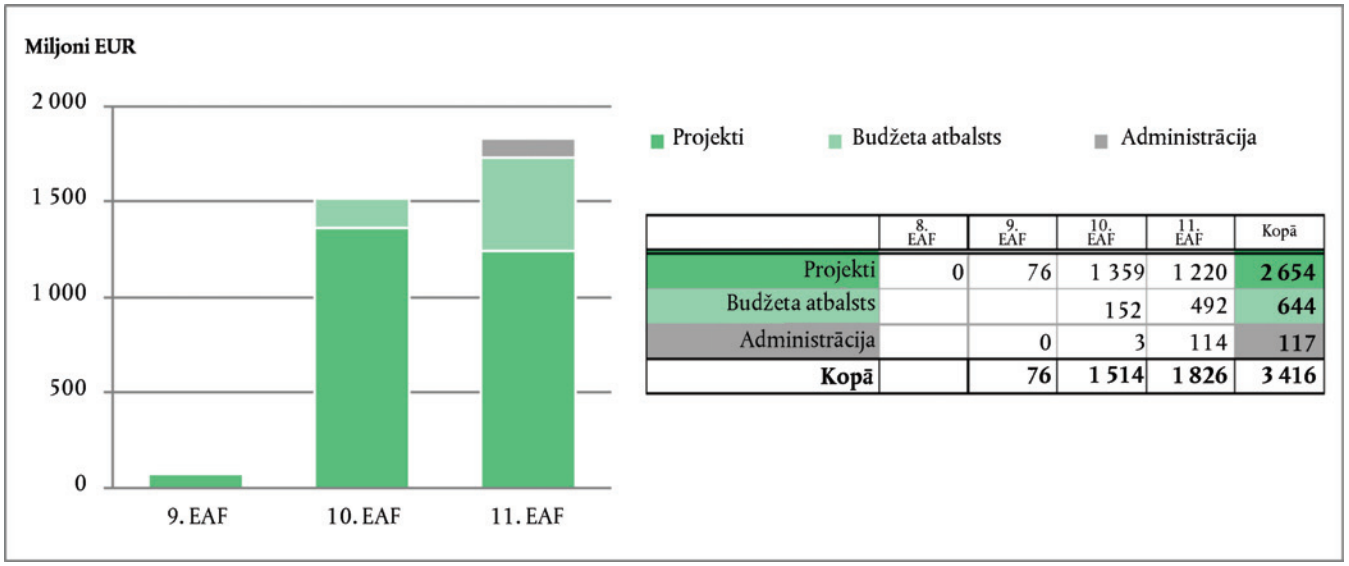

	8. EAF	9. EAF	10. EAF	11. EAF	Kopā
Projekti	0	76	1 359	1 220	**2 654**
Budžeta atbalsts			152	492	**644**
Administrācija		0	3	114	**117**
Kopā		**76**	**1 514**	**1 826**	**3 416**

1. tabula. Eiropas attīstības fondi. Galvenie dati par 2016. gadu

	(miljoni EUR)
Pamatdarbības maksājumi kopā (projekti)	2 676
Pamatdarbības maksājumi kopā (budžeta atbalsts)	644
Administratīvie izdevumi kopā ([1])	96
Maksājumi kopā	**3 416**
- avansi un EAF iemaksas ES trasta fondos	*2 057*
+ avansu dzēšana un ES trasta fondi	*1 477*
Visa revidētā datu kopa	**2 836**
Individuālās saistības kopā ([2])	**4 234**
Vispārējās saistības kopā ([2])	**6 491**

([1]) Eiropas attīstības fondu iemaksa sedz izdevumus, kuri radušies Komisijai un ES delegācijām par administratīvo atbalstu, kas vajadzīgs, lai pārvaldītu no Eiropas attīstības fondiem finansētās darbības.

([2]) Vispārējās saistības izriet no finansēšanas lēmumiem. Individuālās saistības izriet no atsevišķiem līgumiem.

Avots: Eiropas Revīzijas palāta, pamatojoties uz 2016. gada konsolidētajiem pārskatiem par 8., 9., 10. un 11. EAF.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Eiropas attīstības fondu īss apraksts

2. Eiropas attīstības fondi, kurus izveidoja 1959. gadā, ir galvenais instruments, ar kuru Eiropas Savienība (ES) sniedz attīstības sadarbības palīdzību Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna (ĀKK) valstīm un aizjūras zemēm un teritorijām (AZT). Patlaban ES attiecības ar ĀKK valstīm un AZT reglamentē partnerības nolīgums, kas uz 20 gadiem 2000. gada 23. jūnijā tika noslēgts Kotonū (Kotonū nolīgums). Tā galvenais mērķis ir mazināt un visbeidzot likvidēt nabadzību.

3. Eiropas attīstības fondu īpašās iezīmes minētas turpmāk.

a) Tos finansē dalībvalstis saskaņā ar kvotām jeb "iemaksu skalu", ko noteikušas dalībvalstu valdības Eiropas Savienības Padomē.

b) Tos pārvalda Komisija ārpus ES vispārējā budžeta un Eiropas Investīciju banka (EIB).

c) Tā kā Eiropas attīstības fondi balstās uz iekšēju nolīgumu starp valdībām, Eiropas Parlamentam ir mazāka ietekme uz to darbību nekā uz attīstības sadarbības instrumentiem, kurus finansē no ES vispārējā budžeta, proti, Parlaments nav iesaistīts EAF resursu izveidē un sadalē. Tomēr Eiropas Parlaments ir budžeta izpildes *apstiprinātājiestāde*, izņemot ieguldījumu mehānismam, kuru pārvalda EIB un kurš tādējādi ir ārpus mūsu revīzijas tvēruma ([1]) ([2]).

d) Gada pārskata principu Eiropas attīstības fondiem nepiemēro: EAF nolīgumus parasti noslēdz uz saistību periodu, kas ir no pieciem līdz septiņiem gadiem, bet maksājumus var veikt daudz ilgāk.

([1]) Sk. Padomes 2015. gada 2. marta Regulu (ES) 2015/323 par Finanšu regulu, ko piemēro 11. Eiropas Attīstības fondam (OV L 58, 3.3.2015., 17. lpp.), 43., 48.–50. un 58. pantu.

([2]) 2012. gadā EIB, Komisijas un Palātas trīspusējā nolīgumā (Padomes Regula (EK) Nr. 215/2008 (OV L 78, 19.3.2008., 1. lpp.), 134. pants) ir izklāstīti noteikumi šo darbību revīzijai, kuru veic Palāta. Uz ieguldījumu mehānismu Palātas ticamības deklarācija neattiecas.

4. Eiropas attīstības fondus gandrīz pilnībā pārvalda Komisijas Starptautiskās sadarbības un attīstības ģenerāldirektorāts (ĢD *DEVCO*) ([3]).

5. Šajā pārskatā aptvertie izdevumi ir veikti saskaņā ar plašu metožu spektru, ko īsteno 79 valstīs. Noteikumi un procedūras bieži ir sarežģītas, tostarp attiecībā uz konkursiem un līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu.

I NODAĻA. 8., 9., 10. UN 11. EIROPAS ATTĪSTĪBAS FONDA (EAF) FINANŠU IZPILDE

6. Astotajam EAF (1995.–2000. g.) bija atvēlēti 12 840 miljoni EUR, devītajam EAF (2000.–2007. g.) – 13 800 miljoni EUR un desmitajam EAF (2008.–2013. g.) – 22 682 miljoni EUR.

7. Iekšējais nolīgums par 11. EAF ([4]) (2015.–2020. g.) stājās spēkā 2015. gada 1. martā. Vienpadsmitajam EAF ir atvēlēti 30 506 miljoni EUR ([5]), no kuriem 29 089 miljoni EUR ir piešķirti ĀKK valstīm un 364,5 miljoni EUR – aizjūras zemēm un teritorijām (AZT).

8. EAF resursu izlietojums 2016. gadā un apkopotā veidā ir parādīts ***2. izcēlumā***.

([3]) Izņemot 3 % no 2016. gada EAF izdevumiem, kurus pārvaldīja Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ģenerāldirektorāts (*ECHO*).

([4]) OV L 210, 6.8.2013., 1. lpp.

([5]) Ieskaitot 1 139 miljonus EUR, ko pārvalda EIB.

2. izcēlums. EAF resursu izlietojums 2016. gada 31. decembrī

(miljoni EUR)

	Stāvoklis 2015. gada beigās		Budžeta izpilde 2016. finanšu gadā (neto) ([6])					Stāvoklis 2016. gada beigās					
	Kopsumma	Izpildes rādītājs ([2])	8. EAF ([3])	9. EAF ([3])	10. EAF[3]	11. EAF ([3])	**Kopsumma**	8. EAF	9. EAF	10. EAF	11. EAF	**Kopsumma**	Izpildes rādītājs ([2])
A. RESURSI ([1])	**76 880**		**- 20**	**- 163**	**223**	**- 24**	**16**	**10 392**	**15 467**	**21 607**	**29 430**	**76 896**	
B. IZLIETOJUMS													
1. **Vispārējās saistības** ([4])	**53 607**	**69,7 %**	**- 13**	**- 104**	**- 80**	**6 688**	**6 491**	**10 391**	**15 429**	**21 058**	**13 220**	**60 097**	**78,2 %**
2. **Individuālās saistības** ([5])	**48 797**	**63,5 %**	**- 6**	**- 46**	**541**	**3 745**	**4 234**	**10 378**	**15 309**	**19 576**	**7 769**	**53 032**	**69,0 %**
3. **Maksājumi**	**41 989**	**54,6 %**	**0**	**68**	**1 466**	**1 816**	**3 350**	**10 376**	**15 053**	**16 476**	**3 435**	**45 339**	**59,0 %**
C. Nenokārtotās saistības (B1-B3)	**11 618**	**15,1 %**						**15**	**376**	**4 582**	**9 785**	**14 758**	**19,2 %**
D. Pieejamais atlikums (A-B1)	**23 273**	**30,3 %**						**1**	**38**	**549**	**16 210**	**16 799**	**21,8 %**

([1]) Ietver sākotnējos piešķīrumus 8., 9., 10. un 11. EAF, līdzfinansējumu, procentus, dažādus resursus un pārvietojumus no iepriekšējiem EAF.
([2]) Kā resursu procentuālā daļa.
([3]) Negatīvās summas atbilst atceltajām saistībām.
([4]) Vispārējās saistības izriet no finansēšanas lēmumiem.
([5]) Individuālās saistības izriet no atsevišķiem līgumiem.
([6]) Neto saistības pēc saistību atcelšanas. Neto maksājumi pēc līdzekļu atgūšanas.

Avots: Eiropas Revīzijas palāta, pamatojoties uz 2016. gada konsolidētajiem pārskatiem par 8., 9., 10. un 11. EAF. Norādītie skaitļi neattiecas uz EIB pārvaldīto EAF daļu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

9. Visā savā pilnvaru jomā 2016. gadā ĢD *DEVCO* turpināja darbu, lai samazinātu vecos priekšfinansējuma maksājumus un saistības, lielā mērā pārsniedzot tam izvirzītos mērķus ([6]). Tas arī centās samazināt to atvērto līgumu skaitu, kuri zaudējuši spēku ([7]). Tāpat kā iepriekšējos divos gados ĢD *DEVCO* gandrīz sasniedza savu 2016. gada mērķi attiecībā uz spēku zaudējušo līgumu daļu tā portfelī kopumā ([8]), taču progress attiecībā uz Eiropas attīstības fondiem nebija tik apmierinošs ([9]).

KOMISIJAS ATBILDES

9. *Galvenās problēmas, kas neļauj slēgt spēku zaudējušos EAF līgumus, ir neiekasētie iekasēšanas rīkojumi, tiesvedības gadījumi un notiekošais revīzijas process. Lai gan Komisija pilnībā nekontrolē šos aspektus, tā arī turpmāk centīsies paātrināt spēku zaudējušo līgumu slēgšanu.*

([6]) Veco, atvērto priekšfinansējumu samazinājums Eiropas attīstības fondiem: 28 % sasniegti (mērķis – sasniegt 25 %); veco, neizlietoto saistību samazinājums Eiropas attīstības fondiem: 36 % sasniegti (mērķis – sasniegt 25 %).

([7]) Līgumu uzskata par spēku zaudējušu, ja tas joprojām ir atvērts vairāk nekā 18 mēnešus pēc tā darbības perioda beigām. Kavēšanās ar līgumu slēgšanu rada pareizības kļūdu risku, jo apliecinošos dokumentus varētu būt grūti iegūt, ja tie nav pienācīgi arhivēti un ja projekta vadošie darbinieki darbu ir atstājuši. Vēla līgumu slēgšana arī aizkavē neizlietotā priekšfinansējuma un neattiecināmo izdevumu atgūšanu.

([8]) Spēku zaudējušo līgumu daļa ĢD *DEVCO* portfelī samazinājās no 18,62 % 2013. gada beigās līdz 15,15 % 2016. gada beigās (mērķis bija samazinājums līdz 15 %).

([9]) No 1 896 spēku zaudējušajiem līgumiem 1 058 līgumi (56 %) attiecās uz Eiropas attīstības fondiem. Spēku zaudējušo līgumu daļa no visu EAF atvērto līgumu skaita bija 19 % salīdzinājumā ar 12 % no visa ĢD *DEVCO* līgumu portfeļa kopumā. 156 līgumiem (323 miljoni EUR) no 1 058 spēku zaudējušiem EAF līgumiem (14,7 % skaita ziņā, 11,4 % vērtības ziņā) darbības periods bija beidzies vairāk nekā pirms pieciem gadiem.

II NODAĻA. PALĀTAS TICAMĪBAS DEKLARĀCIJA PAR EIROPAS ATTĪSTĪBAS FONDIEM

Palātas ticamības deklarācija par 8., 9., 10. un 11. EAF Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums

Atzinums

I. Mēs revidējām:

a) 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda gada pārskatus, kuros ietilpst bilance, finanšu darbības rezultātu pārskats, naudas plūsmas pārskats un pārskats par neto aktīvu pārmaiņām, kā arī ziņojumu par finanšu izpildi finanšu gadā, kas beidzās 2016. gada 31. decembrī, un kurus Komisija apstiprināja 2017. gada 23. jūnijā;

b) likumību un *pareizību darījumiem*, kuri pakārtoti šiem pārskatiem un par kuru finanšu pārvaldību atbild Komisija ([10]),

saskaņā ar 287. pantu Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD) un 49. pantu *Finanšu regulā*, ko piemēro 11. Eiropas Attīstības fondam un kas attiecas arī uz iepriekšējiem Eiropas attīstības fondiem.

Pārskatu ticamība

Atzinums par pārskatu ticamību

II. Palāta uzskata, ka 8., 9., 10. un 11. Eiropas Attīstības fonda gada pārskati par 2016. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo šo fondu finanšu stāvokli 2016. gada 31. decembrī, to darbības rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu pārmaiņas minētajā datumā noslēgtajā gadā saskaņā ar Eiropas attīstības fondu finanšu regulu un grāmatvedības noteikumiem, kas balstās uz starptautiski atzītiem grāmatvedības standartiem publiskajam sektoram.

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

Ieņēmumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību

III. Mēs uzskatām, ka pārskatiem par 2016. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie ieņēmumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Maksājumi

Negatīvs atzinums par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

IV. Ņemot vērā to jautājumu nopietnību, kas aprakstīti punktā, kurā pamato negatīvu atzinumu par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību, mēs uzskatām, ka maksājumos, kuri ir pakārtoti pārskatiem par 2016. gada 31. decembrī slēgto gadu, ir būtisks *kļūdu līmenis*.

([10]) Saskaņā ar 43., 48.–50. un 58. pantu Finanšu regulā, ko piemēro 11. Eiropas Attīstības fondam, šī ticamības deklarācija neattiecas uz to EAF līdzekļu daļu, kuru pārvalda EIB.

Atzinuma pamatojums

V. Mēs veicām revīziju saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (*IFAC*) starptautiskajiem revīzijas standartiem (*ISA*) un ētikas kodeksiem un *INTOSAI* starptautiskajiem augstāko revīzijas iestāžu standartiem. Mūsu pienākumi saskaņā ar šiem standartiem ir plašāk aprakstīti šā ziņojuma iedaļā "*Revidenta pienākumi*". Mēs esam neatkarīgi saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu ētikas padomes Profesionālo grāmatvežu ētikas kodeksu (*IESBA* kodekss) un ētikas prasībām, kas attiecas uz mūsu revīziju, un mēs esam ievērojuši pārējos ētiskos pienākumus saskaņā ar šīm prasībām un *IESBA* kodeksu. Uzskatām, ka gūtie revīzijas pierādījumi ir pietiekami un piemēroti mūsu atzinuma pamatošanai.

Pamats negatīvam atzinumam par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

VI. Izdevumos, kuri 2016. gadā iegrāmatoti attiecībā uz 8., 9., 10. un 11. EAF, ir būtisks kļūdu līmenis. Mūsu *aplēstais kļūdu līmenis* pārskatiem pakārtotajos izdevumos ir 3,3 %.

Galvenie revīzijas jautājumi

VII. Galvenie revīzijas jautājumi saskaņā ar mūsu profesionālo spriedumu ir tie, kuri mūsu veiktajā kārtējā perioda finanšu pārskatu revīzijā bija vissvarīgākie. Šos jautājumus Palāta skatīja finanšu pārskatu revīzijas kopējā kontekstā un formulējot savu atzinumu par pārskatiem, bet par šiem jautājumiem mēs nesniedzam atsevišķu atzinumu.

Uzkrātie izdevumi

VIII. Mēs novērtējām pārskatos izklāstītos uzkrātos izdevumus (sk. 2.9. paskaidrojumu), uz kuriem attiecas augsta aplēses pakāpe. 2016. gada beigās Komisija lēsa, ka attiecināmie izdevumi, kuri ir radušies, bet kurus saņēmēji vēl nav paziņojuši, ir 3 903 miljoni EUR (2015. gada beigās: 3 797 miljoni EUR).

IX. Lai novērstu risku, ka uzkrājumi ir uzrādīti nepareizi, mēs pārbaudījām šo uzkrājumu aplēses aprēķinu un caurskatījām 30 atsevišķu līgumu izlasi. Šā darba rezultātā mēs secinājām, ka galīgajos pārskatos atzītie uzkrātie izdevumi bija norādīti pareizi, jo Komisija bija veikusi visas mūsu apzinātās nepieciešamās korekcijas.

Vadības pienākumi

X. Saskaņā ar LESD 310.–325. pantu un 11. EAF finanšu regulu vadības pienākums ir sagatavot un iesniegt Eiropas attīstības fondu gada pārskatus, pamatojoties uz starptautiski atzītiem grāmatvedības standartiem publiskajam sektoram, un nodrošināt tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Šie pienākumi ietver iekšējās kontroles izveidi, ieviešanu un īstenošanu attiecībā uz finanšu pārskatu sagatavošanu un izklāstu tā, lai krāpšanas vai kļūdas dēļ tajos nebūtu sniegtas būtiski nepareizas ziņas. Komisijai ir galīgā atbildība par EAF pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

XI. Sagatavojot EAF pārskatus, Komisijas pienākums ir novērtēt Eiropas attīstības fondu spēju turpināt darbību, attiecīgi izklāstīt jautājumus, kas saistīti ar darbības turpināšanu, un izmantot darbības turpināšanas pieņēmumu grāmatvedībā, ja vien vadība neplāno likvidēt uzņēmumu vai pārtraukt darbību, vai tai nav citas reālas alternatīvas uzņēmuma slēgšanai vai darbības pārtraukšanai.

XII. Komisija ir atbildīga par Eiropas attīstības fondu finanšu pārskatu sagatavošanas procesa pārraudzību.

Revidenta pienākumi EAF pārskatu un pakārtoto darījumu revīzijā

XIII. Mūsu mērķi ir iegūt pamatotu pārliecību par to, ka EAF pārskatos nav sniegtas būtiski nepareizas ziņas un ka tiem pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi, un, balstoties uz mūsu veikto revīziju, sniegt Eiropas Parlamentam un Padomei deklarāciju par pārskatu ticamību un tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Pamatota pārliecība ir augsts pārliecības līmenis, bet tā nav garantija, ka revīzijā vienmēr tiks atklātas būtiski nepareizas ziņas vai būtiska neatbilstība, ja tāda pastāv. Tās var rasties krāpšanas vai kļūdas dēļ un tiek uzskatītas par būtiskām tad, ja var pamatoti sagaidīt, ka atsevišķi vai kopā tās varētu ietekmēt saimnieciskos lēmumus, kurus lietotāji pieņem, pamatojoties uz EAF pārskatiem.

XIV. Revīzijā, ko veicam saskaņā ar *ISA* un *ISSAI*, mēs liekam lietā profesionālo spriedumu un visas revīzijas gaitā saglabājam profesionāli skeptisku attieksmi. Mēs arī:

— apzinām un novērtējam risku, ka krāpšanas vai kļūdas dēļ EAF pārskatos ir sniegtas būtiski nepareizas ziņas vai ka saistībā ar pakārtotajiem darījumiem ir būtiski pārkāpts Eiropas attīstības fondu tiesiskais regulējums; izstrādājam un īstenojam revīzijas procedūras, lai reaģētu uz šo risku, un iegūstam revīzijas pierādījumus, kas ir pietiekami un piemēroti mūsu atzinuma pamatošanai. Risks neatklāt būtiski nepareizas ziņas vai neatbilstību krāpšanas dēļ ir lielāks nekā risks to neatklāt kļūdas dēļ, jo krāpšana var ietvert slepenu vienošanos, viltošanu, tīšus izlaidumus, datu sagrozīšanu vai iekšējās kontroles apiešanu,

— iepazīstamies ar iekšējo kontroli, kas attiecas uz revīziju, lai izstrādātu konkrētajiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, nevis lai sniegtu atzinumu par iekšējās kontroles efektivitāti,

— novērtējam izmantoto grāmatvedības metožu piemērotību un vadības veikto grāmatvedības aplēšu pamatotību un ar to saistīto vadības sniegto informāciju,

— izdarām secinājumus par to, vai vadība ir pienācīgi izmantojusi darbības turpināšanas pieņēmumu grāmatvedībā un, pamatojoties uz iegūtajiem revīzijas pierādījumiem, spriežam, vai attiecībā uz notikumiem vai nosacījumiem pastāv būtiska nenoteiktība, kas var radīt nopietnas šaubas par Eiropas attīstības fondu spēju turpināt darbību. Ja mēs secinām, ka būtiska nenoteiktība pastāv, mums savā revīzijas ziņojumā uz to ir jāvērš uzmanība, norādot uz attiecīgo informāciju konsolidētajos pārskatos, vai arī, ja šī informācija ir neadekvāta, mums ir jāgroza savs atzinums. Mūsu secinājumi balstās uz revīzijas pierādījumiem, kas iegūti līdz revīzijas ziņojuma sagatavošanai. Tomēr turpmāki notikumi vai nosacījumi var likt uzņēmumam pārtraukt darbības turpināšanu,

— novērtējam gada pārskatu vispārējo izklāstu, uzbūvi un saturu, tostarp informācijas sniegšanu, un to, vai pakārtoto darījumu un notikumu atspoguļojums gada pārskatos ir izklāstīts patiesi.

XV. Mēs sazināmies ar stratēģiskajiem vadītājiem arī par revīzijai plānoto tvērumu un laika grafiku, kā arī par nozīmīgiem revīzijas konstatējumiem, tostarp par visiem būtiskiem iekšējās kontroles trūkumiem, kurus esam atklājuši revīzijas laikā.

XVI. Attiecībā uz ieņēmumiem mēs pārbaudām visas dalībvalstu iemaksas un citu veidu ieņēmumu darījumu izlasi.

XVII. Saistībā ar izdevumiem mēs pārbaudām maksājumu darījumus, kad izdevumi ir radušies un ir iegrāmatoti un pieņemti. Šī pārbaude aptver visas maksājumu kategorijas (tostarp aktīvu iegādei veiktos maksājumus), izņemot avansa maksājumus to veikšanas stadijā. Avansa maksājumus pārbauda tad, kad līdzekļu *saņēmējs* sniedz attaisnojumu par to atbilstīgu izmantošanu un iestāde vai struktūra pieņem attaisnojumu, avansa maksājumu dzēšot vai nu tajā pašā gadā, vai vēlāk.

XVIII. No jautājumiem, kas jāpaziņo Komisijai, mēs apzinām tos jautājumus, kuri EAF pārskatu kārtējā perioda revīzijā ir vissvarīgākie un kuri tādējādi ir galvenie revīzijas jautājumi. Šos jautājumus mēs aprakstām savā revīzijas ziņojumā, ja vien ar likumu vai noteikumiem nav aizliegta to atklāšana plašākai sabiedrībai vai – ārkārtīgi retos gadījumos – ja mēs secinām, ka informācija mūsu ziņojumā nav jāsniedz, jo ir pamats domāt, ka tās atklāšana varētu radīt negatīvas sekas, kuras būtu lielākas par labumu, ko sabiedrība gūtu no šīs paziņošanas.

2017. gada 13. jūlijā

Priekšsēdētājs

Klaus-Heiner LEHNE

Eiropas Revīzijas palāta

12, rue Alcide De Gasperi, Luxembourg, LUXEMBOURG

PALĀTAS APSVĒRUMI

Ticamības deklarāciju pamatojošā informācija

Revīzijas tvērums un pieeja

10. Mūsu revīzijas pieeja un metodes ir izklāstītas Palātas 2016. gada pārskata par budžeta izpildi 1. nodaļas ***1.1. pielikumā***. Saistībā ar šā gada Eiropas attīstības fondu revīziju ir jānorāda uz turpmāk uzskaitītajiem konkrētajiem punktiem.

11. Mūsu apsvērumi par EAF pārskatu ticamību balstās uz 8., 9., 10. un 11. EAF finanšu pārskatiem ([11]), kurus saskaņā ar EAF finanšu regulu ([12]) ir apstiprinājusi Komisija un kurus Palāta kopā ar grāmatveža apliecinājuma vēstuli ir saņēmusi 2017. gada 27. jūnijā. Mēs pārbaudījām summas un informāciju, vērtējām izmantotos grāmatvedības principus, kā arī Komisijas veiktās nozīmīgās aplēses un pārskatu vispārējo izklāstu.

12. Darījumu pareizības revīzijā mēs

a) pārbaudījām visas dalībvalstu iemaksas un citu veidu ieņēmumu darījumu izlasi;

b) pārbaudījām izlasi, ko veidoja 143 darījumi un kas bija izveidota tā, lai būtu reprezentatīva visam Eiropas attīstības fondu maksājumu spektram; izlasi veidoja 108 maksājumi, kurus bija atļāvušas 16 ES delegācijas ([13]), un 35 maksājumi, kuri bija apstiprināti Komisijas galvenajos dienestos ([14]);

c) ja darījumos bija atklātas kļūdas, analizējām attiecīgās sistēmas, lai noteiktu saistītos trūkumus;

d) novērtējām ĢD *DEVCO* un ES delegāciju sistēmas, ietverot: i) *ex ante* pārbaudes, ko Komisijas darbinieki, ārēji revidenti vai uzraudzītāji veica pirms maksājumu izpildes, un ii) uzraudzību un pārraudzību, īpaši turpmākus pasākumus pēc ārējām revīzijām, un ĢD *DEVCO* 2016. gada *atlikušo kļūdu īpatsvara (RER)* izpēti;

e) caurskatījām ĢD *DEVCO gada darbības pārskatu (GDP)*;

f) pārbaudījām, kā tiek izpildīti mūsu iepriekšējie ieteikumi.

([11]) Sk. Regulu (ES) 2015/323, 44. pantu.
([12]) Sk. Regulu (ES) 2015/323, 43. pantu.
([13]) Barbadosa, Benina, Burkinafaso, Kaboverde, Kongo Demokrātiskā Republika, Fidži, Gambija, Gana, Kotdivuāra, Nigēra, Nigērija, Madagaskara, Ruanda, Senegāla, Tanzānija un Zambija.
([14]) ĢD *DEVCO*: 31 maksājums; *ECHO*: četri maksājumi humānajai palīdzībai.

3. izcēlums. Revidenti pārbauda, cik precīzi ir ceļa seguma biezuma mērījumi saistībā ar maksājumu, kas attiecas uz ceļu projektu Zambijā

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

13. Kā minēts 4. punktā, ĢD *DEVCO* īsteno lielāko daļu ārējās palīdzības instrumentu, ko finansē gan no vispārējā budžeta, gan no EAF. Mūsu apsvērumi par sistēmām un par 2016. gada darbības pārskata un ģenerāldirektora deklarācijas ticamību attiecas uz visu ĢD *DEVCO* atbildības jomu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Pārskatu ticamība

14. Pagājušajā gadā mēs ziņojām par neizlietotā priekšfinansējuma atgūšanu, kas bija nepareizi iegrāmatots kā darbības ieņēmumi. ĢD *DEVCO* uzskaites pārbaudēs un mūsu veiktajā iekasēšanas rīkojumu izlases pārbaudē ([15]) ir konstatēti līdzīgi gadījumi arī 2016. gadā. Kaut arī EAF galīgajos pārskatos veikto korekciju apmērs bija 3,2 miljoni EUR ([16]), iespējams, ka līdzīgas kļūdas bija sastopamas nepārbaudītajā kopā. 2016. gada beigās ĢD *DEVCO* izdeva detalizētus norādījumus saviem darbiniekiem par pareizu šāda veida iekasēšanas rīkojumu kodēšanu.

Darījumu pareizība

Ieņēmumi

15. Ieņēmumu darījumos kļūdu līmenis nebija būtisks.

Maksājumi

16. Apskats par darījumu pārbaudes rezultātiem ir sniegts ***1. pielikumā***. No 143 pārbaudītajiem maksājumu darījumiem 35 darījumos (24 %) bija kļūdas. Pamatojoties uz 26 kļūdām, ko esam izteikuši skaitļos, mūsu aplēstais kļūdu līmenis ir 3,3 % ([17]).

17. Aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums atbilstoši kļūdu veidiem 2016. gadā ir parādīts ***4. izcēlumā***.

KOMISIJAS ATBILDES

14. *Komisijas Starptautiskās sadarbības un attīstības ģenerāldirektorāta (ĢD* DEVCO*) norādījumu par iekasēšanas rīkojumu kodēšanu un ĢD* DEVCO *veikto korekciju, kas pamatojās uz kontrolēm par 2016. gadā izdotajiem iekasēšanas rīkojumiem, rezultātā, kodējot iekasēšanas rīkojumus un/vai līdzekļu atgūšanas kontekstu, būtiski samazinājās kļūdas (no 9,6 milj. euro, ko Eiropas Revīzijas palāta atklāja 2015. gadā, līdz 3,2 miljoniem euro, ko 2016. gadā konstatēja ĢD* DEVCO *un/vai Revīzijas palāta). ĢD* DEVCO *2017. gadā turpinās savus centienus.*

([15]) Mēs pārbaudījām 15 iekasēšanas rīkojumus (par kopējo vērtību 7,6 miljoni EUR) un secinājām, ka trīs iekasēšanas rīkojumi (0,5 miljoni EUR) bija nepareizi reģistrēti kā ieņēmumi, nevis kā neizlietotā priekšfinansējuma atgūšana.

([16]) Korekcijas 2,7 miljonu EUR vērtībā identificēja ĢD *DEVCO*, un 0,5 miljonu EUR vērtībā pēc tam identificēja ERP revidenti.

([17]) Mūsu kļūdu aprēķina pamatā ir reprezentatīva izlase. Minētais skaitlis ir labākā aplēse. Mums ir 95 % pārliecības, ka aplēstais kļūdu līmenis datu kopā ir no 1,0 % līdz 5,6 % (attiecīgi apakšējā un augšējā kļūdu robeža).

4. izcēlums. Aplēstā kļūdu līmeņa sadalījums

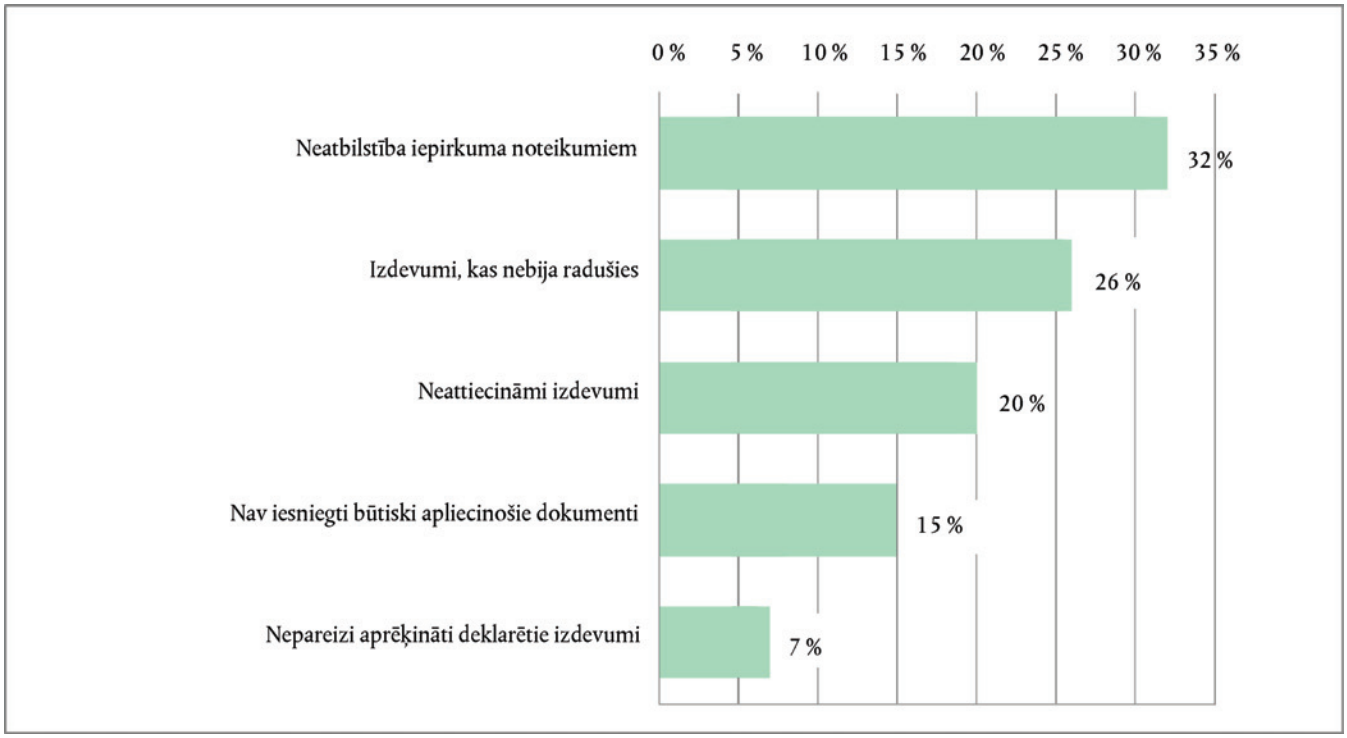

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

18. No 130 pārbaudītajiem maksājumu darījumiem, kas saistīti ar projektiem, 35 darījumos (27 %) bija kļūdas. No 26 (74 %) maksājumu darījumiem, kuros bija skaitļos izsakāmas kļūdas, deviņi bija galīgie darījumi, kas bija atļauti pēc tam, kad bija veiktas visas *ex ante* pārbaudes.

19. Tāpat kā iepriekšējos gados Komisija un tās īstenotāj-partneri pieļāva vairāk kļūdu darījumos, kas attiecas uz *programmas aplēsēm, dotācijām* un iemaksu nolīgumiem ar starptautiskām organizācijām, nekā citos atbalsta veidos. No pārbaudītajiem 67 šāda veida darījumiem skaitļos izsakāmas kļūdas bija 23 (34 %) darījumos, un tās atbilst 85 % no aplēstā kļūdu līmeņa.

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
5. izcēlums. Skaitļos izsakāmo kļūdu piemēri projektu darījumos	***5. izcēlums. Skaitļos izsakāmo kļūdu piemēri projektu darījumos***
Saņēmējs *nebija ievērojis iepirkuma noteikumus*	Saņēmējs nebija ievērojis iepirkuma noteikumus
Mēs pārbaudījām, kā Komisija bija noskaidrojusi 3 489 416 EUR, kas bija izlietoti saskaņā ar dotācijas līgumu, kuru īstenoja starptautiska organizācija, lai atbalstītu tirdzniecības spēju attīstību ĀKK valstīs. No izlasē iekļautajiem desmit izdevumu posteņiem sešos tika konstatētas kļūdas, tostarp bija pieci gadījumi, kad maksas un piemaksas, pamatojoties uz pakalpojuma līgumiem, bija izmaksātas tirdzniecības konsultantiem. Šie līgumi (kopējā vērtība – 570 500 EUR) nebija piešķirti pēc konkursa atlases procedūras piemērošanas, kā prasīts dotācijas nolīgumā. Tā vietā šie līgumi bija tieši piešķirti konsultantiem, kuri jau bija strādājuši iepriekšējā projektā.	*Projektu gandrīz pilnībā veidoja reģionālo un valstu tirdzniecības konsultantu pieņemšana darbā. Neatkarīgi no atlases procedūras veida pieņemšana darbā notika saskaņā ar standarta procedūru, kas paredzēta, pieņemot darbā starptautisku personālu, tostarp arī iepriekšēja paziņojuma par vakanci publicēšanu.*
Neattiecināmi izdevumi: līgumā neparedzētas darbības	Neattiecināmi izdevumi: līgumā neparedzētas darbības
Mēs pārbaudījām, kā Komisija bija noskaidrojusi 10 875 375 EUR, kas bija izlietoti kādas starptautiskas struktūras 2012. gada darba programmai, lai sniegtu palīdzību uzņēmumiem ĀKK valstīs. No izlasē iekļautajiem desmit izdevumu posteņiem trīs attiecās uz līgumiem, ar kuriem vairāklīmeņu dotāciju (147 990 EUR vērtībā) piešķīra saņēmējiem, kas ir trešas personas. Dotācijas īpašajos noteikumos vairāklīmeņu dotācija *nebija paredzēta*, un tas nozīmē, ka šādas darbības pārkāpa līgumu. Turklāt vairāklīmeņu dotācija tika piešķirta tieši – bez konkursa atlases procedūras.	*Komisija uzsāka atgūšanas procedūru.*

20. Attiecībā uz diviem skaitļos izsakāmu kļūdu gadījumiem Komisijai bija pietiekami daudz informācijas, lai novērstu vai atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu pieņemšanas. Ja Komisija būtu labāk izmantojusi visu tās rīcībā esošo informāciju, šai nodaļai aplēstais kļūdu līmenis būtu bijis par 0,7 % zemāks. Mēs konstatējām piecus citus darījumus, kuros bija kļūdas, kas bija jāatklāj ārējiem revidentiem un uzraudzītājiem. Šie gadījumi veidoja 0,1 % aplēstajā kļūdu līmenī ([18]).

([18]) Attiecībā uz 0,7 procentpunktiem (vienā gadījumā) Komisija pati pieļāva kļūdu, bet attiecībā uz 0,2 procentpunktiem (sešos gadījumos) kļūdu bija pieļāvuši saņēmēji.

PALĀTAS APSVĒRUMI

21. Turklāt vēl desmit darījumi, kuros bija skaitļos izsakāma kļūda ([19]), bija revidēti vai to izdevumiem bija veiktas apstiprinājumpārbaudes. Informāciju, kas bija sniegta revīzijas/izdevumu apstiprinājuma ziņojumos par faktiski paveikto darbu, mēs nevarējām izmantot, lai novērtētu, vai šajās *ex ante* pārbaudēs bija iespējams atklāt un izlabot kļūdas.

22. Divās jomās finansējuma veids un maksājumu nosacījumi ierobežo kļūdu iespējamību darījumos. Šīs jomas ir *budžeta atbalsts* ([20]) un tās, kur nosacīto pieeju piemēro vairāku līdzekļu devēju projektos, ko īsteno starptautiskās organizācijas ([21]).

23. Budžeta atbalsts ir iemaksa valsts vispārējā budžetā vai valsts konkrētas politikas vai mērķa budžetā. Mēs pārbaudījām, vai Komisija bija ievērojusi nosacījumus, kas reglamentē budžeta atbalsta maksājumus partnervalstīm, un vai tā bija pārliecinājusies, ka ir ievēroti vispārējie attiecināmības nosacījumi (piemēram, apmierinošs progress publisko finanšu pārvaldībā).

24. Taču, ņemot vērā plašās interpretācijas iespējas, ko dod tiesību aktu noteikumi, Komisija ir diezgan elastīgi lēmusi par to, vai vispārējie nosacījumi ir ievēroti. Mūsu pareizības revīzija nevar pārsniegt posmu, kurā atbalstu izmaksā partnervalstij, jo pēc tam līdzekļi tiek apvienoti ar saņēmējvalsts budžeta resursiem. Mūsu pareizības revīzijā par kļūdām neuzskata valsts finanšu pārvaldības nepilnības, kuru dēļ valsts līmenī līdzekļus izlieto nepienācīgi ([22]).

([19]) Veido 1,4 procentpunktus no aplēstā kļūdu līmeņa.

([20]) Budžeta atbalsta maksājumi, ko finansē no Eiropas attīstības fondiem, 2016. gadā bija 644 miljoni EUR.

([21]) Eiropas attīstības fondu maksājumi vairāku līdzekļu devēju projektiem, kurus īstenoja starptautiskas organizācijas, 2016. gadā bija 914 miljoni EUR. Mēs nevaram noteikt, cik lielai daļai no šīs summas piemēroja nosacīto pieeju, jo Komisija to atsevišķi neuzrauga.

([22]) Budžeta atbalsta efektivitāte un lietderība ir aplūkota Palātas īpašajos ziņojumos, no kuriem jaunākie ir ĪZ Nr. 32/2016 "ES palīdzība Ukrainai", ĪZ Nr. 30/2016 "ES atbalsta efektivitāte prioritārajām nozarēm Hondurasā" un ĪZ Nr. 13/2016 "ES palīdzība valsts pārvaldes stiprināšanai Moldovā".

25. Ja Komisijas iemaksas vairāku līdzekļu devēju projektos tiek apvienotas ar pārējo līdzekļu devēju ieguldījumu un ja tās nav paredzētas īpašiem identificējamiem izdevumu posteņiem, Komisija pieņem, ka ES attiecināmības noteikumi ir ievēroti, ja vien kopsummā iekļauta pietiekama attiecināmo izdevumu summa, kas sedz ES iemaksu. Šo Komisijas piemēroto pieeju mēs arī esam ņēmuši vērā savās padziļinātajās pārbaudēs ([23]).

26. Ja no revidētās izlases izslēdz 13 budžeta atbalsta darījumus un sešus darījumus, kam piemēro nosacīto pieeju (minēti 22.–25. punktā), tad aplēstais kļūdu līmenis ir 4,4 % ([24]).

Gada darbības pārskats un citi pārvaldības pasākumi

27. Katrā gada darbības pārskatā kopš 2012. gada ĢD *DEVCO* ir formulējis *atrunu* par pakārtoto darījumu pareizību. Pēc tam tika pieņemts rīcības plāns, lai novērstu trūkumus ĢD *DEVCO* īstenotajā kontroles sistēmā. Pēdējo četru gadu veikums ir attēlots ***6. izcēlumā***.

6. izcēlums. ĢD *DEVCO* paveiktais, lai uzlabotu savu kontroles sistēmu

Pagājušajā gadā mēs ziņojām, ka 2013. un 2014. gada rīcības plāni ir īstenoti apmierinoši; 19 pasākumi bija pilnībā īstenoti, bet atlikušie četri bija pārnesti uz 2015. gada rīcības plānu.

2015. gada rīcības plāns bija vēl labāk izstrādāts, jo tajā bija iekļauti pasākumi, kas adresēti liela riska jomām: līdzekļiem, kurus netieši pārvalda ar starptautisko organizāciju starpniecību, un dotācijām *tiešajā pārvaldībā*. Sākotnēji visus pasākumus bija plānots pabeigt līdz 2016. gada jūnijam. Līdz 2016. gada beigām desmit pasākumi bija pabeigti, pieci bija daļēji īstenoti, bet viens vēl turpinājās.

2016. gada rīcības plānam bija pievienoti četri jauni mērķtiecīgi virzīti pasākumi, kuru izpildi mēs vērtēsim nākamajā gada pārskatā.

([23]) Mēs nepārbaudījām izdevumiem pakārtotos posteņus, ja Komisijas ieguldījums ir bijis mazāks par 75 % no pasākuma budžeta. Ja šāds ieguldījums bija no 75 % līdz 90 %, tad vajadzību veikt izdevumiem pakārtoto posteņu pārbaudes mēs vērtējām katrā gadījumā atsevišķi.

([24]) Minētais skaitlis ir labākā aplēse, kas balstās uz 124 darījumu reprezentatīvu izlasi. Palātai ir 95 % pārliecības, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 1,8 % līdz 7,1 % (attiecīgi apakšējā un augšējā kļūdu robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

28. ĢD *DEVCO* kontroles sistēmas centrā ir *ex ante* pārbaudes, ko veic, pirms tiek akceptēti saņēmēju deklarētie izdevumi. Arī šogad atklāto kļūdu biežums, tostarp dažas galīgajās deklarācijās, kuras bija pārbaudītas ārējās *ex ante* revīzijās un izdevumu apstiprinājumpārbaudēs, norāda uz nepilnībām šajās pārbaudēs.

29. Savos 2014. un 2015. gada pārskatos mēs ziņojām par pasākumiem ([25]), ko ĢD *DEVCO* ir jau veicis, lai uzlabotu šo revīziju un apstiprinājumpārbaužu kvalitāti ([26]). ĢD *DEVCO* pašlaik pārskata revīziju un apstiprinājumpārbaužu darba uzdevumus, lai iegūtu informāciju, kas ļauj veikt kvalitātes novērtējumu, kā mēs ieteicām pagājušā gada ziņojumā. Kaut arī šo svarīgo pārskatīšanu bija plānots pabeigt līdz 2017. gada jūnijam ([27]), tas vēl nav izdarīts.

2016. gada atlikušā kļūdu īpatsvara izpēte

30. ĢD *DEVCO* 2016. gadā ir veicis piekto izpēti par atlikušo kļūdu īpatsvaru (*RER*), lai novērtētu kļūdu līmeni, kas palicis pēc visām vadības pārbaudēm, kuras visā tā atbildības jomā bija veiktas nolūkā novērst, atklāt un izlabot kļūdas ([28]). *RER* izpētes tvērums un ierobežojumi, sekojot mūsu 2013. gada ieteikumam, bija aprakstīti gada darbības pārskatā ([29]).

KOMISIJAS ATBILDES

29. *Turpinās darbs pie revīziju un apstiprinājumpārbaužu uzdevumu pārskatīšanas. Komisija plāno šo darbu pabeigt līdz 2017. gada beigām, pat ja tos vēl nevarēs pilnībā izmantot.*

([25]) a) Riska analīze ir obligāta, kad ES delegācijas un ĢD *DEVCO* nodaļas izstrādā gada revīziju plānus; b) dotācijas līgumu paraugi ir pārskatīti tā, lai ĢD *DEVCO* var tieši atlasīt vai nolīgt revidentus; c) informētības veicināšana par izplatītākajiem kļūdu veidiem, mācības ĢD *DEVCO* darbiniekiem un saņēmējiem, lai stiprinātu to prasmes finanšu un kontroles jomā; d) kvalitātes skala, lai novērtētu revīzijas vai izdevumu apstiprinājumpārbaudes kvalitāti.

([26]) 2015. gada pārskata 41. punktā mēs arī ziņojām par pasākumiem, kuru mērķis ir uzlabot dokumentu pārvaldību un iepirkuma procedūras gan Komisijā, gan saņēmēju līmenī.

([27]) Līdz 2016. gada decembrim netiešajai pārvaldībai, ko veic starptautiskas organizācijas, un līdz 2017. gada jūnijam dotācijām tiešajā pārvaldībā, kā noteikts 2016. gada rīcības plānā.

([28]) Eiropas attīstības fondi un ES vispārējais budžets.

([29]) 2016. gada darbības pārskats, 24. zemsvītras piezīme.

PALĀTAS APSVĒRUMI

31. Izpētē pārbaudīja tādu darījumu reprezentatīvu izlasi, kuri bija veikti saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti no 2015. gada septembra līdz 2016. gada augustam. Mēs pārbaudījām 2016. gada *RER* izpēti un secinājām, ka tā ir veikta saskaņā ar *RER* metodoloģiju. Visas nepilnības, par kurām ziņojām 2013. gada pārskatā, ir novērstas, izņemot atlikušo kļūdu īpatsvara jeb *RER* novērtēšanas metodi, kas joprojām pieļauj pārāk plašas interpretācijas iespējas atsevišķos kļūdu īpatsvara aplēses gadījumos.

32. Pirmo reizi 2016. gadā saskaņā ar izpētes aplēsi *RER* bija mazāks par 2 % – Komisijas noteikto *būtiskuma slieksni* ([30]). Šis rezultāts jāskata saistībā ar turpmāk minētajiem galvenajiem faktoriem:

a) ĢD *DEVCO* cenšas uzlabot savas iekšējās kontroles sistēmas īstenošanu (sk. 27.–29. punktu un ***Box 6***. izcēlumu);

b) ĢD *DEVCO* cenšas iegūt apliecinošos dokumentus, kā rezultātā aplēšu skaits *RER* izlasē ir samazinājies, jo tajās atlikušo kļūdu īpatsvari ir lielāki nekā pārējā datu kopā tāpēc, ka tām raksturīgs lielāks objektīvais risks ([31]);

c) lielāks budžeta atbalsta darījumu īpatsvars *RER* izlasē ([32]), kuriem tiek lēsts, ka atlikušo kļūdu īpatsvars ir 0 % (sk. arī 22.–24. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

31. *Aplēšu skaits ir samazinājies gadu no gada (no 43 aplēsēm 2012. gadā līdz sešām 2016. gadā). Ikvienu aplēsi pārskata direktora un partnera līmenī, lai nodrošinātu konsekvenci. Šī procedūra ierobežo pārāk plašas interpretācijas iespējas atsevišķos kļūdu īpatsvara aplēses gadījumos. Aplēses ir veiktas, ja juridisku vai loģistikas iemeslu dēļ dokumenti nav pieejami līdz atlikušo kļūdu īpatsvara* (RER) *revidenta izpētes darba pabeigšanas termiņam. Darījumi, par kuriem dokumenti nav iesniegti, rada objektīvi lielāku kļūdu iespējamības risku, tāpēc aplēses paaugstina kļūdu līmeni.*

32. *Komisija uzskata, ka kļūdu īpatsvara samazinājums gadu gaitā ir saistīts ar vairākiem faktoriem, no kuriem galvenais ir pasākumi, kas veikti, lai stiprinātu ĢD* DEVCO *iekšējās kontroles sistēmu.*

c) *Pēc Komisijas domām, nav tiešas saistības starp budžeta atbalsta darījumu daļu* RER *izlasē un kļūdu īpatsvaru. Budžeta atbalsta posteņu skaits izlasē ir pilnībā atkarīgs no piemērotās izlases pēc naudas vienības principa. Ir tiesa, ka budžeta atbalsta līgumus kļūdas praktiski neietekmē, jo Komisija saskaņā ar jūsu ieteikumiem ir pielikusi ievērojamas pūles, lai uzlabotu vadlīnijas un novērstu riskus. Tomēr gadu gaitā kļūdu īpatsvara samazināšanās nenotika paralēli budžeta atbalsta darījumu daļas pieaugumam izlasē. Pašreizējā situācijā attiecībā uz kļūdu īpatsvaru var apgalvot, ka šis faktors ir bijis nozīmīgs.*

([30]) 2014. gadā: 2,8 %; 2015. gadā: 2,2 %; 2016. gadā: 1,7 %.

([31]) 2014. gadā: 14 aplēses; 2015. gadā: 10; 2016. gadā: 6. Saskaņā ar *RER* metodoloģiju aplēses izmantojamas vienīgi tad, ja pamatotu juridisku vai loģistikas iemeslu dēļ dokumenti nav pieejami līdz *RER* izpētes darba pabeigšanas termiņam. Darījumi, par kuriem dokumenti nav iesniegti, rada objektīvi lielāku kļūdu iespējamības risku, un aplēses jāveic, to paturot prātā.

([32]) 2014. gadā: 35 budžeta atbalsta darījumi; 2015. gadā: 50; 2016. gadā: 73; atlasīti atbilstoši to īpatsvaram datu kopā.

7. izcēlums. ĢD *DEVCO* aprēķinātā atlikušo kļūdu īpatsvara (RER) novērtējums 2012.–2016. gadā

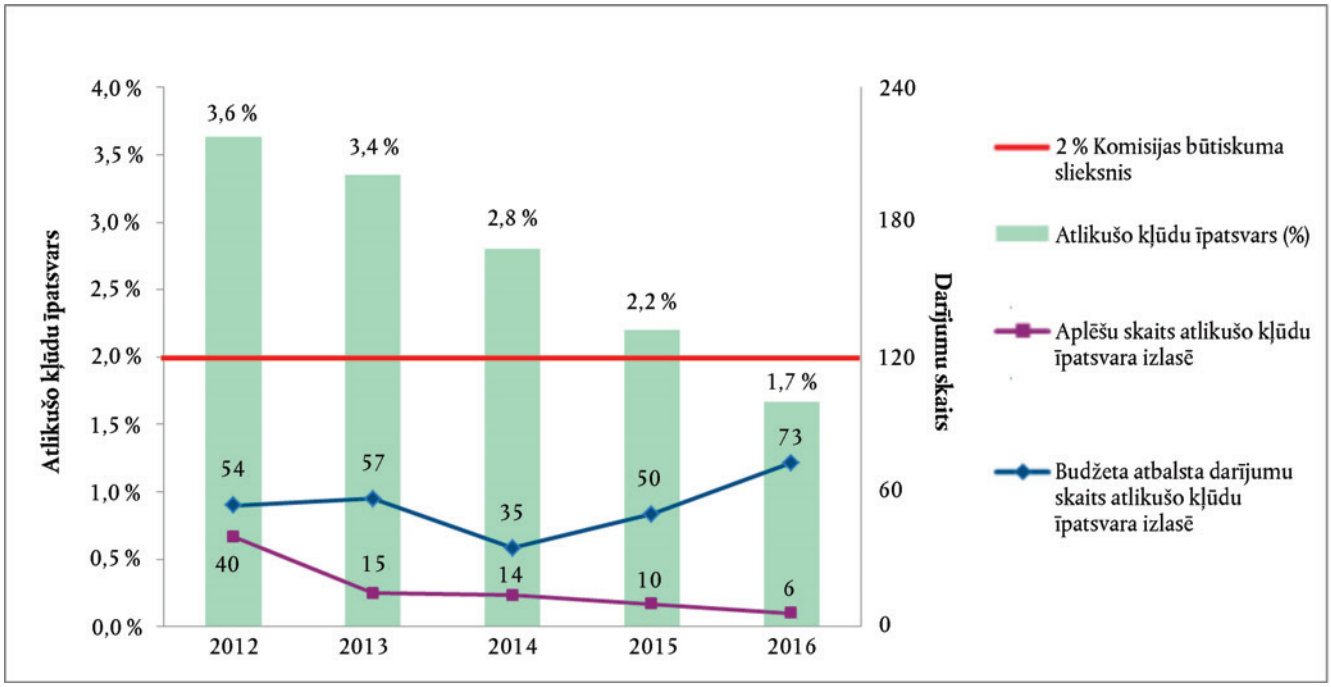

Avots: Eiropas Revīzija palāta, pamatojoties uz 2012.–2016. gada atlikušo kļūdu īpatsvara izpēti.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2016. gada darbības pārskata pārbaude

33. Ģenerāldirektors 2012.–2014. gadā formulēja kopēju atrunu attiecībā uz darījumu likumību un pareizību saistībā ar visām ĢD *DEVCO* darbībām. Pirmo reizi 2015. gadā ģenerāldirektors sagatavoja ticamības deklarāciju ar diferencētu riska izvērtējumu un formulēja atrunu par divām izdevumu jomām, kurās bija identificēts liels risks: i) dotācijas, ko pārvalda tieši, un ii) izdevumi, ko netieši pārvalda ar starptautisku organizāciju starpniecību.

34. 2016. gadā ĢD *DEVCO* paplašināja atrunas tvērumu, iekļaujot dotācijas un programmu aplēses, ko pārvalda netieši. Kaut arī 2016. gadā *RER* ir zem 2 % būtiskuma sliekšņa, tas tika panākts, ņemot vērā visus ĢD *DEVCO* pārliecības veidošanas elementus ([33]). Atruna ir formulēta saskaņā ar mūsu ieteikumiem un apsvērumiem gan šajā, gan iepriekšējos gada pārskatos.

([33]) Tas ietver iepriekšējo gadu *RER* un ERP konstatēto kļūdu riska analīzi.

8. izcēlums. ĢD *DEVCO* virzība uz diferencētu riska izvērtējumu ticamības deklarācijā

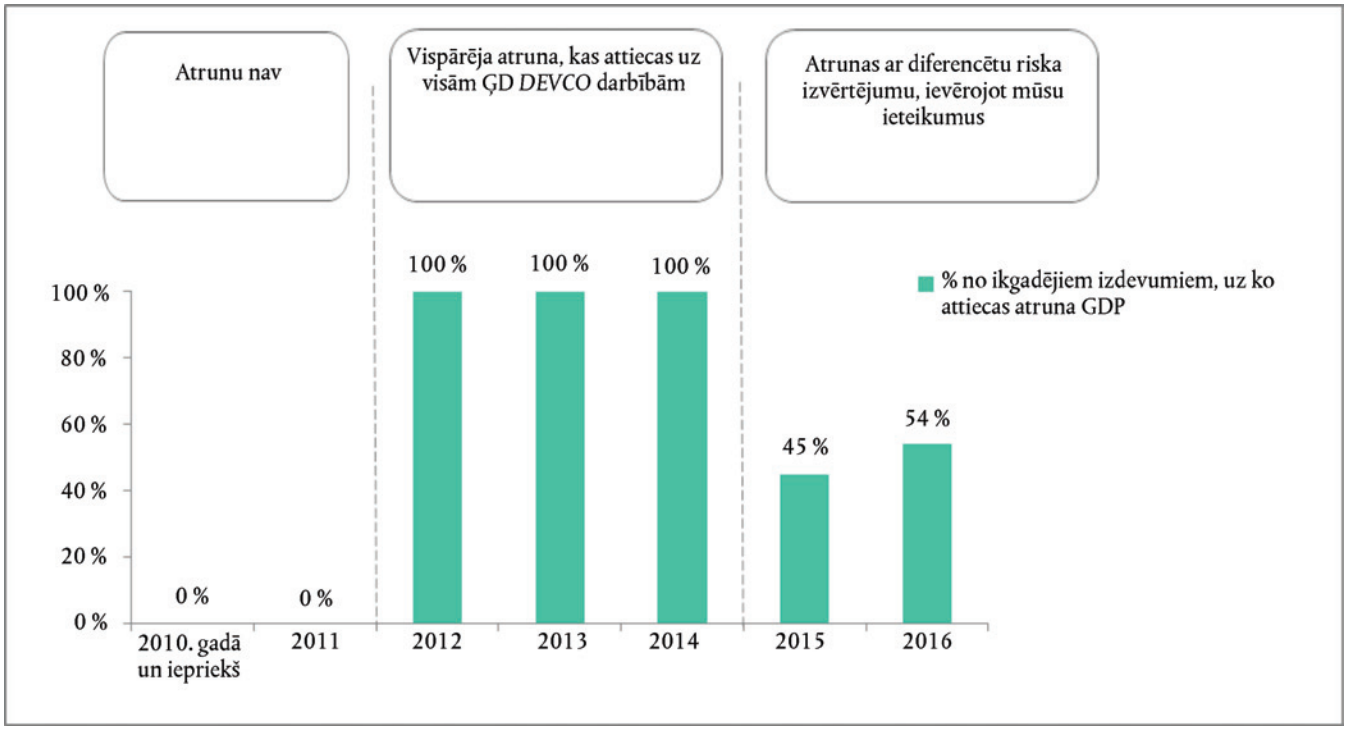

Avots: Eiropas Revīzijas palāta, balstoties uz ĢD *DEVCO* gada darbības pārskatiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

35. Saskaņā ar ĢD *DEVCO* aplēsēm kopējā riskam pakļautā summa maksājumu laikā ([34]) izdevumiem, kas bija apstiprināti 2016. gadā (5 393 miljoni EUR), bija 105 miljoni EUR (1,9 % no 2016. gada izdevumiem). Ģenerāldirektorāts lēš, ka pēc pārbaudēm, ko tas būs veicis turpmākajos gados, uz 25 miljoniem EUR (24 %) attieksies korekcijas ([35]).

([34]) Labākā konservatīvā aplēse attiecībā uz to izdevumu summu, kuri gada laikā ir apstiprināti, bet kuri neatbilst līgumu un tiesību aktu noteikumiem, kas ir spēkā, kad tiek veikts maksājums.

([35]) Sk. ĢD *DEVCO* 2016. gada darbības pārskatu, 50. lpp.

PALĀTAS APSVĒRUMI

36. Summa, kas attiecas uz 2016. gadu ([36]) (25 miljoni EUR), bija puse no 2015. gada aplēses, jo ĢD *DEVCO* centās izslēgt no aprēķiniem atgūtās priekšfinansējuma summas, anulētos iekasēšanas rīkojumus un saņemtos procentus, kā mēs ieteicām pagājušajā gadā. Tomēr 2016. gadam iegūtā skaitļa ticamību joprojām mazina i) atklātās kļūdas, kas nebija pilnībā ekstrapolētas uz nepārbaudīto iekasēšanas rīkojumu kopu 2016. gadā un iepriekšējos gados ([37]); un ii) aprēķinu nesaskaņošana ar EAF finanšu pārskatiem ([38]). Šo nepilnību kopējo apmēru ir grūti izteikt skaitļos ([39]).

KOMISIJAS ATBILDES

36. *ĢD* DEVCO *veiktie pasākumi kļūdu novēršanai un labošanai, kodējot atgūšanas kontekstu, ir izklāstīti 14. punktā. Šie centieni tiks turpināti 2017. gadā. Turklāt ĢD* DEVCO *nodrošinās, ka jebkuras turpmāk vēl konstatētās iespējamās kļūdas tiks pilnībā ekstrapolētas attiecībā uz nepārbaudīto iekasēšanas rīkojumu datu kopu, kas iekļauti koriģētspējas aplēsē.*

Sistēmas kļūda, kas izraisīja iekasēšanas rīkojumu reģistrēšanu bez atgūšanas konteksta lauka ("nav" vai "kvalificēts") tiks novērsta 2017. gadā, un tādējādi tas bija vienreizējs gadījums. Tas tiks panākts, saskaņā ar sniegtajiem norādījumiem (piemēram, atgūšanas konteksta rokasgrāmatu) pareizi izmantojot atgūšanas konteksta funkcionalitāti, kā arī īstenojot Komisijas grāmatvedības sistēmas nepieciešamos darbības noteikumus.

SECINĀJUMS UN IETEIKUMI

Secinājums

37. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka Eiropas attīstības fondu pārskati attiecībā uz 2016. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo Eiropas attīstības fondu finanšu stāvokli, darbības rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu pārmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā saskaņā ar Finanšu regulas noteikumiem un grāmatveža pieņemtajiem grāmatvedības noteikumiem.

([36]) 2016. gadā koriģētspēju rēķināja kā gada vidējo summu, ko veido iekasēšanas rīkojumi, kuri no 2010. līdz 2016. gadam izdoti saistībā ar kļūdām un pārkāpumiem.

([37]) ĢD *DEVCO* pārbaudīja lielu 2016. gada atgūšanas rīkojumu izlasi un secināja, ka aptuveni 50 % no visiem iekasēšanas rīkojumiem, kas skar koriģētspēju, bija nepareizi iegrāmatoti. Aprēķinā izmantotie 2010.–2015. gada iekasēšanas rīkojumi tādējādi tika koriģēti par to pašu procentuālo daļu. Veicot pārbaudi, mēs konstatējām citas kļūdas, kas nebija ņemtas vērā un kas varētu atgūto summu nepareizos grāmatojumus palielināt vismaz līdz 62 %.

([38]) 2016. gada iekasēšanas rīkojumu kopā nebija iekļauti iekasēšanas rīkojumi, kuriem nebija līdzekļu atgūšanas konteksta, jo Komisijas uzskaites sistēmā bija tehniska problēma.

([39]) Šo trūkumu lielākā iespējamā ietekme neskar mūsu atzinumu par EAF pārskatu ticamību.

PALĀTAS APSVĒRUMI

38. Kopumā revīzijas pierādījumi liecina, ka attiecībā uz 2016. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu:

a) Eiropas attīstības fondu ieņēmumos kļūdu līmenis nebija būtisks;

b) Eiropas attīstības fondu maksājumu darījumos bija būtisks kļūdu līmenis (sk. 16.–26. punktu). Mūsu veiktās darījumu pārbaudes liecina, ka aplēstais kļūdu līmenis bija 3,3 % (sk. ***1. pielikumu***).

Ieteikumi

39. Konstatējumi par to, kā ir izpildīti mūsu 2013. gada pārskatā ([40]) sniegtie pieci ieteikumi, no kuriem visus ĢD *DEVCO* ir īstenojis pilnībā, ir aprakstīti ***3. pielikumā*** ([41]).

40. Pamatojoties uz šo pārbaudi, kā arī uz konstatējumiem un secinājumiem par 2016. gadu, ĢD *DEVCO* esam sagatavojuši turpmāk minētos ieteikumus.

KOMISIJAS ATBILDES

— **1. ieteikums:** stiprināt veco, atvērto un spēku zaudējušo EAF līgumu uzraudzību, lai vēl vairāk samazinātu to skaitu.

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

— **2. ieteikums:** līdz 2017. gada beigām pabeigt darba uzdevumu pārskatīšanu visām savām revīzijām un izdevumu apstiprinājumpārbaudēm.

Komisija piekrīt šim ieteikumam. Darbs jau notiek.

— **3. ieteikums:** paplašināt pasākumus savā 2017. gada rīcības plānā, lai GDP atrunā ietvertu arī netieši pārvaldītās dotācijas un programmu aplēses.

Komisija piekrīt šim ieteikumam. Tas, ka par šīm divām jomām ir pausta atruna, jau nozīmē to, ka ir noteikti mērķtiecīgi pasākumi attiecībā uz šīm jomām.

— **4. ieteikums:** apsvērt iespēju samazināt atsevišķu zema riska budžeta atbalsta darījumu *RER* padziļināto pārbaužu apmēru un pārdalīt ietaupītos resursus tam, lai vairāk veiktu ar projektiem saistīto darījumu padziļinātās pārbaudes.

Šis ieteikums tiek pieņemts. Komisija apsvērs Revīzijas palātas ierosināto pieeju un, ja nepieciešams, ieviesīs to atlikušo kļūdu īpatsvara (RER) *metodoloģijā.*

— **5. ieteikums:** vēl vairāk uzlabot 2017. gada *koriģētspējas* aprēķinus, novēršot šajā gada pārskatā identificētos trūkumus.

Šis ieteikums tiek pieņemts.

([40]) Iepriekšējo ieteikumu izpildes pārbaudei šogad mēs izvēlamies savu 2013. gada pārskatu, jo parasti Komisijai vajag pietiekami daudz laika, lai īstenotu mūsu ieteikumus.

([41]) Šīs pārbaudes mērķis bija pārliecināties, ka, reaģējot uz mūsu ieteikumiem, ir ieviesti koriģējoši pasākumi, nevis novērtēt, cik efektīvi tie ir īstenoti.

1. PIELIKUMS

EIROPAS ATTĪSTĪBAS FONDU DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI

	2016	2015
IZLASES LIELUMS UN UZBŪVE		
Darījumi kopā	**143**	140
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME		
Aplēstais kļūdu līmenis	**3,3 %**	3,8 %
Augšējā kļūdu robeža	5,6 %	
Apakšējā kļūdu robeža	1 %	

2. PIELIKUMS

APSKATS PAR KĻŪDĀM, KURU IETEKME IR VISMAZ 20 %

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ievads

Piemērojot vispārējo revīzijas metodoloģiju, kas aprakstīta Palātas 2016. gada pārskatā par budžeta izpildi, ***1.1. pielikuma*** 1. nodaļā, mēs pārbaudījām darījumu reprezentatīvu izlasi, lai aplēstu *nepareizību* līmeni datu kopā, kas attiecas uz EAF. Pārbaudē atklāto kļūdu saraksts nav izsmeļošs – ne attiecībā uz atsevišķām kļūdām, ne uz iespējamajiem kļūdu veidiem. Turpmāk minētie konstatējumi par kļūdām, kuras ietekmē vismaz 20 % no pārbaudītā darījuma vērtības, ir izklāstīti piemēra veidā ([1]). Šīs kļūdas tika atrastas darījumos, kuru vērtība ir no 128 000 EUR līdz 11,8 miljoniem EUR, un mediānas ([2]) vērtība pārsniedz 4,8 miljonus EUR.

Kļūdu piemēri ([3])

Iepirkuma noteikumu neievērošana

1. piemērs. Nepareizs būvdarbu konkursa novērtējums

Mēs pārbaudījām, kā Komisija noskaidroja būvdarbu izdevumus poliklīnikai Karību jūras reģionā. Šā projekta iepirkumā netika ievēroti ne pārredzamības un vienlīdzīgas attieksmes principi, ne Komisijas iepirkuma noteikumi. Mēs uzskatām, ka piedāvājums par viszemāko cenu atbilda atlases kritērijiem, taču tas tika noraidīts, jo bija šaubas par pretendenta tehnisko spēju veikt darbu. Mēs neatrodam pienācīgu pamatojumu šādam lēmumam. Paziņojuma vēstulē šim pretendentam tika norādīts nepareizs noraidīšanas iemesls. Laikā, kad veicām pārbaudi, Komisija paskaidroja, ka pretendents, kurš piedāvāja zemāko cenu, nebija uzrādījis pietiekamus pierādījumus, ka viņam pietiek finansējuma šā darba veikšanai. Taču otras zemākās cenas piedāvātājam, kuram tika piešķirtas līgumslēgšanas tiesības, arī pietrūka 10 %, lai izpildītu minimālās prasības kredīta saņemšanai. Vērtēšanas komiteja deva otrajam zemākās cenas piedāvātājām iespēju sniegt vairāk informācijas par šo atlases kritēriju. Šāda iespēja netika dota pirmajam pretendentam. Ņemot vērā visus šos trūkumus, mēs konstatējām, ka tā ir nopietna *publiskā iepirkuma* kļūda (skaitliskā izteiksmē – 100 %).

Saskaņā ar novērtējuma ziņojuma secinājumiem vērtēšanas komiteja uzskatīja, ka piedāvājums par viszemāko cenu bija neatbilstošs, jo nebija pietiekamu tehnisko spēju izpildīt līgumu kopā ar diviem pārējiem līgumiem, kurus līgumslēdzēja iestāde jau ir piešķīrusi. Viszemākās cenas piedāvājums neatbilda minimālajām kredīta prasībām.

([1]) Šīs kļūdas veido vairāk nekā pusi no kopējā aplēstā kļūdu līmeņa.

([2]) Tas nozīmē, ka pusi visu kļūdu, kuru ietekme bija vismaz 20 %, konstatēja darījumos, kuru vērtība bija mazāka par 4,8 miljoniem EUR, bet pārējās kļūdas – darījumos, kuru vērtība pārsniedza šo summu.

([3]) Vēl divi kļūdu piemēri ir aprakstīti pamatteksta ***5. izcēlumā***.

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
2. piemērs. Trūkst dokumentu par publiskā iepirkuma procedūru	
Mēs pārbaudījām Komisijas veikto izdevumu galīgo noskaidrošanu projektam, kas sniedza tehnisko palīdzību, lai uzlabotu ES finansēto projektu administrēšanu Grenādā. Maksājuma pieprasījumā bija iekļauti vairāki posteņi, kas attiecās uz konsultāciju pakalpojuma līgumu. Par šo līgumu mēs nesaņēmām visus iepirkuma dokumentus un līdz ar to nespējām pārliecināties, vai ir ievēroti iepirkuma noteikumi, kas izklāstīti projekta vispārējos nosacījumos. Neattiecināmo izmaksu dēļ kļūdu īpatsvars ir 30 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.	*Komisija veic pēcpārbaudi par Revīzijas palātas konstatējumu.*
Izdevumi nav radušies	
3. piemērs. Saņēmējam izdevumi nav radušies	
Mēs pārbaudījām, kā Komisija noskaidroja izdevumus projektam, kuru privātā sektora attīstībai ĀKK valstīs īstenoja kāda starptautiska organizācija. Pārbaudot visu apstiprināto izdevumu summu, mēs konstatējām, ka to veido starptautiskās organizācijas izdotās garantijas vēstules un pārvaldības maksas par visu nolīguma par iemaksām darbības laiku. Investori nebija izpildījuši bankas garantijas, un tas nozīmē, ka saņēmējam izdevumi faktiski nebija radušies. Turklāt līguma izpildes periods ir 20 gadi, un maksu par pārvaldību nākotnē nevar iekasēt iepriekš. Neattiecināmo izmaksu dēļ kļūdu īpatsvars ir 98 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.	*Komisija ir veikusi attiecīgus korektīvos pasākumus: apstrīdētie savstarpējo norēķinu grāmatojumi ir atcelti.*
Nav iesniegti būtiski apliecinošie dokumenti	
4. piemērs. Trūkst apliecinošu dokumentu	
Mēs pārbaudījām Komisijas veikto starpposma noskaidrošanu izdevumiem par projektu, ar kuru atbalsta tirdzniecību un lauksaimniecību Tanzānijā. Attiecībā uz lielāko daļu pārbaudīto izdevumu posteņu vai nu mēs nesaņēmām nekādus apliecinošos dokumentus, vai arī iesniegtie dokumenti bija nepilnīgi, piemēram, tie neaptvēra visu konkrētā posteņa summu. Tādējādi mēs nespējām pārliecināties par šo posteņu attiecināmību. Neattiecināmo izmaksu dēļ kļūdu īpatsvars ir 45 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.	*Pēc Revīzijas palātas apmeklējuma Komisija turpina iegūt papildu dokumentāciju, pirms tiek noteikta galīgā summa.*

PALĀTAS APSVĒRUMI	KOMISIJAS ATBILDES
5. piemērs. Trūkst apliecinošu dokumentu, neattiecināmas izmaksas	
Mēs pārbaudījām Komisijas veikto galīgo noskaidrošanu izdevumiem saskaņā ar dotācijas nolīgumu par finanšu pakalpojumu sniegšanu lauku apvidos, ko īstenoja bezpeļņas organizācija Malāvijā. Maksājuma pieprasījumā mēs ievērojām vairākas problēmas. Algas maksājumu revīzijai nebija iesniegti visi apliecinošie dokumenti (tādi kā algas aprēķina izraksti vai maksājuma pierādījumi), un šajā pieprasījumā bija iekļautas neattiecināmas izmaksas, proti, ievedmuitas nodokļi. Turklāt dažos gadījumos iepirkuma procedūrā nebija ievēroti pārredzamības un nediskriminācijas principi. Neattiecināmo izmaksu dēļ kļūdu īpatsvars ir 44 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.	*Komisija veiks vajadzīgos pasākumus, lai atgūtu summas, kuras ir uzskatāmas par neattiecināmām.*
Nepareizi aprēķināti deklarētie izdevumi	
6. piemērs. Aprēķina kļūdas iekasētajās maksās	
Mēs pārbaudījām Komisijas izdevumus par trasta fondu, kuru administrēja starptautiska struktūra. Izmaksu deklarācijā bija iekļauti maksājumi tehniskajam konsultantam. Šo pakalpojumu līgumā ir noteikts, ka konsultantu sabiedrībai dienas darba stundas jāpārrēķina mēnešos, pamatojoties uz 30 darba dienu mēnesi. Tā vietā sabiedrība izmantoja 21 darba dienas mēnesi, kā rezultātā iekasētās maksas palielinājās. Turklāt tika apmaksāts arī ceļošanas laiks un virsstundas, un tas ir līguma noteikumu pārkāpums. Neattiecināmo izmaksu dēļ kļūdu īpatsvars ir 25 % no kopējām pārbaudītajām izmaksām.	*Komisija veiks vajadzīgos pasākumus, lai atgūtu summas, kuras ir uzskatāmas par neattiecināmām.*

3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU IZPILDES PĀRBAUDE EIROPAS ATTĪSTĪBAS FONDIEM

Gads	Palātas ieteikums	Palātas analīze par panākto virzību						Komisijas atbilde
		Pilnībā īstenots	Īstenošana ir sākta		Nav īstenots	Neattiecas	Nepietiekami pierādījumi	
			lielākajā daļā aspektu	dažos aspektos				
2013	**1. ieteikums.** *EuropeAid* jāpanāk, lai visi pastarpināti pilnvarotie kredītrīkotāji katru gadu atgūst procentus no priekšfinansējuma, kas lielāks par 750 000 EUR (2013. gada pārskats, 51. punkts, 1. ieteikums).	x						
	2. ieteikums. Līdz 2014. gada beigām *EuropeAid* jāpabeidz *CRIS* sistēmas izstrāde, lai pie finanšu ieņēmumiem varētu atzīt procentus, kas veidojas no 250 000 EUR līdz 750 000 EUR liela priekšfinansējuma (2013. gada pārskats, 51. punkts, 2. ieteikums).	x						
	3. ieteikums. *EuropeAid* ir jānodrošina savlaicīga izdevumu noskaidrošana (2013. gada pārskats, 51. punkts, 3. ieteikums).	x						
	4. ieteikums. Gada darbības pārskatā *EuropeAid* ir jāziņo par to, kā tiek īstenots rīcības plāns kontroles sistēmās konstatēto nepilnību novēršanai (2013. gada pārskats, 51. punkts, 4. ieteikums).	x						
	5. ieteikums. Gada darbības pārskatā *EuropeAid* ir jāapraksta atlikušo kļūdu īpatsvara (*RER*) izpētes tvērums un aplēstā augšējā un apakšējā kļūdu robeža (2013. gada pārskats, 51. punkts, 5. ieteikums).	x						

ISSN 1977-0952 (elektroniskais izdevums)
ISSN 1725-5201 (papīra izdevums)

Eiropas Savienības Publikāciju birojs
2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV